

DIN CRONICA ANULUI
1977

•
ANIVERSĂRI 1978
•

POT FI ÎNLĂTURATE
BARIERELE
DIN CALEA SPORIRII
RECOLTELOR?

•
**Oceanul —
cea mai mare sursă
de energie**
•

**JURISTUL NOSTRU
LA DISPOZIȚIA
DUMNEAVOASTRĂ**
•

T11040

**ALMANAHUL
SATELOR**

1978

1990

97

- Doriți să vă petreceți concediul în una din stațiunile montane de mare frumusețe?
- Aveți vreo ocazie ce vă permite, fie și numai pentru 2—3 zile, să faceți o drumeție în zonele stăpinite de aerul pur al înălțimilor?
- Starea sănătății sau vârsta vă recomandă o cură balneară în stațiunile balneo-climaterice din țară?

Răspunsul potrivit la toate întrebările dumneavoastră vi-l pot oferi

OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM

Modernul hotel „Căciulata” din stațiunea cu același nume.

O șansă
pentru fiecare
de a petrece în acest anotimp
un concediu plăcut
la prețuri convenabile

Fiecare oficiu județean de turism, la sediul de reședință sau prin filialele, agențiile și punctele sale de valorificare, situate aproape de locul de muncă sau domiciliul dv., vă pune la dispoziție:

- bilete de odihnă și cură balneară;
- locuri la excursiile organizate în țară și străinătate;
- transport cu mijloacele preferate (autocar, microbuz, tren, avion).

i 11040

BIBLIOTECĂ „ASTRA”
SIBIU

DEL 2014

almanahul

SATELOR

1978

U
an. 2022

28428.

EDITAT DE GAZETA
AGRICULTURA SOCIALISTĂ

LA MULȚI ANI, CU SĂNĂTATE!

1978

	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie
L	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24
M	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25
M	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26
J	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27
V	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28
S	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29
D	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30
	Mai	Iunie	Iulie	August
L	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
M	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
M	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
J	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31
V	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
S	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
D	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie
L	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
M	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
M	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
J	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
V	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
S	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
D	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31

DIN SUMAR

	Pag.
FORUMUL ȚĂRANIMII	8
INDEPENDENȚA - CEL MAI ÎNALT IDEAL AL POPORULUI	12
„CÎNTAREA ROMÂNIEI” - STRĂLUCITOARE AFIRMARE A MUNCII ȘI CREAȚIEI	16
AMPLĂ ACȚIUNE DE URBANIZARE A LOCALITĂȚILOR RURALE	27
A COMUNICA ÎNSEAMNĂ A CUNOAȘTE	31
OCEANUL - CEA MAI MARE SURSĂ DE ENERGIE	34
CIBERNETICA ȘI HIDROAMELORIAȚIILE	36
ULTIMUL ASALT PENTRU A DEZLEGA O ENIGMĂ	49
VIRTUȚI TERAPEUTICE ALE PLANTELOR MEDICINALE ȘI AROMATICE	53
PERFECTIONAREA ACTIVITAȚII CONSILIILOR INTERCOOPERATISTE	57
FOLOSITOR DE ȘTIUT	59
ALIMENTE ȘI ALIMENTAȚIE	62
APA: DOSARUL VOLUMINOS AL UNEI CAUZE NESOLUȚIONATE	100
ADRESANȚI: COPII, TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI	105
SIMPLU PENTRU A FI CURAT	122
DIN OBICEIURILE POPOARELOR	128
DESUL, NU RARUL, UMPLE CARUL	131
„CIORCHINELE” DE AUR AL CORCOVEI	161
DACIADA - COMPETIȚIA TUTUROR	162
AGRICULTURA ȘI ALIMENTAȚIA LA ÎNCEPUTUL MILENIULUI III	179

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU
Secretar general al Partidului Comunist Român
Președintele Republicii Socialiste România

Sub conducerea
Partidului Comunist Român,
în frunte cu secretarul său general,
tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU,
SATUL ROMÂNESC —
spre culmile civilizației socialiste

De-a lungul întregii sale existențe, Partidul Comunist Român s-a dovedit cel mai fidel exponent al intereselor oamenilor muncii de la orașe și sate, indiferent de naționalitate, slujind cu credință neclintită cauza libertății și fericirii poporului. Sub conducerea sa, România a străbătut rapid drumul de la o țară slab dezvoltată, predominant agrară, la un stat socialist industrial-agrar, cu o economie în plin proces de modernizare, care asigură sporirea continuă a avuției naționale și ridicarea bunăstării celor ce muncesc.

În marea operă de construcție socialistă, perioada marcată de Congresele al IX-lea și al X-lea, iar ca încununare a acestora de Congresul al XI-lea al partidului, care a adoptat Programul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării României spre comunism, a generat un profund spirit înnoitor, dinamizând întreaga energie și capacitate creatoare a națiunii noastre socialiste.

Tot ce a înfăptuit Partidul Comunist Român în acești ani, cei mai luminoși, mai di-

namici și mai fertili din întreaga noastră istorie, e nemijlocit, organic legat, ca ziua de soare, ca fructul de ram, de multilaterală și prodigioasă activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul său general și președintele Republicii. Sînt anii în care marile sale însușiri de conducător de partid și de stat — patriotismul înflăcărat și internaționalismul consecvent, cutezanța în gîndire și puterea de anticipație, spiritul organizatoric, înalta principialitate politică, fermitatea în decizii și exigența, capacitatea de a mobiliza energiile maselor și a le concentra pe principalele direcții de acțiune s-au manifestat în toată plenitudinea lor, ridicînd la cel mai înalt grad dragostea și stima partidului și poporului pentru cel ce reprezintă în conștiința națională ctitorul României moderne.

Cu aportul inestimabil al secretarului său general, partidul a adoptat un vast program de creștere a bazei tehnico-materiale, de perfecționare a relațiilor de producție, de sporire a nivelului de trai al poporului și a condus ri-

guros întregul curs al politicii de dezvoltare și modernizare a economiei naționale, de recuperare a decalajului față de țările avansate din punct de vedere economic. În cadrul acestui program, problemele agriculturii și ale țărănimii s-au bucurat de o atenție deosebită.

Supunînd unei analize exigente situația din agricultură, criticînd teoria dăunătoare potrivit căreia cooperativizarea fiind cea mai profundă revoluție în viața satelor va rezolva de la sine creșterea producției agricole, ca și rămîinerile în urmă și neajunsurile care s-au manifestat, partidul a adoptat un ansamblu de măsuri de excepțională însemnătate, care au determinat un puternic reviriment al acestui sector vital al producției materiale.

„În procesul construcției socialiste — sublinia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — se impune să se ia în considerare faptul, mai ales în țările cu condiții naturale adecvate, cum este țara noastră, că agricultura reprezintă una din ramurile de cea mai mare importanță ale econo-

miei naționale, ea are rolul hotărâtor pentru progresul rapid al întregii economii, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului". De aici și direcțiile principale de acțiune: „Realizarea unei agriculturi intensive, de mare randament — necesitate obiectivă a construcției socialiste — cere eforturi susținute pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri, reclamă investiții pentru mecanizare, chimizare, pentru îmbunătățiri funciare și, totodată, impune o preocupare constantă pentru organizarea rațională a producției și a muncii, pentru aplicarea în producție a cuceririlor științei agrozootehnice avansate". Cît privește țărănimea, „deși va scădea numericăște ca urmare a modernizării producției agricole, va continua să joace un rol de cea mai mare importanță în producția de bunuri materiale, în întreaga operă de construcție socialistă". Cu deosebită forță și stăruință, atît în documentele programatice ale partidului, cît și cu prilejul nenumăratelor vizite de lucru făcute în satele țării, secretarul general al partidului a insistat asupra folosirii cît mai raționale a pămîntului, bogăție de importanță vitală a națiunii, asupra cultivării lui pînă la ultimul metru pătrat, pentru a obține recolte mai mari.

Aceste aprecieri de deosebită însemnătate principală și practică au stat la baza întregii politici agrare a partidului, în lumina căreia agricultura, satul românesc contemporan, s-au înscris ferm pe coordonatele progresului continuu și civilizației socialiste.

Intrarea agriculturii într-o nouă etapă, calitativ superioară, este ilustrată, în primul rînd, de dezvoltarea bazei tehnico-materiale, prin realizarea unui vast program de investiții. Dacă în cincinalul 1966—1970 au fost investite în agricultură 37,8 miliarde lei, în perioada 1971—1975 volumul investițiilor a sporit la 77 miliarde lei, iar pentru actualul cincinal sînt prevăzute pentru această ramură 116 miliarde lei, adică mai mult decît s-a investit în in-

treaga economie în anii 1951—1958.

Marele efort financiar al statului a condus la creșterea numărului de tractoare de la 81 400 în 1965 la 128 000 în 1976, a cantității de îngrășăminte chimice de la 303 000 la 1 milion tone substanță activă; prin îndeplinirea prevederilor Programului național de îmbunătățiri funciare, suprafața amenajată pentru irigații a sporit la peste 1 700 000 hectare, efectuindu-se totodată un mare volum de lucrări de desecări și combatere a eroziunii solului; în cadrul programului național de dezvoltare a zootehniei, s-a construit un număr tot mai mare de complexe moderne, de stat și intercooperatiste, pentru creșterea industrială a animalelor și păsărilor, sporește tot mai mult ponderea acestui sector în ansamblul producției agricole; se îndeplinesc, de asemenea cu succes programele privind dezvoltarea legumiculturii, pomiculturii și viticulturii prin sporirea suprafețelor de sere și solarii, prin modernizarea actualelor plantații de vii și pomi, prin crearea altora, de tip intensiv și superintensiv; se dezvoltă continuu baza materială a cercetării agricole, care-și aduce o contribuție tot mai mare la progresul agriculturii prin crearea de noi soiuri de plante și rase de animale, prin elaborarea unor tehnologii moderne; tot cu sprijinul considerabil al statului a crescut substanțial numărul de specialiști cu studii superioare și medii care lucrează în agricultură, ca și gradul de pregătire al țărănimii, în lumea satului făcîndu-și loc profesii noi, de o tot mai mare tehnicitate.

Dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale a agriculturii și munca harnică, plină de tot mai multă pricepere a lucrătorilor ogoarelor, au asigurat creșterea continuă a producției agricole, care a atins, în 1976, nivelul cel mai înalt din întreaga istorie a României.

Paralel cu dezvoltarea forțelor de producție din agricultură partidul s-a preocupat sistematic de perfecționarea relațiilor de producție socia-

liste. Pe această linie, s-a acordat o atenție deosebită măsurilor de îmbunătățire a organizării, planificării și conducerii agriculturii, întăririi întreprinderilor agricole de stat — formă de proprietate a întregului popor — pentru a deveni model de organizare modernă a agriculturii, integrării organice a stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii în activitatea cooperativelor agricole, cooperării între unitățile agricole de stat și cooperatiste, creării și creșterii rolului consiliilor intercooperatiste pentru a asigura cadrul organizatoric necesar concentrării și specializării producției agricole, îndeplinirii de acțiuni comune în scopul folosirii depline și eficiente a fondului funciar, a mijloacelor materiale, financiare și a forței de muncă, al creșterii eficienței economice. O altă direcție importantă a constituit-o îmbunătățirea organizării producției și a muncii prin introducerea și generalizarea acordului global, care a dus la întărirea spiritului colectiv de muncă, la creșterea răspunderii pentru executarea la timp și de calitate a lucrărilor agricole, la întărirea ordinii și disciplinei, ca și perfecționarea criteriilor de repartitie prin adoptarea Legii ritribuirii muncii în unitățile agricole cooperatiste. Se acționează tot mai energic pentru dezvoltarea democrației socialiste prin creșterea rolului adunărilor generale în unitățile agricole și a răspunderii organelor colective de conducere, spre a se asigura, așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, participarea directă și efectivă a oamenilor la conducerea treburilor obștești; sporește, de asemenea, rolul organismelor de conducere a agriculturii pe plan județean și național, uniunilor cooperatiste revenindu-le sarcina de a asigura funcționarea normală a organelor de conducere din cooperativele agricole și consiliile intercooperatiste, precum și desfășurarea corespunzătoare a întregii activități organizatorice și politice legate de realizarea planurilor de producție, iar organelor agricole de a se ocupa de problemele de specialitate ale producției agri-

cole. Edificatoare pentru procesul adâncirii democrației socialiste este instituționalizarea Congresului consilierilor de conducere ale unităților agricole socialiste, precum și crearea Consiliului Național al Agriculturii, ca organ al său permanent.

Succesele de seamă obținute în sporirea producției agricole, întreaga politică a partidului consacrată dezvoltării continue a agriculturii s-au răsfrint nemijlocit în creșterea nivelului de trai al țărănimii; veniturile sale reale, calculate pe o persoană activă, au sporit an de an, fiind în 1976 de aproape 4 ori mai mari decât în 1950. În actualul cincinal, conform programului general de ridicare a nivelului de trai al poporului, veniturile nete ale lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat urmează să crească pînă în 1980 în medie cu peste 30 la sută, ale mecanizatorilor din S.M.A. cu circa 30 la sută, iar veniturile reale ale cooperatorilor provenite din munca în C.A.P. și în gospodăria proprie vor crește cu circa 30 la sută; Un act de mare importanță politică și socială adoptat în ultimul deceniu îl constituie instituirea sistemului unitar de pensionare a țăranilor cooperatori, ca și măsurile privind gratuitatea pe timpul spitalizării, acordarea de ajutoare lunare familiilor cu copii, plata de concedii femeilor cooperatoare pentru naștere, tratamente în stațiuni balneare, ajutoare pentru incapacitate temporară de muncă. Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, Congresul țăranimii a adoptat un program de măsuri privind îmbunătățirea sistemului de pensii și indemnizații de asigurări sociale ale cooperatorilor și majorarea acestora, precum și instituirea, pentru prima oară în țara noastră, a unui sistem de pensionare a agricultorilor din zona necooperativizată.

Muncind mai bine, trăind mai bine, lucrătorii ogoarelor dau o nouă înfățișare satului românesc. Locul caselor pîrpicite, insalubre, care fîrmau mai mult de jumătate

din fondul locativ din mediul rural, l-au luat casele trainice, frumoase și spațioase. Numai în ultimele două cincinale s-au construit la sate peste 450.000 de locuințe, iar pînă în 1980 se vor ridica alte 250.000—300.000. Lumina electrică, radioul și televizorul, mobila modernă și chiar autoturismul au devenit prezențe familiare în viața țăranului de azi. Prin vasta acțiune de sistematizare satele se transformă în centre sociale puternice din punct de vedere economic, temeinic dotate edilitar, cultural, sanitar, și comercial, capabile să asigure condiții de viață tot mai bune locuitorilor lor. Încă în actualul cincinal, 100 de comune mari se vor transforma în orașe agroindustriale, între ele numărîndu-se unele așezări în care s-a aprins flacăra răscoală de la 1907.

Pentru înălțarea agriculturii, a satului românesc spre culmile civilizației socialiste toți lucrătorii ogoarelor poartă Partidului Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cea mai vie și profundă recunoștință. Ei nu cunosc o altă datorie mai mare, un alt imperativ mai înalt, decât acelea de a da viață în mod exemplar mărețelor obiective ale programu-

lui unitar privind dezvoltarea agriculturii în cincinalul 1976—1980.

Acționînd în spiritul orientărilor fundamentale ale Congresului al XI-lea al partidului, ale Congresului țăranimii, ei vor munci cu toată abnegația și priceperea pentru a folosi și lucra cît mai bine pămîntul țării, pentru a utiliza întregul potențial al bazei tehnico-materiale în continuă dezvoltare și modernizare cu care este dotată agricultura, pentru a spori productivitatea muncii și a imprima întregii activități productive o înaltă eficiență economică, pentru a face fiecare unitate agricolă, fiecare așezare rurală, cît mai bogată și mai înfloritoare, pentru a spori tot mai mult aportul agriculturii la buna aprovizionare a populației, la avîntul general al economiei naționale.

Strălucit exemplu și înflăcărât îndemn de a ne situa permanent la înălțimea exigențelor comuniste de muncă și viață ne este însuși secretarul general al partidului și președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai ales și iubit fiu al națiunii noastre socialiste, pe care o slujește cu un devotament, dăruire și energie fără seamăn.

DIN CRONICA ANULUI 1977

Forumul țărănimii a trasat jaloanele unei AGRICULTURI MODERNE, INTENSIVE, DE MARE RANDAMENT

În cronica anului 1977 s-a înscris, ca un eveniment de importanță majoră în viața țării noastre, **Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimii** — prima întrunire de acest fel în România. Semnificația acestui forum național — care a reunit peste 11 000 de participanți din toate colțurile țării — constă și în faptul că el a avut loc în anul centenarului cuceririi Independenței de stat a României, în anul comemorării a șapte decenii de la marea răscoală a țăranilor din 1907 și al aniversării a 15 ani de la încheierea cooperativizării agriculturii — victorie istorică a politicii partidului nostru, care a marcat triumful revoluției socialiste în întreaga economie.

Congresul țărănimii a făcut bilanțul remarcabilelor succese obținute în îndeplinirea sarcinilor de dezvoltare a producției agricole, de înflorire economico-socială a satului românesc și, totodată, a dezbătut și adoptat programul de măsuri pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XI-lea al P.C.R. privind realizarea unei agriculturi moderne, de mare randament, creșterea contribuției acestuia la sporirea avuției naționale.

Ampla și aprofundată Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în spiritul căreia s-au purtat dezbaterile, constituie, prin înalta ținută principală, prin soluțiile științifice ce le conține, un program concret și eficient de acțiune pentru toți lucrătorii din această ramură de bază a economiei naționale, program menit să pună mai bine în valoare marile rezerve și posibilități de care dispune agricultura, în vederea dezvoltării ei și mai puternice în anii actualului cincinal.

PROGRAME CONCRETE PENTRU

CREȘTEREA PRODUCȚIEI VEGETALE...

Obiectivul fundamental al programului adoptat de Congresul țărănimii îl constituie creșterea substanțială a producției agricole, pentru a asigura aprovizionarea, în cât mai bune condiții, a populației cu produse agroalimentare, a industriei cu materii prime și

satisfacerea celorlalte cerințe ale economiei naționale.

Pornind de la această necesitate obiectivă, creșterea producției de cereale, îndeosebi de grâu și porumb, reprezintă în continuare sarcina de bază a celor ce muncesc pe ogoare. În ultimul an al actualului cincinal se prevede realizarea unei producții totale de cereale de peste 23 milioane tone, adică 1 000—1 200 kg pe locuitor. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv este necesar — așa cum a indicat secretarul general al partidului — să fie luate măsuri energice pentru creșterea suprafețelor cultivate cu cereale, îndeosebi cu porumb, care este furajul de bază pentru toate categoriile de animale și păsări. Totodată, trebuie să se acționeze hotărât pentru obținerea unor pro-

*În slujba agriculturii: Combinatul
de îngrășăminte chimice Piatra
Neamț*

ductii ridicate de pe întreaga suprafață cultivată.

Pe baza programului de măsuri pentru creșterea producției vegetale, o mare atenție trebuie să se acorde dezvoltării culturii plantelor tehnice, îndeosebi a sfecei de zahăr, florii-soarelui, inului și cînepei. De subliniat faptul că, prin creșterea intensivă a producției acestor culturi, se asigură o mai bună valorificare a terenurilor, materie primă în cantități crescînde pentru industrie și o eficiență ridicată, realizîndu-se astfel o integrare tot mai mare a agriculturii cu unele subramuri industriale, ceea ce-l accentuează procesul de modernizare.

În cadrul preocupărilor pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, un loc de seamă îl ocupă producția hortiviticolă, care are menirea de a valorifica din plin condițiile favorabile de climă și sol de pe cuprinsul țării, de a contribui la ridicarea potențialului economic al țării și la creșterea bunăstării

în mod eșalonat și numai pe măsură ce planșele tinere vor intra pe rod.

...A PRODUCȚIEI ANIMALE...

Ținînd seama de îmbinarea producției vegetale cu cea animală, în condițiile noi ale progresului tehnic, un obiectiv de seamă îl constituie dezvoltarea zootehniei. Ponderea producției animale în valoarea producției agricole trebuie să ajungă la 40% în 1980 și 50%, pînă în 1990. Pentru satisfacerea în condiții superioare a nevoilor de consum ale populației și a cerințelor industriei prelucrătoare, programul privind dezvoltarea creșterii animalelor în perioada 1976—1980, adoptat de Congresul țărănimii, stabilește niveluri mai înalte decît s-a prevăzut inițial pentru acest cincinal, atît la efective, cît și la producții.

Dezvoltarea zootehniei este orientată, în continuare, în direcția concentrării, specializării și integrării producției, care se realizează prin construirea de noi unități de tip industrial și modernizarea celor existente. De asemenea, o atenție deosebită se acordă aplicării măsurilor de stimulare a creșterii animalelor în gospodăriile populației, pentru a se pune în valoare resursele existente de forță de muncă, tradiția și experiența țărănimii noastre în acest domeniu, precum și posibilitățile ei de a completa furajarea animalelor cu subproduse din gospodărie.

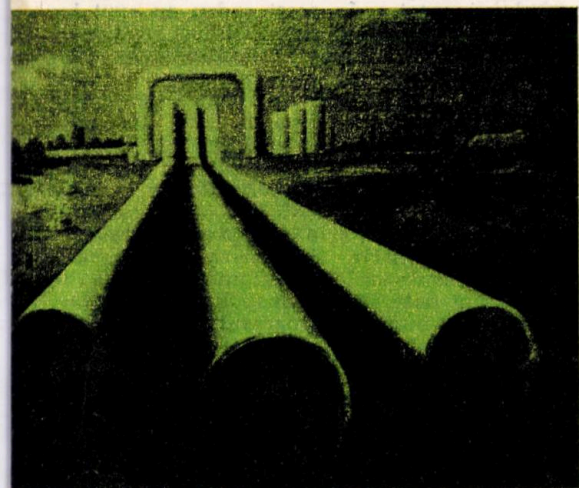
Urmărind optimizarea zootehniei, programul prevede creșterea cu precădere a speciilor celor mai valoroase și în această privință principalul loc îl dețin bovinele; pînă în 1980, numărul acestora va crește la 7,6 milioane, din care aproape jumătate vaci și juninci. Un loc important îl ocupă și creșterea ovinelor, ale căror efective trebuie să ajungă, la sfîrșitul cincinalului, la aproape 20 milioane capete, din care o pondere tot mai mare o vor avea oile cu lînă fină și semifină.

Programele privind creșterea porcilor și a păsărilor — specii a căror dezvoltare poate fi accelerată în cadrul complexelor cu procese tehnologice industriale — prevăd sporirea efectivelor la 13 milioane de porcine și peste 50 milioane de păsări ouătoare. Pe această bază, dar mai ales pe seama ridicării randamentelor, pînă în 1980 va trebui să se obțină o cantitate dublă de carne pe suprafața existentă.

Una din problemele-cheie ale dezvoltării zootehniei este, desigur, ameliorarea șeptelului, crearea unor efective cu potențial productiv ridicat. De asemenea, asigurarea bazei furajere, atît cantitativ, cît și calitativ, trebuie să stea mai mult în atenția lucrătorilor din zootehnie, de aceasta depinzînd în mare măsură îndeplinirea obiectivelor prevăzute în programe.

...ȘI ASIGURAREA UNEI EFICIENȚE ECONOMICE SPORITE

Programul de măsuri adoptat de Congresul țărănimii — pe baza expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu — cere lucrătorilor din agri-

„IRIGAȚII“, ulei,
Constantin OPREA, Reșița

poporului. În legumicultură, de exemplu, programul prevede obținerea, în ultimul an al cincinalului, a unei producții globale de circa 4,7 milioane tone, ceea ce va asigura un consum de 120—140 kg de legume pe locuitor. Ca urmare a concentrării legumiculturii, pînă în 1980, peste 70% din întreaga producție de legume și cartofi se va realiza în ferme specializate.

În pomicultură și viticultură, cincinalul actual, prin întreaga concepție a măsurilor luate și acțiunilor întreprinse, va constitui o perioadă deosebit de importantă, caracterizată prin materializarea unui vast program de modernizare a plantațiilor și intensivizare a producției de fructe și struguri. Defrișarea plantațiilor bătrîne, neeconomice, se va face

cultură ca producția să fie obținută nu oricum, ci în condiții de înaltă productivitate, cu cheltuieli materiale cât mai mici, astfel încât să se asigure o creștere simțitoare a eficienței economice. Realizarea la sfârșitul acestui cîcinal a unor producții mari și eficiente, corespunzător potențialului tehnico-științific, material și uman din această ramură de activitate, a experienței unităților fruntașe, impune lichidarea tuturor deficiențelor semnalate la congres. Pentru afirmarea puternică a factorilor intensivi de creștere a producției și a eficienței acesteia, este necesară, în primul rînd, folosirea rațională a pămîntului — principalul mijloc de producție în agricultură, extinderea și diversificarea mecanizării, chimizării și irigațiilor, intensificarea cercetării și promovarea susținută a cuceririlor științei și tehnicii moderne, creșterea gradului de calificare a cadrelor, a întregii țărănime, îmbunătățirea organizării muncii și a producției, perfecționarea întregului sistem de conducere. Numai o abordare unitară a acestor factori și direcții de acțiune asigură condițiile pentru progresul general al agriculturii.

PERFECȚIONAREA CONTINUA A ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII AGRICULTURII

În spiritul concepției și orientărilor stabilite de conducerea partidului, Congresul țărănimii a adoptat importante măsuri pentru ridicarea organizării și conducerii agriculturii la înălțimea sarcinilor actuale. Ideea centrală a acestor măsuri constă în apropierea muncii de conducere de procesul de producție, în creșterea rolului și răspunderii organelor agricole, a activiștilor și specialiștilor în îndrumarea și sprijinirea efectivă a unităților la rezolvarea problemelor. În același timp, se cer valorificate din plin cerințele democrației coope-

ratiste, asigurînd astfel participarea largă a țărănimii la conducerea treburilor obștești, a tuturor sectoarelor de activitate.

Cadrul de participare a întregii țărănime la conducerea vieții economico-sociale s-a extins odată cu crearea organismelor de asociere și reprezentare a țărănilor cu gospodării individuale din zonele de deal și de munte, necooperativizate.

Elocventă pentru procesul adîncirii democrației socialiste este instituționalizarea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole, al întregii țărănime, ca for suprem de conducere al agriculturii. În același sens se înscrie și crearea Consiliului Național al Agriculturii, ale cărui obiective principale sînt dezbateră planului anual din domeniul agriculturii, a măsurilor de realizare a lui, urmărirea îndeplinirii hotărîrilor adoptate de congres.

Primul Congres al țărănimii s-a desfășurat într-o formulă organizatorică inedită, adecvată cerințelor de perfecționare a democratismului orînduirii noastre. În acest cadru au avut loc cel de-al 3-lea Congres al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, Conferința consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile agricole de stat, Conferința consiliilor oamenilor muncii din stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și Consfătuirea agricultorilor din localitățile necooperativizate. Documentele adoptate în lumina Expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu reprezintă un amplu și mobilizator program de dezvoltare intensivă și modernizare a agriculturii noastre socialiste. Oamenii muncii de la sate sînt hotărîți să transpună în fapt acest program, în interesul progresului întregii economii naționale, al bunăstării și prosperității poporului.

VASILE CIAUȘU

Congresul consiliilor oamenilor muncii EXPRESIE MAJORĂ A DEMOCRAȚIEI NOASTRE SOCIALISTE

Poate nu întîmplător evenimentul a avut loc în luna iulie. Atunci, în atmosfera aceea de nestăvilit efort, închinat refacerii și dezvoltării, cînd țara toată devenise un șantier și cînd din lanuri prinsese să se adune plinea cea nouă, Capitala a găzduit Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, con-

strucții și transporturi. A fost prima reuniune de acest fel din istoria construcției noastre socialiste, o grandioasă manifestare, o strălucită expresie a democrației noastre muncitorești.

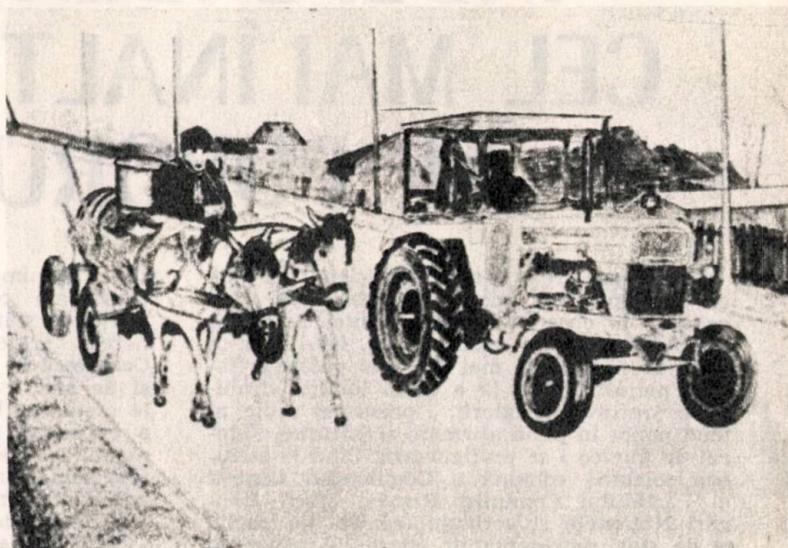
Organizat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu și desfășurîndu-și lucrările sub

înalta sa președinție, Congresul — care a reunit mai bine de 10 000 de reprezentanți ai consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile și centralele industriale — a marcat un moment deosebit în viața social-politică a patriei. Constituind forumul democratic cel mai reprezentativ al clasei noastre muncitoare, el a prilejuit reafirmarea rolului conducător al acesteia în societate, a marilor sale virtuți creatoare, a capacității sale, întru totul dovedite, de a conduce cu pricepere și fermitate destinele României socialiste.

Au trecut de la Congres câteva luni. Și, putem afirma cu deplină temei că, pe măsură ce înaintăm în timp, importanța evenimentului, profundele sale semnificații, ecoul său continuă să se amplifice în conștiința națiunii noastre. Pe lângă adâncile sale sensuri de ordin politic, Congresul consiliilor oamenilor muncii a reprezentat, de fapt, un moment de cuprinzătoare, științifică analiză, de trasare a noi direcții, de găsire a noi posibilități, căi și mijloace de accelerare a ritmului construcției socialiste, a propășirii patriei, a ridicării nivelului de trai material și spiritual al poporului. Ampla Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu — adevărată frescă a societății românești contemporane, ca și a drumului încununat de glorie pe care eroica noastră clasă muncitoare l-a străbătut de la apariția sa pe arena istoriei și pînă azi —, cuvîntul rostit de secretarul general al partidului la închiderea lucrărilor Congresului, Hotărîrea și înflăcărata Chemare pe care marele forum muncitoresc le-a adoptat sînt, în acest sens, documente de referință. Ele se constituie într-un cuprinzător și mobilizator program de lucru, într-un prețios îndreptar pentru adîncirea democrației muncitorești și perfecționarea întregii activități de organizare și conducere a vieții economico-sociale.

În lumina orientărilor fundamentale ale Congresului al XI-lea al partidului, ale Programului P.C.R. de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism, la Congres au fost analizate, într-un spirit practic, de lucru, problemele complexe pe care le ridică dezvoltarea mai accelerată și la un nivel calitativ superior a economiei naționale și, în acest context, au fost stabilite noi căi de atragere mai activă a maselor muncitoare la conducerea vieții economico-sociale, de adîncire a democrației muncitorești, de întărire a rolului conducător al clasei muncitoare în toate sferele de activitate. De altfel, trebuie spus că dezbaterile Congresului au dovedit cum nu

se poate mai bine capacitatea clasei noastre muncitoare de a gospodări și a valorifica în condiții tot mai bune resursele țării. Dovada cea mai elocventă o constituie identificarea în timpul lucrărilor a posibilităților de a spori suplimentar producția industrială cu 120—130 miliarde lei, față de prevederile actualului cincinal. Căile de înfăptuire a acestei creșteri: sporirea într-un ritm mai accentuat a productivității muncii, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea cheltuielilor materiale de producție, mai buna utilizare și calificare a forței de muncă, mărirea gradului de eficiență a investițiilor, a întregii activități economice. Și, în egală măsură, perfecționarea activității organelor de conducere colectivă din unități — adunările generale și consiliile oamenilor muncii — chemate să îmbogățească necontenit conținutul muncii lor, să stimuleze și să canalizeze inițiativa maselor, să asigure exercitarea plenară a dreptului tuturor celor ce muncesc de a participa la conducerea producției, la stabilirea deciziilor și înfăptuirea acestora în toate domeniile vieții social-economice. Așa cum sublinia, în Expunerea prezentată la Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acestea „trebuie să dezbate și să soluționeze toate problemele activității economice și de producție din unitățile respective, să elaboreze planurile de

„CAII PUTERE ÎN DEPAȘIRE”
grafică, premiul I,
Marin PARPALĂ, Tirgoviște

dezvoltare și de producție, planurile financiare și bugetele unităților respective; practic, nu trebuie să existe nici un aspect al vieții acestora — inclusiv de ordin social — care să nu stea în atenția organismelor de conducere colectivă ale oamenilor muncii, care să

DIN CRONICA ANULUI 1977

nu fie soluționate în comun de cei ce muncesc. În aceasta se exprimă participarea lor mai activă la conducere, dezvoltarea autoconducerii muncitorești." Secretarul general al partidului a evidențiat, totodată, rolul important ce revine în activitatea economico-socială cadrelor, activiștilor de partid și de stat, sindicatelor, organizațiilor de tineret și de femei.

Se cuvine relevat, de asemenea, că, prin analiza științifică a schimbărilor survenite în structura societății noastre, prin tezele noi referitoare la evoluția funcțiilor statului în etapa făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, privind rolul activității educative, de formare a omului nou, Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu se înscrie ca o valoroasă contribuție la dezvoltarea teoriei revoluției și construcției socialiste, punând încă odată pregnant în lumină rolul hotărâtor pe care secretarul general al partidului îl are în elaborarea întregii politici interne și externe a României socialiste.

Se poate afirma, deci, că, prin dezbaterile prilejuite, prin hotărârile adoptate, prin orientările, tezele și ideile emise, prin întreaga desfășurare a lucrărilor sale, Congresul con-

siliilor oamenilor muncii a constituit o nouă și plenară manifestare a democratismului nostru socialist, a celui democratism al faptei, al acțiunii, care asigură tuturor celor ce muncesc nu numai dreptul, dar și cadrul organizatoric, ambianța politico-socială de a participa direct la conducerea treburilor țării. Instituționalizarea sa ca for suprem de conducere a activității din sfera industriei, construcțiilor și transporturilor — prin întrunirea periodică, odată la 5 ani — ca și constituirea Consiliului național al oamenilor muncii vor contribui, fără îndoială, la adâncirea democrației noastre muncitorești, la creșterea rolului clasei muncitoare în toate sferele vieții sociale. Iar alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de președinte al Consiliului Național — dovadă a încrederii nestrămutate pe care poporul român o are în partidul comunist, în secretarul său general, în înalta sa competență și inepuizabilul său spirit revoluționar — reprezintă o cheazăie a înfăptuirii cu succes a tuturor hotărârilor adoptate de Congres.

P. VOICULESCU

INDEPENDENȚA — CEL MAI ÎNALT IDEAL AL POPORULUI

Oricât am vrea, n-avem suficiente cuvinte ca să exprimăm măreția sărbătoririi unui veac de la cucerirea Independenței de stat a României. Fiecare moment, în felul său, a făcut să se aprindă mai viu, mai puternic flacăra patriotismului la a cărui lumină strălucește trecutul de glorie, prezentul eroic al unui popor în plină afirmare și înflorire, viitorul de aur ce i se prefigurează. Când la sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat, reprezentanții întregului popor, ai tuturor vîrstelor rosteau cuvinte ce exprimau mîndrie și demnitate, cutezanță și fermitate, legămîntul de credință față de patrie și națiune; cînd la grandiosul spectacol de pe stadionul „23 August” cei 10 000 de participanți evocau cu ajutorul cîntecului și versului, al dansului, istoria zbuciumată, dar frumoasă, deosebit de frumoasă și luminoasă a patriei, ne aflăm parcă în fața unei mărețe epopei a unor eroi de legendă ce au trăit și străbătut prin veacuri fără să fie clintiiți din locul lor de nici o furtună.

Cel mai important moment al manifestărilor consacrate celebrării centenarului Independenței de stat a României l-a constituit Expunerea prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața înaltelor forumuri de partid și de stat. Prin concluziile și tezele pe care le oferă, pe baza analizei experienței istorice a poporului nostru, expunerea reprezintă nu numai un document politic de mare însemnătate pentru îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare marxist-leniniste, ci și o strălucită lecție de patriotism și internaționalism.

Sînt reliefate acele virtuți moștenite de la strămoși — vigoarea și energia — care au făcut ca acest popor să dăinuie de-a lungul vremii, să biruiască greutățile și suferințele de tot felul, să se afirme și să se impună prin lupta dreaptă, de apărare a ființei sale, în fața dușmanilor însetați de cîtopiri. **Lupta necurmată pentru dezvoltarea de sine stătătoare, pentru libertate și neatințare este trăsătura fundamentală a întregii istorii a poporului nostru.** Faptele prezentate în expunere dovedesc că, în numele acestui ideal măreț, masele largi populare au făcut, timp de sute și sute de ani,

zid în calea năvălirilor, a încercărilor marilor și puternicelor imperii vecine — otoman, țarist și habsburgic — de a-și extinde dominația și expansiunea teritorială, de a asupri poporul nostru.

Așa cum se subliniază în expunere, toate aceste lupte au fost încununate de victorii care au netezit drumul României spre independență. Păstrarea autonomiei statale față de imperiile vecine a asigurat condiții pentru un progres mai intens al forțelor de producție, pentru apariția noilor relații capitaliste, precum și pentru întărirea conștiinței unității naționale și desfășurarea luptei în vederea făuririi statului unitar deplin suveran. Fău-

În expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu se subliniază faptul că „Dobîndirea independenței de stat a României nu a fost deci rezultatul unor împrejurări întâmplătoare sau al unei conjuncturi politice, nu a reprezentat un dar primit din afară, ci este rodul luptelor purtate timp de veacuri de înaintași, lupte care au culminat cu marea victorie obținută în 1877 pe cîmpul de bătălie împotriva Imperiului otoman — ce a deschis o eră nouă în dezvoltarea liberă și independentă a patriei noastre”.

Cucerirea independenței naționale este apreciată în expunere ca o legitate obiectivă a dezvoltării sociale, ca o necesitate a mersului înainte al societății noastre. Datorită ei a fost posibilă apoi, la un interval de timp foarte scurt, unirea într-un singur stat național unitar a tuturor românilor și, ca o consecință a acestui act politic important, înfăptuit tot de masele largi populare, dezvoltarea puternică a forțelor de producție și consolidarea relațiilor de producție capitaliste, care au permis nu numai creșterea numerică a clasei muncitoare și amplificarea conflictelor dintre aceasta și burghezie, dar și afirmarea mișcării revoluționare, socialiste, apariția primului partid al clasei muncitoare și apoi a Partidului Comunist Român, cel care a unit toate forțele democratice și patriotice în lupta pentru salvarea suveranității și independenței naționale a României, pentru înfăptuirea aspirațiilor fundamentale ale poporului, pentru bararea ascensiunii fascismului și apărarea păcii.

Înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944 a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice și progresiste a societății românești, precum și a lichidării definitive a oricărei dependențe a poporului nostru față de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaționale, România dobîndindu-și pentru prima dată, în mod cu adevărat plenar, independența și suveranitatea națională.

Capitolul din expunere consacrat succesele istorice obținute în anii socialismului înfățișează dimensiunile societății noastre de astăzi. În mod deosebit este subliniat faptul că datorită politicii consecvente a partidului de industrializare, de dezvoltare a forțelor de producție pe baza alocării unei însemnate părți a venitului național, al sporit potențialul economic al țării, avuția națională, s-a asigurat consolidarea tot mai puternică a independenței și suveranității României. Îndeplinirea preve-

„MIHAI VITEAZUL”, ulei,
M. SCĂRLĂTESCU, Rimnicu Vilcea

rirea statului național român, prin unirea Moldovei și Munteniei, apariția pe scena istoriei a burgheziei și a noii clase revoluționare, a proletariatului, realizarea unor reforme economice, sociale și politice, condițiile internaționale prielnice, izbucnirea noului și acutului conflict ruso-turc, ce evolua cu repeziciune spre declanșarea războiului în Balcani, au constituit premisele materiale și politice necesare pentru cucerirea deplinei independențe de stat a țării și afirmarea națiunii române libere în marea familie a popoarelor lumii.

Independența proclamată la 9 mai 1877, prin vot unanim, de parlamentul român, a fost impusă pe cîmpul de luptă, de marea înfruntare militară din Peninsula Balcanică, unde oștile române, alături de cele ruse, de voluntarii bulgari au luat parte, timp de 6 luni, la cele mai grele bătălii, pînă la victoria finală împotriva Imperiului otoman.

DIN CRONICA ANULUI 1977

derilor planului pe 1976 cu 101,9 la sută în industrie, creșterea cu peste 17 la sută a producției agricole, precum și succesele realizate în 1977, în ciuda pagubelor pricinuite de cutremurul de la 4 martie, demonstrează forța economiei noastre socialiste, ilustrează aportul creator al unui popor care conduce și decide asupra tuturor treburilor țării.

Sporurile de producție obținute în toate ramurile economiei naționale, punerea mai bine în valoare a resurselor de care dispunem, creșterea eficienței activității economice în toate domeniile, au asigurat condițiile necesare pentru ridicarea nivelului de trai al întregului popor. Acest lucru a permis conducerii partidului să adopte amplele programe de măsuri care prevăd sporirea retribuțiilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii în cincinalul actual cu 30,2 la sută, față de 18—20 la sută cât prevedeau Directivele Congresului al XI-lea, creșterea veniturilor reale ale țărănimii cu 30 la sută, precum și alte măsuri menite să asigure un nivel de viață superior întregului popor.

Întărirea continuă a orânduirii noastre socialiste este ilustrată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea sa, printr-o serie de măsuri care au dus la schimbări profunde în structura socială a țării și realizarea unității indestructibile a întregului popor în jurul partidului. Prin accentuarea apropierii dintre clase și categorii sociale, prin realizarea stergerii treptate a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, dintre munca agricolă și cea industrială, prin apropierea continuă a condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii de la sate de cele de la orașe, s-a realizat și se realizează o omogenizare tot mai pronunțată a nivelului general de civilizație a societății noastre socialiste.

Partidul, ca centru vital al întregii națiuni, își îndeplinește cu cinstă misiunea ce i-a revenit în elaborarea științifică a politicii de înaintare a României pe calea socialismului și comunismului, în conducerea întregii activități organizatorice, politice de împlinire a acestei mărețe opere, în asigurarea bunăstării, fericirii și libertății națiunii noastre, în formarea conștiinței socialiste a maselor, în servirea cu devotament a intereselor patriei.

În expunere este demonstrat convingător faptul că un popor hotărât să-și apere glia, libertatea și neatințarea, decis să nu precupească nimic pentru a-și afirma drepturile inalienabile, pentru a-și cucerii un loc demn sub soare, nu poate fi îngenunchiat de nimeni și de nimic, nu poate fi oprit din drumul său spre făurirea, mai devreme sau mai târziu, a unui stat independent și suveran, a unei vieți mai bune. Cu atât mai valabilă este această concluzie în zilele noastre, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, când raportul de forțe mondial s-a schimbat în favoarea popoarelor ce aspiră la o viață liberă, de sine stătătoare, la progres și prosperitate. Noile state create de curând, însetate de independență resping cu hotărâre politica imperialistă de dominație și dictat, de ingerințe în treburile lor. Popoa-

rele care luptă pentru afirmarea ființei naționale, vor să-și organizeze viața potrivit propriei voințe, fără nici un amestec din afară, pe baza unei depline independențe și suveranități. Forțele sociale, masele populare din țările capitaliste dezvoltate se ridică cu hotărâre pentru promovarea unei politici independente, autonome, pentru transformări progresiste în viața societății, pentru o politică de pace și colaborare internațională.

Nu mai raporturile de deplină egalitate între națiuni, conlucrarea rodnică și reciproc avantajoasă între state suverane pot asigura dezvoltarea nestingherită, cu adevărat liberă a fiecărui popor. Este un învățămînt desprins din istoria patriei noastre, a Partidului Comunist Român și promovat cu fermitate și consecvență de România socialistă.

Trăgîndu-și forța din condițiile istorice concrete ale țării noastre și sintetizînd tot ce este valabil și servește progresului din istoria universală, întreaga noastră politică externă este consacrată cauzei păcii și securității în lume, democratizării relațiilor dintre state, afirmării depline a fiecărui popor. În expunerea prezentată la sesiunea solemnă a celor mai înalte forumuri de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a pronunțat pentru o largă cooperare și colaborare cu toate statele lumii, pentru sprijinirea popoarelor subjugate de a se elibera de aspirii și exploatare, de sprijinire a statelor de curînd eliberate pentru a-și consolida independența politică și economică, a popoarelor care luptă împotriva politicii rase, de apartheid, pentru lichidarea oricăror forme de tutelă sau dominație străină. Cu deosebită fermitate se pronunță partidul nostru pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale care să garanteze promovarea unei colaborări echitabile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, de a avea acces larg la cuceririle științei și tehnicii înaintate, pentru împlinirea securității și cooperării în Europa, pentru soluționarea conflictelor existente în lume pe cale pașnică, pentru dezarmarea generală și, în primul rînd, a celei nucleare, pentru creșterea rolului O.N.U. în viața internațională.

Expunerea secretarului general al partidului s-a încheiat cu un apel vibrant adresat întregului partid, tuturor celor ce participă la conducerea destinului patriei. „Acum, cînd intrăm în al doilea secol al independenței patrii noastre — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — să facem legămînt solemn în memoria marilor noștri înaintași, în fața întregului popor că nu vom da înapoi în fața nici unei greutăți, că vom ține întotdeauna și în orice împrejurare sus steagurile de luptă, atît tricolorul, cît și steagul roșu, servind cu devotament și dirzenie cauza revoluționară a poporului, independența și suveranitatea patriei, cauza socialismului și comunismului în România”.

GH. DIACONU

O MULTILATERALĂ ȘI DINAMICĂ ACTIVITATE EXTERNĂ

Și în anul 1977, România socialistă, Partidul Comunist Român, au continuat să-și aducă o prețioasă contribuție la cauza întăririi forțelor socialismului, progresului social și păcii internaționale. La baza activității externe a statului nostru se află principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî dezvoltarea singur, fără nici un amestec din afară. Patria noastră continuă să dezvolte larg relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală cu toate țările socialiste, își intensifică raporturile, pe toate planurile, cu țările în curs de dezvoltare, cu statele care pășesc pe calea propășirii de sine stătătoare, lărgeste colaborarea cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, își manifestă puternic solidaritatea cu tinerele state independente, în lupta pentru consolidarea suveranității lor naționale, sprijină activ lupta popoarelor care mai trăiesc sub dominația colonială, împotriva politicii rasiste și de apartheid, pentru abolirea oricărei politici colonialiste și neocolonialiste, a oricărei asupriri imperialiste, pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea neîntârziată la dezarmarea generală și, în primul rînd la dezarmarea nucleară. Expresia cea mai elocventă a acestei multilaterale activități internaționale o constituie vizitele și întîlnirile la cel mai înalt nivel pe care tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al partidului, președintele Republicii le-a avut, în țară sau peste hotare, în primul semestru al anului (perioadă la care ne putem referi în almanahul nostru).

Desfășurate în spiritul înaltelor principii ale politicii internaționale promovate de partidul și statul nostru, aceste vizite și întîlniri, ca și cele precedente, reprezintă tot atîtea contribuții majore la cauza păcii, a încrederii și colaborării între națiuni, la cunoașterea și afirmarea în lume a României socialiste.

● Prima vizită de prietenie în țara noastră în anul 1977, între 4—6 februarie, a efectuat-o tovarășul **Erich Honecker**, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane. Vi-

zita și convorbirile, desfășurate într-o atmosferă de caldă cordialitate, de înțelegere și respect reciproc, reprezintă o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea relațiilor de prietenie și solidaritate dintre P.C.R. și P.S.U.G., la adîncirea colaborării multilaterale dintre România și R. D. Germană.

● A urmat, în zilele de 15 și 16 februarie, vizita oficială de prietenie a secretarului general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, **Hafez Al Assad**. Vizita și convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă.

● Între tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România și tovarășul **Janos Kadar**, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, în zilele de 15—16 iunie a avut loc o întîlnire prietenească în Republica Populară Ungară, la Debrețin și în Republica Socialistă România, la Oradea. Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă sinceră, cordială, tovarășească.

● La invitația tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, a C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România, o delegație de partid și de stat a Republicii Socialiste Cehoslovace, condusă de tovarășul **Gustav Husak**, secretar general al C.C. al P.C.C., președintele R.S.C. a efectuat o vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă România, în perioada 22—24 iunie. Convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, de încredere, înțelegere și respect reciproc. Ele au evidențiat identitatea de vederi în problemele fundamentale.

● Tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, împreună cu tovarăsa **Elena Ceaușescu** au efectuat prima vizită oficială de prietenie din 1977, în zilele de 22 și 23 februarie în Republica Islamică Mauritania, la invitația secretarului general al Partidului Poporului din Mauritania, președintele republicii, **Moktar Ould Daddah**, și a doamnei **Marieme Daddah**. Înălții oaspeți români s-au bucurat pretutindeni de o primire călduroasă, plină de afecțiune și ospitalitate,

DIN CRONICA ANULUI 1977

expresie a relațiilor de prietenie și sentimentelor de respect reciproc statornicite între cele două țări, partide și popoare.

● În perioada 23—25 februarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au făcut o vizită oficială de prietenie în Senegal, la invitația Excelenței Sale, domnul Léopold Sédar Senghor, președintele Republicii Senegal și a doamnei Colette Sédar Senghor. Întîlnirile și convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie și deplină cordialitate.

● A urmat, între 25—27 februarie, vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu în Republica Ghana, la invitația șefului statului și președinte al Consiliului Militar Suprem, general Ignatius Kutu Acheampong. Vizita și convorbirile s-au desfășurat într-o atmosferă de prietenie, cordialitate, largă înțelegere și respect mutual.

● În Republica Coasta de Fildeș, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au efectuat o vizită oficială de prietenie, la invitația președintelui acestei țări, Felix Hauphouet-Boigny, între 27 februarie și 2 martie. Convorbirile și întîlnirile s-au desfășurat într-o atmosferă de deplină înțelegere reciprocă. Înălții oaspeți au fost primiți cu deosebită căldură și entuziasm, expresie a sentimentelor profunde ale poporului ivorian față de poporul român.

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu au efectuat apoi, între 2—5 martie, o vizită oficială de prietenie în Nigeria, la invitația generalului-locotenent Olusegun Obasanjo, șeful guvernului militar federal, comandant suprem al Forțelor Armate ale Republicii Federale Nigeria. Con-

vorbirile oficiale ale celor doi șefi de stat s-au desfășurat într-o atmosferă de sinceră prietenie și cordialitate și într-un spirit de perfectă înțelegere și stimă reciprocă.

● În perioada 11—13 mai, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au efectuat o vizită oficială de prietenie în Republica Arabă Egipt, la invitația președintelui Mohammed Anwar El Sadat și a doamnei Gihane Sadat. Convorbirile oficiale s-au desfășurat într-o atmosferă de deplină cordialitate, de sinceritate și înțelegere reciprocă.

● O delegație de partid și de stat, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat, în perioada 17—19 mai, o vizită oficială de prietenie în Polonia, la invitația tovarășului Edward Gierek, a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale Republicii Populare Polone. Vizita a constituit o manifestare a legăturilor internaționaliste frățesti ce unesc P.C.R. și P.M.U.P., a relațiilor de prietenie dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă.

● În perioada 8—10 iunie, o delegație de partid și de stat condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat o vizită oficială de prietenie în Republica Democrată Germană, la invitația tovarășului Erich Honecker, secretar general al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Stat al R.D.G., a C.C. al P.S.U.G., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale R.D.G. Pretutindeni, în timpul vizitei, înalții oaspeți români au fost întîmpinați cu multă bucurie și cordialitate, expresie convingătoare a prieteniei frățesti și colaborării multilaterale dintre P.C.R. și P.S.U.G., dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, dintre popoarele celor două state.

„CÎNTAREA ROMÂNIEI” strălucitoare afirmare a muncii și creației

Sub munții Parîngului, în marginea stîncii, am văzut un izvor care țîșnea din trunchiul unui copac. Apa era atît de limpede și curată încît n-ai fi putut să nu te oprești și să-ți faci mina căuș. Imaginea m-a umplut de uimire: nimeni nu scăpase acolo știubeiul, izvorul urcase prin miezul arborelui și, ieșind prin tulpină, părea și el o creangă. Dar imaginea m-a tulburat și pentru că îmi dădea senzația unui miracol ce se aseamănă mult cu cel

al talentului: un țaran se îngrijește cu conștiință săi din cooperativă de mersul recoltei iar, duminică, pe scena căminului cultural, îi uluiește pe toți cu glasul și versurile sale. Numai că în vreme ce fantasticul copac e unic, țaranul care are darul să-și exprime prin artă sentimentele e întîlnit astăzi pretutindeni, în toate comunele țării. Dovada cea mai elocventă ne-a adus-o Festivalul Național „Cîntarea României” care a cuprins în cadrul

manifestărilor primei sale ediții 2 000 000 de artiști amatori, cea mai mare parte de la sate.

Oamenii ogoarelor au adus cu ei la festival, de la vechile vetre de cultură și de la nolle citorii socialiste, un bogat tezaur al artei românești exprimat prin gama cea mai largă a genurilor: coruri și dansuri, cîntece și versuri, obiceiuri, dansuri tematice, montaje literare, teatru scris și nescris, pictură și sculptură. Sculptura — în lemn, în piatră, în lut, iar pictura — pe pînză, pe sticlă, pe lemn, dar, mai ales, pe costumele de purtare sau de sărbătoare — fiindcă ce sînt cusăturile și alesăturile decît culorile unei picturi de cea mai înaltă măiestrie? S-au înfățișat, astfel, în cea mai curată lumină portul buciumenilor din Munții Apuseni, al perșanilor din Țara Oltului,

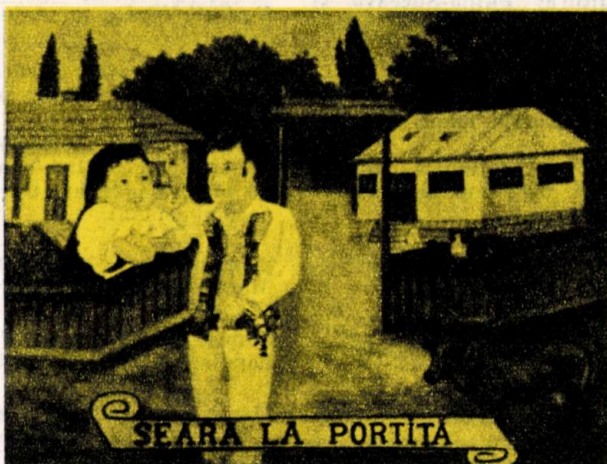
bundița și cușma bucovinenilor, lai-bărele pădurenilor din Hunedoara, clopul și cununa oșenilor, vestele gorjenilor, maramele femeilor de la șes și portul pescarilor din Delta... Așa cum într-o cîmpie, florile sînt de cele mai diferite forme și culori, artiștii amatori de la sate au venit la Festival cu cele mai felurite costume populare avînd însă, la un loc, ceva comun, o

trăsătură ce unea toate aceste desene de o mare fantezie: dragostea de viață a poporului nostru. Trăsătura aceasta s-a arătat cu cea mai deplină limpezime la Spectacolul de gală al laureaților care a avut loc în vara ce-a trecut în Capitala țării și la a cărui neuitată strălucire au contribuit mii și mii de artiști ai satelor noastre, răsplătiți cu numeroase premii pentru talentul, pasiunea și înalta ținută cu care s-au prezentat la marea întrecere. S-au auzit atunci, iscînd prelungi sonorități, tulnicăresele de pe locurile colindate cîndva de „Craiu munților”, Avram Iancu, glasul fetelor din Vrancea aducînd din timpuri fiorul grav al simbolicei „Miorițe”, și al fetelor de la Căplîna ce-și potriveau pasul după propria melodie: „Io-s în deal și badea-n șesu”... Și au defilat în grupuri, într-o plină de farmec paradă a porturilor, artiștii amatori din Alba, din Bihor, din Argeș și din Neamț, din Botoșani și din Arad, din Gorj și din Tulcea,

din Harghita și din Ilfov, din absolut toate județele patriei, tineri și oameni în puterea vîrstei, bătrîni și copii, fiecare în costumul cel mai frumos. Și s-au văzut, apoi, la un loc, și dansatorii: mai întîi au venit, tropăind din cizme grele, băleții și fetele din Oaș, urmați de bihoreni, de olteni și făgărășeni, de mehedinteni și munteni, de dobrogeni și moldoveni, fascînînd prin frumusețea și vigoarea jocului, ca, în cele din urmă, totul să se transforme într-o horă imensă, nemaivăzută, cu o perfectă simetrie. Un taraf uriaș interpretînd Ciocîrlia — nestemata folclorului nostru muzical — a făcut să se rotească în jurul său, în același ritm, pașii maramureșenilor și ai dobrogenilor, ai bucovinenilor și bănațenilor la care s-au

adaptat, firesc, și pașii dansatorilor maghiari, germani, sîrbi, ca într-o horă a înfrățirii tuturor ce trăiesc, muncesc și creează în patria comună: **Republica Socialistă România.**

Prima ediție a Festivalului „Cîntarea României” a fost astfel cea mai amplă competiție a muncii și creației libere din istoria țării. Mii și mii de talente din popor, au încîntat mințile și sufletele

Ulei, pictură naivă,
Vacariuc POLICARP, Iași

milioanelor și milioanele de spectatori cu măiestria și prospețimea programelor, cu patosul pus în marele imn închinat glorioasei noastre istorii, patriei de azi, partidului. Și dacă rezultatele primei ediții ne îndreptătesc să vorbim de un adevărat triumf al valorii, într-o competiție bazată pe muncă, talent, dăruire, a doua ediție — dedicată celei de-a 35-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă și care se va desfășura în perioada octombrie 1977 — august 1979 — va ridica arta și cultura noastră pe o treaptă și mai înaltă, va ilustra și mai puternic forța de creație a poporului, contribuind astfel la formarea omului nou, cu o conștiință înaintată, constructor demn al noii civilizații. Fiindcă — așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Marele festival național Cîntarea României constituie cel mai larg cadru de intensificare a activității cultural-educative, a participării maselor largi populare la dez-

DIN CRONICA ANULUI 1977

voltarea valorilor spirituale noi ale patriei — o formă nouă de afirmare a talentului, sensibilității și geniului creator al poporului nostru“.

Noua ediție va însemna, așadar, în procesul educației și o nouă strălucitoare pagină la „Cîntarea României“, un nou minunat prilej de manifestare a talentelor în muncă, în creație, făcînd, prin rodul lor, ca țara și oamenii ei să fie și mai frumoși și mai puternici.

VASILE BĂRAN

LAUREAȚI AI SATELOR ÎN MAREA ÎNTECERE — 1977

PREMIUL I

Corul căminului cultural **Putna-Suceava** și Asociația corală „Cîntarea Brăneșteană“, **Brănești-Dîmbovița**, coruri mixte.

Căminul cultural **Valea Mare-Ivănești-Vaslui** și căminul cultural **Giarmata-Timiș**, fanfare.

Formația de mandoline a căminului cultural **Fundeni-Ilfov**, formații instrumentale deosebite.

Căminul cultural **Didești-Teleorman**, orchestre de muzică populară.

Căminul cultural **Hodac-Mureș** și căminul cultural **Paltin-Vrancea**, formații de fluierași.

Căminul cultural **Perieni-Vaslui** (cimpoiери) și căminul cultural **Avram Iancu-Alba** (tulnicărese), formații de diverse instrumente populare.

Formația de trișcași și chiuitoare a căminului cultural **Leșu-Bistrița-Năsăud**, formații vocal-instrumentale.

Grupul folcloric al căminului cultural **Valea Drăganului-Cluj**, formații vocale deosebite.

Tasia Ailenei, căminul cultural **Perieni-Vaslui**, rapsozi populari.

Florica Pușcaș, căminul cultural **Ip-Sălaj** și **Olimpia Vlaicu**, căminul cultural **Frumușani-Ilfov**, soliști vocali.

Ion Stoicănel (caval), căminul cultural **Dobroțești-Teleorman**, **Gică Chirea** (vioară), căminul cultural **Iancu Jianu-Olt**, soliști instrumentiști

Căminul cultural **Sărmaș-Mureș**, dansuri populare mixte.

Căminul cultural **Vilcele-Olt**, căminele culturale **Conțești**, **Bragadiru-Teleorman**, dansuri populare bărbătești.

Căminul cultural **Căpilna-Alba**, dansuri populare de femei, căminul cultural **Mitreni-Ilfov**, dansuri populare inedite.

Căminul cultural **Dăbica-Hunedoara**, obiceiuri populare.

Ansamblul folcloric „Călușul“ — al căminului cultural **Scornicești-Olt**, ansambluri folclorice.

Familia **Păiș Mihai**, căminul cultural **Șercaia-Brașov**, soliști de dans popular.

Formația de teatru nescris a căminului cultural din comuna **Șanț-Bistrița Năsăud**, teatru nescris și teatru folcloric.

Montajul literar-muzical, „Fără lege și judecată“, prezentat de căminul cultural din **Costești-Vilcea**, montaje literar-muzicale.

Emilia Iercoșan, țărancă cooperatoare, **Iercoșeni-Arad**, creații ale poezilor țărani.

„Atacul“, autor **Cîrstea Viorel**, țaran cooperador din comuna **Ghilad-Timiș**, artă naivă (lucrări de pictură dedicate trecutului de luptă al poporului român).

„Portret“, autor **Babici Onisim**, com. **Chiuzbaia-Maramureș**, artă naivă (portret).

Sinica Toma, com. **Vădari-Hunedoara**, artă populară (costume bărbătești).

Maria Pătru, cooperatoare, com. **Apa Sărată-Argeș**, artă populară (costume femeiești).

Pop Anuța a Osului, com. **Săpînța-Maramureș**, artă populară, (costume de copii).

Zimvel Varvara, com. **Zagra-Bistrița-Năsăud**, artă populară, (cergi).

Iacov Anica, com. **Mînzălești-Buzău**, artă populară (țesături).

Bulaj Maria, com. **Pipirig-Neamț**, artă populară (cusături-broderii).

Victor Vișoreanu, com. **Horezu-Vilcea**, artă populară (ceramică).

Iuga Mihai, com. **Săliște-Maramureș**, artă populară (obiecte din piele).

Szabo Sandor, țaran cooperador din com. **Borș-Bihor**, artă populară (împletituri).

Rugea Nicolae, com. **Vaideeni-Vilcea**, artă populară (instrumente muzicale).

„Compoziție 1877“, autor **Vasile Frunzeti**, com. **Rășinari-Sibiu**, artă populară (pictură pe sticlă).

4 MARTIE 1977

21h 22'22"

O mare catastrofă naturală, dar și un mare examen de voință pentru poporul român

Clipele acelea de groază... Amintirea lor s-a cuibărit undeva în adîncul sufletelor și multora dintre noi ne mai tulbură și astăzi liniștea nopților.

4 martie 1977. Era o seară frumoasă de primăvară, cu cerul de o mare seninătate, cu lună plină, cu puzderie de stele. Plutea în aer o pace pe care nimeni n-o bănuia prevestitoare de cumplite spaime. Iată însă că a venit acea secundă 22 din cel de al 23-lea minut al antepenultimului ceas al zilei cînd, din măruntaiele pămîntului a prins a se isca un vuiet înfricoșător. Terra a devenit dintr-o-

*Acțiuni energice pentru înlăturarea
ruiinelor și salvarea supraviețuitorilor*

dată o fiară înverșunată, iar casele s-au transformat în adevărate balansoare. Șocul a fost prea puternic și prea neașteptat pentru a putea fi cuprins în cuvinte. L-am trăit și atît. Adevărata dimensiune a dezastrului aveam s-o știm mai tîrziu. Autorul acestor rînduri a constatat-o, parțial bineînțeles, la cîteva minute numai după cataclism, cînd, traversînd o arteră centrală a Capitalei, a văzut, fără a-i veni a crede, cum din impunătoarele blocuri care adăposteau renumitele cofetării „Casata” și „Scala” rămăseseră numai mor-mane de moloz. Cît de mare ne-a fost suferința, o știu doar inimile noastre. Iar dacă astăzi evocăm acele momente grele, o facem nu pentru a cerceta o rană care a început să se cicatrizeze, ci spre a sublinia încă o dată că seismul de la 4 martie se înscrie în rîndul acelor fenomene naturale pe care, deocamdată, omul nu le poate prefîntîmpina. Apreciat de specialiști drept unul dintre cele mai puternice cataclisme de acest fel produse în ultimul secol în Europa, cutremurul a avut epicentrul în Munții Vrancei, la o adîncime de 110 km și s-a datorat eliberării unor tensiuni tectonice. Aici, în Vrancea, după cum afirmă geologii și seismologii, există o zonă ultrasensibilă, unde se întîlnesc două dintre plăcile scoarței terestre care se împing din direcții opuse, fapt care duce la acumularea unor mari energii. Planul în care s-a produs prăbușirea straturilor a fost de aproximativ 60°, cutremurul atîngînd o magnitudine de 7,2 grade pe scara Richter. Undele de șoc au acționat atît pe verticală cît și pe orizontală, în direcția nord-sud și est-vest, la un moment dat suprapunîndu-se. Această suprapunere, la care s-au adăugat intensitatea și durata relativ mari ale șocului, explică efectul deosebit de distructiv al seismului.

Pierderile suferite au fost foarte mari. Mai mult de 1500 de persoane și-au pierdut viața, din care 1391 în Capitală, iar 11275 au fost accidentate. În economia națională, pagubele

DIN CRONICA ANULUI 1977

s-au cifrat la circa zece miliarde de lei. Au fost afectate 763 unități industriale, de construcții și transporturi, precum și numeroase unități agricole. În București, Zimnicea, Craiova, Ploiești, Alexandria, Roșiori de Vede, Iași, ca și în multe alte localități ale țării, s-au prăbușit sau au fost grav avariate 32 897 de locuințe, alte zeci de mii de imobile suferind stricăciuni mai ușoare, ceea ce a făcut ca, momentan, să rămână fără adăpost peste 34 500 de familii.

Evocăm în paginile acestui almanah momentele de grea încercare pe care le-am trăit la 4 martie, ca și pe cele de sublim eroism și înălțătoare omenie comunistă care au caracterizat lupta pentru învingerea urmărilor cataclismului, pentru că ele pun cum nu se poate mai pregnant în lumină tăria de caracter și însușirile morale de o rară frumusețe ale poporului român.

Răsfoim colecțiile ziarelor din zilele care au urmat cumplitelui seism. Recitim reportajele apărute atunci, devenite azi file de istorie. Rememorăm evenimentele. Înălțuirea lor ne oferă imaginea atotcuprinzătoare a ceea ce înseamnă forța moral-politică a unui popor stăpîn pe destinul său, popor a cărui voință, ferm canalizată de partidul comunistilor, de înțeleapta și încercata sa conducere, a căpătat în acele clipe de restrînte calitățile oțelului.

După cum se știe, în seara în care natura și-a dezlănțuit forțele sale primare, bărbatul în care ne-am obișnuit să vedem întruchipate toate marile virtuți ale poporului nostru, secretarul general al partidului și președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu se afla departe de patrie, la mii de kilometri, într-o solie de pace pe continentul african. Vestea catastrofei naturale care se abătuse asupra țării a primit-o pe calea undelor, acolo, în Nigeria. Tot pe calea undelor a preluat din prima clipă comanda operațiunilor de salvare a oamenilor, de normalizare a vieții social-economice, transmițînd Decretul cu privire la instituirea stării de necesitate pe întreg teritoriul țării, îndemnînd la calm și acțiune. După mai puțin de 12 ore de la cutremur, nava prezidențială ateriza pe aeroportul Otopeni. Informat imediat după sosire, de tovarăși din conducerea de partid și de stat, asupra situației existente în Capitală și în țară, a măsurilor întreprinse, întîiul bărbat al națiunii noastre socialiste a pornit de îndată către zonele cele mai afectate de cutremur. L-am văzut, în ziua respectivă ca și în cele care au urmat, în punctele cele mai nevralgice, intrînd în locuri periculoase, dînd indicații, cerînd ostașilor și membrilor gărzilor patriotice, tutu-

ror celor care lucrau la înlăturarea molozului din perimetrele construcțiilor distruse, să acționeze operativ și cu maximă grijă pentru salvarea supraviețuitorilor. „Întîi oamenii !

EXPLICE CINE ȘTIE

În jurul orei 10 dimineața, 4 martie, fiica lui Viorel Lupu (directorul Casei Universitarilor din București), telefonează tatălui :

— Cîinele nostru a fost otrăvit, nu mîncă, schelălăie, zace întins. Am încercat să-i dau lapte, dar nu vrea să-l înghită.

Spre seară, stăpînul se întoarce acasă și găsește cîinele în aceeași stare.

...În secunda următoare cutremurul, animalul începe să zburde, să latre, topăie frenetic, pus pe joacă. (Reacții asemănătoare a avut și cîinele lui Iosif Berinde, din Oradea).

★

Obosit, Gheorghe Balaban, din comuna Cernelle, județul Dolj, se culcase mai devreme ca de obicei, pe la 8, în seara aceea. S-a trezit în vacarmul produs de găinile din coteț — cotcodăceli, zburătăceală, cirîlituri.

A fugit în curte :

— Hoții la găini !

Curînd, pămîntul a început să se cutremure...

Apoi găinile s-au liniștit.

★

Agencia Taniug relatează că la motelul Kušak din apropiere de Negotin (R.S.F. Serbia), cu trei minute înainte de cutremurul din România, resimțit destul de puternic și în estul Iugoslaviei, cîinele de pază a intrat urlînd în restaurant și a atacat clienții. Femeia care îl hrănea zilnic a încercat să-l potolească, dar cîinele a sărit la ea și a mușcat-o grav.

Trei întîmplări (din cîte altele ?) care confirmă constatările oamenilor de știință potrivit cărora unele animale, prevăzînd instinctiv seismele, își schimbă comportamentul normal, sînt iritate, își pierd orientarea, nu-și mai recunosc stăpînii...

T. OPREA

Totul pentru a-i salva pe cei care mai trăiesc !" sînt cuvinte pe care le-a rostit de zeci și zeci de ori, pretutindeni acolo unde, cu inima sa cît țara, presimțea că sub ruine mai bate o inimă de om. L-am văzut apoi, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu ceilalți conducători de

partid și de stat, la patul de suferință al celor salvați de sub dărmături, îmbărbătându-i și alinându-le durerea, ori în noile apartamente, complet mobilate și utilate, pe care societatea noastră le-a pus neîntârziat la dispoziția familiilor sinistrate.

Zile în șir, din zori și până-n cumpăna nopții, secretarul general al partidului a străbătut traseele distrugerilor și ale refacerii, ducând lumină și speranță acolo unde își făcuse loc durerea, dând oamenilor fermitate din fermitatea sa revoluționară, omenie din nescatul său izvor de omenie comunistă. Și la îndemnul său, la îndemnul partidului, al acestui veritabil centru vital al națiunii noastre socialiste, locuitorii țării, fără deosebire de naționalitate, au acționat toți ca unul, nelăsându-se pradă disperării. S-a muncit fără preget, s-au înfăptuit adevărate acte de eroism care fără îndoială că vor rămâne înscrise cu litere de aur în istoria neamului.

În acele momente de aspră luptă pentru om, pentru salvarea bunurilor materiale și culturale ale societății și intrarea cît mai grabnică pe făgașul normal al întregii vieți social-economice și-au găsit nenumărate forme de expresie umanismul socialist, revoluționar al poporului nostru, capacitatea sa moral-politică de a învinge orice greutate. Despre acest profund și vibrant umanism au vorbit actele eroice ale muncitorilor și membrilor gărzilor patriotice, faptele de înaltă conștiință patriotică, muncitorească, închinată salvării întreprinderilor avariate și punerii lor cît mai repede în condiții de producție, uriașul efort al colectivelor de muncă din unitățile neafectate de cutremur pentru obținerea de producții suplimentare, exemplele de totală dăruire ale personalului medical, ale lucrătorilor din transporturi și din rețeaua de aprovizionare, gestul adînc omenesc al milioanelor de cetățeni care au hotărît să contribuie la constituirea „fondului omeniei”, depunînd importante sume de bani în „Contul 1977”.

Se cuvine remarcat, în acest context, și sprîjinul moral și material pe care cele mai multe țări ale lumii ni l-au oferit în acele momente de cumpănă. Dincolo de valoarea lor materială, ajutoarele primite din partea unor guverne, firme sau persoane particulare din diferite țări, de pe toate continentele, au reprezentat pentru poporul nostru o grăitoare concretizare a simpatiei și aprecierii de care România socialistă se bucură pe plan mondial, rod al politicii sale externe consecvent consacrată păcii, prieteniei, colaborării și bune înțelegeri între națiuni.

Firește, ar putea fi consemnate multe exemple de abnegație și dăruire, de înalt spirit civic și patriotic ale oamenilor noștri, pornind de la unele gesturi în aparență simple și sfîrșind cu sacrificiul suprem. La vremea respectivă, presa noastră, ca și cea din străinătate, le-au consacrat pagini întregi. Pe bună dreptate, în acele zile de restriște, secretarul general al partidului nostru spunea: „În aceste momente grele, în această aspră încercare cu natura, poporul român s-a dovedit, ca în atîtea rînduri în trecut, hotărît să facă față tuturor greutăților. El și-a strîns și mai mult rîndurile în jurul partidului și a dat dovadă de o profundă maturitate politică, de o înaltă ținută cetățenească, de un adînc umanism — aceasta fiind de altfel caracteristica dintotdeauna a fizionomiei morale a poporului nostru”.

Măsurile întreprinse de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., — care a acționat ca un adevărat stat major în întreaga activitate de înlăturare a efectelor seismului (în perioada 5—11 martie s-a întrunit zilnic în ședințe consacrate analizării situației și stabilirii de noi acțiuni), și care a avut permanent în fruntea sa, neobosit, pe secretarul general al partidului — participarea largă a maselor la activitatea de refacere ne-au permis să depășim cu bine greaua încercare, să nu cedăm nimic din cuceririle noastre pe drumul socialismului, să nu renunțăm la niciuna din prevederile Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Mai mult chiar, în zilele care au urmat după cutremur, conducerea partidului și statului a stabilit noi măsuri care să ducă la accelerarea ritmului de dezvoltare a țării, la asigurarea unui nivel de trai material și spiritual al poporului superior celui prevăzut. Aceste hotărîri, care prin munca harnică a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, sînt traduse cu succes în viață în prezent, voința fermă a poporului român de a nu se da bătut în fața vitregiilor naturii, au stîrnit și stîrnesc admirația întregii lumi. „Pămîntul s-a cutremurat — scria, de exemplu, ziarul iugoslav „Viesnik” — dar nu și voința poporului”.

Într-adevăr, lovit — dar fără a se lăsa doborât, mîhnit — dar fără a plînge, poporul nostru a traversat cu fruntea sus cîmpul durerii, oferind întregii omeniri un strălucit exemplu de voință, pilda vie a ceea ce înseamnă tăria de caracter și conștiința de sine a unei națiuni ce-și croiește un drum liber și independent.

P. VOICULESCU

ANIVERSĂRI
1978

30 DE ANI DE LA CREAREA PARTIDULUI UNIC MARXIST- LENINIST ÎN ROMÂNIA

Anul 1948 marchează începutul unei noi etape în istoria mișcării muncitorești din România. Prin unificarea Partidului Comunist Român cu Partidul Social-Democrat, la Congresul din februarie, se realizează pe deplin unitatea politică, ideologică și organizatorică a clasei muncitoare.

După cum știm, procesul de încheiere a unității clasei muncitoare nu pornește de la o anumită dată istorică. Muncitorii au acționat în comun ori de câte ori le-au fost afectate interesele. Au ripostat energic, prin diverse forme de luptă, atunci când clasele dominante și-au intensificat exploatarea, când fascismul pune în pericol libertățile lor democratice, amenința independența și suveranitatea patriei.

În întimpinarea acestei aspirații spre unitate a venit Partidul Comunist Român. Din inițiativa lui s-a reușit, mai ales în perioada anilor 1929—1933, să se realizeze numeroase acorduri de front unic în întreprinderi, acorduri ce au cunoscut un punct culminant în perioada marilor lupte revoluționare din ianuarie—februarie 1933 care au cuprins muncitorii de cele mai diferite apartenențe politice.

Importante pentru netezirea căilor spre unitate au fost acțiunile întreprinse de Partidul Comunist Român după 1933. În acest sens se remarcă colaborarea cu Partidul socialist unitar, cu Partidul socialist, cu unele organizații locale ale Partidului social democrat, pentru a stăvili ofensiva forțelor reacționare îndreptate împotriva clasei

muncitoare, a oamenilor muncii, pentru a bara calea fascismului. Climatul politic și organizatoric creat prin această colaborare a forțelor ce reprezentau interesele celor ce muncesc a permis să se realizeze, în aprilie 1944, Frontul Unic Muncitoresc între P.C.R. și P.S.D., nucleul în jurul căruia s-au polarizat toate forțele democratice și patriotice interesate în eliberarea țării de sub jugul fascist, ieșirea României din războiul antisovietic și alăturarea ei la coaliția antihitleristă.

Tactica Partidului Comunist Român în realizarea unității depline a îmbrăcat forme diverse și originale cerute de gradul de dezvoltare a nivelului politic și ideologic al întregii clase muncitoare, de întărirea încrederii între cele două partide. S-a procedat cu tact și cu răbdare pentru ca unii dintre liderii Partidului social-democrat să depășească ezitățile pe care le aveau, iar comuniștii să renunțe la tendința de neîncredere sau subestimare și să dezvolte colaborarea frățească cu social-democrații. De un real folos au fost, în această privință, numeroasele forme de colaborare, începând cu crearea de organe ale Frontului Unic Muncitoresc de la organizațiile de bază ale ambelor partide și pînă la comitetele centrale și continuînd cu organizarea de ședințe, mitinguri și demonstrații comune, înfăptuirea de alianțe politice sub conducerea partidului comunist. Discuțiile și tratativele îndelungate dintre cele două partide, cu prilejul cărora au fost stabilite puncte de vedere comune

în problemele fundamentale ale României, înlăturarea unor elemente de dreapta de către Congresul din martie 1946 al P.S.D., precum și alte măsuri luate în perioada 1944—1947, au netezit drumul spre realizarea unei conduceri unitare a luptei maselor largi populare, ceea ce a determinat creșterea continuă a forței și prestigiului mișcării revoluționare muncitorești.

Procesul de făurire a partidului unic al clasei muncitoare a fost încheiat încă înainte de Congresul din februarie 1948. Platformă elaborată de cele două comisii formate din reprezentanți ai conducerii P.C.R. și P.S.D., la inițiativa Comitetului Central al Frontului Unic Muncitoresc — aprobată la 11 noiembrie 1947 de cele două comitete centrale și apoi de adunările comune ale membrilor celor două partide — pe baza căreia s-au constituit organizațiile de bază unice și s-a procedat la alegerea comitetelor de sector, de plasă și județene ale partidului unic și a delegaților pentru Congres, a constituit fundamentul pe care s-a realizat unitatea clasei muncitoare din România.

Congresul de unificare, întrunit la 21 februarie 1948, punînd bazele partidului unic marxist-leninist, Partidul Muncitoresc Român — care la Congresul al IX-lea și-a schimbat din nou denumirea în Partidul Comunist Român — a consfințit pe deplin unitatea clasei muncitoare din România. Congresul a asigurat un stat major capabil să realizeze conducerea unitară a societății și să

unească în jurul său toate forțele social-politice, întregul popor pentru înfăptuirea sarcinilor complexe ale revoluției și construcției socialiste.

Cu drept cuvânt se poate spune că, în toată această perioadă istorică, partidul s-a dovedit a fi nucleul vital al societății. Sub steagul său a unit elementele cele mai înaintate ale oamenilor mun-

cii, și-a perfecționat formele de organizare și metodele de conducere, a aplicat în mod creator principiile socialismului științific la condițiile concrete ale țării, reușind să-și aducă un aport hotărâtor la edificarea noii orânduri sociale, la dezvoltarea în ritm înalt a industriei și agriculturii, la înflorirea științei și

culturii, la creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului.

30 DE ANI DE LA ÎNFĂPTUIREA ACTULUI REVOLUȚIONAR AL NAȚIONALIZĂRII

La începutul anului 1948, odată cu abolirea monarhiei, întreaga putere politică se afla în mâinile celor ce făuresc bunurile materiale și spirituale ale societății. Se realizase unitatea politică, organizatorică și ideologică a clasei muncitoare, prin unificarea Partidului Comunist Român cu Partidul Social-Democrat. Premizele pentru trecerea la înfăptuirea obiectivelor revoluției socialiste fuseseră create. Rămăsese acum ca partidul să mobilizeze toate forțele sociale în vederea punerii pe baze socialiste a economiei, sector în care burghezia deținea încă puterea și folosea proprietatea ca mijloc de a lovi în interesele oamenilor muncii, ale statului democrat-popular.

Pentru a lichida această discrepanță dintre puterea politică, aflată în mâinile clasei muncitoare, aliată cu țărâniea și cu celelalte categorii de oameni ai muncii, și cea economică, aflată în mâinile burgheziei, Partidul Comunist Român a înfăptuit la 11 iunie 1948 actul revoluționar al naționalizării. Pe baza legii adoptate de Marea Adunare Națională, principalele mijloace de producție industriale,

bancare, miniere, de asigurări și de transport treceau în mâinile statului și deveneau bun al întregului popor. În acest fel se punea capăt pentru totdeauna exploatarei omului de către om într-o serie de sectoare de activitate, fiind înlăturată burghezia industrială și financiară și lichidată contradicția fundamentală a capitalismului dintre caracterul social al producției și forma privat capitalistă de însușire a produselor. În același timp se deschidea drumul înfăptuirii revoluției socialiste în România prin instaurarea relațiilor de producție socialiste, bazate pe colaborare și întraajutorare reciprocă, relații ce consacrau dreptul de proprietar al clasei muncitoare asupra mijloacelor de producție, de producător și beneficiar al bunurilor materiale realizate prin munca sa.

Însemnătatea politică și economică a actului revoluționar al naționalizării constă în faptul că a consolidat puterea politică a clasei muncitoare, a întărit independența și suveranitatea patriei, a creat condiții pentru realizarea concordanței dintre relațiile de producție și carac-

terul și nivelul forțelor de producție.

Odată cu instaurarea relațiilor de producție socialiste în industrie, care au permis să se accelereze ritmul dezvoltării forțelor de producție și să se făurească baza tehnico-materială a socialismului, s-au creat condiții pentru înfăptuirea revoluției agrare. În acest scop, cu ajutorul partidului, al statului, al clasei muncitoare, procesul cooperativizării agriculturii început în 1949 și încheiat în 1962, a făcut posibilă crearea economiei socialiste unitare în România, a asigurat victoria socialismului în toate sectoarele de activitate.

Țărâniea, devenind stăpînă a mijloacelor de producție și a muncii sale, în strînsă alianță cu clasa muncitoare, a pus bazele unei agriculturi moderne, intensive. Datorită extinderii continue a mecanizării muncii și a chimizării, introducerii cuceririlor științei și tehnicii agricole, înfăptuirii programului de amenajări funciare s-au asigurat condițiile necesare pentru obținerea unor producții înalte care să satisfacă cerințele de consum ale populației și nevoile de materii prime ale industriei.

ANIVERSĂRI
1978

Socialismul este chemat însă nu numai să elibereze omul de asuprire și exploatare, dar și să-i asigure, deopotrivă, bunăstarea materială și o civilizație spirituală superioară, realizarea aspirațiilor de libertate, egalitate, echitate. Este o cerință firească dacă ne gândim că pre-

facerile revoluționare în natura relațiilor sociale, în gândirea și modul de existență al oamenilor cer mai mult timp decît făurirea unei economii moderne.

Înțelegînd această necesitate obiectivă, partidul nostru a întreprins, cu deosebire din 1965, măsuri concrete pentru a crea cadrul necesar ca oamenii muncii, în calitate de proprietari ai mijloacelor de producție și producători ai bunurilor materiale, să se poată manifesta plenar în sfera vieții sociale, să participe activ la conducerea societății și să hotărască în mod suveran asupra destinelor

țării. În acest scop nu numai că s-au adîncit și diversificat formele democrației socialiste, dar s-au întreprins măsuri pentru afirmarea deplină în viața socială a principiilor eticii și echității socialiste, pentru realizarea unor raporturi noi între oameni, bazate pe respect și colaborare, pentru promovarea spiritului revoluționar în toate domeniile de activitate, pentru lărgirea orizontului științific și cultural, pentru ridicarea continuă a nivelului politic și ideologic al tuturor membrilor societății.

GH. DIACONU

ÎNCEPUTUL UNEI NOI ETAPE ISTORICE

Prin obiectivele sale generale — desființarea exploatarei și privilegiilor feudale; eliberarea clăcașilor și împroprietărirea lor; drepturi și libertăți democratice; unitate și independență națională — **Revoluția de la 1848**, de la a cărei înfăptuire au trecut 130 de ani, a zguduit din temelii vechile rînduiri feudale, care frînau mersul înainte al societății românești, a marcat începutul unei etape noi în dezvoltarea economico-socială a țărilor române, pentru libertate și o viață mai bună, împotriva jugului dominației străine, pentru cucerirea independenței și suveranității patriei noastre.

Peste 40 000 de oameni, în majoritate țărani, au participat la adunarea de la Blaj

EVENIMENT DE IMPORTANȚĂ CRUCIALĂ

Unirea Transilvaniei cu România, înfăptuită cu 60 de ani în urmă, a constituit un eveniment istoric de importanță crucială în viața poporului nostru, care a dus la realizarea statului național

unitar român și a deschis calea dezvoltării unitare a națiunii noastre. Unirea din decembrie 1918 a încununat aspirațiile de veacuri ale poporului român pentru eliberare națională, rezultat al luptei sale duse de cele mai înaintate forțe social-politice ale vremii, în cadrul cărora rolul hotărîtor l-au avut masele populare.

Urișa adunare populară de la Alba Iulia

SIMBOLUL UNOR MARI BĂTĂLII

ANIVERSĂRI
1978

Evocăm împlinirea a 6 decenii din acea zi de 13 decembrie 1918 când demonstrația pașnică din Piața Teatrului Național a muncitorimii bucureștene — ieșită în stradă pentru a protesta împotriva greutăților materiale din perioada de după război — a fost reprimată cu cruzime de către clasele dominante. Momentul se înscrie în lanțul lung de lupte desfășurate de masele oprite împotriva exploatării și asupririi, pentru o viață demnă, liberă. El s-a desfășurat într-o perioadă de creștere a avântului revoluționar internațional, amplificat de puternicul ecou pe care l-a avut în întreaga lume prima revoluție proletară victorioasă — Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Cei care în decembrie 1918 au plătit cu viața

In imagine: Participanți la greva generală din octombrie 1920

ridicarea la luptă împotriva opririi capitaliste au rămas simbolul marilor bătălii politice care au deschis un drum

mai larg luptelor revoluționare din țara noastră, în focul cărora s-a plămădit Partidul Comunist Român.

RAPSOZII CÎNTĂ ROMÂNIA

Înțelepții satului, păstrătorii și propăvăduitorii bunului simț strămoșesc, pătimași iubitori de natură și de oameni, tălmăcitori în graiul poeziei a tot ce este frumos și mișcă inima, cu darul acela fermecat de a vorbi în vers și viers, aceștia sînt poeții țărani.

Frați cu veacul și cu eternele frumuseți umane, vin spre noi încărcăți de istorie și închid în balade, transmițîndu-ni-le prin ele, eroismul acestui neam, hărnicia, setea lui de dreptate și adevăr.

În octombrie 1976 a avut loc prima conferință pe țară a scriitorilor țărani organizată la Arad. Cine a avut norocul să-l vadă aproape pe toți la un loc a putut spune că viața i s-a îmbogățit cu un

eveniment de cultură populară cu totul inedit. Pe străzile Șiriei și ale Șilindiei a ieșit atunci poezia. La căminul cultural din Șiria, poeții au venit cu calete și condeie, ca la o ședință de lucru. Stu-

diul s-a întins de la sursa de inspirație la condiția poetului țăran, de la cultura sade autodidact la modalitățile de expresie.

Autorii ne sînt cunoscuți, le strîngem mîna și le savu-

răm creațiile. Ei sînt personalități distincte, fiecare cu stilul său, cu aria sa de inspirație, cu produsul său literar. Festivalul național „Cîntarea României” și-a în crustat în largă și strălucitoare sa diademă și această piatră nestemată care este creația poetului țăran. Fiindcă acea neuitată primă întîlnire de la Arad sub emblema Festivalului s-a desfășurat.

Spuneam că a fost un privilegiu pentru cei care am putut să-i vedem atunci laolaltă. Toader Hrib, binecunoscut și drag cronicar din Arborea-Sucevei, le-a trimis o telegramă în care, lîngă urările de succes adresate celor adunați la conferință, a așezat regretul că-i bolnav și nu poate străbate țara de-a latul, pînă la Arad. Și tot bine cunoscut și drag ne este Gheorghe Nistor Ungureanu, bătrînul cu plete albe. Ca o întrupare a anotimpurilor și, luîndu-și martori soarele, luna, stelele, brazii și izvoarele, el cîntă, cu un remarcabil simț al contemporaneității, dragostea de țară și partid, pentru care și-a luat ca măsură virful cel mai semet al Parîngului: „Io-s înalt / Dar partidul-i mai înalt / Io-s înalt de felul meu / Parîngul cu virful său / Tot mai 'nalt partidul meu / Luminînd țara mereu.

Trăim zilele de înflorire deplină a poeziei țărănești. De fapt, nicicînd n-a fost ea atît de fecundă ca acum. Poetul țăran e liber, e stăpîn pe frumusețile și avuțiile țării, munca îi e răsplătită, zilele îi sînt senine. Evocînd epoca sumbră cînd a început să scrie, Ion Frumosu din comuna Ciuchici, județul Caraș Severin, mărturisește în amintirile sale: „Orizontul lumii întregi era tulbure, neliniște, nesigurantă, concentrări, rechiziții și, virf la toate, an extrem de rău, m-au ținut mereu cu harpa învelită, cu condeiul tremurînd...”

Azi, cu un timbru poetic care ni-i amintește pe Coșbuc, Iosif, Vlahuță, Ion Frumosu cîntă altă viață: „Cînd suride ziua-n creste / Vieții ziua să-i surideți / Căutați-vă-n ce este / Tilcul viu a tot ce sînteți / Țara fie-vă minerie / Cereți-i Carpați și șe-

suri / Stringeți nou și măreție / Oricînd stringeți țara-n versuri”.

Și fiindcă este unul dintre poeții țărani care și-a sîfuit cel mai bine versul, redăm în „Destăinuire” profesia de credință a poetului „Mă simt răsplîn / De omenesc / Sub larg senin / De glie cresc / Și-n slobod veac / Chiui prin lan / Sint neam de dac / Și de țăran”...

Cine sînt așadar poeții țărani, rapsozii cum mai sînt numiți, o mîna de oameni la început și acum, în anii noștri, atîți cîți ne dau voie să vorbim de o mișcare de masă? Duhul Mioriței străbate poezia celor mai mulți. El te poartă cu forța lui ascunsă din Transilvania pînă în Vrancea, leagănu baladei baladelor românești.

Rapsozii cîntă România căreia natura i-a țesut iia de borangic iar fiii săi, cu faptele lor, tot ce are ea în lada de zestre. Viziunea poetică a lui Ghiță Baciu, din Intorsura Buzăului, județul Covasna, în întregime de factură populară, are ca sursă de inspirație iubirea de țară. Adresîndu-se apei Buzăului el spune: „Ne-ai învățat, voi-nice / Iubirea de pămînt / Căci noi de-aicea sîntem / Precum Carpații sint.

Baciu George Poșcoară din Zimbru, județul Arad, despre care spunem adevărul afirmînd că i se mai vîd încă pe chip semnele vechilor umilințe, și-a întors fața și sufletul spre lumină. Poezia îi este optimistă. „Frumos îi al nostru sat / Că-i de codri înconjurat / De codri și de păduri / Și-ai pleca și nu te înduri”.

De la sat trece la țară înțelegînd că cele două, atît de dragi lui simboluri, sînt inseparabile: „Bucură-te Românie / Bucură-te țara mea / C-a trecut timpul urgiei / Și-a trecut și viața grea”.

Al doilea filon de aur al inspirației rapsozului este munca. Același Ion Frumosu ne declară: „Cîntecul e strigătul de biruință al celui care știe că nu trăiește degeaba, care lasă o urmă în viață, care-și ține cuvîntul și-și sfîștește locul”. El scrie despre pîine: „De n-ar fi cu sudori amestecată / În plămă-

deli bucată cu bucată / Ar fi-n zadar s-o cerem orișicui / Căci dacă nu e muncă / Pîine nu-i”.

La festivalul național „Cîntarea României” premiul I la creații ale poezilor țărani i-a revenit Emiliei Iercoșan, țărăncă cooperatoare din comuna Șilindia (satul Iercoșeni), județul Arad (în fațimil: poezia laureatei către cititorii almanahului nostru). Femeia aceasta, care a rămas de tînră vădană, și-a vîrsat tot harul în poezie și-n creșterea unicului fiu.

*Tovornilor cititori
ai Almanahului satelor*

*Tragi țărani, frate și sura
Tești - ai țării cititori,
La concursul poeziei,
din Cîntarea României,
Eu, o, văsohă surisoare,
Premiu I luai pe țară.
Eu - am scris cu drag și dor,
În munele tuturor...*

Emilia Iercoșan.

Teas, ani.

26-VI-1974.

O femeie de 53 de ani din Bărbătești, județul Vâlcea s-a impus și ea prin talent poetic. Este Gheorghita Măleanu, în poezia căreia găsim aceeași contopire a ființei rapsozului cu satul natal. De aici privește viața și o așază în imagini poetice, de aici privește și cosmosul dovedind cît de fecundă și de mobilă este fantezia poetului țăran. În dialogul cu luna, poeta spune: „Tu nu ai privighetori / Tu nu ai cîmpii cu flori / Unde-ți sînt feciorii, pruncii? / Unde-s cîntăreții luncii?”

Aceștia sînt rapsozii. Croniciari de viață nouă, cu scrisul total angajat, cu un mesaj de o mare noblete, străbătîndu-le de la un cap la altul poezia.

V. TOSO

AMPLĂ ACȚIUNE DE URBANIZARE A LOCALITĂȚILOR RURALE

După cum se cunoaște, la numai câteva zile după catastrofalul cutremur de la 4 martie, printre alte măsuri luate în vederea ștergerii cât mai grabnice a urmărilor seismului și a refacerii țării, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a stabilit (în ședințele sale din 9 și 11 martie) ca o serie de sate distruse să fie reconstruite în perimetrul de sistematizare al comunelor respective — ca sate model, care să prefigureze perspectiva modernizării și sistematizării rurale.

În ceea ce privește situația orașului Zimnicea, județul Teleorman, distrus în cea mai mare parte de cutremur, Comitetul Politic Executiv a hotărât refacerea integrală a acestuia, ca centru urban modern. În acest scop, din fondurile statului vor fi construite circa 3 500—4 000 de apartamente — din care 2 000—2 500 încă în 1977 — o casă de cultură, o sală de cinematograful, două licee și alte unități sociale.

Tot pe linia înfăptuirii neabătute a politicii partidului în domeniul sistematizării teritoriului, a dezvoltării armonioase a orașelor și comunelor se înscrie și măsura adoptată de Comitetul Politic Executiv în ședința din 8 aprilie, măsură inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca unele comune unde au avut loc răcoale țărănești în 1907 să fie sprijinite pentru a deveni în scurt timp centre urbane, cu o bogată viață economică și socială. Vor beneficia de această hotărâre comunele: **Flămânzi** — județul Botoșani; **Belcești** — județul Iași; **Bîrla** — județul Argeș; **Putineiu** — județul Ilfov; **Plenița** — județul Dolj; **Pătulele** — județul Mehedinți; **Radomirești** — județul Olt și **Piatra** — județul Teleorman. Pentru realizarea în anii următori a obiectivelor suplimentare necesare dezvoltării economico-sociale rapide a acestor localități s-a aprobat și sporirea fondului de investiții cu aproape o jumătate miliard de lei.

Iată cum, prin aceste noi măsuri — parte integrantă a politicii de sistematizare stabilită de Congresul al XI-lea al partidului — se are în vedere dezvoltarea accelerată a orașelor și comunelor ca unități administrative de bază ale țării, ca centre economice puternice, capabile să ofere condiții de muncă și de viață egale pentru toți cetățenii și, totodată, să asigure participarea oamenilor muncii la viața publică, la rezolvarea problemelor economice și sociale ale așezărilor în care trăiesc, la conducerea întregii societăți.

CE NE SPUNE RECENSĂMÎNTUL DIN 5 IANUARIE 1977

Comparînd datele recensămîntului din ianuarie 1977 cu cele ale precedentului recensămînt (martie 1966), ajungem la acel bilanț îmbucurător care reflectă pe de-a întregul mărețele realizări din ultimul deceniu, transformările innoitoare și profunde intervenite în viața și structura societății noastre, ca urmare a înfăptuirii consecvente a politicii partidului și statului — politică consacrată grijii față de om și de nevoile sale.

Cel mai elocvent exemplu în această privință îl oferă, în perioada la care ne referim, creșterea populației României socialiste de la 19 103 163 la 21 559 416 locuitori, adică un spor de 2 546 253 oameni. Această creștere, într-un ritm mediu anual de 1,1 la sută, plasează țara noastră printre primele țări europene în ceea ce privește dinamismul demografic, reflectă nivelul la care a ajuns natalitatea, precum și creșterea duratei medii a vieții, elemente deosebit de semnificative pentru starea de sănătate și vitalitatea poporului nostru.

Un alt exemplu: prin dezvoltarea lor generală, economico-socială, în perioada dintre cele două recensăminte, alte 53 de localități au intrat în categoria așezărilor urbane. Așa s-a ajuns ca numărul celor care trăiesc în municipii, orașe și comune suburbane să sporească în ultimii 11 ani de la 7 305 714 la 10 236 846 de locuitori, adică cu 2 931 132, ceea ce înseamnă că dezvoltarea urbană a atras întregul spor natural al populației și, în plus, aproape 475 000 de persoane.

Paralel cu procesul de urbanizare s-a desfășurat un amplu proces de transformare a localităților rurale din punct de vedere economic, cultural și edilitar.

În prezent, în satele și comunele țării trăiesc 11 332 570 de locuitori, cu 9,3 la sută mai puțini decît în 1966, datorită modificărilor calitative intervenite în structura socio-profesională a țărănimii și atragerii spre orașe a unui număr mai mare de foști locuitori ai satelor.

Deosebit de semnificativ pentru mutațiile intervenite în viața satelor este și faptul că, în prezent, peste 40 la sută din numărul angajaților din industrie, construcții și alte ramuri neagricole își au familiile în mediul rural, de unde se poate trage concluzia că din trei familii care locuiesc la sate, cel puțin una este formată din angajați sau are componentă mixtă — angajați și țărani, cu toate consecințele pozitive care decurg din aceasta: ate-

nuarea diferențelor de trai dintre oraș și sat, accentuarea procesului de omogenizare a populației, ridicarea nivelului de instruire și de pregătire profesională a unui număr din ce în ce mai mare de săteni, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregii populații.

RIDICAREA SATULUI LA NIVELUL DE DEZVOLTARE A ORAȘULUI

Cu toate că în anii construcției socialiste au avut loc profunde transformări revoluționare în toate domeniile de activitate, inclusiv în cel al sistematizării teritoriului, trebuie arătat că, datorită moștenirii trecutului, încă mai există localități dispuse în mod anarhic, răzlețe, excesiv de întinse din punct de vedere teritorial. Numai așa se explică existența a nu mai puțin de 13 149 sate, grupate în 2 706 comune.

Pornind de la această realitate, Programul partidului prevede că „**În sistematizarea comunelor și satelor se va porni de la necesitatea realizării unor centre puternice din punct de vedere economic, bine dotate edilitar, sanitar, cultural și comercial. Localitățile rurale vor dezvolta învățământul, activitățile culturale, transformându-se treptat în centre urbane, asigurând condiții de viață apropiate de cele din orașe.**”

— Concomitent cu aceste prevederi, ne spunea arh. Gh. Diaconeasa, de la Institutul de cercetare și proiectare pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comună, prin schimbările structurale prevăzute a se realiza pe baza schițelor de sistematizare ale localităților rurale, prin reducerea suprafeței locurilor de casă în limitele prevederilor Legii nr. 58/1974, prin creșterea regimului de înălțime a locuințelor, reorganizarea tramei stradale și altele, urmărind restrângerea perimetrelor localităților cu circa 300 000 de ha (ce vor fi readuse în cea mai mare parte în circuitul agricol al țării) și, bineînțeles, o sporire a densității medii a populației sătești, în perspectivă, la circa 50—60 de locuitori pe ha.

Prin aceasta răspundem cel puțin la două dintre comandamentele majore ce ne-au fost puse în față: apropierea treptată a condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe și înlăturarea risipei de pământ întrucât, așa cum știm cu toții, pământul constituie o bogăție a întregului popor.

— **Cum va arăta în viitor centrul economico-social cu caracter urban?**

— Să luăm spre exemplu, situația comunei Flămânzi, localitate înscrisă cu litere de foc în istoria patriei, ca loc unde s-a aprins flacăra răscoalelor țărănești în urmă cu șapte decenii. După cum știți, această localitate se numără printre cele opt așezări rurale care, pe baza hotărârii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 8 aprilie 1977, vor deveni în actualul cincinal și în perspectivă până în 1990, orașe agro-industriale. Se știe că la fiecare schiță de sistematizare se propun mai multe variante, iar după analize repetate se adoptă cea care corespunde în cel mai înalt grad obiectivului propus. Și în cazul comunei

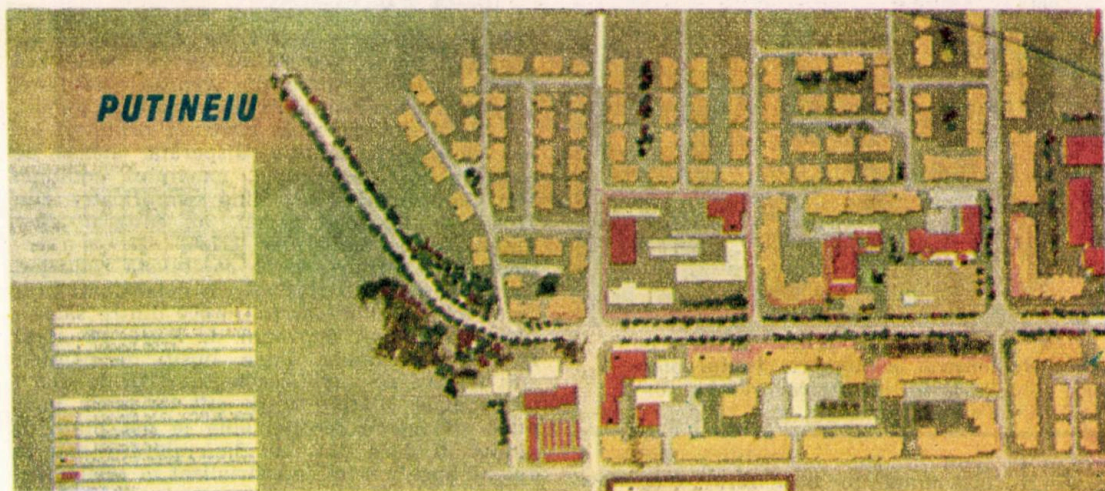
Flămânzi au fost formulate mai multe propuneri. Una dintre variante prevede amplasarea viitorului centru urban chiar pe vatra satului cu același nume, dar prezenta o deficiență: o anumită abatere de la șoseaua principală Botoșani—Hîrlău—Iasi. Altă variantă, care după părerea noastră întrunește condiții optime, situează viitorul centru urban pe artera de circulație amintită, deci pe actuala vatră a satelor Cordon și N. Bălcescu, iar satul Flămânzi va rămîne ca unitate apartinătoare a viitorului oraș, într-o structură complet înnoită. Această variantă mai prezintă un avantaj: tot ceea ce se va construi va fi amplasat pe un teren liber de alte clădiri.

— **Dar cum va arăta în final orașul Flămânzi?**

— Pînă în 1990 — orașul va avea 2 850 de apartamente cu circa 10 500 de locuitori, un frumos sediu politico-administrativ și o vastă zonă de odihnă și agrement, cu spații verzi pe o întindere de circa 9 hectare, în centrul cărora se va amenaja un lac, cu ștrand, terenuri de sport, teatru de vară și alte utilități. De reținut este și faptul că perimetrul orașului se va restrînge pe 80 de hectare (agricultura va beneficia de încă 12 ha recuperate din perimetrul existent), iar densitatea populației va fi de 180 de locuitori la hectar, în loc de 20 locuitori pe hectar, cîți numără în acest an. Și încă o remarcă destul de revelatoare pentru transformarea acestei localități rurale în centru urban. Dacă privim harta județului Botoșani, constatăm că orașele Dorohoi, Săveni și Darabani sînt situate în nord. Prin construirea viitorului oraș Flămânzi, situat în partea de sud a județului înseamnă că în jurul acestuia vor polariza localitățile Frumușica, Prăjeni, Copălău și altele, în prezent izolate de oraș și care, pînă în 1990 vor ajunge, laolaltă, la peste 36 000 de locuitori. Acestea sînt numai cîteva dintre avantajele de care se vor bucura oamenii acestor locuri prin edificarea noului oraș agro-industrial Flămânzi, care a și început să prindă contur pe planșetele noastre și care, vă asigurăm, va fi deosebit de frumos și bine armonizat, demn de renumele unui oraș modern, socialist.

— **Dacă acestea sînt caracteristicile viitorului centru urban, o comună model cum se prefigurează?**

— Pînă a înfățișa viitoarea și totuși apropiată comună-model — ne răspunde arh. N. Teodorescu, de la Institutul de proiectări al județului Ilfov — așa vrea să fac cîteva precizări. În județul nostru au fost aprobate toate schițele de sistematizare pentru cele 125 de comune. În toate localitățile au fost delimitate centrele civice prevăzute cu dotări edilitare și clădiri de locuit cu parter și unul sau două etaje. Pînă la sfîrșitul actualului cincinal se vor construi peste 2 000 de apartamente pentru specialiști, iar agricultura județului va beneficia de un plus de 16 000 ha. recuperate prin restrîngerea perimetrului localităților. Comunele Chirnogi, Ulmeni, Fierbinți-Tîrg, Călugăreni, Comana și Ghimpați au acumulat încă de pe acum unele elemente care le fac să aspire, în perspectiva apropiată, la titlul de orașe agro-industriale, iar unele dintre acestea și la titlul de zone turistice.

— Ce caracteristici va întruni o astfel de așezare ?

— Mă voi referi la 30 Decembrie. În actualele sate (30 Decembrie și Copăcenii) există o întreprindere agricolă de stat, două cooperative agricole și câteva unități mici de tip industrial: o bază de utilaj terasier, o secție de cartonaj și una de artizanat. Pe această structură economică se prevede reconstruirea localității care, chiar la sfârșitul anului 1978, va dispune de 500 de apartamente în fondul de stat, de un sediu politic-administrativ, care va încorpora și oficiul poștal, agenția C.E.C. etc., un cămin cultural cu sală de cinematograf, o grădiniță de copii cu 120 de locuri,

baie publică, dispensar uman cu staționar și maternitate, magazin comercial, unități de alimentație publică și de servire a populației și, bineînțeles, apă curentă, canalizare, centrală termică și spații verzi.

În linii mari, așa vor arăta aceste așezări rurale model, cu elemente de urbanism și de civilizație socialistă, dar sîntem convinși că ceea ce am prevăzut pe hîrtia de calc va fi de nenumărate ori îmbunătățit în timp de hărnicia și dragostea pentru util și frumos ale locuitorilor satelor.

AL. ȘTEFĂNESCU

Criză, inflație, șomaj, falimente, creșterea costului vieții, pauperizarea maselor — cuvinte-laitmotiv în numeroase știri ce sosesc din Occident, exprimînd o stare de lucruri ce durează de ani și care prefigurează un viitor la fel de sumbru.

Aceste maladii ale organismului social al țărilor capitaliste au repercusiuni grave și asupra țăranilor, proslăvita bunăstare din societatea de consum fiind infirmată de cifre semnificative privind erodarea continuă a calității vieții populației rurale. Exemplele poartă, în majoritatea cazurilor, girul unor organisme guvernamentale.

În Republica Federală Germania, ca să vorbim de o țară afectată în mai mică măsură decît alte state occidentale de criză, raportul agricol al guvernului federal apreciază că anul 1977 „va fi cel mai marcat de sentimentul incertitudinii pentru agricultori”. Același raport subliniază că majorarea prețurilor la echipamentul agricol (9,8 la sută), la îngrășăminte, combustibil și materiale de construcții va face ca datoriile agricultorilor vest-germani, în prezent în sumă de 29,5 miliarde de mărci, să se majoreze considerabil.

Un alt fenomen îngrijorător în agricultura vest-germană este cel al dispariției unui număr crescînd de gospodării țărănești (15 700 în

MUNCITORII AGRICOLI — „POPULAȚIA CEA MAI SĂRACĂ ȘI MAI UMILITĂ”

1976), proces datorat concurenței marilor societăți agrare. Falimentele în serie (din 1966 pînă în 1977 — 338 600) sporesc numărul șomerilor, și așa îngrijorător de mare. Iar din cele 800 000 de gospodării rămase, doar jumătate asigură integral subzistența proprietarilor lor, o parte importantă dintre aceștia fiind nevoiți să aibă o a doua ocupație pentru a-și asigura existența.

Peste 6000 de țărani sicilieni au demonstrat la Bagheria, în apropiere de Palermo, împotriva grevelor condiții de muncă și de trai

Franța, țară în care agricultura deține o pondere însemnată în ansamblul economiei naționale, are griji majore în ceea ce privește situația țăranilor săi. Rapoartele unor organisme guvernamentale și ale organizațiilor politice, precum și materiale publicate de o serie de ziare și reviste relevă starea gravă a agricultorilor aflați în afara legislației de asigurări sociale, departe de viața socială a țării. Creșterea masivă a cheltuielilor de producție (într-un deceniu — cu 58,3 la sută) depășește substanțial creșterea valorii produselor realizate de țărani (30 la sută în aceeași perioadă), ceea ce a dus, în numai doi ani ('75—'76) la o reducere cu 20 la sută a veniturilor țăranilor. Pe lângă aceasta, faptul că prețurile de achiziție ale produselor agricole sînt stabilite la începutul fiecărui an de miniștrii agriculturii din țările membre ale Pieței Comune face ca inflația să contribuie într-o măsură însemnată la pauperizarea populației rurale franceze, „colaborînd” la ruina unuia număr de 50 000 de gospodării țărănești anual.

Concentrarea pămînturilor în mari proprietăți funciare, scumpirea exorbitantă a terenului (de 12 ori în ultimii 15 ani) sînt, de asemenea, fenomene caracteristice și de lungă durată ale agriculturii franceze, previziunile unor economiști, precum planul Vedel apreciind că pînă în 1985 numărul gospodăriilor țărănești urmează să scadă de la 1,5 milioane, în prezent, la 250 000.

Alternativele pentru țăranii din țările occidentale rămăși fără puțința de a lucra pămîntul sînt puține, într-o societate în care șomajul are un caracter endemic.

Mezzogiorno, sudul Italiei, regiune de un pitoresc aparte, celebră prin monumentele antice, din epocile greacă și romană, prin canțonetele napolitane și temperamentul săi locuitori, intră din ce în ce mai mult în conștiința italienilor, a lumii întregi datorită sărăciei, marilor probleme de ordin economic și social, care au determinat o personalitate politică italiană să exclame recent: „În ce privește Mezzogiorno, situația, deja gravă înainte de recesiune, a devenit astăzi tragică”.

O situație tipică pentru întregul sud al Italiei o prezintă Calabria, regiunea cu unul dintre cele mai scăzute procente de dezvoltare economică, „concurată”, în această pri-

vință, de celelalte regiuni din Mezzogiorno. Dintr-o populație activă de 2 milioane de locuitori, numai 600 000 au un loc de muncă stabil, 300 000 trăiesc din venituri nesigure, 100 000 sînt înscrși pe listele oficiale de șomeri, iar 70 000 sînt tineri în căutarea primului lor loc de muncă. Soluția, disperată, aleasă de mulți a fost emigrarea, exemplul comunei San Giovanni di Fiere fiind semnificativ. Din 17 000 de locuitori ai săi, au emigrat de-a lungul anilor 8 000. Dar criza, care s-a accentuat în întreaga lume capitalistă reducînd continuu numărul slujbelor, a determinat procesul invers, al întoarcerii, 2 000 dintre sătenii plecați din San Giovanni di Fiere revenind în regiunea natală. Unde, lipsiți de pămînt, sînt nevoiți să închirieze terenuri de la marii latifundiari, plătiind chirii atît de mari, încît după stringerea recoltei abia le pot plăti. Și gîndul îi duce din nou la emigrare sau la exodul spre nordul industrializat al țării unde, însă îi așteaptă lupta pentru un loc de muncă, alături de alte milioane de șomeri...

Un fenomen anacronic a ocupat în 1977 paginile publicațiilor din întreaga lume. Ziarul britanic „The Observer” scria: „În Murgia, zonă sălbatică de lângă Bari, vezi adesea băieți (...) luați de la școală și vinduți apoi unor proprietari care îi pun să muncească pe aceste coline pustii și dezolate”. Interesul presei occidentale a fost trezit de sinuciderea unui astfel de copil, Michele Colonna, în vîrstă de 14 ani, vîndut de patru ori. „Tîrgul pantalonilor scurți”, cum îl numesc localnicii, se ține în orașelul Altamura, o dată pe an, la 15 august. Pentru o sumă derizorie plătită părinților și pentru o singură masă pe zi, copiii sînt puși să păzească peste 80 de oi. Asta făcea și Michele Colonna. Nemaiputînd suporta greutățile și pustietatea în care era nevoit să-și petreacă zilele, el a furat o armă de vînătoare cu țeava scurtă, a legat o piatră de trăgaci și, după ce s-a rezemat în pușcă, a aruncat piatra.

O situație dramatică o au așa-numiții „Robi ai secolului XX”, două milioane de muncitori agricoli sezonieri, care trec anual frontiera Statelor Unite ale Americii, venind, în special, din țările Americii Latine, pentru stringerea recoltei. Publicația americană „Christian Science Monitor” îi descrie ca „populația cea mai săracă și mai umilită din țara noastră”, iar cunoscutul cotidian „Washington Post” a publicat de curînd un amplu reportaj realizat într-o tabără a acestor muncitori agricoli, în care scrie, printre altele: „Angajații-nomazi de-abia reușesc să cîștige atît cît le cere plantatorul pentru hrana zilnică, ce nu merită nici pe departe denumirea de masă omească. Sînt cazați în grajduri, plătiind pentru aceasta o taxă echivalentă cu plata unei camere într-un motel”.

Neputincioși în fața lipsei de scrupule a plantatorilor, „Robii secolului XX” nu beneficiază de prevederile legii privind securitatea muncii, de cea referitoare la regimul minim de retribuție, n-au dreptul la ajutorul de șomaj, iar de concedii și pensii nici nu poate fi vorba.

LUCIAN OPREA

A COMUNICA ÎNSEAMNĂ A CUNOAȘTE

Scurt îndreptar de termeni folosiți în agricultură

Agriculturii noastre socialiste, în plină modernizare îi este caracteristică o rapidă și necesară înnoire a terminologiei curente. Noțiuni noi pătrund în limbajul cotidian al celui ce participă astăzi, într-un fel sau altul, la făurirea recoltelor. Și chiar dacă ele ne par uneori aride, nu le putem evita. Ar însemna să comunicăm cu tot mai mari dificultăți. Sintem deci siliți să fim mereu stăpîni pe înțelesul expresiilor pe care le utilizăm. În mod obligat apelăm la dicționar, ca ajutor de nelipsit în activitatea noastră. Oferim cititorilor un asemenea modest îndreptar de termeni noi, și mai puțin noi, pe care îi întîlnim acum în mod obișnuit, dar pe care, poate, nu toți îi utilizăm în deplină cunoștință a conținutului lor.

La întocmirea acestui îndreptar s-au folosit dicționarele curente ale limbii române (Dicționarul enciclopedic, Dicționarul explicativ al limbii române etc.) și lucrări de specialitate din domeniile luate în considerare: biologie, pedologie, agrotehnică etc.

ACIDITATEA SOLULUI: însușirea unui sol spălat de baze de a se comporta ca un acid slab, prin eliberarea în soluție a ionilor de hidrogen. Reacția acidă apare în soluțiile din regiunile umede unde bazele alcaline au fost spălate.

ACIZI NUCLEICI: substanțe chimice, macromolecule, purtătorii informației ereditare. Sînt de două tipuri: **acidul dezoxiribonucleic** (ADN) care se găsește în nucleul celulelor vegetale și animale și **acidul ribonucleic** (ARN) care se găsește atît în nucleul cît și în citoplasma celulelor.

ADERENȚĂ: însușirea solului umed de a se lipi, în măsură mai mare sau mai mică, de suprafețele corpurilor străine (a uneltelor agricole, de pildă). În agrotehnică se consideră o însușire negativă. Aderența crește cu conținutul de argilă al solului și cu umiditatea acestuia.

ADSORBȚIE: fenomenul de țînere în masa solului a anumitor substanțe (gaze, oxigen, azot, bioxid de carbon, vapori de apă sau molecule de apă lichidă). Componentele solului care au capacitate de adsorbție alcătuiesc **complexul adsorbțiv** sau **complexul argilo-humic** al solului.

AEROB: se spune despre organismele care pot trăi și crește numai în prezența oxigenului molecular liber. Majoritatea covîrșitoare a plantelor și animalelor au respirație aerobă.

AGREGAT: 1. (tehnică agricolă): grup de mașini format prin cuplarea uneia sau mai multor mașini agricole la o sursă de energie (tractor, motor stabil, motor electric etc.) pentru executarea uneia sau mai multor lucrări agricole. 2. (pedologie): component al structurii solului (glomerulă) care rezultă din gruparea particulelor elementare din sol.

AGROFOND: sol cultivat pe care se aplică totalitatea măsurilor agrotehnice — lucrările solului, îngrășăminte, assolamente etc. pentru a se crea condiții favorabile sporirii producției.

ALBINISM: stare anormală, înăscută, caracterizată prin absența pigmentației. Apare și la plante incapabile să producă clorofilă.

AMITOZA: mod de diviziune directă a celulelor animale sau vegetale în care nucleul se divide în două sau în mai multe părți, egale ori diferite ca mărime, prin strangulare sau fragmentare, fără apariția cromozomilor.

AMONTE: în susul văii, al apei.

ANABIOZĂ: reducerea maximă a activității vitale a organismelor vegetale sau animale, cînd condițiile sînt neprielnice dezvoltării lor (uscăciune, temperaturi scăzute), pînă la dispariția semnelor vizibile de viață. Acestea pot reapărea în prezența condițiilor favorabile.

ANAEROB: se spune despre organismele care pot trăi în absența oxigenului molecular liber, (unele bacterii, infuzorii etc.). Energia necesară proceselor lor vitale rezultă din fermentații.

ANIMAL MATCĂ: animal adult capabil să fie folosit la prăsilă. Animalele matcă fac parte din efectivul de bază.

ANTEMĂSURĂTOARE: evaluarea cantitativă a lucrărilor care urmează să se execute conform unui proiect.

APĂ ADSORBITĂ: apă, provenită din sursă de vapori sau din sursă lichidă, reținută prin forțe de adsorbție de suprafețele particulelor de sol, neinfluențată de gravitație. Sinonim: **apă higroscopică**, **apă stabil legată**.

APĂ CAPILARĂ: apa din porii capilari ai solului. Poate fi absorbită de rădăcinile plantelor.

APĂ FREATICĂ: prima pînză de apă subterană permanentă, acumulată pe un strat impermeabil.

APĂ GRAVITAȚIONALĂ: apa în mișcare prin spațiile lacunare largi ale solului care, neputînd fi reți-

nută, se infiltrează în adâncime datorită gravitației.

ASOLAMENT : repartitia diferitelor plante pe tarlale sau sole.

ATAVISM : reapariția anumitor caractere, provenite de la un strămoș și care nu s-au manifestat în generațiile intermediare.

AVAL : în jurul văii, în direcția de curgere a apei.

BACKCROSS : încrucișarea unui hibrid cu unul din părinți.

BACTERIOFAG : ființă microscopică având proprietatea de a liza (de a dizolva) bacteriile, larg răspândită în natură.

BILANȚUL APEI ÎN SOL : exprimarea cantitativă a regimului hidric al solului. Cuprinde toate cantitățile de apă primite și cedate de sol, precum și rezervele de apă din sol.

BIOCENOZĂ : totalitatea organismelor vegetale și animale care populează un anumit mediu (**biotop** sau **habitat**) cu condiții de existență mai mult sau mai puțin uniforme, create în mod natural sau artificial. Studiul biocenozelor este important pentru aclimatizarea și reaclimatizarea unor plante și animale de interes economic, în lupta cu dăunătorii etc.

BONITARE : operație de apreciere a unei calități și atribuirea de note prin care se exprimă nivelul calitativ. Este folosită la determinarea calității pământului, a animalelor sau produselor acestora.

CARIOTIP : numărul, mărimea și morfologia (forma și structura) cromozomilor dintr-o celulă, în metafază (fază a diviziunii celulare). Este caracteristic unei anumite specii.

CARTAREA SOLURILOR : ansamblul operațiilor de identificare pe teren și de reprezentare pe hartă a diferitelor tipuri de sol.

CATABOLISM : fază a metabolismului prin care substanțele proprii ale organismului (zaharane, grăsimi, proteine) se descompun în substanțe mai simple. Rezultă energia necesară anabolismului și diferitelor manifestări de viață, precum și căldura animală.

CITOPLASMĂ : protoplasma unei celule, masa de materie vie a celulei (cu excepția nucleului și a membranei celulare), care constituie substanța fundamentală a vieții. Sinonim : **protoplast**.

CLONĂ : totalitatea descendenților, uniformi din punct de vedere genetic, obținuți prin reproducerea vegetativă (asexuată) a unei singure plante : prin înrădăcinarea unui butaș sau ochi — la vița de vie, a unui tubercul — la cartof, sau prin separarea părților unei plante — la gramineele perene.

CLOROZĂ : boală a plantelor care se manifestă prin decolorarea frunzelor.

CONSANGVINIZARE : metodă aplicată în lucrările de selecție și ameliorare care constă în fecundarea între organisme înrudite. Înmulțirea prin autofecundare a plantelor alogame, hermafrodite sau monoice; înmulțirea prin încrucișare între indivizi apropiați înrudiți, la plantele dioice. În zootehnie : fecundarea între descendenți apropiați (1—4 generații) ai aceluiași părinți; fecundarea între formele parentale și cele filiale.

CROMOZOMI : elemente ale nucleului celulei la animale și plante, vizibili în timpul diviziunii celulare, în mitoză și meioză. Numărul, mărimea și forma cromozomilor (**cariotipul**) sînt constante pentru o anumită specie și de la o generație la alta. De-a lungul cromozomilor sînt înșirate **genele**, care determină caracteristicile ereditare ale organismului.

DEFOLIERE : înălțurarea frunzelor, la unele plante, înainte de recoltare, pentru a grăbi coacerea sau a ușura

recoltarea mecanizată. Se face prin stropirea plantelor cu diferite soluții speciale, defoliatoare, sau pe cale mecanică.

DESALINIZARE : proces invers salinizării, deci de levigare (spălare) a sărurilor; sărurile încep să fie levigate în ordinea solubilității lor.

DOSPIREA SOLULUI : proces de intensă activitate biologică în urma căruia solul se află într-o stare înaintată de afinare. Solul dospit este moale, cu mari spații lacunare, la călcarea se îndesă ca un burete și are o fertilitate ridicată. Procesul trebuie înlesnit prin toate lucrările de cultură.

DOZĂ LETALĂ : cantitate minimă dintr-o substanță toxică sau medicamentoasă care provoacă moartea.

ECOLOGIE : ramură a biologiei care are ca obiect studiul relațiilor dintre organisme, plante și animale și cu mediul lor de viață.

ENTOMOFAG : care mănîncă insecte (insectivor). O deosebită importanță o prezintă insectele adaptate la parazitarea altor insecte dăunătoare plantelor, folosite în combaterea biologică.

EXTENSIV : care se referă la extindere, care se bazează pe cantitate, pe spațiu, întindere și nu pe calitate.

FACULTATE GERMINATIVĂ : capacitatea semințelor de a germina. Se exprimă prin procentul numeric de semințe germinate, normal, în condiții optime și într-un timp stabilit pentru fiecare specie în parte.

FENOTIP : totalitatea caracterelor și însușirilor unui individ, într-un anumit stadiu al dezvoltării sale. Este determinat de baza sa ereditară și de condițiile concrete de mediu.

FITOFAG : animal care se hrănește cu plante (frunze, flori, tulpini etc.). Mulți sînt dăunători ai culturilor.

FITONCIDE : substanțe elaborate în protoplasma celulelor unor plante superioare (usturoi, ceapă, ridichi, eucalipt, unele conifere etc.) care au proprietatea de a distruge bacteriile (sînt bactericide) sau ciupercile fungicide. Cele mai multe fiind volatile, pot acționa asupra microorganismelor de la distanță. Sînt folosite în agricultură pentru combaterea unor agenți patogeni ai plantelor și animalelor.

FRIABILITATE : proprietate a unor materiale de a putea fi ușor aduse în stare de pulbere.

GAMET : celulă sexuală matură (ovul și spermatozoid).

GENĂ : unitate elementară a eredității. T. H. Morgan și colaboratorii săi, după 1910, au stabilit că genele sînt particule materiale localizate în cromozomi care condiționează manifestarea unuia sau mai multor caractere sau însușiri : poziția ocupată de genă în cromozom se numește **locus**. După 1944, s-a descoperit că genele sînt molecule complexe constituite din acizi nucleici, ADN și ARN, care reprezintă materialul genetic al unuia sau mai multor caractere sau însușiri.

GENOTIP : totalitatea masei ereditare a unui organism. Fiecare organism posedă o anumită zestre ereditară, adică un anumit genotip.

(Continuare în pag. 112)

(Imaginile din pag. 9, 11, 13 și 17 sînt reproduse din Expoziția republicană de artă populară, artă plastică și fotografică de amatori, organizată în Capitală, cu prilejul Festivalului național „Cîntarea României“).

În pag. 1 : „RODUL“ — sculptură
Cristian BEDIVAN

Mihai Gavriluc este președintele cooperativei agricole de producție 'erești, județul Suceava, încă de la înființarea unității, de la 1 octombrie 1961. El își amintește că pînă prin 1963—1964, vereștenii scoteau pe olul lor brun de terasă slab podzolit, ol acid, abia cîte 8 t/ha cartofi. „Rozul de Verești” și săpunarii se plantau pe o suprafață de o sută de hectare. De prin 1971, cartoful se cultivă în cooperativă pe 300 de hectare, iar producțiile medii depășesc, an de an, 30 tone. Recordul — înregistrat în 1974 cînd, pentru producția de 35 535 kg de cartofi la hectar, unitatea a fost distinsă cu naltul titlu de **Erou al Muncii Socialiste** și cu Medalia de aur **Secera și Ciocanul**. În 1974, suprafața cultivată cu cartofi a fost de 330 de ha. Pe aceeași suprafață, în 1976, producția la ha a fost de 31 500 kg, producție medie ce se prelinință a fi depășită în 1977, după cum se prezenta cultura, la data documentării noastre în unitate.

Președintele, cei doi specialiști din cooperativă, soții Cașcaval care s-au cunoscut și căsătorit aici, Borea, inșinerul șef și Maria, șefa fermei de producție semințe, sînt de părere că producția medie devenită constantă în ultimii ani se explică prin cîteva orientări pe care viața le-a validat. Să e consemnăm succint. Cu ani în urmă, cartoful se cultiva pe 16 tarale dispersate. Acum se cultivă doar pe două, maximum trei tarlale îninse, într-un asolament bine chibuit. Participanții la schimbul de experiență pe țară, organizat la Verești în 1976, au apreciat orientarea ocalnicilor deoarece s-au convins „pe viu” că plantarea cartofilor în trupuri compacte și întinse creează premisa executării tratamentelor fitosanitare cu ajutorul aviației utilitare, facilitează îndrumarea și controlul tuturor lucrărilor, de la plantat la recoltare, asigură o bună fertilizare.

FAIMA VEREȘTENILOR : CARTOFUL PENTRU SĂMÎNȚĂ ȘI OILE KARACUL

Beneficiind de vecinătatea binecunoscutului I.S.C.I.P. Verești, ca și de un puternic sector zootehnic (1 000 taurine, din care 600 vaci cu lapte și 1 300 oi, din care 1 100 oimamă), cooperativa fertilizează în fiecare an hectarul cultivat cu cartof cu circa 50—60 de tone gunoi de grajd, pe lîngă cele 120 kg azot, 120 kg fosfor și 80 kg potasiu, în substanță activă. În acțiunea de fertilizare a solului cu îngrășăminte naturale puține unități s-ar putea lua la întrecere cu cea din Verești. Cooperatorii cară la cîmp, an de an, peste 20 000 tone gunoi de grajd ! În felul acesta, solul poate să dea producțiile mari de care am amîntit.

Aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii — cuvînt de ordine pentru întregul nostru popor în cincinalul revoluției tehnico-științifice — reprezintă un alt factor decisiv al producțiilor de peste 30 tone cartof la ha. Unitatea are sarcina de a asigura pe toate cele 330 hectare destinate culturii, numai cartof pentru sămînță. Merită relevat faptul că, din 1975, înființează aici pe 120 hectare o fermă etalon. În această fermă se elaborează și aplică cele mai avansate tehnologii de către Stațiunea de cercetări agricole Suceava, reprezentată de cercetătorul ing. **Valerian Sirghie** și de către specialiștii unității. Tot la această fermă, stațiunea de cercetări experimentează în premieră întreg setul de mașini și utilaje destinat culturii cartofului. Aici au lucrat prima oară în județ freza, la mărunțirea și afinaarea solului în timpul vegetației, grapa Vicon, la pregătirea terenului, cultivatorul cu discuri, la rebilonat. În ferma etalon, toate lucrările, de la plantat la recoltat, se execută mecanizat. Tehnologiile validate aici se extind treptat și pe restul suprafeței. Cîteva cuvinte despre unele dintre acestea : plantatul cît mai de timpuriu al cartofilor (în 1977 s-a realizat chiar în mustul zăpezii, ceea ce după, unele calcule, a asigurat un spor de producție de 20—30 la sută). Iată și cum explică cercetătorii aceasta : cartoful preferă umezeala și temperaturi mai scăzute pentru vegetație și rodire. Plantîndu-se timpuriu, cartoful nu mai are

de suferit cînd apar căldurile din „luna lui cuptor” fiind deja la maturitate și cînd, de regulă, începe atacul de mană care atacă sistemul foliar ; soiurile cultivate : Desirée, de mare productivitate, precum și Ostara și Jaerla, soiuri timpurii.

Comuna Verești are mai multe sate — Verești, Bursuceni și Corocăești, locuitorii întregii comune muncind într-o singură cooperativă ce poartă numele comunei. Cînd legi sfat cu ei, nu-i nevoie să-i întrebăm care din ce sat e, deoarece vereștenii și bursucenii vor vorbi despre cartof, iar cei din Corocăești — din moștrămoși, oieri — cum au transformat ei țurcana în karacul. Toți cei 14 ciobani care îngrijesc cele 1 300 oi — printre care Ion Ifrim, Gheorghe Cumpăratu, Mihai Fasolă, Mihai Aioanei și Ion Costache — sînt din Corocăești.

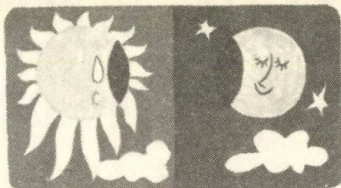
În 1961, la înființarea cooperativei, toate oile erau țurcane. Acum, 80 la sută din turmă o formează karacul sau metișii de karacul. Și oile proprietate personală sînt toate karacul. Karaculizarea oilor s-a făcut cu răbdare, pricepere și perseverență, folosindu-se berbeci de la Stațiunea experimentală din Popăuți, județul Botoșani, printr-un proces de reproducție și selecție bine organizat, de-a lungul mai multor ani. Rasa karacul, precum bine se știe, are o lîină de calitate mult superioară țurcanei, ca de altfel și piețelele, ceea ce asigură cooperativei și membrilor săi venituri substanțiale sporite.

Traian DUMITRESCU

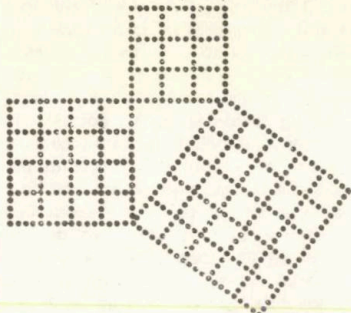

CE ESTE LIMBAJUL COSMIC?

Lucrurile despre care vorbim nu sînt din domeniul fantasticului. Oamenii s-au gîndit încă din antichitate (începînd cu unii filosofi greci, ca Democrit, sau romani, ca poetul Lucrețiu) și au luat ideea în Evul Mediu și în Renaștere (mai ales filosoful italian Giordano Bruno, ars pe rug de Inchiziție pentru ipotezele sale îndrăznețe), la posibilitatea să existe în cosmos și alte lumi locuite. Dacă multe veacuri ideea a rămas îndeosebi în seama scriitorilor fanțaiști, în vremea noastră tot mai mulți oameni de știință o reiau și îi caută demonstrațiile logice. Oare, într-adevăr, nu sîntem singuri în Univers? Bunul simț, chiar numai el, arată că nu poate exista imensitatea infinită de stele — dintre care numai în galaxia noastră (Calea Lactee) se deduce posibilitatea a sute de mii de sisteme planetare — din care măcar o cîțime să nu poată pre-

zenta condiții prielnice apariției și dezvoltării vieții pînă la treapta rațiunii, și unde noi, pămîntenii, să ne fi pomenit cu totul singuratici; aceasta era teza vechilor religii — unicitatea umană și pămîntul ca centru al universului, deși azi nici re-

O emisiune televizată a teoremei lui Pitagora

ligiile nu-și mai susțin vechea dogmă.

Firește, însă, chiar dacă admitem existența în diverse puncte ale cosmosului de viață ajunsă la rațiune,

două lucruri nu va susține nici un om serios: că „omeniri” s-ar găsi în univers la tot pasul și că acele presupuse ființe raționale trebuie să fie aidoma nouă, oamenilor: pe de o parte știm ce distanțe imense despart posibilele lumi cosmice (pînă la cea mai apropiată din cele presupuse nu sînt mai puțin de 4—5 ani-lumină, și ar fi nevoie de astronave fotonice care să se poată deplasa cu o viteză foarte apropiată de viteza luminii); pe de altă parte, știm că o destul de mică diferență de condiții fizice și chimice pe o planetă poate determina acolo o altă formă de viață (nu este exclusă azi nici posibilitatea unor ființe cu organisme bazate pe siliciu!).

Și totuși mulți oameni de știință (și nu numai ei) se și gîndesc cu seriozitate de cîțva timp la posibilitatea deloc exclusă ca fie noi să ne întîlnim cu ei, acum cînd astronautica a progresat văzînd cu ochii, fie ei, necunoscuții cosmici, să ne iasă în întîmpinare. Oricum, e semnificativ faptul că la începutul verii anului 1977, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, a destinat ființelor posibile din spațiul extrasolar un mesaj pe care-l poartă — înregistrat pe bandă magnetică — nava spațială „Voyager” și unde, între altele, se afirmă că „întrînd în Univers, noi nu urmărîm decît pace și prietenie”. Desigur că două civilizații mult dez-

OCEANUL — CEA MAI MARE SURSĂ DE ENERGIE

În ultimii ani, oceanul planetar a început să fie considerat o adevărată comoră. Lăsînd la o parte aspectul juridic al lucrurilor, acela de a stabili dacă această comoră aparține cuiva, în mod special sau tuturor în mod echitabil — comparația e pe deplin justificată. Într-adevăr, pe „fișa de inventar” a oceanelor sînt înscrise nu mai puțin de 70 de elemente chimice, iar dacă cineva ar fi în stare să adune totalitatea substanțelor dizolvate ar constata că ar putea acoperi cu ele întregul Pămînt, într-un strat gros de 90 de metri! Strat care ar cuprinde, între celelalte, sodiu, magneziu, stronțiu și aur. (Potrivit unor evaluări — circa 8 miliarde de tone!). În ultima vreme, din ce în ce mai des, din subsolul mării a început să țîșnească petrol.

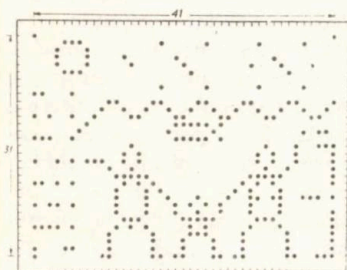
O NOUĂ POZIȚIE ÎN „INVENTAR”

Acum, în „inventar” trebuie inclusă o nouă bogăție: electricitatea. Dar trebuie spus că ea n-ar fi

fost înălțată la acest rang dacă nu ar fi intervenit criza energetică. În căutarea unor surse de energie, au fost redescoperite idei vechi. Una dintre acestea aparține fizicianului francez Arsène d'Arsonval. În anul 1881, el a afirmat că diferența de temperatură dintre suprafața și straturile mai adînci ale oceanului poate pune în mișcare un motor termic. D'Arsonval nu a greșit, însă ideea lui a venit prea devreme. Cu 49 de ani mai tîrziu, un alt fizician francez, Georges Claude, care în afară de știință dispunea și de mijloace materiale, a construit prototipul unei instalații care a fost experimentată în Golful Matanzas din Cuba. Energia smulsă din mare a fost transformată în curent electric, ceea ce demonstra că principiul folosit era corect. Dar randamentul instalației era mult prea slab. Nici randamentul de o mie de ori mai mare realizat de alți specialiști francezi, cu un sfert de secol mai tîrziu, în largul coastelor apusene ale Africii, nu a dat satisfacție. Petrolul era atît de ieftin, încît nu se considera rațional să cheltuiești bani grei pentru asemenea... distracții. Și, astfel, în 1960, lucrările au fost întrerupte. Apoi, după puțină vreme, a venit dușul rece al crizei petrolului. În clipa aceea, cînd țările

volte, chiar dacă de structuri instructive diferite, cu mijloacele care le stau la dispoziție atunci când sînt în stare să iasă pe drumurile cosmice, sînt în stare și să găsească prin reciprocitate cheia limbajului. Dar e preferabil un limbaj de cod mai lesne descifrabil decît o limbă curentă omenească — de pildă limbajul matematic, care poate fi universal.

În acest sens, de mai multe decenii s-a propus semnalarea existenței rațiunii pe pămînt bunăoară prin plantarea, în figuri geometrice uriașe, pe vaste terenuri terestre, a teoremei lui Pitagora : o civilizație cosmică, se presupune, nu se poate lipsi de matematici, teorema lui Pitagora,

Recepționarea unui mesaj binar despre lumea noastră : bărbatul, femeia, între ei copilul lor ; deasupra, poziția noastră în galaxie, în sistemul solar etc.

indiferent dacă știm sau nu cine a fost acel grec numit Pitagora, are o structură universală, logică, evidentă : cine, ființă rațională fiind și aparținînd unei civilizații dezvoltate, ar privi-o, ar înțelege numaidecît că e un semnal pe care nu-l putea compune decît tot o ființă rațională civilizată.

Sînt alte numeroase proiecte. Astronomul F. D. Drake propunea acum un sfert de veac să se pîndească „glasul” extraterestru pe lungimea de undă cea mai comodă și, se pare, cea mai universală — anume de 21 cm. Proiectul, numit „Ozma”, era susținut cu argumentul că ne putem aștepta la semnale interesante de la cel puțin un sfert din stele. Proiectul, pe cît de optimist era, prezenta și riscul unor așteptări „la noroc” (Drake însuși a spus în cele din urmă că semnalul așteptat poate apărea „peste o sută de ani sau săptămîna viitoare”).

Pe lîngă proiecte similare, urmărind să detecteze semnalele cosmice care par artificiale (au și intrat în recenta istorie semnalele CTA-102, W 3 și altele), oamenii de știință s-au gîdit să se pregătească în cu totul alt sens, și de aceea au început să apară felurite proiecte de limbaj cosmic. Unul din tipuri este oferit de sistemul binar. Printre primele mesaje, unul conținea 1271 unități informaționale (cifrele 1 și 0, în specificul sistemului de calcul bi-

nar) ; acest sistem oferă avantajul că poate fi recepționat și înregistrat în puncte pentru unități (1) și în goluri pentru zerouri (0) ; o dispunere specială (firește, urmărită dinainte) duce la recombunerea mesajului sub forma unui desen elementar : de pildă, poziția cosmică a Terrei noastre în sistemul solar și în Galaxie, elementele specifice terestre, precum forma umană, compoziția biochimică sugerată prin numărul atomic al elementelor etc.

Mulți matematicieni antrenăți în asemenea proiecte consideră că un gen de limbaj cosmic ar fi logica simbolică. Dar mai ciudat este proiectul destul de recent al matematicianului Hans Freudenthal, de la universitatea din Utrecht ; acesta a compus o limbă : Lincos (Lingua cosmica) dintr-un amestec de simboluri matematice, biologice și lingvistice ; această limbă, ca să zicem așa, se „articulează” prin radiosemnale nemodulate cu durată și lungime de undă alternative : semnalele se pot recombina pentru a se obține noțiuni sau chiar cuvinte. Mesajele conțin descrierea omului și a mediului său. Deși fastuos, acest proiect a fost printre cele mai criticate.

Noi nu am sugerat decît o mică parte din numeroasele proiecte. Înțelegerea este dacă socoteala de-acasă se va potrivi cu cea din... cosmos !

V. NEAMȚU

industrializate au înțeles că trebuie cu orice preț, să găsească noi surse de energie, ideea inițială a lui d'Arsonval traversase Atlanticul și se instalase temeinic pe planșetele de proiectare ale Administrației pentru cercetare și dezvoltare în domeniul energiei, proaspăt înființată. Așa s-a făcut că unul dintre primele proiecte elaborate de noul așezămînt a fost acela al conversiunii energiei termice a oceanelor, elaborat în cooperare cu Universitatea „John Hopkins”, din statul Maryland. Spre deosebire de ceea ce făcuse Georges Claude, noua instalație nu mai folosește ca fluid apa, ci amoniacul, ceea ce simplifică mult lucrurile.

ÎN CĂUTAREA UNEI SOLUȚII

Cu ajutorul apei calde de la suprafața oceanului (25—30°C), amoniacul devine gazos, mărîndu-și volumul de 40 de ori. Aceasta îi permite să acționeze o turbină, după care, răcit cu apă adusă de la o mie de metri adîncime, redevine lichid și totul se reia de la început. Experiențele au arătat că sistemul produce, într-adevăr, energie electrică în cantitate destul de mare. Dar nu era deajuns. Rămînea de stabilit cum să fie utilizată energia produsă. Prima soluție propusă a fost aceea de a se construi centrale electrice plutitoare, ancorate în apropierea coastelor, curentul electric urmînd să fie transportat pe uscat prin cabluri submarine. Însă așa cum se întîmplă de obicei, prima

soluție nu este și cea mai bună. Zonele oceanice care corespund din punct de vedere termic sînt cam agitate. În plus, în apropierea coastelor, există un trafic intens de vase, ceea ce face instalarea centralelor plutitoare aproape imposibilă. Atunci s-a născut a doua soluție : centralele plutitoare să fie situate în largul oceanelor. Au fost identificate și zonele cele mai favorabile din Atlantic și Pacific — în care apele au temperaturi convenabile și sînt suficient de liniștite. Aici se ivește însă o altă problemă : energia electrică „extrasă” nu poate fi transportată pe uscat, distanțele fiind prea mari. Și, atunci, a apărut cea de-a treia soluție : electricitatea obținută să fie folosită pe loc. Anume, cu ajutorul ei, prin electroliza apei să se obțină hidrogen, iar prin fabricarea de aer lichid se poate obține azot. Din cele două elemente se sintetizează amoniac — materia primă pentru îngrășămintele chimice azotoase. E demn de menționat că, pe uscat, fabricile de îngrășămintă consumă cantități uriașe de gaze naturale numai pentru a obține hidrogenul necesar, care, în ocean se află... la discreție. Această a treia soluție a întrunit toate sufragiile. A fost elaborat chiar proiectul unei platforme oceanice cu o capacitate de producție de 10 000 t de amoniac, la un cost mai mic decît al amoniacului... terestru. În perspectivă, o asemenea uzină ar putea produce numai hidrogen, care e considerat combustibilul viitorului.

Așadar, energie din ocean. Ce valoare mai are tot aurul din apele lui față de această inestimabilă bogăție ?

RADU MICU

CIBERNETICA ȘI HIDROAMELORIAȚIILE

- *Calculatorul electronic — „copilul minune” al secolului XX*
- *Mai repede, mai bine, mai eficient*
- *Metodele matematice concură la realizarea de importante economii*

Pământul constituie o avuție națională inestimabilă, căreia partidul și statul nostru îi acordă deosebită atenție. Mărturie de netăgăduit stau investițiile sporite, alocate an de an pentru gospodărirea rațională a acestei importante resurse naturale de care depinde în mare măsură progresul agriculturii, al întregii țări.

Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare (ISPIF) se numără printre unitățile de prestigiu

care contribuie direct la gospodărirea eficientă a întregului patrimoniu funciar. În marile sisteme de irigații, desecări, îndiguiri, combaterea eroziunii solului care au luat și iau ființă în diferite județe există o mare parte din inteligența, din munca de creație a acestui colectiv, răsplătită, de-alungul anilor cu numeroase distincții ale Republicii Socialiste România. Rezultatele obținute se datoresc interesului dovedit de fiecare membru al colectivului de a ține pasul cu tot ceea ce este avansat, de a răspunde prompt cerințelor. Se apelează din ce în ce mai mult la metodele moderne de lucru, printre care informatica ocupă un loc tot mai însemnat.

...O sală climatizată, izolată de sunete, în care liniștea alternează cu tăcânitul mașinilor electronice. Ne aflăm la Oficiul de calcul al institutului amintit, acolo unde oameni în halate multicolore, ajutați de „zeul” ciberneticii, contribuie la realizarea, pe baze moderne, a programului de hidroameliorații. „Astăzi aproape nu putem concepe producția, în general, proiectarea, în special, fără ajutorul mașinilor de calculat, acești prețioși auxiliari ai omului — ne spune ing. Cosmin Constantinescu, coordonatorul activității de informatică și calcul electronic din institut. Să ne referim, de pildă, la domeniul nostru de activitate. Complexi-

tatea și amplexarea lucrărilor de hidroameliorații, prevăzute în programul național, au impus dezvoltarea activității de informatică și calcul electronic și în cadrul ISPIF. De fapt, activitatea oficiului se integrează organic în ansamblul de măsuri preconizate la scară națională, de conducerea partidului pentru perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemului de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei cu tehnică de calcul. Nu activăm singuri. Conlucrăm foarte strâns cu alte instituții și unități care posedă, la rândul lor, aparatură de calcul; lărgim continuu cercul colaboratorilor noștri — tehnicieni cu cele mai diverse pregătiri, matematicieni, economiști și așa mai departe. Totul subordonat optimizării activității în domeniul îmbunătățirilor funciare”.

...Optimizare... Un cuvânt care sugerează cât se poate de bine tendința omului societății noastre spre perfecționare continuă în toate domeniile de activitate. Mai repede, mai bine, mai eficient, sînt, de fapt, năzuințe arzătoare ale epocii în care trăim, la înfăptuirea cărora metodele matematice constituie aliații cei mai de nădejde. Cum ajută calculatorul electronic, acest „copil-minune” al secolului XX, la rezolvarea multiplelor probleme pe care

le ridică astăzi îmbunătățirile funciare, hidroameliorațiile, în ansamblu ?

De la bun început, citeva precizări. Colectivele conduse de dr. ing. Berar Ulise, Aurelian Bălășescu, Alexandrina Grigore, ing. Leo Miza și alți specialiști ai oficiului despre care vorbim acționează în strînsă interdependență cu cei ce gîndesc și apoi materializează pe hîrtia de calc marile sisteme hidroameliorative ale țării. Am avut prilejul, vizitînd diferitele compartimente ale oficiului, să ne convingem „pe viu” despre avantajele incontestabile ale utilizării metodelor matematice. Să luăm, bunăoară, una din lucrările care solicită cel mai mult pe proiectanți: calculul nivelării terenului. Pentru efectuarea acestei operații, necesară suprafeței de 1 ha, să zicem, unui om i-ar trebui circa 6 ore; calculatorului, numai un singur minut. În plus, sînt evitate eventualele erori; mașina nu greșește niciodată. Deci, cîștig de timp și energie, precizie desăvîrșită. Dar nu numai atît. Calculatorul este în stare să elaboreze un număr foarte mare de variante — corelînd elemente de mare complexitate — din care specialistul

poate alege pe cea mai optimă. În cazul nostru este vorba în primul rînd de reducerea la maximum a cantităților de terasamente, de micșorarea eforturilor și a consumurilor de combustibil, prin determinarea celei mai scurte căi de transport. De reținut că în ultimii 2—3 ani astfel de soluții au fost introduse în proiecte și aplicate pe teren, ceea ce s-a soldat cu economii de milioane de lei. Tot cu ajutorul calculatorului a fost elaborată o nouă metodă de nivelare, prin modelare, care poate reduce, în unele cazuri, cubajul necesar cu pînă la 20%. Este lesne de înțeles ce economii importante se pot crea astfel pe șantierele de hidroameliorații, unde se prevăd în mod curent terasamente de milioane de metri cubi. Se poate afirma că astăzi calculatoarele ajută din ce în ce mai mult la dimensionarea optimă a rețelei de canale și a celorlalte obiective hidrotehnice necesare sistemelor de irigații, desecări, îndiguiri ș.a.m.d. Metodele matematice cîștigă noi poziții și în efectuarea studiilor solicitate de amenajările hidroameliorative; alegerea terenului de fundare pentru stațiile de pompare și alte construcții similare, calculul tasării digurilor, barajelor și a altor construcții de pămînt, sînt numai cîteva din problemele de cea mai stringentă actualitate, la soluționarea cărora sînt folosite calculatoarele.

Interesant de reținut că, în prezent, colectivul care se ocupă de aceste probleme, cu sprijinul colaboratorilor de la Academia de studii economice (A.S.E.) a trecut la întocmirea unei așa numite baze (bănci) de date; aici vor fi înmagazinate elemente cu caracter geologic, geotehnic, pedologic,

hidrogeologic, hidrologic etc., strînse în țară în ultimii 25 ani și care vor servi la întocmirea proiectelor de îmbunătățiri funciare. Un amănunt: datele urmează să fie structurate în așa numitul sistem „Socrate”, spre a putea fi introduse apoi în programele rulate pe calculatoare.

Un alt compartiment unde utilizarea metodelor matematice se extinde este acela al prelucrării documentelor economice; există programe care urmăresc, în funcție de proiecte și tehnologia prevăzută, stabilirea unor termene optime de execuție, înălăturîndu-se la maximum timpii morți, măsuri pentru folosirea cu eficiență maximă a utilajelor și celorlalte instalații de pe șantiere, într-un cuvînt **ridicarea productivității muncii**.

Vorbînd despre informatică și aplicațiile ei în hidroameliorații, este prilejul să amintim cîteva din cele mai recente realizări ale ISPIF, la care au participat efectiv și colective din cadrul oficiului de calcul, prezentate la simpozionul de la Cluj-Napoca, din 1977. Chiar simpla enumerare a principalelor comunicări înfățișate: „Model de simulare a spălării solurilor din serele legumicole drenate”, „Model de optimizare a canalelor deschise” (este vorba de alegerea unor metode care să ducă la reducerea cheltuielilor de investiții la executarea terasamentelor și dalarea canalelor), „Informatica în aspersiune” — dovedește, credem, diversitatea și importanța problemelor hidroameliorative abordate cu ajutorul computerelor. Toate spre țința finală: realizarea unor amenajări mai bune, mai ieftine, mai eficiente.

N. FLORESCU

DIN VREMEA LUI CUZA

Vivat România !

Despre alegerea ca domn a lui Cuza, de către Adunarea de la București, citim în ziarul „Patria” (Iași, 26 ianuarie 1859) o relatare cu înflăcăratul titlu : **Vivat România unită și suverană :**

„Mai multe depeșe telegrafice sosite de la București felicită pe înălțimea sa Alexandru Ioan I, anunțându-i că în Adunarea Electivă a Valahiei, astăzi, cu unanimitate de voturi, înălțimea-sa au fost ales domn stăpînitoriu și al Valahiei. Detailurile particulare ce căpătăm ne anunță că Adunarea Electivă de peste Milcov, întrunită astăzi în ședință publică pentru alegerea domnului, la amiază toți deputații retrăgîndu-se în conferințe secrete în o sală învecinată, la intrarea lor în sala ședințelor, au proclamat cu unanimitate pe domnul Alexandru Cuza, domnul Moldovei, de domn și al României, și că îndată au început a se proceda la subscrierea actului de alegere”.

Primele insigne

Membrii divanurilor ad-hoc, constituite în perioada pregătirii unirii Țării Românești cu Moldova, au fost purtătorii primelor insigne din țara noastră. Este vorba de cele două medalii : **Divanul ad-hoc din Muntenia** și **Divanul ad-hoc din Moldova**, pe care deputații respectivi le purtau prinse pe piept, în timpul ședințelor, ca semn al înaltelor atribuții ce le reveneau. Medaliile deputaților moldoveni erau rotunde, confecționate din argint, și aveau în relief, la mijloc, capul de bour, cu o stea între coarne și cu inscripția circulară : **DIVANUL AD-HOC 1857 DEPUTAT**. Medaliile deputaților munteni erau confecționate din aur. Pe avers aveau o coroană princiară cu stemele Munteniei și Moldovei, înconjurată de inscripția : **DIEU PROTEGE LA ROUMANIE**, iar pe revers : **VOX POPULI VOX DEI 7 ET 9 OCTOB 1857**.

Proclamație

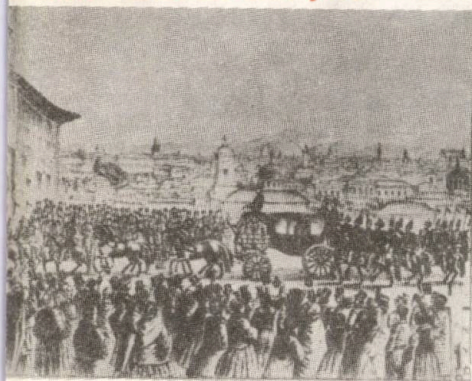
Actul Unirii Țării Românești cu Moldova poartă o dată memorabilă : 24 ianuarie 1859. Dar recunoașterea oficială a acestei uniri, de către toate puterile europene s-a făcut treptat, pînă în 1861, cînd și turcii, siliți de neputința în care se aflau, pecetluiesc acest act, fără nici o rezervă. Această recunoaștere duce la proclamația pe care o dă domnitorul Cuza la 11 decembrie 1861 :

Români !

Unirea este îndeplinită ! Naționalitatea Română este întemeiată ! Acest fapt mareș, dorit de generațiile trecute, aclamat de corpurile Legiuitoare, chemat cu căldură de noi, s-a recunoscut de Înalta Poartă, de Puterile garante, și s-a înscris în datinile Națiunilor. Dumnezeu părinților noștri a fost cu Țara, a fost cu noi. El a întărit silințele noastre prin înțelepciunea poporului și a condus Națiunea către un falnic viitor. În zilele de 5 și 24 ianuarie (1859) ați depus toată a voastră încredere în Alesul națiunii, ați întrunit speranțele voastre într-un singur Domn. Alesul vostru vă dă astăzi o singură Românie. Vă iubiți Patria, veți ști a o întări. Să trăiască România !

Proclamația aceasta a fost răspîndită în țară sub formă de foi volante.

Domnitorul la București

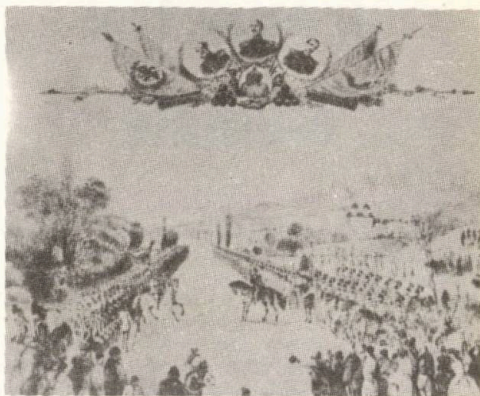

După învoia alegere a sa de către moldoveni și munteni, Domnitorul Cuza a venit de la Iași la București, cu mare ceremonial, după cum aflăm din ziarele Capitalei. „Dimbovița”, bunăoară, din 11 februarie 1859, ne descrie astfel evenimentul :

„Duminică la 8 ale corentei, m.s. prințul Alexandru Ioan I, a făcut intrarea sa în Capitala țării. Bucuria generală manifesta, cu entuziasmul cel mai călduros, speranțele frumoase și încrederea fermă ce inspiră pe tot românul în era măreață pe care prezentul o deschide viitorului ; o epocă de renaștere, de regenerare pe care țara o așteaptă după atîția timp de nefericire și de suferință, epoca cea mai frumoasă care a fost pentru un domn și pe care depinde de la domn să o facă strălucită și glorioasă. Spectacolul cel mai frumos și mai măreț era mulțimea poporului care se aglomerase ca să salute pe prințul constituțional ; din strada Mogoșoaiei pînă la Șosea, de-o parte, și pînă la Mitropolie, de alta, poporul furnica atît de numeros, încît circulația unui singur om era o nespusă dificultate. Cortegiul înainta prin aclamările de bucurie, de felicitări, de „Ura !” ale poporului care-i înconjură trăsura ; pe la ferestre damele îl salutau și-i aruncau buchete și cununi de flori. De la un loc i se aruncă mai mulți porumbei ; m.s. Domnul prinse unul și, dezlegîndu-l, îl liberă. Seara toată Capitala era iluminată, populațiunea voioasă se strecura pe uliți cu aclamări [...]”

Unirea armatelor

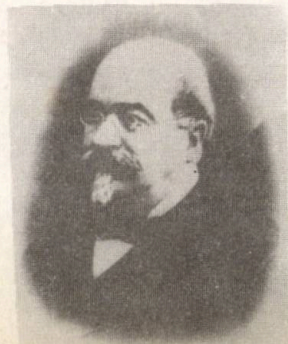
Colonelul Alexandru Asachi, fiul cărturarului moldovean Gheorghe Asachi, fiind și un bun pictor și desenator, a realizat mai multe tablouri istorice : **Bătălia de la Baia, Veterarul român, Alexandru cel Bun, Vasile Lupu, Ștefan cel Mare, Întîlnirea armatelor române la Socola** și altele. Reproducăm tabloul care redă întîlnirea armatelor unite române, la Socola, lîngă Iași, în ziua de 14 aprilie 1859. Sînt față în față, Regimentul 3 Infanterie, venit de la București și Regimentul 6 Infanterie, din Iași. Istorică întîlnire simboliza contopirea armatelor celor două Principate — Țara Românească și Moldova, contopire realizată integral în următoarele luni, conform hotărîrilor luate imediat după făurirea Unirii. Momentul consemnat de valoroasa lucrare de artă a colonelului Asachi : cei doi comandanți de regimente își dau onorurile ; populația care asistă, aclamă, iar sus, pe deal, tinerii au încins o horă.

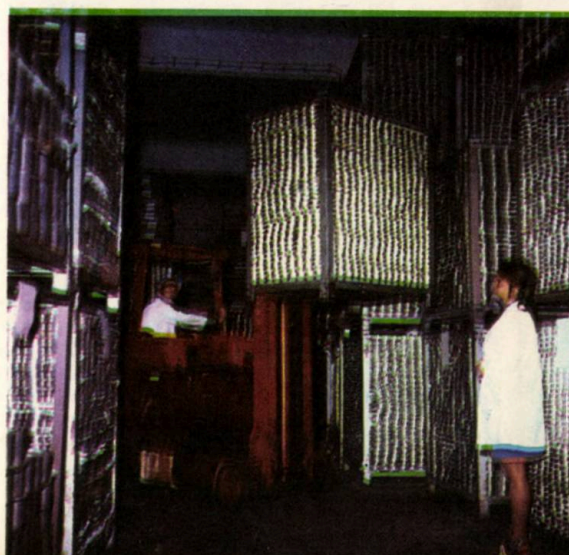
Apărați cauza țăranilor !

Preocupat de îmbunătățirea soartei țăranului român, Mihail Kogălniceanu — primul sfetnic al Domnitorului Cuza — a ținut de la tribuna Adunării Deputaților, la 25 mai 1862, un amplu și răsunător discurs, care avea să ridice împotriva-i întreaga clasă a moșierimii, dar care îi va realiza — măcar temporar și într-o măsură neîntregită — visul făurit încă din tinerețe, de a scoate pe țăran din robia care-l apăsa de veacuri. Cu accentele de patriotism puse în această cuvîntare, Kogălniceanu a încercat să stingă boala rapacității din inimile moșierilor, cerîndu-le votul pentru instituirea unui nou regim, de omenie și de respect, pentru țăranul truditor al gliei :

„O ! Fie-vă milă de un milion de țărani, care cu femeile și cu pruncii lor, deși ținîți afară și departe de dezbaterile noastre, au ochii ațîțîți asupra Dealului Mitropoliei (unde se țineau ședințele Adunării — n.n.) ca asupra soarelui mîntuirii, și vă întind mîinile ! O, nu drămuți brazda de pămînt trebuitoare hranei țăranilor. Gîndiți la durerile, la patimile, la lipsurile trecutului lor. Gîndiți că mine ora pericolului poate iarăși suna ; că fără dinșii nu veți putea apăra nici Patria, nici averile, și că odată țara căzută, nu veți fi decît slugile străinilor, cînd astăzi sînteți în capul României, în capul unei țări libere și autonome. Aduceți-vă aminte că atunci cînd era ocupațiune străină, mulți din noi treceam hotarul, iar țăranii rămîneau și ne păzeau moșiile și averile ! Închipuiți-vă care era soarta nenorociților noștri țărani în acele timpuri triste. O ! fie-vă milă de dinșii, fie-vă milă de țara noastră. Apărați deci cauza țăranilor ca o misiune ce vă vine de drept [...]”

Gospodăriile populației — sursă importantă pentru creșterea producției animale

În anul 1977, gospodăriile populației din cele două zone agricole ale județului Suceava, cooperativizată și necooperativizată, primesc pentru tineretul taurin livrat **Industriei Cărnii Suceava**, pe bază de contract, peste 300 milioane de lei, în afară de alte avantaje.

După cum ne spunea directorul întreprinderii, tovarășul **Emilian Petrescu**, 55 la sută din carnea de tineret taurin ce intră ca materie primă în abatoarele întreprinderii, provine de la gospodăriile populației.

Aceste realizări, pe linia aprovizionării populației și sporirii veniturilor realizate de țărani suceveni din gospodăriile proprii, sînt urmare a muncii organizate și susținute pe care toți lucrătorii Industriei Cărnii Suceava o depun pentru preluarea unei cantități tot mai mari de carne de tineret taurin.

Se cere evidențiată susținuta muncă de popularizare pe care aceștia o desfășoară în rîndurile țărănimii, în legătură cu avantajele ce le au, livrînd pe bază de contract tineretul bovin ce-l cresc în gospodăria proprie. Prin afișe, pliante, gazete de perete comunale, prin cotidianul județean „Zori noi”, prin participarea cu regularitate la adunările asociațiilor crescătorilor de animale, înființate în fiecare comună, la sesiunile consiliilor populare comunale, prin vizitele, cel puțin o dată pe lună, făcute la crescătorii de animale, sînt larg popularizate avantajele mari de care beneficiază membrii cooperativelor agricole de producție și crescătorii individuali care contractează și predau Industriei Cărnii Suceava tineret taurin. Care sînt aceste avantaje? Pentru fiecare vițel contractat cu întreprinderea, producătorii primesc, pe lingă o primă de 300 de lei, și prețuri bune. Astfel, prețul de contractare și de preluare a unui kg în viu poate ajunge, în cazul tineretului bovin în vîrstă de pînă la 3 ani, la 14,35 lei, dacă animalul depășește 400 de kg și este de calitate I.

Pe lingă popularizarea acestor avantaje, inginerii zootehniști, medicii veterinari, tehnicienii zootehniști și veterinarii ai Industriei Cărnii Suceava desfășoară o

susținută activitate în rândurile crescătorilor de animale, dându-le îndrumări cu privire la curățirea și întreținerea pajiștilor, la administrarea de îngrășăminte chimice pe pășuni, la buna îngrijire și furajare a tineretului bovin, la măsurile operative ce trebuie luate în cazul îmbolnăvirilor. Întreprinderea își aduce un aport considerabil la acțiunea ce se desfășoară în tot județul pe linia metisării Bălțatei românești și a rasei Pinzgau cu rasa superioară Holstein. Toate acțiunile întreprinse nu rămân, firește, fără rezultate. Unul din acestea este creșterea greutateii medii a tineretului taurin preluat, de la 330 kg în 1973, la 382 kg în 1976 și primul semestru al anului 1977.

Acțiunea de contractare și preluare a cunoscut un adevărat reviriment odată cu introducerea contractelor pe termen lung, de până la trei ani. Astfel Industria Cărnii Suceava a reușit să contracteze în 1977 — preliminar — 11 000 viței, peste plan, din gospodăriile populației asigurându-se pe această cale o bună parte din materia primă pentru prelucrare și pe următorii doi ani.

Cel mai mare plan de încheieri contracte și preluări animale îl are centrul de contractări-achiziții Suceava al cărui șef este tehnicianul veterinar Mihai Codău. Acest centru, în semestrul I 1977, prin contractele încheiate, a devansat încă din luna iunie planul pe întregul an, la bovine adulte. În aceeași perioadă s-au preluat peste plan 337 tone carne în viu.

În acțiunea de predare la fondul central s-au evidențiat numeroși crescători de animale din zona necooperativizată. Amintim dintre aceștia pe Vasile Titinar al lui Gavril din Cîmpulung Moldovenesc, Lucan Silvestru, din comuna Vama, Aurel Frîncu al lui Dumitru, din Fundu Moldovei, care are contractați un număr record de viței, Ștefan Jecalo al lui Ion, din Moldova Sulița și Valerian Valah, primarul comunei Breaza care, nu numai că a sprijinit permanent pe achizitor în acțiunea de contractări, dar a constituit și exemplu personal pentru ceilalți crescători de animale din comună.

Membrii cooperativelor agricole cresc și ei în gospodăriile personale tineret taurin pe care-l contractează cu Industria Cărnii Suceava. Printre cei care au livrat în 1976 și primul semestru al anului 1977 un mare număr de tăușuri se evidențiază cooperatorii Vasile Catricei, din Stroești, Nicolae Beraru din Suceava și Dumitru Blaga din Mitoc.

Merită relevat faptul că îndrumătorii și achizitorii atât din zona cooperativizată, cât și din cea necooperativizată a județului, la munca de lămurire desfășurată în gospodăriile populației adaugă și mai convingător exemplul personal, încheind ei înșiși contracte de livrare. Printre aceștia au încheiat contracte Gheorghe Ungureanu, achizitor în comuna Selcea, Mihai Franciuc, achizitor în comuna Mitoc, Gheorghe Anton, achizitor la Adîncata, Ioan Cocor din Stroești, Ilarion Ghițun din Siminicea.

Pentru a veni în sprijinul crescătorilor de animale,

astfel ca ei să poată livra la distanțe scurte, de până la 3—4 kilometri maximum, animalele, Industria Cărnii Suceava și-a extins în întregul județ rețeaua de centre, baze fixe și volante de preluare a animalelor contractate. Asemenea centre și baze fixe funcționează în permanență la Cîmpulung Moldovenesc, Fălticeni, Gura Humorului, Rădăuți, Suceava, Siret și Vatra Dornei. Pe lângă fiecare bază fixă funcționează, o dată pe săptămână sau la două săptămâni, stații satelit volante. Astfel, în jurul bazei de la Vatra Dornei funcționează periodic baze volante, într-un mare număr de comune și sate necooperativizate — la Poiana Stampei, Coșna, Dorna Candrenilor, Iacoveni, Ciocănești, Cîrlibaba, Crucea, Broșteni, Panaci, Șaru Dornei și Neagra Sărului.

În lunile mai, iunie, iulie, gospodăriile populației și unitățile agricole socialiste nu prea livrează animale. Nici n-ar fi judicios s-o facă, deoarece în aceste trei luni furajul de bază al animalelor este iarba verde, furaj foarte ieftin. Pentru a avea asigurată materia primă și în această perioadă, întreprinderea a înființat îngrășătorii proprii de tineret taurin care, după opinia multor interlocutori — director tehnic ing. Gheorghe Dragomir, director comercial Ioan Amarandei, contabil șef Teodor Melinte și alții — asigură ritmicitatea în preluare și livrare. Îngrășătoriile Industriei Cărnii Suceava sînt răspîndite în întregul județ — la Gura Humorului cu o capacitate de 430 capete, la Rădăuți de 480, la Fălticeni — 280, la Siret de 170 capete, iar la Cîmpulung Moldovenesc de 130 capete. În perspectivă se prevede construirea unei mari îngrășătorii de taurine în comuna Dărmănești. Astfel va fi valorificat economic borhotul fabricii de spirt de la Rădăuți, aflată la o distanță de 20 de kilometri.

Traian DUMITRESCU

CU CE SE CÎNTA ACUM 20 000 DE ANI ?

Cu prilejul unei reuniuni care a avut loc la Moscova, a fost prezentată o ciudată colecție de oase de mamut care, pentru cercetătorii care le-au făcut cunoscute, nu sînt altceva decît instrumente muzicale folosite acum 20 000 de ani. Confectionate din material relativ ușor de găsit la vremea respectivă, neobișnuitele obiecte sînt : un fragment de femur, identificat ca fiind instrument de suflat, o parte dintr-un omoplat și un bețișor osos, reprezentînd o tobă, un soi de castanietă și un fel de sfirolează făcute din maxilar de mamut.

Evident, s-a pus întrebarea dacă formele acelor fragmente de os, găsite într-o așezare paleolitică de tipul Cro-Magnon, din Ucraina, nu sînt re-

zultatul transformărilor suferite în lunga lor ședere în pămînt. Dar răspunsul a venit, prompt : formele ar putea fi întîmplătoare, dar faptul că fiecare obiect este frumos împodobit cu ocră — vopsea roșie folosită în mod curent în epoca paleolitică — nu mai poate fi considerat o coincidență.

Instrumentele muzicale din paleoliticul ucrainean sînt acum cele mai vechi din cîte sînt cunoscute și împing istoria acestui fel de instrumente cu 10 000 de ani îndărăt, demonstrînd că, din toate timpurile, acolo unde există oameni există și muzică.

Tot atît de interesante ca și obiectele în sine sînt însă atît împrejurarea în care a fost

făcută descoperirea, cît și identitatea descoperitorilor. Astfel, reuniunea de la Moscova, de care aminteam, a fost Conferința Uniunii compozitorilor sovietici, de bună seamă bucuroși să cunoască pe cît cu putință, ceva despre începuturile foarte-foarte îndepărtate ale artei muzicale. Iar colectivul-autor al comunicării este format din : Serghei Bibikov, membru corespondent al Academiei de științe a R.S.S. Ucrainiene — arheolog, M. A. Rubejanski, doctor în științe medicale și Viktor Berger, expert în balistică. E de la sine înțeles că o problemă muzicală atît de delicată nu putea fi rezolvată decît cu sprijinul unor discipline foarte diferite deși nu tocmai apropiate de... muzică.

MICI MANII ALE OAMENILOR MARI

BRAHMS simțea o deosebită plăcere să-și lustruiască ghetetele. El afirma că în astfel de clipe s-au născut cele mai reușite compoziții ale sale.

BYRON, înainte de a începe să lucreze, controla dacă prin apropiere nu se află vreo solniță. Sarea îi dădea o stare de enervare cumplită.

FRANKLIN se întrema în timpul lucrului cu cantități importante de pîine cu brînză „pentru a recupera consumul de energie intelectuală”

MEYERBEER obișnuia să urce într-un tren oarecare și să călătorească fără șintă. „În vagon — spunea el — compun cu multă ușurință”.

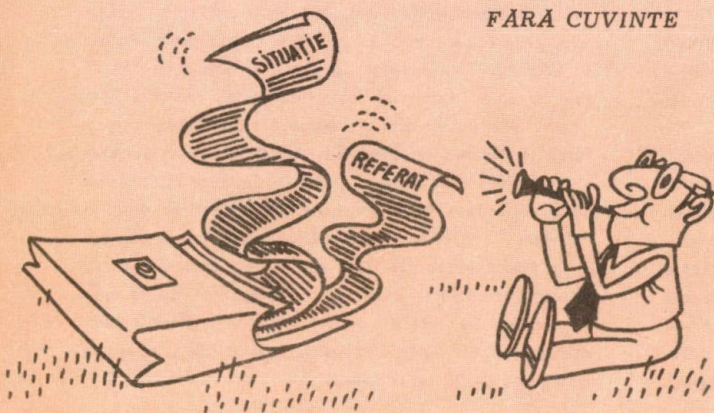
tocilarii

Șoricelul Roade-mult
A mîncat ca pe o turtă
Un tratat de medicină...
Și se crede la consult
Doftorînd a lui vecină,
Șoricioatca Roade-tot
Care suferă de burtă !

I-a băgat întîi pe bot
Dîndu-i după rețetar,
O bobîță de muștar,
(Că vecina lui — ce chestie ! —
A făcut o indigestie
Consumînd cu lăcomie
O cărpoate de chimie...).

Cînd „mînîncă” unii cartea
(Chîț că-s de-ai lui Esculap !)
Zic să nu le țineți partea :
Că morala este scurtă :
Cartea să le intre-n cap
Nu în burtă !

FĂRĂ CUVINTE

D. C. MAZILU

O făgăduială îmbietoare pentru mîine

MICROUNDELE ÎN GOSPODĂRIA DUMNEAVOASTRĂ

Este aproape sigur că gospodina anilor '90 ai veacului nostru se va gădi prea puțin sau deloc la faptul că microundele, fiind o radiație electromagnetică, pătrund în profunzimea corpurilor solide, unde provoacă o agitație moleculară care la rîndul ei, produce o încălzire puternică. Este de presupus că mult mai importantă va fi pentru ea posibilitatea ca printr-o simplă apăsare de buton să obțină un pui bine fript în patru minute sau un ou răscopt într-o jumătate de minut. O satisfacție pe aceeași măsură, dacă nu și mai mare, o va putea avea agricultorul căruia microundele îi făgăduiesc o unealtă de preț, cu utilizări multiple. De pildă, în uscarea boabelor. Această operație impune astăzi un consum de timp și de energie considerabil. Curentul de aer cald folosit în instalațiile actuale usucă superficial boabele, iar resturile de umiditate din interiorul lor dispar foarte greu. O instalație cu microunde o poate face însă într-un timp foarte scurt și cu un consum de energie redus la jumătate. În plus, uscarea astfel obținută e uniformă, ceea ce nu-l poate lăsa indiferent pe producătorul de cereale.

Mai mult decît atît, microundele au capacitatea de a distruge în numai cîteva secunde insectele și ouăle lor, ca și ciupercile care apar în făină sau în alte produse, fără a modifica însușirile produselor.

În industria alimentară, microundele în combinație cu vidul realizează rapid deshidratarea diferitelor produse (paste de fructe, concentrate aromate) foarte sensibile la căldură, fără ca savoare a acestora să aibă ceva de pierdut. Tot microundele sînt capabile să inactiveze enzimele a căror prezență este nedorită în anumite sortimente alimentare și să distrugă bacteriile. Această din urmă operație se obține, actualmente, printr-o

încălzire puternică în apă. Și toată lumea e de acord că un fruct sau o legumă care suferă un asemenea tratament își pierde mult din calitățile gustative și olfactive. În schimb, sterilizarea cu ajutorul microundelor se face fără apă și nu modifică însușirile organoleptice ale produsului. Experiențele făcute pînă acum au arătat că aceste radiații distrug și salmonelele, atît de periculoase pentru sănătatea consumatorului. De asemenea, decongelarea cărnii care cu metodele actuale poate dura și o săptămînă, microundele o fac în numai o jumătate de oră, cu o mare economie de energie.

Am notat numai cîteva aplicații care privesc agricultura și industria alimentară, trecînd peste aplicațiile — foarte numeroase — ale microundelor în alte domenii productive: industria construcțiilor, a hîrtiei, a cauciucului, în dirijarea transporturilor, precum și în biologie și, probabil, în medicină. Așa cum s-a întîmplat în multe cazuri, noua unealtă are de învins o piedică importantă, aceea a costului. Pentru moment, cheltuielile impuse de încălzirea cu păcură sînt mai mici. Dar economiile realizate la investiții, în cazul instalațiilor cu microunde, ca și randamentul mare al acestora le oferă posibilitatea — după unii, certitudinea — unui drum din ce în ce mai larg deschis. Primul pas l-a făcut bumbacul care a reușit să depășească bariera costului la uscare, în favoarea microundelor.

Deocamdată, competiția se află în plină desfășurare. O ilustrează diversele tipuri de instalații cu microunde, inclusiv mașini de gătit, prezentate la cîteva mari expoziții internaționale. În ce-i privește, cercetătorii ne asigură că, după anul 1980, microundele vor avea un cuvînt greu de spus. Așteptăm.

„TOMIRA” PRIMEȘTE STICLELE GOALE

„Tomira” este numele automatului norvegian care primește sticlele goale. Este deajuns să așezi sticla în fața orificiului colector al automatului și acesta o așează în container și o trimite la depozit. Apăsînd pe butonul automatului, acesta eliberează o chitanță cu indicația datei și costului sticlelor primite. Pe baza chitanței, persoana care a depus sticlele poate primi contravaloarea lor la orice ghișeu care face plăți pentru ambalaje.

OMUL CARE NU SE TEME DE ȘERPI

Americanul Bill Huust este imun la orice mușcătură de șarpe — caz unic în lume. Această imunitate, Bill

a căpătat-o în decurs de 30 de ani lucrînd cu șerpii. Este dresor de șerpi și adesea prezintă la circ numere de dresură. Huust utilizează imunitatea obținută în acordarea primului ajutor persoanelor mușcate de șerpi: prin transfuzia sîngelui său Huust a salvat viața a douăzeci de persoane.

VRĂBII, FIȚI BINE VENITE ÎN NOUA VOASTRĂ LOCUINȚĂ !

În Elveția s-a început producția de cuiburi pentru vrăbii construite de ornitologii animați de dorința de a găsi o soluție — ultima după părerea lor — pentru salvarea vrăbiilor, întrucît materialele aflate în mediul înconjurător și folosite de păsări pentru construirea cuiburilor se găsesc în cantități insuficiente.

DACĂ ÎL ÎNTÎLNIȚI PE BACHUS,

Nu știm cît de mari erau recoltele de struguri pe vremea cînd strămoșii noștri închinau rodul dulce și parfumat al viilor vestitului zeu Bachus. Știm însă — ne-o spune însuși Herodot, părintele istoriei că pe binecuvîntatele plaiuri ale României de azi existau vii renumite încă din timpurile agatirșilor și chiar dinainte de ei. Mai tirziu dacii, iscusiți agricultori, cultivau vița de vie pe întinse suprafețe, deși Burebista dăduse ordin ca această cultură să fie stîrpită. Ceva mai încoace, în epocile mai apropiate nouă, găsim și atestări scrise cu privire la recolte. Făcînd elogiul viilor din Moldova, domnitorul și marele cărturar Dimitrie Cantemir, bunăoară, consemna că „acestea sînt așa de rodnice încît un singur pogon, care este o suprafață patrată cu 24 de stinjeni, dă adesea patru pînă la cinci sute de măsuri de vin, socotite la 40 de litri”.

Oricît de productive vor fi fost viile noastre în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat, un lucru este cert; recoltele ce se obțineau atunci pălesc pur și simplu în fața celor pe care le dobîndesc astăzi viticultorii de la I.A.S. Ostrov, județul Constanța. Însuși Bachus, dacă ar fi să coboare pe pămînt, cu siguranță că și-ar stabili reședința în acest minunat colț al Dobrogei și ar încerca să-și îmbogățească cunoștințele în materie de

viticultură. Ce ar afla la Ostrov? Multe! Înainte de toate, inginerul Gheorghe Lozoveanu, directorul întreprinderii, l-ar convinge, fără îndoială, pe baza unor argumente puternice, așa cum ne-a convins și pe noi, că potențialul de producție al viilor noastre este practic nelimitat. Dovadă? În 1976, unitatea pe care o conduce a realizat de pe întreaga suprafață cultivată cu viță de vie, respectiv 1 652 de hectare, o producție medie de 20 356 kilograme de struguri.

— Un record?

— Să zicem! — spune el, înclinînd capul cînd într-o parte, cînd în alta. În orice caz, a fost cea mai mare recoltă obținută vreodată în România. Recordul n-a fost însă absolut.

— Cum așa, tovarășe Lozoveanu?

— Păi, la strugurii de masă, de pildă, pe suprafața de 1 423 ha, producția medie s-a ridicat, tot în același an, la 22 112 kg. Au fost însă ferme cu recolte și mai mari. Cea de la Derwent, de exemplu, condusă de inginerul Marin Mazilu, a realizat, în medie, de pe cele 181 hectare, cîte 28 tone de struguri de masă la hectar. Peste 25 de tone la hectar au produs și viile din cadrul fermelor nr. 4 Ostrov (fermă-pilot) și nr. 3 Almalău, conduse de inginerii Gheorghe Georgescu și Ștefan Marcovici. Acestea sînt, de altfel, ele-

TRIMITEȚI-L LA OSTROV!

mentele ce ne indică rezervele de care dispunem, care ne dau convingerea că potențialul productiv al viilor noastre este cu mult mai mare.

— A fost 1976 un an deosebit de favorabil viticulturii?

— N-am putea spune. Dimpotrivă, după cum ne aducem cu toții aminte, vremea a fost foarte capricioasă.

— Cum explicați atunci realizările dumneavoastră?

— Ar fi multe de spus! Pe scurt, este vorba de **modernizarea** plantațiilor, mecanizarea complexă a lucrărilor, chimizare și irigații. Și încă de ceva: **experiența**. Nu-i lipsit de interes să amintesc că în ultimii trei ai cincinalului trecut, unitatea noastră a obținut, în mod constant, producții medii de struguri de peste 16 000 kg la hectar, fapt care ne-a adus trei înalte distincții: Ordinul Muncii clasa I de două ori și Meritul Agricol clasa I.

Inginerul Gheorghe Glăman, directorul tehnic al întreprinderii, așează la temelia succeselor obținute și un alt factor: **îndrăzneala**. Și justifică:

— În 1969, împreună cu oamenii din ferma pe care o conduceam pe atunci, am cutezat să „spargem” așa zisa tradiție, lăsând via pe rod nefîngropată. Nu vă mai spun că am întîmpinat opoziții. Noul creează mereu conflict. Este o lege a dialecticii. Dar tot dialectica ne încredințează, pe temeiuri științifice, că el are întodeauna capacitatea de a învinge. E ceea ce s-a întîmplat și la noi. Metoda s-a dovedit deosebit de avantajoasă, permițîndu-ne, în primul rînd, să începem mult mai devreme tăierile în uscat și celelalte lucrări de primăvară. Au urmat apoi alte acte de îndrăzneală. Cel mai important dintre ele poartă numele de **modernizare**. Între altele, prin ridicarea scaunului butucului pe semitulpini, la înălțimea de 70—80

centimetri, au fost create condiții optime pentru mecanizarea complexă a lucrărilor în plantații și pentru erbicidare. Acțiunea a fost încheiată nu de mult. Simultan, s-au realizat amenajările pentru irigații, prin brazde — pe terenurile plane și prin aspersiune — în viile de pe terase.

Încercăm să lărgim discuția, să abordăm și alte aspecte de natură tehnologică, economică, organizatorică. Inginerul Radu Leonida, șeful sectorului de chimizare, ne conduce în perimetrul preocupărilor sale.

— Înființarea, la începutul anului 1976 a acestui sector, relevă el, a însemnat un mare pas înainte nu numai pe tărîm organizatoric, ci și tehnologic. Înzestrarea sa cu aproape 90 la sută din tractoarele aflate în dotarea întreprinderii, ca și cu gama de mașini necesară, ne-a permis să acționăm în momentele cele mai potrivite pentru stimularea vegetației și a rodului, pentru combaterea bolilor și dăunătorilor. Pe fiecare hectar de vie am aplicat, fracționat, mai bine de 500 kilograme îngrășăminte chimice, substanță activă — 60—70 la sută din doză, în toamnă, iar restul în primăvară. De asemenea, în lunile iunie și iulie au fost aplicate 4—5 stropiri extraradiculare cu îngrășăminte fosfatice și potasice. Combaterea bolilor și dăunătorilor s-a făcut prin 10—11 tratamente complexe, în amestecul de pesticide incluzînd și îngrășăminte foliare. Ar mai trebui adăugat că, din inițiativa directorului întreprinderii, s-a trecut la folosirea pe scară largă a desfrunzitului parțial la începutul maturării strugurilor sau chiar mai devreme, pentru a asigura aerarea coroanei butucului, o mai uniformă colorare a strugurilor, dar mai ales accesibilitatea tratamentelor fitosanitare în zona rodului, în combaterea fâinării și a putregaiului cenușiu. Prin acest desfrunzit parțial

(Continuare în pag. 48)

CÎTE ȘI MAI CÎTE

DACĂ AVEȚI INSOMNIE

La un oficiu poștal din S.U.A. a apărut de curînd o reclamă cu următorul conținut: „Dacă în timpul nopții cînd vă chinuiește insomnia vă amintiți subit că ați uitat să felicitați un prieten care își serbase onomastica în ziua respectivă, sau dacă doriți să trimiteți la această oră tîrzie o telegramă soției pentru a afla cu ce se ocupă în timp ce dv. vă aflați în deplasare, sau dacă pur și simplu vă plictisiți și doriți să comunicați cu oricine, faceți uz de serviciul poștal de noapte!”

SFORĂITUL ESTE DE NEÎNVINS...

Marc Ballwer, profesor la Universitatea din Florida, este, după cît se pare, cel mai mare specialist din lume în problema sforăitului uman. Conform datelor statistice, citate de autor, o optime din populația globului sforăie. Aceasta nu ar fi nimic, însă sforăitul nu poate fi lichidat nici prin mijloace tehnice, nici cu cele farmaceutice, nici cu ajutorul hipnozei. La aceste concluzii pesimiste, profesorul a ajuns după ce a ascultat „o mie de ore de sforăit uman”.

DAR POATE CĂ SFORĂITUL ESTE UTIL ?

Prof. Friz Holld din Stuttgart (R.F.G.) susține că prin sforăit omul care doarme își descarcă agresivitatea acumulată în timpul zilei.

CUM DORMIȚI ?

Cercetătorul francez Pierre Daviyoux, studiind pozițiile diferiților oameni în timpul somnului, a ajuns la concluzia că cei ce dorm pe burtă sînt nemulțumiți de profesia lor, iar cei ce dorm pe spate sînt de obicei oameni mulțumiți de situația lor. Cei ce dorm încolăciți sau care strîng pîrna în somn sînt, în general, oameni cu o proastă dispoziție.

PROFESII BIZARE

Există tot felul de profesii și unele sînt atît de bizare că aproape nu-ți vine să crezi că există. Așa, de exemplu, este profesia salvatorului de pisici. Vincent Peterson, funcționar la direcția comunală a protecției animalelor din New York, salvează în fiecare an viața a mii de pisici. Profesia lui necesită învingerea unei serii întregi de dificultăți și riscuri. Pentru a salva pisicile, Peterson este nevoit să se arunce în fața turismelor în plin mers, să coboare în gurile de canal etc. Există și profesii „dulci”. Harry Smith, lucrător la o fabrică de ciocolată și produse din ciocolată, are obligația de a degusta fiecare categorie de produs al acestei fabrici. De părerea lui depinde soarta noilor produse. El hotărăște dacă acestea vor fi sau nu fabricate în serie și livrate pe piață. În statul Minnessota, la o fabrică de săpun, există funcția care prevede, obligația de a mesteca diversele sorturi de săpun pentru a constata cîtă sodă conțin ele. La Londra există funcția de gustător care trebuie să deosebească 17 diverse categorii de apă potabilă. O altă funcție, tot la Londra, este funcția de „curățitor” cu ajutorul gumei

sau cuțitului a mîzgăliturilor de pe afișe. Există și profesia de „flirter” adică de muncitor care scoate din perii firele care și-au pierdut rezistența și stau să cadă. Însă profesia cea mai originală este cea practică de suedeza Ellfrid Karlson. Ea cunoaște și poate reproduce pînă la 20 diferite lătrături. Această profesie este bine plătită de secția financiară a orașului Stockholm. De ce ? Pentru că fiecare proprietar de cîine este obligat să plătească impozit. Foarte mulți proprietari de cîini nu-i declară la fisc. Karlson este trimisă în diferite case pentru a descoperi cîinii ascunși. Intrînd, ea imită în dreptul ușii lătratul de cîine. Dacă în locuință există un cîine acesta răspunde la lătrat. Karlson notează adresa și rasa de cîine și proprietarului i se trimite avizul pentru plata impozitului.

TOTUL PENTRU SAU MAI CURÎND ÎMPOTRIVA CÎINILOR !

În Australia se produce gumă pentru cîini, cu formă și gust deosebit de atrăgătoare. Numai că, de îndată ce cîinele apucă guma cu dinții, aceștia se încheștează pentru cel puțin zece minute astfel că poștaşul care i-a aruncat-o are destul timp să depună corespondența în cutia de scrisori a casei.

CLUBUL SOȚILOR UITUCI

A fost fondat la Paris. Principala sa sarcină este de a urmări ca soții să nu uite ziua de naștere a soțiilor. În același timp, clubul dă sfaturi utile în privința cadourilor ce pot fi făcute soțiilor cu prilejul onomasticii. Fiecare membru al clubului are o cartotecă în care sînt trecute datele personale

DORMITOR PENTRU CÎINI

O fabrică de mobilă din Londra livrează paturi avînd cîte o nișă pentru cîini. Acum persoanele care au pasiune pentru cîini îi pot culca alături de ele, fără ca patrupedele să le incomodeze.

CEL MAI MARE MELC DIN LUME

De curînd în orașul Brighton (Anglia) a decedat un melc în vîrstă de 6 ani. Acesta era cel mai mare melc din lume — avea o lungime de 29,21 cm. și o greutate de 0,5 kg. Melcul gigat era bine cunoscut în capitala britanică prin capacitatea sa de a „suge” bere. Era prezentat ca număr de atracție în barurile de noapte unde era un asiduă consumator de bere.

FĂRĂ AMPRENTE DIGITALE

În Suedia a fost depistat de curînd un defect fizic, considerat unic în felul lui. Inginerului Andreas Danielson și fiicei acestuia în vîrstă de 18 ani nu le-au putut fi luate amprente digitale ca urmare a unei lipse totale a liniilor papilare. Soția inginerului și fiul acestuia au linii papilare normale. Trebuie spus că toate încercările de a distruge sau modifica liniile papilare prin operație au rămas fără succes întrucît liniile reapar după un timp în forma lor inițială.

Biblioteca Bodleiană din Oxford (Anglia) păstrează un neprețuit document cu caracter istoric și artistic românesc: Tetraevanghelul din 1429, al lui Gavril Uric, operă de calligrafie și miniatură, realizat la mănăstirea Neamț, în vremea lui Alexandru cel Bun.

Altă carte unică în lume, scrisă tot la mănăstirea Neamț, Tetraevanghelul lui Teodor Mărișescu, din 1491, se află în seifurile bibliotecii de stat din München.

Una din piesele de mare valoare ale colecției românești de codice rare este Tetraevanghelul din 1502, scris din porunca lui Ștefan cel Mare, pentru mănăstirea Zografu de la muntele Athos. Se află azi la Biblioteca de stat din Viena.

În colecția de grafică de la Albertina, tot din Viena, se găsesc o serie de stampe care reprezintă chipurile unor domnitori români printre care și pe cel al lui Mihai Viteazul, realizat de Egidius Sadeler.

La Biblioteca Națională din Viena este păstrată în original opera umanistului român Nicolae Olahus (1493—1568), primul cronicar care vorbește despre originea latină a poporului român. Tot aici se află manuscrise din bibliotecile care au aparținut lui Constantin Brâncoveanu, Constantin Cantacuzino ș.a.

Multe documente importante referitoare la momente de mare interes din istoria patriei noastre pot fi găsite la Biblioteca Universității și la Muzeul Național din Budapesta, la Biblioteca Muzeului Național din Praga, la Biblioteca publică și universitară din Geneva, la Wiesbaden și Avignon.

După cum este lesne de înțeles, în zonele aflate mai aproape de granițele țării noastre, dovezile materiale ale culturii românești sînt și mai numeroase. Astfel de la Vidin, Sviștov și Arbănași, în Bulgaria, în ținuturile sîrbești și bosniace, în insulele grecești, în Thesalia (la Metehora), la Istanbul, Ierusalim și Sinai, dar mai ales la Athos — centru al civilizației mediteraneene în care timp de cinci secole s-a scurs o cantitate imensă de bunuri și valori artistice românești — a iradiat continuu, de-a lungul istoriei, cultura românească. Se găsesc în acest perimetru opere românești de arhitectură, sculptură, pictură, orfvererie și litere care constituie un tezaur încă puțin cunoscut și puțin studiat, ce atestă căi prin care creația artistică românească s-a impus în conștiința universală. De exemplu, se pare că cea mai veche operă de artă românească,

aflată peste hotare, este o icoană cu chipul întemeietorului așezămintelor de la Athos, pustnicul Atanasie, dăruită Marii Lavre, după 1363, de către Vlaicu Vodă. Piesa, remarcabilă prin vechime și frumusețe, se bucură de o adevărată venerație din partea istoricilor de artă, a lavriștilor și chiar a turiștilor care vin s-o admire ca pe vestita Gioconda. Icoana, una din cele mai frumoase opere din peninsula, mărturie de început al modului în care creațiile artistice românești au fost, din cele mai vechi timpuri, cunoscute peste hotare, constituie și un neprețuit document istoric — scump inimilor noastre — pentru că pe îmbrăcămintea de argint sînt gravate portretele lui Vlaicu „mare voievod și singur stăpînitor a toată Țara Românească” și cel al doamnei Ana.

Muzeul din Rila (Bulgaria) adăpostește un splendid epitaf lucrat din porunca lui Bogdan Voievod (fiul lui Ștefan cel Mare), în 1511.

În sala armelor de la Topkapi Sarai, din Istanbul, se află vestita și nebiruita sabie a lui Ștefan cel Mare.

Și spre nord, în Cehoslovacia, la mănăstirea Kukus, există o pictură în ulei care reprezintă doi bătrîni: un bărbat și o femeie. Pinza are următoarea explicație în limba germană: „Iovaș Rovin, de 172 de ani și soția sa Sara de 164 de ani, de rit grecesc, căsătoriți de 147 de ani, amîndoi născuți și domiciliați în localitatea Kodoc, din districtul Caransebeșului, avînd doi băieți și trei fete încă în viață, cel mai tînăr băiat numărînd 116 ani și avînd la rîndul său doi strănepoți, unul de 35 și altul de 27 de ani; zăgrăvit în 25 august 1728.” Iată și un excepțional exemplu de longevitate românească!

Muzeul de istorie a artei din Viena este și depozitarul unui tezaur deosebit de valoros, descoperit în 1799 la Sînnicolau Mare, județul Timiș. El este compus din 23 de vase și obiecte diferite, toate din aur. Tezaurul datează din perioada cuprinsă între secolul al IX-lea și prima jumătate a celui de al X-lea. Interesant este că pe unul din vase sînt scrise două nume: Voila Iupan și Vataul Iupan. Cnejii de mai tîrziu din țara Hațegului și Zarandului, în inscripțiile bisericilor pe care le-au întemeiat, sînt denumiți tot cu termenul de Iupan.

Și gîndirea tehnico-științifică românească a atras atenția muzeologilor de peste hotare. Astfel la „Muzeul german al capodoperelor științei și tehnicii” din München este expus vechiul plug românesc de lemn, prezentat ca prototip al uneltelor agricole europene.

VALORI ALE SPIRITULUI ROMÂNESC PESTE HOTARE

La Muzeul științei din Londra — Science Museum South Kensington — Metallurgy — este expus un model de cuptor înalt de la Ghelar. În catalogul muzeului editat în 1925 (pag. 13) se menționează că acest cuptor a fost expus mai înainte la Budapesta, în 1897, și se apreciază că are o vechime de cel puțin o mie de ani.

Prin 1930 putea fi văzut la Muzeul comunicațiilor din Berlin cel mai vechi vehicul purtat pe șine: un vagonet modest cu roți din lemn, care mergea pe șine tot din lemn (un fel de prăjini). Acesta data din secolul al XIV-lea și era o creație tehnică românească. El provenea de la o mină de aur din Brad. Linia de lemn avea și schimbător de cale (cu ac și inimă). Modelul acestui unicat mondial poate fi admirat azi la Muzeul tehnic al căilor ferate din București.

Gîndirea științifică românească de la începutul secolului nostru este atestată și de numeroasele brevete de invenții obținute în străinătate de Traian Vuia, inginerul Gogu Constantinescu și inginerul Henry Coandă, inventatorul avionului cu reacție. La Muzeul Conservatorului de arte și meserii din Paris se păstrează macheta primului monoplan al lui Vuia, care la 18 martie 1906 reușea premiera mondială ca un aparat de zburat mai greu decît aerul să se ridice de la sol și să zboare datorită exclusiv mijloacelor sale de bord! Tot aici este păstrat și modelul „cazanului Traian Vuia” — un generator de aburi superior față de înaltașii săi prin volum, greutate și cost, mult reduse. Această remarcabilă invenție a fost dăruită de inventator statului nostru și ea este folosită azi în diferite ramuri economice.

Firește, în afara celor menționate aici, muzeele și bibliotecile lumii păstrează încă multe alte piese de valoare, unele inestimabile, toate alcătuind un veritabil tezaur, parte de seamă a patrimoniului cultural-științific românesc.

(Urmare din pag. 45)

se înlătură frunzele care acoperă lateral strugurii.

Sebastian Gionea, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, plasează în discuție un factor de maximă importanță: OMUL.

— Experiența unității noastre, remarcă el, probează cum nu se poate mai bine adevărul aprecierii pe care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** o făcea în acest sens și anume, că nu calitatea pământului, ci omul este cel care hotărăște în ultimă instanță soarta recoltei. În ce ne privește, dincolo de atenția pe care o acordăm elementelor de ordin tehnologic sau, mai exact spus, în deplină unitate cu aceasta, ne preocupăm stăruitor de condiția omului, de împlinirea lui sub raport profesional și moral. Aș menționa că, în prezent, din cei aproape 400 de muncitori permanenți ai întreprinderii, 340 sînt calificați în meseriile de viticultor sau mecanizator. Mulți dintre ei, printre care Constantin Tabacu, Marin Chimioaica, Nicolae Barbu, Apostol Chirea, Mihai Delea, Nicolae Bratu, Marin Geapana, Dumitru Ion, Șerban Frunză, Petre Vișan, Anton Arava, Ion Manea sînt deținători ai insignei de frunză în întrecerea socialistă. Ne îngrijim permanent să asigurăm angajaților condiții dintre cele mai bune de muncă și viață. Nu de mult au fost date în folosință un bloc cu 32 de apartamente și 3 cămine pentru nefamiliști, cu o capacitate de 300 de locuri. Întreprinderea dispune, de asemenea, de grupuri sociale, destinate îndeosebi muncitorilor sezonieri, cu o capacitate de cazare de 5 000 de locuri, de cantine. În plus, trebuie subliniat că prin aplicarea acordului global, posibilitățile de câștig ale angajaților noștri sînt dintre cele mai mari. În 1976 de exemplu, câștigul mediu al tractoriștilor a fost de 2 800 lei, la care s-au adăugat retribuiția suplimentară și premiile.

Om prin excelență al cifrelor, Petre Ciutacu, contabilul șef al întreprinderii, ne prezintă cîteva date de sinteză oglindind modul în

care rezultatele de producție ale unității s-au convertit pe plan economic. Aflăm, astfel, că în 1976 întreprinderea a obținut, peste prevederile de plan, 1 128 vagoane de struguri, a livrat suplimentar 962 vagoane, din care 186 la export. Valoarea producției globale a depășit prevederile cu peste 26 milioane lei; veniturile bănești au fost cu 66 milioane lei mai mari, iar beneficiile cu peste 34 milioane lei. Cheltuielile la 1 000 lei venituri s-au situat la numai 635 lei. Ca urmare a creșterii gradului de mecanizare a lucrărilor și a calificării profesionale a lucrătorilor, productivitatea muncii pe angajat a fost cu 12,7 la sută mai mare decît cea înscrisă în plan.

În sfîrșit, ar fi multe fapte și date de consemnat referitoare la harnicul colectiv de muncă de la I.A.S. Ostrov, colectiv care la începutul anului 1977, cîntărindu-și puterile, a chemat la întrecere socialistă toate întreprinderile agricole de stat cu profil vitipomicol din țară. Acum, cînd în viile Ostrovului ciorchinii de Afuz Ali și Italia, soiuri predominante în podgorie, adună în boabele mari lumină și dulceață, multe din angajamentele asumate de întreprindere au fost sau sînt pe cale de a fi îndeplinite. Între altele, s-a încheiat acțiunea de modernizare a plantațiilor, au fost efectuate lucrări de subsolaj pe mai bine de 500 hectare, s-au realizat prin autodotare numeroase instalații și dispozitive menite să lărgescă gama lucrărilor mecanizate, să ușureze efortul fizic și, implicit, să mărească productivitatea muncii.

Străbătînd versanții Ostrovului, privirea ne este atrasă de priveliștea magnifică a viilor încărcate de ciorchini uriași. Culesul este în toi. Mii de tineri împînzesc podgoria. Contaminați de voia bună de pretutindeni, nu putem să nu reînnoim invitația din titlul acestui reportaj: Dacă-l înfilniți pe Bachus, trimiteți-l la Ostrov!

Pompiliu VOICULESCU
Nicolae BUICA

Ultimul asalt pentru a dezlega O ENIGMĂ VECHE DE 4 MILIARDE DE ANI

Motto: Nașterea stelelor zămislește
leagănul planetar al vieții
Carl Sagan¹

O aventură — cea mai pasionantă, cea mai răscolitoare, cea mai enigmatică — începută cu miliarde de ani în urmă își dezvăluie tainele : APARIȚIA VIEȚII PE PĂMÎNT.

Pentru a transforma materia nevie în materie vie, NATURII i-au trebuit multe sute de milioane de ani. La rîndul lui, OMUL, cea mai prețioasă creație a ei, a avut nevoie de multe milenii pentru a înțelege — deși încă nu pe de-a întregul — esența fenomenelor vitale și pentru a se convinge că VIAȚA, apariția și înflorirea ei pe această planetă nu au nimic supranatural, că nașterea ei se înscrie în ordinea firească a lucrurilor. Că a fost o necesitate. Că ea nu este proprie numai Terrei. Că tot ce este viu se întemeiază pe elementele cele mai simple ale lumii nevie, deci că viața este de natură MATERIALĂ.

În ultimii ani, știința a trecut la un puternic asalt pentru cucerirea ADEVĂRULUI și a transpus întreaga enigmă a apariției vieții de pe planul teoretic, al ipotezelor, pe cel practic, al experienței. În felul acesta, cercetarea originii vieții a pătruns în laborator.

Grație cunoștințelor din ce în ce mai vaste dobîndite în diverse domenii — biologie, biochimie, geologie, astronomie și altele încă — folosind instrumente de investigare mereu mai perfecționate, cercetătorii au reușit nu numai să cunoască, ci să și reproducă în laboratoare condițiile existente pe Pămînt în vremea îndepărtată, extrem de îndepărtată, cînd s-a născut VIAȚA.

Atunci cînd mediul întreg era viu, deși încă nu existau organisme...

Cu cinci miliarde de ani în urmă, o nebuloasă formată din gaze și pulbere cosmică, destul de mică la scara Universu-

¹ Reputat astronom american, este profesor la Universitatea Cornell și directorul laboratorului de studii planetare al acestuia.

lui, se condensa încetul cu încetul. În centrul ei de gravitație presiunea și temperatura creșteau pe măsura condensării materiei pînă cînd, temperatura depășind 10 milioane de grade, au început să se declanșeze reacțiile termonucleare. Atunci a apărut lumina. Era cea a Soarelui, un

uriaz reactor termonuclear ale cărui rezerve de combustibil sînt suficiente pentru încă cinci miliarde de ani de acum încolo.

De jur împrejur, cîteva brațe ale nebuloasei aflate în rotație se condensau și ele. Dar masa lor era prea mică pentru a genera suficientă căldură și presiune, pentru a declanșa reacții termonucleare. Aceste brațe aveau să dea naștere micilor aștri reci ale căror orbite urmau să se înscrie în jurul Soarelui : planetele.

...A mai trecut un miliard de ani. Ce s-a petrecut în acest timp ?

Atmosfera Pămîntului a continuat să se stabilizeze. Acum — ne arată datele de azi ale științei — ea conținea îndeosebi vapori de apă, bioxid de carbon, azot, argon și hidrogen liber. Oxigenul liber avea să apară mai târziu, odată cu viața.

Pentru apariția acelor molecule — care constituie substanța vie — și a unui tip de metabolism chimic primitiv numit „prebiotic“ (precursor al vieții) — care permite reținerea energiei, reacții între moleculele din ce în ce mai complexe și, în sfîrșit, pentru formarea materialelor de construcție ale vieții — zaharuri, aminoacizi, baze organice — au fost necesare anumite condiții.

Prima condiție indispensabilă — afirmă savantul sovietic A. I. Oparin, autorul uneia dintre ipotezele cu cea mai largă circulație cu privire la originea vieții — o constituie prezența hidrocarburilor inițiale. O altă condiție — prezența apei. Alta — radiația solară, constantă și de o intensitate potrivită. Desigur, acestea sînt condițiile cele mai importante, dar nu sînt toate. Esențial este însă faptul că ele au fost întrunite într-un ansamblu atît

de armonios, încît evoluția de la simplu la complex a substanțelor chimice numite organice — compuși ai carbonului — și, în cele din urmă, apariția vieții a fost un proces inevitabil. Etapa ultimă a acestui proces a constituit-o formarea de celule vii capabile să crească, să se reproducă, să reacționeze la factorii mediului, capabile de metabolism, cu alte cuvinte, de conversiune a substanțelor nutritive în energia necesară existenței și producerii de noi elemente, de noi celule vii.

După părerea savantului britanic J. D. Bernal, primele fenomene de viață trebuie să fi apărut în hidrosferă, unde lumina Soarelui a acționat asupra apei și mîlului. În această perioadă trebuie să se fi acumulat compuși simpli de carbon și azot din care sînt constituite organismele. Probabil că nu a existat un început precis al vieții — scrie Bernal. Se poate spune că în acest stadiu, mediul întreg era viu, în sens biochimic, deși încă nu existau organisme.

Acest ultim pas între previață și viață este și cel mai enigmatic. Și se poate lesne înțelege de ce : natura a dispus de timp, un timp geologic, care se măsoară în sute de mii și milioane de ani. Dar etapele procesului au început să fie din ce în ce mai bine cunoscute și aici începe, de fapt, în zilele noastre, marea aventură a dezlegării enigmei celui pas hotărîtor de la materia nevie la materia vie.

În anul 1953 un tînăr student în chimie de la Universitatea din Chicago, Stanley Miller, a realizat cea dintîi experiență care a demonstrat posibilitatea unei „evoluții chimice“ în absența oricărei forme de viață.

„Oceanul primitiv“ — într-un balon de sticlă

Inspirîndu-se din lucrările astronomului Harold Urey, care emisese o ipoteză privind compoziția chimică a atmosferei terestre primitive, Miller a reconstituit într-un balon de sticlă această atmosferă formată din hidrogen, metan și amoniac. Balonul era legat, printr-un tub, de un alt balon conținînd apă — „oceanul primitiv“. În momentul în care apa din acest al doilea balon a fost încălzită pînă la fierbere, vaporii au început să circule, pătrunzînd în balonul în care se afla „atmosfera primitivă“. Experimentatorul a declanșat atunci descărcări electrice care le simulau pe cele din atmosfera de acum patru miliarde de ani. La o săptămînă după începerea experienței, Stanley Miller a întrerupt curentul și a supus conținutul balonului cu apă unei analize chimice minuțioase. Rezultatele i-au depășit toate așteptările : se formaseră aminoacizi într-o cantitate apreciabilă, iar 15% din carbonul care inițial făcuse parte din „atmosfera“ a fost regăsit în „mare“ integrat unor compuși organici cunoscuți.

Era chiar mai simplu decît se crezuse

și cu atît mai uimitor, cu cît experiența demonstrase în numai o săptămînă, un fenomen care în natură a durat sute de milioane de ani. Esențial este însă altceva. Așa cum a arătat profesorul René Buvet, de la Universitatea din Paris, care a realizat el însuși sinteza unor substanțe biologice complexe „prebiotice“, formarea compușilor biologici și îndeosebi a aminoacizilor, în condițiile care puteau exista la periferia Pămîntului primitiv, n-ar trebui să fie niciodată considerate altfel decît un proces firesc, obligatoriu chiar.

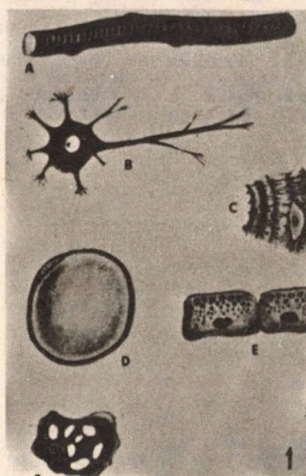
Din momentul în care Alexandr Oparin își formulase pentru prima oară ipoteza cu privire la apariția vieții pe Pămînt pînă la „săptămîna fierbinte“ a experienței lui Miller trecuseră aproape trei decenii. Distanța dintre teorie și confirmarea experimentală era încă mare. Astăzi însă, lucrările experimentale se dezvoltă rapid. În 20 de laboratoare din lume se face sinteza a mai mult de jumătate din cei 20 de aminoacizi esențiali pentru viața umană, a cel puțin două din cele patru baze organice din care este format ma-

terialul genetic al oricăror ființe vii și a unui număr de alte molecule biologice, inclusiv vitaminele, în diverse condiții care au putut exista pe Pământ înainte de apariția vieții. Toate aceste experiențe pornesc de la ideea — admisă de majoritatea oamenilor de știință — că dacă „preludiul” vieții s-a desfășurat în atmosferă, grație unor surse de energie, cum sînt radiația solară, descărcările electrice, căldura degajată de vulcani sau de sursele termale, care transformă gazele simple din atmosferă în molecule mai complexe, „uvertura” s-a... cîntat în apă. Aceste molecule complexe antrenate de apa ploilor spre mări și lacuri au reacționat între ele formînd compuși și mai complecși. A avut loc atunci un fenomen autocatalitic: produșii formați la început au modificat cursul evenimentelor ulterioare. Complexitatea formulelor și a structurilor a crescut. Formarea acestor molecule complexe a impus o concentrare a moleculelor mai simple. Dar cum s-a putut realiza ea? Evaporarea este unul dintre mecanismele cele mai simple care permit o asemenea concentrare. Lacurile ca și lagunele izolate ale mării, mările interioare au putut favoriza un asemenea mecanism de transformare. Această etapă a fost confirmată de numeroase experiențe realizate, între alții, de cercetătorii francezi G. Toupance, F. Raulin și S. Bloch. De pildă, pornind de la acidul cianhidric rezultat din reacții atmosferice, se obțin prin transformări în soluție apoasă numeroși compuși organici cum sînt: glicina, alanina, leucina, acizii aspartic și glutamic, peptide, uree, acizi grași. Pornind de la acrylonitril se obțin uracili, xantină, guanină. Toate sînt compuși de interes biologic. Pe de altă parte, americanii C. Ponnampurna și Mariner au obținut zaharuri prin iradierea cu radiații ultraviolete sau gama a unor soluții de formaldehidă rezultate din reacții atmosferice. Juan Oro și Cox au obținut zaharuri prin simpla ridicare la 50°C a unor soluții de acetaldehidă sau formaldehidă în prezența calcarului. Ar mai putea fi citate și alte exemple.

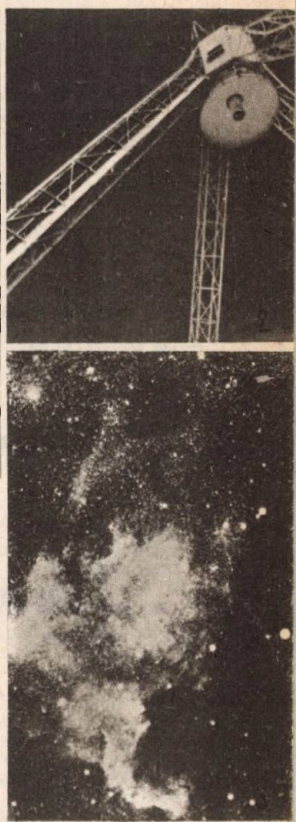
Un alt mecanism de concentrare a fost propus de profesorul Leslie Orgel, de la Institutul Salk din California, mecanism care permite concentrarea substanțelor volatile. Aceasta este congelarea. Metoda este folosită în mod obișnuit în Statele Unite și Canada pentru prepararea alcoolului din mere. Experiențele lui Orgel au arătat că refrigerarea unei soluții apoase de molecule „prebiotice” poate da naștere la polimeri complecși.

Un alt mecanism de polimerizare a fost demonstrat de profesorul Aharon Kacialsky, de la Institutul Weizmann, din Israel. El a observat că un minereu de argilă, montmorilonita, adsoarbe molecule „prebiotice”, cu alte cuvinte aceste molecule aderă puternic la suprafața minereului. În acest fel, montmorilonita acționează

ca un catalizator mineral pentru a polimeriza molecule simple în molecule lungi, polipeptidice. Aceste polipeptide sînt verigile care formează proteinele.

1. Celule de diverse tipuri din organismul animal. Sînt cele mai simple structuri, dar pentru a ajunge să le creeze, Natura a cheltuit miliarde de ani
2. Uriașul telescop de la Effelsberg (R. F. Germania), care cîntărește 3 000 de tone, se află, zi și noapte, în așteptare. În așteptarea unor semnale inteligente din Univers
3. În Cosmosul nesfîrșit trebuie să mai existe și alte planete pe care să fi apărut viața. Dar unde se află ele?

Cînd structura în zig-zag ia forma unei scări în spirală

Ce concluzie s-ar putea trage din rezultatele acestor experiențe?

Toate — afirmă profesorul Buvet — arată că materialele de construcție ale substanței vii au apărut în mod obligatoriu pe Pământul primitiv și au suferit un ansamblu de transformări.

Dar cum s-a produs trecerea de la neviu la viu?

Anumite procese biologice considerate în mod obișnuit ca fiind caracteristice materiei vii sînt, în realitate, foarte apropiate de cele care se pot produce și în lumea nevie. În 1975, profesorul Leslie Orgel, despre care am mai amintit, și profesorului André Brack, de la Centrul de Biofizică Moleculară din Orléans, pornind de la observațiile lor cu privire la evoluția polipeptidelor au postulat o teorie care ar permite stabilirea unei legături între neviu și viu și ar servi ca schiță a

(Continuare în pag. 64)

CUM SE RÎDE

Cercetătorii au ajuns la concluzia că temperamentul și caracterul pot ieși în evidență în timpul risului.

Dacă cel ce ride scoate în evidență litera „A”, el are un

caracter deschis, e activ și viol, spre deosebire de cel care își manifestă risul cu accent pe litera „E” și care este melancolic și bolnăvicios; litera „O” se desprinde din ri-

sul persoanelor hotărâte, întreprinzătoare și generoase; cînd litera „U” apare accentuată în risul unor oameni, să ne ferim de ei fiindcă sînt zgîrciți, mizantropi, șireți.

UMOR

- Domnișoară, dacă v-aș fura un sărut, ce ați zice ?
- De unde vrei să știu înainte ?

★ ★

- De ce turnul are două ceasornice ?
- Cînd eu mă uit la unul, tu la care ai să te uiți ?

★ ★

- Care e cea mai mare minune din Vechiul Testament ?
- A lui Sf. Ilie, care s-a plimbat într-un car de foc, fără să fie mistuit de flăcări.

- Mamă, de ce duce ciinele acela osul în gură ?
- Fiindcă n-are mîini.

- Bărbate, în lipsa ta a venit Radu al Stanei.
- El și ?
- Vrea să cumpere măgarul.
- Și ce i-ai spus ?
- Că nu ești acasă.

★ ★

- Ai fost la măcelar ?
- Da !
- Avea picioare de porc ?
- N-am observat, fiindcă era încălțat cu cizme.

★ ★

LA GHICITOARE

- Mi-ai spus numai lucruri triste.
- Ce puteam să spun pentru 50 lei ? Dacă îmi dădeai 200, îți spuneam numai bucurii.

CUCETĂRI

În dureri, amintește-ți nenorocirile celorlalți și nu uita că ești om.

Hipocrat

Prostia e totdeauna gata să se admire.

Boileau

Zgîrciții au inimile goale pentru că economisesc totul, pînă și sentimentele.

Fournier

Adevărata fericire a vieții unui om stă în libera dezvoltare a talentelor lui.

Aristotel

Ipocondria este un omagiu pe care viciul îl aduce virtuții.

La Rochefoucauld

Gîndește-te la cusururile tale înainte de a le osîndi pe ale altora.

Caton

Omul înțelept se instruiește din nenorocirile altuia.

Franklin

Exactitatea e semnul invariabil al unei bune educații.

Smiles

Istoria : viața popoarelor ; romanul : viața oamenilor.

Alph. Daudet

A fi ocupat înseamnă a fi fericit.

Grey

„Imposibilul” e un cuvînt ce se găsește numai în vocabularul neghiobilor.

Napoleon I

Lucrurile mari se execută nu prin forță, ci prin stăruință.

Dr. Johnson

Războiul e un fapt potrivit rațiunii și întregii naturi omenești.

L. N. Tolstoi

Trîndăvia și nu munca înjosește.

Socrate

Viața trîndavă e o moarte anticipată.

Goethe

Fericirea nu e decît un vis, durerea e reală.

Voltaire

Iubirea căminului părintesc și a locului unde te-ai născut duce la patriotism.

Mistral

Cea mai mare glorie a unui popor liber e să transmită această libertate copiilor lui.

Havard

Cărciuma Revistei „Furnica”

O cărciumă originală

O statistică făcută în luna decembrie 1927 : erau în țară 55 000 de cărciumi. Totalul acesta indică un „progres” față de anul 1905, cînd nu erau „decît” 30 000, cifră comemorată și de revista „Furnica” prin deschiderea, în Cîsmigiu, a unei cărciumi cu intrarea liberă, dar în care nu se găseau băuturi ci... sfaturi antialcoolice.

Acțiune de importanță majoră: PERFECTIONAREA ACTIVITĂȚII CONSILIILOR INTERCOOPERATISTE

pentru agricultură și industria alimentară, uniunile județene ale cooperativelor agricole de producție, oficiile de îmbunătățiri funciare și proiectări pentru construcții agricole și de la alte organizații de profil, pe baza unor aprofundate studii de teren, au întocmit programe de organizare pentru fiecare consiliu intercooperatist-model, precum și programe de acțiuni ce trebuie întreprinse în perioada 1977—1978.

Între primele consilii intercooperatiste model s-a aflat și cel din Urziceni, județul Ilfov. Organizat pe raza de activitate a stațiunii de mecanizare din localitate, el cuprinde opt cooperative agricole de producție — Manasia, Urziceni, Ciocîrlia, Armășești, Malu Roșu, Jilavele, Adîncata, Patru Frați — și două asociații intercooperatiste — una de creștere a păsărilor pentru ouă (de 118 000 locuri) la Manasia, și alta de creștere și îngrășare a porcilor (cu capacitatea de 30 000 capete), la Jilavele.

Unitățile din cadrul consiliului dispun de 16 609 ha teren agricol, din care 15 820 ha teren arabil; dintre acestea, 1 686 hectare sînt amenajate pentru irigații; 680 ha sînt ocupate cu pășuni, 63 ha cu viță de vie și 28 ha cu pomi. Nici în viitor ponderea categoriilor de folosință nu va suferi modificări. În schimb, programele prevăd acțiuni de ordin **calitativ**, respectiv executarea unor lucrări de îmbunătățiri funciare — desecări pe 8 784 ha, afinare adîncă pe 8 400 ha, ameliorarea sărăturilor pe 550 ha, combaterea eroziunii solului pe 1 260 ha, creșterea suprafeței arabile cu

169 ha — eșalonate pe ani. S-au întocmit, de asemenea, hărți de organizare a teritoriului în ideea utilizării lui cu randament maxim și asigurării unui asolament rațional pe raza întregului consiliu, întrucît la nivel de unitate este mai greu de asigurat o rotație optimă a culturilor (să ne gîndim, de exemplu, la floarea-soarelui, care nu trebuie să revină pe același teren mai devreme de 7 ani). Totodată, s-a executat bonitarea solului, care servește la optimizarea structurii culturilor și cartarea agrochimică — pentru folosirea eficientă a îngrășămintelor naturale și chimice.

Eficiența utilizării substanțelor minerale va spori și ca urmare a construirii, la Urziceni, a unui centru agrochimic, compus din două depozite pentru îngrășăminte chimice, unul pentru pesticide, platforme, drumuri de acces, bascule, vestiare etc. Fertilizarea, erbicidarea, tratamentele contra bolilor și dăunătorilor vor fi efectuate de formații specializate de mecanizatori, înzestrate cu utilaje și aparate de mare capacitate (de exemplu, M.A.-3,5 are un randament zilnic de 35 hectare). Sprijinul statului în ce privește extinderea mecanizării este însă mult mai mare. Programele prevăd, bunăoară, creșterea și modernizarea parcului de tractoare și mașini agricole puse la dispoziția consiliului intercooperatist prin S.M.A. Astfel, numărul de tractoare se va mări de la 204 la 225, îmbunătățindu-se, în același timp, structura acestora prin sporirea numărului de tractoare specializate L-400, VR-445, S-650 și A 1800 A;

de asemenea, se prevede dotarea cu mașini agricole complexe, cum sînt combinele de recoltat cereale, furaje etc, precum și cu echipamente utilizabile pe mașini cu grad ridicat de universalitate.

Indicația dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, de a se acorda cea mai mare atenție creșterii randamentelor la hectar și pe animal se regăsește și în programul de organizare a acestui consiliu intercooperatist-model. Pornindu-se de la recoltele maxime dobîndite în ultimii ani de unitățile din cadrul consiliului, niveluri programate pentru 1977 (3 630 kg/ha la grâu, 3 775 kg/ha la porumb, 2 230 kg/ha la floarea-soarelui, 32 945 kg/ha la sfecla de zahăr etc.) programul prevede ca, pe baza aplicării unor tehnologii moderne să se obțină în anii următori creșteri de 11 la sută la grâu, 23 la sută la porumb, 4,2 la sută la floarea-soarelui, 14,6 la sută la sfecla de zahăr ș.a.m.d.

Tendința de modernizare și intensificare a producției în cadrul unităților consiliului este marcată de dezvoltarea puternică a zootehniei, în acest scop fiind prevăzute importante obiective de investiții ce se vor realiza în cea mai mare parte (88,5 la sută) din fonduri proprii. Celor două asociații economice intercooperatiste amintite li se va mai adăuga una, la Ciocîrlia, pentru îngrășarea tineretului bovin baby-beef, cu capacitatea de 7 700 de locuri. De asemenea, adunările generale ale cooperativelor agricole au aprobat construirea unor noi

ferme moderne de animale, în care procesele de producție și de muncă să se bazeze pe metode industriale: patru ferme de yaci pentru lapte, cu capacitatea de 706 locuri fiecare, la cooperativele agricole din Urziceni, Jilavele, Malu Roșu și Adîncata; o fermă de ovine la Ingrășat, de 2 500 capete la Ciocirlia și modernizarea celei de 5 000 capete de la Armășești; o fermă de creștere a mieluțelor de prăsilă, de 5 000 capete, la Manasia. Dezvoltarea și modernizarea asociației economice intercooperatiste de la Manasia va avea loc prin trecerea de la creșterea la sol a păsărilor la creșterea în baterii, atît în cele 6 hale existente, cît și în cele 12 hale noi prevăzute a se construi; efectivele vor crește, astfel, de la 108 000 păsări la 317 520. La cealaltă asociație economică, de la Jilavele, s-a hotărît să se organizeze o stație de semipreparate din carne de porc, cu capacitatea de 350 tone/an. De altfel, existența în Urziceni a unor întreprinderi de industrializare (zahăr, ulei, lapte, tutun, nutrețuri etc.) va permite unităților consiliului intercooperatist ca, prin cooperare, să-și valorifice superioarele produse agricole.

Prevăzîndu-se obținerea unor randamente superioare (900 grame spor zilnic de creștere în greutate la baby-beef, 3 300 litri lapte vacă/an, 9,4 kg lînă oaie/an, 220 ouă pasăre/an) cu consumuri reduse de

forță de muncă și de cheltuieli materiale, studiile tehnico-economice ale noilor obiective zootehnice stabilesc realizarea unor importante beneficii.

Înfăptuirea parametrilor înalți prevăzuți de programe se întemeiază, alături de dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale, așa cum am subliniat mai înainte, pe organizarea mai bună a producției și a muncii în cadrul celor 29 de ferme existente (15 de cîmp, 6 legumicole și 8 zootehnice), pe aplicarea tehnologiilor moderne, pe stimularea oamenilor prin aplicarea acordului global pe echipe.

Interesant de arătat este, de exemplu, și modul cum acționează funcțiunea de cercetare-creație. Cei 28 de specialiști, cu studii superioare și medii, din unitățile consiliului intercooperatist sînt constituiți, în prezent, într-o comisie a inginerilor și tehnicienilor, al cărei președinte este inginerul Stan Mitrea, director al S.M.A. și, în același timp, președinte al consiliului intercooperatist-model Urziceni. Principala preocupare a comisiei, în afară de activitatea de cercetare-creație, este aceea a introducerii în practică a tehnologiilor moderne de cultură și de creștere a animalelor, generalizarea experienței înaintate. În acest scop, periodic, comisia organizează un fel de sesiuni științifice de comunicări. Referatul prezentat de Georgeta Pascu, președintă și, în

același timp, inginer șef la cooperativa agricolă Adîncata, de exemplu, a avut ca temă „Sporirea producției de sfeclă de zahăr și de soia”, întrucît această unitate a obținut, în 1976, la culturile amintite, 65 000 kg/ha și, respectiv, 2 200 kg/ha. În cadrul sesiunilor au fost prezentate, de asemenea, rezultatele din cadrul fermei-pilot de la C.A.P. Manasia, de care răspunde inginerul Floarea Frîncu, ca și cele obținute pe loturile demonstrative existente în fiecare cooperativă agricolă, pentru diverse culturi, unde se fac cercetări privind unele soiuri de plante, doze diferențiate de îngrășăminte chimice, efectul mecanizării totale a lucrărilor etc.

Hotărîtoare pentru sporirea producției, productivității muncii și a eficienței economice este grija constantă a biroului executiv al consiliului intercooperatist pentru lărgirea orizontului de cunoștințe agrozootehnice al tărânilor cooperatori, al mecanizatorilor, pentru însușirea de către specialiști și alte cadre de conducere a deprinderilor mașinilor din dotare. Această deoarece, așa cum sublinia secretarul general al partidului la Congresul tărânimii „Agricultura devine o înaltă specialitate — care cere cunoștințe deosebite — și trebuie să asigurăm tuturor celor care lucrează în acest domeniu cunoștințele profesionale necesare”.

Em. ALBULESCU

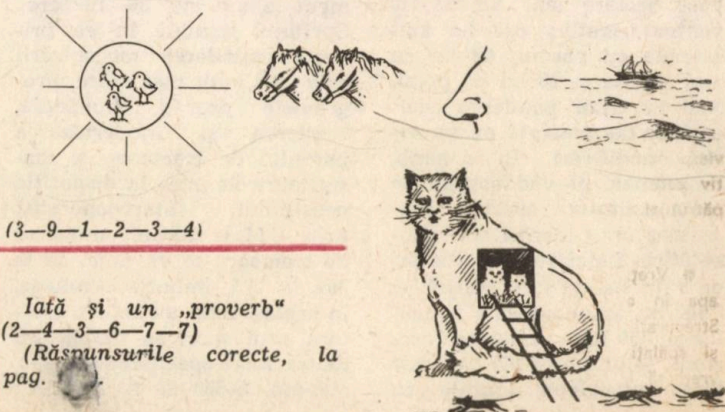
CRİPTOGRAME

Mult reoretatul nostru artist popular C. Tănase, părăsind într-o seară teatrul — unde distrase citeva ore publicul spectator, simți la un moment dat cum i se strecoară în mînă un bilețel.

Mirat, studie bilețelul o vreme, apoi amuzat, dar și cu puțină ciudă:

— Are dreptate, pezevenghiul!

Priviți „facsimilul aceluia bilețel” și încercați „să descifrați” ce anume a citit C. Tănase?

FOLOSITOR DE ȘTIUT

ALCOOLUL se poate utiliza... și așa :

...folosind alcoolul, puteți prepara în casă o apă de colonie cu miros foarte plăcut. La 1 litru de alcool se adaugă 15 gr esență de lavandă și 6 gr. esență de bergamot. Amestecul se pune într-o sticlă ermetic închisă, care va fi păstrată la loc întunecos timp de 15 zile. O dată la două zile, sticla va fi scuturată de câteva ori și repusă la locul ei. Când începe întrebuițarea coloniei, se adaugă, cu încetul, cam 250 gr de apă distilată, tăria de 60—70° astfel obținută fiind suficientă.

● ...alcoolul curăță bijuteriile de praf, depozitățile de săpun și alte impurități. Procedați astfel : puneți, de pildă, un inel cu o piatră prețioasă într-un păhărel cu alcool, iar după câteva ceasuri îl scoateți și periați piatra pe ambele părți cu o periuță de asemena mușată în alcool. Inelul se va curăța perfect.

● ...dacă în timpul verii, în orele de plajă, ați depășit timpul de stat la soare și simțiți oarecare usturime a pielii, această senzație neplăcută va dispărea dacă veți șterge ușor locul înroșit cu un tampon de vată mușată în alcool.

● ...geamurile vitrinelor și paharele de cristal vor deveni mult mai strălucitoare dacă în apa cu care sînt clătite se adaugă puțin alcool.

● ...pentru a preveni apariția punctelor negre și pentru a strînge porii feței puteți folosi o loțiune ușor astringentă pe bază de alcool. Formula acestei loțiuni este : alcool (70°) — 100 g. acid salicilic — 1 g., camfor — 1 g., rezorcină — 0,50 g., tinctură benzoe — 1 g.

ALTELE... FĂRĂ ALCOOL

● La cîmp apa rece se poate păstra în sticle înfășurate în cîrpe îmbibate cu apă sărată. Când cîrpa s-a uscat, se umezește din nou. Tot astfel se pot răci pepenii verzi și galbeni.

● Umflăturile dureroase provocate de înțepăturile viespiilor și albinelor dispar rapid, dacă locul respectiv este frecat de îndată cu frunze proaspete de pătrunjel.

● Vreți să obțineți un apret excelent ? Păstrați apa în care ați fiert macaroane, orez sau tălăi. Strecurați-o printr-un tifon sau printr-o pînză subțire și spălați cu ea perdelele sau batistele pe care vreți să le apăreți.

● Alimentele pe care le țineți în bufet sau în camera destinată lor, se păstrează în condiții optime dacă puneți acolo un vas, nu prea mare, cu cărbuni de lemn pisați. Cărbunii vor absorbi toate mirosurile formate în interior și vor păstra bine produsele. Din timp în timp se schimbă cărbunii.

● Brînză uscată se îmborsăvește dacă se ține câteva ore în lapte.

● O felie de cartof proaspăt tăiată, aplicată pe o tăietură, oprește de îndată scurgerea sîngelui.

● Covoarele și scoarțele, își reîmprospătează culorile, dacă le frecați cu un tampon de bumbac îmbibat cu o soluție de apă și terebentină (proporția : apă trei cincimi, terebentină două cincimi).

● Drojdia de bere se păstrează foarte bine în făină sau în sare de bucătărie.

● Fierul de călcat prea încins nu trebuie folosit. Dacă totuși ați nesocotit această regulă și rufăria s-a îngălbenit în unele locuri frecați imediat zonele „pîrlite” cu un tampon de vată îmbibat cu apă oxigenată ; gălbenea va dispărea, dacă este superficială.

● Moartea furnicilor. Adeseori bucătăriile sînt năpădite de furnici. Ca să curățiți definitiv bucătăria de ele, așezați într-un loc la care ele ajung ușor o scîndurică pe care puneți câteva porții de aluat acru rămas de la dospitul pîinii, amestecat cu miere de stup.

● Focul pe cale să se stingă se ațîță aruncînd în el un pumn de sare de bucătărie.

● Florile ofilite își revin dacă, după ce le-ați tăiat din codițe, le așezați într-un vas cu apă în care ați dizolvat un comprimat de aspirină. Cîteva ore la întuneric într-un loc bine aerisit — iată un tratament-șoc care reîmprospătează culorile florilor pălite.

● Geamurile pe care s-au format „flori de gheață” se curăță rapid ștergîndu-le cu o cîrpă înmuiată în apă caldă și sărată.

● Hainele de culoare neagră, însă pătate sau decolorate de soare, își recapătă culoarea de la început dacă le curățăm cu apa rămasă de la fiertul spanacului.

● Încălțăminte impermeabilă. Ca să nu pătrundă iarna umezeala în bocanci și în cizme, încălțămîntea trebuie unsă cu un amestec din ceară de parchet și se, în părți egale.

● Lămâile decojite nu se strică și își păstrează întreaga cantitate de suc dacă le păstrăm în apă puțin sărată.

● Ca să nu se „prindă” laptele, așezați în fundul cratiței pusă la fiert o bucățică de zahăr.

● Măsurî

1 linguriță cu apă, vin, lapte	4,5 g.
1 linguriță cu făină (cu vîrf)	6—9 g.
1 linguriță cu zahăr tos	12 g.
1 lingură cu apă, vin, lapte	14—15 g.
1 lingură cu făină (cu vîrf)	25 g.
1 lingură cu untură sau unt	25 g.
1 lingură cu zahăr tos	30 g.
1 lingură cu zahăr pudră	25 g.
1 pahar obișnuit cu apă, vin, lapte	250 g.
1 pahar obișnuit cu făină	125 g.
1 pahar obișnuit cu zahăr pudră	160 g.
1 pahar obișnuit cu ulei	245 g.

● Dacă s-a ars mîncarea, se răstoarnă imediat în altă cratiță fără să se atingă partea arsă. Se adaugă puțin zahăr și 2—3 linguri de apă rece. După ce s-a răcit, mîncarea își pierde gustul de ars și se pune din nou să fiarbă la foc domol.

● Pentru murat se folosesc numai pepeni verzi din soiurile tîrzii. Se aleg pepeni mici, nepătați și fără crăpături. Se spală și se străpung, de circa 10 ori, cu o țepușă de lemn, ca să pătrundă saramura. Se pun în butoaie cît mai îndesat și se acoperă cu saramură (4 kg sare la 100 l apă).

● Mucegaiul la murături poate fi împiedicat, dacă punem în vas un săculeț de pînză rară, umplut cu boabe de muștar, indiferent dacă e brun sau galben (primul e mai gustos); ceea ce are importanță e ca săculețul să acopere bine suprafața murăturilor, pînă la marginea borcanului.

● Uneori, pe mobilă apar umflături, datorită faptului că placajul a fost prost lipit. Aceste defecte pot fi remediate aplicînd pe locul respectiv o foaie de hîrtie sugativă. Treceți apoi peste sugativă cu fierul de călcat încins. Placajul va reveni la normal.

● Cum lustruim mobila? Faceți un amestec din 50 grame esență de terebentină, 5 grame ulei de în și 20 grame ceară de albine. Cu o cîrpă moale (de lînă) îmbibată în această soluție, frecați mobila și va căpăta un lustru fără cusur.

● După ce se culeg nucile se așează într-un vas cu apă. Cele bune, cu miez sănătos se cufundă în apă imediat. Cele găunoase și viermănoase cad anevoie la fund, sau rămîn deasupra.

● Ouăle înghețate în frigider se dezgheață dacă le ținem un timp în apă rece sărată.

● Pentru a păstra ouăle chiar și cîteva luni de zile, ungeți fiecare ou cu o substanță grasă: stearină sau ceară. Lăsați să se usuce, apoi înveliți ouăle în hîrtie obișnuită.

● Ouăle pot fi păstrate în stare proaspătă chiar și timp de un an. Pentru aceasta, le așezăm într-o ladă de lemn, în cenușă bine uscată. Așezarea lor se face în așa fel încît să nu se atingă între ele. Lada se ține într-un loc răcoros și zvîntat.

● Obiectele de nichel se curăță folosind cenușa de țigară.

● Petele de cerneală, ca și petele de rugină de pe rufărie, se scot ușor și repede cu zeamă de pătlăgele roșii.

● Pantofii de antilopă se curăță excelent dacă înainte de a-i peria îi tamponăm cu o cîrpă îmbibată în amoniac.

● Pentru spălatul părului, ideală este, cum se știe apa de ploale, care ar trebui folosită măcar la limpezit. Dacă nu aveți însă condiții pentru a o putea colecta, înlocuiți-o cu un litru de apă minerală. Spălarea se face cu apă caldă, prima limpezire cu apă caldă, ultima, foarte rapidă, cu apă rece.

● Înainte de a spăla puloverele și în general tricotatele de lînă colorată, introduceți în apă sare de bucătărie — cît un vîrf de cuțit și o lingură de oțet. Astfel preveniți, în mare măsură, decolorarea lînei. De asemenea, veți acidula cu oțet și apa cu care le veți limpezi.

● Dacă pielea cizmelor sau a bocancilor și-a pierdut elasticitatea din cauza excesului de uscăciune din debara, ungeți-o cu petrol sau cu glicerină; după cîteva ore, masați-o energic. Își va recăpăta elasticitatea normală.

● Pomul de iarnă își va menține cetina vreme mai îndelungată, fără a se vesteji — chiar în apartamentele termoficate — dacă luați următoarele măsuri preventive:

— Tăiați oblic tulpina la capătul inferior: introduceți pomul în nisip umed sau, mai bine, într-un vas plin cu apă amestecată cu glicerină. Așezați-l cît mai departe de radiatorul caloriferului (ori de sobă).

— Plasați în cameră, pe radiatoare, precum și în alte locuri vase cu gura largă pline cu apă.

● Ramele de bronz se șterg cu o bucată de postav înmuiată în esență de terebentină. Un lustru frumos se obține ungîndu-le apoi cu albuș de ou, operație care se realizează cu ajutorul unei pensule moi sau al unui tampon. În același scop se poate folosi și zerul.

● Dacă aveți în casă obiecte de metal care au prins rugină spălați petele de rugină cu oțet cald și apoi lăsați obiectele să se usuce în... rumeguș de lemn.

● Uneori, rufele care stau prea mult timp închise și nefolosite în dulapuri, se îngălbenesc. Iată un procedeu bun pentru a le readuce la culoarea lor albă: spălați rufele, iar după ce le clătiți puneți în apa cu scroabeală albastră un pumn de sare la un lighean.

● Pentru lipirea sticlei pe metal se prepară un chit din sticlă solubilă și pulbere fină de cretă. Masa consistentă care se obține se aplică pe montura

metalică și apoi se fixează imediat și partea de sticlă. Excesul de chit se îndepărtează. Chitul se întărește în 10—15 ore.

● Damigenele, și în general, toate recipientele de sticlă care au prins iz se vor spăla cu apă fierbinte, în care s-a dizolvat făină de muștar. Clătiți de câteva ori cu apă rece. Orice miros dispăre, chiar și cel de petrol.

● Ca să nu crape sticlele când turnăm în ele lichide fierbinți, se procedează în felul următor: învelite în paie, se așează într-o căldare cu apă rece, la foc. Apa se va încălzi cu încetul, până dă în clocot. Atunci căldarea se ia de pe foc, se pune la o parte și se lasă așa până când sticlele și borcanele s-au răcit cu desăvîrșire. După acest tratament termic preventiv, ele nu se vor mai sparge decît dacă... le scăpăm din mînă.

● Tacîmurile de argint înnegrite, se curăță excelent, în apă — puțin sărată — în care au fiert cartofii.

● Mirosul de tutun dispăre din cameră dacă peste noapte lășăm atîrnat un burete umed.

● Unghiile sănătoase sînt o dovadă a sănătății organismului nostru. Unghiile „fragile” indică de

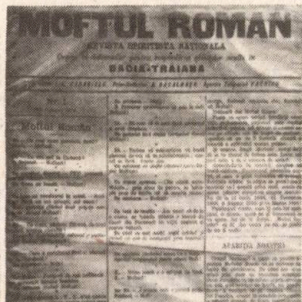
obicei tulburări survenite cu cîteva luni în urmă. Unghiile moi cu pete albe arată lipsa de săruri și de sulf, iar cele cașante — anemie sau insuficiență tiroidiană. Tamponările de două ori pe zi cu tinctură de iod ajută adesea la întărirea unghiilor.

ARMONIA CULORILOR

E bine să știm că nu toate culorile merg împreună. Așa de pildă, culoarea portocalie se armonizează cu verde, maron. Culoarea galben merge cu verde, maron și cu puțin roșu. Culoarea verde pal cu roșu, alb. Culoarea verde oliv cu alb, roșu, galben, violet. Culoarea bleo pal cu violet, roz, roșu, alb, bleumarin. Culoarea roz cu gris pal, verde. Culoarea turcoaz cu roșu, crem. Culoarea gris cu roșu, puțin galben sau galben cu puțin violet. Nu asociați niciodată: maron cu roșu; bej cu gris; bleumarin cu maron; violet cu bej.

Observație: Oranjul este o culoare foarte prețuită în moda feminină din ultimii ani. Oranjul devine cu atît mai intens cu cît este mai mult combinat cu roșu. Este prin excelență o culoare a tinereții, a veseliei. Combinația este mai reușită cu alb pur, stridentă cu verde.

străbunele „arzicii”

Începuturile presei satirice românești sînt legate de numele lui Nicolae T. Orășanu, poet și publicist, născut la Craiova în anul 1833. Cel dintîi periodic scos de el a fost „TINTARUL”, care a apărut la București, de la 28 februarie și pînă la 27 august 1859. Prin scrisul său, Orășanu a sati-

rizat moravurile politice din vremea sa, mai ales în timpul regității. „TINTARUL” fiind suspendat de cenzură, Orășanu a scos în continuare alte reviste satirice: „SPIRIDUS” și „NICHIPER-CEA”; dar și acestea au suferit rigorile legilor care ocroteau regalitatea.

Abordarea problemelor zlei prin satiră fiind foarte apreciată de publicul cititor, în secolul trecut au mai apărut și alte reviste umoristice, cu titluri extrem de sugestive: „PĂCALĂ”, „PEPE-LEA”, „GURA SATULUI”, „VIESPILE”, „STRIGOIUL”, „AGHIUȚĂ”, „SATIRUL” și altele. Mai toate au fost suprimate de cenzură, au reușit însă să semene pe ogorul presei românești virulenta sămînță a satirei.

Una dintre bunele reviste umoristice din secolul trecut a fost și „MOFTUL ROMÂN”, care se subintitula: „revistă spiritistă națională, organ bi-ebdomadar pentru răspîndirea științelor oculte în Dacia-Tralană”. Revista aceasta a fost publicată de I. L. Caragiale (director) și A. Bacalbașa (prim-redactor), începînd de la 24 ianuarie 1893 și pînă în 1902 (cu unele întreruperi). A publicat, cu precădere, satire la adresa dinastiei și a politicianismului, însoțite de caricaturi, care erau mult apreciate de cititori. Avea rubrici permanente scrise aproape în întregime de Caragiale: ciupeli, înțepături, zeflemele și epigrame.

UMOR

El: — Azi noapte am visat că făceam declarații de dragoste celei mai frumoase femei din lume.

Ea: — Și ce ți-am răspuns?

— Împrumută-mi o sută de lei, dacă poți.

— Pot, dar nu vreau.

— Crezi că n-am să ți-o dau înapoi?

— Vrei, dar nu poți.

— Ce diferență este între furtună și o femeie rea?

— Furtuna te bagă în casă; femeia rea te scoate din casă.

— După ce ai spart casa de bani și ai luat tot, de ce l-ai mai omorît pe bancher?

— Să vedeți, domnule comisar — în casa de bani am găsit un plic gros pe care scria: „A se deschide numai după moartea mea”.

— Care este cea mai mare forță hidraulică din lume?

— Lacrimile femeii.

— Care poate fi cea mai mare decepție a unui logodnic?

— Să ceară mîna fetei și să primească pîciorul tatei.

— Tăticule, ce aveau oamenii înainte de a se fi descoperit radioul?

— Liniște.

— Ce furtună groaznică a fost aseară — ai auzit cum tuna?

— Nu, dragă, la ora aceea soția mea avea cîteva invitate.

ALIMENTE ȘI ALIMENTAȚIE

Un scurt colocyiu despre câteva alimente vă poate fi de folos în alegerea mai rațională a regimului dumneavoastră alimentar.

Să începem cu piinea, a cărei întrebuințare este mai veche de 3000 de ani. Bogată în glucide, ea este un aliment furnizor de energie. Piinea, mai ales cea neagră, este bogată și în săruri minerale. 300 gr. de piine albă conțin: 40 mg. de magneziu, 15 mg. de fier, 25 mg. de cupru și 270 mg. de fosfor. Aceeași cantitate de piine mai are și un aport de numeroase vitamine: $B_1 = 0,30$ mg, $B_2 = 0,24$ mg, PP = 0,8 mg. Proteinele se găsesc de asemenea, în mare cantitate: 350 gr. de piine echivalează cu 140 gr. de carne. Dar corpul omenesc are neapărată nevoie și de proteine de origine animală care conțin aminoacizi (în special lizină) indispensabili creșterii și întreținerii organismului.

Cercetătorii științifici au stabilit că rația zilnică de piine ce trebuie mîncată este pentru:

COPII

de la 2 la 4 ani cîte 60 gr.
de la 4 la 6 ani cîte 80 gr.
de la 6 la 10 ani cîte 200 gr.

ADOLESCENȚI

de la 10 la 12 ani cîte 300 gr.
de la 12 la 15 ani cîte 400 gr.
de la 15 la 20 ani cîte 500 gr.

ADULȚI cîte 400 gr.

PERSOANE CARE DEPUN EFORT FIZIC 500 gr.

BĂTRINI 250 gr.

În concluzie, piinea trebuie să fie alimentul de bază în hrana zilnică a omului.

CARNEA

După aprecierea experților, organismul uman are nevoie zilnic de 0,50—0,70 grame de proteine pentru fiecare kilogram din greutatea corpului. Lipsa proteinelor din alimentație duce la diminuarea rezistenței la infecții și intoxicații, scăderea producerii de hormoni, fermenți și hemoglobină (fapt care provoacă anemie), scăderea metabolismului bazal, înfrizirea în creștere la copii și adolescenți, hipotrofii musculare etc.

Carnea nu are un loc de frunte printre alimentele energetice. Astfel, 100 gr. de carne dau 130—250 calorii, în timp ce aceeași cantitate de brînză sau ulei dă 340 și, respectiv, 980 calorii. Spre deosebire de legume și ouă, carnea este relativ săracă în fier și în vitaminele împotriva anemiei. Carnea în cantități moderate este binevenită în alimentație, fără a fi însă indispensabilă. După unii autori, consumul de carne dă viciuine, curaj, virilitate. Săptămînal pot fi mîncate 300—500 gr. de carne, repartizată

în 3—4 zile pe săptămîină. Trebuie ținut seama că din punct de vedere anatomic, organismul omenesc nu este adaptat la un consum mare de carne.

LAPTELE

Lactoglobulinele au un rol vital în primele zile ale noului născut, ele asigurînd prima protecție a fragedului organism împotriva microbilor și infecțiilor. Laptele joacă un rol important în formarea scheletului și a dinților, ca urmare a conținutului său bogat și echilibrat de fosfor și calciu. Laptele constituie deci **elementul fundamental** în alimentația copilului. Un litru de lapte de vacă conține: 35—45 gr. de grăsimi, 47—52 gr. lactoză, substanțe azotate (cazeină 27—30 gr., albumină 2,5—3,5 gr., globulină 1—1,5 gr., acizi aminați și substanțe azotate neproteice 1—1,5 gr.), săruri minerale 7,5—8,5 gr. Substanțele grase din lapte se digeră mai ușor chiar decît grăsimile vegetale. Laptele este și o **sursă completă de vitamine**, fiind de asemenea un factor neîntrecut de creștere a organismului omului. El este deci indispensabil în alimentația copiilor și adolescenților.

Din necesarul zilnic, 250 gr. de lapte furnizează:

	La copii	La adulți
proteine	75%	33%
calciu	50%	33%
vitamina B2	33%	12—15%
alte vitamine	33—50%	33%

Pe plan nutrițional, 0,5 litri de lapte echivalează cu 100 gr. de carne.

Consumul optim zilnic este:

COPII

între 3—5 ani 500—700 ml.
între 6—9 ani 500—750 ml.
între 10—12 ani 500 ml.
ADULȚI 350 ml.
FEMEI ÎNSĂRCINATE 750 ml.
MAME CARE ALĂPTEAZĂ 1 000 ml.
BĂTRINI 500 ml.

Laptele va fi mîncat în timpul mesei, împreună cu alte alimente; băut pe nerăsuflăte și în cantitate mare o singură dată este indigest. Nu este indicat să fie dat copiilor după prînz ca „băutură răcoritoare”, deoarece va stînjeni digestia și la masa de seară stomacul va fi încărcat, suprasolicitat.

BRÎNZA

Acest aliment posedă capacitatea de a conserva elementele nutritive sintetizate de plante — sub acțiunea luminii solare — și apa de către animalul producător de lapte.

Brînză este o **sursă** importantă pentru unele principii nutritive: protide cu mare valoare biologică, fosfor, calciu, riboflavină, vitamine. Ea este un aliment prețios care, alături de lapte, contribuie la creșterea organismului și la dezvoltarea sistemului osos.

Brînză este un aliment bogat în calciu și fosfor, are și un conținut proteic bogat care atinge 40—45%. În brînzeturile uscate (de tip cașcaval), protidele formează 30% din extractul sec. Protidele din brînză se digeră mai ușor decît cele din lapte.

Valoarea energetică în calorii la 100 grame

brânză proaspătă	100—200
brânză telemea	200—300
cașcaval	300—400
roquefort	330
brânză topită	280
brânză de capră	260—380

Necesarul de calorii

Copii	calorii pe zi
De la 1 la 3 ani	1 300
De la 4 la 6 ani	1 700
De la 7 la 9 ani	2 100
De la 10 la 12 ani	2 500

Adolescenți

Băieți de la 13—15 ani	3 100
Băieți de la 16—20 ani	3 600
Fete de la 13—15 ani	2 600
Fete de la 16—20 ani	2 400

Adulți

Bărbați care muncesc cu consum mic de energie 3 000

"	"	"	" moderat	3 500
"	"	"	" mare	4 000
"	"	"	" foarte mare	4 500

Bătrâni 2 500

Femei care muncesc cu consum mic de energie 2 500

"	"	"	" moderat	3 000
"	"	"	" mare	3 500

100 de grame de legume conțin :

leguma	protide	glucide	lipide	săruri minerale	Vitamine
tomate	1,2	5,0	0,2	0,7	B,C
ridichi de lună	1,2	4,2	0,1	1,6	B,C
cartofi	2,0	21,0	0,1	1,1	A,B,C
praz	2,8	6,5	0,3	1,2	B,C
pătrunjel	3,5	3,0	0,3	2,4	A,B, D,K,
păstîrnac	1,6	13,5	0,5	1,4	A,B,C
ceapă	1,7	10,8	0,1	0,7	A,B,C
spanac	3,5	5,3	0,6	2,3	A,B,C,D,K
varză	1,9	3,5	—	2,5	A,B,C,D,K,PP
țelină	1,4	11,8	0,4	0,8	B,C,D,
morcovi	1,0	9,4	0,2	0,9	A,B,C
soia	35,0	30,0	18,0	3,0	B E,PP
mazăre	22,3	52,4	1,8	2,6	B,C
linte	25,7	53,3	1,9	3,0	A,B,C
fasole	24,3	49,0	1,0	3,3	C

Pentru a păstra cât mai mult din vitaminele legumelor :

1. consumați-le în stare proaspătă, bine spălate, fără a le toca exagerat.
2. Când fierbeți sau coaceți legumele, lăsați-le în coaja lor ; preferați coacerea în cuptor în locul fierberii
3. la fierbere, introduceți legumele direct în apa fierbinte ; reduceți fierberea la minimum și nu lăsați mîncarea pe marginea plitei.
4. fierbeți-le numai în vase bine acoperite.

*

Rețineți că vitaminele — ca și sărurile minerale și aminoacizii — nu sînt medicamente, ci elemente nutritive care, împreună, fac posibilă viața și sănătatea.

100 de grame de fructe conțin :

fructul	protide	glucide	lipide	săruri minerale	Vitamine
mere	0,4	13,0	—	0,5	A,B,C
prune	1,0	14,8	—	0,5	B
struguri	0,6	16,3	—	0,5	B,C
caise	0,8	14,0	0,5	0,5	A,B
piersici, căpsuni	0,5	7,7	—	0,8	C
cireșe	1,0	16,7	0,8	0,7	C
lămii	1,0	8,3	—	0,5	C
portocale	0,9	8,7	—	0,6	C
banane	1,9	22,9	0,8	1,0	A,B,C
coacăze	1,0	18,7	—	0,5	A, C
agrișe	0,5	8,4	—	0,4	C
dude	1,3	10,9	1,0	0,5	B
smochine	4,2	65,9	1,5	2,9	A,B, PP
curmale	6,6	65,3	0,2	1,6	A,B, PP
nuci	16,4	7,9	62,9	2,0	B,C,E
alune	14,9	9,7	66,4	1,8	B,C

Fructele și legumele sînt alimente indispensabile vieții omului. Fructele proaspete au multe caracteristici asemănătoare cu cele ale legumelor, dar conțin mai multe zaharuri (10—20% în medie) și calciu, dar mai puțin fosfor. Fructele citrice, căpsunile, fragii și duplele sînt bogate în vitaminele C și P ; caisele, piersicile, prunele, cireșele, vișinile sînt bogate în vitaminele B și C, precum și în caroten. Merele, perele și strugurii au resurse mai mici de vitamine.

Conținutul în zaharuri (glucoză, fructoză și zaharoză) determină puterea calorică a fructelor. Astfel, fragii și pepenii au doar 4—6%, portocalele 10—12%, gutuile, merele, perele, caisele, prunele, cireșele și piersicile conțin 12—15%, strugurii 14—20%, bananele 20—25%. Prin uscarea fructelor, concentrația zaharurilor se mărește și, implicit, valoarea lor calorică crește ; 100 g fructe uscate pot furniza pînă la 250 calorii.

(Urmare din pag. 51)

istoriei faimosului ADN — baza materială a codului genetic. Cei doi oameni de știință remarcaseră că numeroși aminoacizi („cărămizile“ proteinelor) produși în experiențele „prebiotice“ tind să formeze structuri stabile din mai multe peptide legate între ele (polipeptide) a căror formă amintește pe cea a burdufului unui acordeon. Aceste polipeptide în zig-zag, numite „foițe beta“, se formează în mod spontan mai ales atunci când aminoacizii peptidelor sînt de două tipuri și sînt așezați alternativ: aminoacizii hidrofobi și aminoacizii hidrofilii. Or, aminoacizii care se formează cel mai lesne și în cantitatea cea mai mare în cursul experiențelor „prebiotice“ (cu descărcări electrice) sînt: glicina, care este hidrofilă și alanina care este mai degrabă hidrofobă. Să fie oare o coincidență?

Potrivit lui Orgel și Brack, aceste polipeptide „prebiotice“, ca și altele, ar fi putut forma structuri geometrice stabile, foițe beta în zig-zag. Perechi de foițe s-au putut suprapune ca un sandwich cu supra-

fețele hidrofile spre exterior și cele hidrofobe spre interior, față în față. Într-o asemenea structură, interiorul ar fi deci total lipsit de apă. Această structură polipeptidică ar fi putut reprezenta cea dintîi formă a unui cod genetic. La început, ar fi fost vorba de lanțuri scurte de polipeptide care se formează și se agață unele de altele. Lungindu-se, aceste structuri în zig-zag iau forma unei scări în spirală. Două spirale înălțuite formează o dublă elice, adică tocmai forma despre care se știe că o au secvențele de acizi nucleici (ADN și ARN) purtătorii eredității.

Doi cercetători americani, Charles W. Carter jr. și Joseph Kraut, de la Universitatea din Sant Diego (California) au pus la punct un model pe ordinat pentru a studia posibilitățile de evoluție a unei asemenea structuri. Ei au constatat că structura geometrică a celor două lanțuri de polipeptide în zig-zag se înscrie perfect în molecula în formă de dublă elice a acidului nucleic și că atomii structurii peptidice ar fi perfect plasați pentru a asigura stabilitatea ansamblului. Era prea frumos ca să fie doar o coincidență!

În universul nesfîrșit — un număr infinit de planete locuite

Un alt fenomen caracteristic materiei vii îl constituie formarea de membrane celulare. Cu cîțiva ani în urmă, profesorul Sidney Fox, de la Universitatea din Miami (Florida) a demonstrat, în cadrul unor experiențe spectaculoase, că aminoacizii în substanță uscată, încălziți la o temperatură de aproximativ 170°C, dau naștere unor polipeptide în formă de bule pe care el le-a denumit *protenoide*. Examinele la microscop, aceste particule, de mărimea unor bacterii, lasă impresia experimentatorului că realmente „vede cum se naște viața“. Ceea ce i-a uimit în cel mai înalt grad pe cercetători este faptul că protenoidele au un perete celular dublu și dezvoltă pseudopode, la fel ca și amibe. Anul trecut, profesorul Fox a constatat că unele dintre aceste microsfere fabrică ATP — un compus chimic esențial pentru sistemul energetic al unei celule vii. De asemenea, ele pot absorbi alte molecule organice dizolvate în apă și uneori se reproduc prin diviziune, ca și celulele vii. Să fie oare aceasta veriga care lipsește din scenariul apariției vieții?

Întrebarea își așteaptă încă răspunsul. Deocamdată, nici profesorul Fox, nici alți cercetători ai prebiologiei nu pretind că ar fi creat viața. Dar toți cei care s-au aplecat cu atîta pasiune asupra acestei mari probleme au demonstrat că apariția organismelor vii nu are nimic supranatural, că ea se înscrie în ordinea firească a lucrurilor din Univers. Căci ar fi de necrezut ca toate concordanțele observate

de oamenii de știință din discipline atât de diferite ca biologia, biochimia, astronomia, geologia să fie simple coincidențe. Însușirile înseși ale elementelor chimice care există în Univers fac ca, în anumite condiții care nu au nimic excepțional, apariția vieții să fie inevitabilă. Și nu numai pe Pămînt. Ca o concluzie a studiilor ample pe care le-a întreprins pentru a defini condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o planetă pentru a putea deveni lăcaș de viață, astronomul sovietic Vasili Fesenkov afirmă: „Pămîntul nu este nicidecum unicul sediu al vieții. Chiar în galaxia noastră, care cuprinde aproximativ 150 de miliarde de stele, pot exista sute de mii de planete pe care apariția și dezvoltarea vieții sînt posibile. În Universul nesfîrșit trebuie să existe un număr infinit de planete locuite“.

Acum, știința dă ultimul asalt pentru a descifra în întregime enigma originii vieții pe Terra. Cercetătorii — adevărați detectivi, înarmați cu microscopie electronică puternică și cu alte mijloace tehnice ultramoderne — au început să reconstituie acest fascinant scenariu cărui îi mai lipsesc cîteva pagini, care mai conține, poate, cîteva greșeli. Dar un număr din ce în ce mai mare de date certe se îmbină tot mai strîns, se întregesc tot mai bine pentru a făuri, toate la un loc, imaginea armonioasă a ceea ce a fost, cu miliarde de ani în urmă, APARIȚIA VIEȚII PE PĂMÎNT.

Adrian COSTA

PRIMUL PRIMA...

MONUMENTUL CU LEI Iași — 1835

Ieșenii au meritul de a fi înălțat primul monument de la noi. Este vorba de *Monumentul cu lei* aflat în grădina Copou-Iași. Acesta a fost inaugurat în 1835 (la 8 noiembrie 1834 i s-a pus piatra de temelie). O descriere amănunțită a valoroasei lucrări de artă o găsim în *Uricariul* lui Teodor Codrescu: „Pe un postament ce măsoară în cvadrat 18 palme și 7 palme înalt, sint așezați patru lei bronzuți, simbolul tăriei și a marcei familiei Sturza; culcați fiind, ei măsoară pînă la creștet $4\frac{1}{2}$ palme. Pe spetele acestora reazămă piedestalul obeliscului, de 6 palme. Acest piedestal este de o singură bucată, piatră de Schee și trage 10 000 ocă. Obeliscul cu baza sa măsoară 30 palme înălțime, încît de la pămînt pînă la virf, monumentul este de $47\frac{1}{2}$ palme înalt (deci aproape 13,5 m). Două fațade laterale ale piedestalului poartă: una, stema Țării Moldovei, iar alta, a Măriei sale Prințului Mihail Sturza“ (cel care domnea atunci în Moldova — n. n.).

Înălțarea monumentului s-a făcut ca urmare a petiției înaintată domnitorului Sturza

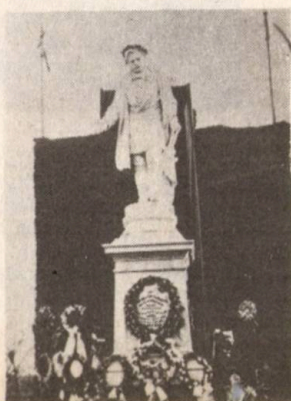

de către boierii cei mari ai Moldovei, în frunte cu mitropolitul Veniamin. Vodă a aprobat „cu multă mulțămire“ și lucrarea s-a executat după planurile postelnicului Gh. Asachi și ale colonelului Sungurov. În anul 1904, prin îngrijirea lui Dim. M. Sturza, monumentul a fost renovat, schimbîndu-i-se plăcile cu inscripții și acoperindu-se postamentul cu marmură.

CINSTIREA ÎNVĂȚĂTORULUI

Primul (și poate singurul) învățător din țara noastră căruia i s-a ridicat o statuie, a fost Ion Zaharescu, din comuna Dridu, județul Ilfov. Locuitorii acestei comune, recunoscători dascălului lor, care-și ruinase sănătatea făcînd operă de apostolat într-un local de școală insalubru — și murise de tuberculoză — au strîns bani prin liste de subscripție, reușind să clădească în mijlocul satului un monument comemorativ, care a fost inaugurat la 29 octombrie 1892. În dosarul lucrării se află, printre altele, cele 69 de liste de subscripție, completate cu sume de la 50 de bani la 5 lei; în total 1490 de lei care au fost plătiți: „pentru lucrarea monumentului, a crucii, a lemnului și a grilajului de fier împrejmuit“.

SERBAREA GENIULUI

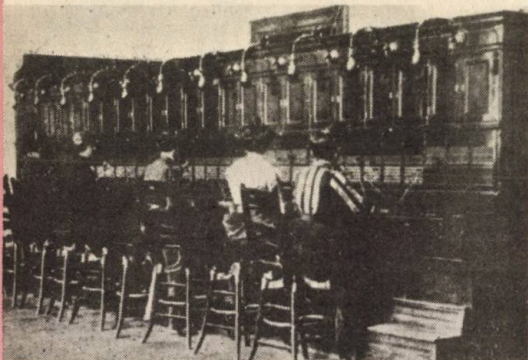
Primul scriitor român căruia i s-a ridicat un monument a fost Ion Heliade Rădulescu. După șapte ani de străduințe, un comitet de inițiativă format din fruntași ai intelectualității (între care: V. A. Urechiă, Theodor Aman, Al. Odobescu, B. P. Hașdeu), strînge fondurile necesare și, la 22 noiembrie 1881, monumentul fiind terminat, este inaugurat în prezența a ci-

torva mii de bucureșteni. Impresionanta solemnitate a fost numită de ziarele timpului: *Serbarea geniului*. S-au ținut atunci cuvântări înflăcărâte, de omagiere a „părintelui li-

teraturii românești”; s-au depus coroane de flori în jurul monumentului (așa cum se vede în fotografie), iar soclul a fost încins cu o mare eșarfă pe care erau scrise cuvintele

spuse cîndva de Heliade: „Urăsc tirania; mi-e frică de anarhie”. S-a bătut și o medalie cu inscripția: „Celui dintîi scriitor care, pe calea literaturii, ne-a făcut să iubim limba românească”.

TELEFON — CENTRALĂ TELEFONICĂ

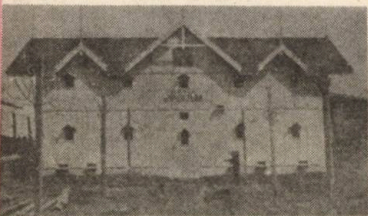
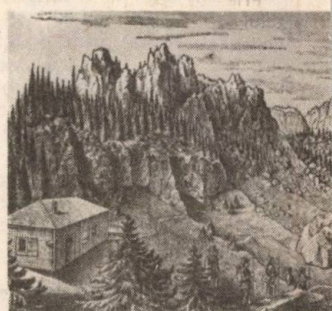
În „Monitorul oficial” din 3 martie 1886 găsim menționată instalarea primei centrale telefonice din București, care avea... 5 numere. Dar telefonul fusese introdus în Capitală încă din anul 1878, cînd — după cum ne spune revista „Femeia română” — „Domnul Engels, primul constructor român de aparate mecanice, și-a instalat un telefon în atelierul său din Intrarea Schlater, lângă Cîșmigiu, unde poate fi văzut de oricine”.

Începuturile acestea au fost modeste, dar în anul 1900 România dispunea de cea mai modernă centrală telefonică din Europa, pe care o achiziționase de la expoziția internațională din Paris (3000 de circuite, deservite de 17 operatoare). Primele două telefoane publice din București au fost instalate în anul 1892. Telefonul cu manivelă a dispărut în anul 1927, cînd s-a montat prima centrală automată, cu 3000 de posturi.

Un vînzător de „vînat cu pene și cu blană”, coborît de la munte, la București, spre a-și oferi marfa mult căutată. Data fotografiei: 1867. Autor: Carol Popp de Szathmari — primul fotograf din țara noastră.

Prima cabană construită în munții noștri — „Coliba lui Moș Scînteie”, cum a fost numită la inaugurare, în iunie 1881, după meșterul care a făurit-o, Nicolae Scînteie, din Brașov. Avea 2 încăperi cu 20 de paturi.

Prima școală de albinărit de la noi, de către publicistul Vasile Pop.

„Localul” școlii era pe strada Fabrica de chibrituri 6 — o „vilă” în miniatură, care

cuprindea zece stupi sistematici necesari lecțiilor de albinărit a celor 40 de elevi înscrși.

Grupaj de
Ion MUNTEANU

TACTICĂ

El a avut o voință atât de puternică încât ar fi putut obține tot ce și-a dorit. N-a obținut însă nimic fiindcă n-a știut să și renunțe, uneori, la ceea ce și-a dorit.

RECUNOAȘTERE

Cînd lucrezi, gîndește-te că tot tu ești și controlorul de calitate. Treci prin fața ta și examinezi produsul făcut de tine. Te uiți la tine însuși. Te uiți ca într-o oglindă. Înțelegi?

— Înțeleg, dar nu se poate. Controlorul e controlor. Că dacă ar fi cum îți imaginezi dumneata, m-aș uita la mine și m-aș face că nu mă văd.

BURLACUL

S-ar fi înșurat, desigur, de mult, dar spunîndu-i-se să deschidă bine ochii, el i-a deschis. Și cum fata era dintr-acelea încît la soare te puteai uita iar la dînsa ba, n-a văzut-o.

ISTORIE

Abia după ce a pus în pămînt un bob de grîu, cu gîndul să răsară o mie, omul s-a apucat să compună poemul ploii și să sculpteze chipul soarelui.

ARMONIE

Prietenia lor e și astăzi neștirbită din pricina faptului că, atunci cînd primul l-a făcut pe cel de-al doilea — idiot, iar cel de al doilea pe primul — măgar, nici primul, nici cel de al doilea, trecînd pe lîngă un tractor, n-a auzit ce a spus celălalt.

SOLICITUDINE

- Iată care-î părerea mea...
- Nu mă interesează!
- Te rog să mă ascuți! Părerea mea...
- Nu mă interesează!
- Părerea mea e că ești un înțelept!
- Știi că devii interesant?

COMPUNERE DESPRE O ZI DE LUCRU

CAP. I

Fratele meu cel mare doarme.
Fratele meu cel mare se scoală.
Fratele meu cel mare nu se spală; își trage doar podul palmelor peste față și cascade îndelung.
Apoi, fratele meu cel mare se duce în bucătărie și cotrobăiește prin dulapuri.

CAP. II

Mama nu-l vede ziua pe fratele meu cel mare.
Tata nu-l vede ziua pe fratele meu cel mare.
Mama și tata îl văd pe fratele meu cel mare abia seara, cînd vin de la muncă.

CAP. III

Tu de ce nu muncești? îl întreabă tata pe fratele meu cel mare.

— Lasă-l, zice mama, nu vezi că n-are nici un pic de bun-simț?

Fratele cel mare rîde:

— Tu n-ai, tată, ce zice mama? Că n-ai nici un pic de bun-simț?

CONSTATARE

Abia spre sfîrșitul vieții și-a dat seama că cel mai mare dușman l-a fost limba: vorbind prea mult, nu l-a lăsat să gîndească.

microschite

de Vasile BĂRAN

ÎNTREBARE

Dacă, așa cum spune, voia să dea jos vîscul, de ce s-a repezit cu securea la rădăcina copacului?

PROFESII

Unul aduce la mal balene, altul, pe un scăunel, cu undița întinsă, trage din țigară.
Și amîndoi se numesc pescari.

OBIȘNUINȚĂ

Cînd vrea să se certe, se urcă în autobuz.

SALVATOR

Este sigur că el a vrut s-o elibereze. Dar, deschizînd ușa coliviei, n-a deschis și fereastra. Și, mai ales, n-a dat afară din casă pisica.

POMPIER

După ce s-a stins focul, a venit și el cu apa. Și a pus de-un ceai.

INTENȚIE

Intrînd în horă, se jură și astăzi că n-a jucat Scopul său a fost s-o strice.

JUSTIFICARE

Aveți dreptate: hoții au intrat chiar pe poarta pe care o păzeam.
Dar nu puteam să și dorm și să stau și de veghe

VÎNĂTORUL

Stînd de vorbă cu vecinul meu, am călătorit prin toată pădurea. Cu pușca în mînă și iepuri puși în catarămîi.

Am prins și pești, și raci, și gîște sălbatice.
În cele din urmă, am mîncat cîteva roșii cu brînză și parizer.

GLOBURILE PĂMÎNTENEȘTI

Două povestiri de
Victor Marin BASARAB

De ce și-a cumpărat Alexandru al Verghinii atâtea globuri pămîntenești? Șase. Avea casa pe un fel de urcuș al satului și descoperea cuvinte, Mă, dacă n-ai auzit de Ahile și broasca lui țestoasă, îți spun eu, sau: Mă, dacă nu știi cutare, să vii la mine... Înainte de a ajunge brigadier la noi la construcții, a fost la oraș. Acolo i s-a întâmplat următoarea trăsnenie. Era duminică dinspre o primăvară, prin nu știu ce an și el nu plecase, cum plecau săptămînal oamenii acasă. Dormise în organizarea de șantier (ați putea crede că cine știe ce e aia organizare de șantier, nu e nimic, o baracă pe roți, cu o scară din trei scînduri, aia e!). Dimineața semăna cu o ieșire din ceață și oamenii care abia se mutaseră în blocurile ridicate de-alde Alexandru cu calificății lui, forfoteau încoace și-ncolo pe cînd, dinspre marginea orașului, venea un om cu o căruță trasă de un cal beteag înhămat în dreapta oiștei. Și, cum ședea Alexandru așa, pe treptele alea de zisei, amintindu-și o ședere de dimineață, acasă, la Olteanca, după adăpatu vitelor, aude Pămînt de floori, pămînde flori. Și putea să se gîndească mai departe la ale lui, să se uite la oamenii ieșiți în pijamale de funcționari (urît mai e și obiceiul ăsta!) pe la balcoane vorbind între ei, ca duminică, despre orice, da i s-a năzărit lui o întrebare, cam fără nici o noimă: Cum o vinde omu ăsta pămîntu? Și cum zici că dai pămîntu, mă omule? Păi, cu găleata, răspunde creștinu. O juma de pol, găleata. Ia muierea și-l pune în jgheaburi de lemn și are flori în fereastră pe exterior, de un exemplu... Mai află Alexandru că omul e un contingent cu el, că în fiecare duminică aduce la oraș o căruță de pămînt, treizeci de găleți acolo, că nu-l vinde chiar pe tot, Mai duc și-napoi din el, c-o fi, c-o păți... Și, stînd ei așa de vorbă — între timp, creștinu ăla mai striga — pe Alexandru l-a apucat o retorie de gînduri, Cum ia omu ăsta pămîntu, de unde-l ia, zice că-l aduce de pe la ei, de-acolo, Plec de-cu-noaptea și taman bine sînt la oraș cînd se scoală muierele tinere să se fasolească una la alta; Da, mai zice Alexandru, de ce nu iei de-aici, mai de-aproape, Păi, pămîntu de flori are și el știința lui, nu așa, oricum, sapi o groapă, iei pămîntu și te-apuci să strigi. Da? s-a făcut Alexandru a înțelege și se gîndea că tot pămîntu pe care l-au avut ei de la ta-so și de la mă-sa Verghina, numai de flori era și el n-a vîndut un pumn măcar. După o socoteală de-a lui, pămîntu nu poate fi decît de flori numai că nu știu toți să-l potrivească din lucru. Și au stat ai doi mai departe, străinu a rămas cu pămîntu întreg că n-a mai strigat, au mîncat franzelă cu parizêr și au vorbit despre copii și despre altele. Alexandru — zice el — avusese pămînt atît cît să nu moară de foame dar că l-ar fi muncit pe-al altora pînă ar fi căzut pe brînci; celălalt

adăuga, nu fără oarecare mindrie, Eu n-am avut pămînt, am avut Dunăre, de-aici, din dreptul Berceluluiui pînă la Zimnicea. În sinea lor, cei doi bărbați se gîndeau acum la ce fusese cu mult mai înainte; Unul, la gîndurile celui alt: Alexandru — Cum să aibă Dunăre un om ca ăsta, Crede și el se înșală cu gîndu, Ar fi vrut, poate că și-a făcut socoteli, Dacă aș avea eu Dunărea asta, de-aici, pînă aici...; Străinu — Auzi că tot pămîntu e pămînt de flori, Zice el, da cine e să-l creadă, S-a amăgit, altfel n-ar fi plecat, n-ar fi venit aici, la oraș...; Auzi, vinde pămîntu cu o juma de pol găleata, ăsta nu e preț, e bătaie de joc, Da, de făcut nu face un lucru rău, îi e gîndu la flori; Ce știe-gîndea celălalt — ce e să ai Dunăre, nu-și face măcar o idee. I s-a făcut lehaminte de pămînt și a venit la oraș să ridice case pentru unu-pentru altu; Uite, domnule — Își continua pînda mută Alexandru — lași pămîntu pe mîna oricui, d-aia nu spune el exact cam de pe unde își umple căruța... Rămîne acolo un gol negru, Pe lumea asta, e mai multă apă de trei ori — era gîndul celui alt. Poate ar trebui să-i zic vreo două de să mă țină minte că îndrăznește să dea pămîntu pe nimic. Ascultă, mă-omule, vorbirăm-tăcurăm una-alta, da: ia zi, ai tu vreun drept să vinzi pămînt? Și omu ăla a plecat cu un fel de frică, Alexandru îi resfira pămîntu din căruță și simțea în degete o răcoare ca o adiere prevestitoare, Du-te, mă-omule, că, dacă vindeam eu pămîntu meu de flori...

Mîine, cînd vin ăștia, eu plec și mă cer la președinte pentru construcții. Trecuse de prînzul ăl mare și duminica mai era duminică. Alexandru a intrat în organizarea lui de șantier și a zis că o să ațipească, da n-a ațipit. Și-a pus căpății niște pufoaice de-ale ălorlalți și se uita afară, ca dintr-un somn abia început. Și cerul, atît cît vedea el pe ochiu ăla de geam întărit cu șipci nerinduite, e la fel, peste tot pămîntu ăsta de flori. Pe urmă, ori vis, ori închipuire, și-a amintit: Domnu învățător, Prapugicu ne-a făcut o lecție și ne-a adus un glob pămîntenesc pe cate-dră. ăsta e pămîntu — S-o creadă el, gîndise atunci Alexandru — El se învîrtește încoace, arătase cu mîna stîngă sensul acelor de la ceasornic... Mult mai tirziu înțelesese Alexandru sensu ăsta — Deocamdată, cum se uita el mai atent la Americi, înfricoșat de-atîta apă, era să-l trîntească și să-l facă praf, Pămîntu ar fi căzut pe lingă piedestal, poate l-ar fi atins și cine știe în ce sens s-ar mai fi răsucit. Ochii domnului Prapugicu s-au rotunjit ca niște planete despre care tocmai fusese vorba. Și Alexandru l-a prins ca ne-o minge oarecare, Băă, ar fi vîndut tac-to casa, boii și toată averea lui să iei unu la fel! De! E scump pămîntu, dacă se și învîrtește în sensu lui... Pe urmă, nu mai știe la ce s-a

gîndit. Și-a strîns ce lucruri mai avea el în organizarea de șantier și n-a dormit tot restul timpului decît pînă la noapte.

Către ziua, au venit aîlaltîi veseli și osteniți.

Alexandru a tăcut gîndindu-se și la omu ăla care a strigat duminică prin oraș și la alte întîmplări. S-a dus la inginer, Nu, că eu nu mai stau, și-a făcut lichidarea și a plecat în centru. A intrat într-o librărie. Să-mi dați și mie șase globuri pămîntenești, de la ăl mai mic, la ăl mai mare... S-a uitat cam ponciș vinzătoarea, da i-a dat cum ceruse, globuri pămîntenești, șase.

Pînă la mașina de Olteanca mai era un ceas bun și în rată, se uitau ăia ca proștii la pămînturile lui.

VEGHEA

Mă, dacă n-ai fugit în viața ta niciodată desculț pe o miriște sub soare de nămiază, dacă nu te-ai arînit la umbra dudului cu ce-a dat Dumnezeu și dacă n-a zbierat la tine un neisprăvit că Te hodinești destul, mă al lu Plocon, ne-apucă noaptea sau mă, ăsta al Verghinii, să nu-mi vorbești mie de ce va să zică aia să fii pîndar de creastă. Pîndar de creastă e mai mult decît să fii stăpîn. Că stăpîn e și cine vrea și cine nu vrea, Auzi, ce-mi spune mie — Nu-i spunea nimeni nimic lui Anghel, da așa avea el vorba, Auzi, ce-mi spune mie. Anghel al lui Plocon, n-a avut pînă la colectivă, o brazdă și s-a pomenit, de cînd e paznic, stăpîn peste un cîmp întins de nu-l cuprindea cu vazu. Mă — cînd era vorba să se facă la ei în Olteanca, tovărășia — eu nu pot să mă bag cu voi, că-n întovărășie vin ăia cu pogoanele, da cînd s-o face aia mare — zicea de colectivă — mă bag primu cu atelaju și o să fiu eu șef măcar peste lucru ăsta. Și s-a întîmplat chiar așa. Avea ca etate patruzeci și ceva și i s-a făcut, în prima vară, la seceră, un fel de rușine de atelaju lui și a vorbit cu calu. Te grijesc, te arînesc, una-alta da fă și tu o socoteală, mă băiatule, se spetesc muierile astea și eu, că vrei tu să-ți fiu eu șef, să stau cu țigara

asta-n gură și să mă uit cum te aperi tu de muște, Nu! Auzi, ce-mi spune mie! Și s-a trecut la vaci. Tot stăpîn, pe patru cornute mari (Nu sînt mă, Miule, nu sînt la vaci, sînt la cornute mari, ce-mi spui tu mie...). Cu una, Rîndunica, a avut de tras. Mie să nu-mi spui de holștăine, să vezi tu, ce fac eu cu bălțata asta a mea. Ce mai (zicea Anghel după ce venise de la speciale — niște cursuri tocmai pe la Timișoara) să vie comisă să-i arăt cum bate bălțata, holștainu. Și a venit comisă, Anghel fuma, O să vedeți, ar fi trebuit să înțeleagă ăia din comisie, nevastă-sa era cu bălțata, Rîndunica, O să vedeți, douăș-patru de kile, totu e să fii stăpîn, Auzi ce-mi spune mie... Și așa mi s-au întîmplat-petrecut toate eu nădăjduind cel mai mult că o să fiu odată-și-odată stăpîn peste ceva. Acuma, trec eu peste cîmp și mă socotesc ce mă socotesc, ăștia au prășit ca să se afle-n treabă, dincoace, da, să vede, lucru făcut de stăpîn, ăsta, cînd a semănat, a dormit și așa mai departe pînă ocolea partea lui de cîmp. Ajungea la drumu cailor dincolo de care treceai în luncă și nu mai era țipenie de om. Și au mai fost și alte întîmplări care au lăsat în mintea pîndarului gîndul că Un lucru începe să fie al tău din ziua în care te poți uita la el în voie. (Al lu Boiangiu a plecat și a ajuns portar la niște funcționari. Stă acolo pe un stamburel la o masă, într-o cușcă. Are o bască peste care pune o șapcă d-ăia de cheferist și se uită la oameni și-i întrebă, da ăia trec, unii chiar nici nu-l bagă în seamă. Pe ce-o fi el stăpîn acolo?! Se uită-se uită și păzește ce? Că nu e stăpîn, Auzi ce-mi spune mie!)

Să stai singur pe un cîmp pe care cîndva ai fugit cu tălpile goale, nu e de colea; A plouat peste tine, ai pîndit ora de amiază, te-ai hodinit sub un salcîm și boul, în bună-tatea lui a păscut, în dreapta ochiului tău închis... Și cu ce te-ai ales, mă Anghele, dacă ai tot pîndit?

Anghel al lui Plocon stă în liniște pe digul dinspre luncă e locul mai ridicat și, Așa e, Cu ce m-am ales? Foșnește porumbu iar din toamnă se dau semne bogate că el ar fi stăpînul unor întinderi. Nea Anghele, i-a tot zis președintele, te las cu serviciu dumatăle de stăpîn de noapte.

CE ȘTIM ȘI CE NU ȘTIM DESPRE... CIOFLINGARI

— Două foiletoane de Nicuță TĂNASE —

Eu, ăsta care am o soră bolnavă de inimă și un frate ieșit recent la pensie pentru limită de vîrstă și care are permis de port-umbrelă chiar și prin Cismigiu, la fel ca și dumneavoastră, care, deocamdată, nu aveți rude în comuna Priboeni și nu uscați nici rufe pe balcoane ca alții, tindeam să cred că cioflingarul, amărîtul, jagardeaua de cioflingar, este o licheluță, un cîrpaci printre hoți, o lepădătură mai mică în

grad decît marea lepădătură care are și cazier și tatuaje pe piept și aluniță făcută tot prin tatuare. Nu prea este așa, dragii mei prieteni. Ne-am înșelat. Doamne, ce ușor am putut să ne înșelăm! Și dumneavoastră și eu ne-am lăsat duși în eroare...

Dacă nu aveți de dat zăpada din fața casei, dacă ați terminat cu treburile prin ogradă, veniți mai aproape să vă povestesc eu, așa răgușit cum

sînt acum din cauză că am băut rece. Sînteți atenți? Oă eu încep. Gata, am început. Nu chiar așa de demult, astă iarnă, după ce a dat prima zăpadă, mi s-a ivit ocazia să stau de vorbă cu unul despre care se dusesse vestea că este mare cioflingar. ăsta avea o muncă prin comerțul nostru de stat. Nu era prea însemnată munca lui, dar avea gestiune pentru că cioflingarul părea cîinst.

I-am vizitat și locuința. Modestă. Covoare de iută în toate cele trei camere, iar în hol, presuri. Zdrempțare. Mobilă? Tot modestă. Stați că am fost invitat și la masă. Tacimuri? Inox, calitatea a doua. Serviciu de masă? Ciobit și chiar... desprecieat. Pe degete și el și nevastă-sa niște inele de prost gust, luate de la bilci. Eu nu le-aș fi purtat nici mort, nici pe lumea cealaltă. Vinul însă, de cea mai bună calitate și gustările la fel. Cam pe la al doisprezecelea pahar, cioflingarului i s-a dezlegat limba și a prins curaj. A prins curaj pentru că eu l-am cam luat peste picioarul drept. Ce naiba lucrător în comerțul de stat cu gestiune și să ai vesela desprecieată. L-am și căinat, iar el, închinînd al treisprezecelea pahar mi-a spus de la obraz că nu prea i-a plăcut de mine pentru că mai tot timpul după ce i-am trecut pragul, am cam strîmbat din nas. Și cioflingarul mi-a arătat dintele de sus și ca să-mi demonstreze că nu este chiar un cioflingar de rînd, un terchea-berchea, m-a luat de mîna și m-a dus vizavi la soră-sa care nu lucrează în comerț. Mi-a arătat mai întîi niște materiale de construcție, apoi m-a dus într-o cameră mai de sărbătoare și mi-a arătat un colț unde odihneau vreo nouă covoare

persane făcute sul și bineînțeles nou-nouțe. De sub pat a scos un paner mare cu tacimuri de argint și alte argintării. După ce mi-a arătat și alte „scule“, m-a dus la un vecin al lui cu care a copilărit și de la care a luat pojar ori scarlatină — nu-mi aduc bine aminte. Cu vecinul ăsta al lui a făcut chiar și armata la infanterie. Mi-a spus și numărul unității militare la care au făcut armata împreună, dar n-am reținut. După ce mi-a povestit și-o întâmplare din armată, mi-a arătat niște mobilă... Nici primarul sectorului în care locuiesc nu are o mobilă ca aceea pe care am văzut-o la cioflingarul meu.

Ne întorcem acasă la el, mai scoate niște vin din ăla de sparge avioane, îmi mai arată încă o dată dintele lui de aur și-mi zice: „Ei, ce părere ai? Nu, serios, chiar mă credeai un terchea-berchea? ! Am eu mutră de... Dacă eram prost nu-mi puneam eu dinte de aur. Dacă vreau fi scot pe toți cu toate că sînt sănătoși. Cum zic, dacă vreau fi scot pe toți și-mi îmbrac gura în aur. Tot ce ți-am arătat la sora mea și la vecinul ăla de la care am luat pojar cînd eram mic, sînt ale mele.

Cioflingarul se duce într-o cameră a lui și vine de-acolo

cu o cutie plină cu aurării. Fel de fel de inele, de brățări și de broșe. Și o șopîrlă de aur avea păcătosul. De cruciulițe, nici nu mai vorbesc. Un cimitir întreg. L-am întrebat de ce poartă tinichele din moment ce are inele de aur cu monogram. De ce are covoare de iută și zdrempțare, cînd... Și știi dumeata ce mi-a răspuns cioflingarul la toate întrebările mele? Că toate tinichelele de pe degete, covoarele de iută, tablourile, sînt... gazeta lui de perete. „Vine cineva de la județ la mine — zice el — în inspecție, că vin, îl invit la mine acasă, îl servesc cu un vin bun, cu un copan bun... Ca gestionar n-am voie să am un vin bun și o orătanie mai grasă în ogradă? Am! Omul de la județ dacă ar vedea și mobila mea de comandă și covoarele și celelalte, ce-ar zice? Ar zice că aș fi bun să trec prin Legea 18. Nu? După ce ies din comerț, după ce-mi leg mai bine calul la gard ies din comerț și...“ Iar mi-a arătat dintele de aur. E o chestie!

Ce nu știm despre cioflingari. Nu știm dacă le folosește la ceva Meclofenoxatul tablete, dacă știu pe dinafară cît fac 7×116 și dacă vor avea și ei noroc să moară pe un timp mai frumos...

CE ȘTIM ȘI CE NU ȘTIM DESPRE... POTLOGARI

Potlogarul, vă rog să mă credeți pe cuvînt, nu este nici cal nici măgar. Vă rog din nou să mă credeți pe cuvînt că mi-a trebuit multă vreme să-l studiez pe potlogar. Am citit multe tratate, am făcut și puțină reciclare, așa că acum sînt, sper, în măsură să vă înfățișez un tablou al potlogarului. Potlogarul este ceva între hoț de rînd și pungaș de duzină. O hahaleră! Nu se bucură de absolut nici un respect. Ba aș zice că dimpotrivă. Este hulit de toți. Stă de vorbă cu tine dacă-i dai atenție, se joacă în timp ce-ți vorbește, cu nasturele de la minteanul

tău și pînă la urmă ți-l ia. Ți-l ia cu gîndul să-l vîndă. Dar cine cumpără un nasture de mintean?

„Cherestea?“ Dacă are potlogarul obraz? Asta vreți să știți? Vai de mine și de mine! Nu are nici cîți iepuri la biserică italiană. Potlogarul ăsta dacă din neatenție este angajat la vreo stupărie, dacă lucrează cu miere, nu se mulțumește să se lingă pe degete. Cine nu cunoaște proverbul cu mierea și cu linsul pe degete? Potlogarul a aflat și el de acel proverb de la bunicul lui, i l-a spus și maică-sa, dar... El, cum am mai spus, nu

se mulțumește să se lingă pe degete, mai ia miere și în cutia de chibrituri ori în port-figare, ca să aibă ce linge în drum spre casă. Dacă aș avea agheazmă în casă, acum, pentru că am pomenit de potlogar, mi-aș clăti gura cu puțină aghiazmă. Dacă nu am, mi-o clătesc cu niște țuică de Priboeni. La el acasă, la pramania asta de potlogar poți găsi bucăți de pluș tăiate din compartimentele de clasa I a vagoanelor C.F.R. El se duce de la București pînă la Călinești cu a doua. Dar trece și prin compartimentele libere de clasa I ca să-și facă rost

de pluș. Să aibă el cu ce să-și lustruiescă cizmele când se duce la horă duminică. Mai găsești cești, farfurii, tacâmuri cu „monogramul” restaurantului ori stațiunii de odihnă prin care a trecut. Că pe el nu-l interesează numai odihna ori cura balneo-climatică. Îl „interesează” și o potlogărie că de aia este el potlogar. Fură din hoteluri umerase, scrumiere, clanțe, broaște, becuri. Uneori pleacă și cu câte o pătură ori cu vreun cearșaf.

Dacă-ți vine în vizită și nu ești atent, e în stare să-ți fure și flotorul de la bazinul cu apă al W.C.-ului, ori chiar cuțitul de la mașina de tocat carne. Nici într-un caz nu-ți pleacă cu mîna goală. Îți ia tirbușonul ori cheia de desfăcut sticla de bere. Bolnav? Din cauză că-i bolnav face el toate astea? Da de unde! Potlogar! Ia să vedem ce mai știm noi despre potlogar? Mai știm că nimerește și el prin pușcărie. Nu de puține ori

ajunge acolo. Aici îl pun hoții să le facă bocancii cu vax, ori să strănute în contul lor.

Ce nu știm despre potlogari? Nu știm dacă iarna dau zăpada din fața casei conform deciziei în vigoare, cu lopata proprietate personală ori cu lopată de „împrumut”. Nu știm de ce nu se apleacă ei mai mult în afară atunci cînd au ocazia să călătorească noaptea cu trenul și de asemenea nu știm cine îi mai ocrotește de sîntocoliți cîte o dată de trăsnete...

NU, OMENIREA NU E AMENINȚATĂ DE SUPRAPOPULARE !

DAR, — AFIRMĂ OAMENII DE ȘTIINȚĂ — EA TREBUIE NEAPĂRAT SĂ STABILEASCĂ UN ECHILIBRU ECONOMIC ARMONIOS LA SCARĂ MONDIALĂ.

Creșterea populației pe ansamblul mondial s-a încetinit !

Uimitoarea constatare aparține demografului american Lester Brown și a fost formulată într-un raport publicat de Worldwatch Institute din Washington. Uimitoare, într-adevăr, pentru că confirmă aproape totalitatea previziunilor pe care le cunoaștem, previziuni potrivit cărora, în ultimii 35 de ani ai acestui mileniu, populația planetei urmează să se dubleze, pentru a atinge totalul de 7—8 miliarde de oameni. Or, Lester Brown afirmă că această cifră nu va fi atinsă. Esența explicației pe care o dă specialistul american derivă din cercetarea statisticilor. Astfel, el constată că de la începutul actualului deceniu, moment în care atinsese un maximum fără precedent, rata de creștere a populației s-a redus, de la 19 la mie pe an, în 1970, la 16,4 la mie în 1975.

CE POATE FI PREVĂZUT ȘI CE NU ?

Desigur, o asemenea evoluție nu poate avea decît o explicație amplă, complexă și diferențiată de la o zonă la alta, de la o țară la alta. Din nefericire, o parte a explicației ne-o oferă tabloul tragic al subdezvoltării și războaielor care dăinuie în multe zone ale lumii. Numai în subcontinentul indian mortalitatea a înregistrat o creștere de aproximativ 5—7 la mie de locuitori. Cauza? În primul rînd, foamea care a ucis, în decurs de patru ani, aproape 800 000 de oameni în Bangladesh și cam tot atîția în numai trei state din India.

În unele țări cu populație foarte numeroasă, încetinirea ritmului de creștere demografică este determinată de o politică națională de limitare a nașterilor.

Într-un șir de țări industrializate — S.U.A., R.F. Germania, Austria, Luxemburg, Marea Britanie și Belgia — creșterea natalității a scăzut sau a atins chiar pragul zero, ceea ce înseamnă menținerea populației la același număr. Pînă în momentul de față, specialiștii nu au găsit o explicație satisfăcătoare acestui fenomen — care, de altfel, nu se manifestă în toate țările industrializate — și de aceea se mulțumesc doar să-l consemneze.

Constatării lui Lester Brown privesc, așa cum am arătat, actualul deceniu și se întemeiază pe comparații cu deceniile precedente pe care istoria le-a semănat cu evenimente ce nu puteau fi — sub raport demografic — prevăzute, și anume, în primul rînd cele două războaie mondiale care au făcut zeci de milioane de victime, crizele economice grave din țările capitaliste, epidemiile etc. Iată de ce, o concluzie bazată pe datele unui răstimp istoricește scurt nu poate fi considerată judicioasă. Dar dacă lucrurile sînt privite într-o retrospectivă mai largă ?

În acest sens, un alt specialist american, Ansley J. Coale, directorul Biroului de cercetări asupra populației, al Universității Princeton, aduce o contribuție interesantă. El pornește de la premisa — cu care și alți demografi și istorici sînt de acord — că în momentul apariției agriculturii, cu aproximativ 10 000 de ani în urmă, populația globului se cifra la cca 8 milioane de suflete. De atunci și pînă la începutul erei noastre, deci în decurs de opt mii de ani, populația a crescut în ritmul de 0,36 la mie, atîngînd 200—400 de milioane de oameni. Un ritm de

creștere ceva mai ridicat — 0,56 la mie — s-a menținut apoi pînă în jurul anului 1750, an considerat ca început al unei accelerări spectaculoase a sporului populației. Ritmurile acestei accelerări au atins, la început 4,4 la mie de locuitori, apoi 5,2, iar la începutul veacului nostru — 5,4. În prima jumătate a acestuia, rata de creștere a populației a atins 7,9 la mie, iar în perioada 1950—1970 a ajuns la 20 la mie. Or, într-un asemenea ritm, în decurs de 35 de ani, populația globului se dublează și, de aici cifra de 7—8 miliarde de oameni prevăzută pentru anul 2000, ținînd cont că ea s-a cifrat, în 1976, la 4 miliarde. Dar nu trebuie să uităm — remarcă profesorul Coale — că de la începutul erei noastre populația globului s-a dublat numai de patru ori, deci în medie o dată la 500 de ani. Dacă ritmul de 20 la mie atins s-ar menține, la fiecare 350 de ani populația s-ar înmulți de un milion de ori și așezată pe un cîntar ipotetic ar atinge, după 1200 de ani, greutatea planetei înseși! Iată de ce — consideră Ansley Coale — întoarcerea la un ritm redus de creștere demografică este inevitabilă. Și, într-adevăr, statisticile ultimelor două decenii indică un asemenea curs. Să reamintim că acest ritm s-a redus în 1975 la 16,4 la mie. Pentru Coale, Brown și toți cei care le împărtășesc punctul de vedere, înclinarea curbei reprezintă începutul unei întoarceri la normal, întoarcere pe care o impune însăși firea lucrurilor, deși mecanismul prin care ea se realizează nu este același pretutindeni.

CE ÎNSEAMNA UN ECHILIBRU ARMONIOS

Termenul normal ni-l sugerează pe cel de echilibru. Într-adevăr, toate calculele, toate prognozele, toate opțiunile care se fac pornesc de la existența sau inexistența unui

echilibru între numărul locuitorilor și resursele de care aceștia dispun pentru a-și asigura existența. Or, se știe că, în momentul de față, repartitia bunurilor, în ansamblul mondial, este profund inechitabilă. Prăpastia care separă lumea țărilor industrializate de cea a țărilor în curs de dezvoltare continuă să se adîncească. De aceea, cel mai realist mod de a pune problema creșterii demografice nu este acela de a promova în mod deliberat reducerea natalității, ci de a asigura satisfacerea nevoilor fundamentale ale oamenilor, de a înfăptui dreptul firesc al oamenilor la hrană, la sănătate, la cultură. Aceasta reprezintă cu adevărat un echilibru armonios în lume.

Punctul de vedere, în această privință, al țării noastre, este bine cunoscut. Bazîndu-se pe ideea fundamentală a dreptului fiecărei țări de a-și elabora, în deplină suveranitate, propria politică demografică, Programul Partidului, elaborat de Congresul al XI-lea al P.C.R., subliniază că „vor fi luate măsuri corespunzătoare în vederea asigurării unui spor demografic normal (...) Se va aplica cu consecvență o politică de sporire a natalității, de ajutorare a copiilor și familiilor cu mulți copii, astfel încît, în 1990, populația României să ajungă la cel puțin 25 milioane locuitori, iar în anul 2000 la circa 30 milioane”.

Pe plan internațional, România militează ferm pentru combaterea subdezvoltării în primul rînd pe calea eforturilor proprii ale fiecărei țări, precum și printr-o largă cooperare între state, întemeiată pe o nouă și democratică ordine economică internațională.

Această poziție creatoare se bucură de un sprijin crescînd, pe măsură ce ideile care stau la baza ei capătă o tot mai largă confirmare.

Printre lucrările științifice care au fost

1. Înainte de decolare, BARZA își face o ultimă revizie a ... ampenajului.
2. La marginea apei, STÎRCUL GALBEN meditează...
3. PESCĂRUȘUL a rămas... ca la fotograf.
4. Mai nou venit în fauna Deltei, CIINELE ENOT pozează cu încredere.

1

PRINTRE OASPEȚII DELTEI DUNĂRII

2

3

4

publicate în ultima vreme, în lume, a făcut senzație, îndeosebi, Raportul Bariloche, un studiu amplu elaborat sub egida fundației cu același nume din Argentina, de o echipă formată din 20 de oameni de știință, sub conducerea profesorului Amilcar Herrera. Însuși titlul semnificativ al acestei lucrări — „O catastrofă sau o societate nouă?” — ilustrează ideea fundamentală pe care o demonstrează autorii ei și anume: catastrofa suprapopulării, pe care o prezic anumite cercuri de specialiști nu reprezintă un pericol real. Singura condiție este ca omenirea să știe să-și fixeze și să înlătuască obiectivele unei echilibrări a economiei mondiale, între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare. Astfel, aceste din urmă țări vor putea atinge un nivel de trai acceptabil, iar la începutul mileniului al III-lea, populația lumii se va stabili. Căci — afirmă autorii raportului — singurul mod de a controla creșterea demografică îl constituie îmbunătățirea condițiilor de viață.

TESTAREA VIITORULUI CU AJUTORUL... TRECUTULUI

Această condiție fundamentală, un nivel de trai acceptabil va fi atinsă în America latină în 1990, prin anul 2010 în Africa și aproximativ în 2060 în Asia. Fără îndoială, o asemenea cronologie anticipativă ar putea să pară ciudată. Nu este locul să analizăm întregul edificiu logic, întreaga construcție de idei și fapte social-economice. Ne vom limita la a înfățișa metoda folosită de autorii Raportului Bariloche, raport care, deși privește viitorul, a reușit să-l supună unei... experiențe, în fond simple, dacă simplă poate fi numită utilizarea calculatorului electronic

pentru elaborarea unui model matematic.

Cum s-a procedat?

Cercetătorii „s-au întors” în timp, pînă în anul 1960 și, folosind metoda de calcul pe care au elaborat-o, au stabilit un model matematic pentru evoluția situației în perioada 1960—1970, considerînd-o ca o perioadă „viitoare”. Rezultatele obținute au fost confruntate cu datele statistice reale ale aceleiași perioade, iar confruntarea a vădit cifre extrem de apropiate. Iată numai cîteva dintre ele. Longevitatea indicată de calculator pentru America Latină — 55,8 ani (în realitate — 55,6 ani), pentru Africa 43,3 ani (în realitate — 43,5 ani). În ce privește produsul național brut pe locuitor și pe an, calculatorul a prevăzut pentru America latină 440 de dolari (realizat — 441), pentru Asia 112 dolari (realizat 113) etc. Acestea sînt așadar rezultatele experienței care, de fapt, nu a fost o testare a viitorului — ci o confirmare a valabilității, a credibilității metodei folosite. Pe baza acesteia a putut fi propusă cronologia anticipativă de care aminteam mai sus. Cu alte cuvinte termenele la care diverse zone ale subdezvoltării vor putea dobîndi un nivel de trai satisfăcător. Condiția de care este legată realizarea acestor termene — echilibrul economic mondial, care implică respectarea independenței și suveranității fiecărei țări, precum și valorificarea rațională a resurselor materiale și umane — rămîne însă esențială. Iată de ce se afirmă — și pe bună dreptate — că știința viitorului, grație metodelor din ce în ce mai perfecționate pe care le folosește, contribuie la o mai bună înțelegere a ecuației istoriei. Rostul ei nu este acela de a prezice viitorul, ci de a ajuta oamenii să și-l făurească.

M. RUDEANU

Un nou venit în lumea construcțiilor miniaturale

MICROVIZORUL

Fără îndoială că mulți și-au pus întrebarea: de vreme ce există radio de buzunar, calculator de buzunar, magnetofon de buzunar, de ce nu ar exista și televizor de buzunar?

Și, iată că la începutul anului 1977, această curiozitate, dacă nu chiar dorință, a fost satisfăcută: a fost creat și televizorul miniatural. Neîndoielnic, calificativul i se cuvine, deoarece dimensiunile lui nu depășesc 15X10X4 centimetri, greutatea — 750 de grame, iar diagonală ecranului (probabil că pentru ceea ce numim acum „micul ecran” va trebui găsit un nou termen!) măsoară ceva mai mult de 5 centimetri.

De altfel, noua creație nu se mai numește televizor, ci

microvizor. Înainte de a-l prezenta în public, firma engleză producătoare l-a supus la tot felul de încercări pentru a-l demonstra calitățile. Siguranța în funcționare, durabilitatea. Așa cum rezultă din mărturiile celor care au asistat la prezentare, imaginea pe care o oferă aparatul, privită de la 30 de centimetri, este la fel de bună, clară, cu contraste nete ca și cea a unui televizor obișnuit, avînd un ecran cu diagonală de 61 cm, privită de la trei metri și jumătate.

Felul cum e construită „anatomia” lui internă e mai puțin interesantă pentru profa-

nii în materie, deși faptul că circuitele integrate cu care e înzestrat echivalează cu 300 de tranzistori constituie, fără îndoială, o curiozitate. În calitatea lui de mini-televizor, el este alimentat cu minibaterii, dar poate fi racordat și la rețeaua electrică. Rostul lui principal e însă acela de a fi purtat de posesor oriunde se deplasează. De aceea, aparatul a fost încercat — și a dat satisfacție — în interiorul clădirilor, în autobuze și autoturisme, în trenuri, chiar în metroul londonez. Dar mobilitatea minusculului televizor are o fațetă în plus, față

de cea pe care o reprezintă dimensiunile și greutatea redusă. El poate recepționa imagini în orice țară, indiferent de frecvențele folosite de stațiile emițătoare, performanță de care televizoarele clasice nu sînt capabile (fără modificări). În plus, el poate fi echipat pentru a recepționa — întrerupînd printr-o simplă apăsare de buton programul în curs de vizionare —

așa-numitele „telejurnale instantanee”, un fel de buletine de știri transmise fără întrerupere și care, actualmente, abia se află în stadiu experimental.

Și dacă se defectează o piesă oarecare? Cine știe să repare un asemenea aparat? Nu fiți îngrijorați — asigură producătorul. Nu-l repară nimeni. Subansamblul în care se găsește piesa defectă este

înlocuit cu totul, în numai cîteva minute!

Mai rămîne de pus o singură întrebare: pentru cine a fost produs microvizorul? În principiu, clientela vizată o formează cei care se deplasează foarte mult și au la dispoziție timp foarte puțin. Dar aceștia ca și oricare alți amatori, trebuie să poată plăti 175 de lire sterline sau 300 de dolari... Acesta-i preț, deocamdată.

CÎTEVA RECOMANDĂRI PRIVIND CONSUMUL APELOR MINERALE

Noile posibilități terapeutice medicamentoase nu au diminuat valoarea tradițională a apelor curative. Folosirea apelor minerale este mai eficace în cadrul stațiunilor balneare, dar și transportate în afara acestora ele constituie un adjuvant prețios în terapeutică.

Clasificarea apelor de leac se face în funcție de caracteristicile lor fizico-chimice. De regulă, o apă minerală este socotită terapeutică dacă are o mineralizare de cel puțin un gram la litru sau chiar sub această limită, dacă apa conține elemente farmacodinamice active, gaze etc. Apele cu o concentrație de peste 15 g la litru nu sînt folosite în cura de băut deoarece ele irită mucoasa digestivă, influențează negativ funcția ficatului și a rinichilor.

La cumpărarea din comerț a sticlelor cu apă minerală pentru cură (nu ca apă de masă) este bine să se țină seama de următoarele criterii:

1. Vor fi preferate sticlele de 500 ml, astfel încît conținutul lor să fie consumat într-o singură zi. După deschiderea sticlei și consumarea primei părți, sticla va fi bine astupată cu un dop de plută și păstrată la un loc cu temperatura de circa 15°C.

2. Apele din sticlele capsulate își păstrează proprietățile timp de 4—6 luni de la data imbutelierii. La cumpărare se va verifica această dată care, de obicei, este scrisă sub formă de perforări pe eticheta sticlei.

3. Depunerile pe care le observăm uneori în sticle sînt rezultatul unor procese naturale, deci apele pot fi folosite fără grijă, chiar dacă și-au pierdut echilibrul fizico-chimic inițial.

4. Capsula va fi deschisă cu grijă, fără a se deteriora gura sticlei și apa va fi băută din vase curate. Nu vor fi folosite pahare metalice!

5. Este dăunător ca bolnavul să-și „prescrie” singur, sau la indicațiile cunoscuților cu simptome asemănătoare, cura de apă minerală, luînd ca bază indicațiile asupra compoziției chimice și a efectelor terapeutice scrise pe etichetele sticlelor. Alegerea apei curative și asocierea ei cu alte procedee terapeutice și dietetice sînt probleme care intră numai în competența medicilor!

Consumatorul de apă minerală pentru cură este bine să știe că:

a) Durata unei cure este de 3—5 săptămîni. Se pot face

două cure pe an și se poate alterna tipul de apă minerală de la o cură la alta; se poate face și o asociere de diverse ape în cursul zilei.

b) Cantitatea de apă băută în cursul curei crește treptat, începînd cu 50 ml și terminînd cu 300 ml pe doză. Aceste doze se administrează de obicei dimineața pe nemîncate și apoi cu una-două ore înaintea meselor de prînz și seară.

c) Apa minerală se bea cu înghițituri mici sau se soarbe printr-un pai, ori un tub de sticlă sau material plastic.

d) Cei care au tendință la spasme gastrice, biliare, colice etc. nu vor bea apa rece, ci o vor ține 3—4 ore la temperatura camerei, uneori fiind necesară chiar încălzirea ei pe baia de apă. Bolnavii cu tendință la balonări după mese, sau după ce beau lichide, vor înghiți apa minerală numai după ce aceasta a fost bine agitată cu o baghetă de sticlă, lemn sau material plastic.

e) Bolnavii care au tendință la retenția în organism a apei și sării vor fi în general prudenți față de cura de ape minerale. Ei nu vor consuma în nici un caz ape cu o concentrație mai mare de 1,5—2 g la litru. Vor fi evitate apele cloro-sodice.

ÎN ZIUA ÎN CARE PETROLUL VA... CREȘTE ÎN CÎMP

Culturi petrolifere? Ciudată apropiere de cuvinte! S-au văzut, în anii din urmă, culturi experimentale așa-zis energetice — trestie de zahăr cultivată pentru alcool, ferme de alge destinate producerii de gaz metan etc. — dar plante pentru carburanți?... Și totuși...

Profesorul Melvin Calvin, de la Universitatea Berkeley, din California, laureat al Premiului Nobel, a propus recent punerea în cultură a unor plante — *Euphorbia latyrus* și *Euphorbia tirucalli* — producătoare de latex, bogat în hidrocarburi, ca și cel furnizat de arborele de cauciuc. Latexul de *Euphorbia* conține însă hidrocarburi cu greutate moleculară mult mai mică și,

ca atare, mai apropiate de cele din petrol.

Plantele indicate de profesorul Calvin au o însușire foarte importantă, și anume, pot crește pe terenuri aride, impropii pentru culturi alimentare. După calculele omului de știință american, ele ar putea produce între 4—20 de tone de „petrol vegetal” la hectar. Deși prețul evaluat pare să fie încă ridicat — 3—10 dolari barilul (158 de litri) — materia primă obținută nu conține sulf, ca petrolul, ceea ce ar micșora cheltuielile de prelucrare. În plus, plantele se regenerează după tăierea tulpinilor, plantațiile trebuind să fie reînnoite doar o dată la 20 de ani.

Proiectul profesorului Cal-

vin a fost primit cu o oarecare rețineră, lesne de explicat dacă se au în vedere problemele costului. Unii nu au ezitat să afirme că proiectul e... prea frumos ca să fie valabil. Totuși, experiențele au început. Mai întâi, la ferma proprie a profesorului, apoi pe terenuri puse la dispoziție de universitate și, în cele din urmă, în Brazilia, pe terenuri ale companiei petroliere de stat Petrobras.

Dacă previziunile lui Melvin Calvin se adevăresc, o plantație de o întindere egală cu cea a Statului Arizona ar produce destul carburant pentru toți automobilisții din Statele Unite. Atunci va veni — dacă va veni — ziua în care se va putea spune că petrolul crește în câmp.

LA OBÎRȘIA NUMELOR...

Iată denumirile citorva localități, munți și ape din țara noastră și originea lor:

Ampoi, riu afluent al Mureșului, își are numele de la acela dac de **Ampel** din care romanii au făcut **Ampelum**.

Argeș, riu care-și păstrează aproape neschimbată denumirea geto-dacă **Argis**, devenită la greci și romani **Argesos**, **Ordessos**, menționată astfel și de Herodot (secolul IV î.e.n.).

Bîrsa — mănoasa Țară a Bîrsei din Transilvania, își are numele de la o parte a plugului: „**bîrsa**” (sau) „**bîrța**”), care leagă brăzdarul de cormană. Fiind o străveche regiune de oieri, rasa regională de oi a fost denumită, ulterior, „**bîrsană**”.

Bîrzava, riu în Banat, era numit de către daci **Berzava**, cuvînt de la care venea și numele satului dac Bersovia, astăzi Berzovia.

Cibin, riu afluent al Oltului, își păstrează acest nume dac, de la care vine și acela al munților Cibinului, precum și al orașului Sibiu, numit în vechime **Cibin**, fiind trecut în documente germane sub numele de **Cibinburg**.

Cozia — numele mănăstirii lui Mircea Vodă, de pe Olt, aflată și azi într-o regiune bogată în nuci, se numea la început **Nucet**, nume mai tîrziu tradus în turcă: **coz** = nucă.

Curcubăta — masiv muntos în Apusenii, din latinescul „**curcubita**” = dovleac, bostan, denumire legată de forma muntelui.

Horez — sau Hurez, altădată Huhurez, frumoasa mănăstire brîncovenească din nordul Olteniei, împrejmuită cu păduri unde hălăduiau huhurezii (sau ciuhurezii), bufnițe cu urechi moțate (*Ottus vulgaris*).

Mizil — pe vremuri stație de poștă, unde surugii schimbau caii diligențelor (loc de olac); din limba turcă (**Menzil** = poștă).

Mehadia — comună din apropierea Băilor Herculane, își trage numele de la acela al localității romane „**Aquae ad median**”, care însemna „apele de la jumătatea drumului” (dintre două localități romane), nume care se referea la apele termale din apropiere, folosite încă de pe timpul romanilor.

Motru — riu care își păstrează acest vechi nume dac, de la care venea și numele localității dace **Amutria**, devenită cetate romană **Amutrium** (Admutrium).

Olt — numele celui mai lung riu ce curge în întregime prin țara noastră, vine de la acela dac de **Alt**, **Olt**, **Aluta** și **Alutus** (roman).

Oltina — sat lângă Adamclisi, situat între Dunăre și lacul Oltina, își are numele de la acela al localității romane aflată în același loc, **Altinum**; un alt sat Oltina este și pe Dunărea veche, în dreptul celui de mai sus.

Scorila — sat lângă Vinju Mare și muntele Pietrele Scorilei, își trag numele de la acela al lui Scorilo, tatăl regelui Decebal, al cărui nume a fost aflat dintr-o inscripție descoperită la Sarmizegetusa, avînd textul: „**Decebalus per Scorilo**”, adică „**Decebal** fiul lui **Scorilo**”, sau — în orice caz — de la acest nume dac.

Teleorman — provine din limba cumană: **deli** (nebun) — **orman** (pădure), adică pădure deasă, codru bătrîn, de nepătruns, care a impresionat un popor migrator, de stepă, cum erau cumanii.

Tulnici — sat în Vrancea; de la **tulnic** (sau **bucium**), vechi instrument propriu muncenilor și păstorilor, meșterit din scoarță de tei, salcie sau cireș. Cu el se cheamă localnicii din munte în munte, la mari distanțe. Avem multe sate Bucium, Buciumeni Buciumi.

POT FI ÎNLĂTURATE BARIERELE DIN CALEA SPORIRII RECOLTELOR ?

Oamenii de știință și practicienii afirmă că pot fi înlăturate

Dar cum?

Populația Terrei depășește, în prezent, patru miliarde de oameni, fiind dublă față de anul 1930. Zilnic pe glob se înregistrează 213 000 nașteri, ceea ce înseamnă că populația mondială crește în fiecare an cu peste 77 milioane de locuitori, urmînd astfel ca în viitorul sfert de secol — cum apreciază mulți oameni de știință — să sporească cu alte două miliarde de oameni. Această explozie demografică solicită, desigur, alimente tot mai multe, sporul minim anual necesar pentru astîmpărarea foamei apreciindu-se la circa 25 milioane tone de cereale.

Cum recuperarea de noi terenuri pentru agricultură este costisitoare, impunînd investiții uriașe, ce reclamă eforturi deosebite pentru țările sărace (2/3 din populația globului trăiește în țările în curs de dezvoltare și numai 1/3 în țările dezvoltate), sporirea randamentelor la hectar rămîne sursa cea mai importantă pentru creșterea cantităților de alimente. În calea realizării acestui deziderat există însă o serie de bariere care, chiar dacă nu pot fi înlăturate total, pot fi, totuși, multe, depășite. Dar cum? Consemnăm în cele ce urmează, opiniile unor oameni de știință și practicieni referitoare la modalitățile de obținere a unor recolte tot mai mari.

Cunoaștem procesele intime ale plantelor?

— Un studiu teoretic al influenței heliotropismului frunzelor asupra interceptării razelor luminoase în cadrul cunoașterii utilizării optime a energiei solare de către culturi — arată dr. **Alexandru Ionescu**, laureat al Premiului Academiei Republicii Socialiste România, cercetător principal la I.C.C.P.T. — Fundulea — a pus în evidență că acest fenomen favorizează o captare de energie foarte mare în primele ore ale zilei, cînd fotosinteza este foarte activă, și diminuează în orele calde, limitînd ridicarea temperaturii și reducînd evapotranspirația. S-a tras concluzia că, pe modele întruchipate pe diferite soiuri de plante sau pe modele teoretice, neexistente încă, dar posibil de creat, rezolvarea unei probleme ca optimul de absorbție a luminii în fotosinteză este de conceput, în afara unor dificultăți majore. Simularea desfășurării diferitelor procese fiziologice pe calculatoare și fabricarea de modele optime de plante

sînt proiecte ultramoderne la care se lucrează în momentul de față.

— O serie de descoperiri recente — apreciază prof. univ. dr. doc. ing. **Teofil Crăciun**, de la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu”, București — revoluționează concepțiile de creare a unor noi tipuri de plante. Între aceste descoperiri aș aminti fenomenul de haploidie, prin care se poate reduce mult timpul de obținere a liniilor pure (după numai două generații, de exemplu, s-au obținut plante direct din polen la orez, grîu, orz, tomate, cartof, ardei etc.), precum și modalitățile de folosire a protoplastilor*. Epocală importanță a acestei descoperiri derivă, pe de o parte, din faptul că prin utilizarea unui singur protoplast se poate obține o populație omogenă de protoplasti cu o structură genetică identică, iar pe de altă parte, că protoplastii, datorită absenței peretelui celular, au însușirea de a absorbi și de a include (prin fenomene analoge pinocitozei și fagocitozei) particule străine relativ grosiere (de ex. cromozomi, gene și molecule de acizi nucleici, cum este acidul dezoxiribonucleic — ADN). De asemenea, protoplastii pot fuziona spontan între ei. Aceste proprietăți au o importanță deosebită, de exemplu, în crearea unor simbioze** ale diferitelor specii de bacterii fixatoare de azot cu alte plante de cultură decît leguminoasele, cum ar fi, de pildă, cu grîul, orezul, porumbul etc. Cea mai clasică modalitate de realizare a unei asemenea simbioze constă în „educarea” (sau transformarea) bacteriilor fixatoare de azot în sensul formării de nodozități pe rădăcinile grîului, porumbului etc. O altă modalitate este aceea a cultivării unor protoplasti de la o plantă leguminoasă și de la o plantă neleguminoasă în vederea transferării, de la prima la secunda, a genei care controlează compatibilitatea simbiotică.

* La plante, un protoplast reprezintă o structură rezultată dintr-o celulă al cărei perete pecto-celulozic a fost digerat cu ajutorul unor enzime (pectinaza și celulaza); fiind unități vii, protoplastii au proprietatea ca, pe anumite medii de cultură, să prolifereze organismul întreg.

** După cum se știe, la plantele leguminoase, bacteriile din genul *Rhizobium* intră în celulele rădăcinii formînd nodozități; în această asociere, bacteria ia de la plantă hidrați de carbon și-i cedează azot, absorbit sau fixat din aer, într-o formă asimilabilă. Leguminoasele îmbogățesc astfel conținutul solului cu 50—300 kg de azot la hectar.

Prin sistemul de culturi multiple — pînă la 12 recolte pe an de pe același teren

— Cercetarea științifică internațională — relatează dr. doc. Irimie Staicu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România — aduce o contribuție de seamă la creșterea cantităților de alimente prin sporirea randamentelor la hectar. Institutul internațional de cercetări pentru orez de la Los Banos, din Republica Filipine, de exemplu, a creat o serie de soiuri de orez cu perioade de vegetație scurte, productive, rezistente la numeroase boli și insecte, care se cultivă deja pe 20 la sută din cele o sută de milioane de hectare destinate orezului pe glob. Aducînd un spor de 1 500 kg/ha, respectiv o producție suplimentară de 30 milioane tone/an, ceea ce asigură, în medie, un plus de 30 kg orez pentru 1 miliard de oameni, această realizare a fost echivalentă, pe bună dreptate, ca importanță, cu zborul în cosmos și coborîrea omului pe lună. La același institut, cultivîndu-se soiuri de orez și alte plante cu perioade de vegetație scurtă și aplicîndu-se îngrășăminte chimice și irigația, s-au realizat cinci recolte într-un an calendaristic pe aceeași suprafață cultivată, de pe un hectar obținîndu-se: 5 000 kg orez, 25 000 kg cartofi dulci, 2 500 kg soia, 40 000 știuleți de porumb pentru fiert și 6 000 kg păstăi verzi de soia. Cu o recoltă de orez și trei de sorg într-un an și la hectar s-au obținut 22 600 kg boabe. La culturi legumicole s-au obținut și 12 recolte pe an de pe aceeași suprafață. Acest sistem de culturi multiple dă rezultate impresionante în zonele tropicale și subtropicale, unde sezonul de vegetație este de 12 luni pe an (nu de 5—7 luni ca în zonele temperate) și unde cantitatea de căldură și de lumină este, de asemenea, mai mare de 4—5 ori.

La Centrul internațional pentru ameliorarea porumbului și grîului de la El Batan-Mexic s-au creat soiuri de grâu de mare productivitate, cu paui scurți, foarte rezistente la rugini, cu capacitate mare de valorificare a îngrășămintelor chimice, care au declanșat așa-zisa „revoluție verde”. Aici se lucrează la obținerea de triticale (hibridi de grâu x seacă) cu un conținut ridicat de proteină; soiurile deja obținute dau, în medie, 9 000 kg/ha. Asemenea exemple ar putea fi citate și de la celelalte institute, centre experimentale și laboratoare internaționale ce funcționează în diverse puncte ale globului.

În perspectiva apropiată: crearea unui nou tip de plantă, productivă în orice condiții

— Între realizările de seamă ale amelioratorilor din țara noastră — menționează dr. doc. ing. Paul Varga, șef de laborator la I.C.C.P.T. Fundulea — se află soiurile de grâu Iulia, Ceres și Diana, cu un potențial de 6 500 kg/ha; Ileana și Lovrin 24 reușesc să producă pînă la 7 500 kg/ha; soiul Carmen are un conținut ridicat de proteine (18 la sută) și însușiri de panificație deosebite. Soiul de orz Miraj

produce pînă la 10 000 kg/ha. La porumb, HD 305 dă pînă la 13 000 kg/ha boabe, iar alți hibridi în curs de finisare au un potențial de peste 15 000 kg/ha. H.D. 211, H.D. 230 și H.S. 335 sînt, de asemenea, foarte productivi, ultimul avînd un conținut foarte bogat în lizină și triptofan și un conținut redus de zeină — însușiri ce determină o calitate superioară a proteinei, respectiv de a îngrășa mai repede animalele, cu un consum cantitativ mai redus.

Dacă la începutul secolului, o recoltă de 1 000 kg/ha de grâu era satisfăcătoare, azi cerințele s-au ridicat la 4 000—5 000 kg/ha, iar spre sfîrșitul mileniului (anul 2000) se prevede realizarea a 10 000—20 000 kg/ha. La porumb se lucrează la crearea unor hibridi care să dea 15—20 tone/ha boabe, iar la floarea-soarelui 6—8 tone/ha. Bazîndu-se pe cele mai noi descoperiri din domeniul geneticii și fiziologiei vegetale, amelioratorii se străduiesc să creeze un nou tip de plantă, cu un mare potențial de producție și cu însușirea deosebită de a realiza recolte constante indiferent de condițiile climatice variabile de la un an la altul.

Cît se cîștigă prin chimizare?

— Chimizarea — precizează dr. doc. David Davescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, profesor la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu” — constituie unul din principalii factori de intensificare a producției agricole, de industrializare a ei. Cele peste 85 miliarde tone de îngrășăminte folosite anual (1976) aduc un spor echivalent cu 40 la sută din producția mondială de cereale, suficient pentru a asigura hrana pe timp de un an la un miliard de persoane. Prin protecția chimică a plantelor, inclusiv în timpul înmagazinării, din recolta potențială se poate salva anual circa 30 la sută, cantitate ce asigură hrana a încă aproape un miliard de locuitori.

Din cele afirmate rezultă că, pentru asigurarea aceleiași cantități de alimente, fără chimizare, ar fi necesară o suprafață dublă de teren (28—30 miliarde hectare în loc de 14 miliarde cîte se cultivă azi în lume) — adică întregul potențial al globului — ceea ce, practic, este foarte greu de realizat. Se desprinde, deci, necesitatea sporirii producției de îngrășăminte chimice. Prognoza făcută pe plan mondial arată că în următorii 20 de ani cantitatea de îngrășăminte și pesticide se va dubla, ponderea ultimelor crescînd considerabil.

Combaterea integrată a buruienilor — o necesitate imperioasă

— Una din căile obținerii de recolte sporite la hectar este și aceea a diminuării pagubelor provocate de buruieni, prin combaterea acestora — susține dr. ing. Constantin Pintilie, conferențiar la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu”. Se estimează că buruienile diminuează recolta cu 9—12%, iar în situația că nu se intervine pentru distrugerea lor, pierderile pot fi de: 10—70% la grâu, 10—40% la orz, 30—95% la porumb, 53—96% la sfecla de zahăr, 42—72% la cartofi. Rezultatele experimentale, ca și practica arată că folosirea unilaterală a uneia

sau alteia din metodele de combatere (manuală, mecanică sau chimică) nu este eficace; particularitățile specifice buruienilor impun aplicarea în complex a tuturor metodelor. Un rol deosebit în reducerea gradului de îmburuienare îl are asolamentul, în cadrul căruia rotația culturilor atrage după sine alternanța lucrărilor solului, modificări în sistemul de fertilizare de la an la an pe aceeași solă, alternanța diferitelor erbicide ce se aplică, epoci diferite de semănat, lucrări de întreținere specifice — toți acești factori împiedicând infestarea cu buruieni a culturilor. În condițiile în care forța de muncă din agricultură scade continuu, utilizarea erbicidelor devine o necesitate. Aplicarea acestora nu rezolvă însă în totalitate problema, deoarece unele buruieni au devenit rezistente la anumite erbicide. Ca urmare, este necesară combaterea integrată (aplicarea combinată a metodelor de combatere mecanică cu cele chimice).

Condiția condițiilor: aplicarea tehnologiilor moderne

— În producție — spune ing. Ioan Ageu, directorul I.A.S. Variaș, județul Timiș — condiția condițiilor obținerii de recolte sporite este aplicarea integrală a tehnologiilor moderne, bineînțeles respectându-se particularitățile locale. Aceasta înseamnă cunoașterea, stăpânirea și utilizarea tuturor factorilor de sporire a randamentelor: soiuri și hibrizi de plante din cele mai productive; îngrășăminte, pesticide și erbicide adecvate; utilaje complexe, de mare randament, cu ajutorul cărora să se execute lucrările de calitate și la timp; irigații etc. Dintre toți acești factori — care au contribuit la realizarea, de către unitatea noastră, în anul 1976, a unei producții medii de 6 733 kg de grâu de pe o mie de hectare — în mod deosebit aș scoate în relief asigurarea unei den-

sități optime de plante recoltabile la hectar, repartizate uniform pe întreaga suprafață, ca urmare a unui semănat de calitate într-un teren bine pregătit și nivelat.

— În 1976 — zice Traian Ivan, șeful unei echipe de la C.A.P. „23 Februarie” din comuna Borcea, județul Ialomița — am obținut 13 800 kg de porumb — stas la hectar, recolta medie pe 545 de hectare fiind de 10 500 kg de porumb-boabe. Am avut însă loturi care au dat și 18 000 kg de boabe la hectar. Deci, se poate și mai mult, printr-o agrotehnică superioară.

— După recolta medie de 76 700 kg de sfeclă de zahăr la hectar obținută în 1975, în anul următor am ridicat stacheta la 80 000 kg la hectar — se mândrește inginerul Marin Sandi, de la C.A.P. Poiana Mare, județul Dolj, care nu-i străin de acest record, el organizând ani în șir zeci de loturi experimentale pe care a încercat numeroase variante de soiuri, densități, doze de îngrășăminte ș.a.

În același an (1976) o fermă de la C.A.P. „Gheorghe Doja”, județul Ialomița, condusă de Vasile Buzea, a realizat 3 725 kg de floarea-soarelui în medie de pe 110 hectare, iar cea condusă de Dumitru Palade, de la C.A.P. Oltenița, județul Ilfov — 57 000 kg de tomate timpurii și de vară la hectar.

Arătând că sînt cîteva unități care au ajuns la 20 000 kg de porumb și la 8 000—9 000 kg de grâu la hectar, referindu-se la hotărîrea exprimată la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni de a se ajunge la recolte medii de 10 000 kg la grâu și 20 000—25 000 kg la porumb, secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, a arătat că obiectivul propus nu este fantezist, ci e posibil de realizat. Este posibil în primul rînd datorită oamenilor, inteligenței și muncii lor neobosite de a înlătura barierele din calea sporirii necontenite a recoltelor.

EMILIAN ALBULESCU

VARIETĂȚI... VEGETALE

Din circa 3 000 de varietăți de plante comestibile pe glob, unele avînd înalte valori nutritive, în întreaga lume nu se consumă decît 200—300 varietăți, hrana de bază a unor popoare reducîndu-se chiar la numai 2 sau 3 sorturi.

Copacii sînt niște excelente... aspiratoare de praf. S-a calculat că pe 50 km p de pădure există 50 tone de praf, pe cînd pe aceeași suprafață de teren neîmpădurit cantitatea de praf este de 400—700 tone.

O singură plantă de floarea soarelui „bea” un butoiăș de apă cu o capacitate de 200—250 l. Dacă întreaga cantitate de apă pe care o „consumă” un ha de grâu ar fi acoperit suprafața de teren — fără ca pămîntul s-o absoarbă — apa ar forma o pătură de 30—40 cm. Pentru coacere, 1 kg de cereale are nevoie de cel puțin 1 200 l apă.

Un fag în vîrstă de 100 de ani, a cărui coroană are 250 000 de frunze, transpiră zilnic 50 litri de apă. În timpul unei perioade de vegetație un fag de 100 de ani consumă circa

9 000 litri de apă, un mesteacăn — circa 7 000 de litri, iar o plantă de porumb — 2 000 de litri. Din aceste cantități numai 2% se folosesc pentru formarea substanțelor organice, iar restul se evaporă.

În statul Virginia din S.U.A. crește o buroiană ciudată: Lachnanthes. Porcii cu păr negru se îngrășă consumînd-o, însă porcii cu păr alb mor înveninați dacă o mănîncă.

Un singur fag produce într-o oră 1 700 grame de oxigen. Producția sa zilnică poate satisface necesitățile în oxigen ale unui număr de 64 de persoane. Într-o oră, fagul prelucrează 2,35 kg bioxid de carbon conținut în gazele de eșapament, purificînd astfel 4 800 m. c. de aer.

În taigaua Ussuri se află o plantă medicinală mai scumpă decît... aurul. Rădăcina ei, semănînd în mod curios cu configurația corpului omenesc, are excepționale proprietăți curative. Fiînd însă de o extremă raritate, un gram din această plantă este mai scump decît un gram de aur!

Dezvoltarea impetuoasă a industriei de nutrețuri combinate în țara noastră, ca urmare a extinderii zootehniei de tip intensiv, a făcut necesară asigurarea unui larg sortiment de materii prime, a determinat cercetări pentru găsirea de noi surse, capabile să acopere deficitele, să asigure realizarea unor rețete corespunzătoare destinate diferitelor specii și categorii de animale. S-a impus astfel crearea unei unități specializate care să efectueze controlul de calitate al materiilor prime necesare fabricării nutrețurilor combinate, în vederea folosirii și reparitizării lor potrivit valorii nutritive și biologice. Această unitate specializată este OFICIUL PENTRU TEHNOLOGIE și CONTROL TEHNIC DE CALITATE AL NUTREȚURILOR COM-

O necesitate, un imperativ:

CONTROLUL CALITĂȚII NUTREȚURILOR COMBinate

lize fizico-chimice; analize microbiologice, micotoxicologice și toxicologice; control și test biologic; chimizarea nutriției și aditivi furajeri; controlul tehnic al calității nutrețurilor combinate.

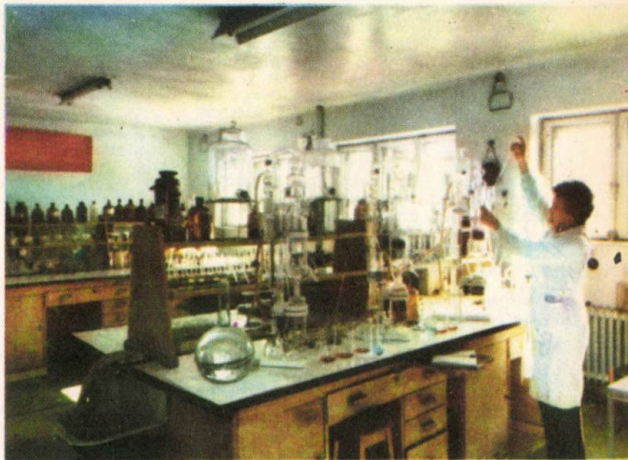
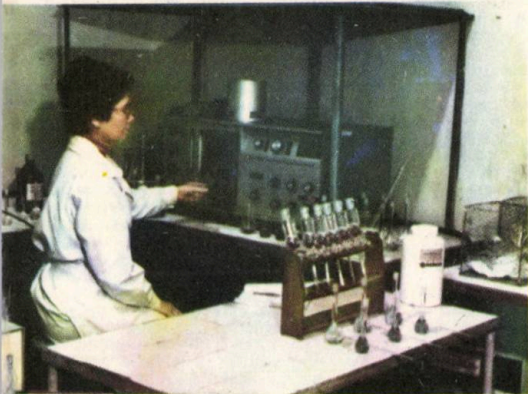
Și-acum, ca să revin la principalele atribuții ale oficiului nostru, între acestea aș aminti:

— Controlul calității materiilor prime furajere indigene și din import și al produselor finite din in-

personalului care lucrează în compartimentele tehnice de calitate din cadrul industriei de nutrețuri combinate. Totodată, în fiecare an, oficiul acordă un important volum de consultații tehnice de specialitate, la solicitarea unităților agricole socialiste.

Pe lângă sarcinile de producție, specialiștii oficiului desfășoară o rodnică activitate de cercetare în cadrul unității sau în colaborare cu

Cu ajutorul unei aparaturi moderne, specialiștii oficiului efectuează o gamă largă de analize de mare precizie

BINATE, cu sediul în București, sector 1, str. Prislop nr. 2, subordonat Trustului întreprinderilor de nutrețuri combinate, respectiv Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Pentru informarea cititorilor, ne-am adresat dr. ing. **Gheorghe Spiridon**, directorul oficiului, rugându-l să se refere la principalele atribuții și servicii pe care le îndeplinește această unitate.

— Mai întâi, aș vrea să mă opresc, pe scurt, la modul de organizare a oficiului nostru, în care își desfășoară activitatea specialiști cu profile diferite: ingineri zootehniști și agronomi, medici veterinari, chimiști și biologi. Ajuțați de tehnicieni și laboranți, ei lucrează în laboratoare specializate pentru: ana-

dustria de nutrețuri combinate;
— Asistență tehnică în probleme de nutriție acordată beneficiarilor de nutrețuri combinate;

— Producerea premixurilor de intervenție, utilizate în prevenirea și tratamentul carențelor nutriționale.

În cifre, activitatea desfășurată în 1976 pentru îndeplinirea acestor atribuții s-a materializat în circa 15 000 de probe analizate și peste 90 000 de determinări, asistență tehnică la peste 70 de unități zootehnice de tip industrial, în special pentru porci și păsări, realizarea a peste 1 700 tone de premixuri, cu o valoare de peste 30 milioane lei.

Așa cum am fost informați, în continuare, în afara atribuțiilor enumerate mai sus, specialiștii oficiului au sarcina școlarizării și reciclării

alte instituții de cercetări științifice de profil, participând cu lucrări proprii la diferite sesiuni științifice.

Pentru activitatea de viitor, Oficiul și-a propus extinderea și adâncirea controlului tehnic în vederea depistării și preîntâmpinării bolilor de nutriție care mai produc, încă, pagube unităților agricole socialiste. În cadrul stației pilot, de care dispune, Oficiul va experimenta noi tehnologii de omogenizare, granulare, integrare de aditivi furajeri etc., pentru a sprijini și mai eficient industria de nutrețuri combinate, în plină dezvoltare. În același scop, se vor standardiza tehnologiile de fabricație a diferitelor rețete, precum și metodele de determinare a valorilor nutritive în industria de nutrețuri combinate.

R. LUCIAN

CULTURA FLORIILOR ÎN CASĂ

Există numeroase specii de plante care pot fi cultivate în casă. Multe dintre ele, în afară de culoarea verde decorativă și aspectuoasă, au și flori frumoase. Dăm mai jos descrierea celor mai răspândite dintre ele.

ABUTILON este o plantă lemnoasă cu flori frumoase, cu frunze vivace albe-pestrițe care se apropie, ca formă, de frunzele artarului. Florile au culori diferite. Abutilon se înmulțește prin semințe și butași, care se înrădăcinează foarte ușor. În condiții favorabile, semințele răsar după 20—21 zile. Plantele tinere se transplantează în ghivece. După 5 luni de la transplantare ele înfloresc. Pentru a avea o creștere bogată, se aplică udatul cu îngrășăminte. Iarna, plantele au nevoie de încăperi luminoase cu temperatură de cca 100 și trebuie să fie udate potrivit. Primăvara, lăstarii lungi se scurtează, iar plantele se transplantează în pământ proaspăt.

ALOE (sabur) este o plantă vivace, nepretențioasă, foarte răspândită, cu tulpina subțire și frunze lungi, ușor îndoit, cărnoase, acoperite cu spini. Din frunzele de aloe se obține un suc amarui cu însușiri curative, folosit în tratamentul diferitelor boli. Aloe se înmulțește ușor prin butași sau stoloni. Înainte de transplantare, butașul se lasă să se veștească ușor sau se plantează direct în nisip sau într-un pământ nisipos de țelină.

Butașii înrădăcinați se transplantează în pământ de grădină, amestecat cu nisip și mrană. Deși plantă de lumină, aloe suportă ușor umbră, dacă aerul din cameră sau solul sunt mai uscate. În comparație cu alte plante, aloe nu are atita nevoie să fie udată, mai ales iarna. La exces de umiditate crește slab și putrezește. Se transplantează o dată la 2—3 ani.

AMARILIS este o plantă care se înmulțește prin bulbi. Florile sînt mari, albe, roșii, cu o singură culoare sau pestrițe (cu dungi) așezate pe un peduncul lung, de cele mai multe ori cite două-patru laolaltă. În condițiile obișnuite din grădină amarilis înfloresc în aprilie sau mai; în cameră poate înflori și în ianuarie-februarie. După terminarea înfloriturii, axul floral se îndepărtează, plantele se lasă toată vara la fereastră dîndu-li-se îngrijirea obișnuită, iar iarna ghivecele cu bulbi se păstrează într-o încăpere uscată la temperatura de 10°, oprindu-se udatul. La sfîrșitul iernii, bulbii se țin la o temperatură de 20°.

Primăvara, imediat ce începe să apară la suprafața pămîntului axul floral, ghivecele cu bulbi se mută la fereastră. Cu acest prilej, este bine ca stratul superior de pămînt să fie înlocuit cu sol proaspăt. Planta se transplantează o dată la 2—3 ani și numai după înflorire.

ASPARAGUS (umbra iepurei) este o plantă foarte răspîndită cu lăstari subțiri, pietoși, acoperiți cu verdeață gîngășă și mărunți. Solul cel mai prielnic pentru asparagus este amestecul de mrană din anii trecuți (1 parte), pămînt de frunze (1 parte) și nisip grosier (0,5 părți). La cultivarea plantelor în ghivece mici este nevoie de transplantare anuală, iar în ghivece mari o dată

la 2 ani. Pentru transplantare se iau totdeauna ghivece mai mari. Îngrășămintele suplimentare se dau primăvara sau vara dintr-un amestec de bălegă de vacă și de îngrășăminte minerale. Nevoia de îngrășăminte se constată prin apariția unor frunze gălbui. Asparagus se udă și se stropște seara sau dimineața. Se înmulțește prin semințe și prin divizarea tufei.

BEGONIILE de tufă sînt plante decorative, frunzoase, cu flori foarte frumoase. În încăperi calde cu aer destul de umed, ele se dezvoltă intens, dînd naștere unor tufe mari, decorative, cu înflorire abundentă. Se înmulțesc prin butași, mai rar prin semințe. Semănatul se face în februarie-martie repicîndu-se după aceea de citeva ori plantulele (răsadul). Butașii înrădăcinați sau răsadurile, precum și tufele bătrîne, care au nevoie de transplantare, se pun în amestec de pămînt de țelină și de frunze (cite 4 părți) și nisip (1 parte). Iarna, plantele se țin în încăperi călduroase, pe ferestre luminate, iar vara în locuri mai umbrite. Udatul se face în farfuria în care se află ghiveciul. Nu este permis să se stropască, deoarece apa care cade pe frunze provoacă arsuri (vara) și putrezire (iarna). Crește slab în încăperi cu aer uscat.

MUȘCATA este una din plantele cele mai răspîndite. Se înmulțește prin butași, primăvara sau vara (iunie-august). În cazul butășirii de primăvară, în martie-aprilie, se pot obține plante cu flori abundente chiar în mijlocul verii. Butașii înrădăcinați se plantează în ghivece mari, cu sol preparat din 2 părți de țelină, 2 părți pămînt de frunză și o parte nisip. Se udă moderat. Planta la care s-au trecut florile, se ține iarna la o temperatură de maximum 10—12°, iar primăvara se transplantează.

HORTENSIA este o plantă cu flori frumoase, avînd inflorescențe alcătuite din flori de culoare albă, roz, lila, albastre sau violet. Este o plantă de ghiveci care formează

3—6 inflorescențe. Înfloresc însă foarte mult și pe o durată lungă (din martie-aprilie pînă în toamnă). În timpul iernii, frunzele cad. Se păstrează în subsol bine aerisit și uscat. În februarie se așază la fereastră.

Hortensia se înmulțește prin butași, tăiați de pe lăstari mai tineri sau de pe lăstari formați la colet. Butășirea se face în ianuarie-aprilie. Butașii se înrădăcinează în lăzi umplute cu amestec de nisip, turbă și mrană. După înrădăcinare se transplantează în ghivece pentru a se obține hortensii cu 2—3 lăstari. La plantele tinere în luna mai se taie virfurile.

IASOMIA este un arbust vivace, cu flori foarte frumoase. Florile sînt mari, parfumate, bătute sau simple. Spre sfîrșitul înfloririi, florile capătă o nuanță roșcată. Iasomia este o plantă iubitoare de căldură și de lumină. Se înmulțește prin stoloni și prin butași. Butașii înrădăcinați se plantează în ghivece umplute cu amestec de pămînt de țelină și de frunză și cu nisip grăunțos. Iasomia trebuie udată moderat și necesită îngrășări suplimentare periodice.

LEANDRUL este un arbust cu flori frumoase, vivace. Florile sînt bătute sau simple, de culoare roșie, galbenă, albă sau roz. Înfloresc abundent și pe o perioadă lungă, din primăvară pînă în toamnă tîrziu. Florile se formează pe lăstarii anuali.

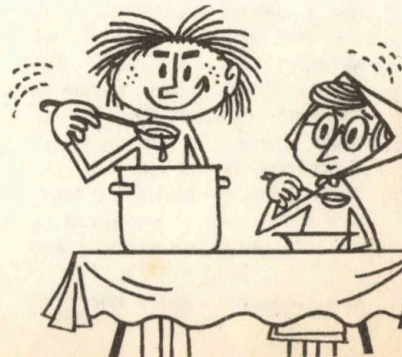
Leandru este o plantă iubitoare de lumină. Se recomandă ca în cursul verii să fie așezat în grădină la soare și ferit de vîntul de nord, iar iarna să fie pus la ferestre, de asemenea numai în partea însorită. Se îngrășă suplimentar numai în cursul verii. Se înmulțește ușor prin butași. Plantele tinere se transplantează în fiecare an, iar cele mature o dată la 2—3 ani. Iarna este mai bine să fie ținut în încăperi răcoase.

PRIMULA este o plantă de ghivece, scundă și ierboasă. În camere se cultivă diferite soiuri de primule, simple și bătute, cu flori de nuanțe roșie, roz, palid, albe, violete, albastre, liliacii etc. Formele bătute se înmulțesc prin divizarea tufelor și prin butași. Primula se înmulțește de obicei prin semănatul în pămînt ușor de țelină, în orice anotimp. După două repicări, plantulele tinere se transplantează în ghivece mici obținîndu-se plante înflorite după 6—7 luni de la semănare. În încăperi luminoase, la temperatură de 10—12° primula poate înflori toată iarna. Pe măsură ce cresc plantele se transplantează în ghivece mai mari cu pămînt proaspăt.

FĂRĂ CUVINTE

INVERS CA LA MUNCA

știati că...

...sub calota de gheață a Continentului Antarctic s-au descoperit 17 lacuri glaciare ? Calota de gheață depășește grosimea de 4 km.

...Praga găzduiește cea mai mare bibliotecă apicolă din Europa ? Biblioteca posedă peste 12 000 volume din literatura apicolă. Inventarul ei are înscris la punctul 1, decretul emis de împărăteasa Maria Tereza (1776) cu privire la dezvoltarea albinăritului în Cehia.

...pe Terra, în decurs de 90 de ani, peste 25 milioane de oameni și-au găsit moartea în accidente de automobil ? Statisticienii au ajuns la concluzia că automobilul se situează pe locul II, după războaie, în ceea ce privește pierderile de vieți omenești.

...suedezii construiesc și folosesc mașini forestiere care în loc să taie copacii, îi smulg cu rădăcini cu tot ? Pe lângă randamentul mare — 60 de copaci pe oră — originala mașină lasă terenul gata pentru noi împăduriri.

...la 5 martie 1890, a fost dat în exploatare metroul londonez ? Acest mijloc de transport în comun a constituit o noutate nu numai pentru londonezi, ci și pentru specialiștii din lumea întreagă.

...o pădure în suprafață de circa 25 ha, din centrul Filipinelor, s-a mutat cu 50 m ? Specialiștii susțin că „permutarea geologică” de datorește atât eroziunii solului și fenomenelor carstice, cât și unui puternic taifun.

...în 1926, în sudul Scoției a fost harponată o balenă albastră în greutate de peste 150 tone ? Balena — femelă — era lungă de 33 m.

...activitatea solară influențează producția de cereale ? În 1957 și 1968, în emisfera nordică a Terrei s-a înregistrat o puternică activitate solară, obținându-se și mari recolte de cereale. În anii când activitatea solară a fost mai slabă și recoltele de cereale au fost mai mici. În emisfera sudică situația se prezintă invers. Cele mai bogate recolte de cereale s-au obținut în 1954, 1963 și 1964, când activitatea solară a fost mai slabă.

...în India trăiește o specie de cîini sălbatici care nu latră, ci fluieră ? Membrii haitei își împart prada în părți egale. Ei pornesc la „vînătoare” numai dimineața și, de îndată ce-și potolesc foamea, se retrag în culcușuri, unde stau nemișcați pînă în dimineața zilei următoare.

...localitatea Badhiz din Kirghizia (U.R.S.S.) e renumită prin producția anuală de 500 grame venin pur ? Aici, în cadrul unei ferme de stat, sînt adunate în fiecare primăvară 250—300 cobre denumite ghiurze. În timpul sezonului cald de la fiecare reptilă se recoltează de 5—7 ori veninul, care este una dintre cele mai prețioase materii prime folosite în industria farmaceutică. Odată cu venirea toamnei, reptilele sînt transportate în locurile de unde au fost capturate, pentru hibernare. Iarna, ghiurzele pot hiberna numai în locurile tradiționale și nu în captivitate.

...se poate produce apă folosindu-se aerul ca „materie primă” ? Marguerite Aregger din Elveția a inventat prima instalație cu ajutorul căreia poate produce 5 l. de apă din aer, în numai 12 minute.

...șoimii au o acuitate vizuală de 2,6 ori mai mare decît omul ? Șoimul poate distinge un semnalizator rutier de la 800 m.

...A. C. Iason și A. Lees din S.U.A. au inventat un aparat cu care se determină prospețimea peștelui ? Aparatul e foarte sensibil și măsoară cu precizie capacitatea dielectrică a peștelui, stabilind vechimea lui. Cu cît peștele e mai vechi, capacitatea dielectrică e mai scăzută datorită bacteriilor care s-au dezvoltat.

...inima omului cîntărește circa 250 gr. ? Din activitatea inimii umane reținem : peste trei miliarde contracții în circa 70 de ani, mai bine de 500 milioane litri sînge pompat în rețeaua de vase sanguine (artere, vene și capilare) care, puse cap la cap, totalizează aproape 150 000 km. Într-o oră, o inimă umană eliberează energia necesară ridicării unui lift cu patru persoane, la etajul șapte.

...La Koobi Fora (în nordul Kenyei), geologii au găsit craniul unui om care a trăit cu 1,5 milioane de ani în urmă ?

ÎN ÎNTÎMPINAREA CERINTELOR POPULAȚIEI

I.J.L.F.
Suceava

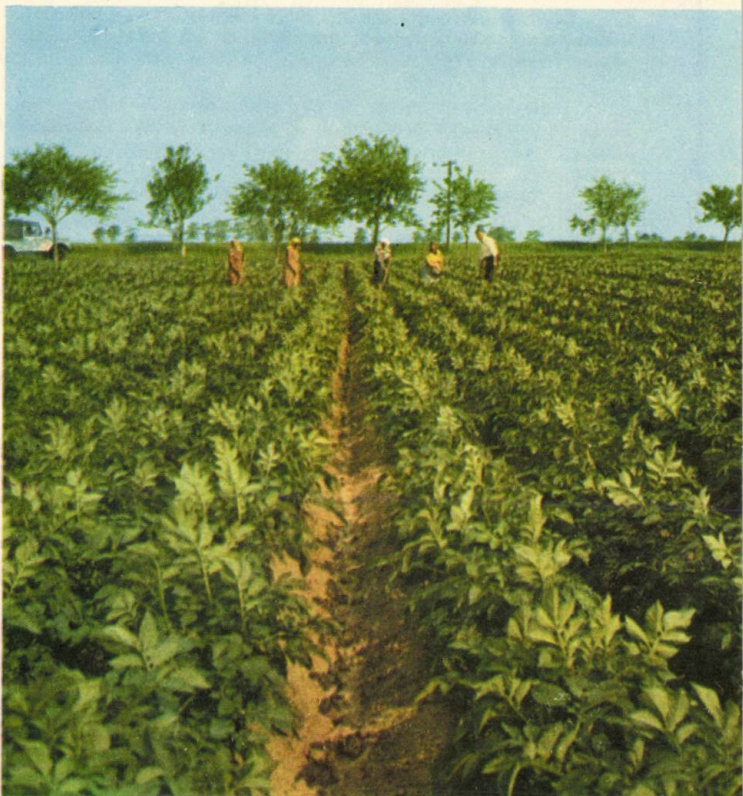
Lucrătorii întreprinderii județene pentru legume și fructe cu sprijinul Centralei pentru legume și fructe și al Direcției generale a agriculturii au satisfacția, alături de unitățile de producție, de a fi situat județul Suceava în fruntea județelor țării, producătoare de cartofi. Acest succes este rodul unor susținute inițiative, căutări și strădanii, atât din partea noastră, a întreprinderii, cât și din partea unităților agricole socialiste și a gospodăriilor populației din zonele cooperativizată și necooperativizată. Aplicând în producție rezultatele unor susținute cercetări, s-a demonstrat că avem condiții pedoclimatice pentru a obține recolte mari de cartofi la unitatea de suprafață. Această apreciere a fost subliniată și în cadrul consfătuirii de producție din martie 1977, ținută la Brașov. În consfătuire s-a insistat asupra ideii ca, în amplasarea culturilor de cartofi, să fie strict luate în considerare condițiile specifice din fiecare județ și zonă — de climă, sol, preabilitate, tradiție, pregătirea oamenilor în aplicarea tehnologiilor avansate etc.

Cultura cartofului în județul Suceava a adus unităților socialiste și gospodăriilor populației multe satisfacții. Pentru producțiile medii ridicate, patru cooperative agricole — Reusenii, Dumbrăveni, Verești și Chiligieni au primit titlul de unități **Erou al Muncii Socialiste** și **Medalia de aur Secera și Ciocanul**. Aceeași înaltă distincție a fost acordată, pentru contribuția adusă la creșterea producțiilor, stațiunilor de mecanizare a agriculturii din Bosanci și Verești. Alte 21 de cooperative agricole au fost distinse cu **Ordinul Muncii** clasa I.

Prin îndrumarea susținută a unităților producătoare și gospodăriilor populației, prin sprijinul multiplu dat acestora, colectivul de specialiști și tehnicieni al întreprinderii noastre, își aduce o contribuție importantă la sporirea susținută a producțiilor. Este semnificativ în acest sens faptul că, în 1976, alte unități agricole, pe lângă cele distinse în anii anteriori cu titluri și ordine, au realizat peste 30 tone de cartofi la hectar. Amintim dintre acestea, cooperativa agricolă Rădăuți,

cu o producție de 35 540 kg/ha și cooperativa agricolă Liteni-Moara cu 35 075 kg/ha.

În 1976, cultura cartofului a ocupat în județ 35 664 ha, din care, 18 505 ha în cooperativele agricole, 14 925 ha în gospodăriile populației din zonele cooperativizată și necooperativizată și 1 800 ha în întreprinderile agricole de stat. Producția a fost bună, dar departe de a reflecta condițiile deosebit de prielnice pe care le avem. De aceea, pentru popularizarea noului, a metodelor folosite de unitățile fruntașe, întreprinderea noastră a sprijinit îndeaproape organizarea de schimburi de experiență, iar prin contactul zilnic al lucrătorilor săi cu unitățile producătoare, s-a urmărit generalizarea peste tot a tehnologiilor avansate de lucru, printre care, asigurarea — așa cum ne-a cerut în repetate rânduri secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — a unei densități optime — de peste 50 000 cuiburi la ha și chiar, în unele unități, de 80 000 — 100 000; aplicarea erbicidelor pe suprafața de 14 000 ha; administrarea unor cantități sporite de îngrășăminte orga-

nice și chimice; efectuarea la timp și în condiții de calitate a lucrărilor de întreținere etc.

Și în 1977, când suprafețele destinate culturii cartofului au crescut, pe total sector, la peste 56 000 de hectare, s-a acordat o deosebită atenție aplicării la un nivel calitativ superior a tehnologiilor de cultură. De exemplu, plantarea s-a făcut numai mecanizat, au fost aplicate erbicide pe 18 374 ha; s-au fertilizat cu îngrășăminte organice 8725 ha, iar cu îngrășăminte chimice 18 500 ha. S-a urmărit, de asemenea, să se asigure o densitate de cuiburi cât mai mare.

Pe lângă unitățile agricole socialiste, la constituirea fondului de stat la acest produs își aduc contribuția — așa cum am menționat — și gospodăriile populației. Un însemnat număr de producători individuali din comunele montane necooperativizate și de țărani cooperatori, de pe loturile în folosință personală și din curți, ca și din partea cuvenită drept retribuție pentru munca în acord global din cooperative, ne livrează, an de an, cantități tot mai mari de cartofi. Această și ca urmare a sprijinului și asistenței tehnice pe care întreprinderea noastră le acordă gospodăriilor populației cultivate de cartofi. Astfel, noi dăm, prin schimb, material de plantat din soiuri valoroase, și am asigurat acestor gospodării îngrășăminte chimice pentru fertilizarea a 2 100 de hectare.

Vreau să subliniez că o parte însemnată din cantitatea de cartofi pe care o preluăm sînt cartofi pentru sămînță (anul trecut am livrat unui număr de peste 20 de județe ale țării, printre care Constanța, Timiș, Arad și Buzău, peste 60 000 de tone material de plantat de calitate excepțională).

Despre modul cum se ocupă unitățile producătoare de cultura cartofului se cer spuse cîteva lucruri. Sub directă îndrumare a lucrătorilor noștri, a direcției generale agricole s-a urmărit cu perseverență specializarea unităților pe producții de cartofi cu destinații distincte, reclamate de necesități și amplasate în mai multe zone: zona închisă pentru cartofi de sămînță, zona de cultură pentru cartofi de consum, stabilită în imediata apropiere a bazei noastre de însilozare, și cîteva zone mai mici specializate în producerea de cartofi pentru industrializare, zone situate în apropierea fabricilor de spirt și amidon de la Rădăuți, Hînjești și Păltinoasa.

Firește că zonele de cultură nu sînt stabilite o dată pentru totdeauna, ele se pot schimba în funcție de apariția unor noi necesități. Pentru viitorul apropiat, de exemplu, se prevede mărirea de la 5 476 ha la 6 540 ha a suprafeței cultivate cu cartofi în cele 30 de cooperative agricole din zona închisă, pentru producerea, în principal, a cartofilor de sămînță. Totodată, corespunzător extinderii bazei de industrializare vom crea noi zone cu această destinație. Aici vor fi cultivați cartofi din soiurile „Ora” și „Eba”, rezistente la boli și, cel mai important, cu un conținut de amidon de minimum 18 la sută. Am citit în „Almanahul satelor” 1977 despre preocuparea cercetătorilor științifici de a crea soiuri de cartofi cu un conținut și mai ridicat de amidon decît cele două menționate mai sus. Se dă acolo și un nume: „Firmula”. S-a creat acest soi? În ce stadiu se află cercetările? Iată întrebări la care așteptăm răspunsuri, acum, cînd avem sarcina să trecem la organizarea unei producții masive de cartofi bogați în amidon. Legat de aceasta aș veni cu o propunere și anume să se urgiteze elaborarea condițiilor de calitate pentru cartofii destinați industriei. Actualul STAS prevede aceleași condiții de calitate atît pentru cartofii destinați industrializării, cît și pentru cei produși pentru consum în stare proaspătă.

Va trebui, de asemenea, să se soluționeze grabnic

problema dotării întreprinderii noastre cu ifroane, iar a rampelor de încărcare-descărcare și depozitelor cu mașini și alte utilaje pentru a înlocui munca manuală, puțin productivă. Aceasta cu atît mai mult cu cît cantitățile de cartofi ce vor fi preluate vor sporî substanțial în anii următori, consecință a creșterii cu peste 50 la sută a producțiilor medii la hectar, cît se prevede pentru cooperativele agricole, pînă în anul 1990.

Atît despre cartof — a cărui producere și valorificare constituie obiectivul prioritar al agriculturii județului Suceava. Cîteva cuvinte despre modul cum acționăm pentru asigurarea unui fond de legume cît mai bogat și divers. Deși condițiile de climă de pe la noi nu sînt prea favorabile cultivării anumitor soiuri de legume — totuși, destule legume au condiții bune și chiar tradiție. Am în vedere castraveții (castraveții conservați la Rădăuți sînt așteptați în toată țara), rădăcinoasele și vărzoasele. Am ajuns ca 50 la sută din suprafața rezervată legumelor în cooperativele agricole să fie ocupată de castraveți de vară și de toamnă, ultimii fiind larg industrializați sau semi-industrializați. În acest scop, la Rădăuți și în alte locuri am amenajat bazine în care, după „rețeta” rădăuțenilor, sînt scufundate butoaiele cu castraveți la murat, aceștia păstrîndu-și pînă tîrziu neîntrecutele lor calități culinare. Avem și alte proiecte. Pînă în prezent tomatele, castraveții și alte legume timpurii le-am adus din alte județe. Am trecut la construirea primelor 12 ha de sere care în curînd vor asigura o bună parte din necesarul de consum de tomate și castraveți proaspeți în lunile de iarnă-primăvară. Vom trece și la amenajarea de solarii care să satisfacă necesarul de verdețuri și prelungirea perioadei de consum cu două-trei săptămîni la unele specii de legume mai pretențioase. Într-un cuvînt, facem tot ce depinde de noi pentru a asigura populației cantități sporite de cartofi și legume.

Traian ASMARANDEI
directorul Întreprinderii de legume și fructe județul
Suceava

REȚETE

pentru mortare, văruieli, zugrăveli, tencuieli

Mortar de var pentru interior : pastă de var (stins) 1 kg, nisip fin 3 kg, apă 1 litru. Se amestecă varul cu apa, apoi se toarnă treptat nisipul cernut, amestecând până la obținerea unei paste omogene.

Mortar de var-ciment pentru interioare cu umiditate sporită (spălătorie, baie, bucatărie, subsol) : pastă de var 2 kg, ciment marca 300 1 kg, nisip fin 8 kg, apă 4 litri. Sau: pastă de var 1,3 kg, ciment marca CPT-250 1 kg, nisip fin 5 kg, apă 3,5 litri.

Mortar pentru exterior : pastă de var 1 kg, ciment marca 300 1 kg, nisip 6,5 kg, apă 3 litri. Sau: pastă de var 1 kg, ciment marca CPT-250 1 kg, nisip 7 kg, apă 3 litri. Se prepară mai întâi mortarul de var, după care se adaugă treptat cimentul, amestecând până la omogenizare.

Mortar de ciment pentru reparat pardosele de ciment sau scări : ciment marca 300 1 kg, nisip 2,5 kg, apă 2 litri; se întărește rapid. Sau: ciment marca 300 1 kg, nisip 5 kg, apă 2 litri; se întărește încet. Se amestecă cimentul cu nisipul, iar apa se adaugă numai înainte de folosire.

Mortar de ipsos-var pentru tencuieli decorative : pastă de var 0,5 kg, ipsos 1 kg, nisip 3 kg, apă 1 litru. Se prepară mortarul de var, apoi se adaugă ipsosul și se folosește imediat, fiindcă se întărește foarte repede.

Mortar pentru temperaturi scăzute (până la -20°C) : Ciment marca CPT-250 1 kg, pastă de var 1 kg, nisip 7 kg, amoniac soluție 6% 1 litru.

Soluție de var : pastă de var (stins) 3 kg, sare de bucătărie

100 g, pigment colorat în nuanța dorită 300 g, apă până la completarea a 10 litri. Se amestecă pasta de var cu 5 litri apă, se adaugă sarea dizolvată în apă caldă și pigmentul (frecat cu 24 ore înainte de pregătirea amestecului). Se toarnă restul de apă, se strecoară prin sită și se văruieste.

Var cu ulei : var nestins 1,5 kg, ulei de in fiert 100 g, pigment 300 g, apă până la 10 litri. Varul se stinge cu 5 litri apă. În timpul stingerii se adaugă uleiul de in, apoi în laptele de var se toarnă pigmentul și se completează cu apă până la 10 litri.

Var cu lapte (pentru văruieli pe lemn) : pastă de var 3 kg, lapte, de vacă smântînit 500 ml, pigment 300 g, apă până la 10 litri.

Soluție pentru zugrăvit cu humă : humă 1 kg, clei 60 g, pigment 120 g, apă 1,5 litri. Se înmoaie separat cu apă humă, cleiul și pigmentul. Peste humă bine înmuiată se adaugă pigmentul, se amestecă și apoi se adaugă cleiul. Se omogenizează, se adaugă restul de apă și se strecoară prin sită. Dacă se stropește cu pompa se strecoară și printr-un ciorap de nailon.

Soluție pentru calcio-vechio : ipsos 10 kg, humă 7 kg, clei 1,2 kg, ulei de in dublu fiert 500 g, apă 10 litri. Se înmoaie humă, apoi se adaugă ipsosul. În timp ce se amestecă se toarnă treptat și uleiul de in. Când pasta are consistența smântînii poate fi aplicată pe pereți cu bidineaua.

Pentru impermeabilizarea pereților : ulei de in fiert 1 kg, colofoniu (saciz) 1 kg, oxid de plumb 100 g. Într-un vas încălzit pe baia de apă se topește colofoniul în

care se adaugă uleiul de in și, treptat, oxidul de plumb, amestecând până la omogenizare. Pereții se vopsesc cu amestecul fierbinte.

Pentru pereții pivnițelor : praf de cărămidă 850 g, litargă 150 g, ulei de in 1 kg. Se amestecă praful de cărămidă cu ulei de in și în pasta obținută se adaugă treptat litargă, amestecând până la omogenizare. Întărirea durează 3—4 zile.

Contra ruginii : colofoniu 30 g, spirt tehnic 70 ml, tetraclorură de carbon 5 ml, litargă 5 g. Se prepară în curte, departe de orice flacără (nu se fumează!). Se dizolvă colofoniul în spirt, se adaugă tetraclorura de carbon și se amestecă cu litargă până la omogenizare. Se aplică pe obiecte metalice.

Lac de bronz (auriu) : lac de ulei 500 g, pulbere de bronz 100 g, terebentină 50 ml (atenție, este inflamabil!). În lacul de ulei se toarnă bronzul treptat și amestecând, apoi se adaugă terebentina. Vopseaua imită aurul.

Lac de aluminiu (argintiu) : lac de ulei 500 g, pulbere de aluminiu 100 g, terebentină sau parchetin 50 ml. Se prepară ca și lacul auriu.

Vopseaua fosforescentă : oxid de calciu 20 g, pulbere de sulf 6 g, amidon 2 g, sulfat de potasiu 0,5 g, sulfat de sodiu 0,5 g, soluție de azotat de bismut 0,5% 2 ml, ulei de in fiert 100 g. Se amestecă bine toate substanțele de mai sus până la omogenizare, apoi se încălzește timp de o oră într-un vas de porțelan (creuzet). Soluția de bismut de obține dizolvînd 0,5 g azotat de bismut în 100 ml spirt tehnic în care s-au adăugat 5 picături de acid clorhidric.

Săpunul, articol de toaletă indispensabil astăzi pentru întreținerea igienică a corpului, este un produs obținut prin combinarea acizilor grași — oleic, palmitic și stearic, proveniți din grăsimi vegetale sau animale — cu hidroxidul de sodiu (la săpunul tare) sau de potasiu (la săpunul moale), din care rezultă și un subprodus: glicerina.

Obținerea săpunului, sub forma sa cea mai rudimentară — prin acțiunea leșilor de cenușă de plante asupra materiilor grase — a fost cunoscută de străvechii egipteni, iar navigatorii fenicieni au transmis galilor procedeul egiptean.

Anticii greci și romani, pentru a se spăla, au folosit mai întâi apa simplă și se fricționau cu frunze, iar rufele le curățau cu săpunăriță — *Saponaria officinalis* — o plantă vivace ale cărei tulpini și mai ales rădăcini conțin glucozidul *saponina*, care, în contact cu apa formează o spumă albă abundentă. Și astăzi rizomul său, cunoscut sub numele de *ciuin*, servește la scos petele de pe vestimente.

Mai târziu, începând din sec. I e.n., romanii au împrumutat și ei săpunul preparat de gali din cenușă amestecată cu seu și abia spre finele primului mileniu, în timpul lui Carol cel Mare (742—814), iau ființă, la Marsilia, primele fabrici de săpun, preparat din cenușă vegetală și ulei de măsline. Fiindcă avea un miros neplăcut, i se adăuga parfum de lămâie sau esență de trandafiri. Acest oraș din sudul Franței se bucură și astăzi de un frumos renume grație industriei săpunului.

Modul vechi de preparare se spune că ar fi fost descoperit întâmplător de soția unui pescar din orașul italian Savona, în timp ce încălzea leșie de sodă într-un vas ce conținea ulei de măsline.

Firește că pe atunci săpunul era un articol rar întâlnit așa că, aproape în tot Evul mediu, spălătul rufelor se făcea mai mult cu cenușă iar, pentru toaletă, era folosită un fel de pastă preparată din cenușă din vatră și din resturile culinare.

În sec. XV, mai întâi în Savona apoi, în sec. XVI, în Genova și Marsilia, apar pe piață săpunuri parfumate, recunoscute pentru calitatea lor, ca și cele din Grasse, oraș tot în sudul Franței, renumit și în prezent pentru esențele de parfum, unde un italian instalase o fabrică de săpun.

Săpunul nu inspiră întotdeauna încredere și de aceea regina Catherine de Medici (1519—1589) a fost acuzată că a vrut să-și otrăvească adversarii dăruindu-le săpun amestecat cu ingrediente toxice; de aici și superstiția că nu este bine să se dea săpun în dar.

Treptat, folosirea săpunului s-a generalizat, iar fabricarea lui a trecut de la practica empirică la cea științifică în urma cercetărilor întreprinse asupra materiilor grase de chimistul Eugène Chevreul, creatorul luminărilor de stearină, cercetări ce au permis să se înțeleagă mecanismul intim al formării săpunului.

În fine, datorită altui chimist, Nicolas Leblanc, care, în 1790, reușise să prepare soda pe cale artificială, s-a trecut la producerea

PUȚINĂ ISTORIE

DESPRE... SĂPUN

săpunului pe scară industrială, acesta fiind supus în același timp și unor diversificări de compoziție, în legătură cu scopul utilizării lui.

Există astfel: *săpun medicinal*, folosit ca excipient la prepararea pilulelor administrate intern în scop laxativ, sau sub formă de supozitoare, mai ales la copii; *săpun antiseptic*, pentru spălarea mâinilor, înainte de practica unei operații sau a aplicării unui pansament; *săpun negru* sau *verde*, pentru debarasarea pielei de urmele lăsate de diverse afecțiuni cutanate etc.

În București, încă din 1609 este menționată „mahalaua Săpunarilor”, pentru ca în 1831, în „Regulament pentru starea sănătății”, să se prevadă că „trebuința fiind a lipsi și săpunăriile din lăuntru orașului, să se îndatoreze săpunarii ca de acum înainte să-și lucreze meseria din josul mănăstirii Radului-Vodă, pe apa Dimboviței, mai la vale de pescării”.

De asemenea, într-un „Proiect de legiure asupra salubrității orașelor”, întocmit în 1860, se indicau chiar și unele norme igienico-sanitare pentru săpunării, argășitorii etc.

Totuși producția internă nu era suficientă și grăitoare în acest sens este publicația din „Vestitorul românesc” din 30 ianuarie 1857, în care se anunță că la prăvălia lui „Martino-vici și Asan din ulița Lipscanilor” din București, au sosit, afară de o mulțime de articole și „acadele pentru tuse, tinctură pentru durere de dinți, pastă pentru curățat dinții, *săpun vegetal pentru pete de obraz, săpun balsamic de măsline*, pomadă vegetală pentru creșterea părului și altele”.

Prima fabrică bucureșteană de săpun — *Stella* — a fost înființată în 1884, pe șoseaua Colentina unde, cu titlul *Întreprinderea de săpun Stela*, funcționează și astăzi, bine înțeles, în alte condiții față de cele de altădată. În 1974, Întreprinderea a sărbătorit împlinirea a 90 de ani de existență, eveniment ce a dat ocazie unei priviri comparative. Până la naționalizare, fabrica producea doar săpun de rufe, luminări, cremă de ghețe și cerne-luri, pentru ca în prezent să se realizeze peste 70 de sortimente — de la acizi grași, glicerină, stearină etc. — până la săpunuri care, prin calitatea lor, concură cu cele mai renumite mărci din lume.

Iată și două cifre edificatoare: în 1950, valoarea producției era de 50 milioane lei, iar, în 1975, a atins un miliard.

Privind retrospectiv, de unde odinioară săpunul era privit ca un articol de lux, astăzi el este o necesitate și gradul de civilizație al unui popor se poate aprecia și după cantitatea de săpun consumată.

Prof. Const. SIMIONESCU

COBADIN — NUME CU REZONANȚĂ ÎN AGRICULTURA ROMÂNEASCĂ MODERNĂ

Drapelul de frunzășă pe țară la cultura grîului și porumbului, la producția de lapte de vacă; premiul II pe țară la producția de lînă; Ordinul Muncii clasa I pentru producții mari de cereale; numeroase alte distincții — iată o frumoasă carte de vizită cu care se prezintă cooperativa agricolă de producție din Cobadin.

Situată în partea de sud-est a județului Constanța, comuna Cobadin s-a făcut remarcată în ultimii ani prin rezultatele deosebite înregistrate în producția agricolă, rezultate ce poartă „marca”: C.A.P. „8 Mai”. Aici, preponderente în cultura vegetală sînt grîul, porumbul și floarea soarelui, culturi care se întind pe o suprafață de peste 2 500 ha.

Ridicarea continuă a producției cerealiere a devenit, după cum era și firesc, problema nr. 1 în preocupările conducerii unității, a specialiștilor. Caracteristic în acest sens este faptul că de aproape 15 ani, în cooperativa agricolă din Cobadin sînt organizate loturi experimentale în cadrul cărora s-au testat diferite soiuri de grîu, porumb, floarea soarelui. Ca urmare, în cultură au fost introduse de regulă soiurile de mare productivitate și care se pretează cel mai bine la condițiile de climă și sol din zona respectivă. Cu ce s-a soldat efortul, stăruința, căutările specialiștilor și cooperativelor din Cobadin?

La cultura grîului de pildă, în anul 1977, soiul Iulia ocupă 30 la sută din suprafața destinată acestei culturi; el a dat o producție de peste 5 700 kg la ha. Rezultate deosebit de bune au dat soiurile Rusalka, Bezostaia și Dacia. Remintim că în 1976, producția medie de grîu la hectar a fost de 4 450 kg. pe întreaga suprafață. Cît privește cultura porumbului, aici predomină hibrizii simpli din grupa 400 care, în 1976, au dat producții de 7 000 kg. boabe la hectar, în condiții de neirigare. Utilizînd la cultura floării soarelui hibridul simplu 53, producția realizată în acelaș an a fost de peste 3 000 kg. la hectar.

La obținerea acestor rezultate, un factor primordial l-a

constituit **retribuirea muncii în acord global**, formă stimulativă pentru cooperatori și care a condus la asigurarea unei calități superioare a lucrărilor de întreținere a culturilor și recoltarea la timp, fără pierderi a producției. La aceasta se adaugă contribuția substanțială a secției de mecanizare, care atât în sectorul vegetal cât și în cel zootehnic, execută o gamă largă de lucrări, ceea ce asigură realizarea și depășirea producțiilor planificate, o productivitate a muncii tot mai ridicată. Menționez faptul că mai bine de 40 la sută din veniturile cooperativei se realizează din sectorul zootehnic, puternic dezvoltat în decursul anilor. În special creșterea vacilor de lapte înregistrează rezultate deosebite. Așa bunăoară, de la efectivul de peste 1 200 vaci, unitatea va încheia anul 1977 cu o producție medie de 4 000 litri lapte pe vacă.

Care este temeiul acestei încrederi? În lunile mai, iunie, iulie, august, s-au obținut producții de peste 16 litri lapte pe vacă furajată. Pentru aceasta, s-a asigurat o puternică bază furajeră, ponderea deținând-o lucerna irigată (250 ha.), cultură care an de an dă mai mult de 10 tone masă verde la hectar la fiecare din cele 6 coase.

Despre baza furajeră, factor de primă importanță în sporirea producției de lapte, iată și alte date: încă din luna mai a anului 1977 s-au însoțit la Cobadin peste 10 000 tone furaje. Cantitatea cu care unitatea va intra în iarnă este de 1 000 tone fân și 15 000 tone siloz, în afară de concentrate și grosiere.

Trebuie menționat și faptul că, în ultimii ani, la Cobadin s-a trecut la o riguroasă selecție a animalelor, fiind reținute numai exemplarele cu capacitate de producție ridicată. Este vorba, printre altele, de încrucișări între rasele Roșie dobrogeană și Holștein Frize.

Tot despre sectorul zootehnic, mai menționez spusele tovarășului Nicolae Gîrton, președintele cooperativei: pentru modernizarea sectorului, s-au investit în ultimii 2 ani nu mai puțin de 20 de milioane lei, investiții care s-au materializat în con-

struirea unui complex cu o capacitate de 1 200 vaci de lapte, în mecanizarea completă a lucrărilor de muls, furajat, evacuare dejecții, răcirea automată a laptelui etc.

Mai sînt și alte rezultate meritorii. De la cele 3 000 de oi, cooperativa din Cobadin obține în medie, anual peste 7 kilograme de lînă, urmînd ca, prin încheierea acțiunii de merinozare să se ajungă la 9—10 kg. Toate acestea se realizează prin munca neobosită a unor oameni harnici, hotărîți să fie mereu în pas cu cerințele actuale, cu sarcinile trasate agriculturii de Congresul țărănimii. Printre ei Victor Dincă, Kemal Seimola, Mircea Neacșu, Elena Siteavu, Irina Orza, Maria Belea, Ion Crivineanu, Iosif Mioc, Sofica Oprea, Maria Adam, Suzana Bîrsan, Lili Albescu, apoi mecanizatorii

Constantin Bafane, Nicolae Dumitru, Dumitru Frătea, Tudor Minea.

Prin munca spornică a oamenilor săi, cooperativa din Cobadin s-a angajat să livreze în 1977 suplimentar, fondului de stat, printre altele: 2 000 tone cereale; 10 000 hectolitri lapte de vacă; 300 hectolitri lapte de oaie; 40 tone carne bovine.

Oamenii Cobadinului privesc încrezători viitorul: se prevede: irigarea întregii suprafețe arabile, de 3 475 ha; realizarea în sectorul vegetal a unei producții de 6 000 kg grâu, 12 000 kg. porumb boabe, 4 000 kg floarea soarelui, peste 50 tone roșii la hectar. În ceea ce privește sectorul zootehnic, previziunile se îndreaptă spre realizarea a 5 000 litri lapte pe vacă și a 10 kg lînă pe oaie.

B. NACIU

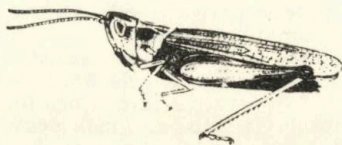

PRIMEJDIILE MICILOR VIETĂȚI VĂTĂMĂTOARE

MUSCA, în numai 5 luni — dacă măcar din fiecare duzină de ouă lăsate de ea iese la iveală și se dezvoltă o singură urmașă adultă — este capabilă să umple locul cu o cifră într-adevăr astronomică de muște alcătuind posteritatea nefastă: cifra nici nu e comod s-o scriem obișnuit, căci nu ne-ar ajunge spațiul tipografic; de aceea o scriem astfel: $7,6 \times 10^9$. Matematicienii amatori n-au decît să calculeze pe caiete, dar se vor speria!

FLUTURELE DE CÎMP cîntărește în greutate nu mai mult de 0,025 grame. Totuși, către sfîrșitul verii, posteritatea sa — adică omizile luate laolaltă (băgați de seamă, numai cele produse de un singur fluturaș!) cîntăresc 225 kilograme.

LĂCUSTA adultă cîntărește 2—3 grame. Pare un fleac. Dar un nor de lăcuste (ale cărui pagube pentru recolte sînt

binecunoscută din vechime) poate cîntări peste 10 000 tone.

REZISTENȚA OMIZILOR e îngrijorătoare pentru cine știe de ce sînt în stare omizile în

livadă! S-a făcut recent o experiență: 20 de omizi ai fluturului de porumb, adormite în obișnuita lor hibernare, au fost ținute șase ore și jumătate la o temperatură de minus 269 grade. După experiență, ele se făcuseră tari și sunau ca metalul dacă erau lovite. Fiind apoi dezghețate treptat, 13 din ele s-au trezit din hibernare, au început să se miște și să mănînce.

Și acum, despre o vietate utilă.

FURNICA așa-zisă secerătoare poate fi de ajutor în descoperirea izvoarelor pentru fîntini. Ea se hrănește cu semințe uscate, adică bine coapte, pe care le culege pe cîmp. Dar fiind insectă prevăzătoare, își face depozite de iarnă, săpînd galerii de depozitare sub pămînt; aceste depozite și le amplasează totdeauna, fără excepție, deasupra apelor freatice. Urmărind furnicile, se pot descoperi apele.

CUGETARI

Trădătorii sînt odioși chiar și celor care îi cumpără. Dacă n-ai nimic de spus, taci; dacă ai ce să spui, vorbește, dar nu minți.

Oricît de înalt e copacul, frunzele lui cad tot pe pămînt.

Unii se închid în ei, își mănîncă singuri inima, dar hrana asta e foarte proastă.

Întîmplarea a creat situația, geniul s-a folosit de ea. Locul vulturului e în tărîe, al scoarfei în murdărie. Cu cît haina e mai curată cu atît pata e mai murdară. Nici o pernă nu-i mai moale decît un spate trudit. A plecat să fure lînă și a venit tuns.

E mai bine să meriți cîstea fără s-o capeți decît să te bucuri de ea fără s-o meriți.

Apa și focul sînt slugi bune, dar răi stăpîni.

Nu poți niciodată să uiți ceea ce n-ai știut.

E bine să întrebi întotdeauna și să răspunzi numai cînd știi.

Nu-i mare lucru să fii darnic cu ceea ce nu ai.

Nu rupe în pripă firul unei prietenii; dacă-l legi din nou va avea un nod.

Cine se lasă uitat, ușor îl uită toți.

Morții deschid ochii celor vii.

Învățătura nu se cumpără cu banii, se cîștigă cu anii.

Un căpitan fără matrozi e ca și cum n-ar fi, dar matrozii, chiar și fără căpitan, tot formează un echipaj.

ÎNCEPUTUL A FOST GREU

ȘCOALA DE LA RĂȘINARI

Dumnealui, Petru Gligorie, dascăl-director în Rășinari (Sibiu), face o însemnare a tuturor învățăturilor ce se vor da „în școala naționalicească”, adică în limba română, în trimestrul I, care începe la 1 septembrie 1837: **Clasa I-a**, urmată de pruncele și pruncii cei mai cruzi: cunoașterea slovelor mari și mici; cîntări religioase; aritmetica — măcar cunoașterea cifrelor pînă la 5. **Clasa a II-a**: citirea din bucoavne cu litere românești și latinești; aritmetica

— numerație pînă la milioane; scrierea de slove mici și mari. **Clasa a III-a**: citirea; scrierea de cuvînt cu semne românești și latinești; aritmetica — adîția și substracția (adunarea și scăderea). Regulamentul școlii prevede: „Pruncii să aducă atest de la felcer că s-au altoit (vaccinat) cu vîrsat de vacă ce s-au prins”. Și un sfat pentru dascăli: „Să poarte grija de școală; să învețe pruncii a nu strica ferestrele, nici păreții”.

Era mare apostolat, la vremea aceea, să înveți pruncii a scrie și a citi în limba maternă, într-un sat cu stăpînire, vremelnică, străină.

ȘCOALA ADULȚILOR

Prima școală de adulți, destinată în primul rând meseriașilor neștitori de carte, a fost înființată în București, în anul 1867. „Societatea pentru învățătura poporului român” a fost inițiativa acestui lăudabil început și reușita s-a dovedit deplină. Cursurile școlii se țineau duminică și în zilele de sărbători legale, în localul Academiei, adică în Palatul Universității. Nu se percepea nici o taxă de înscriere sau frecvență. În apelul publicat de ziarele

timpului, președintele comitetului organizator, Scarlat Rosetti, chema la cursuri: „pre toți cei ce nu știu citi sau scrie, mai cu osebire pre meseriași, stăpîni ori ucenici, tineri și bătrîni; să vie a folosi școala care stă deschisă gratis”.

Au predat cursuri la această școală: V. A. Urechia, C. Esarcu, I. Circa, G. Eustațiu, I. C. Masim, Șt. Roșianu, Șt. Mihăilescu. Se învăța, la vremea aceea și: „soco-teala banilor celor noi și sistemul metric cel nou”.

CU VOIA STĂPINILOR

Un grup de intelectuali din București, în frunte cu Constantin Duca, dădea publicității următorul anunț: „Duminică 16 octombrie 1868, se deschide școala de femei adulte, cu lecții gratuite de: citit, scris, calcul, religie și lucru cu acu. Invităm pe toate femeile de comercianți, pe femeile servitoare, junele fete sau soții și mame, a veni spre a deprinde cele atât de trebuincioase”. Apelul se termina cu rugămintea adresată stăpînilor: „ca să îngăduie servitoarelor să umble la numita învățătură”.

Școala era patronată de „Societatea pentru învățătura poporului român” — aceeași care înființase, cu un an mai înainte, prima școală de adulți din București.

Printre medaliiile aflate în colecțiile Cabinetului numismatic al Academiei Republicii se află și aceea bătută în anul 1868, cu scopul de a fi acordată: „pentru merit la concursul general al anului”. Distribuția medaliei se făcea de Ministerul Instrucțiunii, pe cale de concurs, elevilor merituosi ai liceelor și gimnaziilor din întreaga țară. Primul concurs s-a ținut la București, în vara anului 1868, fiind declarați câștigători elevii: Constantin Șerbescu, Constantin Șonțu și David Manuel.

Medalia are pe revers soarele răs-pîndind lumina și diverse embleme

MEDALIA „PENTRU MERIT”

ale științelor și ale artelor (o carte, un manuscris sul, un compas, o liră, o harpă, o pană de scris, o călimară),

iar pe avers inscripția: PENTRU MERIT LA CONCURSUL GENERAL AL ANULUI.

827 DE ELEVI

Cum arăta pe dinăuntru o școală primară din București, în secolul trecut? Aflăm dintr-un act de arhivă, din august 1873, prin care primăria Capitalei se îndatorează să dea: „tot mobilierul trebuincios bunei urmări a învățămîntului în noua școală înființată la biserica Slobozia (de pe strada Leon Vodă), adică: 6 bănci de brad, cu scau-

nele lor; una tablă cu scaunul ei de brad, vopsit negru; una catedră cu scaunul ei; două scaune de brad și una puțină de stejar încăpătoare de uă saca apă”.

În acel an erau în București cam 25 000 de copii de vîrstă școlii primare, dar nu se aflau înscrisi, la toate școlile, decît 827 (iar în întreaga țară 7929).

...usturoiul conține 64,6 la sută apă, 6,8 la sută albumine, 26 la sută zahăr și 0,1 la sută grăsimi. Cantitatea de 100 gr. usturoi conține 133 calorii.

...Sahara se întinde pe 8 milioane km. p., respectiv pe circa 25 la sută din suprafața continentului african. Expansiunea deșertului continuă spre sud și nord.

...omul a folosit cămila, ca mijloc de transport, înaintea calului. În sudul Turkmeniei, la Altîn-Depe (U.R.S.S.), arheologii au descoperit o așezare din epoca bronzului (3000 de ani î.e.n.). Între altele au fost scoase la lumină resturi de cămile, yaci și capre. Rămășițe de cal au fost găsite în straturi aparținînd unei culturi mult mai tîrzii.

...în registrele din 1544 ale Parlamentului francez sînt trecuți și „consilierii ai limbii porcilor”. Ei aveau misiunea de a examina limba porcilor ca să constate dacă sînt sau nu leproși.

Microinterviuri cu patru specialiști SE DEZVOLTĂ ȘI SE MODERNIZEAZĂ VITICULTURA IEȘEANĂ

— Ce a însemnat 1976, primul an al actualului cincinal, pentru sectorul viticol al județului Iași ?

Răspunde directorul coordonator al întreprinderii viei și vinului, ing. Ștefan Petcovici :

Apreciam că, de pe acum, viticultura județului nostru, înscrisă pe coordonatele dezvoltării moderne și intensive, a dobândit rezultate care ne îndreptătesc să credem că sintem pe drumul cel bun. O demonstrează, în primul rînd producțiile. În 1976, deși, așa cum se știe, condițiile climatice nu au fost dintre cele mai favorabile, unitățile agricole ieșene au obținut cea mai mare producție de struguri din ultimul deceniu. Așa am contribuit nu numai la satisfacerea cerințelor, mereu crescînde, ale populației noastre și ale pieței externe cu produse viti-vinicole, ci și la creșterea veniturilor realizate de cooperativele agricole, a cîștigurilor obținute de membrii acestora. Astfel, 53 de cooperative, vîind parcă să confirme marele adevăr că în agricultură nu condițiile climatice, ci omul constituie factorul hotărîtor, au realizat producții medii record. Producția de struguri la hectar în cooperativa agricolă Dobrovăț, de exemplu, a fost în medie de 17 333 kilograme, în cooperativa Bohotin de 12 607 kg, în cea din Cozmești Moșna de 12 030 kg, din Gorban de 11 722 kg, din Moșna de 11 526 kg, din Românești de 10 700 kg. Cooperativele agricole din raza centrului teritorial Tomești și a unităților viei și vinului Răducăneni, Probota, Costuleni și Sipote au obținut, toate, în jur de 10 tone struguri la hectar, ceea ce a făcut posibil ca planul de preluări de struguri la fondul statului să fie depășit cu 2 536 de tone. Semnificația acestor realizări poate fi mai bine înțeleasă dacă vom aminti că, deși mai puțin de 4 la sută din suprafața arabilă a județului nostru este ocupată de vii, totuși podgoriile aduc anual cooperativele agricole 15 la sută din întreaga valoare a producției lor globale.

Pornind cu dreptul, cum se zice, în noul cincinal avem convingerea că acțiunea hotărîită de modernizare a viticulturii ieșene se va finaliza cu creșteri simțitoare de producții de-a lungul întregii perioade 1976—1980 și în continuare. Producția totală de struguri va fi, în ultimul an al actualului cincinal, cu circa 6 000 de tone mai mare decît în anul record 1976.

— Ce ne puteți spune despre programul privind dezvoltarea și modernizarea viticulturii ieșene în cincinalul 1976—1980 ?

Răspunde ing. Eugen Nicoară, director cu viticultura la I.V.V.

— Programul dezvoltării și modernizării viticulturii în județul nostru, întocmit pe baza studiilor și a analizelor în teren, a scos în evidență rezerve importante menite să concure la modernizarea viticulturii, la o substanțială creștere a productivității muncii. Prin acest program, s-a stabilit modernizarea a cîtorva sute de ha vie. Acțiunile de modernizare vor determina pe aceste suprafețe creșterea producției medii de struguri cu circa 40 la sută, iar a productivității muncii cu aproape 50 la sută. De altfel, fapt demn de reținut, pe întregul județ, numai prin mărirea și exploatarea mai rațională a parcului de tractoare, prin sporirea cu 8 la sută a gradului de mecanizare în fermele viticole, în 1976 o tonă de struguri a fost obținută în 330 de ore de muncă, față de 470 de ore în 1975.

Lucrările de modernizare sînt de-acum executate în cea mai mare parte, urmînd ca peste puțin timp să fie încheiate în totalitate. Avem condiții ca la unele lucrări — tăieri de transformare, ridicat sîrma portantă, dublarea sîrmelor, refăcut terase, ca și la înzestrarea cu tractoare viticole și altele — prevederile programului să fie chiar depășite. Continuăm acțiunea de concentrare a noilor plantații de vii pe suprafețe mari, în masive organizate rațional și în unități economice specializate, pe terenuri în pantă, pretabile mecanizării lucrărilor. Noile plantații viticole au fost amplasate în incinta podgoriilor, la cooperativele agricole cu profil viticol.

În primăvara lui 1977, s-au plantat astfel cu vie cite 100 de hectare la cooperativele Cotnari și Cozmești-Moșna, iar acum în toamnă, încă 140 de hectare la cooperativele agricole Moșna și Balș. În acțiunea de concentrare a producției, aș mai aminti întocmirea documentației privind constituirea asociației economice intercooperatiste viticole Cosmești-Moșna, care va avea ca principal obiectiv înființarea de noi plantații de vii pe suprafața de 450 hectare.

Pentru noile plantații, pentru completarea golurilor în vii am înscris în programul de modernizare, asigurarea a 440 000 fire vițe altoite. În 1977, s-au altoit 150 000 fire butași portaltoi, care s-au plantat în școala de viță pe 10 ha. Pe aceeași suprafață, în 1978, prin

creșterea randamentului de vițe altoite la unitatea de suprafață, se vor obține alte 640 000 fire.

Dintre preocupările noastre în direcția dezvoltării și modernizării viticulturii, aș mai aminti dotarea la nivel corespunzător cu tractoare viticole și setul aferent de mașini, a celor 60 ferme viticole conduse de ingineri de specialitate.

— **Viticultura ieșeană cunoaște importante realizări. Dar vinificația?**

Răspunde Gheorghe Iftode, directorul comercial al I.V.V.

— Vinificația ține pasul viticulturii. Aș putea spune că la realizările din viticultură, prezentate mai înainte, un rol important l-au avut organizarea și modernizarea preluării și transportului strugurilor, a activității unităților de vinificație. Menționez că întreprinderea noastră a fost dotată în 1976 cu noi pompe și mașini de mare capacitate cu care s-a acționat mult mai ușor și cu randament sensibil sporit. În 1976, am realizat la un nivel calitativ superior sortimentele de vinuri prevăzute în contractele interne și externe. Au fost obținute și condiționate însemnate cantități de vinuri superioare, putându-se astfel livra și altor întreprinderi ale viei și vinului din țară circa 60 vagoane de vinuri soiuri pure Cotnar și 138 vagoane selecționate de Cotnar. Aceasta și datorită modului organizat, responsabil în care s-a muncit. Campania de vinificație a fost temeinic pregătită, fiind stabilit procesul tehnologic pe fiecare unitate de vinificație în parte. Mobilizându-se întreaga capacitate tehnică, s-a reușit să se depășească planul de vinificație atît pe întreprindere, cît și la majoritatea unităților. Rezultate bune s-au obținut și în primul trimestru al anului 1977. În acest trimestru, planurile de producție au fost devansate la marea majoritate a sortimentelor — la alcool rafinat cu 5,7 la sută, la rachiuri naturale cu 18,5 la sută, la alcool sanitar cu 32,3 la sută, la vin în redistribuire cu 7,5 la sută etc.

Pentru a se remedia neajunsul produs de cantitatea mică de zahăr acumulată de struguri s-a organizat o amplă activitate de cercetare științifică în toate fermele viticole, în toate centrele de vinificație ale întreprinderii noastre. Rezultatele acestei investigații științifice sînt dintre cele mai bune. Pe baza cercetărilor întreprinse, în cooperare cu alți specialiști — D. Cotea, A. Cotrău, L. Jianu, Victoria Cotea și M. Sîmpetru — asupra concentrației și variației în zahăr la musturi din podgoria Cotnari, am desprins concluzii practice foarte utile. Soluțiile constau în producerea vinurilor cu conținut optim în zahăr prin cupaj între vin sec și must suprasulfat sau vin cu tărie alcoolică și cu conținut ridicat în zahăr. Tehnologia prezintă o serie de avantaje, printre care : imprimarea unor însușiri superioare de prospețime, fructozitate și aromă ; realizarea tipurilor de vin la nivelul parametrilor proiectați, în condiții de mai mare siguranță, prin utilizarea elementelor de cupaj condiționate în mod corespunzător ; formarea în vin a unei cantități mai

redușe de SO₂ combinat și de produși cu capacitate de combinare a SO₂.

În 1977, am acționat și vom acționa mai departe în direcția ridicării calității produselor și realizarea cantitativă a producției industriale prin : folosirea intensivă a capacităților de producție ; aplicarea celor mai corecte scheme tehnologice, în funcție de necesitățile de plan ; punerea în funcțiune a întregii aparatură din dotarea laboratorului central al întreprinderii ; creșterea cantităților de vin la învechit pentru export ; introducerea controlului fermentației malolactice la vinuri prin cromatografie.

— **La activitatea bună de producție, sperăm că se adaugă rezultate economice pe măsură...**

Răspunde Ioan Stratulat, contabil șef al I.V.V.

— Nici nu se poate altfel. Producțiile medii ridicate atrag, firește, și rezultate economice superioare. Iată cîteva asemenea rezultate din 1976 și din trimestrul I 1977.

Indicatorii economico-financiarî pe anul 1976 au fost depășiiți după cum urmează : producția-marfă vîndută și încasată, cu 17,2 la sută, iar beneficiile cu peste 9 la sută. Cu 2 la sută sub plan s-au situat cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă. În primul trimestru al anului 1977, realizările în această direcție sînt, de asemenea, bune. Valoarea producției-marfă vîndută și încasată în această perioadă a fost depășită cu 12 procente ; beneficiile planificate au fost realizate integral ; cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă au fost cu 1 procent sub plan.

Pe ce căi au fost obținute aceste realizări ? Prin muncă, competență, disciplină, spirit de economie. S-a respectat strict ritmicitatea producției la toate sortimentele destinate fondului pieței și la export. În modul acesta, am reușit să satisfacem integral comenzile și repartițiile la toate produsele. N-am avut cazuri de refuzuri de plată din partea beneficiarilor, ceea ce atestă calitatea bună a produselor. Aș dori să evidențiez aici și strînsa colaborare realizată cu organizațiile comerciale care, printr-o studiere atentă a cererii de consum, a desfacerii vinurilor ne-au avertizat din timp cît și în ce sortimente să producem, potrivit posibilităților de consum. S-a asigurat, de asemenea, valorificarea superioară a materiei prime, prin fabricarea și desfacerea de produse calitativ mai bune decît cele planificate în cadrul aceleiași grupe.

Activitatea pentru obținerea de rezultate economico-financiare superioare în 1977 se află în plină desfășurare. Muncitorii, inginerii și tehnicienii întreprinderii noastre s-au angajat în această direcție să realizeze : 5 milioane lei producție-marfă vîndută și încasată, peste plan, 800 000 lei economii la cheltuielile de producție, două vagoane de vin, peste plan, la export, 3 tone combustibil convențional și 4 500 kwh, economii, depășirea planului de beneficii cu 500 000 lei. Realizările din primul trimestru demonstrează că ne vom ține cuvîntul.

grupaj de
Dumitru TUDOR

STRĂMOȘII AGRICULTURII

MITURI ȘI LEGENDE DESPRE O MILENARĂ İNDELETNICIRE

Pentru că în evoluția civilizației omenești, revoluția agrară a fost una dintre cele mai mari și mai vitale cotituri din istoria omenirii, ea s-a și imprimat ca atare în memoria colectivă. Dacă cercetăm istoria religiilor de pe toate continentele locuite, băgăm de seamă un lucru de la prima vedere ciudat: aproape în panteonul fiecărui popor, în colecția sa de divi-

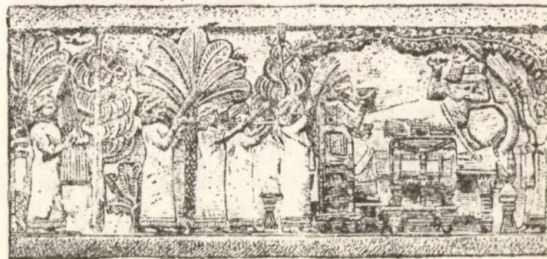
Zeița pământului (Gaia, în variantă romană: Tellus) ca mamică rodnică ocrotind hrana omenirii

nități mitologice, zeii, semizeii și eroii divini patronind agricultura erau printre cei mai numeroși. Fenomenul are două aspecte. Mai întâi, întrucât omului rătăcitor, care începuse a se hrăni culegând rădăcini și fructe sălbatice, apoi vinând și pescuind, și chiar mai târziu, când a descoperit creșterea vitelor (civilizația păstorească), se afla în necontenita libertate și oarecum nepăsare, a migrației, i-a venit greu deodată să se statornicească în satul care a fost inventat odată cu agricultura și să se supună unui riguros calendar anual, după anotimpuri, fără care nu poate exista agricultură. Până să-și dea seama, în masă, de avantajele asigurării raționale a traiului, el mai ducea dorul codrilor și câmpiilor înflorite, și astfel, semenii mai înțelepți care au înțeles rostul muncii ordonate pe ogoare, în livezi, în vii, eu fost nevoiți să facă o susținută propagandă a revoluției agrare, căci omul obișnuit se temea de nouitate: un mit din Mesopotamia spune că zeii mâncau într-una fără să se sature, și s-au putut sătura numai când li s-a adus pîine. Această propagandă a venit în al doilea rînd: inventatorii și propagatorii agriculturii au fost socotiți zei, mult după moartea lor, când plugarul statornicit a priceput în cele din urmă că viața îi este mai si-

gură în sat și deci într-o societate organizată, cu ajutor reciproc, între ogor și hambar, decît cu arcul pe umăr sau cu ochii pîndind poamele scăpate de foamea animalelor pădurii.

Firește, nu vom face un catalog al zeilor agrari, numărul lor fiind foarte mare: important e să alegem niște nuanțe din acest capitol al istoriei religiilor, care diferă de la o zonă geografică la alta.

Una dintre cele mai originale pagini mitologice reflectînd istoria evoluției oamenilor de la un tip de civilizație la altul o găsim în modificarea raportului de importanță între zeii Sin și Shamash, din Mesopotamia. Din vechiul Sumer pînă mai tîrziu în Akkad, Babilon și Asiria, Sin fusese venerat cu supranumele atributiv de Zeu-Lună, fiind și de prim rang în epoca în care dominant fusese păstoritul iar luna, la adăpostul nopții răcoroase, orienta ciobanii și turmele în transumanțele lor. Odată cu statornicirea agriculturii între Tigru și Eufrat, importanța lui Sin scade rapid în credințele religioase babiloniene, în avantajul cultului zeului Shamash, Zeu-Soare. Aici e interesant de remarcat că divinitățile patronind direct (ca Demeter la greci) sau indirect (ca Shamash) agricultura, devin și legislatorii divini, patronind legile: faptul e pe deplin firesc dacă ne amintim că statornicirea civilizației agrare în sate a impus și o legislație a conviețuirii, a respectării reciproce a ogoarelor iar, ceva mai tîrziu, a latifundiilor și implicit a statutului sclavilor agrari. Shamash crește în importanță pentru că agricultura are nevoie nu numai de căldura soarelui, ci și de un temeinic calendar solar (calculat la Babilon de magii caldeeni), pentru veghea strictă a lucrărilor în cîmp și livezi.

Scenă de ritual viticol, într-o vie specifică din Mesopotamia

Una din cele mai ilustrative pagini din povestea introducerii agriculturii ne-au lăsat-o grecii vechii Helade, în mitul complex al zeiței Demeter. Trebuie spus că multe popoare au subsumat adesea treburile

religioase ale agriculturii zeilor (sau zeilor) Pământului. La greci era maica roditoare Gaia (cum am spune: Găia). Mai târziu, Demeter evoluând ca zeiță agrară și legislativă, devenea și simbolul pământului fertil, în această ipostază spunându-i-se și Demeter cea Neagră, însă mai ales Maica Grâului. Miturile grecești ne arată limpede că introducerea agriculturii atunci depășea în importanță chiar introducerea computerelor, acum. Întrucât revoluția agrară a adus după sine, cum spuneam, nevoia de legi (obligația muncilor succesive, raporturile morale de conviețuire în sat, fixarea proprietății, întâi comune apoi individuale asupra terenurilor, o anumită diviziune a muncii), grecii au supranumit-o pe Demeter și Thesmophoros, adică Întemeietoarea de Legi. Tradiția mitică spune că Demeter a răspândit tainele agriculturii nu atât direct, cât prin discipoli, cel mai celebru dintre ei fiind Triptolemos, care colinda lumea într-un car tras de cai înaripați, dăruit de zeiță, ca să-i învețe pe oameni arta muncilor agricole și îndeletnicirile adiacente. Câtă importanță i s-a dat în religia greacă, vedem din serbările numite Thesmophoria și mai ales în așa-numitele Mistere Eleusine care se desfășurau în orașul Eleusis și aveau caracterul unor inițieri secrete: se consemna evenimentul mitic principal: Hades, zeul subpământului, o răpește pe fiica Demetrei, Persephone, iar mama sa o caută disperată pînă o găsește cu ajutorul lui Triptolemos și cu sprijinul zeului soarelui Helios. Aici era un simbol: agricultorul cheamă în ajutor soarele pentru dezmorțirea vegetației după stagnarea de iarnă, cînd sămînța tînără (copila Persephone) se aflase ascunsă în subsolul terestru al lui Hades.

Statornicirea în societatea agrară a oamenilor se vede în numeroase mituri. În vechiul Sumer, doi frați zei, făcuți din același lut: Ashnan, zeița grînelor, și Lahar, zeul turmelor, sînt în concurență; dar după ce zeița Ashnan începe să lucreze ogorul cu primul plug inventat pentru ea și seamănă orz și grâu, face vin din struguri și din curmale, judecata zeilor consfințește importanța ei majoră, dînd înțietate pînii și vinului față de lapte și lînă: era de fapt și aceasta o statornicire politică-economică, în haine teologice, a omului în societatea fixă rurală. E interesant că la multe popoare ce nu au avut nici un fel de relații geografice ori religioase cu sumerienii, babilonienii sau grecii, au mituri asemănătoare în plan agrar: de pildă, zulușii din sudul Africii venerează din străvechime pe zeița Nomkubulwana („Prințesa Cerească”) pentru că le-ar fi dat oamenilor primele grîne, i-ar fi învățat să le cultive și le-ar fi destăinuit fabricarea berei din mei.

Să mai reținem că de cultele agrare au fost legate întotdeauna divinitățile fenomenelor atmosferice (ploaia, trăsnetul, sau dimpotrivă, arșița secetoasă); în această privință, la vechii iranieni este semnificativ mitul luptei pe viață și pe moarte împotriva demonului secetei, Apaosha; pe de altă parte, cultivatorii de porumb din America precolumbiană, neputîndu-și face munca fără ploaie, venerau adesea pe prim plan pe zeii ploii (între care Tlaloc), cum se pare de altfel că fusese situația și la daci (deși avem știri insufi-

Regele babilonian Hammurabi primind legile din mîna zeului solar Shamash

ciente și nu știm care să fi fost zeul sau zeița lor patronînd direct agricultura și viticultura): pe teritoriul Daciei, pînă la introducerea cultului lui Zamolxis care se pare că le-a absorbit pe celelalte, zeul atmosferic Gebeleizis era patronul cerului mînios și, lucru firesc la un popor de viticultori, dacii se 'supărau de pildă pe

norii de grindină atribuiți acestui zeu și deci trăgeau rafale de săgeți în acești nori ai lui.

Multe popoare, începînd a se obișnui cu diviziunea muncii din economia agrară, au supus și pe zei unei diviziuni a atribuțiilor. Foarte clar se vede aceasta mai ales la azteci și mayași, în America precolumbiană: acolo erau de pildă cinci zei ai porumbului (după calități și stadii de creștere și coacere): Chicomecoatl, Xilonen, Xquani, Yum Kaax și Cinteotl (acesta din urmă fiind zeul principal, ocrotea și toate celelalte semănături). Erau de asemenea zei ai arborelui de cacao (Xcacau, de unde și vine numele european al boabelor binecunoscute), arborelui de chinină (Quinamama), cartofului (Axiomama), după cum în legătură directă cu activitatea rurală exista și cultul unui zeu al albinelor (Ah Mucencab).

Poate cazul cel mai grăitor pentru stilul conceperii miturilor agrare îl găsim în cultul zeului chinez Shen-nung, altfel spus: Țăranul Divin. Acesta era venerat ca o persoană care ar fi trăit cu adevărat, ca erou civilizator, ridicat apoi la rangul de zeu, întrucît i-a învățat pe oameni și agricultura, și folosirea plantelor medicinale, fiind așadar cel care hrănește și vindecă; mai târziu, în țara celebrei rădăcini jen-șen, i s-a atribuit aceluiași zeu și inventarea unor pilule ale nemuririi. Dar acest simbol îl putem extinde, de fapt, la întregul cult agrar al lumii străvechi: simbolul este al sănătății dobîndite prima dată în istoria omenirii (cu implicita prelungire a mediei de viață, cum certifică antropologia) prin viața organizată și ferită de spaima zilei de mîine, a societății agrare a satului.

Victor KERNBACH

Complexul Spătărești

ZOOTEHNIE MODERNĂ, ÎNTENSIVĂ

„Spătărești, satul de baștină al marelui actor Matei Millo. Aici lângă pădurile fără de hotar ale Carpaților moldoveni, unde odinioară era patria cea cîntată de Sadoveanu, a zimbrilor și bourilor, te întâmpină sute de tăurași, unul mai chipeș decît altul, alb-negri, alb-roșcați sau negri ca smoala. De unde se vede că poienile locului, însoțite de munte, zmălțate de flori de toate culorile lumii au fost și sînt mereu prielnice creșterii taurinelor“.

Aceste rînduri frumoase, simțite, le-am reprodus de pe o coală de hîrtie, numerotată 418 și scrisă de Toader Hrib, pentru o viitoare „Cronică de lângă Arbore“ pe care autorul o are în lucru spre completarea binecunoscutei sale „Cronici de la Arbore“ și se referă la complexul intercooperatist de creștere și îngrijire a tineretului taurin Spătărești, județul Suceava. Este un complex modern, de mare eficiență economică. Adăposturile sînt echipate cu electroventilatoare, există agregate pentru evacuarea dejecțiilor și adăpatoare automate, morile de mare capacitate D.I.55 și M.C.3 (în care se prepară furajele de volum, ciocălăii, paie, finul, dejecțiile de pasăre aduse de la „Avicola“-Piatra Neamț), tractoare, autocamioane, remorci.

Complexul funcționează din 1977 la întreaga sa capacitate. Fusesse proiectat pentru 5 120

de capete, dar, la data documentării noastre, adăpostea 6 413 tăurași și juninci de rasa Holstein.

În tot județul se știe că reproducătorii din complexul de la Spătărești prezentați anual la Tîrgul-expoziție de la Cîmpulung-Moldovenesc, sînt achiziționați pentru metisarea Bălțatei românești.

În mod frecvent, complexul livrează cooperativelor agricole și crescătorilor de animale din zona necooperativizată, animale de rasă. Astfel, se elimină că în 1977 cooperativele agricole și crescătorii individuali, primesc de la Spătărești peste 600 juninci gestante și circa 300 tăurași reproducători, material de prăsilă selecționat din rasa superioară Holstein, caracterizată prin producții mari de carne și de lapte obținute cu un consum specific redus de furaje. Selecția exemplarelor pentru prăsilă se face cu toată

grija, cu toată competența. O dată pe an, specialiștii complexului, împreună cu cei ai Centrului județean de reproducție, testează și selecționează cele mai valoroase exemplare de reproducție.

Cooperarea cu oamenii de știință este însă mult mai strînsă. Iată un fragment dintr-o scrisoare trimisă complexului de către dr. ing. Stelian Dinescu, directorul Institutului de cercetări pentru creșterea taurinelor Corbeanca, județul Ilfov: „Avem satisfacția de a vă spune că prin primirea unui număr de tăurași Holstein din complexul dv., care în prezent constituie o parte a bazei experimentale pentru realizarea programelor de cercetare științifică ale institutului nostru, ați deschis calea unei fructuoase colaborări, noi apreciind foarte mult eforturile ce le depuneți pentru promovarea celei mai importante specii de animale a țării, specia taurină“.

În 1977, planul de producție al complexului se preliminară să se realizeze cu o lună înainte de termen, pînă la sfîrșitul anului, putîndu-se livra peste plan o sută tone carne. De altfel, planul de producție pe semestrul I 1977 a fost realizat încă la data de 28 mai, semestrul în care complexul a obținut rezultate foarte bune la indicatorii de bază: spor mediu zilnic în greutate: plan 799 g, realizat 870 g; spor total: plan 720 tone, realizat 820 tone; unități nutritive pentru un kg spor: plan 6,1, realizat 5,9; s-a livrat fondului de stat 160 tone carne peste plan.

Poate că aflînd acestea, Toader Hrib va mai adăuga cîteva rînduri la proiectata lui „Cronică de lângă Arbore“.

Traian DUMITRESCU

**Viața
demonstrează
că avem mari
posibilități
de a crește
substanțial**

PRODUCTIVITATEA MUNCII ÎN AGRICULTURĂ

Datorită deplasării continue a forței de muncă spre industrie și celelalte activități neagricole, din populația activă a țării, ponderea celei din agricultură s-a redus de la 50 la sută în 1970 la 38 la sută în 1975. Înseamnă că, de la o perioadă la alta, a sporit numărul de persoane aprovizionate de forța activă de muncă din agricultură. Astfel, dacă în 1955 un lucrător agricol aproviziona 1,4 persoane, în 1960 acest număr a crescut la 1,5, în 1965 la 1,8, în 1970 la 2 iar în 1975 la 2,6. În continuare se preconizează că, în 1980, o persoană activă din agricultură să aprovizioneze 3 locuitori ai țării, iar în 1990 circa 5—6 persoane.

Odată cu industrializarea și urbanizarea, ponderea populației active din agricultura țării noastre se va diminua și mai mult, până la 28 la sută în 1980 și la 12—15 la sută în 1990. Așadar, un număr tot mai mic de lucrători agricoli va trebui să furnizeze un volum tot mai mare de produse agroalimentare. **Aceasta presupune o creștere impetuoasă a productivității muncii**, lucru pe deplin posibil, în condițiile îndeplinirii politicii partidului de dezvoltare și modernizare a agriculturii — prin accelerarea introducerii progresului tehnic și a tehnologiilor avansate, ridicarea continuă a nivelului de calificare a forței de muncă, organizarea științifică a producției și a muncii, sporirea cointeresei materiale și stimularea morală a celor ce muncesc, întărirea ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate.

Așa cum se știe, în decurs de unsprezece ani, din 1966 până în 1977, populația țării noastre a sporit cu aproape 2,5 milioane de oameni, ajungând la 21 559 416 locuitori. Crescând în acest ritm (la fiecare două minute se nasc trei copii), populația României va ajunge — potrivit politicii demografice a partidului, înscrisă în Programul adoptat de Congresul al XI-lea — la cel puțin 25 milioane în 1990 și la circa 30 milioane în anul 2000

În vederea satisfacerii cerințelor de hrană, pentru fiecare milion de creștere a populației este necesară o sporire a producției agricole cu 500 000—600 000 tone — echivalenți cereale. Cine le va produce ?

MAȘINI ȘI TRACTOARE DE MARE RANDAMENT

Referindu-ne la introducerea progresului tehnic în domeniul mecanizării, trebuie să arătăm că industria construcțiilor de mașini produce și livrează agriculturii circa 30 tipuri de tractoare de puteri diferite, fiecare într-o multitudine de variante, printre cele mai noi situându-se gama tractoarelor de 55 C.P., de 80 C.P. și 180 C.P. Cît privește celelalte utilaje agricole, trebuie spus că în cursul cincinalului trecut au fost asimilate peste 70 tipuri de mare complexitate, tehnicitate și capacitate de lucru, iar în actualul cincinal vor fi asimilate alte circa 90 de tipuri, astfel ca până în 1980 să se asigure încheierea procesului de mecanizare a lucrărilor în toate sec-

toarele agriculturii — obiectiv de seamă stabilit de Congresul al XI-lea al partidului. Noul tractor de 180 C.P., de exemplu, asigură o productivitate a muncii de peste trei ori mai mare față de cea a tractorului universal de 65 C.P., putînd fi folosit la întregul complex de lucrări agricole. La arat, bunăoară, se pot utiliza pluguri cu cinci, șapte și chiar nouă brăzdare, la discuit — utilaje cu lățimea mare de lucru, de 6,4 și 11 m ; la pregătirea terenului — cultivatoare combinate de 6,7 m, iar la în-sămînțări — semănători cu 48 de rînduri.

Mecanizatorii știu, din proprie experiență, că pot realiza, în aceeași unitate de timp, un volum mai mare de lucrări fie mărinind lățimea de lucru a agregatelor, fie sporind viteza de deplasare a acestora — bine-

înțeles, în ambele situații, respectând condițiile de calitate. Ținând seama de faptul că un tractor U-650, de exemplu, când se deplasează pe arătură dezvoltă la bara de tracțiune 25—30 C.P. — o forță dublă față de cea necesită de o semănătoare de cereale păioase cu 29 tûburi — în unele unități agricole, ce-i drept deocamdată cam puține, se utilizează două semănători S.U.-29 la un tractor; cu un astfel de agregat productivitatea muncii crește în medie cu 70 la sută, întrucât în loc de 13 ha/zi se realizează 20—24 ha/zi. Totodată, cu un asemenea agregat, consumul de combustibili se reduce cu 30 la sută, adică se utilizează numai 3,5 litri/ha în loc de 5 litri/ha. La fel și pentru semănatul prășitoarelor, în loc de 6 secțiuni se pot utiliza 8 secțiuni — la porumb și 12 secțiuni — la sfecla de zahăr. În producția vegetală există multiple posibilități de alcătuire a unor agregate compuse (mai multe mașini care execută aceeași lucrare) sau complexe (mașini sau echipamente ce realizează, concomitent, lucrări diferite), prin aceasta realizându-se, pe lângă creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale, îndeosebi a consumului de combustibili, și un alt avantaj imens pentru menținerea structurii solului: evitarea bătătoririi terenului, bătătorire care se produce din cauza mai multor treceri peste același loc pentru efectuarea lucrărilor succesive.

Randamente superioare de lucru, rapiditate și calitate sînt asigurate, în unele locuri, prin organizarea de formații specializate pentru executarea, în flux continuu, a lucrărilor de vară (recoltatul cerealelor, balotatul paielor, eliberarea terenului de baloți, transportul boabelor, aratul, discuitul, semănatul); a recoltării mecanizate a furajelor; pentru executarea lucrărilor de desfundare și scarificare, de erbicidare; pentru mecanizarea lucrărilor pe pante; pentru realizarea lucrărilor în legumicultură, pomicultură, viticultură etc.

S.M.A. din județul Dolj, de exemplu, au început să practice recoltarea în două faze a porumbului pentru siloz (cultura a II-a) și a cocenilor —

metodă ce ridică de 5—6 ori productivitatea muncii. În prima fază, plantele cosite (cu ajutorul vindroverelor sau al combinelor C-3 adaptate) sînt lăsate în polog continuu, iar în cea de-a doua fază ele sînt ridicate și tocate cu ajutorul combinelor de siloz universale, dotate cu echipamentul de ferboase sau cu combinele de recoltat furaje care au montat pe ele echipamentul de adunat; încărcarea cocenilor netocați în remorci s-a efectuat, în unele unități, cu MA-1, 2. Ca urmare a aplicării acestei metode, de la 15—20 tone/zi, cît se realiza prin recoltarea directă cu CSU, productivitatea a fost ridicată la 100 tone/zi.

ÎN FLUXURI INDUSTRIALE

Zootehnia, datorită particularităților sale — ritmicitate a producției, procese staționare de lucru desfășurate în spații închise ferite de intemperii etc. — este sectorul de producție agricolă ce se pretează cel mai ușor organizării lucrului pe principiile din industrie, al lucrului în bandă sau introducerea liniei de flux continuu care exclude întreruperile în timp și intervenția manuală, asigurînd astfel o înaltă productivitate a muncii. Și în acest domeniu asistăm, de la un an la altul, la introducerea unor utilaje mereu mai perfecționate, cu randamente sporite, care fac munca tot mai ușoară și plăcută, mai productivă. Fermele de vaci pentru lapte — unde, dintre toate speciile și categoriile de animale se consumă cel mai mare volum de muncă — au fost dotate, în ultimul timp, cu o serie de utilaje de mare capacitate. Servită numai de doi oameni, o instalație DI-55 de pregătît fibroase, de exemplu, produce 5 tone/oră, o instalație de spălat și tăiat sfeclă, cu capacitatea de 16 tone/oră, acționată de un singur om, asigură zilnic cîte 15 kg sfeclă/animal unei ferme de 500 vaci + 500 tineret, timp de 200 zile/an. Pentru asigurarea furajării au fost introduse mașini de 5 tone de distribuit nutrețuri. Cît privește mulsul — operațiune grea, ce răpește aproape 40 la sută din timpul unui îngrijitor — multe ferme

au fost dotate, pînă acum, cu cinci tipuri de instalații: de mulș la bido, cu transportul laptelui pe conducte, „Tandem”, în „V” și cu platforma rotativă, primele trei tipuri fiind fabricate și în țara noastră. În ordine, ele asigură o productivitate a muncii de 15, 20, 25, 30 și, respectiv, de 50 de vaci/oră-om.

La C.A.P. „Steagul roșu”-Pecica, județul Arad — unde s-au experimentat, în vederea omologării, instalațiile de mulș centralizat tip tandem — cele 320 vaci ale unității se mulg în 3 ore de numai 4 lucrători, cărora li se adaugă unul necesar dirijării animalelor; ca urmare a introducerii acestor instalații, personalul fermei s-a putut reduce de la 136 la 40 de oameni. De asemenea, la C.A.P. Cristian, județul Brașov, prin introducerea celuiiași tip de instalații, s-a ajuns ca fiecare îngrijitor să poată mulge 120 vaci/zi, de două ori. Un alt exemplu de sporire a productivității muncii în fermele de vaci pentru lapte, care folosesc ca asternut paie tocate sau rumeguș, îl constituie introducerea instalațiilor pneumatice în vederea transportării gunoaiului de la grajduri la platforme. Utilizată prima oară la ferma Căprița a I.A.S. Iași, o asemenea instalație a asigurat o reducere cu 50 la sută a consumului de forță de muncă și cu 87 la sută a cheltuielilor directe față de vechea metodă de transportare a gunoaiului cu ajutorul remorcilor basculante. Și mai economică este evaluarea hidrolică a dejecțiilor. Introducerea progresului tehnic a determinat o serioasă sporire a productivității muncii, numărul de animale ce revin la un îngrijitor crescînd de la 12 la 128 de vaci de lapte.

Productivități înalte se realizează și în complexe de tip industrial de creșterea vițelor (sistem baby-beef) pentru carne, ca și în cele de îngrășare a taurinelor. În asemenea complexe s-a realizat un înalt grad de mecanizare. Pregătirea hranei se face cu instalații DI-55 și tocătoare de rădăcinoase de mare capacitate, iar transportul și distribuirea nutrețurilor — cu M.A. și MDN-5 — utilaje de mare randament; animalele beau apă

din adăpători cu nivel constant (una pe boxă) racordate la rețea; ventilația se realizează prin „sistem Coandă” sau cu ajutorul ventilatoarelor axiale; evacuarea dejecțiilor se face hidraulic. În asemenea condiții, un om îngrijește 500—1000 taurine la îngrășat.

În fermele de porcine, acolo unde gradul de mecanizare este ridicat și productivitatea muncii este, firește, sporită. La ferma Sinandrei a I.S.C.I.P. Beregsău, județul Timiș, numai trei oameni (șeful de fermă și doi mecanici-îngrijitori) îngrășă anual 15 000 de porci, de la 30 la 110 kg. Cum? Din mijlocul de transport, hrana adusă de la F.N.C. este basculată, într-un buncăr; de aici, furajul curge într-un transportor cu noduri care-l distribuie în hală. Adăparea este automată; ventilația — cu deschiderea mecanică a ferestrelor, o dată pentru jumătate de hală. Dejecțiile, căzute printre grătare pe o pernă de apă de 15 cm, sînt eliminate, la 4—5 zile, dîndu-se drumul la un șibăr. Pe măsura intensificării mecanizării lucrărilor, norma pe un îngrijitor crește, astfel, la porcii grași, de la 700 la 8 000 de capete.

Mult sporește productivitatea muncii și prin trecerea de la creșterea la sol la creșterea în baterii a purcelilor, atît în prima fază (de la 36 la 72 de zile, deci pînă la 15 kg), cît și în cea de-a doua fază (de la 72 de zile în sus, respectiv de la 15 la 30 kg). La prima fază se dublează numărul de purcei pe unitatea de suprafață și, totodată, în bateriile mai ridicate de la sol, animalele sînt scoase de sub influența gazelor nocive; în faza a doua, purceii fie sînt lăsați în aceleași baterii unde au crescut în prima fază, dar mai puțini la număr, fie sînt mutați în alte baterii. În ambele, în funcție de gradul de mecanizare, norma pe îngrijitor crește de la 2 000 la 9 000 de purcei, în timp ce, în sistemul de creștere la sol, numărul acestora este cuprins între 1 400—6 000 de purcei.

În sectorul ovin, creșterea productivității muncii este legată, de asemenea, de sistemul de îngrijire (gospodăresc sau industrial), precum și de gradul de mecanizare. În fermele de producție, de exemplu, pe un îngrijitor revin 350 oi din rasa merinos, sau 300 din rasa spancă ori 250 din rasele țigăie, țurcană sau

karakul; în adăposturile modernizate, unde operațiile de adăpare, furajare și evacuare a dejecțiilor sînt mecanizate, norma crește la 500 oi/îngrijitor. Cît privește tineretul ovin, cînd acesta este crescut la sol revin 2 000 animale de un îngrijitor, iar pe grătare — 8 000 de îngrijitor. Vertiginos, prin trecerea de la creșterea la sol la creșterea la baterii, a sporit productivitatea muncii și în complexele de creștere păsărilor — atît pentru ouă, cît și pentru carne, norma de broileri crescînd de la 9 000 la 18 000 și în ultimul timp, la 36 000 de păsări pe îngrijitor.

Desigur, în spațiul limitat al acestui articol, nu s-a putut cuprinde, alături de cele cîteva aspecte privind mecanizarea și automatizarea, și influența celorlalți factori de intensificare a producției, de sporire a productivității muncii. Din cele expuse sperăm, totuși, că se desprinde ideea că avem în țară o experiență valoroasă în acest domeniu, experiență ce se amplifică tot mai mult ca urmare a traducerii în viață a obiectivelor stabilite agriculturii de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Em. ALBULESCU

17 COPII — RECORD NAȚIONAL?

O veste îmbucurătoare de la Iași: Ana Ursachi a adus pe lume, la 3 iulie 1976, al șaptesprezecelea copil. Este la noi vreo mamă cu mai mulți copii sau avem de-a face cu un record național?

Toți cei șaptesprezece copii sînt în viață. Iată-i în fotografie.

MÎNA DREAPTĂ ȘI MÎNA STÎNGĂ

Mîna dreaptă

Se credea mai deșteaptă,

Că poate

Să le facă pe toate,

Pe lingă

Mîna stîngă,

Mai nătîngă

(Ba, unii susțin

Că-i și mai lungă puțin...).

Stînga, cu promptitudine:

— Chiar dacă nu-s mai înțeleaptă

Decît mîna dreaptă,

Amintesc o zicală nu prea nouă:

Nu poți face c-o mînă, ce faci cu amîndouă!

D. C. MAZILU

TATERILLUS — MICUL ROZĂTOR CARE DERUTEAZĂ GENETICA

Pe uriașa scenă a naturii se petrec fapte care nu conțin sâ-i uimească pe oamenii de știință, în primul rând. Nu demult a fost descoperit, în Africa, faptul că un mic rozător — lungimea corpului său nu depășește 10 centimetri — se abate de la anumite legi cunoscute ale geneticii.

De ce „abatere” se face vinovat minusculul mamifer ?

Toate animalele, inclusiv omul, au în nucleul celulelor lor un număr de cromozomi pereche. Fie că acest număr este 46, cum e cazul la om, fie că e altul, la diversele specii cunoscute, el e întotdeauna divizibil prin doi. Nimic mai firesc, dacă avem în vedere că la nașterea fiecărui individ, celulele reproducătoare ale părinților contribuie cu câte jumătate din numărul cromozomilor. Dar ce e firesc pentru alții nu e și pentru specia numită *Taterillus gracilis*, din familia Gerbilidelor, o specie de rozătoare descoperită demult, dar care abia în ultima vreme și-a dezvăluit originalitatea. La acest rozător, numărul cromozomilor nu este același la mascul și la femelă și, mai mult decât atât, la mascul, numărul acestora este... impar ! Dar ciudățenia nu se oprește aici. Populațiile de *Taterillus* care trăiesc la nord de fluviul Senegal nu au același număr de cromozomi ca cele ce trăiesc la sud.

Bineînțeles, enigma era prea îmbietoare pentru ca oamenii de știință să nu treacă de îndată la dezlegarea ei. A fost răscolită întreaga zonă, au fost capturate numeroase exemplare și cercetate minuțios. În primul rând au fost încrucișate animale de la nord cu altele de la sud de Senegal. În locul monștrilor care se presupunea că vor apărea — de vreme ce numărul cromozomilor părinților era inegal ! — s-au născut exemplare, nu prea multe la număr, viabile, viguroase. A

fost o surpriză, dar nu singura. Puii astfel obținuți au crescut, s-au dezvoltat, dar nu s-au putut reproduce. Erau sterili. De aici concluzia că cele două populații, de la nordul și de la sudul marelui fluviu african, sînt de fapt două specii diferite. Dar, în același timp, a apărut o nouă întrebare : cum pot aparține unor specii diferite animale perfect identice, cel puțin în tot ce au ele vizibil ? La această întrebare nu s-a răspuns, pentru moment, decât printr-o ipoteză. Și anume, că ele au avut cîndva un strămoș comun, dar au fost despărțite de diverse bariere naturale în două mari grupe, a căror formulă cromozomică s-a diferențiat cu timpul. Ulterior ele au revenit în contact, dar o întoarcere la trecut n-a mai fost posibilă : drumul spre o reunificare a speciei era închis. Astăzi, deși deosebirile de aspect sînt inexistente, pe planul modului lor de trai ele există. Astfel, unele trăiesc în zone aride, în timp ce celelalte preferă umezeala.

Studiind mai îndeaproape problema, oamenii de știință au constatat că mai sînt ținuturi în Africa unde există animale din genul *Taterillus* care se deosebesc prin numărul de cromozomi. Mai mult decât atât, în alte regiuni ale lumii trăiesc familii de rozătoare care prezintă același fenomen. Este vorba despre Cricetidele și Echimidele din America de Sud care, după cum trăiesc în Guyana, în Brazilia, în Venezuela sau în Columbia au un număr specific de cromozomi, ceea ce echivalează cu existența unor specii aparte. Acestea sînt faptele cunoscute. Pentru moment, esența lor nu e lămurită. Un lucru este însă cert : pe uriașa scenă a naturii se petrec fenomene grandioase, între care, poate cel mai emoționant este nașterea unor specii noi ce apar chiar sub ochii noștri.

APA : DOSARUL VOLUMINOS AL UNEI CAUZE NESOLUȚIONATE

Apa, cea mai ieftină și totodată cea mai scumpă substanță se află în atenția cercurilor științifice, politice și economice. Deși, cantitativ, apa abundă pe planeta noastră, există suficiente temeiuri pentru ca ea să formeze obiectul unui „dosar”

căruia i se adaugă mereu alte și alte piese. Unele sînt de bun augur, altele sumbre, dar toate îndeamnă la reflecție, la acțiune, la cooperare.

Dacă, astăzi, apa nu creează decât unora probleme grave, mîine ea poate afecta întreaga

lume. Soluții există. Drumul spre aplicarea lor a fost deschis. Rămîne ca omenirea să găsească toată înțelepciunea necesară pentru ca, la capătul acestui drum, să învingă viața, bunăstarea și fericirea tuturor locuitorilor frămîntatei noastre planete.

Cine își poate permite să fie nepăsător ?

„Cînd beți un pahar cu apă, nu uitați că pentru a-l spăla, e nevoie de alte trei pahare !” Afișe cu inscripții de acest gen puteau fi văzute cu aproximativ un an în urmă în foarte multe restaurante din California. Regiunea era bîntuită de secetă și apa se împuținase. Dar, după cîtăva vreme, situația a revenit la normal și inscripțiile au fost scoase.

Această împrejurare, măruntă în sine, ilustrează cel puțin una dintre atitudinile pe care omul le adoptă astăzi față de apă : inconsecvența. Lipsește apa, el se alarmează ; are din nou apă, se liniștește. Mai bine zis, redevine nepăsător. O asemenea atitudine ar putea să pară, dacă nu justificată, măcar explicabilă. Planeta noastră dispune de rezerve uriașe de apă care, spre deosebire de alte substanțe naturale are un avantaj imens, acela că nu se consumă, nu se „arde”, nu se transformă din punct de vedere chimic. Așadar, rezerva mondială de apă este, practic, aceeași, de cînd există lumea. După evaluările experților, ea se cifrează la 1,35 miliarde de kilometri cubi. Din această cantitate, 97,2% reprezintă oceanele, 2,15% — ghețarii și icebergurile și numai 0,65% apa terestră și cea din atmosferă. Dar aceste numai 0,65% reprezintă 8,5 milioane de kilometri cubi ! Numai că nu toată această apă e accesibilă, ci doar 30 000—35 000 km³ pe an. Față de o asemenea masă enormă de apă, ce poate să însemne consumul, calculat pentru anul 1975, de 2 500 km³ pe care-l realizează întreaga populație terestră ?

Toate aceste cifre — de la o sursă la alta ele nu sînt absolut aceleași — au un mare

defect. Reprezintă imagini globale și medii calculate. Or, realitățile efective nu se potrivesc niciodată cu *media*. Și cum s-ar putea potrivi, atîta timp cît de la o regiune a lumii la alta, consumul zilnic de apă, pentru nevoile casnice poate să fie de cca. 630 de litri (America de Nord) sau de cinci litri (în unele zone ale Africii) ? Iată, deci, cum apare o primă diferențiere : între cei care cred că au dreptul să fie nepăsători față de apă și cei care nu au acest drept prezumtiv.

Nu, nu e jocul nefast al întîmplării !

Ca și pe alte planuri, și pe cel al resurselor de apă, lumea țărilor industrializate are o poziție mult mai bună decît zonele subdezvoltării. Și, chiar în limitele acestor zone, situația este inegală. În timp ce 70% din populația urbană a țărilor slab dezvoltate dispunea, în 1970, de cel puțin un punct de alimentare public, 88% din locuitorii satelor nu aveau nici măcar atît. Există locuri, pe glob, în care procurarea apei face parte din lupta cotidiană pentru supraviețuire.

Desigur, s-ar putea crede că, printr-un joc nefast al întîmplării, natura a distribuit apa după criteriile pe care le folosim pentru a împărți țărilor lumii în țări sărace și țări bogate. Această coincidență există, dar într-o foarte mică măsură. În rest, subdezvoltarea este cea care își spune cuvîntul. Astfel, zona Sahelului, din Africa apuseană, care a fost lovită în ultimii ani de o secetă cu consecințe tragice, se află deasupra unuia din cele mai mari rezervoare subterane de apă. O adevărată mare subpămînteană. Dar mijloa-

cele de a o exploata nu sînt la îndemîna unor țări a căror economie este încă slabă. Și, aici, apare cercul vicios : neavînd mijloacele materiale necesare, țările sărace nu pot valorifica eficient propriile resurse de apă indispensabile dezvoltării agriculturii și industriei, iar aceasta generează lipsa mijloacelor materiale...

Toate aceste date și fapte ne îngăduie să tragem o primă concluzie și anume : planeta noastră dispune de apă suficientă, dar aceasta nu e distribuită egal nici în spațiu — sub raport geografic — nici în timp — dacă avem în vedere frecvența precipitațiilor.

Arta de a trage concluzii exacte din date insuficiente

Dar și țările industrializate, care nu duc lipsă de apă și în care robinetele funcționează chiar pe timp de secetă sînt totuși confruntate cu problema apei. Într-un fel diferit însă, și anume, sub raportul *calității* acesteia. Cu cît industria unei țări este mai dezvoltată, cu atît folosește mai multă apă în scopuri industriale și cu atît „uzează” mai multă apă. (E cazul, oare, să reamintim că pentru a produce o tonă de oțel e nevoie de 290 de tone de apă, iar pentru o tonă de hîrtie — 200 de tone de apă ?). Cu alte cuvinte, deși aproape întreaga cantitate de apă prelevată din riuri, lacuri sau rezervoare subterane revine în natură, calitatea ei nu mai este aceeași. Ea e degradată de tot felul de substanțe care apar în procesul de fabricație, poluată termic, îndeosebi în cazul centralelor electrice, iar uneori — radioactiv. Consecințele uzării apei în industrie nu se opresc aici. S-a calculat că un metru cub de apă poluată — dacă nu e epurată — degradează 10 metri cubi de apă curată, iar în cazul unor industrii chimice, 100—250 m.c. Pe de altă parte, îngrășămintele și pesticidele folosite de agricultura modernă se infiltrează în sol și ajung fie în riuri, fie în pînzele subterane denaturînd apa. Cazuri ca acela al Marilor Lacuri din S.U.A., al Rinului, al lacului Leman, al rezervoarelor naturale care alimentează cu apă potabilă orașul Milano sînt prea cunoscute ca să mai stăruim asupra lor.

În ansamblu, această serioasă problemă a impurificării trebuie privită prin prisma necesităților mereu crescînde de apă. Potrivit evaluărilor făcute de experți, care se bazează pe ritmul creșterii consumului în ultima perioadă, este posibil ca de acum înainte acest consum să se dubleze la fiecare 15 ani. Or, este de la sine înțeles că, în fața unei asemenea perspective, guvernele, organizațiile internaționale și-au pus problema combaterii poluării, pe de o parte, și aceea a identificării unor noi surse de apă curată, pe de altă parte.

Combaterea poluării are un pronunțat caracter tehnic. Dar tehnica, oricît ar fi de dezvoltată nu poate rezolva, prin sine însăși,

problema. Ea trebuie dublată de o politică de stat fermă și eficientă. În principiu, o asemenea politică este promovată, în mai mare sau mai mică măsură, de un număr crescînd de guverne. În țările capitaliste, însă, ea are de înfruntat interesele meschine ale profitului obținut din exploatare, interese greu de împăcat cu cerințele protecției mediului. Efectele acestei contradicții sînt cu atît mai mari cu cît ele se manifestă adesea pe deasupra frontierelor. Este de ajuns să amintim din nou Rinul la a cărui poluare contribuie și ale cărei consecințe le au de suportat mai multe țări.

În ce privește identificarea unor noi surse de apă, circula următoarea butadă : „Hidrologia este arta de a trage concluzii exacte din date lamentabil de insuficiente !” Într-adevăr, specialiștii sînt de acord în a afirma că știința dispune încă de prea puține date asupra climei, debitului rîurilor, nivelului și calității pînzelor de apă subterane. Pentru a le completa e nevoie de observații de lungă durată, susținute de politici guvernamentale lucide și adesea prin acțiuni de cooperare internațională. Dacă toate acestea se realizează sau nu, rămîne o întrebare.

Programul românesc — un model de previziune științifică

În țara noastră se manifestă de mai mulți ani o preocupare susținută pentru soluționarea cerințelor privind lărgirea resurselor de apă și buna gospodărire a acestora, preocupare care s-a concretizat în „Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice”, adoptat de Marea Adunare Națională. El pornește de la premisa, științific fundamentată, că gospodărirea rațională, într-o concepție unitară și de largă perspectivă, a bogăției naturale pe care o reprezintă apele țării este o problemă majoră pentru dezvoltarea economică și socială a României, pentru satisfacerea cerințelor de apă și protecția apelor împotriva poluării.

Obiectivele esențiale ale programului privesc amenajarea integrală a apelor țării, iar înfăptuirea lor impune investiții foarte mari, care vor avea ca rezultat asigurarea cerințelor de apă ale populației (cu debite însumînd 160 m.c. pe secundă), ale industriei (debite însumînd 540 m.c. pe secundă, inclusiv pentru complexele zootehnice), agriculturii și pisciculturii, valorificarea integrală a potențialului hidroenergetic economic amenajabil și a potențialului economic irigabil, de 5 milioane de hectare și altele. Geografia țării se va îmbogăți, pînă în anul 1990, cu încă 450 de lacuri de acumulare mai importante și cu alte 850 în perioada următoare.

O asemenea politică de largă respirație constituie expresia acelei gîndiri, bazate pe spirit de prevedere și cetezanță, care generează, în diverse zone ale lumii proiecte de mare anvergură vizînd corectarea „erorilor” comise

de natură în distribuirea apei pe glob. Astfel, pentru Africa a fost elaborat un proiect care prevede construirea unui baraj pe fluviul Congo, care va da naștere unei mări de două ori mai întinsă decât Franța. Într-o a doua fază, fluviul urmează să fie legat, prin riul Shari, cu lacul Ciad, pe care să-l alimenteze. Ulterior, dat fiindcă acest lac e situat la 260 m sub nivelul mării, se va crea o rețea hidrografică ce va străbate Sahara ca un „al doilea Nil”. Alte proiecte prevăd împinzirea Saharei cu un sistem de canale ce va utiliza fie apele fluviului Niger, fie apa din „mările” subterane. E lesne să ne imaginăm ce transformări ar putea suferi deșertul, în momentul în care omul va fi în stare să-l vitalizeze, oferindu-i apă!

Un alt proiect, care își merită pe deplin calificativul de gigantic, se află în faza pregătitoare a aplicării în Uniunea Sovietică. El prevede inversarea parțială a cursurilor fluviilor siberiene Obi și Lenisei, pentru a îmbogăți cu apă Volga și cele mai mari artere fluviale ale Asiei Centrale — Amu-Daria și Sîr-Daria — precum și mările Caspică, Aral și Azov ale căror nivele sînt de pe acum în scădere. Un lac de acumulare a cărui suprafață va fi egală cu cea a Italiei, pămînt excavat cu care s-ar putea ridica, în jurul globului, un zid înalt de 8 metri și lat de un metru, două miliarde și jumătate de dolari investiți numai în prima etapă — iată cîteva repere ale îndrăznețului proiect, care va permite irigarea a zece milioane de hectare de terenuri aride. Lucrările urmează să înceapă în anul 1980 și să se încheie în 2030—2040.

Gîndirea creatoare a oamenilor a mers și mai departe. Ea s-a concretizat într-un șir de proiecte — mai degrabă propuneri — de utilizare a gheții acumulate în calotele polare, de „pescuire” și topire a icebergurilor, de îndulcire a Mării Baltice, astfel încît ea să poată fi folosită ca sursă de apă pentru irigații. Ele se adaugă altor proiecte — unele deja în curs de realizare — cum este desalinizarea apei de mare, altele, mai aproape de stadiul imaginativ decît de cel aplicativ, vizînd modificarea climei terestre cu ajutorul tehnicilor spațiale.

Desigur, tot ceea ce creează mintea omenescă trebuie verificat în practică, experimentat, cîntărit cu cea mai mare grijă, pentru că oricînd pot apărea efecte imprevizibile. Ecologia nu iartă! Și a dovedit-o nu o dată, iar această reacție, uneori severă, a naturii impune un înalt nivel de rațiune științifică și politică. A devenit astăzi limpede că marile probleme ale omenirii, între care cea a apei, nu mai pot fi rezolvate decît în contextul unei largi cooperări internaționale, judicioase și echitabile. Faptul că a fost posibilă convocarea, la începutul anului 1977, a Conferinței Națiunilor Unite asupra apei, dovedește că acest adevăr a început să fie înțeles. Totodată, faptul că amintita conferință nu a reușit să ajungă la rezultate palpabile demonstrează că același adevăr e încă departe de a izbîndi.

Adrian COSTA

minunile mierii

Cercetătorul sovietic A. Temnov administrează, în unele cazuri de ulcer gastro-duodenal, 150—200 g miere nediluată și ne-tratată termic, de două ori pe zi (dimineața și seara) timp de 14—18 zile.

Un alt cercetător sovietic, N. P. Ioiș, indică în tratamentul gastritelor hiperacide și ulcerului gastro-duodenal un consum moderat de miere (30 g dimineața, 40 g la prînz și 30 g seara) timp de două luni. Acest tratament duce la dispariția acidității — susține savantul.

În maladia ulcerosă, mierea poate fi consumată ca atare sau asociată și cu alte alimente: pline, lapte, unt, ouă, brînză proaspătă de vaci, făinoase cu lapte. Aceste asocieri au avantajul că factorilor de nutriție conținuți în miere li se mai adaugă și cei aduși de alimentele asociate.

Tratamentul bolii ulcerose cu miere de albine, în Bulgaria, constă în luarea, zilnic, a două linguri (pentru supă) cu miere pe nemîncate, de obicei noaptea tîrziu. Mierea de albine, cu bogăția elementelor farmaco-dinamice ajută funcționarea normală a stomacului și intestinelor, are o acțiune antidureroasă, diminuează excitația terminațiilor nervoase din mucoasa stomacului.

În boala ulcerosă, consumul moderat al mierii de nectar (30 g dimineața, 40 g la prînz și 30 g seara) sau 50—60 g diluată în 250 ml apă caldută (ca să fie absorbită repede, să fie neiritantă și să micșoreze aciditatea), cu două ore înaintea mesei, calmează arsurile din stomac, constituie un excelent „pansament” care protejează ulcerarea de excitanții mecanici și chimici. Tratamentul durează una-două luni; în cazul bolnavilor cu hipocaciditate gastrică, mierea trebuie luată cu cîteva minute înaintea mesei.

În plăgi și răni care nu cedează la tratamentele obișnuite, aplicarea unor soluții de untură de pește și miere s-a dovedit salutară. Proporțiile soluției sînt: miere de albine 80 g, untură de pește 20 g, xeroform 3 g.

Bolnavii de inimă pot consuma cu bune rezultate circa 70 g miere zilnic, timp de o lună-două. Acest tratament îmbunătățește circulația, întărește inima, normalizează compoziția sîngelui, crește conținutul de hemoglobină al globulelor roșii.

O băutură reconfortantă pentru astenici se pregătește astfel: se stoarce o portocală (sau jumătate de lămie) și în zeama obținută se bate un gălbenuș de ou, apoi se adaugă o lingură sau două de miere, după gust.

Două-trei lingurițe de miere, într-o jumătate de pahar de apă caldută sau ceai de tei cald, luate cu o jumătate de oră înainte de culcare au un bun efect somnifer.

COMORI

DE

ÎNTELEPOIUNE

- Ambiția este un cal năruș care nu se lasă pînă nu-și trîntește călărețul.
- Munca și odihna fac una, ca ochiul cu pleoapa.
- Albia uscată a riului nu află recunoștință pentru trecutul ei.
- Sărăcia nu poate înjosi sufletele mari. Bogăția nu poate înălța sufletele josnice.
- Munca gonește viciul, uritul și mizeria
- A fi devotat e nobil; a fi umil e josnic.
- Nimic nu e mai periculos decît o idee mare într-un creier mic.
- Mediocritățile sînt ca tăciunii: scot fum mult, fără ca să încălzească și fără ca să lumineze.

- Cel ce caută satisfacție prin răzbunare își golește sufletul de orice demnitate.
- Tăcerea se învață mai bine de la un limbut.
- Despre cei absenți vorbește ca și cum ar fi de față.
- Sînt oameni care nu te iartă că n-ai nevoie de ei.
- Nu face nimic în momentul furiei; nu trebuie să pleci la drum pe furtună.
- Răzbunarea oamenilor mari este compătimirea; a celor mici — calomnia.
- Cine își bate nevasta pătește ca acela ce bate un sac cu făină: ce-i bun iese, ce-i rău rămîne în sac.
- Înțeleptul fuge de ceartă; nebunul se vîră în ea.
- Conștiința împăcată este cea mai moale pernă.
- Nu purta dușmănia pînă la moarte. Adu-ți aminte, și riți, de găina care i-a spus coșului: — Nici în cratiță n-am să uit că m-ai înșelat cu vecina.

RECE, DUPĂ DORINȚĂ

Temperaturi relativ joase se pot obține extrem de ușor, fără nici un fel de instalații, prin simpla amestecare a gheții sau a zăpezii cu diferite săruri în anumite proporții. Sărurile tolesc gheața; topirea este însoțită de absorbția căldurii din amestecul răcor și astfel temperatura scade. Dacă veți amesteca într-o găleată 100 de părți gheață și 33 de părți sare de bucătărie, veți obține o temperatură de $-21,3^{\circ}\text{C}$.

Dăm în continuare un tabel sumar al proporțiilor amestecurilor de săruri cu gheață sau cu zăpadă pentru obținerea unor temperaturi scăzute:

Sărurile	Cantități în părți		Temperatura minimă ce se obține, $^{\circ}\text{C}$
	gheață	Substanță	
Carbonat de sodiu cristalizat	100	30	-2
Clorură de potasiu	100	30	-11
Clorură de amoniu	100	25	-15
Azotat de sodiu	100	50	-18
Clorură de sodiu	100	33	-21,3
Clorură de amoniu + azotat de sodiu	100	13 + 38	-31
Clorură de calciu	81	100	-40,3
Clorură de calciu	70	100	-54,9

Așadar, temperaturile între -2 și -55°C stau la îndemîna oricui. Cel mai recomandat amestec este cel

dintre gheață și sarea de bucătărie (clorura de sodiu) care dă o temperatură destul de scăzută și are marele avantaj de a fi foarte ieftin.

CINE? CINE?

Cine asudă la frig?

Cine aude fără urechi, răspunde fără gură și cunoaște toate limbile din lume?

Cine bea vin cînd are apă și bea apă cînd n-are apă?

Cine se recomandă astfel: Sînt arab de origine și fac parte dintr-o familie cu

zece copii. În viață, dacă sînt singur, nu valorez nimic; cu frații mei la un loc sînt cel mai puternic.

Cine este fiul părinților mei fără a-mi fi frate?

(Răspunsurile corecte la pag. 191)

Experiențe de felul celor descrise mai jos se bucură totdeauna de mare succes atunci când sînt prezentate în grupuri de prieteni sau chiar în cadrul unor spectacole publice, cum ar fi: serbări școlare, carnavaluri etc. Ele se pot prezenta fie sub denumirea de „fizică distractivă” sau, ceva mai pompos,

Fizică distractivă

ca „scamatorii fizice și chimice”. În cel de al doilea caz, experiențele se prezintă la început cît mai „misterios”, urmînd ca cei de față să încerce a descoperi singuri în

ce constau așa zisele secrete, iar la sfîrșit li se explică adevărul științific al fiecărei lucrări.

Iată cîteva dintre aceste experiențe amuzante:

0 suprafață neobișnuită

Tăiați dintr-o coală de hîrtie albă o fișie lungă de 25—30 cm. și lată de 4 cm. Țineți fix cu mîna unul din capete, iar pe celălalt răsuciți-l o singură dată, după care lipiți-lă la un loc, petrecîndu-le cam 1 cm. unul peste altul. Se va forma un fel de verigă de lanț, ce are aproximativ forma cifrei 8, și care nu are față și spate, ci o singură suprafață.

În adevăr, dacă veți așeza vîrfurile unui creion la

jumătatea lășimii hîrtiei, adică la 2 cm. de ambele margini, și veți trage o linie dreaptă, continuă, fără a ridica creionul de pe hîrtie, veți constata că parcurgeți toată suprafața acesteia și ajungeți... în punctul din care ați plecat.

Cu un foarfece, tăiați hîrtia pe mijloc, urmîrind linia trasată de creion. Credeți că veți obține două inele? Vă înșelați. Spre surpriza voastră veți obține tot unul, de aceeași formă, însă dublu de lung și numai pe jumătate de lat. Dacă repetați operația, veți obține o nouă formă interesantă, dar tot neseparată.

Acest „joc” a fost inventat de către matematicianul german August Möbius (1790—1868) și este cunoscut în geometrie sub numele de „suprafața lui Möbius”.

Cerculețul urcător

Dacă veți așeza un inel de carton pe un plan înclinat, ce se va întîmpla, va coborî? Probabil că toți prietenii voștri vor da un răspuns afirmativ, dar le puteți dovedi că uneori se pot înșela.

În acest scop faceți un inel din carton, care să aibă diametrul de 15—20 cm, iar lățimea de 2 cm. În interiorul său lipiți bine o bucătică de plumb mare cît o monedă de

25 de bani, care să fie mai grea de 20 gr.

Peste un penar sau o carte groasă așezați o linie lată de lemn sau o planșetă de desen, alcătuiind astfel un plan înclinat. Cam la mijlocul acestuia, așezați inelul, avînd grijă ca bucătica de plumb să fie în partea de sus și ușor înclinată către partea mai înaltă a planului.

Lăsați inelul liber. Spre uimirea generală el nu va coborî, ci... va urca!

Explicația e simplă: plumbul are tendința să coboare și deci va imprima inelului — mai ușor decît el — o mișcare de urcare.

În mijlocul unei roțițe metalice fixați un ax. De capetele acestuia legați două sfori de lungime strict egală, care să aibă cam 35—40 cm.

Legați apoi capetele sforilor de o bară orizontală, astfel încît roata să rămînă suspendată în aer. Rulați axul, înfășurînd sfoara pe el, pînă ce ajungeți sub bara de susținere, după care dați-i drumul brus.

Ce se va întîmpla?

Un pendul cu surprize

Firele se vor desfășura cu rapiditate, dar, ajungînd la capătul lor, roata va urca din nou, prin inerție, înfășurînd iar firele pînă aproape de locul startului. Mișcarea se va repeta de cîteva ori. Cum se explică aceasta?

În cursul căderii, energia potențială a roții, situată la înălțime, se

transformă în energie cinetică, apoi fenomenul se repetă invers în cursul urcării. Mișcarea se încetinește, totuși, și apoi se oprește, pentru că o parte din energie se pierde prin frecare.

În fizică, acest mic aparat poartă denumirea de „pendulul lui Maxwell”.

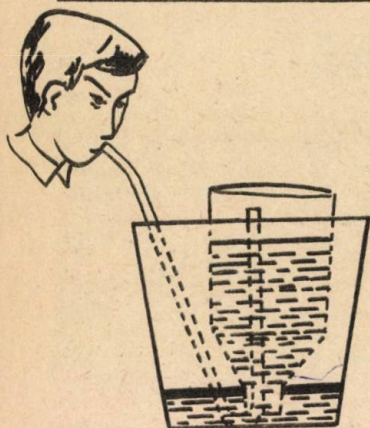
Măsurarea capacității pulmonare

Ce capacitate respiratorie au plămîinii voștri? Dar ai prietenilor?

La aceste întrebări se poate răspunde cu ușurință, folosind o instalație simplă ce se compune din: o găleată, un borcan cu o capacitate de 5 l și un tub de cauciuc.

Urmăriți figura din pag. 106 și procedați în felul următor: turnați în găleată un strat de apă de 8—10 cm. Umpleți borcanul cu apă și răsturnați-l repede în găleată, cu gura în jos. Apa va trebui să rămînă în borcan. Apoi înclinați-l puțin și așezați sub

ADRESANȚI: COPII, TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI

gura lui, într-o parte, o bucată de cărămidă sau de lemn pentru a-l păstra în poziția aceasta. Introduceți un tub de cauciuc prin gura borcanului. Cu aceasta instalația este gata.

Pentru a vă servi de ea, inspirați profund (trageți aer în piept cât puteți de mult) și expirați prin capătul liber al tubului. Sub presiunea aerului, apa din borcan va fi evacuată, în parte, în găleată. Spațiul liber din borcan pe

care ați reușit să-l creați prin expirație arată capacitatea voastră respiratorie. Dacă vreți să măsurați exact, grațați borcanul pe dinafară în litri și jumătăți de litru.

Puteți face deseori această experiență; ea vă va ajuta la creșterea capacității respiratorii, fapt care este în favoarea sănătății. Continuând aceste exerciții mai mult timp, veți reuși să goliți borcanul de o cantitate de apă tot mai mare.

Curiozități matematice

ISTORIA NUMĂRULUI ZERO. În primele secole ale erei noastre, un hindus al cărui nume n-a fost conservat de istorie, imaginea un caracter special, actualmente numit „zero”, pentru a marca absența unei cifre de o ordine oarecare dintr-un număr. Sistemul de enumerare pus la punct în India s-a bazat apoi și pe folosirea semnului respectiv.

Se presupune că noțiunea de „zero” a fost folosită pentru prima dată în Babilonul antic unde s-au descoperit și principiile sistemului de enumerare utilizat de noi.

Prin secolul al VII-lea, arabii înțeleg toată semnificația noii cifre și o preiau. Ei observă că zero este un „operator” (extensie și generalizare a noțiunii de creștere, una dintre cele mai importante noțiuni matematice introduse de savantul englez George Boole — 1815—1864 — în opera fundamentală „Legile gândirii” — 1854), întrucât fiecare zero adăugat la dreapta unui număr permite multiplicarea instantanee a acestuia cu 10. În secolul al IX-lea, marele învățat Mohamed din Horezm — unul din creatorii algebrei — îl întreabinează într-un tratat de aritmetică — „Al. Horezmi” — care s-a bucurat de multă prețuire.

În Europa, sistemul de numerare bazat pe zero a fost cunoscut tot prin intermediul arabilor. De fapt, în jurul anului 1820 lucrarea lui Mohamed a fost tradusă în latină.

Așa-numita „aritmetică comercială” (ale cărei baze au fost puse de fenicienii) începe să întrebuințeze cifra zero în secolul al XIV-lea, prin neguțătorii italieni.

Din punct de vedere etimologic, cuvântul „zero” este de origine latină fiind împrumutat din limba arabă unde sensul său era de „vid”.

Născută din dorința omului de a ține o socoteală exactă a bunurilor sale, cifra zero este indispensa-

bilă în efectuarea calculelor. Este greu să ne imaginăm că secole de-a rândul oamenii nu au cunoscut această cifră, ceea ce făcea ca efectuarea operațiilor să fie extrem de dificilă. În zilele noastre, zero a căpătat o importanță și mai mare deoarece în calculatoarele electronice numerele se formează din șiruri alcătuite numai din două cifre — 0 și 1. Care va fi destinul lui zero în „era cibernetică” ai cărei pași se întrevăd deja?

CE ESTE UN MILIARD. În secolul al XV-lea, limita extremă a calculelor posibile era milionul, care a rămas multă vreme o „expresie nebuloasă”. Trei sute de ani mai târziu, astronomii familiarizați cu imensitatea cerului aspirau la un număr și mai mare — miliardul, cu care să poată cataloga stelele și astrii.

Un miliard (10^9) este un număr foarte mare dacă el exprimă, de exemplu, un stoc de mere. În același timp, însă, reprezintă un număr destul de mic dacă este vorba de un număr de atomi. Pentru a ne da mai bine seama ce înseamnă 1 000 000 000 iată câteva curiozități numerice care-l au drept... erou:

— Numărul fibrelor nervoase ale creierului uman este de ordinul a 3 miliarde;

— Actualmente, trăiesc pe Terra mai bine de 4 miliarde de oameni;

— S-au scurs cam 1 miliard de minute de la începutul erei noastre;

— Un om care ar trăi o sută de ani nu ar ajunge să numere decât până la 1 000 000 000, fără a mai avea altă ocupație;

— În 55 de ani, un om respiră de un număr de ori egal cu $\frac{1}{2}$ miliard;

— În vîrstă de 33 de ani, orice ființă a trăit doar un miliard de secunde.

● Știați că, atunci când vă pieptănați părul proaspăt spălat și bine uscat, între firele de păr și pieptene trec scînteile electrice, lungi de cîțiva centimetri, care se aud ca niște pîrîituri, datorită unei tensiuni electrice de circa... 20 de kilovați? În legătură cu acest fenomen, vă propunem următoarea experiență: stați într-o cameră complet întunecată circa 10 minute, apoi pieptănați-vă în fața unei oglinzi: veți avea surpriza să vedeți luminițele albastre ale scînteilor ce rezultă din descărcările electrice și, în același timp, veți auzi și pîrîiturile respective. Astfel, veți putea spune că aveți „părul în flăcări”.

● De asemenea, dacă veți mîngia blana unei pisici cu mîinile uscate și curate, lîngă o sobă caldă, veți produce tot un curent de înaltă tensiune, care va putea fi auzit prin ușoare pîrîituri și văzut pe întuneric.

● Cu un balon obișnuit, umplut cu aer, se pot face multe experiențe

SCAMATORII CU UN PIEPTENE ȘI ALTELE

interesante. Frecați cauciucul balonului cu o bucată de hîrtie albă uscată și caldă, apoi apropiați balonul de mici bucățele de hîrtie, aște, fire de lînă etc.: acestea vor fi atrase de balon.

● Stați pe întuneric cîteva minute lîngă o sobă caldă (vara nu e nevoie de sobă) ținînd și balonul aproape. Cînd vi s-au obișnuit ochii cu întunericul, frecați balonul cu hîrtia: veți produce o tensiune de circa 20.000 (douăzeci de mii) de volți obținînd scînteii lungi de 2—3 cm. Apropiați pînă la 1 cm. de balon un ac cu gămălie, îndreptat cu gămălia spre cauciuc: veți observa descărcarea curentului sub forma unor scînteii. Frecați din nou balonul și, de data aceasta, îndrep-

tați spre cauciuc vîrfurile ascuțite ale acului; în dreptul vîrfurilor va apărea un punct luminos, datorită scurgerii curentului prin efluvii.

● Puteți face o experiență amuzantă și pe lumină, în bucătărie. Deschideți robinetul de apă și lăsați să curgă un firisor continuu de apă, dar foarte subțire. Frecați balonul, ca mai sus, și apropiați-l de firul de apă: veți vedea, cu surprindere, că firul de apă... își schimbă direcția de scurgere fiind atras de balon. Depărtați încetîșor balonul: veți constata că firul de apă continuă să devieze în direcția balonului, puțin fiind făcut chiar să... curgă în afara chiuvetei! (Nu uitați să așezați acolo un lighean).

Cu toate că faceți experiențe cu tensiuni înalte de pînă la 20.000 de volți (pentru comparație e bine să vă amintiți că la priza din apartament aveți 120 sau 220 de volți), nu vă temeți de nici un pericol: sarcinile de pe blana pisicii sau de pe suprafața balonului sînt mult prea mici pentru a vă putea cauza vreo neplăcere cît de mică.

„GHICIREA” MONEDEI

Puneți într-un săculeț de pînă sau într-o căciulă cîte o monedă de: 15 bani, 25 bani, 1 leu și 3 lei. Rugați apoi pe un prieten să scoată una dintre monede, fără să v-o arate, și s-o țină strînsă în pumn pînă ce veți număra, cu glas tare, pînă la 100. După aceasta îi va da drumul înapoi în sac tot pe nevăzute.

Spre mirarea prietenului și a tuturor celor care asistă, veți putea ghici exact ce monedă a scos. În acest scop, imediat ce el a scos mîna din sac, după ce a lăsat moneda, introduceți mîna și veți găsi fără greșală piesa căutată.

Cum?

(Răspunsul la pag. 191)

Materialele necesare sînt: două cutii de conserve goale și curate, o buclă de tablă subțire de 14×10 cm, carton, celofan, un bec electric mat, de format redus (cu dulia respectivă), un întrerupător și materiale mărunte — cuișoare, șuruburi etc.

Acest tip de microscop va folosi ca lentilă o picătură de apă sau ulei de ricin.

Lentilele microscopului sau lupele obișnuite de sticlă refractă lumina în așa fel, încît obiectele observate prin ele par mai mari. La fel se va comporta și lentila lichidă. Spre a vă convinge puteți face următoarea experiență: într-o buclă de carton se face un orificiu rotund, cu diametrul de circa 1 cm. Acoperiți orificiul cu o bucată ceva mai mare de celofan, pe care o lipiți pe margini. În centrul celofanului puneți cu

CONSTRUIȚI-VĂ SINGURI MICROSCOP

pipeta o picătură de apă distilată sau ulei de ricin; ați obținut o mică lupă. Puteți s-o apropiați cam la 1 cm de un text scris cu litere mărunte și veți vedea că literele vă apar mult mărite.

Tot pe acest principiu va fi construit și va funcționa și microscopul.

ADRESANȚI: COPII, TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI

Pentru a-l realiza, privești cu atenție figura și începești prin a construi suportul de lemn. Pe el fixați o duilie electrică în care înșurubați un bec mat de 25—40 W. Montați în serie și un întrerupător. Dacă vreți ca instrumentul să aibă dimensiuni mai mici, în locul becului alimentat cu curent de la rețea montați un beculeț de lanternă, alimentat de la un transformator sau de la două baterii de 4,5 V, legate în paralel. Deasupra beculețului puneți o bucățică de geam mat. Becul, mare sau mic, va fi acoperit apoi de doi cilindri de tablă care intră și culisează (alunecă) unul în altul.

În cazul folosirii unui bec mare, care se încălzește mai puternic, între pereții cilindrului și sticla becului va fi lăsat un spațiu de 2—3 cm, iar din loc în loc se vor face mici orificii de ventilație. Cilindrii pot fi obținuți de la două cutii de conserve cărora li s-au scos capacele și au fost ajustate după nevoie. Cilindrul interior va fi fixat de scândura de bază cu câteva mici șuruburi. Deasupra cilindrului superior veți monta o bucățică de geam mat. Pe acest geam se așază lamele cu preparate microscopice sau mici obiecte ce urmează a fi examinate.

Separat, pregătiți o bucată de tablă de formă dreptunghiulară cu lățimea de 2—3 cm și atât de lungă încât să ajungă de la tija verticală a suportului de lemn pînă deasupra cilindrului de tablă. În centrul părții care se găsește deasupra cilindrului veți face un orificiu cu diametrul de 2 mm. Aveți grijă ca marginile sale să fie perfect netede (ajustați-le cu pila și cu o hîrtie abrazivă). Acoperiți orificiul cu o bucățică de celofan, pe care o fixați pe margini cu hîrtie adezivă. Picurați o picătură de apă distilată sau ulei de ricin pe celofan, exact deasupra orificiului și microscopul este gata de întrebuințat.

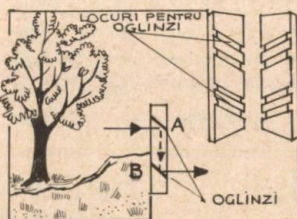
Pentru a examina, să zicem, o muscă, așezați-o pe geamul mat (după ce ați fixat-o pe o lamă și ați acoperit-o cu o lamelă) de deasupra cilindrului, aprindeți becul, privești prin lentila-picătură și apropiați sau depărtați cilindrul cu preparatul prin rotire ușoară, pînă ce veți vedea o imagine clară. Dacă o „lentilă” nu vi se pare destul de reușită, absorbiți-o cu o sugativă curată și picurați în locul său o nouă picătură mai mare sau mai mică.

Acest instrument optic, construit uneori tot din oglinzi plane, permite observarea unei imagini de către o persoană ascunsă într-o groapă, tranșee, submarin etc. În periscop razele de lumină sînt abătute de mai multe ori de la linia dreaptă, așa cum se vede în figura alăturată.

Construcția periscopului se face cu destulă ușurință. Ca materiale aveți nevoie de două scînduri dreptunghiulare egale, lungi de 1—2 m și late de circa 10 cm, de opt rigle subțiri de lemn și de două oglinzi plane.

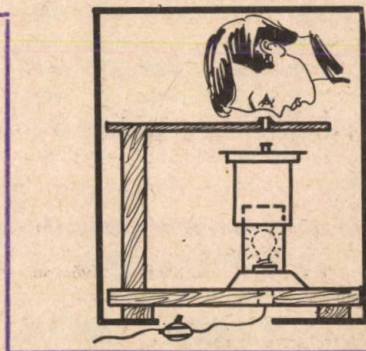
Cu ajutorul citorva cuișoare, fixați riglele pe cele două scînduri înclinate, formînd un unghi de 45° și lăsînd între ele un spațiu suficient pentru a se putea introduce oglinzile. În spațiile astfel obținute se așază oglinda superioară, cu par-

PERISCOPE

tea reflectantă (fața) în jos, iar cea inferioară cu fața în sus.

Verificați dacă ați montat corect toate piesele, apoi încercați să priviți o imagine prin oglinda de jos, în timp ce partea superioară a periscopului este ridicată peste un zid, gard etc. Razele de lumină ce lo-

vesc oglinda superioară se vor reflecta în unghi drept, atingînd oglinda inferioară, iar aceasta le va reflecta din nou direct către ochiul nostru. După ce v-ați convins că ați lucrat bine și că instrumentul funcționează corect, fixați cele două scînduri printr-o a treia, ceva mai scurtă, pe care o veți bate cu cîteva cuișoare în spatele primelor două.

BUNUL GUST LA NOI ACASĂ

Acasă, fiecare dintre noi are ceva de făcut pentru a înfrumuseța încăperea pe care o locuiește, spre a o face mai plăcută, mai atractivă.

Camera copiilor va cuprinde, în afara paturilor pentru dormit, un loc pentru lucru și depozitarea jucăriilor, cărților și rechizitei școlare. Paturile, dulapurile și celălalt mobilier se vor amplasa de-a lungul pereților. Centrul camerei se va lăsa liber — ca spațiu de joacă.

Frumosul în spațiul locuit se realizează prin amenajarea camerelor cu plante decorative sau flori tăiate. Astfel, plantele pletoase se așază

la nivelul ochiului; dacă în încăpere există mobilă de culoare închisă, se așază plante decorative de culori mai deschise sau foarte vii. În alegerea plantelor, se va ține seama de înălțimea încăperilor și de lărgimea lor, în așa fel ca acestea să se încadreze în ansamblul spațiului.

— Plantele decorative se așază pe masă, pe mobilele din apropierea geamului sau pe pervazul de la fereastră. Se

ADRESANȚI: COPII, TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI

recomandă însă utilizarea de suporturi și măsuțe joase construite anume în acest scop. Așezarea plantelor se face în așa fel ca acestea să contrasteze între ele prin mărime, formă și culoare.

- Florile tăiate se păstrează în vase care trebuie astfel așezate încât să lase impresia unei creșteri naturale din vas. Să avem grijă ca vasul să joace un rol subordonat florilor.

Balconul sau veranda

Se ornează cu jardiniere cu flori — confecționate din lemn, ceramică, azbociment, tablă zincată.

Culorile jardinierei să fie neutre sau pastel, în contrast cu verdele frunzelor. Florile pentru jardiniere se vor alege astfel încât culorile acestora să se armonizeze cu fațada casei. Astfel, la o fațadă albă se vor utiliza flori de toate culorile, la o fațadă gri — cu-

lori mai vii. Dacă într-o jardiniere se plantează două specii de flori, se vor așeza în planul I cele cu port mai pletoș (petunii albe sau albastre), iar în planul II mușcate roșii sau crăițe galbene.

Pentru balcoanele însoțite se vor folosi plante ca: gheața, ochiul boului, urzicuța, mușcata, crăița; pentru balcoane mai umbroase — plante ca: cercelușul, urzicuța mare din sămânță, begonia cu bulbi.

AȚI PUTEA FI ELECTRICIAN ?

Răspundeți cu sinceritate prin DA sau NU numai la întrebările la care apreciați că știți sigur de răspuns. În nici un caz nu răspundeți la întâmplare („poate s-o nimeri”) fiindcă înseamnă să vă autoînșelați.

1. Prima „uzină” electrică din țara noastră a fost construită în anul 1882 la București ?

2. România a fost prima țară din lume în care s-a introdus acționarea electrică la foraj și extracție ?

3. Dacă un motor are pe fază tensiunea de 220 V și este conectat în stea, are între faze tensiunea de 340 V ?

4. Tensiunea de străpungere în aer la distanța de 1 cm este de 30 kV ?

5. Puterea electrică activă se măsoară în volt-amperi ?

6. Legea lui Joule se referă la forța ce ia naștere între corpuri încărcate ?

7. Coulomb este descoperitorul Americii ?

8. Este corect (suficient) să se spună: „acesta este un bec de 100 W ?

9. Dacă se introduce la priza de curent a rețelei electrice bornele unui ampermetru se va produce un scurtcircuit ?

10. Crește tensiunea de la bornele unei grupări de mai multe rezistențe legate în paralel, când se scoate din circuit una dintre aceste rezistențe ?

Ați terminat ? Acordați câte un punct pentru fiecare răspuns exact. Suma punctelor obținute astfel constituie un fel de notă a cunoștințelor dv.

despre electricitate. Dacă ați obținut 8—10 puncte puteți să îmbrățișați orice meserie din domeniul electrotehnicii. Pentru 6—7 puncte aveți cunoștințe suficiente care să justifice îndemnul de a stăruia mai mult în studiul și activitățile practice ale acestei discipline, cu convingerea că veți obține, după aceasta, rezultate bune. Sub 6 puncte, atenție ! riscați să rămâneți corijent la fizică.

Răspunsuri

1. Da ; ea alimenta o instalație cu ajutorul căreia erau iluminate Palatul Cotroceni, Teatrul Național și, din 1883, grădina Cișmigiu.

2. Da ; în 1898 — de la centrala hidroelectrică din Sinaia — au fost alimentate electromotoarele a două sonde de la Cîmpina.

3. Nu ; de 380 V.

4. Nu ; de 60 kV.

5. Nu ; în kilowați.

6. Da.

7. Nu ; este cel care a stabilit legea de atracție a corpurilor încărcate cu electricitate.

8. Nu, deoarece puterea consumată de bec depinde de tensiunea sub care funcționează. Trebuie să se precizeze, de exemplu : „acesta este un bec de 100 W, pentru tensiunea de 220 V.

9. Da ; pentru că ia naștere un circuit cu intensitate foarte mare.

10. Da ; deoarece prin scoaterea uneia dintre rezistențe crește rezistența R_e a grupării rămase.

SÎNȚEȚI ÎNDEMÎNATIC ?

Iată 30 de întrebări care vă pot ajuta să descoperiți unele trăsături ale personalității dumneavoastră, referitoare la aspecte practice ale vieții de fiecare zi. Răspundeți prin DA sau NU.

1. Apăsăți tubul de pastă de dinți de la mijloc ?

2. În grabă vi se rup șireturile de la pantofi când v-ați încălțat. Aveți altele în rezervă pentru schimb ?

3. Păstrați ciorapi nepereche sau mănuși desperecheate ?

4. Aveți mai multe umerase decât haine, rochii, paltoane ?

5. Vă sînt hainele șifonate, când le scoateți din valiză ?

6. Scoateți tot ce aveți în buzunare sau poșetă și controlați ; aveți cam 50% obiecte care nu vă sînt, de obicei, de folos în afara locuinței ?

7. Vă umpleți de obicei stiloul înainte de a se termina complet cerneala ?

8. Pentru a aduce cerneală în penița stiloului, îl scuturați indiferent unde ?

ADRESANȚI: COPII, TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI

9. Lipiți totdeauna timbrele poștale sus, în colțul din dreapta plicului?
10. Tăiați sfoara de la pachete pentru că nu puteți desface nodurile?
11. Vă pricepeți să faceți cum trebuie un colet poștal?
12. Culele pe care le bateți în perete țin?
13. Puteți bate cule într-o șipcă subțire fără ca aceasta să se crape?
14. Știți să înlocuiți o siguranță arsă de la instalația electrică a apartamentului (casei)?
15. Robinetele din apartamentul dumneavoastră sînt adesea defecte?
16. Puteți să înlocuiți singur garnitura uzată a unui robinet de apă?
17. Știți să aranjați corect în rucsac lucrurile care vă sînt necesare într-o excursie de cîteva zile?
18. Reușiți să aprindeți de obicei chibritul de prima oară?
19. Puteți aprinde ușor și fără ajutorul unor produse petroliere, un foc de lemne, cînd sînteți în excursie?
20. Vă tăiați cînd deschideți o cutie de conserve?
21. Deschideți ușor borcanele de compot, fără a distruge capacele?
22. Știți să coaseți un nasture „cu picior” la un palton sau o haină de blană?

Subliniați unul din cele trei nume, care socotiți că reprezintă răspunsul exact.

CINE A FOST SUPRANUMIT...?

1. „Stagiritu” (384—322 î.e.n.)
a) Arhimede, b) Aristotel, c) Platon
2. „Poetul cu glas de trăznit” (515—456 î.e.n.) a) Eschil, b) Euripide, c) Sofocle
3. „Părintele istoriei” (484—425 î.e.n.) a) Plutarh, b) Homer, c) Herodot
4. „Olimpianul” (490—429 î.e.n.) a) Pericle, b) Euclid, c) Sostrate
5. „Părintele medicinei” (460—375 î.e.n.) a) Galen, b) Hipocrat, c) Pliniu cel Bătrîn
6. „Rege-al poeziei” (1821—1890) a) Vasile Alecsandri, b) Vasile Cîrlova, c) Tudor Arghezi
7. „Michelangelo al caricaturii” (1808—1879) a) Jaques Louis David, b) Honore Daumier, c) Fonain
8. „Poetul planului” (1810—1849) a) Listz, b) R. Schuman, c) F. Chopin
9. „Rafael al muzicii” (1756—1791) a) Mozart, b) Schubert, c) Corelli

23. Vă pricepeți să scoateți petele de pe țesături?
24. Spargeți multă veselă?
25. Puteți face un pansament bun la o tăietură în talpa piciorului?
26. Știți cum se tratează o mușcătură de șarpe, în primă urgență, pînă la intervenția unui medic?
27. Purtați de obicei la dumneavoastră un carnet de notițe și un pix sau stilou?
28. Aveți o singură agendă, completă, cu toate numerele de telefon pe care le folosiți mai des?
29. Știți să fotografiați și să vă dezvoltați singur filmele?
30. Știți să vă orientați cu ajutorul busolei?

Marcați cîte un punct cînd ați răspuns DA la întrebările: 2, 4, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, precum și pentru răspunsul NU la restul întrebărilor.

Faceți suma punctelor și apreciați: dacă ați obținut peste 25 sînteți îndemînat, meticulos; ordonat, atent, aveți deprinderi și aptitudini utile; între 18 și 24 puncte este probabil că vă lipsește una din calitățile de mai sus (încercați să aflați care); sub 18 puncte vă sfătuim să vă străduiți susținut, fiindcă nu sînteți îndemînat, nici ordonat, nu le prea sînteți de ajutor celor din jur.

10. „Poetul țărănimii” (1866—1918) a) Anton Pann, b) Octavian Goga, c) George Coșbuc

- proverb” (1796—1854)
a) Ion Creangă, b) Al. Donici, c) Anton Pann

11. „O expresie monumentală a naturii umane în ipostaza ei istorică ce se numește poporul român (G. Călinescu) (1837 sau 1839—1889) a) Mihai Eminescu, b) Ion Creangă, c) Mihail Sadoveanu

12. „Firea cea întoarsă” (1769—1847) a) Ion Heliade Rădulescu, b) Ion Prale, c) Cezar Boliac

13. „Culb de-nțelepciune” (1806—1866) a) Gr. Alexandrescu, b) Anton Pann, c) Al. Donici

14. „Ceahlău literaturii române” (1880—1961) a) Mihail Sadoveanu, b) Ion Creangă, c) Geo Bogza

15. „Fiul Pezelei, cel isteț, ca un

Răspunsurile

— care pot fi deduse și din cunoașterea anilor în care a trăit personalitatea respectivă — sînt: 1, Aristotel. 2, Eschil. 3, Herodot. 4, Pericle. 5, Hipocrat. 6, Alecsandri. 7, Daumier. 8, Chopin. 9, Mozart. 10, Coșbuc. 11, Creangă. 12, Prale. 13, Donici. 14, Sadoveanu. 15, Pann.

Acordați cîte un punct pentru fiecare răspuns corect și apreciați că suma de 15 puncte denotă că aveți excelențe cunoștințe referitoare la ilustre personalități ale omenirii; pentru 13—14 puncte calificativul este **bine**; pentru 11—12 doar satisfăcător; sub 11 puncte — vă recomandăm să citiți mai multă literatură de informare.

CE ȘTIM, CE-AM UITAT ȘI CE N-AM AFLAT ÎNCĂ DESPRE LUMEA ANIMALELOR

Verificați-vă cunoștințele despre „lumea celor care nu cuvîntă” răspunzînd DA sau NU la următoarele întrebări:

1. Șerpii și peștii dorm cu ochii deschiși?

ADRESANȚI: COPII, TINERI ȘI MAI PUȚIN TINERI

2. Struțul poate să zboare pe distanțe mici?
3. Cîntecul femelei de greer este mai frumos decît al masculului?
4. Pot fi vînați lei în Asia și tigri în Africa?

5. Leopardul și pantera fac parte din aceeași specie?
6. Unii păianjeni își țes pînza cu defecte?

7. Ursul alb trăiește numai în Arctica?
8. Renii sînt singurele animale din familia cerbilor la care coarnele există atît la mascul cît și la femele?
9. Licuriciul vă poate arde degetele cu substanța lui care emite lumină?
10. Iepuroaica poate naște de 3—4 ori pe an?
11. Ghepardul este animalul care aleargă cel mai repede?
12. Unele maimuțe pot uria mai puternic decît lei?
13. Cămilele își pot astîmpăra setea chiar cu apă sărată sau amară?
14. Pinguinii din Arctica sînt la fel de mari ca cei din Antarctica?
15. Nisetru și morunul pot trăi atît în apă sărată cît și în apă dulce?

Acordați-vă cîte un punct pentru fiecare răspuns exact și apreciați că pentru 14—15 puncte aveți excelente cunoștințe de zoologie; între 11—13 puncte cunoștințele sînt satisfăcătoare; pînă la numai 10 puncte... este necesar să citiți mai mult despre viața și obiceiurile animalelor. Cum este de presupus că nu stați prea bine nici în domeniul cunoștințelor geografice, ascultați și emisiunile radio-TV din aria științelor respective.

Răspunsurile corecte sînt:

1. Da — la șerpi, pleoapele sînt sudate și transparente; peștii nu au pleoape.
2. Nu — struțul este una din puținele păsări care nu pot să zboare.
3. Nu — fiindcă numai masculul cîntă.
4. Nu — leul trăiește numai în Africa, iar tigru numai în Asia.
5. Da — pentru comoditate, masculul este denumit leopard, iar femela panteră.
6. Nu — toți păianjenii țes pînza perfect.
7. Da.
8. Da.
9. Nu — strălucirea licuriciului se datorează unei lumini reci, care nu degajă căldură.
10. Da.
11. Da — pe distanțe scurte el poate alerga cu viteză de peste 90 km/oră.
12. Da — maimuțele urlătoare scot răgete mai puternice decît ale leilor.
13. Da.
14. Nu — fiindcă în Arctica nu există pinguini.
15. Da.

PARIAȚI CĂ... NU ȘTIAȚI CĂ...

...melcul posedă o dantură record? În gura acestei moluște terestre ierbivore, din familia gasteropodelor, se găsesc nu mai puțin de 14174 de dinți.

...cea mai parfumată floare este aceea a cactusului american? Aromă ei poate fi simțită de la o distanță de un kilometru.

...se poate face o plimbare cu piciorul prin interiorul unei... inimi omenеști? Această „călătorie fantastică” este accesibilă oricărui vizitator al muzeului de istorie naturală din Portland (statul Oregon — S.U.A.), care posedă un model al acestui organ, de dimensiunile 6,6 × 4 × 4 m. Vizitatorul poate intra în această „inimă”, urmări circu-

lația singelui și asculta bătăile normale ale acestui organ.

...albatrosul posedă în nări un organ care are proprietatea de a transforma apa sărată a mării în apă dulce? Pînă în prezent nu s-a reușit a se stabili cum efectuează pasărea această operație chimică.

...corpul unui om adult este „construit” din douăzeci de mii de... miliarde de celule?

...o femeie care cîntărește 70 kg și care poartă tocuri cu ei exercită o presiune la fel de mare ca aceea a unui cazan de locomotivă cu aburi? Aceasta înseamnă 70 kg pe centimetru patrat.

...mineralul denumit obsidiană — o rocă frumoasă cu aspect verde-negricios are o mare rezistență la umiditate?

Apa pătrunde în obsidiană cu „viteză” de doi microni (două mii de milimetri) în... zece secole!

...de la începutul exploatării zăcămintelor diamantifere și pînă în anul 1964 au fost extrase în total numai circa 140 de tone (700 milioane de carate) de diamante? Dar, pentru aceasta au fost „prelucrate” 500 de milioane de metri cubi de pămînt, cantitate ce ar putea fi încărcată într-un tren cu... 40 de milioane de vagoane!

Autorul grupajului

Adresanți:
Copii, tineri
și mai puțin tineri:
Prof. Claudiu VODĂ

GLEI: strat al solului caracterizat printr-o culoare predominant cenușie sau vînăță verzuie, bogat în forme reduse ale oxizilor fierului. Orizontul cu glei este caracteristic pentru solurile aflate sub influența apei freatice situate aproape de suprafață sau a apei stagnante.

HABITAT: localitatea sau condițiile mediului extern în care trăiește un organism sau grup de organisme.

HABITUS: aspectul general și trăsăturile caracteristice ale unui animal sau ale unei plante.

HAPLOID: se spune despre celule, țesuturi, organisme care posedă în nucleu un singur set (garnitură) de cromozomi: gameții, organismele dezvoltate dintr-un gamet nefecundat (prin partenogeneză). Se simbolizează cu n sau x .

HETEROZIS: fenomen care constă în creșterea neobișnuită a vigurozității, a rezistenței la condiții nefavorabile, și a capacității de producție. Apare la descendenți din prima generație (F_1) obținuți din încrucișarea unor soiuri de plante, a unor indivizi crescuți în condiții diferite sau neînruțiți între ei, precum și la descendenții hibridi între liniile consangvinizate (la porumb, floarea-soarelui).

HYBRID: organism provenit din încrucișarea a doi indivizi, de specii, genuri, soiuri sau de rase diferite. **HYBRID SIMPLU:** hibrid rezultat din încrucișarea liniilor consangvinizate la plantele alogame, sau din încrucișarea soiurilor, la plantele autogame ori din încrucișarea unui soi cu o linie consangvinizată. **HYBRID DUBLU:** rezultat prin încrucișarea a doi hibridi simpli. **HYBRIDI TRILINARI:** rezultați din încrucișarea unui hibrid simplu între două linii consangvinizate cu o a treia linie.

IN VITRO (latinește) — despre o experiență care se efectuează în afara organismului, în condiții de laborator.

IN VIVO (latinește): despre o experiență care se efectuează cu un organism viu sau într-un organism viu.

ÎNGRĂȘĂMINTE COMPLEXE: îngrășămintele care conțin 2—3 elemente.

LIZIMETRU: instalație specială alcătuită din pereți metalici cu ajutorul căreia se colectează și se măsoară apa infiltrată într-un volum anumit de sol.

MATCĂ: albină femelă cu organele sexuale complet dezvoltate, avînd rolul de a depune ouă.

MATERIAL ÎNIIAL: formele de plante, cultivate sau spontane, utilizate în procesul de ameliorare cu scopul de a obține soiuri noi sau pentru îmbunătățirea celor existente.

MERISTEM: țesut format din celule cu o mare capacitate de diviziune, localizat în punctele de creștere a plantelor în special în vârful tulpinilor și rădăcinilor. Pe baza activității acestor țesuturi, în care celulele sînt tinere, iau naștere celelalte țesuturi, definitive, proprii plantelor adulte.

METABOLISM: totalitatea schimburilor pe care organismul le întreține cu mediul înconjurător. Este o proprietate fundamentală și inerentă a ființelor vii, condiția fundamentală a vieții. Are două laturi contradictorii și inseparabile: anabolismul (asimilația) și catabolismul (dezasimilația).

MICELIU: aparatul vegetativ al ciupercilor.

MICORIZĂ: asocierea simbiotică a unei ciuperci cu rădăcinile unei plante superioare.

MICOZĂ: boală provocată de ciuperci microscopice.

MONOCOTILEDONATE: clasă de plante cu flori (angiosperme) care se caracterizează printr-un embrion cu un singur cotiledon, rădăcini fasciculare; majoritatea sînt erbacee, neramificate, anuale și perene, frunze simple cu nervuri paralele.

MONOIC: plantă la care pe același individ se găsesc la nivele diferite, atît flori unisexuate femele cît și flori

unisexuate masculine (porumbul, dovleacul, macul, aluln etc.).

MUTAȚIE: apariție bruscă a unui caracter genetic nou care reflectă o modificare a materialului ereditar nuclear (a genomului) apărută în urma unor influențe puternice a factorilor externi. Mutațiile pot fi naturale sau experimentale. Individul apărut pe cale de nutriție se numește **mutant** sau **formă mutantă**.

NANISM: piticic.

NORMĂ DE IRIGAȚIE: cantitatea totală de apă administrată (sursa normelor de udare) unei culturi sub forma udărilor atît în perioada de vegetație cît și în afara ei sub forma udărilor de aprovizionare.

NORMĂ DE UDARE: cantitatea de apă dată la o udare. Se exprimă în mc/ha.

OBOSEALA SOLULUI: expresie figurativă care indică un fenomen negativ manifestat prin scăderea fertilității solului, provocat de dezvoltarea intensă, exagerată a unor bacterii, ciuperci și alte microorganisme. Toxinele acumulate datorită activității acestora pot deveni dăunătoare unor plante de cultură. Poate apărea ca rezultat al cultivării unei plante mai mulți ani în același teren. Se înlătură prin introducerea asolamentelor raționale și folosirea îngrășămintelor.

OPTIMIZARE: proces de determinare a variantei care, din punct de vedere al scopului propus, realizează, în condiții date, cele mai bune rezultate: beneficiu sau producții maxime cu cheltuieli minime.

ORĂ-OM: unitate de măsură a timpului de muncă egală cu o oră de muncă a unui muncitor. Este folosită în ținerea evidenței timpului de muncă, în calculul privind folosirea forței de muncă, productivitatea muncii etc.

ORGANIZAREA TERITORIULUI ÎN CADRUL UNITĂȚILOR AGRICOLE: ansamblu de măsuri preconizate pentru folosirea cea mai eficientă a pămîntului în funcție de sarcinile planului de stat și de condițiile naturale și social-economice, organizarea și amenajarea fiecărei categorii de folosință, sporirea fertilității solurilor, dimensionarea și amplasarea eficientă a investițiilor, folosirea cu randament maxim a mijloacelor mecanice și sporirea rentabilității unității. Principalele aspecte pe care le rezolvă sînt: îmbunătățirea stabilității teritoriale (comasări, rectificări de hotare); aplicarea și adaptarea indicatorilor de profil la condițiile naturale și social economice specifice; amplasarea și dimensionarea centrelor de producție; amplasarea rețelei de drumuri de exploatare, amplasarea asolamentelor etc.

PARAMETRU: mărime proprie unui obiect, unui mecanism, unui sistem, unui fenomen etc. care servește la caracterizarea unor proprietăți ale acestora.

PEDIGREU: înscris care indică ascendenții paterni și materni pentru mai multe generații, ai unui reproducător. La fiecare ascendent (părinți, bunici, străbunici) în afară de numele și numărul matricol se notează și calitățile economice specifice speciei și rasei (producția de lapte, greutatea corporală etc.).

PEDOLOGIE: știință al cărei obiect este studiul multilateral (fizic, chimic, biologic, mineralogic) al solurilor și al legilor de formare, evoluție și distribuție geografică a acestora.

POLIMORFISM: existența, în aceeași specie, a unor tipuri diferite de indivizi (ex. la albine).

POLIPLOIDIE: fenomen caracterizat prin prezența a trei sau mai multe garnituri de bază (seturi) de cromozomi în celulele organismelor vegetale și animale. Astfel organismele pot fi triploide ($3x$), tetraploide ($4x$). Dintre plantele cultivate sînt poliploide: grîul comun și ovăzul (hexaploide), cartoful, bumbacul, unele soiuri de măr, păr, viță de vie (tetraploide). Organismele poliploide au adesea organe vegetative, uneori și fructe, mai voluminoase comparativ cu organismele diploide. În ultimii

30—40 de ani au fost creați artificial poliploizi la plante furajere (trifoi, liliu) specii de zahăr, plante ornamentale, secară etc în scopul utilizării efectelor pozitive ale poliploidiei. La animale fenomenul este mult mai rar, prezent mai ales la nevertebrate.

RANDAMENT: raport între valoarea unei mărimi utile (putere, energie, masă) realizată la un anumit sistem (motor, instalație, tractor) și valoarea aceleiași mărimi absorbite de sistemul respectiv. **Randamentul motorului**: coeficientul de folosire utilă a puterii nominale a motorului. **Randamentul sistemului de irigație**: coeficientul de utilizare a apei, rezultat din raportarea cantității de apă dată la plante și cea pompată. **Randament de tăiere**: raport între greutatea animalelor la sacrificare (fără piele, cap, viscere, membre de la genunchi sau jaret în jos).

RAPORT NUTRITIV (Raport proteic): indicator de apreciere a calității bazei furajere care exprimă proporția în care se află proteina digestibilă față de cantitatea de unități nutritive (substanțele energetice).

REGIE PROPRIE: sistem de executare de lucrări de construcții și reparații capitale de către beneficiar.

REGIM DE IRIGAȚIE: noțiune complexă care include precizarea unor elemente tehnice proprii irigației: norma de udare, momentul aplicării udării, intervalul dintre udări (timpul de revenire).

REPAUS MAMAR: intervalul de timp de la încheierea unei lactații (încetarea mulsului) până la următoarea fătare a vacilor și a oilor. Durata repausului mamar variază în funcție de tipul de producție, vîrstă, stare de întreținere a animalului etc.

REPAUS SEMINAL (POSTMATURAȚIE): perioada de timp de la recoltare și până ce semințele pot germina. Se înregistrează și la tuberculi. Durata repausului seminal variază de la specie la specie și chiar de la soi la soi.

SAPROFIT: plantă heterotrofă care se hrănește cu substanțe organice provenite de la organisme vegetale și animale moarte, în descompunere.

SCARIFICARE: afinarea profundă a solului.

SCHELETUL SOLULUI: acea parte a solului alcătuită din particule cu diametru mai mare de 0,2 mm, pietre (cu diametrul mai mare de 20 mm), pietriș (cu diametrul între 2 și 20 mm), nisip (cu diametrul între 0,2 și 2 mm).

SEGREGARE (DISJUNCȚIE): (genetică) separare a caracterelor materne și paterne în a doua generație a hibridilor; este una dintre legile lui Mendel.

SELECȚIE: noțiune utilizată de Darwin pentru a indica orice proces natural sau artificial care favorizează supraviețuirea și reproducerea anumitor indivizi. Selecția artificială: alegerea conștientă, de către om, ca genitori, a indivizilor cu însușiri valoroase.

SELECȚIE INDIVIDUALĂ: metodă de ameliorare a plantelor la care descendențele elitelor se urmăresc individual în scopul unei estimări mai precise a valorii lor. În zootehnie, metodă de ameliorare care constă în alegerea celor mai bune exemplare pe baza performanțelor individuale și a valorii ascendenților a colateralilor și descendenților (sinonim: **selecție genealogică**).

SOI SINTETIC: populație rezultată prin încrucișarea mai multor linii consanguinizate și care poate fi cultivată mai multe generații fără să prezinte o scădere prea mare de producție. Solurile sintetice sînt, de obicei, inferioare celor mai buni hibridi simpli sau dubli dar pot fi mult superioare soiurilor și populațiilor locale.

S O M A: corpul unui animal sau al unei plante, considerat în întregime, cu excepția celulelor germinale.

STRESS: termen general utilizat pentru orice factor din mediu (traumatism, frig, căldură, curent electric, medicamente, emoții etc.) capabil să provoace o reacție anormală a organismelor animale sau vegetale.

SUBSTANȚĂ ACTIVĂ: substanța care asigură, total sau parțial, eficacitatea unui produs. Elementele utile pentru nutriția plantelor conținute într-un îngrășămint. Concentrația în substanță activă a îngrășămintelor se exprimă în procente din greutatea îngrășămintului brut. Efectul îngrășămintelor se apreciază prin sporul de producție la 1 kg de substanță activă.

SUBSTANȚE SINERGICE: care unite una cu alta își măresc puterea de acțiune.

ȘCOALA DE POMI: sectorul de altoire și formare a pomilor. Aci se plantează puiți portaltoi; rămîn 2—3 perioade de vegetație timp în care se altoiesc și li se formează coroana.

ȘCOALA DE VIȚE: locul din pepinieră unde vițele se plantează provizoriu, numai pentru o singură perioadă de vegetație, pentru a-și dezvolta rădăcinile și lăstarii.

TRANSPLANTARE: 1) transferul unui țesut sau organ dintr-o parte în alta a corpului unui organism animal sau de la un organism la altul. 2) Mutarea unei plante de la un loc provizoriu (răsădnic, seră, pepinieră) la locul definitiv (răsădire).

TROPISM: orientarea unui organism fixat, către direcția din care acționează o sursă de excitație (gravitația, lumina, substanțele chimice) sau în sens contrar. Se observă ușor la rădăcinile și tulpinile în plină creștere, care se orientează pozitiv sau negativ față de excitanții din mediul înconjurător.

UDARE DE APROVIZIONARE: udare aplicată în afara perioadei de vegetație.

UNITATE NUTRITIVĂ (U. N.): unitate de măsură pentru exprimarea valorii hrănitoare a nutrețurilor avînd ca bază valoarea nutritivă a 1 kg de ovăz de calitate mijlocie. U. N. ovăz echivalează cu 0,6 unități valoare amidon, cu 1,16 U.N. orz sau cu 1414 g cal (energie netă sau productivă).

UNITATE VITĂ MARE: formă convențională de exprimare a numărului de animale din diversele specii și categorii de vîrstă și sex, folosind anumiți coeficienți de transformare.

VANĂ HIDRANT: piesă accesorie la utilajele de irigații care împreună cu bransamentul leagă hidrantul cu aripa de udare.

VARIETATE: grup de organisme care se deosebesc de alte grupuri din aceeași specie prin unele însușiri: adaptabilitate la condițiile pedo-climatice, rezistența la unele boli și insecte etc.

PROFIL DE SOL: succesiune de straturi (orizonturi) care se observă într-o secțiune verticală a solului de la suprafață pînă la roca-mamă sau pînă la apa freatică.

PROLIFIC: care se înmulțește foarte repede.

PROTEINĂ DIGESTIBILĂ (P. D.): principiu nutritiv plastic în componența unui nutreț, format din albumină digestibilă și amide (substanțe azotate neproteice). Se consideră că exprimă mai complet calitatea furajelor folosite în hrana rumegătoarelor. Se măsoară în grame și kilograme de nutreț fizic. Conținutul de proteină digestibilă raportat la valoarea energetică a nutrețului exprimă, ca și albumina digestibilă, calitatea acestuia, prin așa numitul **raport nutritiv**.

VIABILITATE: capacitatea de a trăi și de a continua să se dezvolte, de a dăinui;

VIVIPAR: organism, plantă sau animal, care naște descendenți vii. Sînt vivipare unele plante la care germinarea semințelor are loc în fruct sau care nu produc flori în inflorescență, ci muguri (unele ierburi perene, unele plante exotice etc.). La animale sînt vivipari unii pești care nasc pui vii.

XEROFITE: plante adaptate condițiilor din climatul secetos, deșertic.

ZIGOT: celulă formată prin unirea a doi gameți.

CARE VOR FI MEDICAMENTELE DE MÎINE?

Ele există de cînd lumea, dar a fost nevoie să fie descoperite.

Speranțele de progres ale medicinei sînt mai mari decît își închipuie multă lume. O anchetă organizată de prestigioasa revistă Medical World News, în rîndul unor specialiști de vază, a dat la iveală convingerea acestora că pînă în anul 2000, discipolii lui Esculap vor reuși să reducă în mod considerabil mortalitatea la copii, să detecteze la timp cancerul și să corecteze unele deficiențe genetice prin transplanturi de organe. Ulcerul gastric, hemoragiile intestinale, schizofrenia și alte tulburări psihice vor putea fi vindecate radical. În ce privește atacurile de cord, acestea vor deveni atît de rare, încît studenții în medicină nu vor mai avea materialul clinic necesar pregătirii lor și vor fi obligați să învețe despre bolile inimii pe... computere.

Inaugurarea unei „uzine“ străvechi

Nu încapе indoiială că concluziile anchetei amintite ar putea să pară simple fantezii sau, în cel mai bun caz, reflectarea unor derînte neîmplinite. Ele au însă o temelie traicnică, pe care o consolidează neîncetat cercetările cele mai avansate în diversele domenii ale biologiei, precum și progresele certe în direcția creării unor instrumente medicale cu totul noi. Dar medicamentele? Ce va sta scris pe rețetele înmîinate bolnavilor în deceniile următoare?

Denumirile comerciale ale acestora încă nu sînt cunoscute, dar substanțele active pe care ele le vor conține au și început să fie preparate. Meritul principal nu este însă al laboratoarelor sau al întreprinderilor chimice. Acestea doar le identifică și le imită, pentru că preparate ele sînt de zeci de mii de ani în „gigantica uzină microscopică“¹ — celula vie din însuși organismul uman. De pe acum, tehnicile noi, metodele chimiei moleculare, fizica cuantică, calculatoarele electronice fac posibilă valorificarea acestei inepuizabile surse de medicamente, la care un medic de acum două decenii nici n-ar fi putut spera.

Virusul încolțit

Se știe că pînă acum nu a fost găsit un mijloc sigur de luptă împotriva infecțiilor virotice. În schimb, celula vie cunoaște o „rețetă“. Este **interferonul**, o proteină care împiedică pătrunderea și înmulțirea virusurilor. Dar, de multe ori, organismul nu poate face față atacului. Cu ajutorul unor forme de interferon sintetizate în laborator (după modelul natural) cercetători ai Universității Stanford (California) au tratat cu succes hepatita virotică. Acum, cîteva întreprinderi de specialitate pregătesc mai multe tipuri de

medicamente pe bază de interferon împotriva gripei.

În cercurile medicale este cunoscut cazul tinerei Sharon Kitta Gonzales, în vîrstă de 20 de ani, care este în viață datorită **factorului de transfer**. Deși mai puțin bine cunoscută, substanța care se află îndărătul acestei denumiri este și ea preparată de celula vie, pentru a se apăra împotriva agresiunilor, inclusiv a cancerului. S-a constatat însă că — dintr-un motiv încă necunoscut — în aproape toate cazurile, reacția organismului se produce prea încet: imunitatea pe care factorul de transfer o dă împotriva cancerului se instalează prea tîrziu. În schimb, persoanele din preajma bolnavului dobîndesc această imunitate, fie că e vorba de infecții virotice, micotice sau de unele forme de cancer. Ele devin astfel, o sursă de medicamente, cu care au fost tratate tînăra Sharon și alte șase persoane atinse de cancer. Tratate și vindecate — cel puțin aparent. În orice caz, de cîteva ani, toate aceste persoane se prezintă ca orice om sănătos.

Cu aceeași substanță naturală au fost tratate, cu bune rezultate, 26 de cazuri de imunodeficiență (lipsa totală a mijloacelor de apărare împotriva infecțiilor) la copii. Actualmente sînt în curs încercări de tratare, pe aceeași cale, a cancerului pielii, rinichiului, sinului — îndeosebi pentru evitarea formării de metastaze — și a leprei.

Cît de mare e puterea organismului?

De trei ani a apărut, la orizontul științei, o nouă speranță pentru diabetici. Ea poartă numele de **somatostatină** și este un hormon secretat la nivelul creierului, avînd misiunea de a regla, indirect, cantitatea de zahăr din sînge. Încercări chimice au demonstrat că somatostatina sintetizată în laborator poate menține echilibrul în sîngele diabeticilor, scutindu-i de injecțiile regulate cu insulină.

Dar șirul uimitoarelor descoperiri făcute în „farmacia“ cu care organismul este înzestrat de natură nu se oprește aici. În ficat, a fost identificată o proteină, **citocromul P-450**, care îndeplinește un rol hotărîtor în protejarea organismului împotriva toxinelor provenite din mediul înconjurător. Alte substanțe, numite **prostaglandine**, care au acțiune cardi tonică, hipotensivă, antiulceroasă, se află de pe acum în comerț. În creier — de astă dată în creierul de cămilă — a fost identificată o substanță care la om se găsește în cantități abia perceptibile, **beta-endorfină**, de cîteva zeci de ori mai eficientă decît morfina în alinarea durerilor.

¹ Vezi Almanahul satelor 1977

JURISTUL NOSTRU LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

La cererea a numeroși cititori ai edițiilor precedente ale almanahului nostru, continuăm publicarea altor reglementări juridice care interesează atât unități agricole, cât și persoane fizice de la sate. Printre altele, publicăm unele din noile prevederi ale statutului cooperativei agricole de producție aprobate de cel de al III-lea Congres al U.N.C.A.P. din aprilie 1977, prevederi ce prezintă un larg interes.

EFECTELE COMASĂRII ȘI ALE SCHIMBULUI DE TEREN

Legea nr. 59/1974 privind fondul funciar prevede că legalitatea operațiunilor de comasare, care au un vădit caracter administrativ, scapă de sub cenzura instanțelor judecătorești, iar acțiunea în revendicare a unui teren este inadmisibilă de îndată ce terenul respectiv a fost inclus în perimetrul comasat al unei organizații socialiste agricole. În cadrul acestor operațiuni, un act de schimb de terenuri nu poate fi luat în considerare în mod izolat, ci ca o consecință obliga-

torie a probării tabelului de comasare. El nu este un rezultat al voinței părților nici chiar sub aspectul formal al schimbului care îl materializează și care este opozabil față de terți prin simpla mențiune făcută pe act de către organul de resort al administrației de stat cu privire la aprobarea operației conform legii.

Proprietarul al cărui teren a constituit obiectul unei asemenea comasări este îndreptățit să primească un alt teren în schimb. În acest scop, el trebuie să se adreseze organelor administrative.

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ A PERSOANEI DETAȘATE

(Decizia de îndrumare
nr. 1/1976 a Tribunalului Suprem)

Din prevederile Codului Muncii, art. 102 (1) rezultă că, pentru a se putea aplica dispozițiile referitoare la răspunderea materială, este necesar ca paguba să fi fost cauzată avutului obștesc în legătură cu munca celui ce a produs-o. În cazul detașării la altă unitate, munca pe care urmează să o presteze cel ce a cauzat paguba este în interesul noii unități căreia îi este subordonat. El trebuie să respecte

condițiile de lucru și disciplina din acea unitate care supraveghează munca sa. Prin urmare, unitatea la care s-a făcut detașarea este îndreptățită să emită decizie de imputare pentru recuperarea pagubelor pe care i le cauzează persoana detașată. Împrejurarea că, după încetarea detașării, cel în cauză revine la vechea unitate, nu constituie o piedică la emiterea și executarea deciziei de imputare, dispoziția cuprinsă în art. 109 (3) din Codul Muncii urmînd a se aplica prin asemănare.

PREȚUL DE INVOIALĂ ȘI MERCURIALUL

(Legea nr. 19/1971, cu privire la regimul prețurilor și tarifelor, republicată în
Buletinul Oficial nr. 3 din 12.I.1977).

Potrivit art. 141 din lege, organizațiile cooperatiste agricole, membrii cooperati-

velor agricole de producție, meseriașii, producătorii individuali și alte persoane

fizice autorizate, vînd produsele și prestează serviciile la prețuri și tarife de învoială, cu precizarea că, în toate cazurile în care, potrivit dispozițiilor le-

gale, se stabilesc prețuri și tarife maxime, de mercurial, pentru vînzarea către populație, prețurile și tarifele de învoială vor fi practicate în limita acestora.

VÎTELELE DE PRASILĂ NU POT FI SACRIFICATE

(Ordinul M.A.I.A. nr. 24 din 3.III.1977). Vîtelele aparținînd întreprinderilor agricole de stat, cooperativelor agricole de producție, altor unități agricole socialiste, membrilor cooperativelor agricole de producție, precum și producătorilor indivi-

duali vor fi folosite în exclusivitate pentru reproducție, fiind interzisă cu desăvîrșire tăierea acestora, în afara cazurilor expres prevăzute de lege și menționate în Ordinul de mai sus.

ÎNȚELESUL NOȚIUNII DE CURTE

(Decizia de speță nr. 2079/1971 a Secției civile din Tribunalul Suprem). Noțiunea de teren, folosită în art. 5 din Statutul cooperativei agricole de producție vizează atît suprafața pe care se află casa de locuit și construcțiile gospodărești anexe, cît și curtea împrejmuitoare, chiar dacă o parte din această curte ar fi rezervată accesului la casa de locuit sau la construcțiile gospodărești, fie pentru depo-

zirea unor unelte și materiale, fie pentru cultivarea ei, în vederea satisfacerii nevoilor gospodărești. Esențial în definiția noțiunii de curte este afectarea dată de membrii cooperatori și care trebuie să fie apreciată în funcție de utilitatea ce se dă în mod obișnuit suprafeței împrejmuitoare a casei de locuit și construcțiilor anexe.

DECONTAREA AVANSULUI PRIMIT DE LA C.A.P.

(Decret nr. 209 din 5.VI.1976). Prin Regulamentul operațiunilor de casă, aprobat prin decretul menționat, s-a stabilit că decontarea avansurilor acordate pentru aprovizionarea cu mărfuri de la fondul pieței din localitatea în care are sediul unitatea, se efectuează în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea lor și în cel mult 3 zile lucrătoare de la sosirea din deplasare, cînd aprovizionarea se face din alte localități.

Cheltuielile de deplasare în interesul serviciului, în limita sumelor cuvenite pentru plata transportului, diurnei, indemnizației și cazării se justifică în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la sosirea din deplasare, exclusiv ziua sosirii. Sumele necheltuite din avansul acordat se depun la casierie cel mai tir-

ziu în cursul zilei lucrătoare următoare înapoierii din delegație.

Titularii de avans care nu depun în termen deconturile pentru justificarea avansurilor împreună cu documentele justificative, sau nu restituie în termen sumele rămase necheltuite, vor plăti o penalizare de 0,50 lei la sută asupra avansului primit sau, după caz, asupra sumelor nerestituite în termen, pentru fiecare zi de întîrziere.

Persoanele din compartimentul financiar-contabil, care nu aplică măsurile legale privind justificarea avansurilor și restituirea sumelor necheltuite în termenele stabilite și nu verifică deconturile de cheltuieli ale autorilor de avans în cel mult 7 zile de la primire, răspund disciplinar, administrativ, material, civil sau penal, după caz.

COMPETENȚA COOPERĂȚIEI DE CONSUM DE A CONTRACTA CU GOSPODĂRIILE POPULAȚIEI

(Decret nr. 15 din 3.II.1976). Contractările și achizițiile de porcine, ovine, păsări vii, ouă, pene, iepuri de casă, fasole și cartofi de la gospodăriile populației,

pentru formarea fondului de stat, se realizează numai de către Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum, conform prevederilor planurilor anuale.

DOBÎNDIREA CALITĂȚII DE COOPERATOR DE CĂTRE SPECIALIȘTI AGRICOLI

(Legea nr. 4 din 28.III.1974). Prin art. 20 din lege se recomandă ca inginerii, medicii veterinari și celelalte persoane încadrate în muncă la cooperativele agricole, remunerați de stat sau de cooperative, să fie primiți membri ai cooperativei, cu drepturi și obligații prevăzute de statut. Ei participă la conducerea cooperativei și la luarea hotărîrilor, răspunzînd pen-

tru activitatea personală în fața adunării generale. Dreptul specialiștilor de a participa la lucrările adunării generale, de a-și spune părerea cu privire la problemele dezbătute, de a alege și a fi aleși în consiliul de conducere rezultă și din conținutul art. 31 din Statutul cooperativei agricole de producție.

DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE MEMBRILOR COOPERATIVEI DE CONSUM

(Art. 16 din Statutul organizațiilor cooperativei de consum). Cooperatorii au dreptul :

- să participe la activitatea economică a cooperativei și să se bucure de toate avantajele care rezultă din această activitate ;

- să primească pentru partea socială vărsată, o cotă din beneficiul realizat în anul expirat ;

- să participe la lucrările adunării generale, să aleagă și să fie aleși în organele de conducere și de control ale cooperativei ;

- să se adreseze cu cereri, sesizări și propuneri organelor de conducere, ale organizațiilor cooperativei de consum, cu

orice probleme privind activitatea cooperativei de consum ;

- să participe la activitatea cultural-educativă și sportivă și să se folosească de mijloacele de culturalizare.

(Art. 17 din statut). Cooperatorii au îndatorirea :

- să contribuie la întărirea și dezvoltarea cooperativei, la îndeplinirea sarcinilor și apărarea proprietății cooperatiste ;

- să participe la acțiunile hotărâte de organele de conducere ale cooperativei sau ale organizațiilor superioare ;

- să respecte și să vegheze la respectarea statutului ;

- să achite partea socială subscrisă, în termenul stabilit de adunarea generală.

REGISTRUL AGRICOL NU CONSTITUIE PROBA ÎN DOVEDIREA PROPRIETĂȚII

(Instrucțiuni nr. 238 din 23.X.1970, elaborate de C.S.E.A.L. și M.A.I.A.) Registrul agricol constituie evidența primară de bază a comunelor, orașelor și municipiilor și servește ca sursă de date pentru principalii indicatori care caracterizează gospodăriile populației. Completarea registrului agricol se face prin vizitarea gospodăriilor, interogarea capului gospodăriei și declarația acestuia. Pentru

terenurile din folosința gospodăriilor personale ale cooperatorilor agricoli, ca și pentru cele din posesia altor categorii de persoane, ce se înscriu în registrele agricole nu se cer acte de proprietate. Deci, evidența din registrul agricol cu privire la folosința sau, după caz, posesie, nu poate servi ca mijloc de probă a dovedirii dreptului de proprietate.

ADMINISTRAREA BUNURILOR COMUNE ALE SOȚILOR

(Art. 35 din Codul familiei). Prin acest articol se instituie în favoarea soților un mandat tacit de administrare, folosință și dispoziție a unora din bunurile comune, bazat pe prezumția consimțământului tacit al celuilalt soț. În cazul în care soții sînt însă despărțiți în fapt, consimțământul nu poate fi presupus, ci trebuie să fie dovedit. De asemenea, nu

se poate presupune existența consimțământului nici în cazul în care un soț dispune în mod gratuit de un bun comun, deoarece în acest mod se ajunge la o micșorare a comunității de bunuri, ceea ce, prin consecințele produse, impune manifestarea expresă de voință a ambilor soți.

PURTAREA NUMELUI DUPĂ DIVORȚ

(Art. 27 și 40 din Codul familiei). Potrivit normelor din dreptul familiei, la desfacerea căsătoriei prin divorț, soții se pot învoi ca soțul care a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celuilalt soț să continue a-l purta și după desfacerea căsătoriei, instanța judecătorească urmînd să ia act de această învoială prin hotărîrea de divorț. De asemenea, în cazul cînd există motive temeinice, instanța poate încuviința ca soțul să poarte acel

nume, chiar și în lipsa unei învoieli între soți. Această din urmă prevedere legală are ca unic scop să evite cauzarea unui prejudiciu moral celor ce s-au distins prin activitate socială. În consecință, dacă nu se face dovada producerii unui atare prejudiciu, în caz de revenire prin divorț la numele purtat înainte de căsătorie, o asemenea încuviințare nu poate fi dată.

DATA DE LA CARE SE ACORDĂ PENSIA DE ÎNȚEȚINERE

(Art. 59 și 63 din Codul familiei). Potrivit prevederilor din aceste articole, hotărîrea judecătorească de stabilire a paternității are efect declarativ, în sensul că persoana față de care s-a stabilit paternitatea este considerată ca tată al copilului de la

nașterea acestuia. Ca atare, pensia de întreținere este datorată cu începere de la data introducerii acțiunii, în cazul cînd a fost solicitată, iar nu de la data pronunțării hotărîrii.

CALCULAREA VENITULUI, PENTRU STABILIREA PENSIEI DE ÎNȚEȚINERE

(Art. 94 din Codul familiei). Venitul care se are în vedere la stabilirea pensiei de întreținere este cel net, prin acesta înțelegându-se venitul brut mai puțin impozitul. Nu se scad însă unele rețineri provizorii din retribuția debitorului obligației de întreținere și nici altele făcute de el în vederea sporirii confortului personal, repararea unor pagube produse prin fapta sa proprie. Asemenea cheltuieli urmează să fie acoperite, în concepția legii, cu ceea ce debitorul rămâne după stabilirea obligației de întreținere în sarcina sa.

În cazul membrilor cooperativelor agricole de producție, prin câștig din muncă, în sensul art. 94 alin. 3 din Codul familiei, se înțeleg veniturile în natură și în bani realizate în cursul anului agricol expirat,

atât din munca prestată în cadrul cooperativei, cât și în acel al gospodăriei familiale de țaran cooperator.

Pentru determinarea veniturilor, instanța trebuie să țină seama de datele pe care le poate obține de la cooperativa agricolă de producție sau, după caz, de la comitetul executiv al consiliului popular comunal, ori din alte probe, atât în ceea ce privește veniturile realizate, cât și prețurile la care acestea au fost valorificate. Prețurile practicate pe piața țărănească urmează a fi obținute de la administrația piețelor sau de la biroul executiv al consiliului popular local, în cazul în care nu există în localitate o asemenea administrație. Pe baza acestor relații, instanța va face o medie a prețurilor, în raport de care va stabili cuantumul veniturilor pe anul agricol expirat.

PERSOANELE CARE AU DREPTUL LA CREDIT PENTRU LOCUINȚA

(Decretul nr. 92 din 16.IV.1977). Persoanele care doresc să-și construiască locuințe proprietate personală pot obține credite de la stat, în condiții avantajoase, mărimea creditului fiind în funcție de tipul construcțiilor și anume:

— pentru locuințele de tipul celor ce se execută din fondul statului se pot obține credite în sumă de 41 500 lei pentru locuință cu o cameră; 64 000 lei pentru locuință cu 2 camere; 81 000 lei pentru locuință cu 3 camere; 91 500 lei pentru locuință cu 4 camere și 105 000 pentru locuință cu 5 camere. La cererea beneficiarului, aceste plafoane se pot majora cu 3% pentru locuințele ce se construiesc în zonele cu gradul 8 seismic și cu 10% în cele cu gradul 9 seismic.

— persoanele încadrate cu contract de muncă și pensionarii domiciliați în municipiile, orașele și localitățile componente ale acestora, care își construiesc locuințe proprietate personală în regie, pot obține în acest scop un credit în sumă de 35 000 lei, rambursabil într-o perioadă de 20 ani.

— în aceleași condiții și la același nivel pot obține credit și persoanele încadrate în muncă pe bază de contract, în mediul rural, precum și membrii organizațiilor cooperatiste și ai celor obștești care nu au locuință proprietate personală în comunele în care-și au locul de muncă (a se vedea și art. 25 alin. 3 și art. 63 din Legea nr. 4/1973).

CONDIȚIILE NECESARE OBTINERII LOTULUI ÎN FOLOSINȚA DE LA C.A.P.

(Art. 4 din Statutul cooperativei agricole de producție). Adunarea generală poate atribui, anual, lot în folosință fiecărei persoane care:

— este cooperator și a realizat în anul anterior volumul de muncă stabilit, în perioadele de timp, potrivit cerințelor producției;

— este cooperator și lucrează, cu aprobarea adunării generale, în asociațiile economice intercooperatiste, asociații cu unități de stat sau ale cooperației de consum, la care cooperativa s-a asociat;

— este cooperator, încadrat permanent, cu aprobarea adunării generale a cooperativei agricole de producție, la întreprin-

derea agricolă de stat și lucrează direct în sectoarele de producție ale acestei unități;

— este mecanizator sau mecanic agricol al stațiunii pentru mecanizarea agriculturii și lucrează în cooperativa agricolă;

— este specialist agricol, lucrează în cooperativa agricolă și locuiește în localitatea în care își are sediul cooperativa.

Prin același articol, este prevăzut dreptul adunării generale de a hotărî, de la caz la caz, menținerea sau atribuirea de loturi în folosință personală și cooperativelor care, din cauza unor situații deosebite, cum ar fi incapacitate de muncă,

femei cu mulți copii minori și altele, nu au putut munci ori, deși au muncit, nu au putut realiza volumul de muncă stabilit de adunarea generală.

RECOMPENSELE CE SE ACORDA COOPERATORILOR AGRICOLI

(Art. 11 din Statutul cooperativei agricole de producție). Membrii cooperativelor agricole de producție care au rezultate deosebite în munca de întărire, dezvoltare și apărare a proprietății cooperativei și participă activ la sporirea continuă a producției, li se pot acorda recompense morale și materiale cum sînt:

— mulțumirea verbală;

Cooperatorii care ies la pensie păstrează dreptul de folosință asupra lotului pe care l-au deținut la data pensionării, în condițiile prevăzute de statut.

— evidențierea în adunarea subunității de producție;

— evidențierea publică și în adunarea generală pe cooperativă;

— înscrierea în cartea de onoare a cooperativei agricole de producție;

— stimulente în obiecte, excursii, trimiteri la odihnă și tratament;

— diplome și insigne de cooperator fruntaș.

PERSOANELE CARE POT OBTINE LOC DE CASĂ DE LA C.A.P.

(Art. 6 din Statutul cooperativei agricole de producție). Adunarea generală poate da în proprietate personală, cu plată, locuri de casă în suprafață de cel mult 250 mp, din terenuri proprietatea cooperativei agricole de producție, situate în perimetrul delimitat de planul de sistematizare a localității respective, membrilor cooperativei și persoanelor încadrate

de aceasta cu contract de muncă pe durată nedeterminată, care doresc să-și construiască o locuință și care nu au loc de casă în proprietate personală. În aceleași condiții se pot atribui locuri de casă specialiștilor și mecanizatorilor care lucrează în cooperativă și doresc să se stabilească în localitatea respectivă.

ACORDUL GLOBAL ȘI FORMELE LUI ÎN COOPERATIVA AGRICOLĂ

(Art. 19 din Legea nr. 27/1976 și art. 21 din Statutul C.A.P.). În cooperativa agricolă de producție forma principală de retribuire a muncii este acordul global. Forma de retribuire în acord global poate fi:

— cu tarif constant pe unitatea de produs sau la 1000 lei valoare a producției obținute, respectiv a prestărilor de servicii realizate;

— cu tarif constant pe unitatea de produs sau la 1000 lei valoare a producției pînă la nivelul producției planificate, iar pentru depășirea planului, acordarea unei părți din producție sau din valoarea acesteia, sub formă de retribuție suplimentară.

În cooperativa agricolă de producție se

pot folosi și următoarele forme de retribuire:

— în acord direct;

— cu tarif pe norma de muncă;

— în regie sau după timp;

— pe bază de cote procentuale din producție ori din valoarea acesteia, la unele culturi.

Formele de retribuire a muncii se aprobă de adunarea generală a membrilor cooperativei agricole de producție, la propunerea consiliului de conducere, în funcție de condițiile specifice ale fiecărei cooperative și domeniu de activitate, asigurîndu-se corelarea fondului de retribuire cu nivelul producției și al veniturilor prevăzute în planurile de producție și financiare.

SPORUL DE VECHIME ÎN C.A.P.

(Art. 65 din Legea nr. 27/1976 și art. 26 din Statutul C.A.P.). Cooperatorii care își desfășoară activitatea în zootehnie, legumicultură, viticultură, pomicultură, cei calificați în meseriile de șofer, conducător de tractoare rutiere, lăcătuș, electrician și altele, precum și cei care

îndeplinesc funcții de conducere și de execuție tehnice, economice, de altă specialitate, administrative și de servire, care muncesc permanent în tot cursul anului și își realizează sarcinile ce le revin, sînt retribuiți de cooperativă și au vechime neîntreruptă în aceeași unitate și în același sector de activitate, benefi-

ciază de un spor de vechime neîntreruptă.

Sporul se calculează astfel: între 5—10 ani vechime neîntreruptă se acordă

2% din retribuția de bază: între 10—15 ani, 4%; între 15—20 ani 6%, iar peste 20 de ani sporul retribuției este de 8%.

CALITATEA DE CONDUCĂTOR A DIRECTORULUI DE ASOCIAȚIE

Legea nr. 2/1973 și art. 21 din Statutul A.E.I.

Întrucât conducerea operativă a asociației economice intercooperatiste este asigurată efectiv prin director — care este, în același timp și președintele consiliului oamenilor muncii — în contextul atri-

buțiilor sale funcționale (art. 19 și art. 21 din Statutul asociației intercooperatiste) trebuie considerat că acesta are calitatea de conducător, în sensul prevederilor Legii nr. 2/1973.

RĂSPUNDEREA MEMBRILOR CONSILIULUI DE CONDUCERE ÎN CAZUL PIERDERII TERMENULUI DE OBLIGARE LA PLATA DESPĂGUBIRII

Obligarea la plata despăgubirii a persoanelor încadrate în muncă pe bază de contract și a cooperativelor agricole pentru pagubele aduse cooperativei agricole de producție se face în termen de 60 zile, termen care curge de la data când organul competent — consiliul de conducere ori adunarea generală — a luat cunoștință de producerea pagubei.

După expirarea termenului de prescripție de 60 de zile, prejudiciul se impută de către biroul executiv al uniunii județene a cooperativei agricole, membrii consiliului de conducere vinovați de neluarea măsurilor necesare pentru obligarea la plată a persoanelor vinovate de producerea pagubei. Membrul consiliului obligat la plata despăgubirii nu se poate

îndrepta împotriva celui ce a beneficiat de prescripție, deoarece între el și persoana respectivă, care a produs fapta cauzatoare de prejudiciu, nu există nici un raport juridic care să justifice chemarea în judecată pentru restituirea sumei plătite ca despăgubire unității. Membrul consiliului de conducere răspunde pentru fapta sa proprie, de pierdere a termenului de recuperare a pagubei de la cel din a cărui vină s-a produs paguba.

Această regulă operează și în cazul pierderii termenului legal de recuperare împotriva persoanelor care au beneficiat de bunuri ori de o sumă de bani încasată fără drept sau de prestarea unui serviciu nedatorat. Persoana din vina căreia s-a pierdut termenul răspunde pentru culpa proprie.

CONȚINUTUL DECIZIEI DE IMPUTARE

(Norme nr. 11/1975 elaborate de Curtea Superioară de Control Financiar și Ministerul Finanțelor)

Deciziile de imputare emise în baza hotărârii organului de conducere colectivă din C.A.P., ca de altfel de orice organ competent din orice unitate socialistă, se întocmesc de către compartimentul financiar-contabil, împreună cu compartimentul juridic și cuprind:

- numărul și data emiterii deciziei de imputare;
- indicarea actului și a organului care a constatat paguba, precum și în ce constă aceasta;
- data producerii pagubei;
- data și modul în care cel în drept a emis decizia de imputare a luat cunoștință de producerea pagubei;
- temeiul din Codul Muncii, iar în cazul cooperativelor agricole din Statutul C.A.P., în baza căruia s-a obligat la despăgubiri;
- numele, funcția și domiciliul celor răspunzători, motivându-se pentru fiecare în parte temeiurile de drept

și de fapt care au determinat angajarea răspunderii materiale;

- cuantumul total al pagubei și defalcarea pe cote-părți a acesteia pentru fiecare persoană în parte, după criteriile stabilite de art. 105 din Codul Muncii, în cazurile prevăzute de acest text;
 - motivarea înlăturării apărărilor făcute prin notele explicative date de persoanele făcute răspunzătoare;
 - termenul în care poate fi contestată și organul competent să o soluționeze;
 - semnătura persoanei care a emis decizia de imputare, cu mențiunea calității sale.
- Decizia se comunică în termen de 15 zile de la emitere.

Grupaj realizat de Aurel ȘTIRBU
Consilier juridic la Uniunea Națională a Cooperativei Agricole de Producție

„Femeile au adus și aduc contribuția hotărîtoare la desfășurarea lucrărilor agricole, zootehnice, la buna gospodărire a unităților agricole, la progresul general al agriculturii românești“.

NICOLAE CEAUȘESCU

SOACRA CU ȘAPTE NURORI

Soacra e Lisaveta Zavate din comuna Cîndești, județul Neamț. Are 70 de ani, șapte feciori și șapte nurori. Spre deosebire de „soacra lui Creangă“, mătușa Lisaveta e harnică, nevoie mare! Ca să ai în grijă o gospodărie nu e lucru de șagă. Treburi sînt pînă peste cap: să pregătești de mîncare pentru patru guri (ea, moșul, care e cu cele patru vite la păscut, Costică, mezinul familiei, care e tractorist, Viorica, soția lui, cooperatoare), să ai grijă de cele două scroafe cu purcei (cîte buruieni trebuie să le aduni!), de un mare cîrd de orătănii de toate vîrstele, să deretici prin odăi, să faci curățenie în ogradă, în grajd și în cotețe. Dar cîte nu sînt de făcut într-o gospodărie? Așa că, tușa Lisaveta nu prea are vreme să se gîndească la cei 70 de ani ai ei. De altfel, arată mult mai tînără.

— Ei, se jăluie ea cîteodată. Au început să scrițe și la mine mădularele. Nu mai am spor la treabă ca altădată. Cînd mă gîndesc că într-o vară din timpul războiului, cînd al meu era la concentrare, am cosit, adunat și stoguit singură fînul de pe două hectare... Acum nu mai sînt în stare de așa ceva! Pînă mai anii trecuți am făcut „zile“ și la cooperativă. Acum lucrează numai nurorile acolo...

— Numai nurorile? Feciorii nu?

— Feciorii sînt la fabrici și pe șantiere. Nurorile lucrează însă la cooperativa agricolă.

— Dar, parcă ați spus că mezinul, Costică, lucrează ca tractorist la cooperativa agricolă?

— Da, acum e tractorist, dar a fost și el sudor pe un șantier din Piatra. Mare ne-caz a avut băiatul ăsta!

Bătrîna tace. Moș Tache Vasilache, neostenitul nostru corespondent din Cîndești Neamțului, ne relatează despre cele ce s-au întîmplat cu acest tînăr. Zice el:

— Costică a fost sudor, dar a avut un accident la ochi. A stat multe săptămîni prin spitale, a stat cîteva luni și acasă. Era descurajat. Nu mai putea să practice meseria pe care o învățase cu sîrg și o îndrăgise. După cîtva timp, Viorica, soția lui, nora cea mică a soacrei, i-a zis: — Costică, nu poți să stai așa!

— Ce să mai fac acum?

— Te poți face tractorist. O să lucrăm împreună la cooperativa agricolă. Dacă mă iubești o să mă ascuți.

A ascultat-o.

Din alte relatări află că nora cea mică, Viorica, seamănă la hîrnicie cu mama-soacră. Are în seamă o echipă alcătuită din 27 de persoane.

— Care cooperatoare din echipă e mai harnică? o întreb.

— Toate sînt harnice. Și Lucreția Toma, și Lucreția Culbece și... toate celelalte.

— Și care bărbat din echipă merită evidențiat?

— Niciunul, fiindcă n-avem nici un bărbat în echipă. Pe ei, adaugă ea, îi lăsăm să lucreze în fabrici și pe șantiere. Avem pămînt cam puțin.

— La repartizarea lucrărilor pe echipe îmi explică Elena Resteu, secretar ad-

junct al comitetului comunal de partid, am constatat că avem mai puțin teren decît solicitau echipele. Anii trecuți era invers. Asta se datorește aplicării juste a acordului global.

Și asta, adăugăm noi, este și rezultatul muncii politice pe care comitetul comunal de partid a desfășurat-o pentru antrenarea tuturor femeilor la muncă în cooperativa agricolă. Așa se face că astăzi în cooperativă lucrează aproape 650 de femei și numai 276 bărbați.

Încă un fapt ce trebuie re-latat. Dacă reprezintă majoritatea în munca pe ogoare, femeile din Cîndești Neamțului sînt în majoritate și în forurile de conducere din comună. Director al școlii e o femeie, director al cîminului cultural e altă femeie, diriginte al oficiului poștal e tot o femeie, șef de fermă la legumicultură și pomicultură tot o femeie, secretar al organizației de bază a P.C.R. din satul Vădurele e tot o femeie. Secretarul comitetului comunal de partid și primarul comunei e tot o femeie: tovarășa Emilia Ignat.

După ce am aflat toate aceste amănunte mi-am dat seama că tușa Lisaveta, soacra cu șapte nurori, nu e singura care se mîndrește cu hîrnicia nurorilor. Nu numai ele lucrează cu sîrg la cooperativa agricolă, ci toate femeile din Cîndești și în toate sferele de activitate.

BRAVO LOR!!

D. TARNAUCEANU

SIMPLU, PENTRU A FI CURAT

ÎNGRIJIREA HAINEI

O haină care se poartă trebuie curățită în fiecare zi. Afară de aceasta, o dată pe săptămână se va curăți bine cu o perie aspră ca să nu se îmbicsească cu praf. Se recomandă ca gulerul hainei să se frece pe partea interioară cu un cartof crud tăiat în două și pe urmă să se șteargă, mai

întii cu o cârpă udă, iar apoi cu una uscată. În felul acesta, gulerul va fi totdeauna curat. Pentru a evita deformarea pantalonului la genunchi, se umezește bine această porțiune cu apă, pe dos, și se calcă pe față printr-o cârpă udă, punind între cârpa udă și pantalon o cârpă uscată.

Dacă la călcat haina neagră capătă lustru, acesta se scoate cu esență tare de ceai.

Pentru ca manșetele pantalonului să nu se uzeze repede, se coase pe partea interioară a manșetei un nasture plat, în așa fel ca pantofii să se frece de nasture și nu de manșetă.

SCOATEREA PETELOR DE PE ÎMBRĂCĂMINTE

Pentru a scoate petele, trebuie să stabilim, în primul rând, natura și compoziția lor (pete de grăsime, de fructe, vin, rugină etc.) și dacă sînt pete proaspete sau vechi. Pentru scoaterea petelor de origine necunoscută se aplică mai întii mijloace mai simple, iar apoi se combină diferite mijloace.

Mijlocul cel mai simplu este o soluție caldă de săpun. În această soluție se umezește o perie de dinți sau o cârpă și se freacă pata, curățită în prealabil de praf; se clătește apoi cu apă curată, se usucă și se calcă.

Dacă petele nu au dispărut, trebuie aplicate mijloace mai eficace. Pentru aceasta se vor respecta următoarele reguli de bază: înainte de toate, obiectele se curăță cu toată grija de praf, cu o perie; în caz contrar, după curățit se pot ivi ape pe material; sub pată, pe dosul materialului se pune în mod obligatoriu o bucătică de lemn învelită în câteva rînduri de cârpă albă

curată; dacă obiectul este căptușit, se desface căptușeala, iar bucătica de lemn se introduce între căptușeală și material.

În timpul scoaterii petelor, trebuie să urmărim cu atenție efectul metodelor folosite. Dacă pata nu iese complet, se recomandă să se repete operația de 2—3 ori, alternînd-o cu spălătul obiectului. Nu se recomandă să se aplice deodată soluții tari de substanțe chimice; este preferabil să se scoată petele cu soluții slabe, în cîteva reprize.

Se va proceda cu deosebită precauție la scoaterea petelor de pe materialele colorate. În acest caz, se recomandă să se încerce, în prealabil, acțiunea substanțelor chimice pe o bucătică de material pentru a ne convinge că sînt inofensive.

Petele de grăsime se scot cu solvenți — benzină, terebentină, acetonă. Trebuie să lucrăm cu grijă cu aceste substanțe, deoarece se volatilizează ușor și sînt inflama-

bile. Ele se vor păstra în sticlule bine astupate cu dop, iar curățitul se va face numai în aer liber.

Petele proaspete de grăsime se recomandă să se calce înainte de curățit, cu un fier nu prea încins, prin 2—3 rînduri de sugativă, așezînd sugativă și pe partea de dedesubt a petei; în felul acesta, cea mai mare parte a grăsimii este absorbită de hîrtie. După aceea, locul pătat se curăță definitiv cu benzină. În același mod se scot petele de ceară și stearină, cu singura deosebire că după călcat se freacă pata cu spirt denaturat.

Deseori, dacă obiectul nu a fost curățit cu pricepere, după evaporarea soluției se formează în jurul petei scoase un „cerc”. În asemenea cazuri, acesta trebuie frecat și el cu benzină. Pentru ca la curățit să nu se formeze asemenea cercuri, se recomandă să se ude marginile petei, în prealabil, cu benzină sau să se presare cu praf de cretă ori amidon, iar pata să se curețe de la

marginii spre mijloc. După ce a fost umezită cu benzină, pata va fi acoperită cu hîrtie sugativă împăturită și presată cu un fier de călcat cald.

Pentru scoaterea petelor de grăsime vechi, se va folosi mai întîi benzina, apoi săpunul.

Petele de vopsea de ulei se pot îndepărta ușor cu terebentină, acetonă sau cu amestecul acestora, ori cu petrol curat. Locul pătat se umezește cu o bucățică de vată îmbibată într-unul din solvenții menționați mai sus și se freacă apoi cu amoniac pînă la dispariția completă a petei. Petele vechi de vopsea de ulei se umezesc cu terebentină, iar după ce vopseaua s-a muiat, se curăță cu o soluție concentrată de bicarbonat de sodiu și se spală bine cu apă caldă.

Petele de ceai și ouă se scot cu un amestec de glicerină și amoniac (la 4 părți glicerină, 1 parte amoniac). „Cercul” rămas după scoaterea petelor de ouă se freacă ușor cu benzină, iar după ce locul s-a uscat, se spală cu o soluție caldă de săpun. Pentru scoaterea petelor vechi de ceai se folosește soluția de acid oxalic (2—3 grame la un pahar de apă). Cu această soluție caldă se umezesc petele și se spală apoi bine cu apă caldă.

Petele de ciocolată, cafea, cacao de pe țesături de lînă și de mătase, de culoare deschisă, se scot cu glicerină încălzită, iar după 10—15 minute se spală cu apă caldă. Pentru țesăturile de mătase se folosește un amestec compus din 20 părți glicerină, 1 parte amoniac 10% și 20 părți apă. Se umezește pata cu această soluție, se freacă cu o bucățică de vată și se spală cu apă caldă.

Petele de iarbă, atîta timp cît sînt proaspete, se pot scoate cu o soluție caldă de săpun, adăugînd puțin amoniac. Petele mai vechi se scot cu spirt denaturat. Țesăturile care se strică dacă sînt spălate cu săpun, se curăță cu spirt, turnînd apoi apă curată peste materialul bine întins.

Petele de fructe, dacă sînt proaspete, se scot cu apă caldă. Se recomandă să se țină, în prealabil, pata cîteva minute în lapte fierbinte, iar apoi să se spele. Petele mai vechi se scot cu o soluție de acid citric sau oxalic (2 grame la 1 pahar de apă), iar după aceea se spală bine în apă caldă. Dacă mai rămîn pete colorate, se folosește (pentru țesături albe) apa oxigenată amestecată cu amoniac (1 linguriță la 1 pahar de apă fierbinte), apoi se spală cu apă. Petele de fructe se mai pot scoate și cu amoniac ușor încălzit.

Petele de pește, lapte, conserve și sosuri, atîta timp cît sînt proaspete, se scot ușor cu soluție de săpun, clătindu-le apoi cu apă caldă. Petele vechi se îmbibă cu ajutorul unei bucățele de vată, cu glicerină caldă; după cîțva timp, obiectul se clătește cu apă caldă. Pentru scoaterea petelor de pe țesăturile de mătase fină, foarte bun este amestecul, în cantități egale de glicerină și apă în care se adaugă cîteva picături de amoniac. Înainte de a folosi acest amestec, se va verifica dacă materialul nu se decolorează.

Pentru scoaterea petelor de pe obiectele de lînă se recomandă soluția de glicerină și amoniac în apă (la 1 pahar de apă 20 g glicerină și 10 g amoniac). După îndepărtarea

petei, locul se spală cu apă caldă, se usucă și se calcă.

Petele proaspete de sînge se pot scoate spălînd mai întîi locul cu apă rece, iar apoi cu o soluție caldă de săpun. Nu se permite în nici un caz să se spele aceste pete deodată în apă fierbinte, deoarece în felul acesta ele se scot foarte greu. Înainte de spălat, rufăria cu pete de sînge se ține cîteva ore la muiat în apă rece. Pentru îndepărtarea petelor vechi, se freacă mai întîi locul pătat cu amoniac diluat, iar apoi cu o soluție de borax (1 linguriță la 1 pahar de apă) și se spală după aceea în apă caldă.

Petele de urină de pe țesăturile albe se scot cu soluție de acid citric (1 parte acid la 10 părți apă), iar de pe țesăturile colorate cu soluție de oțet (1 parte oțet la 5 părți apă). Pata se umezește cu soluție, se lasă să stea timp de o oră, iar după aceea se spală cu apă.

Petele de transpirație de la subțioară, de pe rufe și îmbrăcăminte, în cazul în care culoarea obiectului n-a fost alterată, se pot scoate cu soluție de hiposulfid de sodiu (1 linguriță nu prea plină la 1 pahar de apă). Hiposulfitul de sodiu se poate procura la magazinele de materiale fotografice. După scoaterea petelor, locul curățit se spală cu apă caldută, după ce apa a fost fiartă. De pe căptușeala de mătase, asemenea pete se scot cu un amestec de amoniac și spirt denaturat, în părți egale; pentru căptușeala de mătase albă se recomandă să se adauge în amestec apă oxigenată. Pe țesăturile de lînă, petele se freacă mai întîi cu o perie muiată în soluție de săpun; se spală cu apă și

se umezesc apoi cu acid oxalic diluat (1 linguriță la 1 pahar de apă).

Petele de rugină slabe se scot cu zeamă de lămfie cu care se umezește pata de câteva ori aplicînd pe acest loc suprafața fierbinte a fierului de călcat sau a ceainicului pînă la uscare incompletă, după care se spală în apă.

Petele de rugină vechi se pot scoate cu o soluție concentrată de acid oxalic, tartric sau citric (1 linguriță la 1 pahar de apă). Locul pătat al obiectului se ține câteva minute în soluție caldă de acid și după aceea se limpezește bine cu apă.

Petele de cerneală (violetă) de pe țesăturile albe se pot scoate cu acid citric sau tartric. Pentru obiectele colorate se va folosi un amestec de glicerină cu spirt denaturat (5 părți de spirt și 2 părți glicerină). De pe obiectele de lînă pură și mătase naturală, petele de cerneală se pot scoate cel mai bine cu spirt denaturat în care se adaugă acid clorhidric (2—3 picături de acid la 1 lingură de spirt denaturat). După curățit, locul de pe care s-a scos pata se spală bine cu apă. Pentru obiectele fabricate din fibre de altă natură, nu se poate folosi această metodă. Petele de cerneală se pot scoate (cu excepția mătăsii acetate), cu esență de oțet diluată cu apă 1:2. Pata se umezește cu esență și apoi se stoarce între degete. Se procedează în felul acesta de câteva ori, iar după aceea se spală cu apă. Pentru ca în jurul petei să nu se formeze cercuri, locul pătat se leagă în prealabil strîns cu o ață care se desface înainte de limpezit.

Petele proaspete de cerneală se pot scoate cu amoniac di-

luat și bicarbonat de sodiu (1—2 lingurițe la 1 pahar de apă). Petele proaspete de perufărie se spală bine cu lapte cald. Petele proaspete de cerneală se mai pot scoate lăsînd materialul câteva ore în lapte acru (dacă pata este mare, laptele se schimbă). După scoaterea petei, obiectul se spală în apă caldă cu săpun, în care s-a dizolvat borax și amoniac.

Petele de iod se umezesc cu apă rece și se freacă cu amidon pînă cînd dispar. Locul curățit se spală apoi cu apă cu săpun.

Petele de funingine se scot cu terebentină. Pata se umezește întîi cu terebentină curată și se freacă cu o cîrpă; după aceea se freacă cu o perie muiată în soluție concentrată de săpun și se spală în mod obișnuit.

Pentru obiectele foarte murdare se folosește amestecul de terebentină cu gălbenuș crud de ou. Amestecul se încălzește ușor, se freacă pata, iar după aceea se spală cu apă caldă cu săpun.

Petele de gaz se scot cu benzină. Petele de pe materiale albe, hîrtie și alte obiecte se presară cu cretă uscată, cu praf de argilă sau magneziu calcinat și se lasă timp de câteva zile. Se scutură apoi praful.

Petele de muște se îndepărtează cu amoniac diluat (1 parte amoniac la 10 părți apă), iar după aceea se spală cu apă. Obiectele cu pete vechi se țin câteva ore în soluție concentrată de săpun în care se adaugă o cantitate mică de benzină pură. Înainte de folosire, amestecul se agită. După ce pata a fost muiată în soluție, se curăță

cu peria muiată într-o soluție de săpun.

Petele de mucegai de pe obiecte de bumbac și în se scot spălîndu-le în apă fierbinte cu săpun și sodă. Un mijloc bun este amoniacul (1 parte de amoniac la 5 părți de apă) cu care se freacă petele. Dacă prin aceste procedee nu reușim să scoatem petele, se aplică pentru țesăturile albe un amestec de apă oxigenată și amoniac (cîte 1 linguriță la 1 pahar de apă caldă). Se mai poate folosi zeama de ceapă cu care se freacă pata de cîteva ori, iar apoi obiectul se spală în apă fierbinte. Pentru țesăturile colorate de lînă și mătase se folosește terebentina curată în care se moale o bucătică de vată; se freacă pata, iar apoi, dacă rămîn urme, se freacă locul cu soluție de săpun și se spală cu apă caldă.

Scoaterea lustrului (petele lustruite). Lustrul se scoate perind mai întîi locul pentru îndepărtarea prafului, iar apoi frecîndu-l cu o cîrpă de lînă muiată în benzină sau în amoniac. Prisosul de lichid se îndepărtează cu hîrtia sugativă sau foiță. Petele rămase se freacă cu amoniac diluat (1 linguriță la ½ pahar de apă), dacă țesătura nu-și schimbă culoarea sub acțiunea amoniacului. Părțile lustruite se mai pot curăți și cu esență concentrată de ceai sau zeamă de tutun (decoct de tutun).

Porțiunile lustruite din cauza statului pe scaun de pe țesăturile de lînă, se curăță cu nisip mărunt, uscat. Petele se umezesc mai întîi cu apă caldă, se presară apoi cu un strat subțire de nisip și se freacă cu o perie aspră muiată ușor în apă. După curățit se calcă cu o cîrpă umedă (se aburește).

CÎTE CEVA DESPRE SARE

Clorura de sodiu, obișnuita sare de bucătărie, a constituit pentru om o problemă vitală încă de la începuturile existenței sale. Popoarele antichității o căutau, o exploatau și o drămuiau. Când voia să pedepsească popoarele care i se împotriveau, Atila, regele hunilor, le distrugea ocnele și sărăriile! Soldații romani primeau lunar o alocație pentru a-și cumpăra sare — de unde și cuvîntul „salarium“ (salar).

Fără sare omul sănătos n-ar putea trăi. Organismul său necesită 10 grame sare pe zi. Despre sare, despre importanța și „curiozitățile“ ei ar fi foarte multe de spus...

- Oamenii de știință au calculat că în toate mările și oceanele lumii se află topite: 166 000 000 tone de săruri pe fiecare milă cubică sau în total 50 000 000 000 000 000 tone. Dacă aceste săruri ar putea fi răspîndite egal pe suprafața întregului glob pămîntesc, ele l-ar acoperi cu un strat gros de 45 metri. Apele oceanice și marine sînt un fabulos izvor de sare de bucătărie. Rezervele dizolvate sînt evaluate la 20 de bilioane de tone.

- Cel mai mare munte de sare cunoscut în lume se află în Spania. Se numește Cardona și conține 500 000 000 tone de sare, adică necesarul întregii omeniri pentru 150 de ani. Un alt munte uriaș de sare avînd un diametru de 8,5 km și o înălțime de 800 m se află în partea de sud est a Tadjikistanului și se numește Hodja-Mumin.

- Insula Ormuz din golful Persic este alcătuită din sare curată de bucătărie. Ea se înalță la 90 m deasupra nivelului mării și are o circumferință de 30 km pătrați. Pe această insulă nu crește nimic.

- În regiunea lacului Balhaș (Kazahstan) cad ploii sărate! (100 mg sare/litru). Specialiștii socotesc că ținutul secetos din jur provoacă o intensă evaporare a apei mineralizate a lacului Balhaș, iar sarea, spulberată de vînt, ajunge în păturiile mai înalte ale atmosferei, de unde se întoarce pe pămînt o dată cu precipitațiile.

- Omenirea consumă anual circa 10 milioane de tone de sare de bucătărie. Sarea nu va lipsi niciodată, nicăieri, pentru că ea se găsește din abundență în toate continentele. România este una din țările care produc sare de sute de ani, nu numai pentru nevoile sale, ci și pentru export. La Ocna Sibiului și la Slănic-Prahova, sarea se exploatează încă de pe vremea dacilor și romanilor. La începutul secolului trecut exportam în țările vecine cam 40 000 000 de ocale de sare, anual.

- În salina de la Cacica (de unde se extrage cea mai fină sare de bucătărie din țară), la 32 de metri adîncime, se află o biserică — Sfînta Barbara — săpată în sare, iar 40 de metri mai jos se găsește o imensă sală, împrejmuită cu un balcon de lemn pe care sarea îl împiedică să putrezească. Pe marele lac subteran aflat în salină, se făcea... canotaj, după cum o dovedesc barca și cele două rame acoperite de cristale de sare.

- Cristalele de clorură de sodiu sînt una dintre puținele substanțe care lasă să treacă razele ultraviolete.

- La mai toate popoarele lumii se găsesc proverbe și datini în legătură cu sarea. Amintim obiceiul de a primi oaspeți de seamă cu „pline și sare“, de proverbele: „Sarea nu e bună în toate bucatele“, „Sarea-i bună la fiertură, însă nu peste măsură“, „Sare pînă nu cere să nu-i dai cuiva“ și de frumosul și înțeleptul basm popular „Ca sarea-n bucate“.

- Privațiunea de sare era considerată de populația băstinașă din insula Borneo — tribul Batacilor — ca o mare pedeapsă, căci jurămîntul în fața justiției suna cam în felul următor: „Bucatele mele să fie distruse, să-mi piară vitele și să nu mai gust niciodată sare, dacă nu spun adevărul“.

- Dioscorides, medic grec, dă în tratatul său de medicină, scris în anul 64 î.e.n. date asupra obținerii sării din apă de mare. De asemenea, el indică Ciprul, Sicilia și Frigia ca locurile cele mai vestite în antichitate pentru exploatarea sării.

- Articolul 163 al Regulamentului Organic al Moldovei reglementa exploatarea sării în felul următor: Sarea este un ram deosebit al veniturilor Statului și care nu este slobodă a se cumpăra de aiurea de cît din Ocne și magazinele guvernului... „Iar pentru minele de sare, ce s-ar deschide de ocărnuire pe moșia vreunui proprietar, zeciuiala se va plăti pururea în bani, iar nu în natură“. Un regim special aveau vrîncenii, cărora le era permis a exploata singuri sarea pentru trebuințele lor, dar cărora le era interzis a face comerț cu sare.

- Astăzi, cel mai mare consumator de sare este... industria chimică.

- Masivul Slănic Prahova reprezintă o rezervă geologică de zece miliarde tone, puțin acoperi necesitățile întregului glob pe timp de mai bine de 180 de ani.

Grupaj de MIHAI BURDUJA

ACOLO, LA PRINCIPALELE „PORȚI“ ALE BUZĂULUI

Situat în zona Carpaților de curbură, județul Buzău oferă vizitatorilor — cum le place localnicilor să afirme — un adevărat caleidoscop de minunății și rarități. Aria **vulcanilor noroioși** de la Berca-Beciu și **mina de petrol** de la Monteoru — unicate în Europa; **focul viu** de la Lopătari; **masivele de sare cu frumoase lapiesuri** (adevărate sculpturi făurite de mina măiestră a naturii folosind ca „unealtă“ șiroaiele de apă); **codrii** din preajma localității Colți, unde se pot găsi și astăzi, la suprafață, **superbe bucați de chihlimbar**; **specii rare de orhidee**, păstrate numai în rezervația naturală din masivul muntelui Penteleu; în sfârșit — **Complexul sculptural** de la Ciolanu-Măgura, precum și **stațiunile balneoclimaterice Sărata-Monteoru și Siriu**, cărora li se adaugă renumitul **lac Balta Albă**, unde se vindecă reumatismul, dar se poate organiza și o partidă de pescuit sportiv — iată numai câteva din comorile cu care, pe drept cuvânt, se mândresc buzoiienii. Către ele, către aceste comori create de natură, ca și de mina iscusită a omului, se poate veni în județ prin câteva „porți“ principale, iar la fiecare din ele îți iese în cale un loc de popas și odihnă, al cărui frânt de faimă este împodobit cu atât de familiara firmă „COOP“, știută și prețuită de marele public.

La Râmnicu Sărat, bunăoară, se întâlnesc trei șosele ce vin dinspre trei zone ale Moldovei. În acest punct de convergență — dorind, parcă, să răspundă binecunoscutei ospitalități a moldovenilor — localnicii au așezat „**Terasa drumeților**“, fapt inspirat nu numai prin alegerea unui nume sugestiv, cât mai cu seamă prin realul folos pe care îl au cei ce simt nevoie de popas și odihnă. Unitatea pune la dispoziția drumeților 44 locuri

de cazare în căsuțe cochete, risipite prin luminșurile unei frumoase păduri de salcâm. Cît privește restaurantul (220 locuri la mese în sală, plus alte 400 de locuri pe terasă) este zilnic îndestulat cu un bogat sortiment de mâncăruri, în bună parte preparate din pește proaspăt. Să vedem, însă, unde și cum îi primesc buzoiienii pe alți călători, care vin dinspre Slobozia, din inima mănăstirii cîmpii a Bărăganului?

Cu mult înainte să intre în perimetrul comunei Pogoanele, conducătorii autovehiculelor sînt avertizați că se apropie de un ospitalier hotel-restaurant. Este **Hotel-restaurant**

„Pogoanele“. A fost inaugurat anul trecut, dispune de 40 locuri pentru cazare (confort I-B), mai are o bodegă, precum și un elegant restaurant cu terasă, unde se pot servi „specialități ale casei“, bazate pe carne de miel sau batal, cît și alte delicioase preparate, inclusiv renumiții mititei, care i-au adus meșterului Dumitru Papuc locul întâi pe țară, la cel mai recent concurs organizat de **CENTROCOOP**.

Dacă drumețul vine dinspre București sau Ploiești, nu va rezista ispitei să se abată pe la **Popasul „Merei“**, aflat la cîțiva kilometri înainte de intrarea în municipiul Buzău;

ba, făcînd o ușoară deviere de la șoseaua principală, în cîteva minute va putea ajunge și la **Hanul turistic „Monteoru“**. Ambele unități și-au dobîndit de mult o asemenea faimă încît orice recomandare s-ar putea dovedi de prisos. Așa stînd lucrurile, să o pornim mai departe la drum pe alt traseu, în zona cea mai frumoasă a județului, adică pe șoseaua ce vine dinspre Brașov, prin Siriu, apoi prin Nehoiu, unde se află o unitate „Coop“ cu renume — **Cabana „Nehoiu“** — și, în sfîrșit, să ne oprim la Ciuta.

Ciuta — mai exact **Hanul turistic „Ciuta“** — inaugurat recent, în cîntea zilei de 23 August, constituie cel din urmă popas pe care vi-l rezervăm, în cadrul însemnărilor noastre, pe minunatele meleaguri buzoiene. O adevărată „perla a cooperăției“! — așa se poate caracteriza, pe scurt, unitatea aceasta. Totul, de la alegerea locului în pitoreasca vale a Buzăului, pînă la execuția inspirată — care îmbină în chip fericit tradiția arhitecturii locale cu cele mai îndrăznețe linii ale arhitecturii moderne — confirmă priceperea și bunul gust al realizatorilor. De asemenea, la rîndul lor, pentru a se dovedi și ei la înălțime, membrii colectivului de muncă, de la responsabilul unității pînă la bucătar și ospătar, se întrec în a face cît mai plăcută sederea în unitate a fiecărui vizitator. Fie că cere găzduire într-una din cele 20 de camere elegante (cu unul sau două paturi fiecare), fie că zăbovește în restaurant numai pentru cîteva minute, pentru a servi o gustare, drumețul va rămîne plăcut impresionat și — cine știe? — poate se va hotări să revină la „Ciuta“, eventual cu familia, chiar și pentru a petrece un întreg concediu de odihnă...

Aurel IVAN

PREMIERE ALE CULTURII ȘI ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI

ÎN OPERA LUI DIMITRIE CANTEMIR

Într-o viață prea scurtă, de numai 50 de ani (1673—1723), personalitatea prodigioasă, cu preocupări enciclopedice a lui Dimitrie Cantemir a însemnat o apariție excepțională în cultura românească.

Opera sa științifică și literară se înscrie în cultura și știința patriei noastre cu numeroase lucrări și fapte care apar pentru prima dată în domeniile respective.

Astfel, încă din prima lui carte **Divanul sau Gilceava înțeleptului cu lumea**, singura tipărită în limba română în timpul vieții sale, apărută la Iași în 1698, se vedește că autorul posedă o bogată cultură și un deosebit talent dialectic în discutarea ideilor. Este o lucrare bilingvă, cu textul românesc în coloana din stînga și cel grecesc în coloana din dreapta. Cartea demonstrează și o remarcabil de bogată cunoaștere a proverbelor românești (și orientale), Cantemir fiind cel dintîi filolog român care introduce în scrierile sale numeroase proverbe și sentințe ale înțelepciunii populare și ale celei culte.

A doua lucrare, tot în limba română, dar tipărită după moartea autorului, este **Istoria ieroglică**, un bestiar, adică o lucrare ai cărei eroi sînt animale — patrupede și păsări — primele fiind personaje moldovenești, iar păsările din Țara Românească. Scrierea reprezintă de fapt primul roman românesc, care se referă la lupta dintre Brâncoveniști și Cantemirești. A fost tipărită mai întîi de către vechea Academie Română, fiind reeditată acum cîteva ani într-o ediție științifică. Este considerată lucrarea literară cea mai importantă a literaturii noastre vechi de la începutul sec. al XVIII-lea, care cuprinde și elemente de puternic lirism, mai ales în pasajele în care descrie Nilul și Constantinopolul. Proza dovedește, de asemenea, o mare forță de imaginație. De pildă, pomenind de scurta lui detenție într-o închisoare din Tarigrad, Cantemir scrie un epîsod de un patetism extraordinar, în care zugrăvește un cosmos în descompunere, cu întoarcerea lumii la haosul original. Tot în această lucrare, el a creat și primul vocabular filozofic al limbii române, prin introducerea a numeroși termeni din vocabularul elinesc al filozofiei. Aceasta îl desemnează nu numai ca fiind scriitorul român cel mai cult de pînă la el și din restul veacului al XVIII-lea, dar și pe acela care a îmbogățit limba noastră cu cele mai multe noțiuni savante.

Cea de a treia carte scrisă de Dimitrie Cantemir în limba română este **Hronicul vechimii a romano-moldo-vlahilor**, lucrare istorică vastă, neterminată, de o mare erudiție, care pleacă de la descălecatul lui Traian și se oprește în secolele evului mediu. Lucrarea demonstrează romanitatea poporului român, unitatea de origine și de limbă, continuitatea lui pe teritoriul vechii Dacii. A fost tipărită prima dată în românește în vremea domniei lui Mihai Sturza (1834—1849), în Moldova.

Descriptio Moldaviae (Descrierea Moldovei), scrisă în 1716 la Dimitrovka, în Rusia, este cea dintîi lucrare monografică cu conținut istoric, geografic, etnografic și social a Moldovei, care constituie o operă fundamentală pentru cultura noastră, „o întreagă enciclopedie națională sub forma unui studiu geografic” — cum spunea Nicolae Iorga. Vorbind despre Moldova, Cantemir spune: „aceste locuri par niște grădini frumoase” ..., cel mai înalt dintre munți este Ceahlăul, care dacă ar fi intrat în basmele celor vechi ar fi fost tot atît de vestit ca și Olimpul, Pindul sau Pelios”... În capitolele finale, autorul descrie pe larg cîteva dintre tradițiile folclorice ale poporului nostru, printre care și ceremonia nunții, văzută ca o vînătoare, cu răpirea miresii, cum s-a practicat multă vreme în nordul Moldovei. La lucrare a anexat și cea dintîi hartă administrativă a Moldovei, lucrată de mîna lui — document de o deosebită valoare documentară, istorică și geografică. Ea conține aproape 800 de numiri de riuri, orașe, sate, tîrguri, mănăstiri. În afară de rețeaua hidrografică și de munți, pe hartă figurează și împărțirea Moldovei în județe, a căror limită este redată cu deosebită atenție. Harta a fost tipărită la Haga în 1737, după moartea autorului, prin grija fiului său Antioh. Originalul hărții se află la Biblioteca Națională din Paris. Prima traducere din latină în românește a **Descrierii Moldovei** a fost publicată în timpul domniei lui Ion Sandu Sturza (1822—1828), la Mănăstirea Neamț sub numele **Scrisoarea Moldovei**.

În 1734 a apărut, mai întîi în limba engleză, un infolio de 460 pagini, care reprezintă cea mai importantă operă a lui Dimitrie Cantemir — **Istoria creșterii și descreșterii Curții Otomane** — lucrare de foarte mare răsunet internațional. După numai un an, este urmată de o versiune în limba franceză, cu două ediții în același an, iar în 1745 apare la Hamburg și o ediție germană. Din sec. al XVIII-lea există și manuscrisul unei traduceri în limba italiană care n-a mai apărut. Este unica operă științifică românească din sec. al XVIII-lea care a fost tipărită în trei ediții și în trei limbi străine.

În sfîrșit, se poate afirma cu drept cuvînt că Dimitrie Cantemir a fost și un mare muzicolog: el a creat un nou sistem de notație a muzicii otomane, precum și cîntece care au fost cîntate la curte chiar multă vreme după dispariția lui.

Savant de vastă cultură, Dimitrie Cantemir a dat, după Grigore Ureche și Miron Costin, o amplă dezvoltare ideii de romanitate a poporului român. Operele lui, atît cele tipărite cît și cele rămase în manuscris, au fost cunoscute de cronicarii școlii latinești: Micu, Șincal, Maior, și astfel au servit ca fundamentare a ideii de latinitate care a însușit toată cultura noastră modernă.

Claudiu VODĂ

DIN OBICEIURILE POPOARELOR

Cu siguranță că cel care a văzut odată zguduitoarea film „Viața de cîine” („Mondo cane”) — cu cîțiva ani în urmă a rulat și pe ecranele noastre — a fost atît de impresionat de cele aflate încît mult timp după aceea a păstrat întipărite în memorie amănunte despre practica, în diferite părți ale globului, a unor așa zise „obiceiuri” care nu aveau nimic uman în ele. Întregul film nu era, de fapt, altceva decît o „colecție” de practici degradante pentru om — unele bazate pe inculțură, altele pe ceea ce poate genera lenea și plictiseala.

Obiceiurile la care am să mă refer aici sînt total opuse celor din filmul incriminat, ele vorbind despre frumusețea morală a omului, exteriorizată prin gesturi pline de respect și dragoste față de semenii, despre fericirea de a trăi și munci în pace și înțelegere cu toți oamenii de pe pămînt, despre bucuria de a cînta viața.

Multe popoare obișnuiesc să închine, în fiecare an, mari sărbători populare primăverii, eveniment natural salutat pretutindeni pe glob, marcînd reînnoirea ciclică a vegetației. La vietnamezi, obiceiul poartă numele de „Tet” ceea ce înseamnă „sărbătoare”. Unele manifestări, în cadrul Tet-ului cum sînt cele legate de sădirea firicelului de Cîy Nêu (o anumită specie de bambus verde) sau de împodobirea mandarinilor (așa cum procedăm și noi cu bradul de Anul nou) cu hîrtie colorată și becuri multicolore, cu portocale, banane și vase conținînd alcool de orez, ascund în ele simboluri ale rodniceii pămîntului, semnifică urări adresate familiei și celor apropiați, de bun augur pentru recoltele viitoare, pentru belșug și sănătate. Ca și pe la noi în perioada sărbătorilor de iarnă, în zilele Tet-ului, străzile orașelor și ulițele satelor sînt deosebit de animate, ele fiind practic inundate de convoaie de bicicliști veseli care se îndreaptă spre rude, prieteni, cunoștințe pentru a petrece și a se bucura împreună.

Sentimentele de omenie și bunele obiceiuri ale locurilor au consolidat la vietnamezi tradiția de a întinde mîna, în timpul sărbătorii, și neprietenilor, pentru a elimina eventualele animozități iscate în timpul anului care a trecut și a se împăca, Tet-ul celebrîndu-se întotdeauna sub zodia înțelegerii.

Grecii, mîndri de obiceiurile moștenite de la înaintașii lor și credincioși cuvintelor testamentare lăsate de filosoful Socrate — „Mult mai mult voiesc să am un prieten decît comorile lui Darius...” — au păstrat

nealterat de scurgerea timpului, un adevărat cult al prieteniei. Așa se explică de ce nu surprinde pe nimeni cînd, la intrarea în unele taverne din Atena sau din alte orașe ale țării, se întîlnesc, scrise deasupra ușii, fraze de genul acestora: „Dacă nu cunoști sentimentul prieteniei, nu ai ce căuta aici!”. Această categorică declarație a lor în favoarea nobilului sentiment are la bază un vechi și original obicei — sărbătorirea în comun a bucuriilor, a reușitelor cuiva. Omul cărui i s-a întîmplat ceva plăcut, cu alte cuvinte, care cunoaște clipe fericite, vine în acest loc public unde i se pune la dispoziție estrada localului pentru a sparge pe ea, în ritmul muzicii dansului popular grecesc, zeci și chiar sute, dacă bucuria este mai mare și punga mai adîncă, de farfurii. Este o tradiție la greci spartul farfuriilor în timp ce asistența, formată din cunoșți și necunoșți prezenți în local, dar legați între ei, în acele clipe, prin firele nevăzute ale unei simpatii reciproce sincere, murmură în surdina, repetînd de mai multe ori, un străvechi cîntec în care se enumeră condițiile necesare fericirii omului: **sănătate, frumusețe, prietenie.**

Dintre obiceiurile popoarelor, deosebit de apropiate între ele prin modul lor de manifestare și prin bogăția de sensuri pe care le conțin, se dovedesc a fi cele practicate cu prilejul căsătoriilor, al nunților. Și, totuși, cît de diverse sînt, uneori chiar la același popor! Fiecare loc își are particularitățile sale specifice.

Am reținut cîteva din acestea de la nunțile bulgărești. În unele zone ale țării, se practică obiceiul de a se merge în peșit cu un... cocoș. Învelit într-un ștergar bogat înflorat și atîrnîndu-i sub gușă o trăistuță frumos împletită în care se găsesc boabe de grîu sau de porumb, cocoșul este adus la casa miresei unde se încearcă vînzarea lui la un preț bun unui personaj denumit „Cocoșarul”, ales dintre rudele fetei. „Cocoșarul”, îmbrăcat festiv și împodobit cu un șirag bogat de ardei roșii, ține în mîna o sabie de lemn, iar pe cap poartă o coroană. El este cel mai mare om al petrecerii. În timpul tîrgului, avînd de vînzare cocoșul, laudă calitățile acestuia, de fapt, calitățile viitorului mire, iar cel care-l cumpără se lasă greu înduplecat. Pînă la urmă, în atmosfera de mare veselie stîrnită de cîntecul celor doi, cocoșul este cumpărat.

După ce lucrurile sînt aranjate în acest fel, mirii se pot întîlni pentru a pregăti împreună tradiționala turtă dulce din care vor trebui să muște amîndoi pentru a le fi viața dulce ca mierea. De altfel, această urare li se adresează mereu de-a lungul întregului ceremonial al nunții, două momente fiind, conform tradiției, de neînlocuit: la ieșirea din casa miresei, cînd, în calea tinerilor, pîrînții varsă o căldărușă cu apă, gestul semnificînd urarea de a merge în viață „**ca pe apă**”, și la ieșirea de la Sfatul popular cînd, deasupra capetelor lor, plouă cu orez, stotinci (bănuți — a suta parte dintr-o leva) și bomboane, fiecare cu simbolurile lor ușor de intuit.

Fie că sînt vechi de cînd lumea sau mai noi, din anii noștri, obiceiurile, la fel ca și cîntecele populare transmise din veac în veac, îmbogățesc și împospătează permanent viața spirituală a oamenilor, multe dintre ele, care rezistă timpului și supraviețuiesc prin mesajul lor plin de umanism, devenind adevărate valori de tezaur. De altfel, pentru fiecare popor, obiceiurile tradiționale sînt pîrticică din comoara lor spirituală, creată și finisată cu mîgală de bijutier de-a lungul timpurilor, oricît de zbuciumate ar fi fost ele.

Constantin AMARIȚEI

Complexul avicol Dealul Ocnei

PE CEA MAI ÎNALTĂ TREAPTĂ TEHNOLOGICĂ

Tehnologia modernă poate îmbunătăți radical rezultatele în producție ale unei unități, oricare ar fi ea, dar cu o condiție, aceea ca oamenii care muncesc acolo să dubleze tehnical printr-o susținută preocupare pentru economic. Ne-am convins, o dată mai mult, de acest adevăr vizitînd Complexul avicol Dealul Ocnei — Sibiu, al Asociației economice intercooperatiste Miercurea. Este o unitate destul de tînăra a cărei activitate se desfășoară în plin abia de trei ani. Totuși, de pe acum istoria ei e marcată de un moment hotărîtor — acela al intensificării producției prin introducerea creșterii găinilor în baterii. „În felul acesta — apreciază directorul complexului, medicul veterinar Sever STROIA — am putut atinge treapta tehnologică cea mai înaltă a producției avicole, îmbinînd-o cu mecanizarea și automatizarea”.

MOMENTUL HOTĂRÎTOR

Ceea ce numim moment hotărîtor, urmărind scurta existență de pînă acum a complexului, a adus cu sine salturi în unele privințe spectaculoase. Astfel, în același spațiu construit se cresc acum de două ori și jumătate mai multe găini. De aici, o producție de ouă reprezentînd, în 1976, mai mult decît dublul celei din 1974, beneficii cu aproximativ două treimi mai mari și o productivitate a muncii pe persoană cu cca 75% mai ridicată.

Dar densitatea păsărilor, deși e esențială, nu rezolvă totul. Introducerea bateriilor a schimbat microclimatul din adăposturi, grație instalațiilor de dirijare automată a acestuia, cît și faptul că dejecțiile pot fi evacuate zilnic. Desigur, această schimbare nu a rămas fără efect asupra producției de ouă. Calculată pe pasăre, aceasta a atins nivelul

de 261 de bucăți — al doilea rezultat în rîndul complexelor intercooperatiste din țară, în 1976 (Pentru ansamblul indicatorilor realizați, unitatea a obținut primul loc pe țară!). Concomitent s-a redus consumul de furaje pentru un ou, de la 180 de grame, cît prevăd normele tehnologice, la 155 de grame. „Datorită creșterii în baterii, care implică reducerea la minimum a energiei pe care o consumă în mod obișnuit găina — ne explică dr. Sever Stroia — aproape totalitatea substanțelor nutritive din furaje se transformă în ouă.”

Intregul proces tehnologic este realizat în condițiile unei neslăbite atenții pentru sănătatea păsărilor, prin grija meticuloasă a medicului veterinar Ioan Topîrceanu și a tehnicianului Constantin Țoșghe.

CEECEA CE A ADĂUGAT COLECTIVUL

Suma tuturor acestor acte productive reprezintă, în esență, îndatorirea de bază a lucrătorilor oricărui complex: aplicarea strictă a tehnologiei, cu rezultatul ei firesc — îndeplinirea prevederilor planului. Dar, aici, la complexul avicol Dealul Ocnei, au fost obținute și rezultate financiare deosebite. Să le reamintim: beneficii cu două treimi mai mari decît cele planificate. Ele se explică prin ceea ce colectivul a adăugat ca inițiativă, spirit de inovare, disciplină fermă. „De pildă — ne spune directorul complexului — în furaj au fost incluse, după o rețetă proprie, diverse ingrediente: lapte praf, drojdie furajeră, caseină. Acestea îmbunătățesc eficacitatea hranei. Periodic se fac vitamini-zări, iar atunci cînd e nevoie, se aplică, tot prin furaje, tratamente antistress.”

„S-ar putea da și alte exemple — intervine contabilul-șef, Gheorghe Văduva, în vîrstă de 29 de ani. Moderniza-

rea a făcut posibilă reducerea cheltuielilor pentru forța de muncă (două îngrijitoare au acum în primire 30 000 de găini în loc de 12 000). Dar aceasta este o proporție determinată de noua tehnologie folosită, la fel ca și consumul redus de furaje. Noi am adăugat însă, prin recrutarea de personal bine calificat, posibilitatea de a realiza 80% din reparațiile pe care le necesită utilajul numai cu forțe proprii. Aceasta micșorează cheltuielile. În privința hranei, am reușit să reducem substanțial pierderile, transportînd furajele în buncăre speciale, de la F.N.C. direct în hală, fără nici o altă manipulare. În plus, am redus mult consumul de energie electrică și de combustibil, ca și cel de carburant folosit la mijloacele de transport. Astfel, nici o mașină nu circulă fără încărcătură completă. Ceea ce mi se pare însă deosebit de important este faptul că am reușit să micșorăm mult cheltuielile neproductive, renunțînd, în cea mai mare parte, la credite, deoarece unitatea noastră lucrează aproape tot timpul numai cu fonduri proprii”.

C. DARIAN

*In secția de ambalare ouă,
activitate neîntreruptă*

PE MĂSURA PRICEPERII ȘI A HĂRNICIEI SÎNT ȘI REZULTATELE

Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii Cărpiniș, județul Timiș a avut, în 1976, cel mai bun an al său, atât în privința rezultatelor de producție, cât și a situației economico-financiare. Ea a reușit să depășească la toate capitolele rezultatele anului 1973 când, pentru producțiile medii ridicate la grâu, porumb și legume, obținute de cooperativele pe care le deservește a fost distinsă cu **Ordinul Muncii** clasa I. În 1976, pe 2 215 ha, aparținând cooperativelor agricole de producție din consiliul intercooperatist Cărpiniș — Iecea Mică, Iecea Mare, Jimbolia și Cărpiniș — s-a realizat, în teren neirigat, în medie 5 820 kg grâu la hectar. La cooperativa agricolă Cărpiniș, de exemplu, producția la hectar a fost de 6 133 kg, iar cea de orz de 4 930 kg. De asemenea, deosebit de bună a fost și producția de porumb-boabe, tot în teren neirigat: 6 250 kg la ha, pe 2 524 ha, cât au avut însămințate cu porumb cele 4 cooperative agricole.

Factorul hotărâtor în obținerea acestor rezultate l-a constituit munca în acord global, în formații de mecanizatori și în formații mixte de mecanizatori și cooperatori. Munca spornică a celor 147 mecanizatori, alături de miile de cooperatori, a fost răsplătită corespunzător.

Pe lângă retribuția lunară planificată (în medie 2 216 lei), fiecare dintre ei a primit retribuție suplimentară și premii în funcție de depășirile de plan la producție și de beneficiile realizate. Astfel, Andrei Kiss, a primit în 1976 o retribuție suplimentară de 3 392 lei (în care se include și valoarea a 1 433 kg grâu în natură) și un premiu de peste 2 000 lei; Ion Burian — 4 990 lei (1 400 kg grâu) și un premiu de 700 lei; Remus Crăciun — 5 031 lei (952 kg grâu) și 1 500 lei premiu; Ion Lupău — 5 660 lei (1 071 kg grâu) și 2 000 lei premiu.

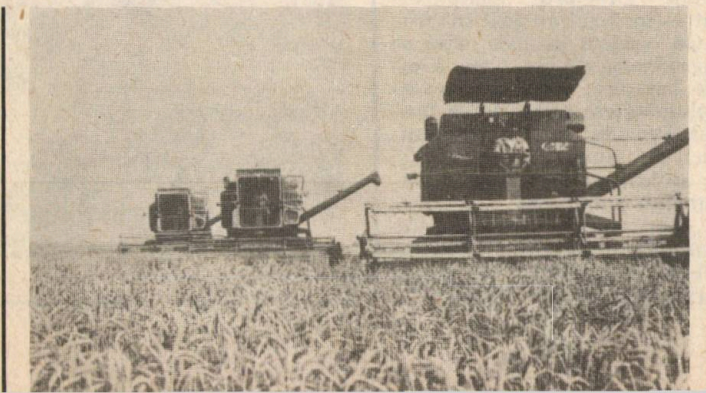
Recoltele de la an la an tot mai bogate sînt și rodul atenției deosebite ce se acordă în S.M.A. calificării tinerilor țărani cooperatori în meseria de mecanizator. Din 1975 pînă în prezent, au primit carnet de mecanic agricol, după absolvirea unor cursuri teoretice și practice de 8 luni, 45 de tineri, ceea ce asigură cadrele calificate pentru executarea în termen și la nivel calitativ corespunzător a tuturor lucrărilor. Instruirea teoretică o face directorul S.M.A.-ului, ing. Marin Albu, inginerii mecanici Nicolae Ion și Constantin Camp și maistrul Vasile Farcaș, iar pentru însușirea practică a meseriei, tinerii sînt îndrumați de cei mai buni me-

canizatori ca: Andrei Kiss, Ion Lupău, Ion Burian, Dănilă Stepa și alții. Se știe că în anumite perioade ale activității în câmp se simte nevoia mai ales de tractoriști. Pentru a rezolva această problemă, conducerea stațiunii a inițiat, pe lângă cursurile amintite mai sus (după a căror absolvire tinerii pot conduce nu numai tractorul, ci și combina și celelalte utilaje aflate în dotare), cursuri cu durată de două luni numai pentru calificare în meseria de tractorist.

În preocupările permanente ale colectivului de ingineri, tehnicieni și muncitori ai stațiunii se află la loc de frunte economisirea de motorină. De cinci ani se desfășoară aici, cu rezultate foarte bune misiunea „Să lucrăm o zi pe lună cu carburanți economisiți!”. Pe această cale, într-un singur an S.M.A.-ul a economisit 30 tone de motorină. Pe ce căi se realizează o asemenea economie importantă? Prin exigența sporită ce se acordă înținerii zilnice a tractoarelor și combinelor; prin eliminarea la maximum a surselor de scurgere la tractoare; prin evitarea deplasărilor în gol și oprirea motoarelor în timpul staționării. În același scop, a fost introdus un sistem dublu de filtrare la toate subdepozitele de materiale. În ce constă acest sistem? La punctele de alimentare, prin filtre de bumbac și de carton, motorina se purifică, iar picăturile, fiind mai fine, asigură o ardere instantanee mai puternică, mai eficientă.

Acestea sînt, pe scurt, acțiuni și preocupări înfăptuite cu perseverență, ceea ce explică locul frunțos ce-l ocupă stațiunea din Cărpiniș în rîndul unităților agricole din județul Timiș și chiar din țară.

Traian DUMITRESCU

Patru specialiști din Pecica-Arad prezintă „secretele” producțiilor mari

DESUL nu r a r u l UMPLE CARUL

RĂSPUND : Ing. Iosif Bal, președintele cooperativei agricole „Ogorul”

— Ce producție ați obținut la grâu în 1976 ?

— O producție medie record — 6 194 kg la ha, pe o suprafață de 460 ha ! Și în 1975 am realizat cea mai bună producție medie la grâu pe județ — 4 920 kg. Ca urmare a grijii care s-a acordat în unitatea noastră culturii grâului, a tehnologiilor avansate aplicate, an de an, s-au obținut producții medii tot mai mari astfel că, în decurs de numai 6 ani producția la ha a crescut de la 2 409 kg/ha în 1971, la 6 194 kg în 1976, așa cum aminteam.

Amplasarea culturii grâului se face după plante tehnice — floarea-soarelui, cîneșă, sfecă de zahăr și muștar. Nu folosim porumbul ca plantă premergătoare deoarece cultivăm hibrizi tîrzii de porumb. Pregătirea terenului și asigurarea unui pat germinativ de cea mai bună calitate le considerăm factori de bază în obținerea succesului. De asemenea, fertilizarea. La stabilirea dozelor de îngrășămintă chimice ținem seama întotdeauna de nevoile solului, precum și de planta premergătoare. Din observațiile pe care le-am făcut în ultimii ani am ajuns la concluzia că soiurile de grâu timpurii și semitimpurii se comportă cel mai bine în condițiile unității noastre. Este vorba, printre altele, de „Libelula”, Lovrin 231 și Lovrin 10 elită. Răsărirea rapidă și uniformă o obținem prin asigurarea în sol a umidității necesare la adîncimea de semănat. Pentru aceasta, am abandonat metoda clasică de pregătire a patului germinativ cu polidiscul. În locul acestei lucrări, executăm mai multe cultivații cu cultivatorul obișnuit pentru prășitul porumbului, la care atașăm o originală grăpă din fier-beton, pe care ne-am confecționat-o singuri. În timpul iernii, aplicăm fertilizarea suplimentară, administrînd doze de azotat în funcție de soiul cultivat, planta premergătoare și fertilitatea par-

celor. Combaterea buruienilor o facem cu erbicidul ICEDIN, cu acțiune sigură chiar și la temperaturi mai scăzute.

Începem recoltatul la soiurile cele mai timpurii pentru a preîntîmpina pierderile prin scuturare.

Rezultate deosebite avem și la porumb. Pentru producția de 7 738 kg boabe obținute, în medie, pe fiecare din cele 680 ha, în 1975, unitatea noastră a fost distinsă cu titlul de Erou al Muncii Socialiste și Medalia de aur Secera și Ciocanul. La ambele culturi, ca și la celelalte, un element comun pentru sporirea recoltelor este DENSITATEA — maximă, atît cît permite fertilitatea pămîntului.

Ing. Cornel Bornemisa, președintele cooperativei agricole „Timpuri noi”

— Cu ce rezultate a încheiat cooperativa dumneavoastră anul 1976 ?

— 1976, cel de-al 26-lea an de existență a unității noastre, a fost, înainte de toate, anul producțiilor medii-record absolut la toate culturile, ceea ce a făcut ca în sectorul vegetal să realizăm peste plan venituri nete de peste 1 500 000 lei și să livrăm mai mult la fondul central al statului, față de prevederile planului, cu 116 la sută orz, 42 la sută grâu, 21 la sută soia, 31 la sută porumb boabe, 24 la sută sfecă de zahăr, 8,7 la sută floarea-soarelui și altele. Producțiile medii realizate în 1976 la aceste culturi ies mai bine în evidență dacă le comparăm cu cele din 1972, socotit an de vîrf pînă atunci : orz — 6 112 kg la hectar, pe 120 ha, față de 2 296 kg ; grâu — 5 858 kg la hectar, pe 380 ha, față de 2 570 kg ; soia — 2 167 kg la ha (cea mai bună din județ) pe 100 ha, față de 855 kg ; porumb boabe — 6 331 kg la ha, pe 305 ha, față de 4 371 kg.

— **Ce factori au concurat, în principal, la obținerea acestor producții medii-record ?**

— Realizarea unor densități mari : la grâu, 550—600 plante pe mp ; la soia, 60—65 plante pe mp, la porumb boabe 40 000 plante la ha ; la floarea-soarelui 45 000 plante la ha. La Pecica, țărânu l zicea odată : „Rarul umele carul”. Acum zice „Desul umele șesul” și are toată dreptatea. Apoi, folosirea unor soiuri de mare productivitate. „Miraj”, cel mai precoce la soia ; „Libelula” a dat 6 359 kg pe fiecare din cele 170 ha cultivate cu grâu. La punctul Tarcău, „Libelula” a dat 7 tone la ha !

Ing. Komives Anton, Erou al Muncii Socialiste, deputat în Marea Adunare Națională, președintele cooperativei agricole „Avântul”

— **La ce culturi obțineți, de regulă, producții medii bune ?**

— La grâu și porumb boabe ! Sîntem specialiști, ne simțim la noi acasă la aceste culturi, realizînd, an de an, producții medii ridicate și constante. Cultura porumbului boabe ne-a adus în anii 1971—1973 cîte un **Ordinul Muncii** clasa I și cîte o **Mențiune** pe țară, iar în 1974, cînd am realizat 6 954 kg porumb boabe la hectar, titlul de unitate **Erou al Muncii Socialiste** și Medalia de aur **Secera și Ciocanul**. Grîul ne-a adus și el, în 1974, locul I pe județ cu o producție de 4 650 kg la hectar. În 1976, pe fiecare din cele 630 ha cultivate cu grâu am scos o producție medie egală cu cea din 1974 — 4 650 kg la hectar. Porumbul boabe l-am cultivat în 1976 pe 900 ha, producția medie pe un ha fiind de 5 050 kg.

Tehnologiile aplicate ne-au asigurat, an de an, sporuri substanțiale ale producțiilor de grâu la ha : 1970 : 2 343 kg ; 1972 — 2 617 kg ; 1973 : 4 365 kg ; 1974 și 1976 : 4 650 kg. La această cultură folosim ca plante premergătoare, culturile care eliberează terenul timpuriu, permițînd executarea lucrărilor pregătitoare mai devreme — porumbul din hibrizi timpurii ; cînepa pentru fibre, mazărea, fasolea, muștarul etc. Cele mai mari producții de grâu s-au obținut după leguminoase. Cele mai productive soiuri s-au dovedit Lovrin 13 cu 5 200 kg la ha și Lovrin 10 cu 5 124 kg la ha. La ferma 3, Lovrin 13 a dat pe 40 ha, 5 660 kg la ha, iar Lovrin 10, pe 45 ha, 5 767 kg la ha.

Pentru menținerea arăturii curate și afinate pînă la semănat, se mai execută încă una-două lucrări de întreținere cu grapa cu discuri în agregat cu grapa cu colți. Cu o zi înainte de semănat se mai execută încă o lucrare de discuire, cu care ocazie se aplică și 50 kg îngrășăminte cu azot, substanță activă, la ha. Fertilizarea terenului cu superfosfat în doze de 450 kg/ha, substanță brută, se execută înainte de efectuarea arăturii. Semănatul grîului se face în perioada 25 septembrie—10 octombrie, interval pe care-l apreciem ca optim pentru zona noastră. Pentru a asigura densitate de 550—600 boabe germinabile pe mp, folosim, în medie, la ha 260—280 kg sămînță.

În timpul iernii și la începutul primăverii, executăm fertilizarea fazială cu îngrășăminte azotoase în doze de 70 kg la ha, substanță activă, folosind aviația utilitară. Pentru combaterea buruienilor din grâu, folosim erbicidul 2,4 D în cantitate de 1,7 kg/ha pe care-l aplicăm tot cu aviația utilitară în faza de rozetă a buruienilor. Erbicidăm întreaga suprafață ocupată cu grâu. În timpul recoltatului acordăm o mare grijă, reglajelor la combine pentru a se evita orice pierdere.

Ing. Gheorghe Rusu, directorul Stațiunii pentru mecanizarea agriculturii Pecica

— **Ce a însemnat 1976 pentru stațiunea pe care o conduceți ?**

— Cel mai bun an, din 1950, cînd a luat ființă ! La grâu, pe 3 350 ha ale consiliului nostru intercooperatist am realizat 4 505 kg la ha, pe teren neirigat. Și la orz am realizat cea mai bună producție medie tot în 1976, și anume, 4 770 kg la ha, pe 1030 ha, toate culturile fiind în teren neirigat.

Producții bune înseamnă implicit rezultate bune la toți indicatorii de plan. În 1976, planul de producție a fost depășit cu 2 la sută, productivitatea planificată pe muncitor a crescut cu 5 700 lei. Cheltuielile la o mie lei s-au situat și ele sub plan — 843 lei. Consumul de motorină pe un hectar a fost de 8,910 kg, față de 9, 550 kg cît era planificat. La obținerea acestor realizări a contribuit în primul rînd organizarea muncii și executarea lucrărilor în acord global în echipe de mecanizatori la culturile și pe suprafețele care s-au putut mecaniza integral și în echipe mixte, de mecanizatori și cooperatori, pe celelalte suprafețe. Munca în acord global a adus cîștiguri suplimentare frumoase. Mecanizatorii din echipa lui Iustin Gal, echipă care a obținut o producție medie de 7 200 kg de grâu la ha au primit, fiecare, 800 kg grâu și 1 500 lei retribuție suplimentară, iar cei din formația mixtă de mecanizatori și cooperatori, condusă de Mihai Cziko, realizînd 6 300 kg porumb boabe la ha au primit cîte 700 kg porumb boabe, retribuție suplimentară.

— **Pornind de la aceste rezultate, ați chemat la întrecere, în 1977, pe baza unor angajamente concrete, toate S.M.A.-urile din țară. Acum, la încheierea primului semestru cum stați cu angajamentele înscrise în chemare ?**

— Să lăsăm faptele să vorbească. La orz și orzoaică am depășit cu 640 kg producția la ha, angajamentul fiind de 450 kg depășire. La grâu se prelinină depășirea cu 550 kg la ha, mai mult decît ne-am angajat. La prășitoare, vom vedea la toamnă cînd se numără... știuleții. Pe semestrul I, orele de funcționare pe fiecare tractor au sporit cu 70, față de 100, angajamentul pe întregul an. În aceeași perioadă, am depășit cu 700 000 lei veniturile planificate, angajamentul pe tot anul fiind de 800 000 lei. Tot în semestrul I, alimentînd tractorul direct în cîmp cu ajutorul unor cisterne, am economisit 40 tone motorină, față de 60 tone cît ne-am angajat în chemare, să economisim în tot anul.

TUDOR DAN

PAJIȘTILE — IZVOR NESECAT DE LAPTE ȘI CARNE

Referindu-se la valorificarea superioară a pășunilor și finețelor naturale, o imensă bogăție a țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la Conferința pe țară a cadrelor de conducere din unitățile agricole de stat și cooperatiste, din februarie 1974: „Avem în fiecare județ experiențe bune, concretizate în creșterea productivității pășunilor și finețelor de 3—4 ori. Prin fertilizarea și realizarea lucrărilor necesare, pe pajiștile de la Lerești, Rucăr, Căteasca, din județul Argeș, pe cele de la Vlădeni, Bran și Codlea, din județul Brașov, pe cele de la Șura Mică, Păltiniș și Crinț, din județul Sibiu, s-au obținut peste 20 000 kg masă verde la hectar. Organele județene, toți deținătorii de pășuni și finețe, trebuie să acționeze hotărît pentru generalizarea în cel mai scurt timp a acestor rezultate...”

Tocmai în acest scop, vă prezentăm **Întreprinderea județeană Argeș**, specializată în executarea lucrărilor de îmbunătățire și exploatare a pajiștilor care, înființată la 1 Mai 1970, s-a plasat încă din primii ani de activitate în plutonul unităților fruntașe pe țară, datorită rezultatelor remarcabile obținute în acest domeniu și care se cer generalizate.

Așa cum reiese din tabelul alăturat, pe parcursul cincinalului 1971—1975, producția de masă verde de pe pajiștile naturale din județul Argeș, ca rezultat al măsurilor luate, a marcat sporuri remarcabile.

**Evoluția producției medii de
masă verde-tone/ha în cincinalul 1971—1975**

Specificare	Realizat					Prevăzut 1980
	1971	1972	1973	1974	1975	
Pe județ	9,8	12	12,6	14,8	15	20
Pe pajiști îmbunătățite	11,3	14,6	16	21	21	25
Pe pajiști semănate	27	28	29	31,5	34	35

În județul Argeș, suprafața de 110 000 ha, pe care se întind pajiștile naturale, reprezintă aproape 32 la sută din terenul agricol. În condițiile în care, așa cum se cunoaște, soluțiile județului nu sînt prea fertile, în concepția de dezvoltare a zootehniei și în funcție de încărcătura mare de animale pe unitatea de suprafață, pășunile și finețele se transformă, treptat, în principala sursă de furaje pentru rumegătoare. Ca mod de folosință, 71 la sută din suprafața totală de pajiști o reprezintă pășunile și 29 la sută finețele; ca repartizare, din cele 54 000 de pajiști aflate în proprietatea consiliilor populare — circa 29 000 ha sînt situate în zona montană, 16 800 ha — în zona colinară, iar restul de 8 200 ha — în zona de cîmpie.

Așa cum ne arăta ing. **Deceniu Marinică**, directorul întreprinderii, multe din succesele

obținute aici se datorează sprijinului constant primit din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, colaborării rodnice pe care specialiștii întreprinderii au știut să o cultive cu oamenii de știință și cadrele didactice din cercetare și din învățământ. În acest mod, pe meleagurile argeșene, integrarea învățământ-cercetare-producție îmbracă cele mai concrete forme. Într-un dialog permanent s-au schimbat păreri, s-au ales soluții, s-au optimizat tehnologii privind ameliorarea și modul de exploatare a acestei imense bogății naturale.

În cîncinalul 1971—1975, întreprinderea a fost dotată cu o puternică bază mecanică, însumînd întreaga gamă de mașini — de la pregătirea terenului și însămînțare și pînă la recoltarea și depozitarea producției de masă verde sau fin — și o stație de deshidratat furaje verzi, prima de acest gen construită în totalitate cu utilaje românești. Stația dispune de o suprafață de circa 1 000 ha de pajiști semănate, în mare parte irigate, sursa principală de materie primă pentru realizarea anuală a peste 6 000 tone de brichete furajere și a unor importante cantități de masă verde, fin și semisiloz pentru unitățile agricole cooperatiste cu care întreprinderea este asociată.

Lucrările ameliorative executate în ultimii ani au schimbat înfățișarea multora dintre suprafețele neproductive sau slab productive care, fără intervenția omului, nu puteau produce mai mult de 3 000—5 000 kg de masă verde la hectar.

Sintetizată în cifre și raportată la cîncinalul trecut, activitatea întreprinderii s-a concretizat în: amenajarea prin lucrări complexe a 16 296 ha de pajiști; fertilizarea anuală a 34 000 ha cu îngrășăminte chimice și a 5 000 ha cu îngrășăminte organice; producerea unei cantități de 675 tone de semințe de ierburi graminee și leguminoase perene care asigură necesarul propriu și disponibilități pentru alte județe; regenerarea prin însămînțări și suprainșămînțări cu amestecuri de graminee și leguminoase și prin executarea altor lucrări ameliorative pe suprafața de 10 300 ha.

Efectul acestor lucrări a făcut ca numărul pășunilor-model să crească, cu alte cuvinte, recordurile de odinioară să se transforme în producții medii obținute pe suprafețe tot mai întinse. **Rezultate remarcabile s-au obținut pe pajiștile Izvoru, Rucăr, Căteasca, Lunca Corbului, Priboieni, Dîmbovicioara, Hîrtiești,**

Corbi, Popești, Buzoiești, Ungheni și altele, unde producția s-a ridicat la 24—27 și chiar 34—40 tone de masă verde la hectar.

Dar, așa cum reiese din experiența întreprinderii argeșene, eficiența economică în exploatarea pajiștilor nu este determinată numai de sporirea producției de masă verde pe unitatea de suprafață, ci și de folosirea integrală a acestei producții, mai ales în primul ciclu de pășunat cînd, în general, se produce mai mult decît se consumă. În anul 1975, de pildă, din producția suplimentară de masă verde rezultată din primul ciclu, s-au asigurat circa 20 000 de tone de semisiloz și peste 3 400 de tone de fin, o rezervă însemnată de furaje pentru complexele intercooperatiste de la Bradu — vaci cu lapte, Căteasca — tineret taurin la îngrășat și Bascov — berbecuți la îngrășat, precum și pentru alte cooperative agricole din județ cu care întreprinderea are relații strînse de cooperare.

Lucrătorii întreprinderii se preocupă intens pentru ameliorarea, în continuare, a noi suprafețe de pajiști astfel încît noile complexe zootehnice intercooperatiste de la Miroși, Davidești, Aninoasa, Stolnici și Izvoru, care se vor construi în acest cîncinal, să aibă asigurate furajele necesare încă de la înființare. Este important să mai arătăm că întreprinderea își procură an de an un însemnat număr de vișele pe care le crește pe pajiști și pe care le livrează juninci gestante unităților agricole din județ sau din alte județe.

Rezultatele bune obținute pe pajiștile ameliorate au stimulat interesul cooperativelor agricole din județ pentru valorificarea superioară a suprafețelor pe care le au în foloșință. Răspunzînd numeroaselor solicitări și efectuînd prestări de servicii, întreprinderea, în baza unor contracte încheiate cu consilii populare comunale, cooperative agricole și alți beneficiari, execută lucrările menționate, în funcție de specificul fiecărui trup de pășune. Consiliile populare, la fel ca și ceilalți beneficiari, urmăresc și recepționează lucrările executate, fie finanțat, fie prin munca contributivă a crescătorilor de animale.

Intensificîndu-și activitatea, lucrătorii întreprinderii s-au angajat ca în acest cîncinal să îmbogățească patrimoniul de pajiști ameliorate ale județului cu încă 27 600 ha. Efortul principal va fi concentrat spre ameliorarea pajiștilor de munte, urmărindu-se sporirea producției de masă verde de la 2 000—3 000 kg la 12 000—15 000 kg la hectar și, ca urmare, dublarea sau chiar triplarea încărcăturii de animale pe unitatea de suprafață, sarcină principală stabilită de conducerea partidului și statului pentru zonele de deal și munte în anii care urmează. Aceasta va asigura randamente și mai mari întinsului covor verde al pajiștilor naturale, principal rezervor de furaje ieftine pentru sporirea continuă a producției de lapte, carne și lînă.

ing. Lucian ROȘCA

Asociația economică de stat și cooperatistă sere

Timișoara

FORMĂ EFICIENTĂ DE ORGANIZARE ȘI REALIZARE A PRODUCȚIEI

Cu câțiva ani în urmă, cooperativele agricole din consiliul intercooperatist Freidorf-Timiș, șapte la număr și anume: Freidorf, Ciarda Roșie, Giroc, Ghiroda, Mehala, Dumbrăvița și Cladova, s-au asociat cu întreprinderea județeană de legume și fructe Timiș, formînd **Asociația economică de stat și cooperatistă sere Timișoara**. Asociația dispune de două ferme, fiecare avînd 6 ha sere și 5 ha solarii pe care se cultivă un sortiment divers de legume ca tomate, castraveți, ardei gras, gulioare și verdețuri — salată, mărar, pătrunjel, ardei iute. La realizarea investiției, cooperativele asociate au participat cu 65 la sută, iar I.J.L.F. Timiș cu 35 la sută.

Atît producțiile medii, constant ridicate, cît și rezultatele economico-financiare bune răsplătesc eforturile depuse de directorul asociației, ing. Mihai Fanu, de cei doi șefi de ferme, inginerii Traian Hălmăgean și Iosif Teoran, de muncitori — în proporție de 90 la sută femei — printre care frunțașele Maria Bara, Maria Busovshi, Ana Doț, Tensia Schultz, Viorica Duma.

În primul ciclu de producție din 1977 au fost realizate 215 tone castraveți la ha, cu 10 tone mai mult decît în 1976 și cu 15 tone peste plan. La verdețuri, în același ciclu s-au realizat 32 tone, mai mult decît dublu față de recolta medie a anului precedent, iar la tomate, 70 tone.

Rezultatele economice sînt și ele bune. În 1976, cheltuielile cu care s-au realizat 1 000 lei venituri au fost de 927 lei, față de 937 lei plan, costurile de producție la tona de legume au fost cu 243 lei sub plan, iar productivitatea pe muncitor a înregistrat o creștere de 1 600 lei, față de plan.

Explicațiile acestor rezultate demne de subliniat sînt numeroase. Dintre acestea menționăm: retribuția stimulativă și permanentizarea muncitorilor; folosirea de la an la an a unor utilaje și mașini cu productivitate ridicată, a unor cantități sporite de îngrășăminte chimice și pesticide, a materialului săditor de calitate superioară. Asociația obține foarte bune rezultate în producție prin fertilizarea solului cu îngrășăminte de pasăre procurate de la „Avicola“-Giroc și aplicate fazial la cultura de tomate și a serbetărilor — gunoi de pasăre și de vacă, în soluție — la culturile de castraveți și ardei gras. Se practică, de asemenea, mai multe sisteme de tăiere la castraveți, pentru conducerea fructificării, dintre acestea cel mai eficient dovedindu-se așa-numitul „sistem umbrelă“.

Este de apreciat preocuparea susținută a întregului colectiv pentru realizarea întregii producții în perioade cu prețurile cele mai avantajoase. Astfel, atît în 1976 cît și în 1977, recoltatul tomatelor — plantate la 20—25 decembrie — a început la 25 martie, iar livrările de castraveți au început chiar din ultima decadă a lunii februarie, plantatul lor făcîndu-se între 10 și 20 decembrie.

Atenție deosebită se acordă aici economisirii combustibilului, sarcină majoră, de interes național. Dintre măsurile aplicate consecvent în această direcție, amintim: respectarea cu rigurozitate a temperaturilor recomandate în tehnologiile culturilor respective; realizarea unei etanșeități perfecte în serie, prin învelirea lor interioară sau exterioară cu folie de polietilenă; aerisirea serelor în orele cu soare și pe perioade scurte (geamurile și ușile prin care s-a făcut aerisirea se închid cît mai devreme după amiază, pentru a se păstra peste noapte căldura acumulată ziua).

Cu asemenea rezultate, asociația a putut repartiza unităților care o compun importante beneficii, iar populației i-a asigurat legume proaspete și în perioade deficitare.

D. TUDOSE

I.S. „Avicola” Arad a împlinit în 1977, un deceniu de rodnică activitate. În urmă cu 10 ani, fermele de păsări ale citorva întreprinderi agricole de stat s-au unificat, formînd una din primele întreprinderi de stat din țară cu profil specializat avicol. Fermele ce se uneau atunci produceau hibrizi cu un potențial productiv extrem de scăzut, matca de reproducție fiind, în cele mai multe cazuri, necunoscută, ca origine. La toate acestea se adăuga lipsa unei tehnologii științifice de creștere și furajare. În rații se foloseau tot felul de ingrediente care, pe lângă că scumpeau mult costurile, făceau ca instalațiile de mecanizare a distribuirii furajelor să devină aproape inutilizabile, ceea ce solicita considerabil eforturile fizice ale îngrijitorilor de păsări. La jumătatea anului 1967, „Avicola” Arad înregistra, cu o asemenea grea moștenire, o ne-

creat la „Avicola” Arad se comportă foarte bine în producție, iar în confruntări internaționale se dovedește competitiv cu produșii unor ferme străine cu tradiție avicolă îndelungată.

De-a lungul celor zece ani, s-au dat în folosință două ferme de reproducție rase ușoare, o fermă reproducție tineret, s-a dublat capacitatea stației de incubajie pentru hibrizi ușori, s-au construit complexul de selecție și hibridare cu sectoare de tineret, adulte și incubajie, ferma de reproducție rase grele și stația de incubajie pentru pui de carne. În felul acesta, întreprinderea nu numai că și-a extins considerabil activitatea, dar a devenit și deosebit de complexă, avînd reprezentate toate categoriile de păsări.

Prin avantajele create de noua formă organizatorică, prin eforturile harnicului colectiv de aici, rezultatele au fost de la an la an mai bune. În cei zece ani s-au produs 578 milioane de ouă și 14 200 tone de carne de pasăre. Edificatoare sînt sporurile realizate, în 1976 față de 1967, la toți indicatorii: producția de ouă: peste 92 de milioane; carne livrată — aproape 2 400 tone; producția globală — peste 194 de milioane lei.

Printre primele din țară, „Avicola” Arad a încheiat în 1971 contracte de cooperare în producția avicolă cu 14 cooperative agricole din județ. În acești șase ani, prin cooperare s-au livrat zeci de milioane de ouă și mii de tone de carne de pasăre, obținîndu-se beneficii de zeci de milioane de lei ce au revenit în cea mai mare parte unităților agricole cooperatiste.

Pentru rezultatele dobîndite, întreprinderii i s-a acordat în 1968 titlul de Fruntaș pe ramură în întreprinderea socialistă, iar pentru producțiile medii mari obținute la ouă și carne în 1972, **Ordinul Muncii** clasa I.

Factorul hotărîtor în obținerea bunelor rezultate l-a constituit omul, cei 160 de comuniști care mobilizează zi de zi, prin exemplu personal, pe toți lucrătorii la muncă spornică. În întreprindere au fost calificați nu mai puțin de 228 de lucrători în meseriile de crescători de păsări, mecanici, electricieni, frigotehniști, fochiști, sudori etc. În fermele proprii muncesc 23 de specialiști, iar în fermele cooperativelor cu care întreprinderea cooperează, alți 6 ingineri zootehniști și medici veterinari.

„Avicola” Arad se va dezvolta și moderniza și mai mult în actualul cincinal. Astfel, în 1977 a început construcția unui depozit frigorific cu o capacitate de aproape 18 milioane ouă, depozit care va fi prevăzut cu o stație de prelucrare a ouălor, sub formă de ouă praf și ouă lichide conservate. S-a trecut de asemenea, la construirea unui modern abator pentru păsări cu o capacitate de sacrificare de 7 000 tone carne de pasăre în viu pe an. Pentru diversificarea producției avicole și punerea în valoare a unei străvechi îndeletniciri locale, în actualul cincinal se va construi aici un complex pentru creșterea și îngrășarea industrială a găștelor, complex cu o capacitate de o mie tene anual și avînd abator propriu.

TEOFIL DODU

realizare de producție de peste 3 milioane ouă și o pierdere de 2,5 milioane lei.

Dar greutățile sînt pentru a fi învinse de oameni fermi și pricepuți. „Organizarea fermelor și sectoarelor, încadrarea lor cu personal tehnic și economic corespunzător — își amintește directorul întreprinderii, Eroul Muncii Socialiste dr. **Mihai Stănescu** —, dotarea fermelor cu inventarul necesar bunei desfășurări a producției, menținerea în ferme a personalului strict necesar, absolvirea șefului de fermă de muncile legate de aprovizionare și livrare au fost primele măsuri luate pentru asigurarea unei activități corespunzătoare”.

De-a lungul deceniului care a urmat s-au elaborat tehnologii noi, științifice, avînd la bază principiul populării și depopulării totale, adaptat la specificul fiecărei ferme. Prin asanarea periodică a fermelor, incidența bolilor a scăzut foarte mult, s-au redus substanțial mortalitățile.

Chiar în primul an de activitate s-a efectuat un import de linii pure pentru rasele ouătoare, întocmindu-se și un program special de selecție, care a asigurat continua îmbunătățire a performanțelor acestor linii. S-a izbutit astfel, să se înmulțească liniile pure, încît astăzi nu numai că nu mai este nevoie de noi importuri costisitoare, dar s-a trecut și la livrarea de produși și ouă pe piețe externe. Hibridul „Albo 70”,

I.J.L.F. Timiș — ÎNȚEPRINDERE ETALON PE ȚARĂ ÎN VALORIFICARE

Județul Timiș este unul din principalele bazine legumicole ale țării, iar Întreprinderea pentru legume și fructe din județ este unitate etalon pe țară în valorificarea legumelor și fructelor. De aici, preocuparea colectivului de ingineri, tehnicieni și muncitori ai întreprinderii în direcția organizării științifice a producției și a muncii, a realizării unei activități integrate și eficiente și a concentrării și specializării producției legumicole în sectorul cooperatist.

Procesul de integrare a activității întreprinderii etalon a început din cincinalul trecut și este în plină desfășurare.

— Prin integrarea activității — ne spune ing. **Mihai Serafin** — înțelegem înmănușarea producției horticole proprii, realizată în fermele noastre; preluările de la unități a legumelor și fructelor; aprovizionarea populației din județul nostru și unele județe deficiente; constituirea rezervelor de iarnă; industrializarea și semiindustrializarea legumelor și fructelor în unități proprii; valorificarea disponibilităților pentru export.

Fermele acestei întreprinderi, stabilită de către ministerul de resort ca etalon, trebuie să devină unități model, cu o producție intensivă, pentru realizarea căreia se vor introduce cele mai avansate tehnologii. În cadrul fermelor se vor produce și răsadurile de legume necesare unităților deficiente. Fermele constituie și un avansat al acțiunii de specializare. Ferma de la Deta dispune de sere și de solarii calde și reci; celelalte, de la Lovrin, Sinnicolau Mare și Lugoj sînt proiectate cu sere, solarii, culturi de legume-

verdețuri și rare (andive, ștevie, varză Bruxelles, cimbru, tarhon etc), precum și cu căpșunării.

Rezultatele aplicării unor tehnologii avansate, ale extinderii chimizării și mecanizării sînt concludente. În 1976, față de 1970, I.J.L.F. Timiș a preluat la fondul de stat cu 75 la sută mai multe legume, fructe și cartofi.

Un obiectiv prioritar al întreprinderii îl constituie concentrarea producției în zonele cele mai favorabile, în bazine legumicole cu tradiție ca: Sinnicolau Mare-Cenad, Variaș-Periam, Tomnatic-Lovrin, Jimbolia-Cărpiniș și altele, odată cu procesul de specializare a fermelor din unități. Dacă în urmă cu 3—4 ani, în cooperativele agricole se cultiva întregul sortiment, în prezent o serie de unități s-au specializat în producerea unuia sau a două sortimente. S-au profilat pe producerea de tomate unități ca: Tomnatic, Gottlob, Boldur, a cepei uscate Nerău, Valcani, Cheglevici, Orțioara, în rădăcinoase Cenad ș.a. Prin specializare, se îmbogățește experiența în aplicarea tehnologiilor avansate, sporește productivitatea muncii, se extind mecanizarea și chimizarea. Drept urmare, unitățile specializate au realizat producții medii ridicate. Astfel, cooperativa agricolă Gottlob a obținut 29 570 kg tomate timpurii la hectar, cooperativa Boldur, 41 050 kg tomate solar la hectar, cooperativa din Comloșul Mic 31 250 kg tomate timpurii la hectar.

I.J.L.F.-Timiș își face un punct de onoare din preluarea integrală și la timp a legumelor din unități, prin cele 49 de centre de preluare-

livrare în curs de dezvoltare, modernizare și dotare optimă. Cum vor arăta în viitorii ani aceste centre, ne-am putut da seama vizitînd centrul din Tomnatic, primul centru modernizat. El dispune, printre altele, de linie proprie de garaj, pod-basculă, depozit, șoproane pentru ambalaje, platformă betonată, utilaje pentru mecanizarea sortării, calibrării și transportului.

Întreprinderea dispune și de un puternic sector de industrializare. Secțiile sale de la Sinnicolau Mare, Lugoj și Deta realizează în 1977 o producție globală cu 50 la sută mai mare decît în 1970, într-un sortiment diversificat — conserve de legume și fructe, produse deshidratate (ceapă, cartofi, morcovi etc.), murături, pastă și sucuri de tomate.

Pentru asigurarea vehiculării produselor și creării rezervelor de iarnă, întreprinderea își dezvoltă considerabil în acest cincinal capacitatea de depozitare, prin intrarea în funcțiune a încă trei depozite moderne la Sinnicolau Mare, Lugoj și Timișoara. Aprovizionarea populației cu legume și fructe proaspete, cartofi, conserve, sucuri și altele se realizează printr-o dezvoltată și modernă rețea de magazine, chioșcuri și tonețe, amplasate nu numai în orașele județului, ci și în localități rurale, cum sînt: Cărpiniș, Peciu Nou, Jebel, Jamu Mare, Lovrin, Variaș, Voiteni, Ciacova, Șag, Gătaia, Morăvița, Giera, Biled, Cărpiniș, Comloșul Mare, Grabat, Lenaheim, Șandra, Nădrag, Buziaș, Făget, Margina, Tomești.

Întreprinderea face și un intens comerț extern. Tomatele și castraveții de seră și timpurii de la Tomnatic, Jimbolia, Variaș, Cărpiniș, Timișoara, Gottlob, Boldur și Lovrin și-au cîștigat frumos renume în țări ca R.F.G., Austria, Polonia, Cehoslovacia și altele.

T. DAMIAN

Întreprinderea de industrializare a laptelui Suceava

FIRMĂ BINECUNOSCUTĂ PENTRU CALITATEA ȘI DIVERSITATEA PRODUSELOR

În județul Suceava, peste 40 la sută din suprafața agricolă, circa 155 000 ha, sînt ocupate de pajiști naturale care, bine întreținute și fertilizate cu concursul crescătorilor de animale, asigură taurinelor și ovinelor o furajare din cele mai bune. Producțiile ridicate de lapte de vacă obținute de localnici se explică și prin acțiunea hotărîită de metisare a Bălțatei românești cu reproducători Holstein, cea din urmă rasă asigurînd producții ridicate, cu un consum redus de furaje.

Dar, un factor care stimulează puternic creșterea producției de lapte de vacă, atît în fermele cooperativelor agricole de producție, cît și în gospodăriile membrilor cooperatori și ale crescătorilor de animale din zona ne-cooperativizată a județului, îl reprezintă marile avantaje de care unitățile socialiste și producătorii individuali se bucură, valorificînd producția prin *Întreprinderea de industrializare a laptelui Suceava*.

— În 1976 — ne spunea directorul acestei întreprinderi, ing. *Traian Gurguțe* — unitatea noastră a acordat producătorilor, numai ca prime pentru depășirea producțiilor planificate, 31 459 000 lei, din care cooperativelor agricole aproape 14 milioane lei. Producătorii interesați să se bucure de avantajele acordate, ne livrează an de an cantități tot mai mari de lapte. Astfel, în primele cinci luni ale anului 1977, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, din gospodăriile populației am preluat cu 3,2 la sută mai mult lapte, iar din cooperativele agricole de producție cu 10,4 la sută. Aceasta ne-a permis să producem, peste plan, pentru buna aprovizionare a populației, 310 tone brînzeturi, 90 tone unt și 220 tone lapte praf.

Sporirea cantității de lapte preluat a determinat creșterea bazei tehnico-materiale de industrializare. Printre altele, a intrat în funcțiune la întreaga capacitate Secția de produse lactate Scheia. Aici se fabrică un bogat sortiment de produse proaspete pentru locuitorii municipiului Suceava și ai orașelor Ră-

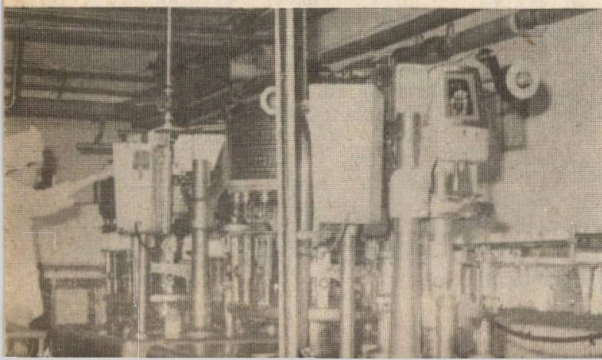
dăuți, Fălticeni și Siret. Este vorba, printre altele, de: smîntînă, iaurt extra, cu conținut bogat în grăsimi și iaurt dietetic pentru cei suferinzi, lapte bătut, în sticle de 0,5 l, „Sana”, în sticle de ¼ l, brînză proaspătă de vaci „Făgăraș” și „Băneasa”, în pachete de 200 de grame. Tot în această secție se mai fabrică înghețată (mixture) ce se vinde la cornet — de calitate excepțională! — și lapte praf. Instalația automată de lapte praf poate prelucra în 24 de ore nu mai puțin de 110 000 litri de lapte.

Însoțit de directorul tehnic al întreprinderii, ing. *Mihai Hladiuc* și de directorul Fabricii de produse lactate din Cîmpulung Moldovenesc, *Traian Piticar*, am urmărit cu viu interes procesul de producție și a altor renumite sortimente produse aici.

— Noi producem pentru alimentația sugărilor sortimentele de lapte praf „Lactosan-Rarăul” și „Glucolact”, vîndute amîndouă în pachete a câte 500 de grame — a precizat directorul fabricii. „Lactosan-Rarău” este bine cunoscut. El are 26 la sută grăsimi. Este preparat din lapte de vacă integral, selecționat, de bună calitate și uscat pentru pulverizare, fiind fabricat în condiții de igienă riguroasă; prezintă o solubilitate foarte bună. Cred că nu spun nici o noutate, arătînd că în ultima vreme îl consumă cu folos pentru sănătatea lor și mulți adulți. Glucolactul este tot un sortiment de lapte praf, obținut din lapte de bună calitate, omogenizat, și îmbogățit cu hidrați de carbon. Adaosul de hidrați de carbon sporește aportul energetic și digestibilitatea produsului. Prin raportul dintre componenții laptelui și hidrații de carbon adăugați, „Glucolactul” corespunde nevoilor nutritive ale sugărilor sănătoși, ca și ale celor cu distrofie moderată. La Vatra Dornei se fabrică schwaitzerul, renumit în întreaga țară, vîndut în trei sortimente: roți, în pungi kriovac, în cantități de 4—5 kg și „Saran” în bucăți de formă paralelipedică.

Tot aici se produce și un bogat sortiment de brînzeturi topite, printre care: creme duble („Bucegi” și „Moldovița”) care conțin 60 la sută grăsimi în substanță uscată, creme simple cu 50 la sută grăsimi, schwaitzer cu grăsimi, „Ligia” — cremă pentru copii, cu un procent de 50 la sută grăsimi în substanță uscată — și delicatețea ce nu trebuie să lipsească în nici un voiaj, „Pik-Nik” conținînd cele mai diverse și ispititoare adaosuri — ceafă afumată, mărar, castraveți, goșari, măsline, ceapă, piper.

D. TRIFU

UN PUTERNIC BAZIN LEGUMICOL

Județul Arad, beneficiind de condiții pedoclimatice din cele mai favorabile cultivării legumelor, îndeosebi a celor timpurii, a tomatelor, castraveților etc., și-a câștigat de mulți ani un frumos renume în acest domeniu nu numai în întreaga țară, ci și dincolo de hotare, legumele noastre bucurându-se de frumoase aprecieri în Suedia, Elveția, Austria, R.F.G., R.D.G., Polonia, Cehoslovacia și alte țări. În județ s-a realizat de-a lungul anilor o puternică bază tehnică-materială necesară producerii întregului sortiment de legume. În prezent, avem 88 ha sere, dintre care 41 ha la cooperativele agricole Sintana, Dorobanți, Curtici și Macea cu câte 6—7 ha și altele. Cea mai mare suprafață de sere — 48 ha, aparține Întreprinderii Sere de stat Arad. Solarile se întind pe 90 ha, din care la cooperativele agricole de producție 30 ha. Întreprinderea noastră, în cadrul fermelor proprii, dispune de 10 ha solarii reci, 7,5 ha solarii calde și 1,5 ha sere înmulțitor pentru producerea răsădului. Dar cea mai mare suprafață de solarii, 50 ha, aparține gospodăriilor populației, amenajate în curți și pe loturile în folosință personală ale țăranilor cooperatori din Aradul Nou, Curtici, Macea și altele.

La cooperativele agricole, pentru asigurarea necesarului de răsad dispunem de peste 28 000 mp răsădnițe. Sectorul legumicol al județului nostru dispune de 126 tractoare legumicole, 106 mașini de plantat răsad, 68 freze, nivelatoare, modelatoare, mașini de recoltat mazăre, fasole și altele. În județul Arad, suprafața cultivată cu legume în 1977 este de peste 12 300 ha. Pe alte 7 600 ha se cultivă cartofi.

Întreprinderea noastră coordonează, îndrumă și urmărește întreaga activitate în sectorul legumicol și asigură preluarea la timp a legumelor, cartofilor și fructelor, industrializarea și semiindustrializarea lor prin secțiile de la Gurahonț, Chișineu-Criș, Ineu, Sebiș, Ghioroc, Arad și altele.

Printr-o rețea de 40 magazine și chioșcuri amplasate în piețe și în alte puncte ale orașelor și centrelor muncitorești, desfacem populației un sortiment bogat și divers de legume, cartofi, fructe proaspete și conserve. În activitatea colectivului nostru mai intră exportul de legume și fructe și trimiterea în alte județe a cantităților excedentare.

Un obiectiv de frunte al lucrătorilor noștri îl constituie sporirea an de an a cantităților de legume preluate de la gospodăriile populației. În 1977, preliminăm preluarea de la aceste gospodării, în marea lor majoritate ale țăranilor cooperatori, mai mult cu 4 000 tone legume și respectiv 5 000 tone tomate decât în 1976. Gospodăriile populației vor primi peste 20 milioane lei pentru legumele ce ni le livrează.

Întreprinderea noastră sprijină pe toate căile extinderea construcției de solarii în curțile și pe loturile în folosință personală ale țăranilor cooperatori. Aceste solarii, cu suprafețe variind între 100—500 mp sînt construcții simple, puțin costisitoare, realizate cu materiale în cea mai mare parte din resurse locale — deșeuri de la fabricile de cherestea, sălcii de pe malul riurilor etc. Întreprinderea îi ajută pe cei interesați să-și amenajeze asemenea solarii,

asigurându-le la prețuri avantajoase foliile de polietilenă necesară (pentru 1 solar de 500 mp trebuie 600—700 mp polietilenă, în valoare de 600—700 lei). După un asemenea solar se poate obține din cultivarea tomatelor și apoi a altor legume și verdețuri un venit anual de pînă la 3 000—3 500 lei. Se vede de aici că investiția se amortizează încă din primul an.

Întreprinderea noastră asigură gospodăriilor populației prețuri avantajoase și numeroase alte înlesniri ca: preluarea de la locul de producție a legumelor, asigurarea ambalajelor, iar pentru cei care livrează produse pentru export și cheltuielile aferente pregătirii mărfii în condiții corespunzătoare. De asemenea, le distribuim îngrășăminte chimice, iar prin centrele de protecția plantelor, le asigurăm produsele fitosanitare.

În ultimul an al actualului cincinal, aplicînd tehnologii avansate, extinzînd mecanizarea, sporind gradul de chimizare, pe aceeași suprafață de 12 300 ha cultivate cu legume, se va obține o producție cu peste 45 000 tone mai mare decât în 1976. De la gospodăriile populației vom prelua în 1980 cu peste 5 500 tone mai mult decât în 1976.

Ing. Gheorghe BOLOBAN
directorul I.J.L.F.-Arad

În grădina cooperativului Hodacec Samuilă, comuna Semlac, n-ai să găsești o palmă de loc necultivată.

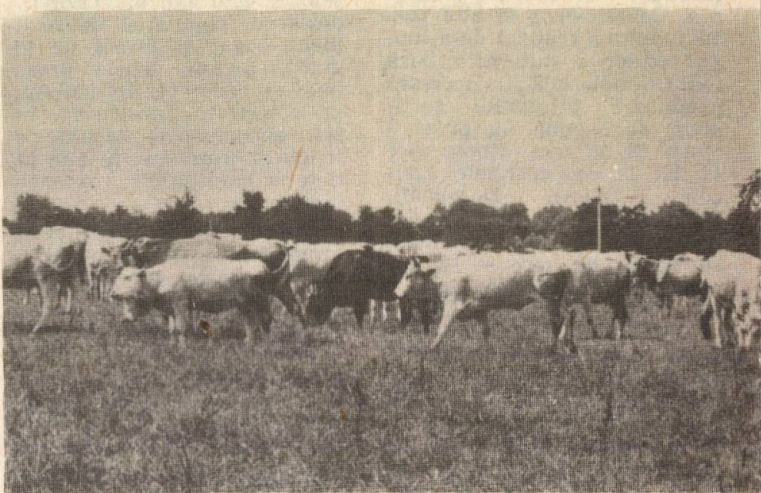

...DAR CU IARBĂ MAI MULTĂ

- **Obiective prioritare ale I.E.L.I.E.P.**
- **Aportul oamenilor de știință**
- **Căi noi de acțiune**

Trei caracteristici mai deosebite prezintă activitatea întreprinderii pentru execuția lucrărilor de îmbunătățire și exploatare a pașistilor Timiș: administrarea directă a unei mari părți din suprafața de pășuni și finețe a județului — 26 000 ha din 96 000 ha suprafață totală (ca pondere, cea mai mare pe țară, în raport cu întreprinderile similare), colaborarea pe bază de convenții cu oameni de știință din județ și desfășurarea unei susținute activități pentru ridicarea capacității de producție a pașistilor.

În legătură cu cooperarea permanentă cu oameni de știință — cadre didactice de la Institutul agronomic Timișoara și cercetătorii Stațiunii experimentale agricole Lovrin — tovarășul conferențiar dr. ing. **Cornel Oprin**, de la Facultatea de agronomie, ne-a spus :

tant îl ocupă realizarea de cîmpuri experimentale și demonstrative pe pașiștile în administrarea întreprinderii. Una din temele de cercetare a urmărit stabilirea amestecurilor optime de graminee și leguminoase perene și a fost experimentată în zona colinară a județului, pe soluri acide, zonă cu cea mai mare pondere în zootehnia Timișului. Concluzia la care am ajuns este aceea că amestecul alcătuit din Festuca pratensis, Phleum pratense și Lotus corniculatus, cu o fertilizare de 150 kg azot și 120 kg potasiu la ha, asigură o producție medie anuală de peste 30 tone masă verde la ha, pe un teren al cărui potențial maxim era înainte de 18 tone. Această experimentare a avut, printre altele, darul de a evidenția necesitatea fertilizării cu potasiu a pașiștilor situate pe soluri acide (sarea potasică nu era folosită pentru fertilizarea pașiștilor). O altă experiență a constatat în fertilizarea cu aceleași doze de îngrășăminte chimice a unei pașiști naturale și a uneia semă-

nate. Rezultatul: pe pașiștea semănată s-a obținut o producție dublă. O altă temă în curs de experimentare, la care participă și stațiunea centrală de cercetări pentru cultura pașiștilor Măgurele-Brașov, vizează efectul îngrășămintelor chimice asupra producției unor pășuni din zona de cîmpie. Urmărim astfel să dăm răspuns la întrebările: ce îngrășăminte trebuie administrate pe pașiști, în ce cantități și în ce mod.

La Găvojdia, cercetările urmăresc soluțiile optime pentru eliminarea de pe pașiști a excesului de umiditate. Menționez că apele stagnante și pînza de apă freatică, aflată la mică adîncime, prejudiciază în mod cronic atît producția cît și compoziția floristică a pașiștilor din județ — suprafețe mari sînt ocupate de rogozuri și pipiriguri, plante ocolite de animale.

Trebuie să subliniez că specialiștii întreprinderii nu numai că se consultă permanent cu noi, cadrele didactice și cu cercetătorii, dar participă ei

— Cadrele facultății noastre — șeful de lucrări ing. Igor Andrei, asistentul dr. ing. Valer Goia, împreună cu mine — și cercetători ai S.E.A. Lovrin, printre care dr. ing. Carol Lauer și ing. Liubomir Îndeaproape cu specialiștii I.E.L.I.E.P.-ului. Obiectivele principale sînt: reînsămîntarea pașiștilor naturale degradate, dirijarea pășunatului, fertilizarea. Un loc impor-

de cercetare de real interes. Un exemplu îl constituie chiar directorul acesteia, ing. Dumitru Olteanu, care, în cadrul doctoranturii, sub îndrumarea profesorului dr. docent Ion Safta, cercetează dinamica de producție și valoarea furajeră a unor specii de graminee perene cultivate în bazinele inferioare al Mureșului,

graminee și leguminoase perene a pășunilor cu covor vegetal natural degradat.

Ce s-a întreprins și ce se va întreprinde în această direcție în județul nostru? La Mănăștur și Denta am inițiat, în cooperare cu oameni de știință, experiențe privind înființarea de pășiști semănate. Rezultatele cercetării ne-au

49 195 hectare, ceea ce înseamnă că, la sfârșitul cincinalului, suprafețele de pășiști reînsămânțate sau supraînsămânțate vor reprezenta peste 70 la sută din totalul pășiștilor pe județ.

Problema principală care se ridică acum în fața noastră este aceea a producerii semințelor necesare de graminee și leguminoase perene. Pentru rezolvarea ei, întreprinderea și-a extins culturile semincere de la 740 ha, câte avea în anul înființării ei, la aproape 3 000 ha, în prezent. Numai în anul 1976, am produs 60 tone semințe de sfecă furajeră și 448 tone graminee perene. Pe loturile semincere s-a schimbat și structura speciilor cultivate. Față de 1970, când cele 740 ha erau ocupate de ghizdei, sparcetă, trifoi roșu, borceașuri etc. în prezent, pe cele 3 000 ha avem lucernă, trifoi alb, varietatea Ladino, Lolium perene, Lolium multiflorum, Festuca pratensis, Phleum pratense, sfecă furajeră monogermă și alte specii valoroase. Paralel cu extinderea suprafețelor destinate producerii seminței din aceste specii, a sporit preocuparea pentru asigurarea de semințe din categorii biologice superioare. În 1977 avem în cultură următoarele suprafețe cultivate cu semințe din categoria biologică elită: lucernă soiul H 652, pe 370 ha, Dactylis de Banat, pe 140 ha, Dactylis soiul Goliat, pe 120 ha, Festuca pratensis de Brașov pe 200 ha, sfecă furajeră polifuraj 26, pe 70 ha.

La cele spuse de cei doi interlocutori, adăugăm un singur fapt ce ni se pare semnificativ. Cu ocazia deplasării în județul Timiș a Comisiei de bază furajeră a Academiei de științe agricole și silvice, I.E.L.I.E.P.-Timiș a primit binemeritate aprecieri pentru loturile sale semincere de la Perianu, pentru cîmpul experimental de la Găvojdia și pentru pășiștile deștelenite și reînsămânțate cu graminee și leguminoase perene de la Moșnița Nouă, Chereușul Mare, Buziaș, Traian Vuia și Mănăștur...

DINU TICU

pentru reînsămânțarea pășiștilor. Atracție și înclinație spre cercetare vădesc și alți specialiști ai întreprinderii — inginerul șef Marcel Severin, de Pildă.

În județ se desfășoară o amplă acțiune de înființare de pășiști semănate. Despre aceasta ne vorbește directorul I.E.L.I.E.P. — Timiș, ing. Dumitru Olteanu :

— Pășiștile situate în zona de mică altitudine — de cîmpie și colinare — cum sînt cele din județul Timiș, reacționează slab, insuficient la clasicile îmbunătățiri de suprafață care, pe pășiștile montane, dau rezultate excelente. Am în vedere, printre altele, fertilizarea, curățirea de buruieni, pășunatul sistematic, întreaga suită de lucrări agrotehnice. Ani de-a rîndul, asemenea acțiuni s-au organizat și pe teritoriul județului nostru, dar fără rezultate semnificative. Aceasta ne-a determinat să abandonăm calea bătută, clasică și să căutăm una nouă. Ea constă, după părerea noastră, în deștelenirea și reînsămânțarea cu amestecuri de

arătat că producțiile pe aceste pășiști au crescut în cîțiva ani de peste cinci ori. Iată de ce, față de 783 ha, reînsămânțate în 1970, în perioada 1971—1975 au fost reînsămânțate 21 079 ha. Prin deștelenire și reînsămânțare, însemnate suprafețe de pășiști degradate din comunele Margina, Curtea, Traian Vuia, Mașloc, Denta, Remetea Mare, Pișchia, Belinț, Becicherecul Mic și altele, a căror producție de masă verde era de maximum 4 tone la ha, dau acum peste 20 tone de masă verde la ha. Pe suprafețele reînsămânțate ale întreprinderii noastre, adică pe 11 000 ha, obținem producții medii chiar de 25 tone masă verde. Aceste rezultate demonstrează elocvent că în județul nostru s-a conturat o experiență valoroasă, s-au cristalizat o concepție și o direcție de acțiune pentru îmbunătățirea pășiștilor sub aspectul compoziției floristice, a producției și exploatarei.

Acțiunea de reînsămânțare a pășiștilor degradate continuă în ritm susținut. În perioada 1977—1980 se reînsămânțează

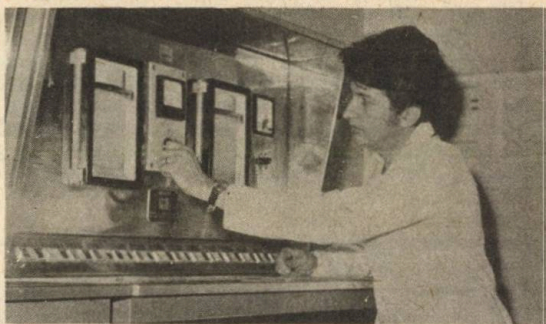
ÎN SLUJBA APĂRĂRII SĂNĂTĂȚII ANIMALELOR

Cercetarea științifică veterinară din țara noastră se bucură de o binemerită tradiție, printre promotorii săi numărându-se savanți de renume mondial ca Paul Riegler, Constantin Motaș, Alexandru Ciucă și alții.

Inițiat în anul 1908, cu un debut modest, pe măsura posibilităților materiale de care dispunea, Institutul de cercetări veterinare și biopreparate „Pasteur”, cu sediul în București, sectorul VII, Șoseaua Giulești, nr. 333, s-a impus pe parcursul celor aproape 7 decenii de existență datorită pasiunii și perseverenței cu care cercetătorii săi au urmat exemplul înaintașilor și, în anii de după eliberare, datorită sprijinului permanent primit din partea partidului și statului, pentru extinderea bazei tehnico-materiale și pentru modernizarea continuă a procesului de realizare a produselor biologice.

Astăzi, o clădire modernă cu șase nivele, construită în anii puterii populare, găzduiește numeroase colective de muncă organizate pe diferite profile de cercetare în medicina veterinară sau de producere a biopreparatelor — seruri, vaccinuri etc. — în care se materializează o bună parte din rezultatele finale ale cercetărilor. De fapt, ultima formă de organizare a institutului o constituie compartimentele integrate de cercetare și producție care, prin colective multidisciplinare, paralel cu cercetările, operativează generalizarea în producție a rezultatelor obținute. La Iași, Cluj-Napoca și Arad, institutul are 3 centre zonale, angrenate în rezolvarea tematicii generale de cercetare, dar și a unor probleme proprii, cu specific local. Cu ajutorul punctelor de sprijin din cadrul laboratoarelor veterinare județene și al marilor complexe de tip industrial, institutul își verifică rezultatele cercetărilor în condiții de producție, în vederea generalizării lor.

În ansamblul măsurilor de apărare a sănătății animalelor, Institutului de cercetări veterinare și biopreparate „Pasteur” îi revine un rol deosebit de important, atât pentru soluționarea științifică a diferitelor probleme ridicate de practică, cât și pentru asigurarea

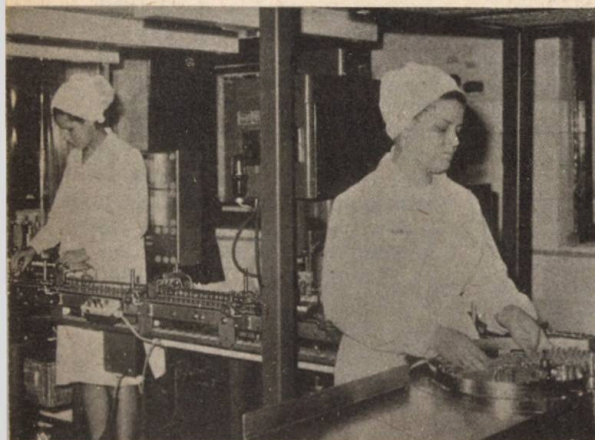

produselor biologice necesare diagnosticului, prevenirii și combaterii principalelor boli la animale, paralel cu asigurarea asistenței tehnice.

Răspunzând condițiilor create de partid și de stat, cercetătorii institutului au obținut în ultimii ani o serie de rezultate, aplicate astăzi cu succes în practica sanitar-veterinară. Produsele biologice noi, cu calități imunobiologice superioare, fabricate în cantitățile necesare, pe lângă lichidarea importurilor costisitoare, au contribuit nemijlocit la lichidarea unor focare de boli care determinau pierderi însemnate, precum și la reducerea considerabilă a incidenței unora dintre acestea. Astfel, s-au elaborat metode eficiente de combatere a unor boli parazitare ca fascioză, dictiocauloză, trichineloză, tricofitia etc. S-au elaborat noi mijloace de diagnostic și imunoprofilaxie pentru prevenirea și combaterea unora dintre cele mai păgubitoare boli epizootice ca pesta porcină, pseudopesta aviară, febra aftoasă, tuberculoza, bruceloza etc., unele dintre ele fiind eradicat pe teritoriul țării. În acest scop s-a realizat, în producția de serie, un sortiment de peste 90 de biopreparate. Pentru prevenirea și combaterea mameite la vaci, boală care produce pierderi însemnate în producția de lapte, s-a elaborat o metodă rapidă de diagnostic, stabilindu-se, totodată, un complex de măsuri de prevenire și combatere.

Ca urmare a rezultatelor obținute până în prezent, ca și a cercetărilor în curs de efectuare, precum și a eforturilor conjugate ale întregii rețele sanitar-veterinare, se preconizează ca, până la sfârșitul actualului cincinal, o serie de boli infectocontagioase să fie asanate în totalitate, iar altele să-și micșoreze considerabil incidența, astfel încât pierderile cauzate șeptelului să fie reduse substanțial. În acest fel, contribuția cercetării științifice veterinare la sporirea numerică a șeptelului și a producției zootehnice, la ridicarea nivelului de salubritate al produselor de origine animală, potrivit exigențelor sporite ale consumatorilor interni și externi, va dobândi noi valențe, justificând din plin eforturile depuse de partid și de stat pentru dezvoltarea și modernizarea continuă a zootehnicii, pentru creșterea ponderii sale în ansamblul agriculturii noastre socialiste.

L. ROȘCA

In livezi abundență de fructe. Din grădini se strâng tot mai multe legume. Cantitățile ce se adună, an de an mai mari, nu pot fi consumate în întregime, în stare proaspătă. Dar nimic nu se pierde. Ce rămâne după ce s-a făcut bine aprovizionarea pieței, se preindustrializează, se pregă-

te. În ultima vreme a apărut un excedent de roșii. Pentru a nu se pierde, pentru a se spori cantitățile de conserve necesare pieței, cooperăția de consum a dat în producție, recent, trei instalații moderne de fabricat pastă de tomate. De asemenea, nu de mult au intrat în funcțiune noi ateliere pentru producerea de con-

lucrare 25 milioane, iar de păstrare la frig 10 milioane); depozit tranzit pentru miere de albine, fulgi, porumbel, melci etc.; conserve de legume și fructe; fructe congelate. Așadar, pe bună dreptate i se poate spune complex de producție alimentară.

Atelierul a fost dat în funcțiune în 1973, an în care producția de conserve și semiconserve era de 2,2 milioane lei. Acum s-a ajuns la șapte milioane de lei planificat, dar se va depăși cifra de 10 milioane — așa cum ne asigură organizatorii producției. Se umplu anual aproape 3 milioane de borcane și cutii cu conserve de legume și fructe, cu gemuri, compoturi, dulcețuri. Se realizează în 1977 circa 640 tone compoturi de vișine, caise, piersici, prune și struguri, 400 tone gemuri din căpșuni, gutui, caise, prune, piersici și caise, 300 tone conserve de legume sterilizate (roșii în bulion, tocană de legume, gogoșari în oțet, ardei kapia marinat), 100 tone pastă tomate, 20 tone marcuri caise. Calitatea producției se află în centrul

În secția ambalaj a atelierului pentru producția alimentară din Constanța

PRIORITAR PENTRU UNITĂȚILE „COOP”

tesc cămărilor iernii, se fac stocuri pentru sezonul alb când trufandalele din sere nu ajung.

În Rezoluția Congresului al VI-lea al cooperăției de consum se stipulează sarcina, pentru organizațiile comunale și județene, de a se ocupa de intensificarea activității de contractare și achiziționare a legumelor și fructelor de la gospodăriile populației, de extinderea preindustrializării acestor produse, în vederea valorificării lor superioare. În acest context, sînt lesne de înțeles eforturile organizațiilor cooperăției de consum pentru sporirea volumului de achiziții, pentru dezvoltarea activității de prelucrare a legumelor și fructelor, într-un cuvînt, pentru traducerea în viață, consecvent și cu simț de răspundere, a recomandărilor Congresului. Cu excepția județelor Tulcea și Brașov, în toate celelalte județe ale țării funcționează centre pentru preindustrializarea legumelor și fructelor. S-a acționat în mod deosebit în zonele necooperativizate din județele Vâlcea, Bistrița-Năsăud și altele, unde oferta de fructe este tot mai mare. În acest fel se valorifică superior tot surplusul de produse care înainte, în bună parte, se transforma în țuică sau se irosea.

serve, la Strenț, județul Alba, Dragoș-Vodă, județul Ialomița, la Rîmnicu-Sărat, județul Buzău și la Bariera Focșani.

Un bilanț sumar arată că prin aceste mici unități de producție, operația de consum a valorificat superior mai mult de 70 000 tone de legume și fructe, livrîndu-se la export produse prelucrate în valoare de peste 26 milioane lei valută. Din producția anului 1976 au fost expediate beneficiarilor externi în primul semestru al anului 1977, peste prevederi, conserve în valoare de 4,5 milioane lei valută.

Acum, toate centrele se află în plină activitate, fiind bine pregătite pentru preluarea și prelucrarea tuturor cantităților de legume și fructe achiziționate de cooperativele de consum de la gospodăriile populației. La multe ateliere se lucrează în două și trei schimburi.

Atelierul pentru producție alimentară din Constanța este de fapt denumirea modestă a unui mare complex pentru depozitarea, păstrarea și prelucrarea legumelor, fructelor și a altor produse.

Gheorghe Ionescu, șeful atelierului, ne-a prezentat profilul unității: sortare ouă, depozitare, livrare și păstrare la frig (capacitatea de pre-

ocupărilor. De aici și solicitările mari pentru export.

Pentru a se putea cuprinde întreaga producție marfă oferită, pentru a se putea pune la dispoziția populației fructe proaspete tot anul, circa 50 tone de căpșuni și tot atîtea de vișine vor fi congelate. Astfel de produse sînt solicitate, nelimitat, și la export.

Acum se lucrează din plin. Pînă la începutul lunii iunie se realizaseră 165 tone gemuri, 10 tone sirop de vișine și importante cantități de sirop de căpșuni. Activitatea nu se întrerupe nici o clipă, se produce tot timpul anului (datorită materiei prime păstrate timp îndelungat la frig).

A. LAURENȚIU

Un nou transport de ceapă va lua drumul piețelor

O nouă șarjă de pui la stația de incubatie
a U.J.C.C. Buzău

Cooperația de consum sprijină populația pentru dezvoltarea sectorului avicol DACĂ „SEMENI” COLEGI!

Incubatorul din Caracal al U.J.C.C. Olt lucrează în flux continuu

Cooperația de consum își aduce, an de an, o contribuție tot mai mare la aprovizionarea populației cu produse agroalimentare. La păsări, de exemplu, cantitățile ce urmează a se achiziționa în acest cîcinal sînt de 2,4 ori mai mari față de cincinalul precedent, iar la ouă cu 781 de milioane. Pentru realizarea acestor sarcini, cooperația de consum a luat măsuri pentru a-și spori aportul la dezvoltarea sectorului avicol și la îmbunătățirea raselor de păsări în gospodăriile populației, prin producerea și difuzarea unui număr tot mai mare de pui de o zi. Dacă în 1962, stațiile de incubatie se puteau număra pe degete, iar numărul puilor livrați nu depășea două milioane, astăzi, cooperația de consum

are astfel de unități în 35 de județe. Capacitatea totală, pe serie, s-a ridicat de la 1,6 milioane ouă în 1976, la peste două milioane în 1977. Și, ceea ce este mai important, stațiile lucrează la întreaga capacitate, iar în 12 județe producția a început în plin sezon alb, adică din luna ianuarie, ceea ce a făcut ca pînă la sfîrșitul lunii mai să se și livreze populației aproape cinci milioane de pui, cu 1,3 milioane mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului precedent. Încă un fapt semnificativ, puii provin din ouă de la găini de rase productive.

În toate județele, transportul puilor în localitățile în care se află beneficiarii se face cu mașini special amenajate, pe bază de grafice, eliminîndu-se astfel pierderile. Odată cu predarea puilor, cei ce doresc, primesc pliante privind creșterea păsărilor, precum și asistență tehnică. Tot cu acest prilej, cooperativele de consum încheie și contracte pentru acea parte din pui pe care și-au propus gospodării să o „întorcă” la fondul pieței. Avantajele producătorilor contractanți sînt numeroase: asigurarea desfacerii întregii producții-marfă în localitățile respective; primirea de avansuri bănești (pînă la 60 la sută din valoarea contractului), în scopul dezvoltării creșterii păsărilor; prețuri ferme de contractare, superioare celor de achiziții; primirea numărului de pui solicitați. Prin toate acestea se înlesnește dezvoltarea sectorului avicol în gospodăriile populației.

Demnă de evidențiat este inițiativa lucrătorilor cooperației de consum din județele Brașov, Botoșani, Ialomița, Mureș, Prahova de a livra solicitanților pui crescuți pe lîngă stațiile de incubatie pînă la zece, douăzeci și chiar treizeci de zile. În acest scop, în județele respective au fost create crescătorii de pui. Inițiativa a fost salutată de producători care, în acest fel „sar” peste perioada cea mai critică de creștere a puilor (de la 1 la 30 de zile) cînd, mai ales în condițiile în care lipsesc adăposturile încălzite, se pot înregistra pierderi. Această metodă creează condiții ca stațiile de incubatie să-și înceapă activitatea încă din primele zile ale anului fără nici un fel de risc, sporindu-și, bineînțeles, și gradul de rentabilitate.

În 1977, gospodăriile populației beneficiază de peste 8,5 milioane de pui proveniți de la stațiile de incubatie ale cooperației de consum, deci, cu 2,3 milioane pui mai mult ca în 1976. Numărul puilor crescuți pînă la 30 de zile, și difuzați producătorilor se ridică la cca. 500 000.

Prin tot ceea ce întreprinde, cooperația de consum — unic achizitor de ouă și păsări din gospodăriile populației — are în vedere crearea de condiții pentru realizarea planurilor anuale, pentru o tot mai bună aprovizionare a pieței cu astfel de produse.

Laur MĂRGĂRINT

Supercoop „Palia“ de la Orăștie

UNITATE ETALON

Frumusețea și pitorescul neasemuit al meleagurilor hunedorene, bogatul lor tezaur de vestigii istorice și mărețe edificii industriale atrag an de an mii de turiști.

Cetățile dacice din zona Munților Orăștiei, culminând cu Sarmizegetusa, crează o imagine sugestivă a vieții strămoșilor noștri din perioada de mare avânt economic, social și politic din secolele I î.e.n. — I e.n. Urmele stăpînirii romane în Dacia sînt și ele deo-

sebit de bogate — în județ se află Ulpia Traiana Sarmizegetusa, capitala Daciei romane și vestigiile altor așezări — Micia, Germisara, Aquae ș.a.

Printre localitățile urbane de seamă ale județului, cu un important trecut istoric, se numără și orașul Orăștie, așezare străveche, situată în lunca Mureșului, în preajma vestitelor cetăți dacice. De-a lungul timpului, peste substratul autohton s-au perindat mai multe stăpîniri și invazii, dar orașul și-a păstrat fizio-

nomia sa proprie, de centru de schimburi comerciale pentru populația țărănească de la munte și șes.

Aici a trăit tatăl remarcabilului umanist Nicolae Olahus și diaconul Șerban, fiul cronicarului Coresi, care a tipărit, tot aici, la 1582 vestita „Palia de la Orăștie“. De altfel cartea și cuvîntul scris sînt reprezentate la Orăștie prin această dintîi tipăritură românească de pe meleagurile Hunedoarei, „Palia de la Orăștie“ fiind considerată și cea dintîi încer-

Raionul cu articole de artizanat este la fel de bine aprovizionat ca și toate celelalte raioane ale super-coop-ului „PALIA”

care de tălmăcire în limba română a Vechiului Testament.

Acest oraș, Orăștie, actualmente centru urban modern care a cunoscut o puternică dezvoltare economică, este și un important centru turistic pentru vizitatorii cetăților dacice, ai stațiunii balneo-climaterice Geoagiu sau ai cabanei Costești.

În Orăștie, cu o populație de peste 15 000 de locuitori, cooperativă de consum a construit în anul 1975 cel mai reprezentativ și modern magazin denumit „SUPERCOOP PALIA” cu o suprafață comercială de peste 5 000 mp.

Construcția, care a fost dată în folosință la sfârșitul anului 1975, s-a realizat pe 4 nivele, din elemente prefabricate, cu parterul vitrat pe trei laturi, iar etajele I și II semivitate.

La subsolul clădirii este organizată desfacerea mărfurilor alimentare, inclusiv preparatele din carne, brânzeturile și produsele de panificație. Punctul de atracție al maga-

zinului alimentar îl constituie, alături de altele, și raionul de băuturi care este organizat în mod cu totul original, cumpărătorul avînd impresia că intră într-o crămă. La parter sînt organizate o cofetărie cu terasă, raioane pentru desfacerea articolelor cultural-sportive, menaj, chimicale și electrotehnice, iar la etajul I articole pentru copii, marochinărie, artizanat, cosmetice-parfumerie, mercerie și țesături. La etajul II, care deține, de altfel, cea mai mare suprafață comercială, este organizată expunerea și desfacerea încălțămîntei, tricotajelor, articolelor de galanterie și confecțiilor; tot la acest nivel funcționează o elegantă unitate cafe-bar cu terasă.

Fiecare etaj, fiecare raion al Supercoop-ului are aspectul unei expoziții uriașe, clientela avînd posibilitatea să privească, să consulte și să-și aleagă marfa dorită.

Numerai în anul 1976, primul an de funcționare. Supercoopul Palia de la Orăștie, a des-

făcut un volum de mărfuri de peste 99 milioane lei, respectiv cu 37,8% mai mare comparativ cu realizările perioadei precedente ale unităților înglobate în construcția respectivă. Acest lucru a fost posibil și datorită faptului că suprafața comercială a acestui important obiectiv comercial are o pondere de peste 63% din totalul suprafeței comerciale existente în orașul Orăștie.

Superioritatea Supercoopului Palia, față de alte unități similare, constă nu numai în dimensiunile sale și în organizarea interioară reușită, ci și în modul cu totul deosebit de realizare a mobilierului, cu funcționalități multiple și adaptabil pentru diferite grupe de mărfuri, precum și prin modul de realizare a decorațiunilor interioare, al fluxului cumpărătorilor etc.

Organizat pe principiul formelor moderne de vânzare-achiziție și alegerea liberă a mărfurilor — Supercoopul din Orăștie înglobează tot ce este mai valoros și înaintat în domeniul tehnologiei în comerțul cooperatist din țara noastră.

Amplasat pe unul din principalele trasee turistice ale României, „Spercoop-ul Palia”, reprezintă totdeauna un punct de atracție pentru turiștii din țară și străinătate, fiind la dispoziția acestora cu o gamă variată de mărfuri alimentare și nealimentare, cu articole de artizanat și specifice portului românesc.

Romulus DRĂGUT
CENTROCOOP

Istrița, toponimul unui castru roman, grăitoare relictă care atestă existența și continuitatea românilor pe meleagurile dintre Dunăre și Carpați. A fost rînduit castrul acesta pe un deal frumos, în tînutul Buzăului; mai exact la Pietroasa vestitului tezaur „Cloșca cu pui”. Așa stînd lucrurile, ce alegere de nume s-ar fi putut dovedi mai inspirată pentru un mare edificiu social-economic, reprezentativ, așa cum este noul complex comercial, apărut sub egida „COOP”, într-unul din cele mai importante puncte ale municipiului Buzău?

Da, complexul comercial, pe care îl vedeți în imaginea alăturată, a fost botezat „Istrița”, iar lucrătorii care își desfășoară activitatea aici nu precepuțesc nici un efort pentru a oferi publicului consumator cît mai diferite și mai mari satisfacții. Bunăoară, în magazinul universal, aflat la etaj. Aici, întregul personal — în exclusivitate feminin, în frunte cu responsabilă Lucica Aldea, destoinică lucrătoare a cooperației de consum asigură, lună de lună, o desfacere de circa 2 000 000 lei. Cifra, cel puțin pentru cunoscători, spune mult, mai cu seamă dacă se are în vedere că municipiul Buzău dispune și de alte magazine universale, care pot exercita o puternică atracție asupra cumpărătorilor. Cum reușesc, totuși, cei de la „Istrița” să păstreze o anumită prioritate? Pe scurt, iată unde stă „secretul”: în primul rînd în organizarea unui comerț civilizat, pe raioane cu expunere deschisă și autoservire, oamenii avînd posibilitatea să intre în contact direct cu mărfurile și să aleagă, conform bunului plac, obiectele pe care doresc să le cumpere; în al doilea rînd (am zice esențial) este asigurarea, în permanență, a unui bogat sortiment de mărfuri, în special noutăți procurate atît din depozitele UJCC, cît și direct, de la cei mai diverși furnizori din țară, inclusiv de la unitățile de producție ale cooperației de consum; în sfîrșit, un alt factor determinant în realizarea unui mare volum de vînzări îl constituie programul de lucru „nonstop” de la orele 6 dimineața pînă seara tirziu, la orele 22. Despre corectitudinea, politetea, atitudinea îndatoritoare a vînzătoarelor — aproape toate formate la școala „Coop” — ar fi de prisos să vorbim.

La cofetărie? Așa cum îi stă bine oricărei unități de felul acesta, curățenia e scilpitoare, servirea promptă, iar calitatea preparatelor, de la torturi și prăjituri, pînă la produse de patiserie și băuturi răcoritoare, fără excepție, se dovedește ireproșabilă. Totul se prepară în propriul laborator, de către meșteri cu „cărți de vizită” recunoscute. Cu nimic mai prejos este și laboratorul de carmangerie. Aici își materializează măiestria profesională renumitul meșter Dumitru Papuc, unul din protago-

niștii concursurilor anuale, organizate de „Centrocoop” în domeniul preparatelor și semipreparatelor din carne. Pastrama și cîrnăciorii de Pleșcoi, cîrnăciorii „Istrița” — specialitate a casei — pastrama de miel sau rulada de pasăre sînt numai cîteva din produsele de primă mîna ale laboratorului.

MERGEȚI ODATĂ LA „ISTRIȚA” ȘI... VEȚI REVENI

320 locuri la mese, plus alte 200 pe terasă; un interior plăcut, realizat printr-o reușită alegere a mobilierului, a elementelor de decor și, firește, a... personalului de servire, fără de care saloanele — oricît ar fi ele de frumoase — nu s-ar dovedi chiar atît de calde și primitoare; în sfîrșit, o neegalată bucătărie, care, prin pasiunea meșterului Vasile Profiriu și a ajutoarelor sale, aduce restaurantului un incontestabil renume. Iată, în mare, principalele atuuri ale unității. Iar pentru iubitorii de amănunte reproducem sublinierea lui Ion Stoian, un „as” al alimentației publice din cooperația de consum buzoiană, în prezent director al complexului: „Celor ce doresc le putem organiza și o masă rustică, începută cu un „rachiu de ghindă”, lîngă un aperitiv „ă la Istrița”, continuată cu diferite preparate din ciuperci, cu sarmale muntenești, sau cu alte „specialități ale casei”, totul udat, după dorință, cu știutele vinuri de Pietroasa, precum și cu diferite băuturi răcoritoare, obținute prin amestec cu extracte din plante...”

Așadar, „Istrița” nu mai este un simplu toponim, ci o atracție; o atracție ce își exercită tot mai puternic chemarea asupra localnicilor, dar și asupra celor veniți de pe alte meleaguri, care se pot convinge, în cadrul întregului complex, ce înseamnă buna gospodărire, precum și nedesmințita ospitalitate a buzoienilor.

Aurel IVAN

O surpriză plăcută la răscruce de drumuri:

HANU CONACHI

La Hanu Conachi pot lua loc la mese 650 de călători, fie în restaurant, fie pe terase acoperite și neacoperite, fie în salonașe intime care se oferă deobicei grupurilor ori familiilor mai numeroase. Atrage atenția în special salonul „Conachi” de la etaj, împodobit cu obiecte de artă populară din partea locului. Acest salon este, de fapt, o expoziție a măiestriei artizanilor, un loc unde frumosul, eleganța și utilul și-au dat mâna pentru a asigura clipe de destindere.

Față de sezonul turistic al anului 1976, există multe noutăți: întreg mobilierul a fost înlocuit atât în camerele de cazare cât și în sălile de servire. După preferințe, vizitatorul poate opta pentru o cameră vernil, alta roz sau culoarea paiului. Unele terase au copertine și umbrele viu colorate. Prin reamenajările făcute au sporit cu 100 locurile la mese. Salonul „Conachi” descris mai sus, este, de asemenea, o noutate.

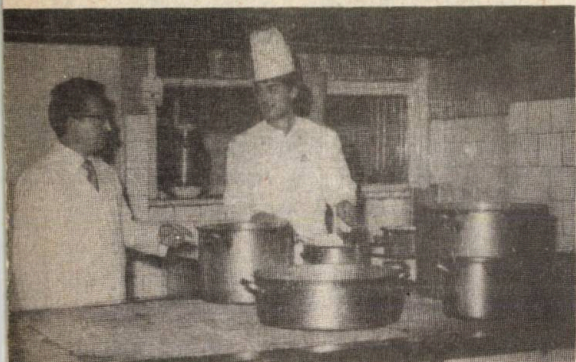
Dacă Hanu Conachi s-a făcut în scurt timp cunoscut și apreciat, aceasta se datorește, în special, bucatelor ce pot fi servite aici. Bucătăria moldovenească se află la ea acasă: saramura de pui (specialitatea casei), sărmăluțe în foi de viț, fierte în oale de lut (specialitatea tînărului bucătar Gelu Istrate), tochitura moldovenească făcută cu mai multe feluri de carne, cu brînză și ouă, sote à la Nicorești. Hangiul Ion Ivan, cunoscut mai bine sub numele de „nea Melu”, care conduce unitatea de la înființare, de loc de prin părțile Brăilei, precum și celălalt șef de unitate, Ion Onea, nu concep un meniu fără pescărie. Și, deși te afli într-o zonă fără lacuri și riuri, găsești în permanență preparate pescărești: marinată de crap, crap la proșap, plachie, saramură de burță de crap, pană de somn la grătar, știucă rasol. Am amintit doar cîteva mîncăruri mai deosebite, dar aici se pregătesc zilnic 5—6 ciorbe și supe (de legume, de paste făinoase, de carne), 10—12 feluri de mîncare, precum și un sortiment bogat de aperitive printre care renumitul ficat tirolez, crochete din creier, din pește ori din cartofi, ruladă de batal.

„Izvorul” bogăției sortimentelor culinare se află în caramangeria proprie, condusă de Nicolae Căpriță, care a devenit în ultima vreme o adevărată fabricuță de produse din carne (cîrnăciori, tobă, caltaboși, costiță țărănească, fiartă și afumată) și de porționare, pe specialități, a peste 300 kg de carne zilnic.

Se spune că omul sfințește locul. Aici această zicală nu se referă însă numai la schimbările de ordin administrativ-gospodăresc, dar și la calitatea... ospitalității. Tot personalul a fost în așa fel pregătit de hangiul șef, încît preocuparea de seamă a tuturor lucrătorilor este să acorde cea mai mare atenție celui ce poposește la han. Tînărul șef de sală, Nișă Lupea, te întâmpină de la intrare, te conduce la masă, îți vorbește despre mîncărurile și vinurile casei. Toți ospătarii au aceeași grijă: să fie politicoși și plini de similitudine.

Pentru că Hanu Conachi este foarte solicitat, călătorul care intenționează să rămînă aici mai multe zile este sfătuit să anunțe sosirea sa din vreme printr-o carte poștală, ori la telefonul 47, prin oficiul poștal Liești.

Auraș ALBU
Traian CRĂESCU

La o răscruce de drumuri (Galați-Tecuci, Galați-Focșani, Km 47), în marginea celei mai întinse păduri de salcîmi din țară, se află o atrăgătoare unitate turistică, vestită pentru ospitalitatea gazdelor și farmecul peisajului: HANU CONACHI. Aici pot fi găzduiți, într-o noapte, 65 de oaspeți (37 în hotel, 16 în cabane-vilă și 12 în căsuțe de lemn). Dacă vin mai mulți drumeți atunci se instalează, în cîteva minute, și paturi pîlante. Atît în hotel cît și în cabanele-vilă există tot confortul: dușuri, apă caldă, frigider. Cabanele au terase unde se poate servi și masa. La cerere se asigură diferite servicii: spălat lenjerie, călcat haine, lustruit încălțăminte. La recepție se găsesc articole de strictă necesitate, obiecte de artizanat, vederi.

ITINERAR TURISTIC VRÎNCEAN

Cine ajunge pe minunatele plaiuri vrîncene va întâlni multe unități turistice atrăgătoare ale cooperăției de consum. Alcătuim un itinerar pe care îl recomandăm cu căldură celor ce trec porțile Țării Vrancei.

TERASA BACHUS. Dacă venim din spre București, vom face cunoștință, mai întâi, cu întinsele și renumitele podgorii ale Coteștilor în care se află și TERASA BACHUS, situată la 15 km de Focșani. Căsuțele din lemn sînt presărate printre butuci de vie. De jur împrejur — vîi cît vezi cu ochii ! Printre căsuțe se remarcă o cabană, „Feciorii Vrîncioaiei”, cu sală de degustare de vinuri și scară interioară care te conduce către o cameră-pod cu cîteva paturi în care te poți odihni în liniște.

Intrarea în restaurant se face printr-o boltă acoperită cu vișă de vie. Salonul are pereți de piatră uleită și mobilier din lemn de stejar sculptat în stil vrîncean. Terasa închisă sau deschisă oferă priveliștea splendidă a dealurilor cu vîi. Ceea ce atrage în mod deosebit la „Bachus” nu sînt, așa cum s-ar crede, doar vinurile ci bucătăria vrîncenească. Gheorghe Miron, responsabilul unității ne recomandă ciorbă de pasăre dresă cu smîntînă, pui la grătar cu smîntînă, ciulama de pasăre, cîrnăciori picanți, ciorbă de burtă, rasol cu fasole verde cu usturoi, pastramă de batal la grătar, plăcintă cu brînză de oi și clătite cu fructe.

COMPLEXUL TURISTIC SOVEJA. În inima munților Vrancei, în apropierea izvorului Sușiței și izvoarelor Putnei, se află „Complexul turistic Soveja”. De la Focșani pînă aici sînt 80 km pe care îi parcurgi pe drum de asfalt, trecînd prin Tișița și Panciu.

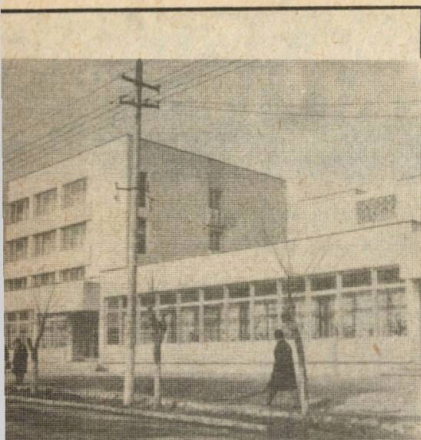
Unitatea se află în stațiunea de odihnă cu același nume, la cota 700. Este o construcție masivă, din piatră, un adevărat palat vrîncean, cu saloane spațioase și somptuoase, cu terase, cu ospitaliere camere de hotel, cu cofetărie, laborator de carmangerie și patiserie, cu cuptor de pîine aurie. Bucătăria are specific haiducesc. Ți se oferă, în special, mîncăruri din carne de batal. Cuptorul moldovenesc rumenește, aproape fără întrerupere, alături de pîinișoare rotunde, plăcinte poale-n brîu. Cofetăria are în permanență siropuri din fructe de pădure și prăjituri cu arome de zmeură, mure și afine.

Complexul dispune de 300 locuri la mese și 54 locuri de cazare în camere confortabile. Camerele au cîte două paturi, sînt mobilate în stil popular, dispun de duș, apă caldă și încălzire centrală.

Cine dorește să ajungă aici și să aibă asigurată cazarea este bine ca, mai înainte, să dea un telefon solicitînd „Complexul turistic COOP Soveja”

POPASUL DUMBRĂVIȚA. Pe șoseaua Focșani — Galați, la km 14, într-o dumbravă de stejari bătrîni, se află „Popasul Dumbrăvița”. Deasupra restaurantului sînt camere ospitaliere. Printre stejari se află 8 căsuțe de lemn. Unitatea dispune de 60 de locuri la mese în restaurant și 40 locuri pe o terasă cu umbrele.

Călătorului îi va fi greu să aleagă din bogatul meniu al bucătăriei popasului. De aceea îi recomandăm noi : friptura vrîncenească, de fapt un antricot de vită cu sos și mirodenii, socotită drept specialitatea casei ; ciorbă de găină, cu tăieței de casă ; ciulama de pasăre cu mămăliguță ; sarmale moldovenești, la strachină de lut, cu șorici și slănină afumată ; plăcinte poale-n brîu.

COMPLEXUL DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ MĂREȘEȘTI. La începutul anului 1977 a intrat în funcțiune în orașul Măreșești, chiar în apropierea gărilor, un mare complex de alimentație publică. Hotelul „Pare”, cu trei nivele are 30 de camere dotate cu mobilier modern, cu cîte două paturi. În aceeași clădire se află un restaurant cu 94 locuri la mese, un bar de zi cu 60 de locuri la mese, o braserie, o terasă, un laborator de cofetărie, o carmanerie și un magazin cu articole de artizanat. Restaurantul are și orchestră cu program de muzică de dans. În fiecare marți și joi se organizează „Seara vrîncenească” cu expoziție culinară, pe primul plan fiind mîncărurile specifice zonei.

Lîngă Mausoleul din Măreșești se află o frumoasă terasă cu toți pereții din sticlă unde și se oferă un bogat sortiment de mîncăruri calde, produse de patiserie, preparatele culinare reprezentînd peste 60 la sută din totalul vînzărilor.

CABANA CĂPRIOARA. La o distanță de 4 km de Focșani, în pădurea Petrești, se află o fermecătoare cabană construită din lemn și piatră, în stil vînătoresc, cu saloane mari și mici, cu terase închise, cu camere de dormit la etaj. În apropiere sînt mai multe căsuțe din lemn. În fața cabanei se amenajează „Muzeul satului vrîncean”, care va cuprinde mai multe gospodării din Țara Vrancei și ne va face cunoștință cu măiestria constructorilor de pe aceste meleaguri. Cabana are suficiente locuri de parcare a autoturismelor. Sînt amenajate și locuri în care se pot amplasa corturi. Bucătăria are renume îndeosebi toamna cînd mîncărurile au specific vînătoresc. Asta nu înseamnă că în celelalte anotimpuri nu găsim tot ceea ce dorim. Lista de bucate cuprinde zilnic 4—5 feluri de ciorbe și supe și 7—8 feluri de mîncăruri.

„UTILUL” — un magazin COOP în centrul orașului Focșani

Această, unitate „magnet” a cooperației de consum vrîncene s-a deschis în vara anului 1977. Cumpărătorii găsesc aici, așa după cum anunță și emblema, tot ce este util unei gospodării: mobilă, covoare, perdele, lustre, pături, cuverturi, frigidere, articole din sticlă, articole de sport și muzică, aspiratoare de praf etc. Mobila constituie cea mai mare atracție, fiind foarte variată: sufragerii „Vrancea”, „Drobeta”, „Ludovic al XVI-lea”, „Living Lux”; cameră combinată „Albina”; dormitor „Regence”; bucătăria „Nora”.

Tot aici se află și raioane de textile, tricotate, confecții, cosmetice, jucării. Reclama se face pe benzi de magnetofon care anunță din oră în oră ce a intrat nou în magazin.

Cît de util este magazinul se poate constata și din volumul desfacerilor. Numai la un raion, cel de textile-tricotate s-au vîndut, în 30 de zile, mărfuri în valoare de peste 1 200 000 lei. Și raionul nu cuprinde mai mult de 30 m.p. de suprafață comercială!

Ioan Ioanovici, președintele UJCC Vrancea ne-a spus că „Utilul” va fi în permanență... util cumpărătorilor deoarece va fi în continuare foarte bine aprovizionat cu mărfuri și că astfel de magazine vor apărea și în alte orașe din județ.

Traian CRĂESCU
Aureș ALBU

Atenție, automobiliști! Opriți neapărat la

„POPASUL AUTOSTRADA“

Pe autostrada București-Pitești funcționează de 2 ani o unitate de alimentație publică a UJCC Argeș. Așezat într-un pîlc de salcîmi, „Popasul Autostrada” este o adevărată oază pe panglica de asfalt a autostrăzii. La 80 de km de București, la 35 km de Pitești, unitatea oferă posibilitatea unui popas de cîteva minute, de cîteva ore sau chiar cîteva zile într-o ambianță de sat argeșean de munte, transferat aici, în cîmpie, la granița cu județul Dîmbovița.

Greu s-a găsit un unghi potrivit pentru a face fotografia alăturată, în care se vede atît restaurantul circular cît și casa țărănească, cu două camere în care, de asemenea, se pot servi bunătățile culinare ale bucătăriei acestei unități. A fost greu deoarece întregul ansamblu — restaurant, casă țărănească, căsuțe, camping — este invadat de verdeață, de pomi care asigură în timpul verii un punct răcoros după dogoarea asfaltului autostrăzii.

Cine frînează în fața „Popasului Autostrada”, și trece pe dreapta la parcare, descoperă în această margine de pădure :

- un restaurant circular, cu 48 de locuri la mese
- mese împrăștiate prin pădure, cu alte 40 de locuri
- o terasă acoperită, cu 64 de locuri
- o casă țărănească în care pot servi masa 32 consumatori
- un chioșc special amenajat, cu răcoritoare și produse zaharoase
- 8 căsuțe de lemn pentru înnopțat.

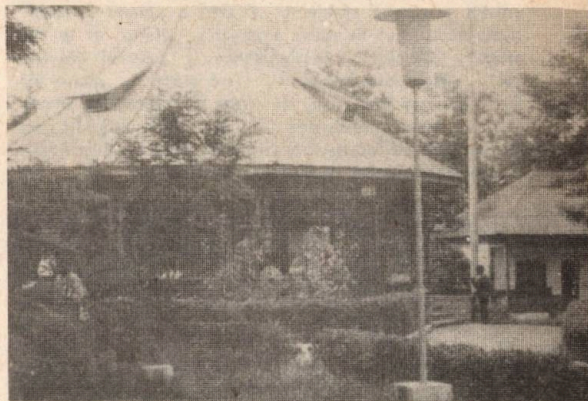
Pentru cei grăbiți se găsesc gata pregătite diverse sandvișuri, gustări rapide (minuturi), răcoritoare, iar pentru cei ce nu sînt la volan — o bere rece sau chiar un șpriț cu vin de Ștefănești.

Un meniu cuprinzînd o gamă largă de preparate culinare vă este zilnic oferit de însuși șeful unității, Gabriel Lăzăroiu, de profesie bucătar, școlarizat de operația de consum.

Specialitatea casei și a bucătarului : Fiertură țărănească de pasăre.

AUTOMOBILIȘTI ! Frînați la km. 80 la

„POPASUL AUTOSTRADA” !

O altă unitate turistică a UJCC Argeș vă așteaptă pe șoseaua Pitești-Slatina la Km. 15

„POPASUL CERBU”

Pînă acum cîteva ani aici a funcționat un mic bufet, construit din lemn de mestecăcn. UJCC Argeș l-a instalat în acest loc deoarece se află într-un vîrf de pantă cînd, după ce ai urcat serpentinele ce duc spre Slatina, sau pe cele care vin spre Pitești, ajungi într-o pădure de stejar care oferă mașinilor un punct de oprire pentru răcirea motorului, sau pentru o ultimă verificare a frînelor înainte de a coborî, iar șoferilor un moment de odihnă. Solicităriile călătorilor de pe acest traseu au convins UJCC Argeș să construiască aici un elegant restaurant. Nu, nu e o clădire monumentală. Dimpotrivă. Este o clădire mică (sala de consumație avînd doar 7 mese) dar într-un stil arhitectonic care pune în valoare specificul arhitecturii locale, creînd o ambianță intimă, cu adevărat odihnitoare.

La „POPASUL CERBU” găsiți :

- restaurant cu 28 de locuri la mese
- terasă acoperită cu 80 de locuri la mese
- grădină de vară cu 80 de locuri la mese
- mîncăruri calde
- gustări, minuturi, grătar
- 5 căsuțe cu 10 locuri de dormit
- bogate sortimente de răcoritoare și produse zaharoase
- cafea la nisip

Pădurea din jurul unității „Popasul Cerbu” este și un plăcut loc de agrement pentru locuitorii Piteștiului care, de sîmbătă după amiază și pînă duminică seara, vin aici la iarbă verde, la serbări cîmpenești.

Nu uitați ! În drum spre — sau de la — Slatina opriți la km. 15.

„POPASUL CERBU” vă așteaptă !

PRIVIND HARTA TURISTICĂ A JUDEȚULUI GALAȚI

Harta turistică a județului Galați cuprinde multe unități ce poartă emblema „COOP”: „Hanu Conachi” (vezi reportajul în acest almanah), „Hanul de la răscruce”, „Zăvolul”, „Privighetoarea”, „Izvorul Căprioarei”, „Hora din Munteni”, „Trei stejari”, „Valea viilor”, la toate fiind ușor de ajuns deoarece sînt amplasate pe drumuri asfaltate (DN 24, 25 și 26). În ceea ce urmează vă facem cunoștință cu cîteva dintre aceste unități care merită să fie anume căutate.

TERASA „PRIVIGHETOAREA” — se află în apropierea comunei Tutova, pe DN 24 Tecuci-Bîrlad. Nu departe de aici se găsesc cîteva eleștee cu pește unde pescarii amatori își pot încerca norocul. Și dacă norocul nu le surîde nu au pentru ce se necăji deoarece vor mânca pește la terasa „Privighetoarea”.

Unitatea de care vorbim dispune de 16 locuri de cazare în căsuțe de lemn amplasate în jurul unui iaz și de 200 de locuri la mese. Aici grătarele nu se sting niciodată; în permanență rumenesc fripturi din carne de batal, de vâcușă ori de porc, mici, cîrnați, sau pește. Mîncarea casei poartă numele „Privighetoarea” și este de fapt o delicioasă tocăniță ce se servește cu mămăliguță. Nu lipsește borșul de pui cu tocmaci de casă. Cîteva surprize: toamna și se oferă struguri și pepeni verzi ori galbeni, porumb fiert sau copt.

POPASUL „ZĂVOIUL” — se găsește pe ruta Tecuci-Focșani, după ce treci de podul peste Siret, într-o vale, pe malul unui braț al Siretului. Sălciile pletoase, fagii maiestuoși și plopii falnici din jurul unității alcătuiesc un decor plăcut. Cîteva căsuțe din lemn sînt ridicate pe terase de piatră, la umbră deasă, nu departe de albia rîului. Alte cîteva camere se află în corpul de clădiri dinspre pădure.

Mîncărurile casei: zeamă de găină, ciorbă de burtă, supe de legume, tochitură și tocăniță. De la crescătoria proprie de păsări se asigură pui la ceaun, rață ori gîscă pe varză. Toate aceste mîncăruri pot fi „udate” cu vinuri din podgoriile Nicoreștiului, dintre care amintim cabernetul și băbeasca.

POPASUL „HORA DIN MUNTENI” — este amplasat pe drumul Tecuci-Iasi, la km. 15. Este o construcție din piatră și lemn, bogat decorată. Salonul restaurant atrage prin decorațiunile de artă populară ca și prin mobilierul specific zonei. Este un popas în special pentru conducătorii auto. Aici se asigură un serviciu rapid și mîncăruri consistente. Cel mai căutat meniu la ora prînzului: borșul de pui și tocănița cu carne și cartofi. În permanență se află o gamă variată de băuturi răcoritoare.

*

Cooperația de consum gălățeană a amplasat unități de alimentație publică în toate localitățile de pe drumurile mult circulate. În toate astfel de unități se asigură gustări, minuturi, mîncăruri calde și băuturi răcoritoare. Discuțiile purtate cu Gheorghe Baroga, președintele UJCC Galați și Lucian Zabel, vicepreședinte, ne-au oferit un bogat material documentar despre ceea ce oferă în prezent rețeaua turistică „COOP”. Considerăm însă că e mai bine să dăm posibilitate vizitatorilor să aprecieze „pe viu” ospitalitatea gălățenilor și farmecul unităților.

Tudor CREMENE
Laur MĂRGĂRINT

HORA DIN
MUNTENI

Tara noastră dispune de o bogată floră meliferă, așa încât albinăritul poate fi practicat cu succes în toate zonele, de la șes și pînă la munte. Aceste condiții, asociate cu sprijinul larg acordat de stat apicultorilor și cu avantajele pe care le obțin stuparii prin contractarea și valorificarea producției apicole, au favorizat dezvoltarea stupăritului. S-a asigurat aprovizionarea apicultorilor cu roiuri, măști selecționate, familii de albine, biostimulatori, faguri artificiali, precum și preluarea întregii producții-marfă de miere, ceară, boștină și polen la prețuri sigure, avantajoase. Așa cum este cunoscut, veniturile obținute din creșterea albinelor nu sînt impozabile și nu se percep nici un fel de taxe pentru amplasarea stupilor în masivele melifere. În ultimele decenii, apicultura a cunoscut o permanentă dezvoltare și modernizare. S-au perfecționat metodele de creștere și îngrijire a albinelor, de extragere a mierii, de strîngere a polenului, lăptosorului de matcă și a propolisului, de omogenizare a mierii etc.

Stuparii au învățat ce și cum trebuie să facă pentru a obține venituri tot mai mari. Încă de la cules ei departajează mierea pe calități. **Cel mai bun preț se obține pe mierea monofloră** (de tei, salcîm, zmeură, izmă, brad, floarea soarelui), urmînd, în ordine, mierea polifloră (amestec de nectar de la florile mai multor specii de plante melifere sau dintr-un cupaj) și mierea de mană (provenită din sucurile dulci de pe alte părți ale plantei, în afară de flori).

Apicultorii aleg calea cea mai avantajoasă de valorificare a produselor apicole — **CONTRACTAREA**. Stuparii care contractează vînzarea producției prin **organizațiile cooperative de consum** beneficiază de un avans de pînă la 60 la sută din valoarea producției contractate; repartiții la bazele melifere și asigurarea mijloacelor de transport în pastoral (costul transportului putîndu-se face după recoltare); de numărul de bidoane necesare ambalării mierii; de materiale și mărfuri necesare întreținerii stupilor. Decretul prezidențial nr. 234 din 19 iulie 1976 modifică prețurile de contractare și achiziție la mierea de albine, așa încît, în noile condiții, un apicultor care valorifică 200 kg miere realizează un venit suplimentar de circa 2 000 lei.

Tot ceea ce se întreprinde pe această linie are în vedere dezvoltarea albinăritului, sporirea producției de miere, în vederea satisfacerii, în tot mai bune condiții, a cererilor mereu sporite ale populației pentru produse apicole și solicitările partenerilor externi.

Cooperăția de consum dispune de o întreprindere specializată pentru produsele apicole, la Sibiu, singura de acest fel din țară, unde se primesc, se prelucrează mii de tone de miere. Beneficiarii acestei unități sînt nu numai în țară, ci pe toate meridianele globului. Mierea de aici pleacă spre Japonia, Anglia, Elveția, R.F. Germania, Olanda, Franța, Italia, Statele Unite ale Americii etc.

La Sibiu este de fapt o mare uzină a cooperăției de consum, în care mierea se separă pe arome și culori. Contabilul șef al întreprinderii, Ion Șerbu, ne informează că activitatea economică a unității este în plină ascensiune.

În privința ambalajelor, furnizorii se preocupă insistent și realizează „vase” care să corespundă exigențelor pieței interne și externe: borcane triunghiulare

MIEREA ROMÂNEASCĂ PE MERIDIANELE GLOBULUI

de o livră, cilindrice de o jumătate de kilogram, bidoane, butoaie etc. În sala de producție, pe banda transportoare alunecă, fără întrerupere, borcane cu un conținut albicios, asemenea spumei de mere. Este de fapt, ceea ce se cheamă pastă de miere, un produs mult solicitat de beneficiarii externi. Am făcut „cunoștință” cu mierea de salcîm, de tei, de flori de pădure, de zmeură, de mentă, de floarea soarelui, de flori de cîmp, cu sortimentele și formele în care se expediază la export: în stare pură la butoaie și borcane, miere în faguri la borcane, miere cu miez de nucă, cremă de miere. Mai mult de 3 000 de tone se prelucrează anual în acest fel.

Dar întreprinderea pentru omogenizarea mierii și produse alimentare de la Sibiu are o activitate mai bogată: ea face contractări și achiziții de miere și ceară, preia și pregătește pentru export miere, ceară, nuci, semințe de dovleac, melci; realizează o gamă largă de produse pe bază de miere pentru a fi desfăcute prin cele cinci chișcure aflate în Sibiu și pentru aprovizionarea cofetăriilor din județ: nuga cu nucă și cacao, turtă dulce, pricomigdale, batoane de ciocolată, 15—20 de sortimente de prăjituri, înghețată pe bază de miere cu arome de vanilie, fistic, fructe; dispune de o stupină proprie de 2 000 de familii de albine, de o crescătorie de iepuri de casă (500 exemplare matcă), de o stație de incubare, un atelier de produse zaharoase, ateliere de sticlărie, tinichigie, croitorie pentru confecționat haine din piele, tîmplărie, atelier de vulcanizare și reparații auto, de reparat și întreținut cîntare — o bună parte din producția multor ateliere fiind destinată exportului. O noutate de ultimă oră: producerea băuturilor răcoritoare pe bază de miere cu extracte din plante medicinale.

Aurel ANDREI

VIZITAȚI UNITĂȚILE TURISTICE ALE U.J.C.C. IALOMIȚA!

Oricine călătorește prin județul Ialomița știe că ialomițenii sînt oameni primitivi, care se pricep să-și onoreze oaspeții, să le facă șederea pe aceste meleaguri cît mai agreabilă. Un exemplu în acest sens îl oferă și unitățile turistice ale Uniunii Județene a Cooperativelor de Consum. Ne vom referi numai la cele aflate pe șoseaua București — Urziceni — Slobozia. (Cu un alt prilej vom vorbi și de unitățile „Hanul din salcimi”, „Strachina”, „Chiciu” — la fel de atrăgătoare și primitive).

Pornind din Capitală, pe șoseaua E. 15, la kilometrul 72, chiar la poarta de intrare în județul Ialomița, întîlnim

HANUL TURISTIC MALU

Clădire frumoasă, aflată într-o mică pădure de foioase, Hanul turistic Malu se bucură de un binemeritat renume datorită servirii ireproșabile în sălile de consumație, în grădina de vară, pe terasa acoperită din fața unității, în cafe-barul de la etajul restaurantului, ca și pentru confortul ce-l oferă căsuțele răspîndite în jur. Iată cîteva cifre:

- 68 locuri la mese în restaurant
- 160 locuri în grădina de vară
- 158 locuri pe terasa acoperită

- 94 camere, mobilate în stil popular, confortabile și la prețuri accesibile
 - 34 căsuțe de lemn
 - 2 000 m.p. teren pentru amplasarea corturilor
- SPECIALITATEA CASEI:** „Tochitură ialomițeană”
- SPECIALITATEA BU-CĂTARULUI:** Frigărui asortate, cu ciuperci
- Vinuri, băuturi răcoritoare, ghețarie proprie (400 t. gheață anual)
 - Chioșcuri: dulciuri, cosmetice, tutungerie.
 - Unitate afiliată la rețeaua A.C.R.
 - La 50 m distanță: atelier autoservice al UJCC Ialomița.

TERASA FUNDATA

La jumătatea distanței dintre Malu și Slobozia pe șoseaua E. 15 la km. 105 (abateră 500 m, spre comuna Gheorghe Doja) se află o altă unitate a UJCC, Terasa Fundata, așezată pe malul lacului cu același nume, cunoscut pentru calitățile sale curative, asemănătoare cu cele ale apelor din lacul vecin, Amara. Unitatea asigură toate condițiile unui sejur plăcut. Căzarea se face în căsuțe, frumos mobilate, la prețuri minime, iar masa, asigurată de un personal calificat se poate servi fie pe terasa acoperită, fie în sălile de consumație dotate cu mobilier nou, confortabil, într-o ambianță plăcută. Unitatea asigură:

- masă
- cazare
- parcare auto
- pistă de popice
- strand și plajă

De aici, numai după 25 km ajungi în centrul politico-administrativ al județului Ialomița, la Slobozia, oraș creat doar în cîțiva ani, aici, în mijlocul Bărăganului. Cooperația de consum a ridicat în imediata apropiere, într-o pădure de salcîm, una dintre cele mai renumite unități de alimentație publică:

POPASUL TURISTIC PRIVIGHETOAREA

Cine nu a auzit de această unitate de alimentație publică, al cărei responsabil, Iuli-

an Oprea, a reușit un record în materie: peste un milion lei vînzări lunar, peste 65% reprezentînd preparatele culinare!

Un asemenea dever (cel mai mare din rețeaua cooperației de consum) presupune desigur o aprovizionare exemplară, o servire ireproșabilă, o atracție deosebită pentru clienți. Într-adevăr, cine a poposit odată în această unitate revine întotdeauna cu plăcere. Iată, pe scurt, ce oferă popasul turistic Privighetoarea:

- Restaurant cu trei săli de consumație, cu 135 locuri la mese

- Grădină — cu umbrare răcoroasă din lemn sculptat — cu 590 locuri

- 50 căsuțe de zid și lemn, elegant mobilate

- Parcare în incintă pentru 100 autovehicule

- 5—6 ciorbe și 25—30 feluri de mâncare zilnic

- Nu lipsesc de pe listă: pește, organe, măruntă, măduvioare, grătar

- Bogat sortiment de băuturi răcoritoare

- Vinuri din cele mai renumite podgorii

- Orchestră la prînz și seara

SPECIALITATEA CASEI: „Ansamblul Privighetoarea” — un amestec de mușchi și organe de porc și de vacă, servite flambat

SPECIALITATEA BU-CĂTARULUI: Mușchi de porc împănate (tăvălit în mălai, împănate cu costiță și pregătite la grătar).

- Unitate afiliată la rețeaua A.C.R.

*

În orice anotimp, în orice zi, vizitați cu încredere UNITĂȚILE TURISTICE ALE COOPERĂȚIEI DE CONSUM DIN JUDEȚUL IALOMIȚA!

Cooperația de consum din județul Prahova dispune de mai bine de o sută de magazine și raioane specializate în vânzarea articolelor electronice și electrotehnice, precum și de 19 magazine și depozite pentru mobilă. Cele mai moderne și mai mari unități comerciale pentru vânzarea bunurilor de folosință îndelungată se află în Vălenii de Munte, Urlați, Pucheni-Moșneni, Valea Călugărească. În vara acestui an au fost date în folosință, înainte de termen, două mari complexe comerciale cu etaj, unul în Brazi și altul în Bărcănești, cu o suprafață comercială utilă de 524 m.p. și, respectiv, 612 m.p. unde raioanele specializate în vânzarea articolelor electronice și electrotehnice au fost amenajate după toate cerințele comerțului modern.

O GAMĂ LARGĂ DE BUNURI DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ

Variatatea sortimentelor, cât și expunerea atractivă a mărfurilor au făcut să sporească, an de an, vânzarea unor astfel de articole. Numai în anul 1976, prin unitățile cooperației de consum din județ, s-au vândut mii de frigider, mașini de cusut, mașini de spălat rufe, aparate de radio, televizoare, biciclete, mașini-aragaz etc. Valoarea mobilei vândute a ajuns la 106 milioane lei, față de 60,5 milioane lei în 1973.

Desigur, cititorul se va întreba: care sînt bunurile de folosință îndelungată ce se găsesc în rețeaua comercială a cooperației de consum prahovene și, mai cu seamă, care sînt tipurile ori modelele? Ce preț au asemenea mărfuri? În ce condiții se livrează? Îi oferim o listă din care, sîntem siguri, va avea ce alege:

Aparate de radio portabile, cu tranzistori:

CORA 2	lei 345
CORA 3	lei 345
PESCĂRUȘ	lei 450
COSMOS 3	lei 645
ALBATROS	lei 800
GLORIA	lei 1 450
PREDEAL (aparat auto)	lei 1 057

Aparate de radio staționare:

MILCOV	lei 500
ROIAL	lei 1 190
PACIFIC (cu picup)	lei 1 900
SELECT	lei 952

Televizoare (cu diagonala 31 cm)

SPORT	lei 2 870
CAMPING	lei 2 870

(cu diagonala 47 cm)

VENUS E	lei 2 870
VENUS L	lei 2 870
SNAGOV H2	lei 2 870
SIRIUS H2	lei 2 870

(cu diagonala 59 cm)

CLASIC E	lei 3 530
OPERA 1 H2	lei 3 500

(cu diagonala 61 cm)

DIAMANT S	lei 3 550
DIAMANT L	lei 3 550

(cu diagonala 65 cm)

LUX E	lei 3 960
LUX L	lei 3 960

Cooperația

de consum prahoveană

vă pune la dispoziție:

Frigider cu absorbție

FRAM, capacitate 70 litri,	lei 1 540
FRAM, capacitate 112 litri,	lei 2 125

Frigider cu compresor

ARCTIC, capacitate 140 litri	lei 3 650
ARCTIC capacitate 180 litri,	lei 4 300
ARCTIC, capacitate 240 litri,	lei 5 240

MINSK 10	lei 5 800
MINSK 11	lei 6 700

Mașini de spălat rufe

ALBA LUX 7	lei 2 550
ALBA LUX 8	lei 2 330
ALBA LUX 9	lei 1 353
ALBA LUX 10	lei 1 248

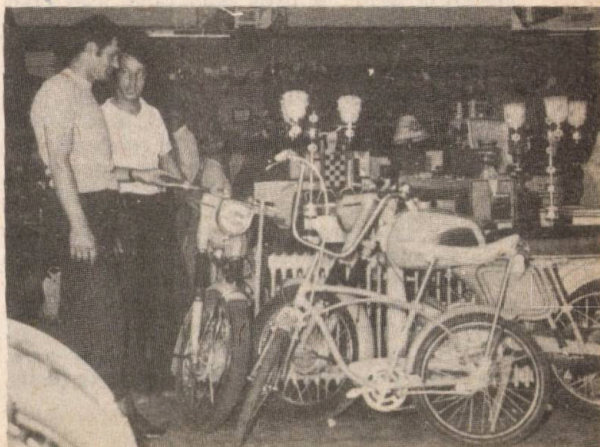
Mașini de cusut

VERONICA	lei 2 020
----------	-----------

Aspiratoare de praf

IDEAL	lei 800
HAJAC	lei 785

Toate asemenea mărfuri se vînd și cu plata în rate. În ceea ce privește mobila, cooperația de consum prahoveană a organizat expoziții permanente în municipiul Ploiești, Vălenii de Munte, Bucov, Urlați, Poienarii-Burchi, Boldești-Scăieni, Poiana Cîmpina, Comarnic și în multe alte locuri. În unele magazine de mobilă, cum sînt cele din Scăieni și din municipiul Ploiești, se vînd și alte bunuri de folosință îndelungată. Bineînțeles, mobila se vinde și cu plata în rate.

Pentru ca el, **CONSUMATORUL** să nu ducă lipsă de nimic...

Cutremurul din 4 martie 1977 a provocat mari pagube și în județul Prahova. De pildă, au fost distruse sau grav avariate 29 000 de locuințe. Numai în raza de activitate a cooperației de consum au fost avariate 17 725 de imobile și s-au prăbușit alte 520. Pagubele pricinuite cooperației de consum sînt mari; în Vălenii de Munte, de exemplu, acestea se ridică la peste două milioane de lei, din care 800 000 lei mărfuri, 250 000 lei obiecte de inventar, iar restul imobile și alte mijloace fixe. Aici, în Vălenii de Munte, la cîteva minute după cutremur erau mai puțin 15 uni-

Hotelul și restaurantul „Teleajen” imediat după cutremur...

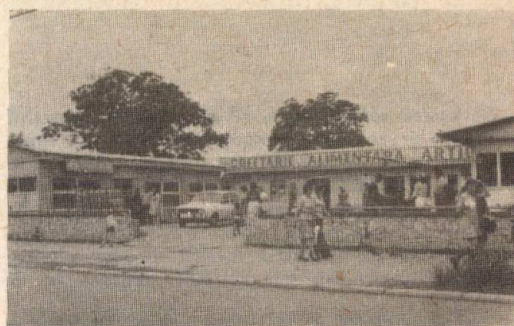
tăți comerciale și 4 unități de prestări de servicii. În comuna Valea Călugărească, cîteva magazine de la parterul unui bloc au intrat pur și simplu în pămînt, pe locul lor... coborînd etajul întîii !

Într-o asemenea situație, prima grijă a cooperației de consum prahovene a fost ca el, **CONSUMATORUL**, să nu ducă lipsă de nimic. Aceasta a devenit devisa organizației. S-a muncit zi și noapte pentru ca viața comercială să revină grabnic la cursul normal, în ciuda condițiilor vitrege create de seism. Într-un timp record au fost montate în județ 30 de bazine și barăci din lemn, metal și sticlă în care au fost organizate 40 de unități comerciale, de alimentație publică și prestări de servicii. În unele locuri, ca de pildă, Brazi și Bărcănești, au fost grabite lucrările la complexele comerciale, inaugurarea acestora avînd loc cu mult înainte de termenul planificat.

Dar să revenim la Vălenii de Munte, una din localitățile grav afectate de cutremur. Aici, la scurt timp după seism, în locul fostului hotel cu restaurant „Teleajen” au apărut 5 barăci metalice în care funcționează 5 magazine: alimentară, cu articole de menaj, o cofetărie, o unitate cu produse lactate și alta pentru desfacerea cărnii și produselor din carne. Fostul magazin „Primăvara”, distrus complet, funcționează acum în două barăci metalice. S-au amenajat, în timp record, o patiserie, o mare magazie pentru mărfuri, două încăperi pentru agregatele frigorifice...

O largă acțiune, care a pornit imediat după cutremur, a fost organizarea unor depozite și anexe pentru

vînzarea materialelor de construcții. Atunci, la 4 martie, cooperația de consum din județ dispunea de 19 unități pentru vînzarea materialelor de construcții. După cîteva zile, numărul lor era de 31. Prin astfel de unități s-au vîndut, pînă în luna septembrie: 37 000 tone ciment, 2 400 tone var, 2 200 tone ipsos, 1 400 000 mp carton asfaltat, 100 000 mp plăci de azbociment, 3 200 000 bucăți cărămizi, 1 350 mc cherestea rășinoase, 1 300 mc cherestea diverse specii, 11 000 mp uși-ferestre, 500 mc bile-manele rășinoase, 1 020 mc lemn C R, 180 000 mp PAL, 8 000 tone PFL, 1 600 000

...și trei săptămîni mai tîrziu

bucăți țiglă, 145 tone tablă neagră, 750 tone oțel-beton, 700 tone tablă zincată, 450 tone profile ușoare. Toate aceste materiale de construcții au fost folosite la repararea locuințelor și la construcția unor noi case.

Deși, în cea mai mare parte, rănile provocate de cutremur au fost vindecate, totuși numărul unităților specializate în vînzarea materialelor de construcții n-a scăzut. Asemenea unități funcționează și astăzi în județ și sînt bine aprovizionate cu tot felul de materiale de construcții. Este aportul cooperației de consum prahovene la re construcția județului; este aportul cooperației de consum prahovene la asigurarea tuturor mărfurilor solicitate de populație. Și toată această strădanie în scopul ca el, **CONSUMATORUL**, să nu ducă lipsă de nimic...

Tudor CREMENE

Supermagazinul din Bărcănești inaugurat înainte de termen

U.J.C.C. Argeş

vă invită să poposiţi la

HANUL TURISTIC DOMNEŞTI

CUM AJUNGEM la această modernă unitate de alimentaţie publică, a cooperaţiei de consum, aflată la 45 km nord de Piteşti, pe frumoasa vale a Rîului Doamnei? Vă indicăm 4 trasee, unul mai pitoresc şi mai atrăgător decît celălalt:

Piteşti — Dărmăneşti — Domneşti
 Piteşti — Dărmăneşti — Coseşti — Domneşti
 Piteşti — Merişani — Muşeteşti — Domneşti
 Piteşti — Schitul-Goleşti — Berevoieşti — Aninoasa — Domneşti

CE VĂ OFERĂ UNITATEA :

- Restaurant cu 120 de locuri la mese
- Braserie cu 40 de locuri la mese
- Grădină de vară cu 40 de locuri la mese
- Sală de recepţii cu 40 locuri la mese
- Hotel cu 34 de locuri în camere cu 1—2—3 paturi
- Specialităţi : Caşcaval de Brădet, Caşcaval afumat, Pastramă de oaie
- Se pot organiza mese festive (aniversări, nunţi, botezuri)
- Servicii : spălat, călcat — la cerere.

CE SE POATE VIZITA ÎN DOMNEŞTI :

- Muzeul de etnografie şi artă populară
- Biserica, monument istoric, datînd din 1777

CE SE POATE VIZITA ÎN ÎMPREJURIMI :

- Lacul alpin Baci
- Băile Brădet
- Neasemuita vale a Rîului Doamnei

- Barajul şi lacul de acumulare ale hidrocentralei de pe Argeş
- Mănăstirea Curtea de Argeş
- Mănăstirea Drăghina
- Transfăgărăşanul
- Drumul de vîrf, pentru autoturisme, pînă sub Munţii Făgăraş

CE AMĂNUNTE VĂ DĂ UJCC ARGEŞ :

Hanul turistic Domneşti este o unitate de alimentaţie publică relativ nouă a cooperaţiei de consum din judeţul Argeş. Intrată în funcţiune doar de 3 ani, ea îşi creează cu fiecare sezon turistic un binemeritat renume. Funcţionînd permanent, vara şi iarna, oferă posibilitatea petrecerii unui concediu plăcut în orice anotimp, împrejurimile fiind de o neasemuită frumuseţe în tot timpul anului. Bucătăreasa, **Rodica Stanciu**, este una dintre cele mai bune gospodine din partea locului, deosebit de pricepută în arta culinară tradiţională. Localul, relativ mic, creează o ambianţă de intimitate, iar servirea, oferită de un personal calificat în şcolile cooperaţiei de consum, condus de şeful de unitate **Petre Petrică**, este ireproşabilă. Se pot rezerva locuri la hotel, eventual şi cu servirea unui meniu-pensiune, accesibil ca preţ, fie la UJCC Argeş — telefon 3 52 50 Piteşti — fie direct la unitate, prin telefon sau printr-o simplă carte poştală.

CE INVITAŢIE VĂ ADRESEAZA UJCC ARGEŞ :

PETRECEŢI UN CONCEDIU PLĂCUT PE VALEA RÎULUI DOAMNEI, ASIGURÎN-
DU-VĂ CAZARE ŞI MASĂ LA HANUL
TURISTIC DOMNEŞTI !

O chintesență a folclorului românesc

SATUL DE VACANȚĂ AL COOPERAȚIEI DE CONSUM

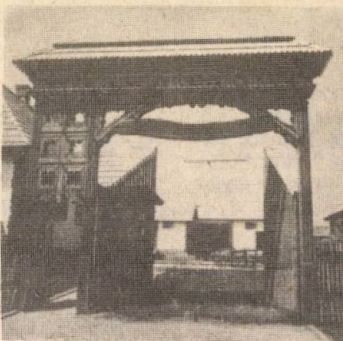
La extremitatea noului cartier Tomis-nord, al orașului Constanța, pe limba de pământ cuprinsă între Marea Neagră, lacul Siutghiol și lacul Tăbăcăriei, cooperația de consum a deschis în 1973 un SAT DE VACANȚĂ. Este de fapt o chintesență a folclorului românesc în tot ce are acesta mai frumos ca stil arhitectonic, elemente decorative, artizanat, port popular, muzică, artă culinară, adunate din 25 de județe.

Orice sat are un specific. Al acestuia are 25 de trăsături specifice distincte. Fiecare județ este reprezentat printr-o casă pe care poți s-o întâlnești numai în comunele și satele sale. Fiecare clădire din Satul de Vacanță al cooperației de consum constituie un unicat din toate punctele de vedere, oglindind specificul de o valoare etnografică remarcabilă a cîte una din județele țării.

Denumirile clădirilor variază după limba locală: casă, sură, bojdeucă, culă etc. Pe scurt, Satul de Vacanță de la Mamaia este un adevărat muzeu al satului românesc, în care oaspeții din țară și de peste hotare au posibilitatea de a cunoaște o sinteză a așezărilor țărănești din România.

În marea majoritate a caselor funcționează unități de alimentație publică, în unele se află spații de cazare, două au fost amenajate ca magazine cu articole specifice: artizanat, țesături, bibelouri, articole de plajă etc. Una e cofetărie, alta plăcintărie-patiserie. Pe ulițe se desfășoară, toată vara, un susținut comerț stradal — prin tonete, puncte fixe și mobile — cu produse de artizanat, obiecte de uz gospodăresc, mărfuri nealimentare, gogoși, înghețată, brăgă, porumb fiert sau floricele, acadele, susan... Dar ce nu găsești?

Listele de bucate ale fiecărei case prezintă preparate ale celor mai iscușiți bucătari din județul respectiv. Deci, vizitînd Satul de Vacanță al co-

operației de consum de la Mamaia se poate cunoaște bucătăria tradițională românească, sănătoasă, gustoasă, variată, economică, preparate realizate după rețeta specifică fiecărei zone geografice pe care o reprezintă, rețetă transmisă din generație în generație. Să vă dăm cîteva exemple:

— **CASA DOBROGEANĂ** oferă o gamă variată de bucate din batal, plăcintă dobrogeană, vin de Murfatlar;

— **CASA BUZĂULUI** servește cîrnați de Pleșcoi, sarmăluțe în foi de viță, mititei cu ardei iuți, vin de Pietroasele;

— **CASA VRÎNCEANĂ** are caș proaspăt, pui cu mujdei de usturoi, vin de Odobești, Cotești, Panciu;

— **COVASNA**, casă construită din bîrne și acoperită cu șîșă, prepară gulaș secuiesc, jambon de casă, gin Covasna;

— **BOJDEUCA IEȘEANĂ**, construcție realizată pe baza descrierii casei

părintești făcută de Ion Creangă în „Amintiri din copilărie”, are pe listameniu borș moldovenesc, tochitură, vin de Cotnari;

— **CASA MUREȘULUI** oferă ciorbă de porc cu tarhon și cimbru, iar de băut: „Roua Carpaților” — un produs din extract de fructe și flori de munte;

— **CASA TULCEANĂ**, construcție în întregime din stuf, are zilnic 23 de feluri de mîncare din pește!

An de an, prin grija U.J.C.C. Constanța, Satul de Vacanță a căpătat înfățișarea unei așezări-grădină. Canalul ce traversează satul, leghind lacurile Siutghiol și Tăbăcăriei a fost taluzat și din 1977 pe apa lui limpede se pot face plimbări cu barca sau bicicleta de apă. O serie de case au fost transformate în primitor hoteluri, organizatorii asigurînd și 3 mese pe zi la un preț convenabil.

Și poate ar mai trebui adăugat un lucru: toți lucrătorii ce deservesc unitățile de alimentație publică de aici, au o înaltă calificare, printre ei numărîndu-se toți acei ce în ultimii ani au fost la specializare în străinătate.

Iată deci motive în plus să vizitați și să fiți oaspeții cooperației de consum la Satul de Vacanță de la Mamaia. Pe ulițele sale, la orice oră din zi miroase a pește prăjit, a pui cu mujdei, a cîrnăciori oltenesti, a plăcinte „Poale-n brîu”...

E o problemă să te decizi unde să intri! Dar oriunde ați poposi, la oricare dintre casele în care veți intra, veți fi întâmpinați cu urarea strămoșească „Bine ați venit!”. Iar la plecare veți auzi de asemenea expresia specifică nouă, românilor: „Mai poftiți pe la noi!”.

GH. ANGELESCU

Valea Oltului, a Lotrului și Lotrișorului sînt locuri pitorești de o rară frumusețe. Panglica de asfalt, deși străbătute zone pline de farmec (prin varietatea formelor de relief, prin bogăția coloritului,) devine obositoare pentru conducătorii auto. Mulțimea serpentinelor, îngustimea drumului obligă la încordare, la abile manevre de volan și, ca o consecință, la căutarea locurilor de popas și odihnă. Se găsesc multe astfel de puncte de atracție. Cooperarea de consum vilceană a depistat locurile mult străbătute, a „măsurat” timpul de rezistență la volanul mașinii și a ridicat, la 2—3 ore de drum, popasuri de alimentație publică: hanuri, restaurante, hoteluri, cabane, terase — fiecare bucurîndu-se de o caracteristică proprie în ceea ce privește stilul arhitectural, bucătăria sau crama.

O astfel de unitate, intrată definitiv în circuitul internațional, se află pe drumul E 15 A, la 25 kilometri de Rm. Vilcea și se cheamă: „Hanul turistic Lotrișor”. Din prag, hangii și hangite te poftesc la masa bogată, cu bucate calde, te îmbie cu băuturi răcoritoare și te sfătuiesc să te odihnești în ospitalierele camere ale hotelului.

Peisajul ales pentru amplasarea unității este de basm. În fața hanului, șoseaua București-Pitești-Rîmnicu Vilcea-Sibiu-Oradea, apele cînd domoale, cînd tumultuoase ale Oltului, munții ce și-au înfipt virfurile în înaltul cerului, păduri nesfîrșite, iar în spate, pereți de piatră acoperiți cu brazi și fagi, un drum forestier ce te afundă spre cascada Lotrișor. În apropiere, stațiunile Călimănești și Căciulata, mănăstirile Cozia, Turnu și Stănișoara, Valea Lotrului. La 100 de metri, stațiile PECO și ITA.

La „Lotrișor”, prima impresie plăcută îți-o lasă florile proaspete din glastrele aflate pe fiecare masă: flori de munte, sinziene, albastrele, gălbenele, mierea ursului și... fragi. La prima vedere, acest fapt pare un amănunt, un amănunt care-ți dă însă imaginea gospodăriei. Și gospodăria este Mariana Mirea, o femeie harnică și întreprinzătoare. Am văzut-o dînd explicații turiștilor străini în limbile franceză și germană, am găsit-o finisînd preparatele culinare la bucătărie, gustînd pîinea casei, hrănind puii din gospodăria anexă, plecînd după marfă, fără a fi biruită de oboseală. Am aflat că la examenul-test cu șefii de unități din întregul județ s-a clasat pe primul loc. Rezultă deci, că tot ce știe, tot ce învață permanent, în legătură cu alimentația publică, Mariana Mi-

U.J.C.C. Vilcea vă invită la drumeție cu popasuri agreabile la:

HANUL TURISTIC „LOTRIȘOR”

rea transpune în viață la Lotrișor; bună servire, politețe, eleganță, bucate variate și gustoase, răcoritoare și surprize „Lotrișor”.

Se află la hanul „Lotrișor”, 210 locuri la mese (în restaurant, braserie, bar de zi și pe terasă); 74 locuri în camere cu două paturi, cu duș, cu apă caldă, cu calorifere și alte 30 într-o cabană forestieră; servicii (spălat, călcat lenjerie, informații turistice, articole de toaletă, artizanat); un chioșc cu zaharicale, răcoritoare și înghețată; loc de parcare pentru cel puțin 20 autoturisme și 10 autotrenuri. Pe lista-meniu, zilnic, 4—5 ciorbe (și nelipsita ciorbă de burtă), 8—9 feluri de mîncare, specialitatea bucătarului și a casei, 11 feluri de sucuri

și siropuri din fructe de pădure și plante aromatice.

Unitatea are contracte cu BTT, ITHR-București și chiar cu firme străine (cum ar fi „Frucona PREȘOV” din Cehoslovacia), prin care „Lotrișorul” se angajează să asigure turiștilor cazare și masă.

Față de anul trecut, călătorul care face popas aici, va afla destule noutăți: cu 30 mai multe locuri de cazare; meniuri îmbogățite, specialitatea casei și a bucătarului reînnoite, o gospodărie anexă bine gospodărită, curățenie desăvîrșită, o hangită argint-viu și un telefon direct prin care se pot reține locuri la hotel, folosind prefixul și numărul 947/50780

HANUL TURISTIC „HOREZU”

O scurtă prezentare se cuvine și pentru această „perlă” de alimentație publică a cooperației de consum vilcene.

Unitatea se află amplasată pe D.N. 67, la intrarea în orașul Horezu, la 42 km. de Rm. Vilcea. Hanul dispune de 210 locuri la mese, în restaurant, braserie și cofetărie; de 54 locuri de cazare în camere cu două paturi, cu duș cu apă caldă; de loc de parcare pentru circa 35—40 de autoturisme; asigură servicii — spălat, călcat, infor-

mații turistice, telefon automat; stație PECO la 200 m. și ITA la 100 de metri. Pentru excursii se pot alege drumurile ce duc spre culele de la Măldărăști, spre mănăstirile Bistrița, Arnota (8 și, respectiv, 12 km) Horezu (4 km), spre peștera Polovraci, spre popasul turistic „Stejarii” (un km), situat pe un platou împădurit.

Cei ce vor să poposească la Hanul turistic „Horezu” pot reține locuri la telefon 948/60220.

AUREL ALBU

HANUL TURISTIC „TOPOLOG“

O unitate nadă, pe șoseaua E 15 A, la numai 18 km de Rm. Vlcea, situată la marginea unei păduri de arini, pe malul râului Topolog. Călătorul ajunge aici după ce parcurge Dealul Negru, după ce lasă în urmă o jumătate de oră de... serpentine. Am numit-o unitate-nadă, pentru că are toate condițiile să atragă turiștii care trec pe aici: un gospodar fără cusur (cine nu-l știe pe nea Gigi?), peste 270 de locuri la mese (în restaurant, braserie, pe terasa acoperită și în barul de zi), 60 de locuri de cazare în han (în camere cu două paturi, cu duș cu apă caldă), 20 de locuri în căsuțe; loc de parcare asfaltat pe 3 000 m.p.; iarna încălzire centrală în toate în-

căperile din han; servicii (spălat, călcat lenjerie); teren de sport și plajă; peisaje atrăgătoare în împrejurimi: crîngul Topolog, Muzeul Nicolae Bălcescu (la 6 km), pă-

duri cu poienite de fragi, cu zmeuriș și mure. Bucătăria pregătește zilnic 5—6 ciorbe și supe (de burtă, de perișoare, de potroace, de văcuță, de legume), 8—10 feluri de mâncare din care nu lipsește, în nici o zi, mușchiul de vacă în sos de vin și tochitura specială. Sifonăria unității încarcă zilnic 5—600 de sifoane, iar microabatorul și carmangeria produc tot ce trebuie pentru „Topolog“, dar și pentru aprovizionarea a 4—5 unități din localitățile apropiate.

Aprovizionarea fără reproș se datorește gospodăriei anexă (în care se cresc porci și păsări), grădinii de legume și zarzavaturi, personalului calificat și șefului de unitate — Gheorghe Dumitru.

„Ciorbă ca la Topologul n-am mâncat decît la mama acasă — ne spune un călător aflat printre cei aproximativ 200 de oaspeți ce luau masa la han. Tochitura are ceva ce nu se poate defini, ceva special, așa dealtfel se și cheamă „tochitură specială“, că nu te poți stăpîni să nu mai ceri o porție. De plăcinte să nu mai vorbim, că dacă nu mai poți minca acolo, te vezi obligat,

de aspect și de aromă, să le iei la pachet...”

Este doar o părere din multe de acest fel înregistrate de noi într-o vizită făcută la hanul turistic „Topolog“.

„RUSIDAVA“ DRĂGĂȘANI

Mulți turiști au cunoscut impunătoarea unitate și și-au manifestat mulțumirea pentru serviciile ireproșabile oferite, în cartea de impresii. Pentru acei ce-și aleg traseul ce trece prin Drăgășani și nu cunosc „Rusidava“, le putem spune că hotelul cu restau-

rant din centrul civic este una dintre cele mai mari unități de acest gen ale cooperației de consum. Hotelul pune la dispoziția oaspeților 152 locuri de cazare în camere cu două paturi, 260 de locuri la mese în crămă, restaurant și cofetărie. Camerele de cazare sînt dotate cu băi cu apă caldă, calorifer, cu paturi confortabile. Bucătăria oferă preparate culinare specifice zonei iar crama, renumitul vin de Drăgășani.

Se ajunge aici, urmînd D.N. 64, drum ce străbate orașele Drăgășani, Slatina, Craiova, sau luînd trenul ori autobuzul ale căror stații se află la 300 m de „Rusidava“. Există în oraș stație PECO și auto-service. Ca obiective turistice puteți alege, printre altele, podgoriile Drăgășanilor.

A. LAUR

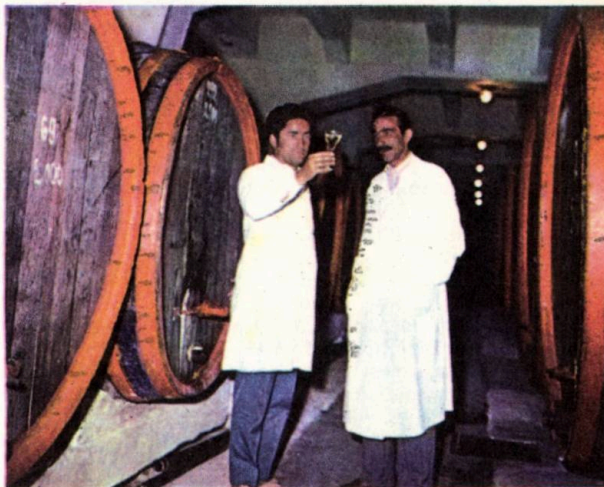
„CIORCHINELE” DE AUR AL CORCOVEI

„Între podgoriile românești, foarte multe se disting prin vinuri de mare marcă, care și-au cucerit un incontestabil prestigiu în lume. Așa stau lucrurile cu podgoria Corcovei. Cine descoperă vinurile sale, mai cu seamă pe cele negre, nu se mai desparte de ele. Bunăoară, oaspeții noștri: vin la „Intercontinental”, atît din țară cît și de peste hotare, numeroși cunoscători în materie de vinuri, iar preferințele lor se îndreaptă, aproape fără excepție, către vinurile de Corcova. Sînt solicitate pentru gustul foarte plăcut, pentru faptul că au cel mai echilibrat complex de arome, taninuri și tărie alcoolică. De fapt, tocmai așa se explică dorința firmei noastre de a lega o cooperare mai strînsă cu I.A.S.-ul. Am fi bucuroși să putem zice că-n urma unei asemenea cooperări, vinul de Corcova a devenit „vinul casei” la „Intercontinental” (Dumitru Roșca, șef al biroului comercial, Hotel „Intercontinental” — București).

Le place gospodărilor din Corcova, cînd intri prin casele lor, să te îmbie cu o cană de vin. Iar dacă te arăți mirat de bunătatea neasemuită a licorii sînt bucuroși să-ți spună și o poveste dragă nespus inimii lor. Se zice că Mihai Viteazul — pe atunci bănușor de Mehedinți — ar fi poposit într-o iarnă la Strehăia, într-o casă. Fiind cam bolnav, atins de gerul aspru al iernii, viitorul domn al tuturor românilor, gîndind că altminteri nu are cum să-i treacă răceala, s-a dat lîngă o ulciică pe care tot cerea gazdei să i-o umple cu vin de Corcova, încă și încă o dată... Gazda s-ar fi apropiat, grijulie, de Mihai și i-ar fi spus: „Îndeamnă, domnia ta, și la hiertură de buruieni că tot bînd vin din ăsta, de Corcova, ai să te corcovești de tot”. Că nu a luat-o în seamă, e lesne de înțeles — se încheie povestea. Pasă-mi-te, încă de pe atunci, cu sute de ani în urmă, vinul produs pe coastele însoțite ale Mehedințiului — la Corcova — era foarte apreciat, oferind celor ce-l degustau neasemuite delicii.

Dar în zilele noastre ?

Cuvintele, oricît ar fi ele de meșteșugite, exprimă mult mai puțin decît cele aproape 40 de medalii — argint și mai cu seamă aur — pe care le-a cucerit, cu vinurile sale, I.A.S. Corcova, la diferite concursuri naționale și internaționale. Este, în aceste medalii, o indiscutabilă recunoaștere a măiestriei oenologilor din cadrul unității care, din 1947 pînă astăzi, au reușit să producă vinuri tot mai bune, tot mai apreciate în țară și peste hotare. Este, de asemenea, o ade-vărată încununare a hărniciei întregului colectiv de muncă al I.A.S. Corcova, a inginerilor Stela și Ion Puianu, a inginerului șef Constantin Iovănescu, a muncitorilor Nicolae Cîrlea, Emilian Roșu și Mihai Constantinescu, a mecanicilor agricoli Ion Roșu și Mihai Popescu, sau a fostului muncitor Ion Pînoșeanu, astăzi

inginer, conducător al uneia dintre fermele fruntașe pe întreprindere. Ei — și nu numai ei —, dovedind o pasiune nemăsurată pentru străvechea artă a viticulturii și a vinăritului, au reușit să impună podgoria în constelația celor mai prestigioase producătoare de Cabernet-Sauvignon, Pinot-Noir, Ottonel, Riesling italian, Fetească albă și alte delicioase vinuri solicitate atît pe piața internă, cît și la export, în numeroase țări.

Inginerul Constantin Potînc, directorul întreprinderii, fiind, ca toți ceilalți, un pasionat viticultor, ne-a oferit, prin graiul lapidar al cifrelor, cîteva amănunte cu privire la plantații, la perspectiva lor de dezvoltare. Via însumează, deocamdată, 420 de hectare, dintre care 350 se află pe rod. Dar zona Corcovei, caracterizată printr-un microclimat aparte, este mult mai întinsă. Deci, în mod firesc, se urmărește valorificarea ei integrală. În prezent, toată această zonă este cunoscută pînă în cele mai mici amănunte. În perimetrul său mai sînt de valorificat aproximativ 580 de hectare care potrivit unui riguros plan de perspectivă, urmează a fi plantate mai ales cu soiuri negre, deosebit de valoroase: Cabernet, Merlot, Pinot etc.

Proiectul privind amenajarea întregii suprafețe este în curs de desfășurare, iar la sfîrșitul anului 1982 va fi încheiat. Alte gînduri de viitor? Harnicul colectiv de muncă al întreprinderii are în vedere amenajarea unui spațiu special, destinat învechirii vinurilor, astfel încît acestea să poată fi valorificate mai eficient, în condiții calitative superioare. De asemenea, se preconizează ca, în 1978, să fie inaugurată o linie tehnologică pentru îmbuteliat, fapt ce va permite valorificarea directă a produselor atît pe piața internă cît și la export. În sfîrșit, extinderea cramei, dotarea cu utilaje de cea mai înaltă tehnicitate pentru întreținerea viei și edificarea unui microcomplex social, care să asigure condiții și mai bune de viață pentru muncitori, tehnicieni și specialiști.

Iar cînd dealurile Corcovei vor produce, toate la adevărată lor valoare, „ciorchinele” de aur al Corcovei va străluci cu și mai multă intensitate.

AUREL IVAN

„DACIADA” — COMPETIȚIA TUTUROR

19 august 1976 — zi de sărbătoare a sportului românesc, ziua în care sportivii noștri frunzași, prezențe remarcabile la Jocurile Olimpice de la Montreal, au primit înalte distincții ale Republicii Socialiste România. În același timp, ziua în care s-a prefigurat o competiție sportivă de amploare, la nivel național.

În cuvîntarea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „După cum vă este cunoscut, la Congresul Educației Politice și al Culturii Socialiste s-a hotărît organizarea unor festivaluri și competiții cultural-artistice educative. Avem în vedere să angajăm în această activitate și mișcarea noastră sportivă, ca, alături de aceste competiții, să organizăm competiții sportive naționale, adevărate olimpiade — dacă le putem numi așa; vom căuta să găsim un nume însă românesc pentru ele. Aceste competiții să se desfășoare la doi ani o dată, în așa fel încît să putem crea o bază largă de competiție națională, de promovare a celor mai buni sportivi. Și într-adevăr, să angajăm întregul nostru tineret în aceste competiții”.

Inițiativa secretarului general al partidului a prins viață:

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința sa din 16 noiembrie 1976, aprobînd Programul privind dezvoltarea activității de educație fizică și sport pe perioada 1976—1980, a trasat principalele coordonate ale „DACIADI” — denumire sub care se va desfășura cea mai amplă competiție sportivă națională, iar în ședința din 8 august 1977 a aprobat regulamentul de organizare și funcționare al acesteia.

Exprimînd preocuparea partidului și statului nostru pentru dezvoltarea multilaterală a personalității umane, pentru formarea unui om nou, a unui tineret sănătos, „Daciada” reprezintă cadrul în care vor fi cuprinse toate competițiile de masă, concursurile tehnico-aplicative, festivalurile sportive județene, în organizarea unitară a Consiliului pentru Educație Fizică și Sport, cu sprijinul organizațiilor de masă și obștești, constituind un mijloc de educare a tineretului, a tuturor oamenilor muncii, de atragere și antrenare a milioane și milioane de cetățeni ai patriei noastre la practicarea exercițiului fizic în mod organizat și sistematic, aceasta cu o dublă finalitate — păstrarea

și sporirea vigoriei și puterii de muncă a poporului și, totodată, depistarea din rîndurile numeroșilor participanți a elementelor dotate pentru sportul de performanță, care să reprezinte cu cinste culorile României socialiste în competițiile internaționale de anvergură.

Organizată în două ediții — de vară, în perioada martie—octombrie, și de iarnă — noiembrie—februarie, avînd o finală pe țară, o dată la doi ani, începînd cu 1978, această mare competiție va asigura cuprinderea tuturor sporturilor și a tuturor sportivilor, de la începători pînă la „stelele” concursurilor internaționale, în întreceri cu caracter competitiv, de la nivel de asociație și colectivitate umană, pînă la nivel național.

Entuziasmul și numărul mare al participanților de la orașe și sate, emulația care a însoțit primele manifestări desfășurate, începînd din primăvara lui 1977, sub genericul „Daciadei”, dau măsura popularității tot mai mari de care se bucură încă de la debut această competiție și sporesc încrederea în reușitele viitoare ale sportului românesc.

PRIMUL CLUB SPORTIV SĂTESC DE PERFORMANȚĂ

Brăneștiul — azi localitate rurală și viitor oraș pe harta țării, situat la circa 18 km de Capitală, are de consemnat în monografia sa pe 1977, alături de alte evenimente importante și momentul constituirii primului club sportiv sătesc de performanță din țară, profilat pe 4 ramuri de sport: gimnastică, atletism, lupte și handbal. Marcînd un început de drum și încaadrîndu-se în ampla acțiune de înfăptuire a „Programului privind dezvoltarea activității de educație fizică și sport pe perioada 1976—1980”, elaborat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în noiembrie 1976, noua unitate sportivă sătească — cum spuneam prima dintr-un șir de unități care vor fi constituite în mediul rural — are menirea să depisteze și să pregătească pentru sportul de performanță elemente talentate din Brănești și din celelalte comune ale județului Ilfov.

Constituirea clubului la Brănești se justifică prin existența aici a unei excelente baze materiale (5 săli de sport, un microcomplex pentru atletism, teren bituminat pentru handbal, volei, baschet și tenis, un teren gazonat pentru fotbal, echipamentul și materialele necesare practicării diferitelor ramuri de sport) și a unui valoros corp de cadre de specialitate (7 profesori de educație fizică și sport). În localitate sînt peste 3 000 de copii și adolescenți cuprinși în trei licee, două școli generale și două unități pentru preșcolari — adevărate pepiniere din care clubul selectează pe viitorii gimnaști, atleți, luptători, hanbaliști etc.

Începutul a fost făcut. Din sute de copii și adolescenți supuși testării, pe baza normelor din sistemul național de selecție, 200 au fost cuprinși în grupele și echipele de perspectivă ale clubului. Urmează ca, după zeci și chiar

sute de ore de pregătire, desfășurate sub conducerea atentă a cadrelor de specialitate, după alte testări privind calitățile și aptitudinile selecționaților și verificarea lor în focul întrecerilor, să fie reținute, pentru fiecare ramură de sport, elementele capabile să parcurgă lungul drum spre marea performanță. Acțiunea continuă, alte sute de viitori sportivi se prezintă la concursurile de selecție.

Ambițioși, perseverenți în pregătire și dornici de afirmare, brăneștenii și-au prevăzut în calendarul sportiv 1977—1978 să participe, cu cele 4 discipline, la 48 competiții și concursuri cu caracter local, județean și național. Cu seriozitate, sportivii din Brănești se pregătesc să participe la întrecerile din cadrul primei ediții a competiției sportive naționale, DACIADA, propunându-și să cucerească prin handbaliști (B—F), atleți și luptători un important număr de locuri fruntașe, pentru a obține dreptul de a reprezenta județul Ilfov la etapele interjudețene și finalele pe țară ale Daciadei 1978.

Se lucrează susținut și în perspectiva mai îndepărtată. Clubul și-a propus să declanșeze ample acțiuni de depistare a elementelor dotate, astfel încât în 1980, numărul de copii și juniori apti să realizeze normele și baremurile

cuprinse în sistemul național de selecție să crească de la 200 în 1977 la 500, din care anual se vor reține 30—40 de elemente cu aptitudini certe pentru fiecare ramură de sport. Obiectivul acestor acțiuni: participarea clubului la formarea loturilor județene, republicane și olimpice; cel puțin un candidat și 4 juniori de perspectivă pentru lotul olimpic; 5 sportivi pentru loturile naționale de seniori, tineret și juniori; 25 de sportivi pentru loturile județene de seniori, tineret și juniori.

Sînt cifre care, în parte, încă de pe acum pot fi înlocuite cu nume de sportivi despre care se va vorbi cît de curînd: **Ion Micu** și **Gheorghe Caragea** au fost cuprinși în lotul lărgit „A” al selecționatei naționale de handbal; despre performanțele atleților **Anicuța Mitan**, **Anghel Grigore** și **Valentin Caracas** vom afla, de asemenea, curînd vești bune; familia „**Bercenilor**” — la lupte — deosebit de ambițioasă, recomandă, cîteva, deocamdată elemente de certă valoare: **Petre Potentasu** (52 kg); **Adrian Băloi** (57 kg), **Fănică Ciuciuc** (75 kg) și **Marcel Taușan** (81 kg), precum și alții care se pregătesc asiduu, cu gîndul la suprema satisfacție: de a fi component al echipei naționale.

D. MATEESCU

„CUPA U.N.C.A.P.” LA LUPTE GRECO-ROMANE

În zilele de 28, 29 și 30 august 1977, sub genericul competiției sportive „**Daciada**”, s-a desfășurat în comuna Pechea, județul Galați, concursul național sîtesc de lupte greco-romane, dotat cu „**Cupa Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție**”.

Organizatorii — U.N.C.A.P., C.C. al U.T.C., C.N.E.F.S. — împreună cu organele locale de partid, de stat și cooperatiste, au asigurat celor 100 de sportivi calificați în urma întrecerilor zonale desfășurate la Brăila, Marghita (Bihor), Piatra Neamț, Sibiu și Slatina, condiții excelente de concurs.

Iată lista cîștigătorilor concursului, în ordinea celor 10 categorii de greutate: 48 kg

— **Ion Ionilă**, comuna Dunăreni-Dolj; 52 kg — **Gheorghe Nemțeanu**, Roșiori—Bacău; 57 kg — **Gheorghe Păduraru**, Tulucești—Galați; 62 kg — **Emilian Joie**, Vilcele—Olt; 68 kg — **Nicolae Dumitrache**, Săscut—Bacău; 74 kg — **Gheorghe Radu**, Slobozia Conachi—Galați; 82 kg — **Wilhelm Schiss**, Petrești—Satu Mare; 90 kg — **Constantin Alexiuc**, Răchiți—Botoșani; 100 kg — **Gheorghe Gurianu**, Vărădia—Caras-Severin; peste 100 kg — **Francisc Szilagy**, Săcuieni—Bihor.

Cupa Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție a revenit reprezentanților județului Galați care au realizat cel mai mare număr de locuri I, II și III.

LUPTĂTORII ROMÂNI PE PODIUMUL DE ONOARE

Loturile republicane de lupte libere și greco-romane, avînd în componența lor mai mulți tineri de la sate, au reușit în stagiunea sportivă 1977 să culegă victorii de prestigiu în cele mai importante confruntări internaționale. Bunăoară, la Campionatele europene desfășurate în localitatea turcă Bursa, luptătorii români au ocupat primul loc în clasamentul general pe națiuni, depășind formații redutabile cu o veche tradiție în „sportul celor voinici”, printre care se numără U.R.S.S., Bulgaria, Polonia, Ungaria, Suedia. În aceste

dirze întreceri, cu adversari puternici, tricolorii noștri au cucerit 10 medalii, dintre care 3 de aur. Mai întîi a intrat în posesia centurii de campion european tînărul **Constantin Alexandru**, care a învins toți adversarii întîlniți la categoria semimuscă (48 kg.). Alte două medalii de aur au cucerit **Ion Păun**, locul I la categoria 62 kg. și juniorul **Ion Draica** (19 ani), învingător la categoria 82 kg. Evoluții remarcabile au avut și maeștrii emeriți ai sportului **Nicu Gîngă** (cat. 52 kg.) și **Ștefan Rusu** (cat. 68 kg.), medaliați cu argint.

(Continuare în pag. 166)

S.M.A. 23 August

PREOCUPĂRI MULTIPLE PENTRU INTENSIFICAREA PRODUCTIEI AGRICOLE

În februarie 1977, la Stațiunea pentru mecanizarea agriculturii 23 August din județul Constanța a avut loc sărbătorirea, într-un cadru festiv, a angajaților care au împlinit un sfert de secol de activitate în unitate. Cu acest prilej, 20 de mecanizatori au fost felicitați călduros de întregul colectiv de muncă, de conducerea stațiunii și a Trusului județean S.M.A.—Constanța. Festivitatea a prilejuit, totodată, trecerea în revistă a succesorilor dobândite de S.M.A. 23 August pe parcursul celor 27 de ani de când ființează, în dezvoltarea agriculturii, ca urmare a extinderii mecanizării.

Prin grija partidului și statului, stațiunea dispune de o puternică bază tehnico-materială: 200 tractoare, 70 com-

bine de recoltat cereale și furaje, 75 de semănători, 100 motopompe și numeroase alte utilaje. Raza sa de activitate coincide cu cea a Consiliului intercooperatist 23 August, din care fac parte 6 cooperative agricole. Demn de relevat este faptul că întreaga suprafață a consiliului intercooperatist, respectiv 14000 ha de teren, este amenajată pentru irigații. În 1977, s-au cultivat 5000 ha cu porumb pentru boabe, 1600 ha cu floarea-soarelui, peste 1700 ha cu soia, mai mult de 300 ha cu legume și aproape 3000 ha cu orz și grâu.

Oameni cu o bună pregătire profesională, cu o înaltă conștiință, mecanizatorii s-au străduit să îngrijească și să folosească din plin utilajele moderne din dotare, să aplice tehnologiile științifice de cul-

tură. Ca urmare a intensificării mecanizării, extinderii chimizării și aplicării unui regim de irigații optimizat, producțiile au înregistrat creșteri de la un an la altul. La cultura grâului, bunăoară, recolta medie pe consiliu în anul 1976 a fost de peste 4500 kg la hectar — nivel care nu s-a înregistrat vreodată în această parte a țării. Și la porumb, rezultatele au fost superioare; de pe suprafețe întinse s-au obținut 10000 kg de porumb la hectar. La fel și la celelalte culturi, producțiile realizate au depășit prevederile de plan. Ca peste tot, și în cadrul consiliului intercooperatist 23 August, munca se desfășoară în acord global, în acest scop organizându-se, în cea mai mare parte, echipe mixte alcătuite din coopera-

tori și mecanizatori; la culturile unde mecanizarea este totală s-au format echipe numai de mecanizatori. Aplicarea sistemului de retribuție a muncii în acord global a sporit cointeresarea mecanizatorilor și cooperatorilor pentru executarea lucrărilor agricole la timpul optim și la un nivel calitativ superior, fapt ce s-a răsfrânt, nemijlocit, în producțiile mari obținute.

Pentru asigurarea bunei funcționări a utilajelor, la S.M.A. 23 August s-a amenajat un centru specializat în reparații capitale de tractoare, de care beneficiază toate stațiunile de mecanizare din județul Constanța. Dotat cu instalații și aparatură modernă în mare parte realizate prin autodotare, el execută lucrări de reparații de cea mai bună calitate.

În stațiune există, de asemenea, o permanentă preocupare pentru ridicarea randamentului mașinilor. În atelierul mecanic se execută în mod frecvent lucrări de adaptări, modificări și chiar se construiesc noi utilaje agricole — rezultat al inovațiilor. Amenajarea unei secții pentru executarea reviziilor tehnice și a reparațiilor curente la tractoare pe tot parcursul anului, dotarea altei secții cu S.D.V.-urile necesare reparării combinelor de cereale, instalarea unor bancuri de probă a semănătorilor de plante prășitoare ca și multe alte modernizări sînt rodul muncii entuziaste a mecanizatorilor de la S.M.A. 23 August.

Nu sînt neglijate nici problemele perfecționării pregătirii profesionale a cadrelor, însușirii de către acestea a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Pentru că, trebuie spus, aici, la S.M.A. 23 August, funcționează un centru de instruire unde, permanent, cu ajutorul a 10 lectori din rîndul specialiștilor, se predau cursuri de pregătire profesională, respectiv de cunoaștere a mașinilor noi cu care este dotată permanent agricultura. Anual, cursurile respective sînt absolvite de peste 1 500 de mecanizatori, din toate unitățile de profil din județ.

Răspunzînd chemării partidului, urmărind realizarea obiectivelor trasate de Congresul țărănimii, mecanizatorii de la S.M.A. 23 August desfășoară o largă și susținută activitate îndreptată spre continua modernizare a agriculturii prin ridicarea randamentului tuturor mașinilor, a calității lucrărilor agricole. În acest context, am adresat tovarășului ing. **Constantin POPESCU**, directorul stațiunii următoarea întrebare:

— Care este, în viziunea dumneavoastră, viitorul agriculturii dobrogene?

— Prin creșterea nefînctată a gradului de mecanizare și chimizare, de care sîntem direct răspunzători, cît și prin practicarea tehnologiilor moderne de cultivare a plantelor, în regim irigat, și de creștere a animalelor în mari complexe se vor lichida trep-

tat deosebirile esențiale dintre munca în agricultură și cea din industrie, prima devenind o variantă a celei de a doua. Mergem, deci, cu pași repezi spre industrializarea agriculturii. Așa cum a stabilit Congresul al XI-lea al partidului, unitățile cooperatiste din zona noastră, de exemplu, vor ajunge, pînă în anul 1980, să obțină producții în jur de 7 000 kg de grâu, de 15 000 kg de porumb-boabe în medie la hectar. Un asemenea obiectiv — cum a apreciat secretarul general al partidului la Congresul țărănimii — nu este de loc fantezist întrucît asemenea niveluri au fost obținute nu de una, ci de multe unități agricole din țară. Noi acționăm de pe acum, dornici să ne situăm în primele rînduri privind înfăptuirea acestor deziderate majore.

N. BARBU

AMINTIRI DESPRE OINĂ

Prof. universitar Gheorghe Mihoc, doctor docent în științe matematice: „Pe timpul copilăriei mele (prin 1925) cel mai răspândit joc era oina, jocul nostru tradițional românesc. De multe ori era practicat pe terenuri improvizate, cu mingi confecționate din cîrpe și legate cu sfoară, adică în condiții tehnice de neimaginat astăzi. Dar tinerețea și plăcerea jocului învingeau toate aceste lipsuri”.

Prof. universitar Dan Bădărău, doctor docent în filozofie: „Anii au trecut, dar nu pot uita întîmplarea: în 1913, elev fiind la Liceul „St. Louis” din Paris, am adus de la Iași o minge de oină și un baston de joc. Le-am explicat colegilor francezi cum se susține jocul de oină și, atît lor cît și profesorului nostru de gimnastică le-a plăcut nespun de mult. Cîrînd, oina românească a început să se joace în mai multe licee din Paris. Pentru a avea

adversari din afara liceului nostru, profesorul de gimnastică a îndemnat să practice jocul și colegi de-ai noștri de la alte licee și astfel s-a înfiripat pe malurile Senei o competiție de oină”.

Ionel Teodoreanu: „Bătăliile sportive de odinioară erau oina. Acesta era sportul epopeic al vremii. Multimile se adunau în jurul lui — nu numai cele școlare, dar și cele vîrstnice — participînd din plin la victorii și la înfrîngerii”.

Fănuș Neagu: „Oina. Iată un joc care mi-a încîntat copilăria și pe care, de cînd fotbalul a luat în stăpînire și satele, l-am trecut în ierburile amintirii. Oina se juca pe toate ulițele, în toate curțile școlilor (s-o mai fi jucînd cu aceeași frenezie?) și aduna, de multe ori laolaltă, elevi și profesori; Liceul militar din Iași îl avea în fruntea echipei pe profesorul de latină: „mens sana...”

STELELE GIMNASTICII ROMÂNEȘTI CONTINUĂ SĂ STRĂLUCEASCĂ

Supercampioana olimpică **Nadia Comăneci**, care avea, în sezonul 1976, să fie declarată sportiva numărul unu a lumii, a continuat să strălucească și în stagiunea sportivă 1977, dominînd cu autoritate toate competițiile. Evoluînd ca invitată de onoare, sau participînd la importante concursuri oficiale de la Londra, Paris, Madrid, Milano, Atena, Nagoya (Japonia), New York, Toronto, Nadia și colegele ei de echipă au oferit spectacole sportive de înaltă ținută, cu un repertoriu de exerciții noi și dificile, interpretate cu multă siguranță și măiestrie, și care au smuls aplauze la scena deschisă. În 1977, „Regina J.O. de la Montreal” a cules alte prețioase premii. În cadrul unei reușite manifestatii, televiziunea britanică i-a decernat „Trofeul de cea mai bună sportivă a anului”, după care au urmat: „Marele Premiu al Academiei sporturilor din Franța”, „Premiul Comitetului scriitorilor și ziariștilor din S.U.A.”, „Trofeul extraordinar de aur” acordat de ziarul spaniol „As”, trofeul

„Ramura de măsline”, oferit de Asociația internațională a presei sportive pentru cea mai bună sportivă din lume, premiul agenției TASS oferit celei mai bune sportive a lumii. Nadia a cucerit, pentru a doua oară, consecutiv, titlul de Campioană absolută a Europei, în întrecerile de la Praga, unde a demonstrat că este de departe prima stea a gimnasticii mondiale.

Secondînd-o cu succes, talentata sportivă **Teodora Ungureanu** s-a impus, de asemenea, în mai multe concursuri de amatoare, reușind să cîștige pentru a doua oară „Turneul campionilor” de la Londra.

Comentatorul agenției „Reuter” sublinia: „Cu o evoluție fermecătoare, de înaltă clasă, româncă **Teodora Ungureanu** a confirmat valoarea școlii românești de gimnastică, situată, la ora actuală, în fruntea ierarhiei mondiale”. În anul 1978, Nadia și Teodora se vor pregăti pentru cea mai importantă confruntare, Campionatele mondiale.

HANDBALIȘTII, DIN NOU, PE PRIMUL LOC

● Un bilanț strălucit: 10 titluri de campioni mondiali, 5 trofee de campioni europeni și un șirag de 28 de medalii ● În ianuarie 1978, tricolorii își vor apăra titlul suprem

Din nou, talenții noștri handbaliști au deschis, în noul ciclu olimpic, seria prestigioaselor victorii ale sportului românesc. La

Varșovia, între 9—16 ianuarie 1977, selecționata universitară de handbal a României a cucerit, pentru a 3-a oară consecutiv, titlul de campioană mondială, întrecînd în semifinale echipa Poloniei (25—22) și în finală puternica formație a Iugoslaviei (28—25). După succesul raportat de „elevii” antrenorului emerit **Eugen Trofin** avea să urmeze, la scurt timp, o

altă victorie de seamă; multipla campioană națională, **Steaua**, cu maestrul emerit al sportului Cristian Gațu, Ștefan Birtalan, Radu Voina și Gabriel Chicid, a depășit puternice echipe de pe continent și a ajuns în finala **Cupei campionilor europeni**, alături de redutabila formație T.S.K.A. Moscova. Meciul decisiv s-a disputat pe teren neutru, în R. F. Germania și după o întrecere dîră și spectaculoasă, formația steliștilor a terminat învingătoare cu 21—20 (14—9), intrînd, pentru a 2-a oară, în posesia trofeului (Steaua a mai cîștigat „C.C.E.” în 1968, iar în 1971 a ocupat locul 2), iar Dinamo a cîștigat odată, în 1965, „C.C.E.”.

Aceste două performanțe, obținute la începutul anului 1977, au venit să confirme evoluția remarcabilă din ultimele două decenii a reprezentanților școlii românești de handbal, apreciată de toți tehnicienii din lume. La ora actuală, handbaliștii noștri se prezintă cu un palmares strălucit, neîntîlnit în istoria sportului. Echipa masculină a României a cucerit de 4 ori titlul de campioană mondială (1961,

1964, 1970 și 1974), obținînd, de asemenea, două medalii olimpice (bronz la J.O. 1972 și argint la J.O. 1976). Selecționata feminină a cîștigat, de două ori, trofeul de Campioană mondială la handbal în 11 (1956 și 1960), iar în 1962 a devenit campioană a lumii la handbal în 7. Handbalistele au mai obținut o medalie de argint la C.M. din 1973 și una de bronz în 1971. Pe plan continental, echipele feminine **Știința București** (1961) și **Rapid** (1964), au cîștigat, de asemenea, „C.C.E.”. Mai amintim că selecționata de tineret a cîștigat de șapte ori „Cupa țărilor latine”, întrecere la care au evoluat primele formații ale Franței, Spaniei, Italiei, Belgiei, Braziliei, Argentinei etc.

Stagiunea sportivă 1978 va debuta, în Dăneșmarca, între 26 ianuarie și 5 februarie, cu meciurile din cadrul celei de-a 9-a ediție a C.M. masculin, la care echipa României își va apăra titlul suprem cucerit în 1974, la Berlin, în finala cu formația R. D. Germane.

M. LERESCU

TROFEUL DE CAMPIOANĂ EUROPEANĂ LA RUGBI — PENTRU A 3-A OARĂ LA BUCUREȘTI

Selecționata de rugby a României și-a înscris în palmares un nou și strălucit succes. Participînd la cel de-al 11-lea Campionat european, dotat cu trofeul „Cupa Națiunilor—F.I.R.A.”, rugbiștii noștri s-au impus de o manieră categorică, avînd printre învinse puternica formație a Franței și, în final, a urcat pe prima treaptă a podiumului de onoare. De menționat că încă de la inaugurarea competiției, în 1965, formația României a fost un adversar de temut pentru experimentații jucători francezi, care au cîștigat primele două ediții. În 1968, echipa noastră, în plină ascensiune, a reușit să-și atingă ținta, cucerind trofeul de campioană. În meciul decisiv, România a întrecut Franța cu 15—14. După șapte ani, în 1975, pre-

țiosul trofeu a poposit din nou, la București, ediție în care tricolorii noștri au dispus cu 15—10 de reprezentanții „Cocoșului galic”.

La inaugurarea celei de-a 11-a ediții a Campionatului european, în toamna anului 1976, naționala avea să debuteze cu o nouă victorie asupra Franței: 15—12, după un meci dramatic, cu spectaculoase răsturnări de scor. Acest succes ne-a deschis, din nou, drumul spre titlul continental. Au urmat alte patru partide, disputate în primăvara anului 1977, pe care tricolorii le-au cîștigat la scoruri categorice: 38—8 cu Polonia (în deplasare), 89—0 cu Maroc (acasă), 22—12 cu Spania (la Barcelona) și 69—0 (!) cu Italia (la București), obținînd, astfel, maximum de puncte.

DUDU GEORGESCU — A DOUA „GHEATĂ DE AUR”

În campionatul de fotbal 1976/1977, ca și în urmă cu doi ani, jucătorul dinamovist Dudu Georgescu s-a dovedit cel mai productiv fotbalist al Europei. În 34 de etape ale Diviziei

A, el a marcat 47 de goluri, performanță răsplătită cu trofeul „Gheata de aur” acordat de revista franceză France Football. Federația română de fotbal i-a acordat „Cupa celui mai eficient jucător”.

Vă recomandăm experiența unei unități fruntașe în cultura cartofului:

I.A.S. SUCEAVA

La capătul uneia din tarlalele de cartofi ale întreprinderii agricole de stat Suceava, împreună cu directorul unității, ing. **Constantin Păcuraru** și cu inginerul șef **Vasile Gheorghită**, asistăm la un spectacol frumos: un avion utilitar, zburind la mică înălțime, de parcă ai putea să-l atingi cu mîna, împoașcă o ninsoare de chimicale asupra vegetației bogate.

— Cartofii arată ca atunci, în 1974, cînd am luat titlul de unitate **Erou al Muncii Socialiste** și Medalia de aur **Secera și Cio-canul**, spune directorul, adăugînd: Am scos atunci 40 714 kg la hectar. Acum, chiar dacă n-or ieși 40 de tone, 35 sînt sigure!

Tot directorul ne dă lămuriri despre prezența avionului utilitar:

— Cu avionul combatem afidele, principalii vinovați de răspîndirea virozelor. Lucrările de combatere au început în termen, conform avertizărilor date de stațiile de prognoză din județ și de Institutul de cercetări pentru cultura cartofului. În afara avionului A.N.-2, pe care-l vedeți, echipat cu aparatura necesară, pe alte tarlale combatem afidele cu tot ce avem la dispoziție — mașini pneumatice de stropit și prăfuit, mașini universale etc. Pe 570 de hectare — avem în total 700 — cele de la fermele Verești și Iliești, cultivăm cartofi pentru sămînță. Combaterea afidelor, lucrările de determinare a purității biologice și de eliminare a plantelor virozate au pe aceste cîmpuri o cu totul altă valoare decît pe cele obișnuite...

Continuăm discuția despre cartofii de toamnă care au adus întreprinderii, în 1971, **Ordinul Muncii** clasa I, iar în 1974 titlul de unitate **Erou al Muncii Socialiste**. Și în 1976, producția medie de cartofi a fost bună — 32 470 kg. Nici nu se putea altfel cînd plantei i se dă totul și mai ales o bună îngrijire. Cîmpul, inclusiv cel ocupat cu cartofi, primește anual o cantitate imensă de gunoi de grajd — 45 000 tone! O dată la patru ani fiecare tarla este astfel fertilizată. În plus, fiecare hectar destinat culturii cartofului mai primește 250 kg azot, 160 kg fosfor

și 120 kg potasiu, în substanță activă. Îngrășămintele pe bază de fosfor și potasiu se dau la arătura de bază. Tot atunci se dă și o treime de azot. Restul de două treimi se dă ulterior, la pregătirea patului germinativ și, fazial, în timpul vegetației, mai ales înainte de înflorire. În pămînt s-au pus numai tuberculi uniformi, sănătoși, viguroși, din soiurile de cea mai mare productivitate raionale în județul Suceava — Ostrava, Iarla, Desirée, Ieba.

„Plantatul se face cît mai timpuriu. În 1977, la 21 martie, cînd mercurul urcase la 6—7°, iar patul germinativ fusese bine pregătit, s-a și trecut la plantat, asigurîndu-se o bună densitate, de pînă la 55 000 de cuiburi la ha și o bună uniformitate pe rînd a cuiburilor. Uniformitatea s-a obținut prin calibrarea tuberculilor și prin buna reglare a mașinilor de plantat. Mecanizatorii care au plantat își cunosc bine meseria, lucrînd de peste 15 ani la culturile de cartofi. Este cazul comuniștilor Constantin Moraru și Ioan Hurudeț, ultimul decorat cu **Ordinul Muncii**, clasa III-a. Muncind în acord global, fiecare a obținut în plus peste retribuția de bază într-un an în jur de 5 000 de lei. Întreaga suprafață cultivată cu cartofi a fost erbicidată; după plantare, s-a executat re-bilonarea rîndurilor de cartofi, urmărindu-se ca biloanele să fie cît mai mari, întrucît în masa lor cresc și se dezvoltă tuberculii. Recoltatul se realizează cu combinele.

Din dialogul purtat, acolo, în cîmpul de cartofi, am mai aflat și alte lucruri care fac cîinste colectivului de lucrători ai întreprinderii agricole de stat Suceava. În 1974, întreprinderea a primit steagul de unitate fruntașă pe ramură. În 1976, stacheta realizărilor a rămas la aceeași înălțime: producția globală planificată a fost depășită cu 12 201 000 lei; producția-marfă cu 14 450 000 lei; beneficiile peste plan au fost de 1 899 000 lei; cheltuielile la o mie lei producție-marfă de 888 lei, față de 997 lei, plan. Nu numai cartofii au contribuit la aceasta, ci și alte culturi. Producția medie de rădăcinoase furajere, planificată la 59 300 kg, a fost în realitate de 103 030 kg. Producția la ha de porumb siloz a fost de 38 808 kg față de 30 tone plan, iar cea de lucernă fin de 11 353 kg față de 4 700 kg plan. Un adevărat salt s-a realizat la lapte de vacă — 4 017 litri, în medie, de la un efectiv mediu furajat de 2 257 animale.

Părăsim cîmpul. Pilotul avionului își vede mai departe de treabă. Împotriva afidelor, a celorlalți dăunători, pentru ca recolta să nu fie primejduită, rodul să fie mai bogat.

T. DONOSE

AGROINDUSTRIE

ÎNȚEPRÎNDEREA AVICOLĂ DE STAT

BĂICOI

1. Exploatarea găiniilor ouătoare se face numai în baterii construite în fară.

2. Din hale la stația de sortare, transportul ouălor este containerizat.

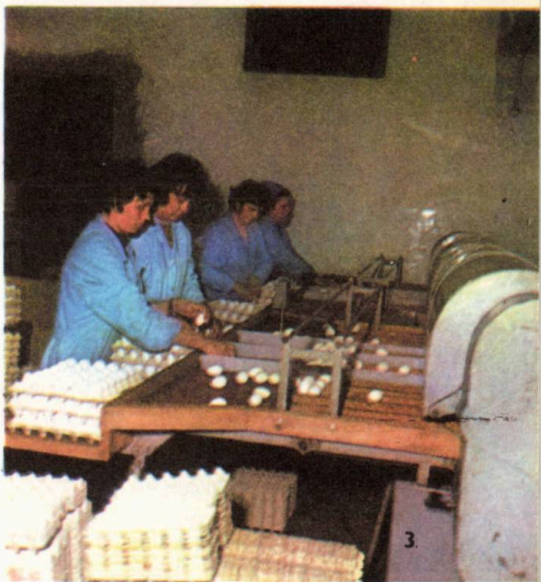
3. Sortarea ouălor.

4. Sortarea și ambalarea puilor înainte de livrare.

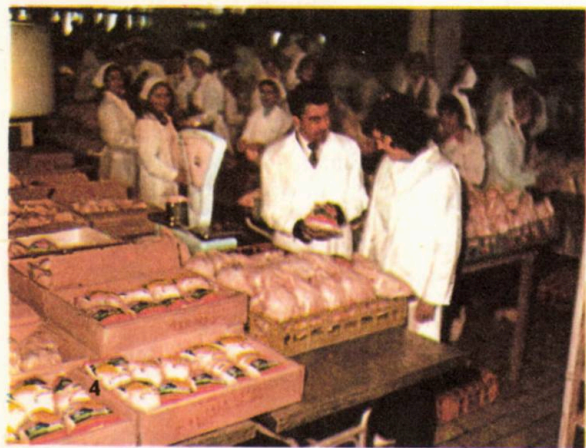
5. În abatorul întreprinderii se realizează 22 de sortimente de carne în stare proaspătă și 5 sortimente sub formă de preparate: pui afumat, pastramă de găină, ruladă de pui, escalopuri.

2

3

5

Sînt cu siguranță mulți cei care, călătorind pe șoseaua Ploiești—Cîmpina, sînt atrași de imaginea unui ansamblu de clădiri, în majoritate dublu etajate, geometric dispuse și pastelate colorate. Într-o astfel de zonă a aurului negru românesc, prin tradiție legată de prelucrarea petrolului, puțini știu că înăuntrul acestor clădiri pulsează

viața a milioane de aripate, că prin activitatea desfășurată aici, deși în esență agricolă, dar cu puternic caracter industrial, se asigură anual fiecărui locuitor al județului Prahova 200 de ouă și 20 kg de carne de pasăre, precum și importante disponibilități pentru export, în țări de pe toate meridianele globului.

Ne aflăm la **Întreprinderea avicolă de stat Băicoi**, județul Prahova, una dintre unitățile reprezentative ale industriei noastre avicole, atât ca volum al producției și ca diversitate a acesteia, cât și ca eficiență economică a întregii activități.

Deși, la majoritatea indicatorilor, graficul realizărilor înregistrate se înscrie pe o curbă în permanentă ascensiune de la înființare, adică din anul 1967 și până în prezent, totuși, în scurta, dar bogată istorie a întreprinderii, anul 1973 rămâne înscris ca anul marilor împliniri și satisfacții. În acest an, întreprinderea a primit vizita tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, secretarul general al partidului, președintele Republicii. Așa cum își amintește întregul colectiv de muncă al unității, aprecierile făcute cu această ocazie, la fel ca și îndrumările și indicațiile pentru activitatea de viitor, au constituit un important punct de plecare spre atingerea unor obiective și mai îndrăznețe.

Ca răsplată binemeritată a unei munci încununată cu rezultate de prestigiu, întreprinderea a primit drapelul de fruntașă pe ramură și a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I.

Tot în anul 1973 a început construcția unui modern complex de „broileri”, cu o capacitate anuală de 10 500 tone de carne, compus dintr-un sector de reproducție cu 72 000 de locuri pentru găini

din rasele grele, a unei stații de incubatie cu capacitatea de 125 000 de pui pe săptămână și a unui abator cu o capacitate de prelucrare de 3 000 de pui pe oră, dotat numai cu utilaje românești.

În anul 1975, când acest important volum de investiții a fost terminat, cu 2 ani înainte de termen, întreprinderea și-a conturat plenar profilul de mare producătoare de ouă și carne de pasăre, o autentică uzină, în care intră zilnic 220 tone de nutrețuri combinate și din care, tot zilnic, pleacă spre consumatori 300 000 de ouă și 40 de tone de carne, adică o producție-marfă în valoare de peste un milion de lei. Este lesne de înțeles cu câtă precizie trebuie să funcționeze toate mecanismele acestui complex angrenaj, orice defecțiune putându-și amplifica efectele la dimensiunile marelui volum al producției și al valorii sale.

Întreprinderea avicolă de stat Băicoi dispune, în prezent, de un complex specializat în producția de ouă și de unul pentru carne.

Complexul de găini ouătoare, profilat pentru o producție anuală de 100 de milioane de ouă este organizat pe trei ferme de găini și o fermă pentru puicute de înlocuire, în toate halele fiind generalizată metoda modernă de creștere și exploatare a păsărilor în baterii.

Complexul de „broileri”, așa cum arătam, dispune de 3 ferme de creștere a puilor cu capacități egale, de o fermă de reproducție, o stație de incubatie și un abator care încheie circuitul de producție până la faza finală — carne de pasăre refrigerată sau congelată, precum și o serie de preparate.

Actualmente, în abatorul întreprinderii se produc peste

20 de sortimente, între care : pui calitatea I și a II-a fără cap și picioare ; pui calitatea I și a II-a cu cap și picioare în carcasă ; găini calitatea I și a II-a ; ficat și pipote ; piept, pulpe și untură de pasăre ; pui griller ; pui afumați ; pastramă de găină, ruladă de pui.

Pentru valorificarea integrală a deșeurilor din abator, precum și a celorlalte, provenite din ferme și din stația de incubatie, în instalații speciale se prepară zilnic circa 4 tone de făină furajeră.

Fără a intra în detalii, trebuie să arătăm că realizatorii marilor producții de ouă și carne de la întreprinderea prahoveană, ei înșiși autori a numeroase invenții și inovații, au pus în permanență pe primul plan corectitudinea în aplicarea tehnologiilor, disciplina tehnologică. În condițiile în care în numai 56 de zile, puilul este bun pentru grătar, iar de la găini, cu exagerarea îngăduită, sîntem tentați să așteptăm „ziua și oul”, toate acestea realizate în bandă industrială și în partizi de mare volum, respectarea strictă a diferitelor verigi ale fluxului tehnologic capătă caracter de lege.

Dînd continuitate ritmurilor susținute în sporirea producției de ouă și carne, colectivul de muncă al întreprinderii avicole de stat din Băicoi a pășit în cincinalul revoluției tehnico-științifice hotărît să nu dezmință cu nimic reputația de care se bucură în avicultura românească, să-și amplifice contribuția la punerea în valoare a tot ce este nou și înaintat, la asigurarea unor cantități tot mai mari de ouă și carne de pasăre — bunuri alimentare de primă importanță pentru consumul populației.

L. ROȘCA

EXISTĂ O COMUNICAȚIE OLFACTIVĂ ÎNTRE FIINȚELE VII CE IMPORTANTĂ ARE EA?

O cercetare cu caracter aplicativ din domeniul zootehniei a dus la concluzii deosebit de interesante. Generalizate, ele s-au transformat într-o cercetare fundamentală privind fiziologia comportamentului mamiferelor, inclusiv a omului.

Totul a pornit de la necesitatea de a obține ca vacile și oile să accepte la uger și alți descendenți decât ai lor. Or, ca și în domeniul grefelor, se manifestă în acest moment fiziologic un fenomen de respingere. De cele mai multe ori, vaca sau oaia refuză să hrănească un vițel sau un miel care nu-i aparține. De ce?

Răspunsul la această întrebare avea să ducă la găsirea unei soluții pentru a determina animalele mame să alăpteze nou născuți, fără nici o distincție, ceea ce reprezintă un obiectiv economic imediat. În acest scop, oameni de știință de la Institutul național pentru cercetări științifice în agricultură, precum și de la două facultăți de specialitate, din Franța, au început prin a încerca să stabilească anume care este legătura dintre mamă și pui, ținând sub observație un grup de ovine din rasa Ile-de France și un altul, de taurine din rasa Charoloise, o oră pe zi, timp de trei săptămâni. Cu ajutorul unor tehnici cunoscute, căldurile și fătările au fost sincronizate, pentru a se obține descendenți de vîrste practic egale.

Observația care s-a impus, de-a lungul celor trei săptămîni, a fost aceea că legătura mamă-progenitură este o legătură olfactivă. Într-adevăr,

puiul lăsat în preajma mamei, se îndreaptă mai întîi spre capul acesteia. Ea îl adulmecă și, recunoscîndu-l după miros, îl linge și după aceea îl lasă să se apropie de uger. Dacă este puiul ei. Dacă nu, îl îndepărtează, uneori lovindu-l cu capul sau cu copita.

O altă observație interesantă a fost aceea că legătura afectivă dintre mamă și pui se stabilește în primele 12 ore după fătare. Mai tîrziu, mamele nu-și mai recunosc propriile progenituri și le gonesc ca și pe cele străine. Dimpotrivă, dacă nou-născutul este lăsat în apropierea unei vaci gestante cu cel mult o oră înainte ca aceasta să fete, puiul străin va fi acceptat definitiv, alături de puiul propriu în deplină armonie. De aici, concluzia că recunoașterea sau respingerea puiului pe cale olfactivă sînt consecința unor modificări hormonale profunde care se petrec în organismul mamei în preajma fătării.

În acest moment, cercetătorii au trecut la al doilea stadiu al experienței, și anume, suprimarea simțului mirosului la mame, printr-o intervenție chirurgicală pe creier. Rezultatul a fost cel așteptat: vacile și oile supuse experienței au căpătat un comportament egal față de orice pui, fără nici o distincție. Ulterior, simțul mirosului a fost înălțurat cu ajutorul unor metode mai simple, de exemplu, cauterizarea mucoasei nazale cu o anumită substanță. Pe pășuni, lucrurile se rezolvă și mai simplu. Nou-născuții sînt stropiți cu substanțe puternic mirositoare, ca de

pildă eucaliptodul, care-i fac... de nerecunoscut din punct de vedere olfactiv.

În felul acesta, obiectivul practic, aplicativ al cercetării a fost atins. Studiile au fost însă aprofundate și extinse la alte specii. În scurt timp a fost identificat mecanismul nervos și endocrin care stă la baza relației afective dintre mamă și progenitură. S-a putut constata, astfel, că amintita relație se stabilește și în sens invers și că ea se bazează, chiar la om, inclusiv pe miros. Au dovedit-o experiențe foarte interesante efectuate de cercetători de la Universitatea din Oxford (Marea Britanie) și de la Institutul „Max Planck” (R.F. Germania). În cursul acestor experiențe s-a putut stabili că la vîrsta de 2—3 ani, 70% dintre copiii supuși observației au recunoscut, după miros, din mai multe flanele de corp, pe cea purtată de propria mamă, timp de cîteva zile. Trebuie spus că această recunoaștere a adus copiilor o stare de calm pe care înaintea experienței nu o aveau. La copiii de 3—4 ani, procentul de recunoaștere s-a aflat într-o vădită descreștere.

Privită superficial, întreaga cercetare asupra relațiilor între ființele vii pe cale olfactivă poate să pară de mică însemnătate. În realitate, ea se înscrie, într-un domeniu foarte vast și foarte puțin cercetat — studiul comportamentului în care știința are încă de adus multe contribuții. Toate, în folosul omului.

M. RONTEA

FEL DE FEL

● Zgomotul monoton al ploii mărunte are un excelent efect somnifer. Specialiștii japonezi au construit o instalație cu semiconductori ce redă zgomotul calm al picăturilor de ploaie.

● Temperatura corpului omenesc este cea mai ridicată la orele 16—17 și cea mai scăzută la orele 2—3.

● Un medic vest-german pretinde că sărutul are efect binefăcător asupra sănătății. Actul face ca glandele suprarenale să se contracte și să elibereze un hormon cu consecințe bune asupra organismului, sângele circulează mai repede, hematiile se înmulțesc.

● Un specialist de la clinica de pediatrie a Universității din Göttingen a ajuns la concluzia că prima masă a noului născut trebuie să „fie luată” la 6 ore după naștere. O pauză mai lungă ar duce la pierderea unor rezerve de grăsime și la scăderea temperaturii măduvei spinării pruncului, loc în care se află centrele ordinatoare ale respirației, circulației și activității cardiace.

● Nu puneți apă în vasul în care pregătiți friptura, înainte de a da tava la cuptor. Cînd carnea a început să-și lase suc, adăugați puțină apă.

● Nu sărați friptura în timpul preparării. Prinde o crustă care are gust amar, se întărește și, în plus, sarea extrage sucul din carne.

ÎN SLUJBA ACCELERĂRII PROGRESULUI GENETIC, A SPORIRII PRODUCȚIEI ZOOTEHNICE

Una dintre metodele tot mai larg răspândite în zootehnia modernă o constituie în-sămînțarea artificială cu material seminal congelat, care permite folosirea intensivă a reproducătorilor de mare valoare — deci răs-pîndirea în masă a celor mai valoroase gene și, condiționat de aceasta, accelerarea procesului de ameliorare a aptitudinilor privind producția de lapte, carne și lînă. Dar, odată cu folosirea și extinderea acestei metode de mare eficiență se pune și problema cunoaș-terii cu precizie a caracterelor reproducă-to-rilor folosiți atît de intens, întrucît, paralel cu însușirile dorite s-ar putea răs-pîndi și unele însușiri nedorite, în privința confor-mației sau a producției animalelor. În acest scop, paralel cu extinderea în-sămînțărilor artificiale cu material seminal congelat s-a amplificat acțiunea de testare a reproducă-to-rilor după performanțele proprii sau după descendenți, în unități cu atribuții speciale.

În țara noastră, preocupările mai sus amintite, precum și sarcinile de rezolvare optimă a problemei revin **Întreprinderii pen-tru testarea reproducătorilor și producerea de material seminal congelat — SEMTEST** — cu sediul în comuna Balotești, județul Ilfov. Prin înființarea acestei întreprinderi s-a re-alizat, de fapt, organizarea unitară a întregii rețele de reproducție și selecție la animale pentru toate sectoarele din cadrul agricul-turii.

Ca să concretizăm lucrurile, este cazul să amintim că SEMTEST-ul se preocupă, în

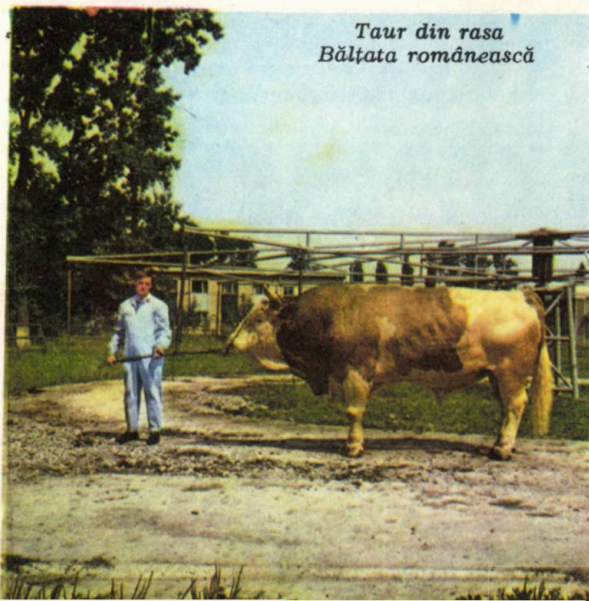
principal, de: organizarea creșterii și tes-tării reproducătorilor după performanțe pro-prii și descendenți, prin producerea dirijată a acestora în unități proprii, precum și prin contractarea sau achiziționarea de animale necesare testării; livrarea produșilor și pro-duselor ce rezultă din activitatea de testare, precum și a celorlalte animale de reproduc-ție identificate ca disponibile, în urma lu-crărilor desfășurate; producerea și livrarea de material seminal congelat pentru în-sămînțările artificiale la animale; asigurarea și întreținerea echipamentului criogenic și aprovizionarea cu azot lichid a beneficiari-lor de material seminal congelat; produce-rea de echipament și aparatură pentru în-sămînțări artificiale și pentru lucrările de se-lecție la animale, a diluanților pentru mate-riul seminal al diferitelor specii și a unor biostimulatori ai funcției de reproducție la animale.

Producerea materialului seminal congelat este asigurată prin cinci centre — Balotești, Cralova, Iași, Tg. Mureș și Timișoara — pe lîngă care funcționează același număr de ferme de tauri reproducători de mare va-loare zootehnică, de la care se recoltează materialul seminal destinat congelării. Fie-care din aceste centre acoperă necesarul de material seminal congelat pentru în-sămînța-rea artificială a 400 000—500 000 de vaci și vițeile din toate sectoarele agriculturii din zona respectivă.

In sala de preparare a materialului semi-nal congelat

Taur din rasa Bălțata românească

Brună

Holstein

În cadrul întreprinderii s-au specializat compartimente distincte pentru prepararea substanțelor hormonale necesare stimulării funcției de reproducție la animale (ser gonadotrop de iapă gestantă — liofilizat sau uleios), diluanți pentru material seminal provenit de la toate speciile: producerea de aparatură și utilaje necesare în activitatea de reproducție și selecție (crotalii și clești de crotaliere, pipete pentru însămînțări artificiale, mănuși din material plastic etc.).

De remarcat că, dotarea materială, pregătirea profesională a specialiștilor, experiența acumulată pînă în prezent fac posibil ca, în laboratoarele acestor centre, întreaga activitate să se desfășoare la nivelul tehnicii mondiale. Astfel, de la un singur taur se recoltează anual 16 000 de doze, ceea ce, prin însămînțări artificiale, permite obținerea a mai bine de 5 000 de produși pe an, chiar în cazul însămînțărilor repetate, față de numai 35—40 de produși, cît se pot obține prin montă naturală, sau 800—900 de produși — prin folosirea materialului seminal refrigerat. De aici și necesitatea testării reproducătorilor, respectiv, cunoașterea deplină a valorii lor de ameliorare, a modului în care își transmit la descendență caracterele urmărite. Pe de altă parte, folosirea materialului seminal congelat, conservabil pe timp nelimitat și transportabil la orice distanțe, înlesnește schimburile internaționale, tot mai frecvent practicate și, implicit, folosirea intensivă a celor mai valoroși tauri. Un exemplu în această privință este edificator: la efectivul de 4 milioane de vaci și juninci planificat în anul 1980, pentru montă naturală ar fi necesari peste 50 000 de tauri, pentru însămînțări artificiale cu material seminal refrigerat — peste 3 000 de tauri, iar în cazul congelării acestui material, numai 700—800 de tauri. Pe lângă marile avantaje create sub aspectul accelerării progresului genetic — prin folosirea la reproducție a celor mai valoroase exemplare, cu o zestre genetică în măsură să determine exteriorizarea însușirilor fenotipice urmărite — generalizarea folosirii materialului seminal congelat face posibilă realizarea unor importante economii prin reducerea cheltuielilor de întreținere, ca efect al reducerii numerice a reproducătorilor.

În cadrul întreprinderii SEMTEST este în plină desfășurare acțiunea de organizare a

fermelor specializate de testare a taurilor după performanțe proprii și după descendenți pentru producția de carne, în unități direct subordonate, iar pentru lapte, în colaborare cu fermele unităților agricole socialiste. În cazul testării după performanțe proprii, în fermele de testare sînt introduși tauri proveniți din cele mai bune mame-vaci recordiste — însămînțate artificial, prin împerecheri nominalizate, cu material seminal congelat provenit din import sau de la cei mai buni tauri din țară. Testarea performanțelor proprii este urmată de testarea după descendenți, în final ajungîndu-se la selecționarea unui taur din 12 introduși la control. Este încă o dovadă a creșterii considerabile a intensității de selecție, asigurată de practicarea acestei metode moderne. Se creează astfel premisa ca, în următorii 10 ani, să se poată folosi la reproducție numai tauri amelioratori pentru producția de lapte sau carne.

Cît privește testarea vierilor, pe lângă unitățile existente, se vor organiza două complexe specializate, fiecare dintre ele asigurînd, anual, circa 4 000—5 000 de vieri testați din rasele de porci crescute în țara noastră și același număr de scrofițe.

Pe lângă activitatea de producție, prin însăși specificul său, întreprinderea, specialiștii săi, desfășoară o intensă muncă de cercetare în toate compartimentele, prin forțe proprii sau în colaborare cu institutele și stațiunile de cercetări din cadrul Academiei de Științe Agricole și Silvici. Totodată, atît prin laboratoarele sale centrale, cît și prin centrele și fermele din teritoriu, întreprinderea SEMTEST asigură posibilitatea efectuării unui stagiu de practică de înaltă calificare studenților de la facultățile de zootehnie și de medicină veterinară.

Neîndoielnic, apreciată în ansamblul activității sale, întreprinderea pentru testarea reproducătorilor și producerea de material seminal congelat reprezintă o verigă de mare importanță pentru practica ameliorării, pentru modificarea dirijată a structurii genetice a raselor de animale, astfel încît prevederile înscrise în Programul național de dezvoltare a zootehniei să se transforme în realitate într-o perioadă cît mai scurtă posibil.

Ing. LUCIAN ROȘCA

O AZIMĂ PENTRU „CEL CU PARUL“

Sora Amalia, care citește romane tipărite înaintea război și rămâne nemăritată dintr-o exigență ce poate demoraliza orice eventual competitor, ne-a flatat grozav:

— Îmi place aici. Este salonul cu bolnavii cei mai distinși...

Aceste cuvinte, rostite într-un fel pe care autorii săi preferați l-ar fi numit „de o desăvîrșită eleganță și în același timp de o fermecătoare sinceritate copilărească“ iscară delicate ecouri în inimile noastre. Astfel, ne dreserăm glasurile concomitent și, printr-un impuls colectiv, procederăm în grabă la remanierea pozițiilor în care ne găseam, luind atitudini ce nu se întîlnesc decît de la lorzi în sus.

În definitiv nici nu exagerase. Faptul că ne aflam la chirurgie (C-ul brodat pe reverul halatelor de culoarea sfeclei fierte făcea această precizare) ne ridica în rangul spitalului, deosebindu-ne net de cei veniți pentru prozaice dureri în pîtec sau banale junghiuri în coaste. Noi eram „cazuri“.

„Patul nr. 1“ impresiona pe oricine cînd ieșea cu so-

lemnitate pe culoar, cu brațul avîntat înaintea un răs-tel de sîrmă sudată care te făcea să te gîndești la un trombon. „Patul nr. 2“ era profesor de istorie antică și, poate de aceea, avea o boală (maladie — cum îi plăcea să spună) cu un nume greu de ținut minte și cunoscută numai printre pescarii norvegieni. Nici ceilalți nu ajunseră aici pentru fleacuri în-tîlnite la oricine. Un conta-

vezi ochii ca să pricepi că n-a putut ajunge aici decît din pricina vreunei pozne. Se cam și știa, de altfel, că dăduse cu capul într-un gard sau într-un par — cam așa ceva... Era vechi în salon, ședea în spital de mai multă vreme și presupuneam că trebuie să facă parte din tagma apucată a motocicliștilor cărora numai bunăvoința vreunui copac le mai aduce aminte că uneori graba strică treaba. Dacă cineva pomenea despre el, îl numea „cel cu parul“. Dar acest lucru nu se întîmpla prea des.

Așa că fără să vorbească (deși avea voce), fără să citească (fiindcă n-avea voce) își trecea zilele jucîndu-se cu o sumedenie de nimicuri, care de care mai năstrușnice, adunate cine știe de unde, care îi umpleau pînă la refuz ser-tarul noptierei.

Avea mai întîi un revolver de nichel din care, la orice apăsare pe trăgaci, țîșnea flacăra albastră a unei brichete. Avea apoi un țigaret cu o găurică într-un capăt, prin care, dacă te uitai cu un singur ochi, vedeai mînăstirea de la Monte Cassino. Tabachera, cînd o deschideai,

Povestire

bil pensionar își fîra piciorul stîng pe care, după cum spunea, îl simțea ca de gheață, în vreme ce un altul, dar contabil activ, spunea că, dimpotrivă, simte în jurul piciorului drept un fir electric incandescent, ca la reșou.

Poate că singurul căruia aprecierea serei Amalia i se potrivea cel mai puțin era băiatul de la fereastră, cu capul înfășurat în tifon și semănînd, astfel, cu un veritabil beduin. Era destul să-i

ZÎMBETE, FULGERE, SCLIPIRI

Marele strateg și politician elen ALCIBIADE și-a cum-părat un cîine de o frumusețe rară, plătindu-l cu o sumă considerabilă. Imediat a pus să i se taie coada. Prietenii i-au reproșat că a stricat frumusețea anima-lului, că toată lumea nu se ocupă de altceva decît să ridă de cîinele cu coada tăiată.

— Dar asta am și vrut — a răspuns ALCIBIADE. Atenienii să se ocupe de coada cățelului meu, dar să mă lase în pace pe mine!

Ori de cîte ori i se reamintea lui MART AINVIUE, ta-lentat ziarist și autor dramatic, cunoscuta maximă franceză „Cine își plătește datoriile, se îmbogățește“, răspundea:

— Mofturi, iată un zvon pe care l-au pus în circu-lație creditorii.

Un tînăr îngîmfat i se lăuda lui ARISTIP că citește foarte mult.

— Da — îi spuse filozoful — dar e bine să știi că nu cei care mîncă foarte mult sînt și cei mai sănă-toși, ci cei care digeră mai bine.

ARISTOTEL, întebat de un oarecare literat care este criteriul după care judecă o carte bună, răs-punse:

— Consider o carte bună dacă autorul spune tot ce trebuie, dacă nu spune decît ce trebuie, și dacă spune totul cum trebuie.

Împăratului OCTAVIAN AUGUST îi fu prezentat un grec care semăna uimitor cu el și, în plus, avea și cam aceeași vîrstă. Glumind, August îl întrebă dacă nu cumva maică-sa fusese în tinerețea ei pe la Roma, cam prin vremea cînd și tatăl împăratului era tînăr. Răspunsul grecului fu prompt:

— Mama nu a fost, dar tatăl meu a stat la Roma... cam cu un an înainte de nașterea ta, împărate!

Scos din sărite de un student care greșise grosolan o demonstrație simplă la examen, marele AMPÈRE strigă:

cînta ca o flașnetă „Valurile Dunării”. Ceasul de mînă nu era nici el ca la toată lumea. Pe cadran avea pictat un cow-boy al cărui laț, aruncat de la oblînc, se învîrtea în chip de secundar. Mai avea un stilou cu o cucoană pictată pe rezervorul transparent, care — prin răsturnarea cernelei — apărea cînd îmbrăcată cumsecade în rochie albastră, cînd într-un costum de baie nu prea cuviincios. Dar cîte nu avea...

Cred că și sora Amalia își cam dăduse seama cu cine are de-a face și că „celui cu parul” complimentul ei nu i se prea brodea. Mai ales că la puțină vreme după cel rostise, în salon avusese loc un incident. Pe scurt: În ajun fusese zi de vizită. „Cel cu parul” apăruse triumfător printre noi cu o azimă mare în brațe și o așezase pe noptieră, uitîndu-se la ea admirativ ca la o operă de artă.

Sora Amalia, care cunoștea pe dinafară regulamentele, cînd dăduse cu ochii de azima cît o roată, tresărise alarmată.

— Este interzis să primiți alimente din afară! Voise chiar să ia azima, dar „cel cu parul” sărise ca ars.

— Dacă hrana vi se pare insuficientă, explicase sora, cereți supliment. Dar alimente din afară... așa ceva nu se poate...

— Dar nu e aliment, tova-

rășă... e altă chestie...

Și-i tot dăduse zor cu „nu e aliment” și-și apăraseră azima cu atîta îndărătnicie încît sora se văzuse silită să plece la direcțiune. „Pentru a se siza cazul.”

Cred că după ce ieșise trîntind ușa, ne-am uitat la băiat într-un fel anume; pentru că acesta, cam rușinat, a simțit nevoia să se explice. Ne vorbi, astfel, poate pentru prima oară:

— Eu, tovarăși, sînt de la țară. De pe-aici, de pe-aproape. Avem cooperativă mare, pămînt bun — ce nu s-a pomenit, pot să zic. Dar avem și-un petec de luncă — numai sălcii. Și ce-mi vine mie și-i zic brigadierului: „Nea Terchilă, haide să scoatem sălciiile alea scorburoase, să arăm locul că șade de pomana.” Îi zic eu o dată și el tace. Îi mai zic — iar el de colo: „Lasă, bă, că nu-i așa zorul acuma...” Eu nu mă las. „Sînt vreo două hectare, nea Terchilă...” El: „Lasă, bă, că-i mai mare daraua!” Cînd văd eu că nu cade de acord, vorbesc cu vreo cîțiva băieți să luăm treaba pe seama noastră. Seara, cînd veneam de la cîmp, luam topoarele și căruța. Tăiam sălciiile la felinar. Cu caii scoteam cioturile. Oricum, ce dacă erau sălcii, vorba e că-s material lemnos... Așa că le căram cu căruța, la șopron.

A doua sau a treia noapte, deshamăm caii, ridic oiștea

să nu încurce locul și dă-i cu treaba. Era o salcie bătrînă care ne scotea sufletul. Pîrîie ea la un moment dat, dar... nimic. Noi iar o mai creștăm, ea iar pîrîie. Era în-tunerice, salcia mare... ce mai, cînd s-a prăvălit am fugit toți iar eu, cel mai pe urmă, am fugit spre căruța. Pomul, cum a căzut el, a lovit tocmai căruța, iar oiștea m-a ars aici, în creștet.

„Cel cu parul” făcu o pauză și-și pipăi binișor bandajul.

— Așa a fost tot norocul. Că a aflat consiliul toată povestea și a ieșit un pic de scandal. Și-au intrat oamenii în luncă cu echipele, că în două zile nu mai cunoșteai locul. Și-au pus grîu de primăvară. A venit la mine ieri nea Terchilă cu niște băieți din sat și mi-au adus asta: e din grîul din luncă.

Ascultaserăm fără șoaptă. Acum ne privea cu un zîmbet vag, parcă sfios.

— Dacă vreți, serviți și dumneavoastră o bucătică. Și ne aduse fiecăruia, la pat, cîte o felie subțire din azima lui cît o roată.

Am mestecat tăcuți. „Cel cu parul” ne privea mulțumit. Tăcea și el. Stătea pe muchea patului cu azima în poală și-n mînă cu briceagul. Briceagul lui care, cînd îl închizi, devine un peștișor cu solzi de sidef.

ADRIAN DUMITRAȘCU

— Ești un măgar!

După cîteva clipe se calmă și-și ceru scuze:

— Îmi pare rău, am greșit! Măgarul este un animal credincios, sobru, muncitor. L-am jignit, fără îndoială.

*

I se propunea lui AMYOT să scrie istoria regiilor Franței.

— Sînt prea atașat de stăpînii mei — răspunse el — ca să dau publicității faptele lor.

*

TRISTAN BERNARD se afla în tren. În plasă avea o colivie în care se afla un porumbel.

— Nu e voie să ții păsări în compartiment — interzic conductorul.

— Păsări? Ce fel de păsări?

— Porumbelul acesta, de exemplu.

— Acesta? Bine dar acesta e cu totul altceva, e un porumbel călător!

*

La 107 ani, TEOFRAS regreta că se pierde la o vîrstă la care simțea că abia începe să devină înțelept!

— Natura a fost nedreaptă atunci cînd le-a dăruit corbilor și cerbilor o viață atît de lungă, raportată la cea a omului. Noi abia cînd începem să trăim cu adevărat trebuie să murim!

*

Renumitul fizician HEINRICH HERZ se ocupa în tinerețe de strungărie. Mulți ani mai tîrziu, cînd meșterul la care învățase a aflat că ucenicul său a ajuns profesor, a observat:

— Păcat, din el ar fi ieșit un strungar excelent!

*

Savantul rus LEBEDEV era un înverșunat dușman al erudiției sterile.

— Biblioteca mea conține mult mai multe cunoștințe decît posed eu. Totuși nu ea este fizician, ci eu.

*

VOLTAIRE ținea pe masa de lucru o biblie. Cînd era întrebare de ce, răspundea:

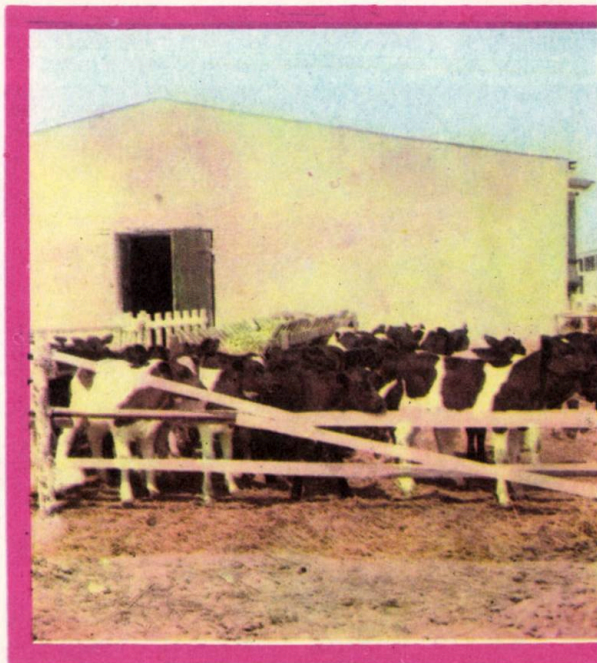
— Cine e parte într-un proces, trebuie să aibă întotdeauna la îndemînă dosarul adversarului.

Culese de MIHAI BURDUJA

SĂTENII DIN PLOPENI AU CU CE SĂ SE MÎNDREASCĂ

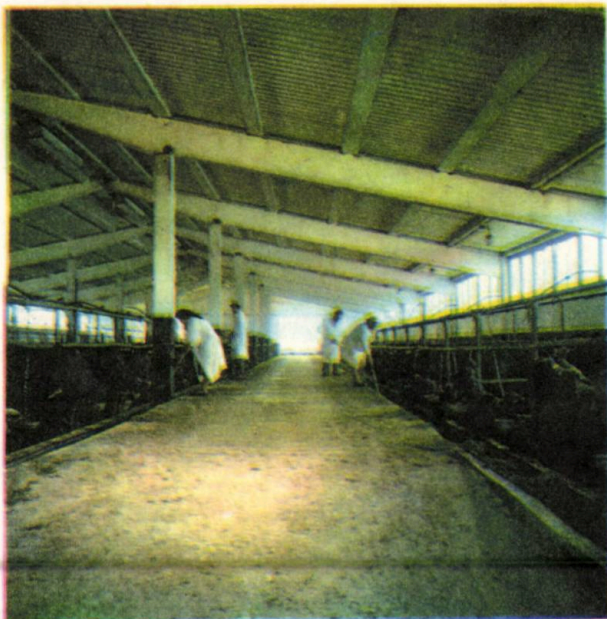
Există în sudul Dobrogei, prin preajma Podișului Negru Vodă, o așezare de oameni harnici și pricepuți nu numai în cultivarea plantelor, ci și în creșterea animalelor. Este vorba de comuna **Plopeni**. Cooperativa agricolă de aici s-a remarcat prin recoltele sporite de cereale și plante tehnice. An de an, grîul, porumbul și floarea-soarelui — cele trei culturi ocupînd o suprafață de peste 3 000 ha — au înregistrat sporuri tot mai mari, ceea ce a dus la depășirea producțiilor planificate. În decursul unui deceniu, de exemplu, producția de porumb a sporit cu 1 500 kg, iar cea de floarea-soarelui cu 1 600 kg la hectar. Aceasta este, în cea mai mare parte, efectul aplicării unor tehnologii științifice și al muncii pline de dăruire a țăranilor cooperatori din Plopeni pentru asigurarea calității lucrărilor de întreținere a culturilor și a recoltării producției la timpul optim. Este, în același timp, efectul sprijinului puternic primit din partea partidului și statului pentru extinderea mecanizării și chimizării, folosirea unor soiuri și hibrizi de mare productivitate.

Mindria cooperativelor din Plopeni o constituie, de asemenea, sectorul zootehnic, care cuprinde peste 1 000 de vaci pentru lapte, juninci gestante și tineret bovin, 2 000 de porcine și 3 000 de ovine. Vechi crescători de animale, cooperativii de aici adaugă tradiției, vocației și dragostei pentru această îndeletnicire, pasiunea pentru aplicarea metodelor moderne, științifice. Ei au acționat, în ultima vreme, cu fermitate pentru sporirea substanțială a producției. Conducerea cooperativei, în frunte cu președintele **Ion Cazacu**, cunoscut ca zootehnist prin chemare, specialiștii, au pus de la bun început accentul pe asigurarea bazei furajere, fără de care nu se pot realiza producții ridicate de lapte, carne, lână. Acest lucru a cerut eforturi susținute, orientări curajoase în valorificarea terenurilor, aplicarea unor tehnologii de cultură capabile să conducă la obținerea unor producții mari de furaje la hectar în condiții de neirigare.

Faptul că, în perioada 1971—1975, producția medie de lapte a crescut de 2,5 ori trebuie pus pe seama asigurării unei baze furajere corespunzătoare, a îngrijirii atente și a selecției animalelor. La Plopeni a avut loc un amplu proces de înnoire a efectivelor. Totodată, o parte din construcțiile vechi au fost amenajate și modernizate, noile adăposturi au fost populate cu juninci crescute în ferme specializate. Aflăm că rapița de toamnă, folosită ca furaj, a avut aici efecte deosebite prin faptul că ea oferă vitaminele necesare atunci când animalele au cea mai mare nevoie de ele. De aceea, în cooperativă s-a extins suprafața cultivată cu rapiță. Hrănirea animalelor cu rapiță de toamnă, în plină înflorire, a dat rezultate neașteptat de bune, materializate în producții de lapte puțin obișnuite prin partea locului: 14 litri/zi vacă furajată, ceea ce înseamnă peste 4 000 litri lapte pe vacă furajată, anual.

— Scopul urmărit de noi — spune Ion Cazacu — este să ajungem cât mai repede la o producție medie de 5 000 litri de lapte pe vacă și la 10 kg lână pe oaie.

În sprijinul acestor afirmații, președintele de la Plopeni aduce argumente serioase. Ele se referă în special la organizarea muncii, la dezvoltarea bazei materiale în sectorul zootehnic, la punerea în valoare a tuturor resurselor disponibile. Se poate vorbi despre o anume specializare a crescătorilor de animale de aici care, retribuiți în acord global, se străduiesc să obțină cantități tot mai ridicate de lapte, să mărească sporul de creștere în greutate la tineretul taurin pus la îngrășat etc. În felul acesta, nivelul remunerației la Plopeni este în continuă creștere. Cooperatorul Ion Bidoaie, care a lucrat împreună cu soția în ferma de vaci, de exemplu, a primit anul trecut o retribuție de 56 000 lei. Ștefan Bleau, Gheorghe Dîblă, Dumitru Carciog au realizat, de asemenea, retribuții pe măsura muncii depuse. Și, exemple similare sînt multe la Plopeni.

Organizarea unei ferme specializate în producerea furajelor este, după părerea președintelui cooperativei agricole, punctul cheie în sporirea producției de lapte. Ce se întâmplă aici? Prima cultură ce asigură masa

(Continuare în pag. 180)

File de arhivă

1786 — Cu toată opreliștea

În anul 1786, Nicolae Măvrogheni, domnul Munteniei, hotărîse să se facă în jurul Bucureștilor un gard, cu porți la bariere, astfel ca nimeni să nu poată intra sau ieși necontrolat. Gardul s-a făcut, opreliștea a mers bine un timp, dar într-o noapte o femeie a reușit să plece neobservată din oraș, probabil sărind peste uluci. Și supărarea domnitorului a fost atât de mare încît a dat, în mai 1786, un pitac către logofătul spătăriei :

„Astă noapte a fugit o muiere din București, de care foarte ne-am tulburat Domnia-mea, asupra-vă. Ce fel de strajă păzesc, cînd pot și muierile a ieși din București, noaptea, fără nici o opreală ? Cu adevărat vrednici de pedeapsă grea sînteți. Deschideți-vă ochii, că, în credința lui Dumnezeu, vă spînzur încălțați și îmbrăcați“.

Strașnică amenințare pentru o atît de mică contravenție. Sau poate că femeia fugită o fi fost de mare preț ?

1824 — Șoimi pentru Țarigrad

În ianuarie 1824, cinci șoimi „găsiți de pui și crescuți pe plaiurile argeșene“, au fost trimiși la Țarigrad, unde erau foarte căutați pentru vinătoare. Către sfîrșitul anului se mai purta corespondență privitoare la această livrare : „Adică 617 taleri, arătați de vătaful plaiului Aref din sud Argeș, în foaia de cheltuială ce s-au făcut, adevărită atît de șoimari, cît și

de cîțiva lăcuitori ai numitului plai, atîta am de primit“ — scria vătaful. Pricina era că nu i se recunoștea decît o plată de 300 de taleri, așa încît el „S-au sculat și au venit la visterie, la București, cu acei șoimari care au mărturisit prin însăși rostul graiului lor, cheltuiala de 617 taleri“. Și vătafului i s-a dat suma cerută.

1863 — Pedeapsă, nu glumă

În anul 1863 prințul Alexandru Știrbei avea în proprietate și satul Bucoveni, din județul Ilfov. Pentru ca robii săi din acest sat să nu-i strice pădurile, prefectura de Ilfov publica, la 17 aprilie, ordonanța nr. 78, semnată de Știrbei :

„Locuitorilor de pe proprietatea mea Bucoveni, li se face cunoscută lista arătătoare de cît preț au să plătească atunci cînd vor cuteza să-mi pășuneze locurile și să taie nuiiele ori lemne din pădure :

Pentru un cap de vită găsită la pășunat — 16 lei.

Pentru o singură nuia, măcar, tăiată din lăstar — 10 lei.

Pentru un singur lemn, măcar, tăiat din pădure — 48 de lei.

A doua oară, care va cuteza, va plăti dublu“.

Strașnică lege, dacă ne gîndim că în vremea aceea o vacă se cumpăra cu 50 de lei.

1935 — Scrisoare către Dumnezeu

Ziarul „Gazeta“, din București, publica, la 19 ianuarie 1935, următoarea hazlie întîmplare :

„Într-un sat din județul Fălciu trăiește un țăran, pe nume Ion Opincă, om sărac lipit pămîntului. Văzînd că nu o mai poate scoate la capăt, și crezînd în bunătatea lui Dumnezeu, i-a scris într-o zi, rugîndu-l să-i trimită o mie de lei. A pus scrisoarea la cutie și poștaşul, văzîndu-i adresa incompletă — pe plic scria numai : Lui Dumnezeu — a trimis scrisoarea la prefectura județului. Prefectul, înduișat, a dat aprobarea să se plătească, prin poștă, suma de 500 de lei, ca ajutor. Primind banii, Opincă Ion i-a trimis o nouă scrisoare lui Dumnezeu : „Slăvite Doamne, mulțumesc pentru ajutorul dat. Te-aș ruga însă ca, dacă vrei să mai mă ajuți, să-mi trimiți banii pe altă cale, nu prin Prefectură. Hoții ăia de acolo m-au ciupit de 500 de lei“.

AGRICULTURA ȘI ALIMENTAȚIA LA ÎNCEPUTUL MILENIULUI III

Pe tema enunțată în titlu almanahul nostru a publicat în edițiile precedente o serie de articole. Și totuși câte mai sînt de spus! Problema alimentației, vitală, a preocupat și va continua să preocupe omenirea. Unele răspunsuri la complexele chestiuni ale viitorului agriculturii și, implicit, ale alimentației omului, au fost date, pentru altele căutările continuă cu optimismul justificat de soluțiile deja găsite. Sîntem, așadar, la începutul mileniului III.

Oceanocultura — un salt în istoria omenirii

Constituind trei cincimi din suprafața globului, hidrosfera și-a descoperit inepuizabilele-i comori tocmai în momentul în care omenirea se găsea la răscruce. Adîncimea mărilor și a oceanelor este în medie de 4000 m. La început, din pricina dificultăților tehnice, n-a putut fi exploatată decît platforma continentală situată pînă la 300 m adîncime, dar chiar și această întindere este de mărimea Africii.

Încă din anii '70, japonezii au izbutit să crească intensiv în mare alga *Chlorella*, care multiplică de 25 de ori randamentul fotosintezei*, precum și culturi suspendate de stridii**, care, pe o zonă de 1600 km², au dat peste 120 milioane tone pe an, atunci cînd cantitatea de produse pescuite în ocean era de circa 65 milioane tone. Folosind metodele tradiționale, dar respectînd reproducerea naturală a biomasei, în anii '80 s-a ajuns la o producție de peste 200 milioane tone. La sugestia oceanologilor sovietici, a început să fie cultivat krilul, un crevet de din zona antarctică pe care îl mănîncă balenele: valorificarea acestuia a sporit hrana omenirii cu încă 150 de milioane de tone de carne bogată în proteine. Alte 300 de milioane de tone au fost obținute printr-o tehnologie relativ ieftină din planctonul oceanic***.

În ceea ce privește algele, ele reprezintă baza acvaculturii. Majoritatea celor 15 000 de specii de alge roșii, albastre și brune sînt astăzi domesticite. Francezii s-au specializat, de pildă, în alga albastră numită *Spirulina* despre care au aflat de la unii locuitori din Ciad. Transportată din mlaștinile africane în mări sau în bazine, *Spirulina* a dat anual 50 t de substanță la hectar, așadar o recoltă înzecită decît aceea de grîu! Ca viteză de creștere, recordul pe întreg regnul vegetal aparține *Laminariei*, o algă brună, care se

multiplică literalmente văzînd cu ochii: 120 cm în 24 de ore.

Nu puțini sînt cei ce consideră că apariția fermelor bentonice**** constituie în istoria umanității un salt echivalent celui în care strămoșii noștri de acum cîteva milioane de ani au devenit din culegători de fructe cultivatori de cereale.

De unde în 1975, oceanele și mările contribuiau doar cu 3% la producția alimentară mondială, în anul 2000 aportul lor era de 40%, iar acum de peste 60%, apropiindu-se rapid de procentul pe care ele îl ocupă din suprafața totală a planetei.

Climatronul revoluționează demografia

Printre tehnicile considerate în secolul XX ca fiind neconvenționale, se numără și agricultura fără pămînt sau **hidroponica**, adică

(Continuare în pag. 182)

* Prin perfecționarea procedurii descoperit tot în acea vreme de Honda și Fujishima, cercetători germani, români, americani și italieni au reușit pînă în 1985 să producă artificial fotosinteza, folosind întreaga energie a spectrului solar și întrecînd randamentul sistemului natural de descompunere a apei (care transformă în materie vegetală abia o miime din energia solară).

** O stridie produce peste o sută de milioane de ouă la un singur ouat.

*** Ceea ce reprezintă totuși puțin față de cele 200 de miliarde de tone ale „supei verzi”, adică ale fitoplanctonului, și chiar față de cele 20 de miliarde de tone ale zooplanctonului.

**** De prin anii '80, omul a reușit să muncească la 2000 m în adîncul mării, iar cu roboți-scafandri să exploreze aproape toate zonele abisale.

(Urmare din pag. 177)

verde pentru taurine este, așa cum s-a arătat, rapița; după recoltarea acesteia se cultivă porumb pentru masă verde sau siloz. Semănat după rapiță, porumbul ajunge, în unii ani, chiar la maturitate. Îngrijitorii fermei de vaci spun: după rapiță curge lapte. Socotind că producția a crescut cu aproximativ 25 la sută numai datorită acestui furaj, vedem că ei au perfectă dreptate. După rapiță, în hrana animalelor intră secară, apoi grâu și, în continuare, sparcetă. În practica curentă furajarea vitelor se face și cu grosiere, administrate după ce au fost preparate cu melasă, borhot sau alte reziduuri industriale.

O altă problemă urmărită aici consecvent: creșterea rentabilității fermei de vaci, a sectorului zootehnic, în general. Președintele Ion Cazacu, inginerul șef Cornel Ivănică,

medicul veterinar Abduraim Sinam militează neobosit, alături de toți cooperatorii, pentru a menține cât mai sus nivelul producției de lapte, și, cât mai jos pe cel al cheltuielilor materiale, răspunzând, astfel, prin fapte însuflețitoarelor chemări adresate de partid țăranimii cooperatiste.

Zi de zi, cu regularitate de ceasornic, Ion Cazacu este văzut în sectorul zootehnic de care și-a legat, am putea spune, viața, recomandând cu competență măsurile necesare bunului mers al treburilor.

La Plopeni, un om, o pasiune, o lume, pregătesc asaltul spre marile producții. Punctul de plecare: munca fără preget, hotărîrea nestrămutată de înfăptuire a obiectivelor trasate de Congresul țăranimii.

B. NACIU

Steagul de „Fruntaș pe țară în întrecerea socialistă” se află la U.J.C.C. Dîmbovița

UN SUCCES CARE OBLIGĂ

— La începutul lunii iulie — ne mărturisește **Constantin Oană**, președintele U.J.C.C. Dîmbovița — am trăit clipe de adîncă emoție și de justificată mîndrie: președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, mi-a înmînat, pentru Uniunea județeană a cooperative-
lor de consum Dîmbovița, Ordinul Muncii clasa a II-a. Distincția primită este răsplata muncii noastre pentru cucerirea titlului de „Fruntaș pe țară” — locul al doilea în întrecerea socialistă dintre unitățile din circulația mărfurilor. U.J.C.C. Dîmbovița a cucerit și primul loc pe țară în întrecerea socialistă pe anul 1976 dintre organizațiile cooperației de consum.

Așadar, Steagul de fruntaș ajunge pe meleaguri dîmbovițene. Cui se datorește acest succes? El este rezultatul firesc al unei activități dinamice, al muncii bine organizate, al unor inițiative lăudabile.

— În sectorul desfacerii mărfurilor cu amănuntul — ne spune **Gheorghe Stan**, vicepreședinte cu problemele de comerț la U.J.C.C. — planul pe anul 1976 a fost depășit cu 10,3 milioane de lei, ceea ce înseamnă un spor de 12,9 la sută față de anul precedent. Baza materială a comerțului cooperatist din județ a fost dezvoltată și în mare parte modernizată.

Cele văzute de noi la mai multe unități din județ ne-au convins că planul la comerț nu se face de la sine, că nu-l de ajuns numai o aprovizionare abundentă cu mărfuri, că trebuie să știi să expui și să vinzi marfa. În numeroase localități, unitățile comerciale au fost mai rațional amplasate, s-a dezvoltat și diversificat rețeaua, au fost valorificate vechile vaduri comerciale. Pînă la jumătatea anului 1976 erau date în folosință, în construcții noi, 23 de unități comerciale și de alimentație publică, cu o suprafață comercială de 2 110 m.p. Un număr de 30 de magazine și unități de alimentație publică au fost modernizate, fapt care a contribuit la creșterea volumului de desfacere și la o mai bună expunere și prezentare a fondului de marfă. La creșterea vânzărilor a contribuit și practicarea unor forme active de comerț. Bunăoară, cooperația de consum dîmbovițeană a fost prezentă la 26 de târguri anuale și săptămînale și a extins, în multe comune, comerțul stradal, această formă vie și atractivă de a aduce mărfurile în calea cumpărătorului, de a opri din drum trecătorul, de a-l face să cumpere AZI ceea ce avea de gînd să târguiască MÎINE.

Sectorul de alimentație publică și-a adus un aport substanțial la îndeplinirea sarcinilor de plan. Aceasta se datorește și întîințării a 4 noi laboratoare de car-

mangerie-cofetărie, a căror producție a completat volumul și structura preparatelor culinare (30 la sută din volumul desfacerii în alimentația publică este reprezentat de preparatele culinare). Creșterea capacităților de producție în acest sector a determinat și sporirea volumului fizic al preparatelor de cofetărie-patiserie-carmangerie de la 350 tone în 1975 la 498 tone în 1976.

Rezultate bune, care au condus la cucerirea primului loc, au fost dobîndite, așa cum arătam la începutul acestor rînduri, și în celelalte sectoare de activitate. Astfel, planul valoric de achiziții a fost îndeplinit în proporție de 106,9 la sută, planul producției marfă — 102,9 la sută, iar planul prestațiilor de servicii către populație — 100,5 la sută.

— Datorită îndeplinirii sarcinilor economice, bunei gospodării a fondurilor materiale și bănești, creșterii productivității muncii cu 5 la sută — ne explică **Gheorghe Pupezescu**, contabilul șef al U.J.C.C. — a sporit și eficiența economică. Beneficiul nostru a fost cu 15 milioane de lei mai mare decît ne-am prevăzut.

Iată dar, doar cîteva cifre care dovedesc că titlul de fruntaș se cîștigă prin muncă, printr-o muncă plină de dăruire, prin acțiuni judicioase concepute și bine puse în aplicare.

— Titlul de fruntași pe țară este un succes care obligă — ne spune președintele uniunii județene. Ne obligă la o mobilizare permanentă a tuturor forțelor de care dispunem. Noi, toți lucrătorii din cooperația de consum din județul Dîmbovița, sîntem hotărîți să muncim cu toată priceperea, energia și dăruirea pentru a îndeplini în mod exemplar sarcinile economice, pentru a păstra cu cîinste titlul de fruntași.

TUDOR CREMENE

(Urmare din pag. 179)

creșterea plantelor în apă. În uriașele sere hidroponice, plantele, cu rădăcinile prinse într-un strat de pietriș, primesc prin conducte de material plastic elementele nutritive dizolvate în apă, distribuite automat de senzori electronici. Temperatura, umiditatea și circulația aerului sînt dirijate cu exactitate. Anual aceste sere produc de 20 de ori mai multe legume și fructe decît o fermă obișnuită cu o suprafață similară. „Grădinile fără sol” au devenit adevărate **fito-troane** sau **climatroane** atît de caracteristice mileniului III.

Spre mijlocul deceniului IX, misiunea „Omul pe Marte” a dovedit însemnătatea sistemului ecologic în circuit închis, datorită căruia șase cosmonauți au trăit și au muncit luni de zile departe de Terra. Microclimatizarea, adică urbanismul sub cupolă, și construirea navelor cu viteze cosmice au determinat o veritabilă revoluție demografică. Mase de oameni s-au îndreptat spre locuri pînă nu demult socotite improprie vieții: în deșerturi, în zonele polare, în spațiul extraterestru.

Agricultura zilelor noastre nu poate fi concepută fără colosalul aport al chimiei și al ramurilor ei moderne.

Încă de la sfîrșitul secolului XIX, au început să fie folosite îngrășămintele chimice (cu azot, fosfor și potasiu) pentru sporirea recoltelor de cereale și de plante tehnice. În secolul XX, consumul acestor substanțe fertilizante s-a generalizat și s-a intensificat rapid, pe măsura nevoii tot mai mari de alimente. Și de unde în 1900 se produceau 2 milioane tone/an, în anul 2000 s-a ajuns la o cantitate aproape înșutită.

Chimia a oferit însă nu numai soluții tehnice cu caracter amplificant (cum sînt socotite îngrășămintele), ci și unele cu caracter conservant, adică substanțe capabile să lupte împotriva sutelor de dușmani care ne amenință ogoarele și șeptelul. Aceste arme sînt pesticidele, iar arsenalul lor s-a extins o dată cu mulțimea paraziților care numai la cereale produceau în fiecare an pierderi de sute de milioane t.

Cele mai spectaculoase rezultate pot fi obținute însă prin intermediul radiochimiei și al radiogeneticii. Caracterele induse cu ajutorul mutagenilor chimici sau radiochimici sînt pe cît de variate, pe atît de importante. Astfel, am obținut soiuri de cereale tolerante la ridicate concentrații de săruri, ceea ce ne-a îngăduit să irigăm deșertul direct cu apă de mare sau cu apă sălcie. Tot pe această cale agronomia a reușit prima victorie crucială a mileniului III: imunizarea completă a grîului, a orezului și a porumbului la boli.

Știința a reușit să izoleze componentele alimentelor pentru a produce altele noi, în același timp mai concentrate și mai echilibrate.

În momentul în care spectrul foamei de energie nu ne mai îngrozește, ci, dimpotrivă,

avem speranța de a rezolva această problemă în mod practic pentru întreaga perioadă a civilizației noastre de tipul II (a cuceririi și a umanizării sistemului solar), ne dăm seama ce irecuperabilă risipă a însemnat arderea țigetei și a gazelor naturale. Încă în 1958, inginerul francez Alfred Champagnat a descoperit că petrolurile grele, bogate în parafine, constituie o excelentă hrană pentru drojdii. Însă abia în anii '70 au fost puse la punct tehnologiile producerii de proteine din hidrocarburi — prin biosinteză — cu ajutorul microorganismelor.

În deceniul al IX-lea, cînd revoluțiile verzi (a cerealelor și a leguminoaselor) nu se consolidaseră definitiv peste întregul pămînt, iar revoluția albastră (oceanocultura) se afla încă la începutul înaintării ei triumfale, grava criză de alimente (țările în curs de dezvoltare erau amenințate de un deficit de zeci de milioane tone de cereale) a putut fi evitată prin alocarea a 5% din petrolul consumat anual în lume (circa 175 milioane t) pentru producerea proteinelor pe substrat de fracțiuni petroliere. Avantajele oferite de aceste procedee sînt extraordinare: ele ne procură un produs de o mare densitate nutritivă (conținînd în medie 65% proteine, alcătuite aproape numai din aminoacizi) într-un ritm vertiginos (pe cînd plantele își dublează greutatea în circa 2 săptămîni, iar bovinele în 2 luni, culturile de drojdii parvin la același rezultat în doar 120 de minute!). Dar cele mai economice s-au dovedit combinatele industriale pe bază de bacterii care „fabrică” o făină din care 80% este substanță proteică.

Toate aceste realizări ne-au revoluționat în doar cîteva decenii deprinderile alimentare sădite în noi încă de sinantropi, descoperitorii focului. Cauza acestei revoluții a fost necesitatea vitală de a produce gigantice cantități de alimente reduse la componența lor esențială, în special proteică. Noile metode au întrecut așteptările, dar totodată au transformat vechile semifabricate în ceva necunoscut. Următoarea observație a avut un rol însemnat în destinul artei culinare: majoritatea proteinelor naturale brute din hrana noastră n-au nici gust, nici miros. Savoarea mîncărurilor provine din anumite impurități, adausuri sau substanțe ivite în procesul de fierbere, prăjire ori coacere. Toate aceste „incidente” survenite în decursul gătitului pot fi reproduse cu o asemenea perfecție încît, dacă vei comanda astăzi o friptură de vițel, n-ai putea-o deosebi de o friptură din vegetale, care imită carnea de vițel, dar o vei plăti de zece ori mai scump.

Orice restaurant actual este conectat la marele ordinator gastronomic al orașului în care sînt înmagazinate zeci de mii de rețete culinare, corespunzînd celor mai rafinate sau sofisticate gusturi. Cei care se temeau de o sărăcire a obiceiurilor noastre alimentare au fost cu adevărat dezamăgiți.

ADRIAN ROGOZ

PĂRINȚI ȘI COPII

„Nu permit!“

Nici nu a apucat băiețelul să spună primul „uuuaa“ și tatăcu a hotărât să nu permită nimănui să-i zică ceva. Bunica nu a avut de lucru și, atunci când băiețelul avea 6 luni, a spus că e cam urlător (tipă mult). Tăticul a spus: „Nu permit!“ și bunica l-a lăsat să urle (pe tăticu). La 5 ani băiețelul i-a spus lui Nicușor, care are 10 ani, „o vorbă“. Nicușor, pe lângă faptul că i-a spus „măgarule“, l-a și urechiat. Tăticul a zis: „Nu permit nimănui să se ocupe de educația copilului meu!“ și l-a bătut pe Nicușor.

La 7 ani și trei luni, pe băiețel l-a certat tovarășa învățătoare pentru că vorbește urît și scuipă copiii. Tăticul s-a supărat foc și a spus: „Nu permit“, a repezit-o pe învățătoare și a continuat el să se ocupe de educația copilului.

La 9 ani, mama l-a bătut pe băiețel că a smuls soneria vecinului. Tata s-a supărat, a spus „Nu permit!“ și a bătut-o pe mama.

Și băiețelul s-a făcut de 35 de ani. A fost numit președinte la cooperativa „Nu puneți mîna“. El a pus mîna și a fost trimis în judecată. Tatăl, la proces, a strigat cît l-a ținut gura: „Nu permit...!“, dar degeaba.

Mai e timp...

Tata, mama, bunica, mătuși din partea mamei și a tatei privesc cu atenție copilul care peste 5 minute împlinește 74 de ore de la naștere și tot de atîta timp cei din jurul lui își storc creierii să-i găsească o meserie. În sfîrșit, copilul se trezește și se întinde mai mult decît fi e scutekul. Un „ura!“ a ieșit din pieptul mamei: „artist îl fac“. După un alt timp (să fie trei ani), Griguță — așa l-au botezat pe „artist“ — s-a dus la bucătărie, a luat cuțitul de pe masă și a înțepat-o pe bunica. Tata a fost în al nouălea cer: „doctor îl fac, mîncă-l-aș de chirurg“.

La 10 ani a dat cu satîrul în aparatul de radio și l-a făcut varză. Bucuria bunicii a fost fără margini: „inginerul buni-cuții“.

Și așa băiatul a crescut mare și a fost „lăcătuș“, „operator“, „chimist“, „viticulor“ (asta cînd a început să ia bani de acasă și să meargă la „Bufet“) etc.

A încercat la medicină, dar n-a reușit, la Politehnică, de asemenea, la arta dramatică i-au spus-o de la obraz: „N-ai talent, frate“.

Griguță are acum 25 de ani. „Artistul tatii“, „medicul mamei“, „inginerul bunicii“, „lăcătușul mătușii“, „operatorul lui tata mare“ e de profesie „fără“ și e încă „slujbaş“ la I.P.T. (întreprinderea pensia tatei), dar nu-i nimic „mai e timp“, doar n-au intrat zilele-n sac.

O fată are mama

Nimic mai adevărat: mama nu are decît o fată pe care o cheamă: „Soarele mamei“, „Luna mamei“, „Floarea mamei“, „Trandafirul mamei“ și... „Mușcata mamei“.

Cînd era „tîta mare“, fețița a strîns de gît pisicul de angora al mătușii Smaranda. N-a fost nimic grav: „O fată are mama“.

Clasa întâi a repetat-o de două ori. Dar ce contează: „O fată are mama“. Liceul nu l-a terminat nici în ziua de azi, cu toate că are 24 de ani. „N-are ce mîncă la mine? nu are ce îmbrăca? doar... o fată are mama“.

Apoi au început vecinele să vină pe la mama să-i spună că au văzut-o pe Vanda (de fapt o cheamă Vasilica) la Bar Melody dînd pe gît coniac (nu știu cite stele), apoi că au văzut-o cu un tînăr, apoi cu un bătrîn... „Ei și ce-i cu asta? Cîte fete are mama?“

Nu știu dacă cunoașteți cîntecul fără sfîrșit: „La un popă a fost un cîine“. Adică era un cîine care a înghițit un os de pește, a murit, a înviat și iar a înghițit un os de pește și, bineînțeles, a murit, dar... a înviat ș.a.m.d.

Nici povestea cu: „O fată are mama“ nu s-a terminat deoarece fata mamei are și ea... o fată.

GH. NEAGU

I.A.S. Pecica

NEÎNTRERUPT

SPOR

ÎN ÎMPLINIRI

Cu șase ferme de câmp, patru ferme legumicole, o fermă producătoare de semințe de legume și două ferme zootehnice — una de vaci și alta de ovine, punînd în maximă valoare peste 7 100 ha de teren arabil, Întreprinderea agricolă de stat Pecica este una din unitățile reprezentative ale agriculturii arădane. Oamenii ei i-au creat însă o reputație care depășește cu mult hotarele județului. O reputație clădită cu constantă pasiune pentru meseria de agricultor, din mii de tone de produse, peste plan, din economii la cheltuieli, din beneficii ce depășesc, an de an, prevederile. Iată cîteva eșantioane de hărnicie și pricepere care poartă semnătura întregului colectiv al I.A.S. Pecica.

Grîu '77 — o medie simbol

Zi caldă de iulie. În lanurile de grîu mai dese ca peria, combinele își fac, cu greu, drum. Le urmăresc îndeaproape camioanele și remorcile. Buncărele se umplu văzînd cu ochii. Fără să se arate prea mirați — doar ei au pregătit acest belșug, oamenii — stăpîni pe mașinile lor, le conduc cu pricepere, dar și cu destulă emoție : se strînge recolta de pe ultimele suprafețe. Și iată rezultatul final : 6 706 kg de grîu la hectar, pe o suprafață totală de 1 500 ha. Cu 1 700 kg/ha mai mult ca anul trecut, cu 2 700 kg/ha peste ce se planificase !

Am evocat acest moment al activității de peste an, pentru că producția de grîu realizată de I.A.S. Pecica, cu o medie record este și o medie simbol, ea încununînd experiența acumulată în cei zece ani de existență a unității. O medie ale cărei elemente componente — producțiile realizate pe ferme dezvăluie noi rezerve de iscusință : ferma nr. 9 Călugăreni, condusă de Gh. Rena, a obținut pe 300 ha, 7 700 kg de grîu la hectar. Cum ? Racordînd perfect întregul proces tehnologic la condițiile pedoclimatice și cerințele culturii. Pe asemenea „rădăcini” va crește și grîul verii viitoare.

Complexitate și specializare

Cultura grîului nu reprezintă decît în parte rostul întreprinderii agricole de stat Pecica, munca și competența colectivului său. Treptele afirmării au fost marcate în timp de valoroase distincții : un drapel de unitate fruntașă pe țară, în agricultura de stat — în 1968, titlul de întreprindere fruntașă pe ramura cerealiară — în 1969, Ordinul Muncii clasa I pentru legumicultură — în 1971, Ordinul Muncii clasa I pentru producția de lapte — în 1972. Le-am enumerat pentru că aceste distincții atestă prețuirea unor realizări, dar și pentru că oglindesc o activitate complexă, în sectoare specifice unei agriculturi moderne, intensive, cu rezultate care situează mereu unitatea pe locuri de frunte. În ultimii ani, producția de porumb, de pîldă, a întrecut mereu nivelul planificat ajungînd în 1976 la circa 6 000 kg/ha. Legumicultura asigură an de an recolte medii de 45 tone/ha. În zootehnie s-a ajuns la 5 100 litri de lapte de la fiecare vacă furajată, iar modernizarea sectorului, recent încheiată, creează premisa depășirii acestui nivel. În curs de modernizare, prin trecerea la creștere industrială intensivă, se află și ferma de ovine.

Inginerul Ioan Tîrlea, directorul întreprinderii de la înființare, dar și mai vechi conducător în unități similare, consideră că cele trei sectoare de bază — culturile de câmp, legumicultura și zootehnia — se îmbină armonios și permit valorificarea la maximum a condițiilor locale de sol și climă, iar ferma „nucleul de co-

mandă", cum o numesc cei de aici, asigură specializarea necesară unei maxime rentabilități. Beneficiind de stabilitate teritorială, șefii de ferme cunosc cum nu se poate mai bine pământul, cerințele lui și, cu sprijinul sectoarelor de deservire ale întreprinderii, pot acționa dirijând producțiile în mod științific.

**Legume + cartofi : 15 % din arabil,
50 % din beneficii**

Așa ar putea fi rezumată eficiența unei activități în care oamenii de la această unitate au știut să învingă nu numai greutăți obiective, ci și unele prejudecăți. „Legumicultura, pe suprafețe mari nu este rentabilă” și „cartofii nu au ce căuta în câmpie” ar fi două dintre părerile care aveau putere de circulație și în această zonă, în urmă cu nu prea mulți ani. Demonstrația făcută de I.A.S. Pecica le-a dovedit netemeinicia. Prin ce mijloace? Ne-a împărtășit, cîteva, directorul unității.

„Legumele ni le-a adus... Mureșul. La noi nu putea fi vorba de legumicultura și încă rentabilă, fără irigare. Din cele 3 700 ha, cît însumează acum sistemul nostru de irigație, 620 ha sînt ocupate cu culturi legumicole. Cartofii au și ei istoria lor. Totul a pornit de la dorința de a respecta indicația făcută în repetate rînduri de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, ca fiecare județ să-și asigure nevoile proprii de consum și la legume și la cartofi. La noi exista și apă și... îndrăzneală. Ne-am asumat deci această obligație, în urmă cu cîteva ani. La început, puțini ne-au cunoscut ca producători de cartofi de toamnă. Îi înregistram la „alte legume”, pînă ne-am însușit — cu ajutorul cercetătorilor — o tehnologie care să ne permită obținerea de producții mari și deci extinderea culturii. În 1976, pe 500 ha am realizat o producție medie de 40 de tone la hectar. În bilanțul anului 1977 sperăm să reedităm succesul, pe 600 de hectare”.

Inginerul șef **Victor Ciobanu**, pasionat cultivator de cartofi, care și-a adaptat experiența cîștigată în județul Neamț, la începutul meseriei, la condițiile oferite de irigații, în câmpie, insistă pe respectul pentru tehnologie: „Potențialul soiurilor cultivate de noi — Désirée și Jaerla — este de circa 70 de tone la hectar. Către această medie tindem. Unii și-au apropiat-o de pe acum: ferma condusă de Trifan Fintînaru a realizat, anul trecut, 58 de tone la hectar. Îmbunătățind mereu tehnologiile, cu sprijinul cercetătorilor de la Bra-

șov care inițiază aici experiențe în condiții de producție, și vechind la stricta lor aplicare, ne străduim să depășim actualele realizări.”

De altfel, la I.A.S. Pecica, fiecare cultură e stăpînită prin toate elementele tehnologice. În aplicarea lor s-a ajuns la lucruri de finețe: fertilizarea diferențiată de la parcelă la parcelă, corelarea strictă a densității cu toate celelalte condiții asigurate plantelor — soi, îngrășămintă, irigații etc. Nu se pune frînă la nici o investiție tehnică, dar totul este gîndit economic așa încît fiecare cheltuială să-și găsească corespondent într-un plus de produse și de venituri. Se realizează astfel 35—40 de tone de ceapă la hectar cu venituri de 50 000 de lei la hectar. Costurile nu depășesc însă 40 000 lei/ha. Se obțin, pe hectar, 30—35 tone de tomate de toamnă, cu venituri nete de 10 000—15 000 lei/ha.

De altfel legumele și cultura cartofului au ridicat valoarea producției globale pe unitate. În 1976, a fost cu 10 la sută mai mare decît ceea ce se prevăzuse. Iar prin creșterea gradului de mecanizare și chimizare, prin mai buna organizare a întregii activități a crescut considerabil și productivitatea muncii: de la 40 000—50 000 lei, în urmă cu cîteva ani, la 74 000 lei, pe angajat, acum. La toate acestea mai trebuie adăugat că o serie de produse — ceapă, cartofi, ovine îngrășate, constituie obiect de export, deci sursă de venituri valutare.

Pentru oameni, prin oameni

Producția o fac, indiscutabil, oamenii. Cu mijloace specifice agriculturii noastre intensive — mecanizare, chimizare, irigații — care, aici, sînt atribute ale activității zilnice. Pretinzînd și asigurînd condiții pentru o riguroasă disciplină tehnică, conducerea unității se dovedește, permanent, atentă și cu condițiile de viață ale creatorilor de recolte. Cele 25 de apartamente construite pentru personalul tehnic, alte 60 pentru muncitorii permanenți, căminele pentru nefamilisti, condițiile de cazare și hrană asigurate, în perioadele de vîrf, celor 1 500—2 000 de sezonieri sînt dovezi concrete ale grijii față de oameni. Poate și de aceea la I.A.S. Pecica nu se cunosc neajunsurile fluctuației de cadre.

Șefii de fermă Trifan Fintînaru și Leon Hasan, „gostatiști” vechi, sînt în întreprindere de la înființare. La fel alți oameni de nădejde ca mecanicii Ion Sefcic, Mihai Chimac, Petru Erdely sau cei doi Andreoii — Victor și Nicolae, de la ferma de ovine, ca și alți „veterani” ai unității. Îi leagă, desigur, amintiri comune, dar și aceeași vădită dorință de a ridica, prin munca lor, prestigiul acestei unități cu al cărei destin își contopesc, de fapt, propriul destin.

I.A.S. Pecica nu asigură stabilitate numai oamenilor cu care a pornit la drum, ci a exercitat și o puternică atracție pentru noi forțe productive. La „școala Pecicăi” s-au format mereu alte cadre de nădejde. Șeful de fermă Ioan Hălmăgean, inginerul mecanic Mircea Bogdan au venit ca stagiași și aici au rămas. An de an, unitatea se îngrijește să califice noi tineri în diverse școli de specialitate și toți se întorc la muncă. De ce? Pentru că aici le sînt asigurate condiții pentru a-și pune în valoare priceperea și inventivitatea, pentru că aici, fiecare în parte și toți laolaltă — români, maghiari, germani, slovaci — își pot manifesta pe deplin dubla calitate de producători și proprietari. Cu asemenea valoroasă zestre umană I.A.S. Pecica pășește ferm pe noi trepte de afirmare.

Sonia DIRADURIAN

DIN LUMEA LARGĂ

La ce vîrstă ajunge omul la deplinătatea funcțiilor sale creatoare ? Un cercetător canadian a ajuns la concluzia că poetul atinge apogeul între 26 și 30 de ani, medicul între 33 și 34, pictorul între 30 și 35, iar romancierul între 40 și 44 de ani !

S-a constatat că șoferii căsătoriți provoacă mai puține accidente de circulație decît cei neînșurați, văduvi sau divorțați !

Un institut psihotehnic din Santiago de Chile a întocmit o listă a celor mai inteligenți oameni de seamă din trecut. Astfel, pe primul loc se află Goethe, urmat de filozoful german Leibnitz și de savantul francez Pascal. Pe locurile următoare se situează Leonardo da Vinci, doamna de Staël, Bach, Mozart, Beethoven, apoi scriitoarea franceză George Sand și, în sfîrșit, Napoleon !

Cînd traversează șoseaua, cea mai atentă pare a fi gîsca, palmipedă care dă numărul cel mai mic de victime ale automobilistilor. Pe locul doi se află porcul, pe al treilea pisica și omul, iar pe ultimele găina și ciinele !

Un cardiolog norvegian susține că persoanele care consumă pîine de secară sînt mult mai ferite de afecțiuni cardiace, această pîine conținînd acizi grași, în special acid linoleic, necesari activității mușchilor inimii, pe care pîinea de grîu nu îi are.

Cel mai scurt testament cunoscut în Anglia a fost scris în anul 1906. El conținea doar două cuvinte : „Totul mamei”. Autorul celui mai voluminos testament este americanul Fred Cook. La începutul secolului nostru, el a predat notarului patru volume, cuprinzînd testamentul său, care conținea nu mai puțin de 95 940 de cuvinte.

NU ÎL INTERESA

Fiind în trecere prin Zurich, Nicolae Iorga a intrat în prăvălia unui anticar și a cerut lucrările cele mai însemnate despre istoria popoarelor din sud-estul Europei.

Anticarul i-a oferit „Istoria imperiului otoman”, de Nicolae Iorga. „Nu mă interesează”, a spus savantul.

Intrigat de refuz, negustorul i-a oferit alte opere, de același autor. Răspunsul lui Iorga a

fost din nou negativ. Atîns în amorul propriu, anticarul i-a replicat oaspetelui : „V-am oferit tot ce aveam mai de preț. Nu vi se pare că mă ofensați prin refuzul dumneavoastră?”

Iorga a rîs, i-a întins mîna și s-a recomandat. A doua zi, într-una din vitrinele anticarului, puteau fi văzute, puse la loc de frunte, operele marelui savant, purtînd autograful acestuia.

REALIST

Președintele Franklin Roosevelt avea doi consilieri, unul pesimist, altul optimist.

Intr-o zi, îi invită la o masă intimă și luă în mînă un covrig. „Ce vedeți ?” întrebă el pe pesimist. Acesta răspunse : „o gaură mare”. Și dumneata ce vezi ? îl întrebă pe optimist.

„O coroniță de pîine, bine prăjită” — veni răspunsul.

„Ei bine, spuse atunci Roosevelt, eu sînt realist. Vă las pe voi cu aprecierile și eu îl mîncîc”.

FĂRĂ CUVINTE

Apa Sadului șerpuiește, cu grijă parcă, printre măguri, aducînd cu ea de acolo, de sub Cindrel, de pe Prejba ori de pe Muma, cîntec de fluieraș, topit în volburile ei. Iar cînd răzbește la loc deschis, îi iese în cale comuna

SADU —

O AȘEZARE VESELĂ, CU OAMENI HARNICI ȘI ISCUSIȚI

Loc încărcat de istorie. Acte vechi amintesc de el încă din anul 1234. Cu vreo cinci veacuri mai tîrziu, s-a născut aici doctorul Ioan Molnar Piuariu, vestit oculist al vremii. Numele lui a rămas înscris și pe un alt răboj, acela al istoriei agriculturii, pentru că doctorul Piuariu a fost autorul celei dintîi cărți din aria agriculturii, scrisă în românește — „Economia stupilor” — apărută în 1785.

Memoria comunei a păstrat cu sfințenie aceste fapte, ca și pe altele care aveau să urmeze, înscrinduse ca momente de seamă în istoria neamului — 1877, cînd voluntari din Sadu au luptat pe fronturile Independenței, Alba-Iulia, 1918, marea adunare de la care cei din Sadu nu au lipsit, ultimul război, în care ei au dat noi jertfe de sînge pentru libertate.

O MICĂ UZINĂ AGROALIMENTARĂ

Pe harta economică și socială a țării, Sadu figurează ca o comună din zona necooperativizată. E o localizare care sună, parcă, puțin trist, într-o țară ca a noastră care și-a făurit o înfloritoare agricultură socialistă. Dar un asemenea simțămînt ar fi cu totul nepotrivit pentru că Sadu, ca și celelalte așezări în care trăiesc țărani cu gospodării individuale, s-a prins cu putere în acest mare angrenaj al hîrniciei care este construcția socialistă.

— Sadu este o comună care merge înainte, laolaltă cu țara ! Cu glasul său domol, primarul Simion Hăuș, un bărbat de 50 de ani, înalt, voinic, ne explică felul în care Sadu s-a prefăcut, dintr-o așezare de tăietori de lemne, oieri și piuari, într-un fel de uzină producătoare de lapte și carne. „Și nu numai atît. În fiecare an pleacă din comuna noastră zeci de mii kilograme de carne — de oaie, de vită și de porc — cîteva mii de hectolitri de lapte de vacă, mari cantități de brînză și lînă. Pe lîngă ce vindem prin contractări, valorificăm și la achiziții — cai și melci pentru export, ouă, păsări, fin, în total produse în valoare de un milion de lei în fiecare an”.

Așa este. Pe drept cuvînt, comuna poate fi asemuită cu o uzină agroalimentară, căreia i se adaugă munca multor femei care acasă fac covoare și alte țesături din lînă pentru faimoasa fabrică de la Cîsnădie.

FIECARE FACE CÎTE CEVA DE FOLOS !

Am amintit despre aceste din urmă îndeletniciri pentru că ele sînt exercitate pe loc. Dar, în fiecare zi, peste 1 000 de oameni pleacă la lucru în fabrici — la

Cîsnădie, la Tîlmaciu, la Mîrșa, la hidrocentralele de pe Sadu sau la faimoasa fabrică de bere din comună. În timpul liber, fiecare dintre aceștia continuă, cu conștiinciozitate să fie agricultor și crescător de animale, toți sînt contractanți cu statul. Aceasta îl îndreptățește pe primar să afirme nu fără mîndrie : „La noi, în Sadu, fiecare face ceva de folos societății !”

Cum altfel s-ar putea explica înnoirile care au intervenit în viața acestei așezări, prefaceri care marchează existența cotidiană a tuturor locuitorilor ? Comuna are o școală mare, complet renovată, cîmin cultural cu 800 de locuri, o baie modernă în construcție, rețea de apă curgătoare care, în 1977, pătrunde în toate casele, străzile în curs de asfaltare.

„Dar marea schimbare care s-a produs în acest an, 1977 — ne spune primarul — a fost adusă de Congresul țărănimii, care a ridicat întreaga zonă necooperativizată pe treptele unei afirmări crescînde în economia națională, de măsurile pentru creșterea bunăstării, între care sistemul de pensii pentru țărani cu gospodării individuale. Toate sînt izvorîte din grija adîncă a partidului nostru față de toți fiii țării, de toți cei ce muncesc pentru înflorirea ei”.

A. COSTA

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor nedorite ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor o formă de asigurare convenabilă și eficientă: „Asigurarea facultativă complexă a gospodăriilor”.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări:

- asigurarea bunurilor din gospodărie;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

1. ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie: mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigidere, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20 la sută din suma asigurată specificată în contract — și bunurile asigurabile aflate oriunde în afara domiciliului, în aceeași sau în altă localitate.

Administrația Asigurarilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu: incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire; pierderea sau dispariția cauzate de riscurile asigurate; furt prin efracție și altele.

2. ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Aria de protecție a acestei asigurări este largă. Sînt asigurate pentru urmărirea accidentelor, întîmplate la domiciliul asiguratului, următoarele persoane: asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare majoritatea situațiilor de accidente cauzate de o serie de evenimente ca: incendiu, trăsnet, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

3. ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspun-

dere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitatea de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE
care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de numai 2 lei pe an pentru fiecare 1000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 10 000 lei se plătește o primă de asigurare de 20 lei pe an, iar pentru asigurarea unor bunuri în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 lei pe an.

ROL IMPORTANT ÎN DEZVOLTAREA ZOOTEHNIEI

— Convorbire cu ing. Ion Popescu, directorul Întreprinderii pentru îmbunătățirea și exploatarea pajiștilor din județul Suceava —

— Ce ne poți spune despre obiectul activității întreprinderii pe care o conduceți ?

— Întreprinderea pentru îmbunătățirea și exploatarea pajiștilor din județul Suceava are un rol important în dezvoltarea zootehniei. Precum bine se știe, dezvoltarea rapidă a creșterii animalelor depinde de rezolvarea corespunzătoare a problemei bazei furajere. Una din sursele furajere principale o constituie pajiștile naturale care asigură aproape jumătate de an nutrețul cel mai ieftin și mai complet. Acest lucru ne obligă să folosim cu responsabilitate tot ceea ce știința și practica ne pun la dispoziție, pentru a asigura creșterea continuă a productivității pajiștilor naturale care ocupă o mare suprafață în județul nostru — peste 155 000 ha, adică mai bine de 40 la sută din suprafața agricolă. Principalele direcții ale activității întreprinderii noastre sînt : creșterea substanțială a suprafețelor de pajiști fertilizate, prin valorificarea judicioasă a rezervelor de îngrășăminte organice, îndeosebi a celor obținute la taberele de pășunat, și de îngrășăminte chimice ; defrișarea arboretului dăunător ; organizarea pășunatului sistematic ; asigurarea necesarului de construcții pastorale.

— Cum au fost transpuse în viață aceste sarcini ?

— În vederea realizării sarcinilor de înaltă răspundere ce revin sectorului de creștere a animalelor din județ, odată cu înființarea întreprinderii noastre, s-au întreprins în ultimii ani importante acțiuni menite să contribuie la sporirea producției de furaje.

Dacă în anul 1970 erau în județ doar 48 hectare loturi semincere, de pe care se realizau 6—8 tone semințe de ierburi și leguminoase perene, în prezent există 1 300 hectare loturi semincere care asigură peste 200 tone semințe de plante furajere, respectiv întregul necesar al județului și disponibilități însemnate pentru alte județe.

Fiind asigurate semințele de ierburi perene și îngrășămintele chimice s-a creat posibilitatea să trecem la valorificarea economică a unor terenuri de foarte slabă productivitate, prin înființarea a 3 100 hectare pajiști cultivate care asigură 15—25 tone masă verde la hectar, furaj destinat complexelor intercooperatiste din județ.

De asemenea, dacă în 1971, pe pășunile comunale s-au realizat fertilizări pe 4 500 hectare, lucrări de îmbunătățiri în complex pe 500 ha și de curățire pe 15 000 ha, în anul 1976 au fost fertilizate cu îngrășăminte organice și chimice 31 000 ha pajiști, au fost înființate în cooperativele agricole 2 200 ha pajiști cultivate, s-au executat lucrări de îmbunătățire în complex pe 2 300 ha și de curățire pe 63 000 ha ; au fost reamenajate 70 construcții pastorale. Trebuie să subliniez că, dacă în anul 1971, pentru fertilizarea pajiștilor au fost repartizate întreprinderii 1 100 tone îngrășăminte chimice, în anul 1976 cantitatea a crescut la 14 000 tone. De asemenea, dacă în anul 1973, au fost repartizate prin întreprindere fonduri de investiții pentru pajiști în sumă de 1,2 milioane lei, în anul 1976, investițiile de stat pentru îmbunătățirea pajiștilor și dotarea întreprinderii au crescut la 14 milioane lei, respectiv de 11 ori, într-o perioadă de numai 4 ani.

Producția de iarbă pe pajiștile îmbunătățite în ultimii 5 ani a sporit în medie cu 30—40 la sută, iar acolo unde s-au aplicat lucrări în complex și cu o fertilizare consecutivă de 4 ani, producția s-a dublat și chiar s-a triplat, așa cum este cazul

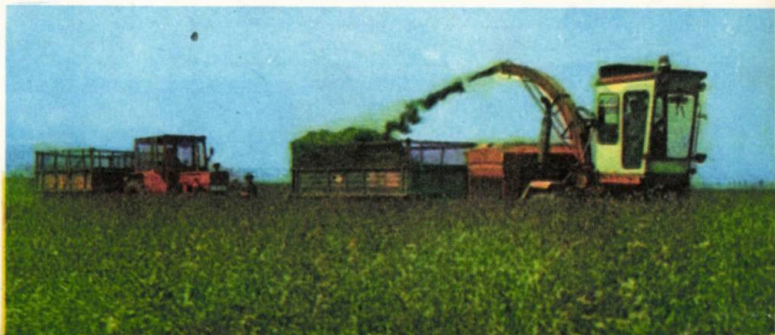
pășunilor naturale Obcioara și Bo-dea de la Cîmpulung Moldovenesc, Mestecăniș, Rarău, Ranculeț, de la Vatra Dornei, pășunea Rădăuți — Frătăuții Vechi, Sucevița, Bosanci și multe altele, precum și al pajiștilor cultivate de la Arbore, Bîlca, Frătăuții Noi, Spătărești, Boroaia, Bogdănești.

— Au mai fost întreprinse și alte acțiuni pentru ridicarea capacității de producție a pajiștilor ?

— Ne-am îndreptat atenția spre valorificarea mai bună, prin culturi furajere, a unor terenuri slab productive. Cum spuneam, avem în prezent în exploatarea întreprinderii 3 100 ha pajiști cultivate, cu producții de masă verde și fîn foarte bune. Urmînd acest exemplu de exploatare eficientă, numeroase cooperative agricole, între care Liteni-Fălticeni, Bosanci, Bunești, Fintîna Mare, Drăgușeni, Drăgoești și Măriștea au înființat în ultimii trei ani peste 2 500 hectare pajiști cultivate cu amestecuri de graminee și leguminoase perene, specifice zonei de producție respective.

În vederea regenerării pajiștilor naturale s-au organizat loturi semincere de stat care asigură anual peste 120 tone semințe de ierburi perene necesare supraînsămînțării. Avem prevăzut ca, în 1977, să fertilizăm 40 000 ha pășuni comunale și ale cooperativele agricole, să înființăm pajiști cultivate pe 2 500 ha, să îmbunătățim prin lucrări în complex 3 500 ha și să executăm lucrări curente de întreținere pe întreaga suprafață de pășuni.

Convorbire consemnată de
T. DIONISIE

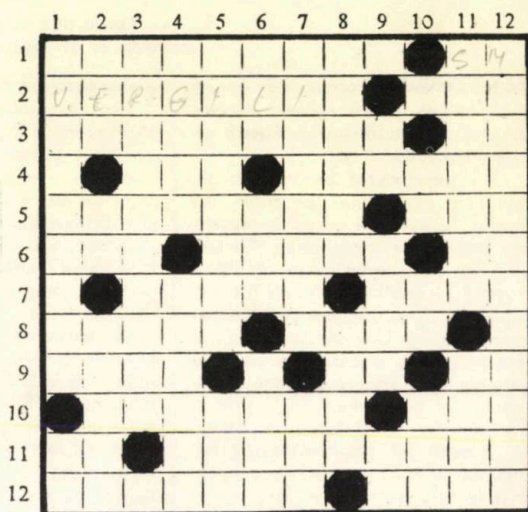

MUNCA

ORIZONTAL: 1) Pregătită ca, de pildă, șarja de oțel — Sorin Marineșcu. 2) Poet al Greciei antice (sec. VI î.e.n.) care adresându-se omului, îi recomandă cu toată căldura: „Oricine ai fi, muncește!” — Scriitor american (1809—1849). 3) Metodă comunistă de organizare a muncii (pl.) — Căutați-le în succes! 4) Râu în U.R.S.S. — Fruct 5) Descoperire care duce la ușurarea muncii, la mărirea productivității — Cîmp în rod. 6) Literă chirilică — Pagube — Traian Ionescu. 7) Om al muncii de pe ogoare — Oraș în Franța. 8) Vechi popor de pe meleagurile noastre, faimos pentru vitejia și vrednicia lui — Vestit fabulist grec (sec. VII—VI î.e.n.) care referindu-se la necesitatea de a munci, spunea „să privești sfîrșitul lucrurilor, apoi să te apuci de ele”. 9) Transporturi care se efectuează cu mijloace mecanizate — Pronume — Armăsar dobrogean. 10) Asigurarea unor prestări de servicii — Localitate în Japonia. 11) Sint — Muncește la planșetă. 12) Un mare poet lătin (65—8 î.e.n.) era de părere că „viața n-a dat nimic muritorilor fără multă muncă” — Pe jumătate.

VERTICAL: 1) Cînd munca este folositoare pentru întreaga societate — Exclamație. 2) Orașel în Iran — Nota traducătorului — Lupta cu viața „întărește pe cel slab”, spunea acest scriitor moldovean (1817—1859). 3) Munca, de exemplu. 4) Trăsuri (înv.) — A atribui. 5) Arbust ornamental de origine mediteraneană (pl.) — Localitate în U.R.S.S. 6) Tovarășul lui RAC dintr-o poveste pentru copii — Trenlino Alto-Adige, din nordul Ita-

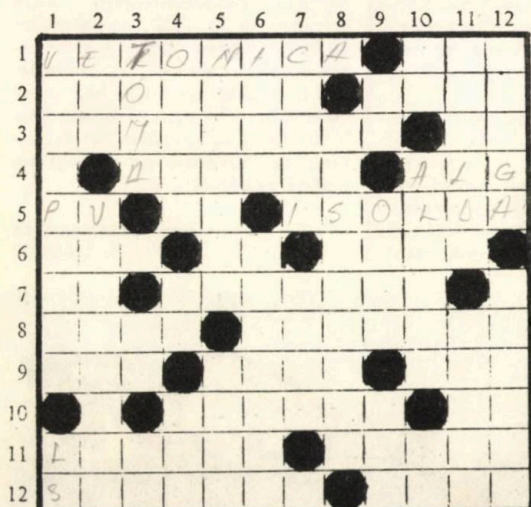
liei (presc.) — Pisică sălbatică (pl.) 7) Forță care ține lipite două corpuri, datorită atracției moleculare — Fiul lui Peleg. 8) Dată pînă la care trebuie îndeplinit planul de muncă — De culoare cenușie. 9) Cămașă... folclorică — ... al Muncii Socialiste — Campion. 10) Udrea Leontescu — Comună în județul Sălaj — Fire. 11) „Întăriți trupul vostru prin muncă și mintea voastră prin stu-

diu” (Filozof grec, 470—400 î.e.n.) — Ineztrat cu puteri uriașe. 12) Muncesc în agricultura modernă.

Dicționar: IJA, ETI, RIEZ, ATO, LON, VET, RIC, REU.

POEM DE DRAGOSTE

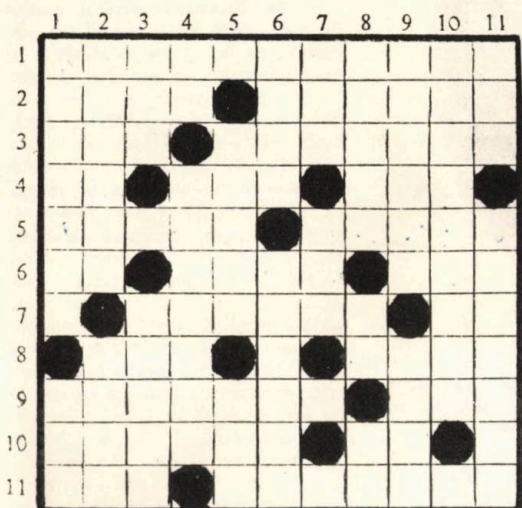
ORIZONTAL: 1) Numele celei de care s-a îndrăgostit... Luceafărul! — Țintă. 2) Soția iubită și credincioasă a lui Florean din opera „Fidelio” de Ludwig van Beethoven — Personaj principal din „Steaua fără nume” a lui Mihail Sebastian 3) Alt personaj feminin, de astă dată din piesa „Iată femeia pe care o iubesc” de Camil Petrescu — Pronume. 4) Cu ochii larg deschiși (fem. pl.) — Cap în Algeria. 5) Paul Verlaine — Articol — Dragostea ei pentru Tristan a furnizat subiectul unei autentice povești de iubire a literaturii universale. 6) Făcea serenade — Eternul feminin — Donată la... timp! 7) Inimă de bătrîn! — Ape de cleștar. 8) Frumoașă ca un trandafir! — Simbolul răzbnării... feminine !(mit.). 9) Una din marile pasiuni ale domnitorului muntean Radu cel Mare (1374—1385) — Iubita lui Leandru dintr-o lucrare dramatică de Grillparzer — Râu în U.R.S.S. 10) Seducătoare (fig.) — Într-un sens! 11) Ochiade! — Fiul zeiței Leto, tipul frumuseții bărbătești. 12) Tovarășă la bine și la rău — Fructul dragostei dintre Zeus și Hera.

VERTICAL: 1) Marea pasiune a lui Cezar — Lucrare scrisă. 2) Monedă romană — Pe volumul său de „Poesii”, apărut în 1887, ea îi scria poetului următoarea dedicație: „Scumpului meu Mihai Eminescu, ca o mărturie de neștearsă dragoste”. 3) ...d'Aguino, filozof latin (1225—1274), propovăduitor al dragostei sincere — În lanț! — În hronic! 4) Anagrama uneia dintre cele trei frumuseți ale Olimpului, întruchipând înțelepciunea — Notă muzicală — Partea unei priveliști. 5) Roman de dragoste de Ionel Teodoreanu — Pircălab sub Petru Rareș. 6) Numele de azi al patriei poetului Omar Khayyam (c. 1040—c. 1123), care ne-a lăsat următoarele gânduri despre dragoste: „Cît de

netrebnică este inima care nu știe să iubească...” — Părtașă Aidei la inima lui Rameses 7) Te privesc de sus! — Fructe. 8) Partenera lui Othello, victimă a intrigilor lui Iago. 9) Pronume — Există și una a fericirii în... deșertul Sahara! (pl.) — Curge prin vad 10) Tot netot! — Instrumentist la violă — În operă! 11) Marea epopee a lui Vergiliu consacrată eroului mitologic Enea — Pecetluiește o dragoste trainică, de o viață! (pl.). 12) Femeia mult îndrăgită de Petrarca — „Triumful iubirii” este una din frumoasele ei poeme de dragoste.

Dicționar: AIR, TNA, AES, SIT.

JOCURI

ORIZONTAL: 1) Săritare jocuri de cuvinte. 2) Clasic român al penelului, autor al pînzei „Joc de țară” — Dans popular (neart.). 3) Bilet pentru un joc al norocului — Te ia în bătaie de joc (fem.). 4) Cetate legendară — Prepoziție din... prepoziție! — Greu de pătruns. 5) Pentru joaca de iarnă a copiilor

— Locul jocului cu cai. 6) Carte de joc — Joc popular — Peninsula în Maroc. 7) Se folosește în unele jocuri sportive — Tudor Ciortea. 8) Oglinda unor instabile jocuri de culori (pl.) — Cetate turcească (od.). 9) Mîneruri separate de steril prin decantare — Îngheață apele. 10) Joacă strunită pe loc! (fem.) — Început și sfîrșit de horă! 11) Ritual — Supraveghează buna desfășurare a jocurilor (pl.).

VERTICAL: 1) Joc popular cu figuri variate — Dirijează vapoarele la intrarea în port. 2) Se joacă cu inimile îndrăgostiților (neart.) — De culoare deschisă (pl.). 3) Cîmp acoperit cu iarbă — Fel de fel de jocuri 4) Măsură de timp — Învîrtire la dans pe vîrfurile unui picior. 5) Imaginar — Pasat la centru! 6) Stîlpul care delimitează poarta la jocurile de fotbal, rugby, handbal — Joc 7) Insulă pe coasta Norvegiei — Final la jocul de șah... 8) ... și etapă la același joc — Măsură agrară — Îndemn pentru cai 9) La un loc — Piatră semiprețioasă cu jocuri de culori 10) Timpul de joacă și destindere al școlărilor. 11) Refren în cîntecele populare — Obiecte care servesc la joaca celor mici.

Dicționar: UR, EAU, ULO, ILA.

Mircea IORDACHE

RĂSPUNSURI

Pag. 58: Pui prinsoare c-ai nas mare; Ce iese din pisică șoareci mîncîcă.

Pag. 104: Geamul; Ecoul; Morarul; Cifra zero; Eu.

Pag. 107: Moneda respectivă este caldă, toate celelalte sînt reci.

FĂRĂ CUVINTE

Autorul caricaturilor din acest almanah:
Nic. NICOLAESCU

PRODUCȚIA RĂSPLĂTEȘTE DIN PLIN STRĂDANIA

— Convorbire cu ing.
MIRCEA IRIMIE, di-
rector tehnic în Cen-
trala producției și in-
dustrializării tutunu-
lui —

— Se spune că tutunul se nu-
mără printre culturile cu veche tra-
diție în țara noastră. Cât adevăr
există în această afirmație ?

— După ce această plantă a fost
adusă în Europa de Nicot, ea s-a
răspândit cu rapiditate și la noi.
Producțiile de atunci erau însă de-
parte de condițiile oferite de clima
și solul României. Abia în ultimele
decenii am înregistrat progrese evi-
dente și la această cultură pe care
o putem numi, fără să greșim, tra-
dițională. Recoltele medii cresc, atât
cantitativ cât și calitativ, cu rezul-
tate economice deosebit de favora-
bile pentru cultivatori și economia
națională. Este firesc. Dispunem as-
tăzi de o bază tehnică în plină dez-
voltare care ne permite să îmbinăm
tradiția cu modernul. Statul vine
în ajutorul cultivatorilor, punându-le
la îndemână mașini, îngrășăminte și
alte substanțe chimice, materiale
etc. Deosebit de stimulatorii sînt pre-
țurile și celelalte avantaje acordate
unităților, tuturor producătorilor
care încheie contracte cu statul.

— Vorbiți-ne mai pe larg despre
aceste avantaje care, firește, intere-
sează pe fiecare cultivator.

— Prin decretul nr. 705 — aflat
în vigoare — prețurile de contrac-
tare sînt stabilite diferențiat, în
funcție de soiuri și clase, produc-
torii fiind interesați astfel să obțină
recolte de calitate superioară. Celor
care încheie contracte de durată li
se acordă un spor de 20% din pre-
țul de contractare, calculat la în-
treaga valoare a tutunului livrat.
Pentru a putea beneficia de sporul
amintit, producătorii trebuie să înde-
plinească următoarele condiții :

a) să încheie contracte pe cel pu-
țin 3 ani ; b) să livreze cel puțin
cantitatea contractată pentru anul
respectiv și c) să livreze din cla-
sele superior și I tutunuri în
următoarele procente minime (cal-
culate la cantitatea contractată) : la
solul Djebei — 50% ; Molovata —
25% ; Virginia (uscat la căldură
artificială) — 35% ; Ghimpați —
15% ; Virginia (uscat la soare) —
25% ; Burley — 15% ; Banat —
15% ; Bărăgan — 10% și Virgi-
nia (în stare verde) — 30%.

Pe baza acestor prevederi contrac-
tuale, numeroase cooperative agri-
cole obțin rezultate de producție și
economice deosebite. La soiul Djebei,
cooperatorii din Aninoasa-Gorj au
obținut în 1976, bunăoară, peste
47 000 lei/ha, valorificînd întreaga
producție la 30,48 lei kg. Coopera-
torii din Gîrbovi, județul Ilfov au
încasat pentru producția livrată
peste 9 100 000 lei, din care va-
loarea sporului de preț datorat con-
tractului de lungă durată a fost de
mai bine de 1 500 000. De remar-
cat că aici producția, la soiul Bără-
gan, a atins 2 266 kg/ha, realizîndu-
se un venit, la aceeași unitate de
suprafață, de 40 750 lei.

— În discuția noastră a revenit
de mai multe ori termenul de „ca-
litate”, ca factor de prim ordin al
unor producții și venituri ridicate.

— După aprecierea mea, nu
poate fi numit cultivator de tutun
acela care nu se interesează în pri-
mul rînd de obținerea unei recolte
capabile să fie încadrată în catego-
rii superioare. Bineînțeles, fără a ne-
glijă cantitatea. Pentru îndeplinirea
acestor deziderate, recomand tuturor
cooperativelor agricole, tuturor pro-
ducătorilor să pună mai mult preț
pe aplicarea completă a tehnologiei
recomandate de întreprinderile cen-
trale, tehnologie elaborată pe baza
celor mai noi cuceriri ale cercetării.
Nu este cazul să înșir aici toate ele-
mentele acesteia. Țin să subliniez
că nerespectarea chiar și a unei sin-
gure verigi a tehnologiei sau folosi-
rea ei incorectă, poate aduce mari
pagube. În anii trecuți, unele coope-
rative agricole din județele Dîmbovița
— Morteni, Jugureni, Uliești — și
Vaslui — Arsura și Costești — de
pildă, nu au beneficiat de sporurile
de preț prevăzute de decretul amintit,
din cauza slabei atenții acordate
uscării și sortării frunzelor.

Pe viitor vom dispune de mai
multe mașini, vom putea să aplicăm
mai multe îngrășăminte și erbicide ;
avem, de asemenea, posibilitatea să
producem răsadul grupat, pentru a
obține material sădător de calitate.
Se vor extinde suprafețele irigate.
O altă măsură modernă, cu largi po-
sibilități de aplicare, datorită sprijinului
acordat de stat, este uscarea
tutunului în solarii, ceea ce va duce,
negreșit, la ridicarea calității mate-
riei prime.

Convorbire consemnată de
N. FLORIAN

FOLOȘIȚI SERVICIILE LIBRĂRIEI „CARTEA PRIN POȘTĂ“

— unitate a cooperației de consum —

Doriți să vă procurați ultimele apariții editoriale sau anumite cărți de beletristică și de specialitate care vă interesează?

Este suficient să trimiteți o carte poștală cu titlurile respective la adresa: **LIBRĂRIA CARTEA PRIN POȘTA**, str. Serg. Nuțu Ion nr. 8—12, sector 6, București, cod 76 324.

Plata se face la primirea coletului.

La cerere, librăria vă trimite liste cu cărțile apărute și în curs de apariție.

Redactorul almanahului: Teoharie OPREA
Prezentarea grafică: Ion IVAȘCU
Corectura: Elena VASILESCU, Georgeta VASILIU

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei” — București

INVITAȚIE LA HANUL ȘI POPASUL TURISTIC MALU

Construcție cu elemente din arta veche țărănească, Hanul Malu este un îmbietor loc de popas, într-un decor pitoresc.

Amplasată pe șoseaua E 15, care duce spre litoral, la 73 km de București, într-o frumoasă pădure de stejari și salcîmi, unitatea dispune de camere cu 1 și 2 paturi, căsuțe-camping într-un stil arhitectonic original, braserie și un restaurant cu gustoase preparate culinare.